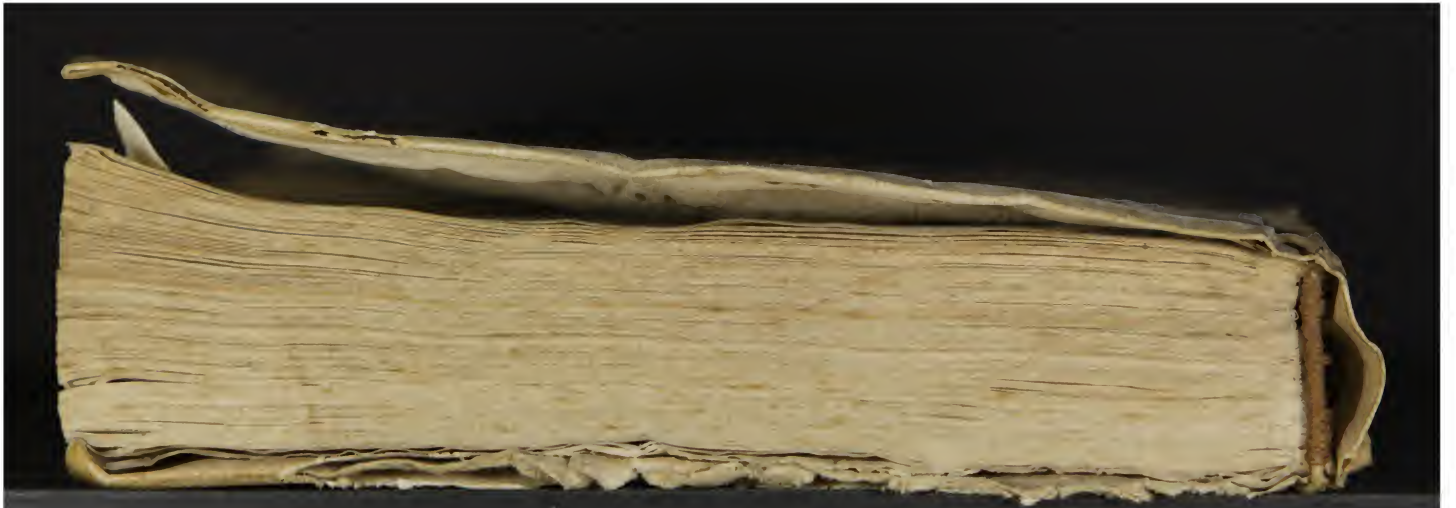

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.6.4

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.6.4

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.6.4

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. A.6.4

INCUNABULI
A
6
4
Biblioteca Nazionale
Centrale - Firenze

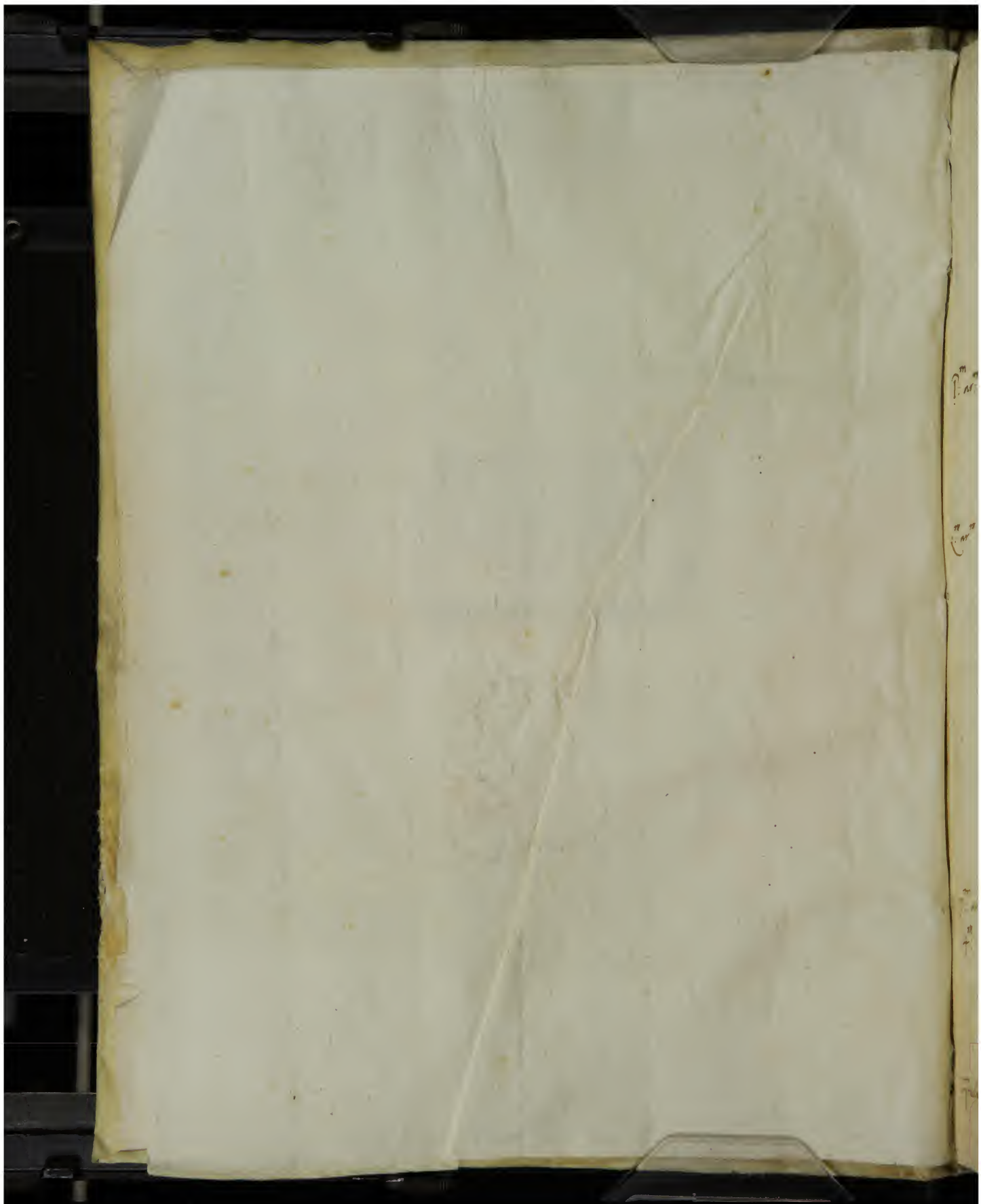
VII

EX BIBLIOTHECA
AUGUSTINIANA
MONTIS ILICINI
Anno 1787.

V
Barisieris

1487

Apriori 1784

Proemium

Questiões subtiles et putes magri Joānis
Magri doctoris parisiensis sup totū cursū logi
ce porphyry et phi cū vtili explanatōe text
incipiūt fm mētē doctoris subtilis Scoti.

Intra

ordiū libri pre
dicabiliū por
phyry querit.
vtrum logica
sit vnus habi
tus scientific
rationalis ab
alijs distinct
Et arguitur
pmo ptra pzi
maz partē. qz
modus rei nō

ē rei cuius ē modus. sed logica ē modus sciē
di. g logica nō ē habit^{us} scientificus. Minor p3 p
phm scdo methaphisice caplo vltimo dicetē
q absurdū ē sil querere sciam et modū scien
di vbi per modū sciēdi scd3 cōmētatorē itelli
git logicaz. Et scdo arguit cōtra scdaz partē.
logica pmet multos pcessus demonstratios et
multos habitus pclusionū i ea demonstratāz.
g logica nō ē vn^{us} bitus. Teneat pna quia ha
bitus scientific^{us} ē vnus ab vnitatē conclusio
nis demonstrate. Nec valet dicere q ex plu
ribus habitibus partialibus diuersaz cōclur
sionū sit vnus totalis habitus scientificus qz
ex nullis plurib^{us} alteri^{us} et alterius rōis videt
posse fieri aliqd vnū nisi alterum sit in poten
tia ad reliquū per phz septimo methaphisice.
sed diuersi habit^{us} diuersaz cōclurionum con
stituta ex alijs et alijs extremis sūt alterius
et alterius rōis non se habētes tāq act^{us} et po
tentia. ergo ex ipsis non pōt fieri vnus totalis
habitus. Prima pars minoris p3. qz cū scientia
vni^{us} pclusionis stat aliquē errare circa aliam
conclusionē. Scda pars p3. qz cū talis habi
tus totalis sit accidēs. nō videtur posse cōpo
ni ex actu et potētia fm phm septimo metha
phisice. Et arguit tertio ptra tertiā partē quia
logica ē ens reale pdicamētale de pma spē qli
tatis. ergo nō ē rationalis. Et 4° ptra vltimaz
ptē cēntialis distinctio noticiarum ē ab obie
ctis. sed noticie siue hitus methaphisice et lo
gice est idē obiectū. ergo non sūt sciētie inter
se distincte. Maior videt nota ex scdo de aia:

Logice

Subie i corpore potētia ē diu

Minor pbatur ex. 4. methaphisice vbi dici
tur q circa idē laborāt metaphis^{ica} sophista et
dialectic^{us}. Et in oppositū ē Ari. et oēs pipatetic^{us}.

Primo mi termini ponūt tres diffi
cultates. Et prima difficultas ē cuius potētie
logica ē habitus. Rñdetur per vnā distinctio
nē et vnum dictū. Distinctō est hēc. in oi suā
incorporea duplex ē potētia. s. intellect^{us} et vo
luntas. Intellectus ē prās qua aia potēst itel
ligere. Sed volūtas ē prās qua aia pōt velle.
Dictū ē istud. logica ē habitus intellect^{us}. pars
quia regulat potētiā intellectuā ad bene
diffinien tū diuindū et discurrendū. g rē.
Et scda difficultas p quē actū intellect^{us} gene
ratur in nobis logica. Rñdetur p vnā distin
ctionē et vnu dictum. Distinctio ē hēc. actūz
intellect^{us} ali^{us} ē adequat^{us} vt itelligeres. ali^{us} ē in
adequat^{us} qui subdiuidit in sex. Quoz p^{ri}m^{us}
ē simpliciū apprehēsiō p quē formatur diffini
tionea. Scds ē apprehēsiōz compositio et oio
per quē sūt enūciationes. Terti^{us} ē composit
toz et diuisiozū discursus per quē sūt illi.
Quartus ē decipi per quē sūt sillogismi
ignorātie siue fallacijs. Quir^{us} ē opari p quē
sūt sillogismi dialectici. Sext^{us} ē certissime co
gnoscerē p quē sūt sillogismi demonstratiui. et
illoz solū ponuntur tres ab Aristo. a quoz
tertio. s. a discursū vocatur intellectus. rō que
sic ab ipso diffinitur. Rō est virtus anie intel
lectualis faciēs currere cām in causatus. Di
ctum ē istud. et si oēs actus intellectus. quarto
exēpto conferāt ad generandū sciam: a sexto
tū dicit pncipaliter scia generari. qz per sillo
gismū demonstratiū scia pncipaliter gene
ratur. Et tertia difficultas ē. quot sūt hitus i
tellectus quib^{us} nō ptingit dicere falsū. Rēspō
detur pmittēdo quattuor distinctiōes et cōse
quēter vnū dictum. Prima distinctio est hēc
habituū intellectus aliū ē infusus et ille qui
ab extrinseco sine actu potētie iprimi^{us}. Ali^{us} est
acq^{ui}situs qui. s. mediāte actu potētie acquiri
tur. et sic diffinitur habitus in cōi. Habitus ē
aliquid supadditū potētie naturali inclinans
aiam ad pōpte facili^{us} delectabl^{is} et expedite
operādū. Scda distinctio. habituū acq^{ui}sito
rū. aliū ē spiritualis. et ille cuius potētia est
in aia subiectiue. aliū ē corpalis et ille cuius
potētia ē i corpe subiectiue. Tertia distinctio
habituū spiritualiū. aliū ē intellectualis qui

Proemium

subiectiue est in intellectu. Alius ē volūtari⁹ siue moralis qui est subiectiue in volūtate cuiusmodi sunt virtutes morales. 4^a distinctio huius intellectualiū. alius ē quo impossibile ē dicere verū vt error: et ignorantia p̄me dispositiōis. alius ē quo impossibile ē dicere falsum vt scia. alius ē quo possumus dicere verum et falsū vt opinio. ¶ Dictū ē istud qnq; sunt hī intellectus quibus impossibile ē dicere flm. scilicet pietas scia intellectus prudētia et ars. vñ sapientia ē intellectus: et scientia honorabilissimorū in natura. Sed intellectus ē habitus p̄morū principiorū. Scia vero ē habitus cōclusionis per demonstratiōē acq̄situs. Et ars est recta ratio rerū a nobis factibiliū. Prudentia autē ē recta ratio rerū a nobis agibiliū.

Secundo sciendū ē qd p declaratione secūdi termini mouet tali o difficultas qua vnitate ē habitus logice vnus. Rēspōdetur per vnā distinctiōē et vnū dictum et vnā suppositiōē. Suppositio est hec cuiuscūq; scie et habitus vnitas eēntialis et intrinseca sumitur ab vnitate subiecti. Distinctio est hec obiectū logice sicut cuiuslibet alteri⁹ hī pōt dupliciter cōsiderari. vno mō materialr scilicet p̄cisiōe a suis principijs. Alio mō formaliter hoc ē scdm eius rōez formalē quā quidē rōem trahit ex suis principijs. Dictum ē istud habitus logice in eodem intellectu ē vn⁹ numero. p̄z quia vnitas habitus sumitur ex vnitate obiecti formalit̄ cōsiderari. sed quorūcūq; in logica cōsideratoz ē vna rō formalis. obiectiua igitur oium in logica cōsideratoz ē vn⁹ hī scientificus numero saltē in vno eodē intellectu. ¶ Aliter rēdetur per vnā suppositiōē et tria dēā. Suppositio ē hec. vnitas formalis et intrinseca cuiuslibet habitus sumit̄ ab vnitate rōis formalis subiecti attributionis. ¶ Prīmū dictū habitus affectiuius et moralis et habit⁹ scientificus inter se pueniunt qz sicut ex vno actu tēperatiē generat̄ tota realitas tēperatiē eēntialr quāuis in gradu ip̄fecto et per alios actus sequētes non acq̄ritur noua realitas s; tñ pficitur et intendit̄ habitus tēperatiē prius totus acq̄situs scdm totā suā eēntiam p̄ priūm actus tēperatiē. Sic etiā cū aqua calefit tota eēntia et realitas caliditatis acquiri tur in primo actu calefactiōis quāuis in gradu valde ip̄fecto. Sed p̄ actus sequentes nō acq̄ritur noua caliditas sed solus pficitur illa

caliditas que pri⁹ erat acq̄sita scdm eē imp̄fectū. ita consimiliter dicēdū ē de habitibus intellectualibus vt si quis acquirat vnā noticiā vnus cōclusionis logice per vnā demonstratiōē et per illā demonstratiōē generatur i ea tota eēntia et realitas logice. licz scdm eē ip̄fectū. Et cū acquirat noticiā alterius cōclusionis nō acq̄rit aliquā realitatem logice sed solū pficitur logica prius acq̄sita et iterum per aliā cōclusionē magis perficitur et sic deinceps. ¶ Scdm dictū habitus morales vñ affectiui et habitus cognoscitiui quo ad suam generatiōē trū in hoc differūt qz habitus affectiui generat̄ et augētur ex cōsiliis actibus et eiusdem speciei. Sed habitus cognoscitiui generat̄ et augentur per actus diffomes et distinctos sp̄e qz habitus acq̄situs per vnū actū intelligēdi circa vnū principū augentur per alium actū intelligēdi habitū de cōclusionē et acq̄rit respectū ad illā et per aliū actum circa aliquā cōclusionē intendit̄ ap̄lius et pficit̄ ille habitus principiorū et q̄to ad p̄les cōclusiones bz respectū tanto plius cōclusionū ē ille habitus et et ad p̄les act⁹ iclinās. Alii rēdet̄ p̄ duas distinctiōes et tria dicta. ¶ Prīa distinctio ē hec habitus sciētifici duplex ē vnitas. scilicet vnitas formalis et intrinseca. Alia ē vnitas obiectia et extrinseca. ¶ Scda distinctio noticiē diuersarū cōclusionū demonstrataz in termino vel terminis differētium p̄nt dupl̄r considerari vno mō ip̄ciculari et sub p̄p̄is rōib⁹ suis non habēdo respectū ad aliquod obiectū i quo hī cōclusiones virtualr cōtinēt̄. Alio p̄nt cōsiderari hī cōclusiones nō i se s; in q̄tū virtualiter cōtinēt̄ i p̄o hī habitus sciētifici. ¶ Prīmū dictū ē istud cuiuslibz habitus sciētifici vnitas formalis et intrinseca sumit̄ a p̄po gradu vltimate p̄fectiōis eēntialis illi⁹ hī. p̄z qz a quo capit res eēntitatē p̄p̄iā et vltimatā ab eodez capit vnitatē formalē et intrinsecā. s; a nullo extrinseco capit res formalit̄ eēntitatē. igit̄ neq; vnitatē. ḡ relingitur qd ab vltio gradu p̄fectiōis eēntialis rei bz res qd sit formalr tale ens et vnū ens. ¶ 2^m dictū cuiuslibz hī intellectuali creati sumit̄ vnitas extrinseca ex vnitate primi obiecti i quo ille habitus cōtinetur virtualiter sic in cā p̄tiali. ¶ 3^m dictū ē. et si in logica tot sūt habitus sciētifici p̄iales quot sūt cōclusiones demonstratē sp̄e distictē. tñ oium cōclusionū logicaliū ē vn⁹ habitus genere vnitate ob

Intellectus p̄p̄iā et hīc sūt alii

Sapientia
Prudentia
Ars
Scientia

Obiecta logice bz p̄p̄iā et hīc sūt alii

Vnitas habitus sciētifici
formalis et intrinseca
obiectia et extrinseca

Henricus
74

Logice

lectiua & extrinseca. Prima p[er] p[er] q[ue]libet
demonstratio aggenerat sciam de sua cōclusi-
one. igit[ur] tot erūt scie ptiales quot erūt cōclu-
siones p[er] diuersas demonstratōes demonstrare.
Scda p[er] p[er] q[ue] vnitas totalis logice obiectiua
& extrinseca sumit ab vnitate p[ri]mi obiecti vir-
tualit[er] p[er]tinetis mediatiu[is] v[er]o immediat[is] oēs ve-
ritates scibiles de illo sub[st]o. s[ed] obiectu[us] primus
scie logice ē vnū genere. g[er] oīum cōclusionū
logicaliū ē vn[us] bitus genere. Adinor p[er] p[er] q[ue] cō-
clusiones logicales int[er] se min[us] differūt q[ua]m
bitus diuersaz cōclusionū q[ua]m vna ē logica &
alia moralis. sed p[ri]me due conclusiones t[ame]n
genere differūt. g[er] bitus oīuz cōclusionū logi-
caliū dicent[ur] minus q[ua]m genere differre & p[er] se
quens oīum earū erit vnus habitus genere.

Tertio sciēdi ē q[ue] p[er] declaratōe t[er]ti ter-
mini mouet talis difficultas. v[er]o
logica s[ic] sit bitus sciētificus & modus sciendi
Rūdet p[er] tres distinctiōes & tria dicta. C[on] p[ri]-
ma distinctiō ē hec. duplex est modus sciēdi. s[ed]
obiectiu[us] & ille ē modus sciēdi q[ue] nat[ur]a termina-
re obiectu[us] actū intellect[us]. Ali[us] ē modus sciēdi di-
rectiu[us] q[ue] g[er] dā bitus nat[ur]a dirigere intellectū
circa modū sciendi obiectu[us]. Vbi g[er] ista iste modus
sciēdi q[ue] argumētatio p[ot] p[er]siderari p[er] cōpari-
onē ad scias ad q[ue] ē applicabilis. Alio mō p[ot]
cōsiderari in p[ar]ticulari & sub p[ar]a rōe formali
& quiditatiua ip[s]ius & v[er]o sic ē obm aptum natū
terminare obiectiue actū intellect[us] n[ost]ri. Et sic vo-
catur modus sciēdi obiectiu[us]. cōcept[us] aut[em] vel
bitus de tali obiecto d[icitur] modus sciēdi directi-
uus. C[on] Scda distinctiō modus sciēdi obiecti-
uus p[ot] p[er]siderari dupl[ic]i. vno in v[er]o & aptitudi-
nalit[er]. & sic t[ame]n sunt tres modi sciēdi. s[ed] ar[istote]l[is] d[icitur]
finitio & diu[er]sio. Q[ui]d p[er] p[er] q[ue] cuilibet ignoto d[icitur] cor-
r[es]pondere p[ri]us modus notificandi siue sciendi
illud. modo ignotū ē t[ame]n triplex. igit[ur] & modus
sciēdi erit t[ame]n triplex. Adinor p[er] p[er] q[ue] vel ignotū
ē cōplexū & illi correspōdet modus sciēdi. q[ue] ē
argumētatio siue discursus. Vel ē ignotū icō-
plexū q[ue] it[em] est duplex: quia vel ip[s]m ē igno-
tum q[ue]tū ad suā g[er]ditatē cēntiale. & sic ei cor-
sponder diffinitio tāq[ua]m p[ri]us modus p[er] quē no-
tificat[ur]. vel tale icōplexū est ignotus quantus
ad sui cōfusionē v[er]o p[ar]tētem. & sic diu[er]sioe noti-
ficatur. & p[er]siderat[ur] modus sciēdi i p[ar]ticulari
& in executiōe siue instrumētaliē. & sic ar[istote]l[is] d[icitur]
nitio & diu[er]sio i p[ar]ticulari dicuntur tales modi
sciēdi. C[on] Tertia distinctiō. modus sciēdi dire-

ctiu[us] ē duplex. q[ue] dā ē modus sciēdi directiuus
circa modū sciēdi obiectiuū in v[er]o. Ali[us] ē mo-
dus sciēdi directiu[us] q[ue] dirigit intell[ect]m n[ost]m cir-
ca modus sciēdi obiectiuū i p[ar]ticulari. C[on] p[ri]m[us]
dictū logica docēs nō ē modus sciēdi obiecti-
uus. p[er] p[er] q[ue] mōdus sciēdi obiectiuus ē ip[s]s obiecti-
ctū de quo ē scia in ip[s]a logica. g[er] logica non est
mōdus sciēdi s[ed] ē de mō sciēdi. C[on] 2[us] d[icitur] m[od]o logica
docēs ē modus sciēdi directiu[us] p[ri]mo p[er] quia
logica docēs ē quedā noticia siue quidaz bit[us]
directiuus n[ost]ri intellectus circa modū sciendi
obiectiuū de quo p[ri]ncipal[is] ē logica. C[on] 3[us] di-
ctū logica v[er]o ē modus sciēdi directiu[us] 2[us] mō
dictus & ita nō ē scia sed ē dū taxat modus sci-
endi de quo loquitur Arist[oteles]. & metaphice cū d[icitur]
absurdū ē s[ic] querere sciam & modum sciēdi.
C[on] Ex q[ui]b[us] inferūt[ur] duo correlaria. p[ri]mū est
logica v[er]o & logica docēs sūt bitus realiter
distincti q[ue] v[er]o ē sciētificus ali[us] vero nō. C[on] 2[us]
correlariū logyca docēs & logica v[er]o p[ot]t se
patim existere. p[er] a s[ic] q[ue] musica v[er]o & musi-
ca docēs p[ot]t sepatim existere. nam multi sūt
habentes habituz musice docentis qui tamē
non habent musicam vtentem.

Conclusio r[ati]o[n]alis. logica ē vn[us] bitus
sciētificus r[ati]o[n]alis ab alijs
distinctus cōclusio satis pat[et] ex notabilibus &
dubijs sequentibus.

Primo dubitat[ur]. Utrū vnitas extrinse-
ca bitus immediatus sumat[ur] ab
actu q[ue] ab obiecto. C[on] Rūdet[ur] ab aliquib[us] p[er]
q[ue]tuor dicta. C[on] p[ri]m[us] dictū ē istud bit[us] acq[ui]sit[us]
ex actib[us] circa p[ri]ncip[ia] t[ame]n ē ali[us] ab hitu cōclusio-
nis p[er] p[er] q[ue] cā siue sit p[er] se siue sit cā sine q[ui] n[on] s[ed] d[icitur]
stignit[ur] a suo cāto. s[ed] bit[us] p[ri]ncipij est cā altero
istoz duoz modoz bit[us] cōclusionis. cū depen-
deat i cognosci ex suis p[ri]ncipijs. igit[ur] ē ali[us] bit[us]
p[ri]ncipij & cōclusionis. C[on] 2[us] dictū act[us] & bitus
vniformiter se h[ab]ent penes idētitatē & diuersi-
tatē. ita q[ue] bitus ē vn[us] ab vnitate actus & n[on] ab
vnitate specifica formalis obiecti. p[er] p[er] q[ue] bitus
nō respic[itur] obm neq[ue] in rōe obiecti: nec in rōne
cāe nisi mediāte actu. igit[ur] idētitas v[er]o diuersi-
sitas bit[us] magis d[icitur] attēdi ex idētitate vel di-
uersitate actus q[ue] obiecti. A[ut] p[er] p[er] q[ue] bit[us] nō in-
clinat ad ob[ect] nisi q[ue] iclinat ad actū: nec cātur
ab obiecto nisi mediāte actu. igit[ur] bitus nō re-
spicit obiectū nisi actu mediāte. C[on] 3[us] d[icitur] p[ri]n-
cipij & cōclusionis ē vn[us] bit[us] q[ue] d[icitur] sapiētia & ille
bitus equalēter ē scia & intellectus s[ed] nō realit[er]

Proemium

et formaliter quod tunc non esset habitus distinctus ab eis. Prima pars patet quod unitas habitus attenditur ex unitate actus. scilicet respectu premissarum et conclusionis potest esse unus actus intelligendi sicut respectu propositionis compositae ex terminis multis. Secunda pars patet quod sapientia est unus habitus qui est respectu premissarum et conclusionis scilicet quod patet per Aristotelem. 6° ethicorum. capitulo. 6°. certissima inquit utique scia erit sapientia. igitur sapientem non solum ex principijs que sunt scire sed et circa principia verum dicere quare utique erit sapientia intellectus et scia. Ex auctoritate patet evidenter quod sapientia est respectu principiorum et conclusionum ei quod est in intellectus et scia equivaletur quia est respectu illorum quorum est intellectus et scia. 4° dictum totum habitus scientifici in logica quod sunt conclusiones demonstrare differentes in subiecto vel predicamento vel utroque patet quod circa quolibet talem conclusionem est alius et alius actus intellectus igitur et erit alius et alius habitus. Et confirmatur quod impossibile est eundem intellectum de eodem obiecto coplexo habere habitus oppositos scilicet potest idem intellectus habere noticiam principiorum aliquorum demonstrationum logicalium et sciam conclusionum illarum demonstrationum et sic potest habere ignorantiam prout dispositionis respectu alterius habitus conclusionis. respectu cuius est error. igitur illarum conclusionum non erit idem habitus scilicet necessario erunt distincti habitus. Ex quibus inferuntur duo correlaria. Primum est habitus suam unitatem extrinsecam capere ab actu et non ab obiecto. 2° quod tota logica nec intrinsece nec extrinsece potest dici unus habitus in numero sed possit dici unus habitus unitate ordinis ad modum quo exercitur dicitur unus.

Secundo dubitatur utrum habitus logice sit realis vel rationalis. Et ut patet primo quod sit realis quia habitus logice est ens reale et non aliud ens quam quodammodo habet. ergo habitus logice est realis. Respondetur per unam distinctionem. habet aliquis potest dupliciter denotari realis uno modo denotatio intrinseca et formali et tunc ille habitus est realis qui est verum ens repensibile in predicamento qualitatis illud autem dicitur rationale precise quod habet in apprehensione rationis sicut chimera. Alio modo potest denotari habitus realis denotatione extrinseca ab obiecto et tunc ille habitus scientificus dicitur realis cuius obiectum est ens reale sicut philosophia vel metaphysica. scilicet ille habitus dicitur rationalis cuius obiectum est ens rationis. Ex quo patet quod habitus scientificus logice formaliter et intrinsece est realis de per

dicamento qualitatibus. scilicet obiectie denotatur rationalis. Ad rationem in oppositum dicitur quod iste dicitur determinationes que sunt reale et rationale si adderet enti vel qualitati tunc ex eodem modo videtur vel recipiendi dicitur rationalitatem vel realitatem intrinsecam. si vero adderetur scire vel habitui scientifico dicitur realitatem vel rationalitatem extrinsecam et obiectivam. Ex quo patet quod logica sit ens reale vel qualitas realis tamen est scientia rationalis.

Tertio dubitatur. Utrum logica sit scientia spiritualis vel corporalis. Respondetur per unam distinctionem et unum dictum. Distinctio est quatuor de causis potest aliqui scia dici ois primo quod talis scia predicatur de oibus alijs. et nulla scia est corporalis. 2° quod subiectum est predicabile de subiectis aliarum sciarum et sic metaphysica est scia corporalis. 3° virtualiter et applicatiue quod scilicet eius subiectum est applicabile oibus scientijs. 4° per considerationem quod scilicet considerat de oibus alijs que in alijs scientijs considerantur. Dicitur istud. logica non est corporalis primo modo autem sed est corporalis tertio modo et quarto modo ad istum sensum quod logica considerat de oibus circa que contingit alias scias laborare. prima pars est nota de se. Secunda pars patet primo quantum ad eam primam patet quod subiectum logice est applicabile cuilibet scie. igitur et scia patet per philosophum. 4° meta^o ubi videtur quod logica circa omnia entia laborat.

Ad rationes soluitur in tertio notabili. Ad secundam respondetur ut patet et ad replicam patuit quomodo plurium conclusionum in se consideratur non est unus habitus sed plures. tamen istarum considerationum per bitudinem ad unum primum obiectum in quo virtualiter continentur est unus habitus ab unitate primi obiecti. Ad tertiam patuit quod logica sit qualitas realis tamen est scia rationalis. Ad quartam patuit quod logica et meta^o non dicuntur laborare. circa idem quod sit de eodem obiecto. scilicet quod quilibet illarum scientiarum considerat de oibus circa que contingit alias scias laborare. et hec de questione sequenti.

Queritur secundo. Utrum logica sit philosophia utilis et necessaria ad acquisitionem omnium aliarum sciarum. Contra primam premissam primo arguitur. tot sunt partes philosophie quantum motus contingit diffinitionem variari sed contingit tribus modis duntaxat diffinitionem variari quia vel diffinitio concernit motum et naturam sensibilem et sic est philosophia. vel concer-

Logice

nit materiam intelligibilem abstrahendo a motu et materia sensibili et sic est mathematica². vel abstrahendo ab omni motu et materia tamen sensibili quam intelligibili et sic est metaphisica. nulla illarum est logica ergo ipsa non est pars philosophie. ¶ Secundo sic nulla scientia inest nobis a natura quia anima nostra in principio sue creationis est tanquam tabula rasa in qua nihil depictum est de pingibilis tamen virtutibus et scientiis. sed logica inest nobis a natura. ergo logica non est scientia. Et per consequens nec pars philosophie. Minor patet de multis idiotis qui discursus et ratiocinationes sine tam acquisitione logice faciunt. similiter bruti sicut patet de cane transiente aquam vel foueam. et de lupo se replente terram grauior sit in aggressu. de catho similiter extrahere clipeum ut liberius pisces edat. igitur logica inest nobis a natura. ¶ Tercio sic multe scientie acquiruntur et sunt acquisite preter logicam. ut patet de hypocrate et multis studentibus iura et canones non habendo logicam. In oppositum sunt omnes logici.

Primo notandum est quod pro declaratione primi termini mouetur talis difficultas vtrum scilicet logica contineatur sub aliqua parte philosophie primo enumerata primo argumento. Respondetur per duas distinctiones et vnum dictum. ¶ Prima distinctio est hec. philosophia accipi potest dupliciter. vno modo generaliter et tunc ab aliquibus sic diffinitur philosophia. Est apprehensio veritatis cuiuscunque entis siue a nobis siue a natura causati. Sed sic diffinitur ab alberto. est apprehensio cuiuslibet admirabilis per principia eius quod admiratur. Et ab eodem diffinitur. admiratio est agonia mentis suspensioque cordis ex stupore magni prodigii in sensu ap parentis. cum desiderio inueniendi causam. Sed admirabile est cuius causa est occulta inuentioque rara. Secundo modo capitur philosophia specialiter ut est apprehensio veritatis cuiuscunque entis a natura causati. ¶ Secunda distinctio philosophia generaliter dicta diuiditur in rationalem siue sermocinalem realem et moralem. Philosophia sermocinalis siue rationalis sub se continet grammaticam logicam et rhetoricam. Philosophia realis sub se continet physicam que est de entibus naturalibus et mobilibus et mathematicam que est de ab-

stractis secundum rationem a motu et a materia sensibili etiam continet metaphisicam que considerat de abstractis a motu a materia sensibili et intelligibili cuiusmodi sunt substantie se parate. Philosophia moralis continet quatuor partes. Prima dicitur ethica que traditur a philosopho in libris ethicorum et illa tractat de modo viuendi in communi hoc est de his que sunt communia ad omnem modum viuendi. Secunda pars dicitur politicis que considerat de modo viuendi politice et ciuilitate siue de regimine vnius totius ciuitatis vel regni. Tertia dicitur yconomica que traditur in yconomicis. Et considerat de modo viuendi domesticis siue de regimine vnius domus vel familie. Quarta dicitur monastica considerans de modo viuendi solitarie siue de regimine vnius solius hominis particularis et ista pars non inuenitur tradita a philosopho. ¶ Dictum est istud logica sub nullo modo philosophie specialiter dicte continetur. patet quia philosophia specialiter dicta solum se extendit ad scientias reles speculatiuas. sed logica non est scientia reles. igitur sub ea non continetur sed continetur sub philosophia generaliter dicta tanquam pars eius.

Secundo est notandum quod pro declaratione secundi termini ponitur talis difficultas. vtrum eadem ratione dicatur logica utilis et necessaria. Respondetur per duas distinctiones et duo dicta. Prima distinctio est hec vtile capitur quadrupliciter vno modo dicitur vtile quod propter se non est appetibile sed tantum propter aliud quod tamen sine eo haberi potest et sic distinguitur contra bonum delectabile et bonum necessarium. Secundo dicitur vtile quod si de se non habeat rationem appetibilis appetitur tamen propter alterum quod sine illo haberi non potest et sic distinguitur contra bonum honestum et bonum delectabile. Tercio modo dicitur vtile quod est appetibile propter se et propter aliud quod sine illo haberi potest et sic distinguitur contra necessarium. Quarto dicitur vtile quod est appetibile propter se et etiam propter aliud quod si ne alio haberi non potest. et sic vtile coincidit cum bono honesto delectabili et necessario. Secunda distinctio duplex est necessitas que dam est absoluta qua. scilicet res habet esse sic quod nullo modo potest non esse et sic est tamen vnum necessarium.

Proemium

in toto vniuerso v3. d8. Alia ē necessitas additio
n. ita q̄ puenit rei nō absolute s3 p respectū ad
aliquid aliud siue ex aliqua suppositōe. ¶ Pri
mū dictū logica ē vtilis. 4.º p3 qz ipsa ē appeti
bilis pp se et etiā pp aliud. eius. n. sūt mltē vti
litates pp quas est appetibilis. Prima vtili
tas ē facilitas discernēdi vep a falso. Nā per
ipsā faciliter iudicat qd vep et qd falsum in oī
mā. Scda ē pōptitudo arguēdi et rēdendi qz
p logicaz docet qd ē aīis et qd hīs quid repu
gnās et qd iptinēs qbus cognitīs pōpte et fa
cilitr ptingit arguere et ad argumētationes rē
dere. 3.º vtilitas ē facilis solutio omniū palor
gismoꝝ peccātiū i forma qz i logica docet oīs
modus sillogizandi et arguēdi formalr. valet
et ad soluendū palogismos peccātes i mā qz i
hac scia tradūtur certe regule et infallibiles q
bus pōpte et facilitr dissolui pnt argumētatio
nes sophistice concludētes ex veris falsū vel
ecōtra qd tñ facile nō eēt imo qsi impossibile si
ne logica. pp qd sepe dicit Aristot. q potissima
causa erroris antiquoꝝ fuit ignorātia logice.
Quarta vtilitas est pōptitudo diffiniendi
diuidēdi et generalr oēs argumētatiōes cōpo
nēdi. ¶ Scdm dictū logica est necessaria 2.º
p3 qz alie scie acgrī nō possunt sine ipsa.

Tertio notādū ē q p declaratiōe terty
termini ponit talis difficultas.
Utrū possit aligs hitus sciētificus acgrī sine
logica. Rūdet p duas distinctiōes et tria dicta.
¶ Prima distinctio ē hec duplex ē logica. s. nālis
q̄ est qdā ptās intellectus nri qua nālir intellect
magis assentit vero q̄ falso ex quo assensu p
cedit de notitia noti ad ignoti notitias Alia ē
logica artificialis q̄ est qdā hitus intellect ac
quisitus quo iudicamus de rectitudine cu
iuslibet ratiocinationis et sic diffinitur ab al
berto. Logica ē scia que a fātasijis q̄ vidētur
et n̄ sūt nos liberat. errores depnat falsitates
osidit et i oī ope pteplatōis lumen rectū pber.
Abotio sic diffiniē. Logica ē rō discernēdi
verū a falso. A doctore scō sic diffiniē. est scia
ratōalis directiua actiū ratōis. ¶ Scda disti
ctio logica artificiali dñ ē qdā ē iudicatia siue
resolutoria q. s. docet resolvere rē i sua pñci
pia et cās sicut hitus demonstratiūis. Alia est
logica iuētūa q̄ docet inuenire multa media
ad pbādū vnā pclusionē sicut est habitus ar
gumētadi dialectice. ¶ Primū dictū ē logica
nālis siue vsualis nō fuit primo iuēta p logicā

qz logica nālis nō est scia sed est qdā modus
sciēdi quodāmodo inatus nobis. Et a qbus
dā vocat nālis idustria vel quedā igeniosu
tas qua faciliter intellectus pōt assentire vero
ex quo pōt aliud vep i ferre. ¶ Scd3 dictū lo
gica artificialis primo fuit iuēta et acq̄sita per
logicā nālez. patet. qz per logicā nālē forma
mus vnā particulare demonstratiōē que vo
cat demonstratio nālis. et illa non scitur nec co
gnoscei nisi i parte et ex illa notitia inspecta fre
quēter iterata generat hitus logice artifi
cialis. Nec est intelligēdū q nāle et artificiale
sint dñe essentielles demonstratiōis vel logice
sed solū sunt differētie accidētales cū possint
puenire eide demonstratiōi. ¶ 3.º dictū. et si
possit acgrī qdaz habitus fidei vel opinionis
sine logica tñ nō pōt acgrī hit sciētificus. p3 qz
logica ē hit discernēs et iudicās de rectitudi
ne argumētatiōis. et cū oīs scia p argumētatio
nē acgrat sequit q nō hñtes logicā nō hñt re
ctū iudiciū de argumētatione nec de rectitu
dine argumētatiōis. igit nec p sequeñs acgrūt
sciētiā licet sibi aggenerēt credulitatē vel ba
bitū opinatiūū. ppter q dicit albertus q hñ
tes alias scias sine logica sic se hñt ad suū scire
sicut ignis ad cōburere. ¶ Nā sicut ignis cō
burit et nescit causam sue combustionis sic et
illi dicūt se scire tñ rationē sui sciri ignorāt.

Conclusio respōsalis artificialis logi
ca est pars pbie generalr
dicte vtilis et necessaria ad acquisitionē oīum
scientiaꝝ. pclusio satis patet ex notabilibus.

Primo dubitat. Utrū logica isit no
bis a natura. ¶ Respondet al
bert ponēs inchoationē formaz q̄ quelibet
sciētia inē nobis a natura ichoatiue sicut quer
cus i pñcipio habuit esse i glāde sed illud esse
erat iperfectū. erat tñ aliqd ipñus arboris in
glande quia alias nō plus creuisset quercus
ex illa glāde q̄ ex pomo. Sic etiā oēs scie sūt
i choatiue i aīa nostra i pñcipio sue creatōis. qz
nisi sic aīa nostra nō plus posset acgrere sciaz
q̄ aīa bouis vel asini. Per exercitiū aut et de
monstratiōes acgrit et pficiūt i nobis scia pñm
esse perfectū vt dicit victorinus. natura facit
habile. ars facile. vsus vero potentē. Aliter
respōdetur per vnā distinctiōē et duo dicta.
¶ Distinctio ē hec duplex ē logica vt prius pa
tuit. qdā est nālis. alia ē artificialis ¶ Primū
dēz logica artificialis n̄ inē nobis a nā. s3 test

Logice

nobis per logicā nālez siue vſualē. ſ. exercitā
do nos 7 frequēter varias demōſtracōes eli
ciēdo. Sed logica nālis eſt nobis a nā ita q
a nā eſt aie noſtre quedā potentia naturalis
per quā nāl'r poſſumus magis facil'r aſſenti
revero q̄ falſo: 7 ex hoc ſequēter diſcurrere
d notitia noti ad ignoti notitiā. ¶ 2^m dcm. bzu
tis nullo mō inieſt logica nec artificialis nec
nālis l3 eis iſit nāl'r aliqua potētia ſenſitiua
p quā poſſunt obiectū eis debite pſentatū le
uiter cognoscere 7 ex vna cognitōe ſenſitiua
aliā quodāmodo inferre: 7 ideo quodāmodo
videntur diſcurrere de vno in aliud propter
qđ dicit Ariſtoteles in proemio methaphiſi
ce q̄ bzuta parum experienti participant.

Secundo

no qz bonū honeſtū videt' gerare 7 ſimpl'r
ſariare appetitū eius cuius eſt. ſed logica nō ē
b' ergo. Rñdē p duas diſtinctōes 7 vñū di
ctū. ¶ Prima diſtictio eſt hec triplex ē bonū
quoddā eſt bonū vtile qđ de ſe nō appetit ſed
ppter aliqū finem ſequēdum ſicut viuētie
ſunt bone ſubueniendi neceſſitati humane.
Aliud eſt bonū honeſtū qđ ſic a tullio diffiniē
Bonū honeſtū ē qđ ſua vi nos trahit 7 vñū di
gnitate nos alicui ſicut britudo eterna. Aliud
eſt bonū delectat' qđ cauſat delectationē i
potētia 7 ipſam aſſuerat. ¶ Scda diſtictio di
plex eſt bonū honeſtū quoddaz ē qđ ppter ſe
ſolū eſt appetibile 7 nō ppter aliud bonū ſe
quēdū: 7 ſic ſola britudo eſt bonū honeſtū qz
ſolū ppter ſe appetit' ab hoie eā nō ordinādo
ad aliqđ aliud bonū. Aliud eſt bonum hone
ſtum qđ eſt appetibile ppter ſe 7 ppter aliud
bonū ſequēdū de quo dicit nullius q̄ bonus
honeſtū ſecum aſſert multas vtilitates. ¶ Di
ctū eſt iſtud. logica eſt de genere honeſti 2°
p3 qz ex quo ē bonū quodāmodo 7 perfectio
aie vnde eſt ppter ſe appetibilis eius etiam
ſūt mltē vtilitates vt patuit i 3° norabili igi
logica eſt bonum honeſtum ſecundo modo.

Tertio

dubitat' q̄ ſunt ptes pbie ratio
nalis ſiue ſermocialis. ¶ Reſpō
dē per vñū dictū. Nam ſicut i pbia reali pe
nes diuerſum modū diffiniēdi ſumit' diuerſi
tas partiū pbie realis ſic penes diuerſūz mo
dū notificādi ignotū diſtingunt' partes pbie
ratōalis. Nā quādoq; notificat' ignotū ex ſi
gnis generatibus pñationē. 7 ſic eſt rethoriz

ca. aut ex aliquibus fictis cauſantibus delecta
tionēz vlabhoiatōes 7 ſic eſt poetria. vel pce
dit ex probabilibus cuiſbet ſciētie applicabi
libus. 7 ſic eſt dialetica. vel pcedit ex propyis
picipis 7 cauſis effectus. 7 ſic eſt demōſtrati
ua. aut ex his q̄ apparēt 7 nō ſūt 7 ſic eſt ſophi
ſtica. vel procedit ex aliquibus que rñdēt' pu
cant vt dicat illud qđ ſentit de re. Et ſic eſt tē
ptatiua. Ex quo patet q̄ ſcđm variationē ra
tiocinationis 7 diuerſum modum notifican
di ignotum variat' ſcientie rationales.

Ad rationes

ante oppoſitū. Ad p^{ri}
mā dī q̄ maior eſt ve
ra capiēdo pbiaz ſpecial'r nō aut capiēdo ge
nera lr cui? logica eſt pars. ¶ Ad ſcđm dī q̄
ſicut patuit i pmo dubio logica artificialis nō
ineſt nobis a natura l3 bene nālis 7 iō ruſtici
7 idiote ſuos diſcurſus nō regulant per habi
tū logice artificialis ſed dūtaxat per logicaz
nālē. dicitur iſuper q̄ tales experientie bzu
top nō ſiūt per diſcurſus logicum ſed potius
per quēdā iſtinctū nālez. ¶ Ad tertiā dī q̄ l3
ypocras 7 alij phi nō habuerit logicā artifi
cialē habuerūt tñ logicā nālez per quā facil'r
potuerunt diſcurrere de notitia noti ad igno
ti notitiā. Dī iſuper q̄ iuriſte 7 canonifte ſi
ne logica non acquirunt ſciam ſed dūtaxat
acquirunt qđdam credulitatem que poteſt ro
cari fides vel opinio. 7 hec de questione ſcda.

Meritur t^{er}cio. Utrum
ſil'ls ſub ei' ra
tione vniuerſali nō precisa ſit
ſubiectū totius logice. Et vide
tur q̄ nō qz ſubiectū libri p3 ē
ſil'ls igi nō eſt ſubiectū totius
logice t3 pñā qz nihil idē ē ſz totius 7 partis.
¶ Scdo ſic logica eſt hitus realis cū ſit que
dam qualitas intellectus. igi ſillogiſmus non
eſt eius obiectum cū ſit ens ratōis. tenet ſe
quētia qz effect' non eſt maioris entitatis ſua
cauſa. modo obiectū eſt cauſa habit' pducti
de ipſo. ¶ Tertio ſic ſubiectū alicuius hitus
ſciētifici debet virtual'r p̄tinere oēs veritates
illius habitus. ſz ſillogiſmus nō eſt b'. igitur
nō eſt ſubiectūz logice. maior declarabit i no
tabilibus. ſed minor pbat qz iperfectius non
p̄tinet virtual'r magis pfectū. ſed ſillogiſmus
cū ſit ens ratōis eſt iperfectior qbusdam pro
prietatibus realibus i logica demonſtrabili
bus cuiuſmodi ſūt iſte. eſſe i ſubiecto. habere

Proemium

Arariū et suscipere magis et minus. igitur sillogismus non continet virtualiter tales passiones.

In oppositū arguitur quod de sillogismo presupponitur quod est et de ipso demonstrantur passiones per sua principia. determinatur etiam de suis partibus (biuni et generaliter quicquid in logica considerata habet attributionem ad ipsius. igitur ipsum est subiectū

Primo notandum est quod pro declaratione quod sit solent poni tres distinctiones. Prima distinctio est. Obiectū capit octo modis ut patet in his versibus. Obiectū verba posita sub cuiuslibet. Quod prius est copula proprii logicaliter infra. Quod simulata et habet bis sunt subiecta quaternaria. Et solū de octavo est sermo in proposito. Secunda distinctio triplex est subiectū. scilicet cōe et est illud quod verificatur de oibus principaliter consideratis in scia cuius est subiectus. Aliud est subiectū speciale et illud vocatur subiectū attributū oīs cuiusmodi est argumentatio in logica. Aliud est subiectū specialissimū. Et illud est principalior pars subiecti attributionis sicut sillogismus in logica. Tercia distinctio duplex est subiectū cōe. quod dicitur est cōe coitate predicationis et illud quod in recto verificatur de oibus consideratis in scia et sic ens ratiois est subiectum logice. Aliud est subiectū cōe coitate adequationis et sic argumentatio est subiectū et ad ipsas tres additiones requiritur quod continentur in ista diffinitione. Subiectū attributionis est quod coissimū in scia principaliter considerata non transcedens methas illius scie verificabile in recto vel in obliquo de omnibus in illa scia principaliter consideratis. Et ad quod oīa minus principaliter considerata habent ordinem et attributionem. Et propter has tres distinctiones ponitur alia distinctio. Sillogismus potest dupliciter considerari ut latius patebit in principio primi libri priorum. Uno modo quod ad suam rationem generalem precisam quod est vis illativa et sic est subiectus in libris priorum. Alio modo consideratur quod ad suam rationem generalem non precisam sed ut ambit omnes rationes speciales de quibus specialiter tractatur in partialibus libris logice et sic est subiectum totius logice.

Secundo notandum est quod per ampliori declaratione istius termini subiecti ponuntur tres difficultates. Quarum prima est hec. Utrum obiectū adequatū huius scientifici necessario contineat omnes veritates illius habitus. Et videtur quod non: quia distincte graditates cognoscuntur per diversas rationes cognoscendi scilicet subiectū et passio sunt distincte graditates formaliter. ergo ad

eas cognoscendas non sufficit una ratio cognoscendi et per prius subiectū non continet virtualiter suas passiones. tenet prius quia contineri virtualiter in aliquo est contineri in illo tanquam in eo quod est ratio cognoscendi illud. Maior patet quia quilibet realitas de se nata est care suā spēs in intellectu. igitur quilibet realitas habet propriam rationem cognoscendi. Rationes per tale dictū de ratione primi subiecti alicuius habitus scientifici est virtualiter continere totā noticiā illius scie cuius est subiectū primū. patet exemplo et ratione. Exemplo probatur sic. quia si aliquis habeat plenū et perfectū conceptū graditatis linee in se ex tali cognitione cognoscet virtualiter passiones et proprietates demonstrabiles de linea et habet totā sciā linee virtualiter ad tale sensū et habet noticiā per quam facilius poterit concludere et elicere proprietates et passiones de linea demonstrabiles. Ratione probatur sic. quia si subiectū primū non contineret virtualiter noticiā totā illius habitus cuius est subiectū tunc ipsum non erit adequatū scie. et per prius scia excederet subiectū. et ita ipse non erit primū quod idem est primū et adequatū. verūm non oīa continentur equaliter contineri virtualiter in noticiā eius primi subiecti quia passiones et proprietates verificabiles de se habent propriam rationem formalem eius continentur in illo virtualiter actualiter: sed passiones et proprietates primi subiecti ut illi subiecti quod. si non conveniunt subiecto per rationem illius subiecti sed per rationem partium subiecti ut continetur virtualiter potentialem in noticiā illi subiecti. Et ad rationem sciam in oppositū respondetur per unā distinctionem quod duplices sunt graditates distincte. quod sunt penitus distincte et de illis intelligitur maior. alie sunt graditates quod si formaliter sunt distincte una tamen virtualiter continetur in alia: et de illis maior est falsa quia ad cognoscendū tales graditates distinctas sufficit una ratio distincta cognoscendi ita quod ex ratione cognoscendi ipsius subiecti facilius et expedite devenimus in cognitionem oīum veritatum continentium in illa ratione cognoscendi. sed quia ista solutio videtur petere principium: quia idem videtur esse virtualiter contineri in aliquo et ipsū esse rationem cognoscendi illud. ideo aliter et probabilius rationes quod maior est intelligenda de graditatibus absolutis ad invicem formaliter distinctis. non autem de duabus distinctis graditatibus quare una est absoluta et alia respectiva cuius ratio est quia nullus respectus de se natus est genere propriā spēs eius in intellectu. igitur neque propriā cognoscibilitatē. unde patet quia nullus respectus est de genere actiuorum. Dicitur ultimum quod intellectus a

Logice

specie fundamēti vel amboꝝ extremoz mo-
uet ad cognitionē respectus cāti iter illa duo
extrema mō oīs passio cū sit qdā aptitudo est
qdā respectus aptitudinalis formalitatis fū-
damētalīs ideo non hz ppiā rationē cogno-
scēdi aliū a subo. Et si obijciatur si sic se qre
pari ratioe q subiectū p̄tineret virtualr oēs
relatōes p accēs verificabiles de ipso. 7 p̄ns
eēt scibiles de eodē q ē subiectū. R̄ndet q
duplex ē relatio qdā ē q̄ immediate fundatī ra-
tione formali 7 gditatiua subiecti 7 oīs talis
virtualr p̄inet i illo subiecto 7 necessario ve-
rificabilis ē de eodem 7 etiam scibilis. cuius-
modi sūt passiones subiecti. Alię sūt relatioes
q nō fūdantī immediate tanq̄ i p̄prio fūdame-
to neq̄ i ratioe formali 7 gditatiua subiecti neq̄ i
ratioe formali 7 gditatiua suoz p se inferior 7
tales nō p̄tinent virtualr i subiecto nec sunt
scibiles de eo s̄ tñ p accidens verificabiles.

Tertio notādū ē q scōa difficultas est
hec. Utrū subiectū scie necessa-
rio sit idēpēdēs 7 videt q nō qz subiecto ma-
nēte eodē 7 passionibus variatis diuersificā-
tur scie. igit nō minus depēdet scia a passione
q̄ a subiecto 7 p̄ns subiectū nō ē oīno idē-
pēdēs. R̄ndet p̄tale dictū. Obiectum hitus
sciētifici ē oīno idēpēdēs a q̄ tñ depēdet oēs
veritates illius hitus ad hūc sēfū q̄ i tali hitu
sciētifico nihil p̄tinet p̄us notū q̄ sit cā noti-
cie subiecti s̄ ipsa noticia subiecti ē p̄us nota
7 cā notificatōis cuiuscūq̄ vitatis illi h̄it. p
baī sic qz tale obiectū ē p̄mū. igit oīno idēpē-
dēs. tenet p̄ns qz p̄mū sp̄ est idēpēdēs respec-
tu posterior. Ad rationē factā i oppositum
r̄ndet q peccat p fallaciam equocatōis qz hic
nō capīt subiectū p subiecto mālī s̄ p subie-
cto formali qd ē qdā ratio formalis sub qua
p̄siderat i scia tale subiectū siue talis ratio sit
passio siue aligd h̄z. 7 iō licet respectu diuer-
saz passionū nō subordinataz maneat idem
subiectū mālīter tñ respectu cuiuslibet talis
passionis diuersificatur ratio formalis talis
subiecti. **Tertia** difficultas est. Utrū obie-
ctū hitus sciētifici sit cā oīum veritatū illius
hitus. Et videt q nō qz ip̄fectū nō habet rōes
causē respectu p̄fectōis s̄ forma q̄ ip̄ortat p
passionē est p̄fectior mā que ip̄ortat p subie-
ctū. igit subiectū nō est causa passionū verifi-
cabiliū de eodē subiecto. R̄ndet p vnā disti-
ctionē 7 duo dicta. **Distictio** ē hec. duplex ē

cā qdā est q̄ est pductiua sui effectus q̄tū ad
esse vtz q̄ ē esse realis existentie. Alia est cā
q̄ est pductiua sui effectus q̄tū ad esse co-
gnitum q̄ ē eē diminutum. **Primum** dictū
nullum subiectū est causa primo modo suaz
per se passionum. patet quia nihil idem realit̄
tribuit sibiip̄s eē reale sed subz 7 sua p se pas-
sio sunt idem realiter. igitur subiectum nō tri-
buit effectiue esse reale sue passioni. **Secū-**
dum dictum. obiectū habitus sciētifici est
causa scōo modo oīum veritatum contentaz
in illo habitu. patet. quia obiectum ē sufficiēs
motiū intellectus ad gignere noticias de
suis passionibus in eodem intellectu. igit sub-
iectum est causa noticie suarum passionum &
ip̄so verificabilium. Antecedens patet exem-
plo quia linea est sufficiēs motiū intelle-
ctus ad causandum noticiam suarum passio-
nū in eodem intellectu. **Ad** rationem in op-
positum factam respondet p̄mittendo vnā
suppositionem scilicet q̄ in artificialibus ma-
teria habet duplicem conditionem. vna ē esse
obiectum circa q̄ fertur factio agentis. Alia
conditio est esse susceptiūum factionis agen-
tis per quā factiones educitur forma de ma-
teria. tunc dicitur negando minorem scilicet
q̄ subiectum sit materia 7 passio forma eius.
sed pro tanto dicitur obiectum sciētie mate-
ria circa quā propter similitudinē quā habet
cum materia artificiali quo ad primam cōdi-
tionem. Nam actus proprius sciētis non vi-
detur terminari ad speciem intelligibilem
nec ad aliquid q̄ sit formaliter in intellectu.
sed potius terminatur ad obm extra q̄ rātūz
obiectiue ē in intellectu. s̄ tñ actus sciētis nō
recipiat i tali obiecto extra s̄ mact i intellectu
responsalis. **Conclusio** sillogism⁹ con-
siderat⁹ sub ratione eius
yniuerfali non precisa est subiectum attribu-
tionis logice. patet quia sibi conueniunt tres
conditiones subī attributionis posite in secū-
do 7 tertio notabilibus. Nam sillogismus cō-
tinet virtualiter oēs veritates logice 7 cōino
idēpēdēs. est etiam causa oīniū passionū
demonstrabilium in logica.

Primo dubitat vtz logica p̄sideret p
se de scōis intērōib⁹. R̄ndet p
vnā supponē 7 vnū dictum. **Suppositio** est
h̄. Intēro scōa ē qdā respectus rationis effe-
ctiue causatus ab actu cōparatiuo intellectus

Causa

Subiectum
passio

Asatura

forma

Ex illis

Complexio
p̄fecta p̄fecta
p̄fecta p̄fecta

Intēro

Proemium

in obiecto cognito ad aliud cōparato derelict^o
 et in tali obiecto cognito subiectiue exiis sicut
 cū intell^a nō p^{ri}mo apprehēdit humanitatez
 s^{ed} ei^{us} p^{ri}uā nām et eā videt tanq^{uam} cōicabiles
 multis tūc ipaz sic cognitā p^{ri}uū actū cōparatū
 comparat ad multa dⁱst^a numero q^{uod} illa nā
 ē cōicabilis et ex illa cōparatiōe cōsurgit et dere
 lingitur vna relatio rōnis q^{uod} vocat^{ur} spēitas. cō
 cretie aut^{em} significatur per hoc nomē spēs et ta
 lis relatio p^{ro}fundamēto p^{ri}o h^{ab} humanitatē
 s^{ed} ei^{us} eē cognitū et p^{er} termino h^{ab} multa dif
 ferentia nūero ē cognita sed p^{er} cā efficiēte h^{ab}
 intellectū et ei^{us} actū cōparatiuum. **Secūda** sup
 positio. p^{ri}ma intētiō ē obiectū cognitum v^{el}
 cognoscibile sup^{er} quo nata ē fūdari intētiō z^{er}
Ex quo sequūt^{ur} tria cor^{re}laria. **Pr^{im}o**
 ē q^{uod} z^{er} intentiones tāq^{uam} ad eē et cōseruari depē
 dēt ab intellectu. **2°** cor^{re}lariū licz interdū
 extrema scēda intētionis sint realia et realiē di
 stincta. t^{er}tiū nulla scēda intētiō ē relatio realis eo
 q^{uod} talis relatio cōsurgit itē illa extrema non
 v^{el} sūt realia sed v^{el} sūt entia rōnis tantū hūita
 eē cognitū. **3°** cor^{re}lariū. Nulla scēda intētiō
 p^{ro}prie ē in aliquo subiectie sed solū h^{ab} cē i tel
 lectu obiectie ip^{ro}prie tū pōt dici eē subiecti
 ue i obiecto cognito sicut dicim^{us} modos signi
 ficādi esse in voce subiectiue.

Secundo dubitatur. que sit rō formal^{is}
 subiectiua logice. **R^{es}pondet^{ur}** p^{ri}uā suppositiōe et v^{el} nū dicit^{ur}. **Suppositio**
 ē h^{ab} ex p^{ar}te suaz cāp^{it} tū tripliciter possunt
 scēda intētionēs distingui. p^{ri}o q^{uod} ois intētiō se
 cūda cāt^{ur} ab intellectu mediāte actu ei^{us}. sed
 tū sunt tres act^{us} intellect^{us}. g^{en} tū tripl^{er} possunt
 ille z^{er} intētionēs distingui ex p^{ar}te suaz cāp^{it}.
 Minor p^{ri}o q^{uod} p^{ri}im^{us} act^{us} intellect^{us} ē simpli
 ciū intelligētia. et illo actu cāt^{ur} hec intētiō. se
 cūda incōplexū vel gen^{er}alissimū spēs
 diffinitio et h^{ab} intētionēs de q^{uod} determinā
 tur i libro p^{re}dicamētōz cū libris suis admicu
 lantibus. **Secūdu**s act^{us} intellect^{us} ē compo
 sitio et diuissio quo. s. apprehendimus cōplexa
 v^{el} hōiem currere vel asinū nō currere. et illo
 actu iste intētiōnes z^{er} complexū o^{mn}o ppositio
 enūciatio causant^{ur} et h^{ab} de q^{uod} determinā
 tur in libro p^{ar}menias. **Tertius** act^{us} est rō
 vel discursus quo. s. apprehendimus ratioci
 nationes et argumētatiōes et illo actu cāt^{ur}.
 Iste intētiōes z^{er} inuentiū iudicatiū sil^lus et
 h^{ab} cōsimiles de q^{uod} determinatur in to

ta noua logica. **Dicitur** ē istud rō formalis
 subiectiua logice est rō deueniendi de noticia
 noti ad noticiam ignoti. p^{ri}o q^{uod} illud est ratio
 formalis subiectiua alicuius scie ad quā hūit
 attributionem oia p^{ri}ncipaliter considerata in
 illa scia. s. rō deueniendi dⁱ noticia noti ad igno
 ti noticiam ē h^{ab} mōi. Minor p^{ri}o q^{uod} in tota
 logica p^{ri}ncipaliter et adēquate determinatur
 de his que cāt^{ur} per tres act^{us} intellect^{us} p^{ri}
 us enumeratos. sed oia ista habent attributi
 onem ad istā rōem formalē que ē rō deueniē
 di et cū per quēlibet illoz actū possit intel
 lectus deuenire de noticia noti ad ignoti notici
 am. Et confirmatur q^{uod} logica dicit^{ur} p^{ri}nci
 paliter rationalis quia est directiua actū rō
 nis. sed per quēlibet talē actum pōt ratio si
 ue intellectus deuenire de noticia noti ad no
 ticiā ignoti. igit^{ur} logica erit quidam habit^{us} do
 cens oēs ad modū deueniendi de noticia noti
 ad noticiā ignoti et cū cuilibet bituicor^{re}ndeat
 p^{ro}priū substz sequit^{ur} q^{uod} subm adēq^{uam} logice erit
 aliquid cui tamq^{uam} instrumento cōueniet ista
 rō formalis que ē cē noticiam siue rōem pce
 dendi de noticia noti ad ignoti noticiam. **Ex**
 quo infert^{ur} q^{uod} neq^{ue} ens rōis neq^{ue} z^{er} intētiō
 neq^{ue} argumētatio neq^{ue} sil^lus est p^{ro}prium et adē
 quatum totius logice subm. p^{ri}o q^{uod} nulli illo
 rum ppetit adēquate rō formal^{is} subiectiua logice

Tertio dubitatur. Utrū cum p^{ri}ncipali
 qōne p^{ri}us posita possit stare sil
 logismum non esse subiectum logice. **R^{es}pondet^{ur}**
 per vnam distinctionē et duo dicta. **Distin**
 ctio ē hec. logica pōt capi dupl^{er} vno^{modo} put ē tra
 dita a philosopho in libris logice. et tū cōside
 rat de vno mō sciēdi cāto per tertiū actum in
 tellectus. nō. n. dat Aristo. in logica spālē tra
 ctatū aut libz de arte diffiniēdi aut diuiden
 di. s. tū docet modū arguēdi. Alio mō pōt ca
 pi logica v^{el} ē cōplete et pfecte tradita. et talis
 cōsiderat p^{ri}ncipaliter de oī modo sciēdi qui
 ē triplex v^{el} patuit i tertio notabili p^{ri}me que
 stionis. **Pr^{im}um** dictum sillogism^{us} ē subm
 logice p^{ri}mo modo dicte. p^{ri}o q^{uod} illud ē subst
 de quo p^{ri}ncipal^{iter} determinatur et de quo et ei^{us}
 p^{ri}us demonstratur p^{ro}prie passiōes per sua
 p^{ri}ncipia et ad q^{uod} oia min^{us} p^{ri}ncipal^{iter} p^{ro}side
 ra hūit attributionē. s. sil^lus ē huiusmōi. Non
 enim in logica consideratur de alijs p^{ri}b^{us}
 ar^{ti} n^{isi} minus p^{ri}ncipaliter et p^{ro} quanto ha
 bent attributionem ad sillogismum si eniz de

Humanitas

Spes

intētiō

ratio formalis

suppositio

intētiō

act^{us}

intellect^{us}

diffinitio

compositio

diffinitio

diffinitio

diffinitio

diffinitio

diffinitio

ratio

logica

subiectum

logica

sillogism^{us}

subiectum

ar^{ti}

Logice

his principaliter determinet. in logica nō vñ in quo libro logice nisi in libris priorū vñ thopico rum. sed hoc nō qz si in illis libris determine tur principaliter de illis spēbus que sūt iductō ēptimema z ex^m sequeret qz sills simplr non eēt subm libri pōz. sed argumētatio simplicif. Sequeret ēt qz sills dialectic⁹ nō eēt subm li bri thopicoz sed argumētatio dialectica. ¶ 2^m dictū modus sciēdi ē subm logice 2° modo di cte. p3 quia illud est subm primuz z adeq̄tum logice cui pmo z adequate cōpetit rō formalis subiectia logice: sed mōus sciēdi ē hñmōi. ḡ zc. Minor p3 quia rō formalis subiectiua logice ē rō demonstrandi. Modo talis ratio cōpetit cuilibet modo sciēdi z soli tali. igit modus sciēdi ē primuz z adeq̄tus subm logice.

Ad rationes quomodo sills simplr consideratus scdm suā rōez pci sam ē subm libri pōz. ipse aut consideratus scdm rōem ei⁹ gene ralem nō pccisam ē subm toti⁹ logice. ¶ Ad 2^m dicitur qz obiectū ē cā equiuoca z partialis iō nō ē incōueniēs obie^m cē minoris enritatis qz scia pducta de ipso. ¶ Ad tertiā dī qz logice nō considerat entia realia neqz demonstrat passi ones reales vt reales sūt sz vt hñt eē cognitū z vt fūdamēta illaz itētionū. z h de qōe tertia

Veritur 4°. Utz logica sit scia specula tiua vel practica. Et videtur qz sit practica. quia omnis scia q̄ est directiua praxis est practica. sed logica ē directia praxis. ergo est practica. Maior est nota. quia ex eo dī aliqua scia practica quia ē directiua praxis vel i pra xi. Minor p3 qz logica est directiua opationis hōis scdm electionē. igitur ē directiua praxis. t3 pñā quia praxis scdm eustarciū ē hōis scdm electionem operatio. ¶ Secdo sic. logica docet cōstituere suū subm. igit ē practica: t3 pñā qz per hoc distinguit scia speculatiua z scia pra ctica quia speculatiua docet cognoscere suum subm. practici docet cōponere z cōstituere su um subm. ¶ Tercio sic ois noticiā directia cō clusionis sills practici ē practica: sz logica ē hñ igit zc. Maior videtur eē de intētionē Arist. in 3° ethicoz: Minor pbat qz logica docet qz sic ē diffiniēdum sic diuidentū. z sic arguēdū mō iste cōclusiones. sūt cōclusiones sills practici igitur zc. ¶ In oppositū arguit. obiectum lo

gice nō ē praxis neqz practicable. vt patebit in corpore questionis. igit logica nō ē practica

Primo notanduz qz pro declaratione huius termini praxis a qua de nominatur scientia practica ponuntur due di stinctiones. Prima est cōmentatoris primo ethicoz cōmento primo volentis qz praxis z energia sunt idē iō praxis siue energia pōt ca pi quadruplicif. Primo capif large. z sic pra xis est operatio cuiuscunqz virtutis siue liber sine naturalis. ¶ Secūdo modo capif stricte. z sic praxis siue energia dicitur eē omnis ope ratio consequens cognoscentē in q̄tū cognos cens est. et isto modo omnis cognitio z gene raliter omnis actus cuiuscunqz potētie cogni tiue vel appetitiue z etiā passionis appetitus z delectationes z tristitie dicuntur energie si ue praxes. ¶ Tercio modo capif praxis siue energia strictius. z est operatio existens in no stra potestate quia omnis operatio que pōt es se virtuosa vel vitiosa isto modo dicitur pra xis sz oēs actus exñtes in nostra potestate pos sūt eē viciosi vel virtuosif. igitur omnes tales sunt praxes. ¶ Quarto mō capitur praxis sine energia strictissime z ē operatio elicitā cōfor miter dictamini ratōis z electioni voluntatis z semper sequitur consilium intellectus pra ctici. Secūda distinctio ad veram praxē qnqz requirūtur. primo requiritur intellectus ostē dens voluntati finē z ea que sunt ad finē. Se cundo post istam ostensionem finis sequitur volitio finis z consilium de his que sunt ad finem. Tercio post consilium z inquisitionez sequitur vel potest sequi sententia dictatiua de his que sunt ad finem. Quarto post senten tiam dictatiuam qua intellectus dictat vñuz esse eligendū z aliud esse fugiēdū seqē vñ pōt seg electō qz volūtas p̄pōit vñ p̄accepat illō qz ē dictatū eē eligendū z qz est sniatum non eē eligendū. 5° post istā electionē sequif imedia te illud qz sic ē dictatū z sniatū nisi aliorum proueniat impedimētum. exēplum vt in fir mo pñatur sanitas voluntati per intellectuz ex qua presentatione capit intellectus practi cus vñum principium respectu finis quo di ctat z sententiat qz sanitas ē accipiēda vel ac quirēda. 2° post illud dictatū segtur volitio i voluntate desiderāte sanitatē licet forte nō necessario seq̄t talis volitio z 3° post istam vo litionem sequitur cōsilium intellectus practici

praxis
energia

quod modus
causae praxis

quod rōn
de non pñ

practicus

Proemium

vel inquisitio que inquit per qd pōt facilius
et melius attingere ad istā sanitatē. vtz. s. p. am
bulatōnē vel per potione vel per extractum
aut per quācūq; aliam viā. 4.º post istud con
siliū sequitur sentētia qua determinate sentē
tiat intellectus practicus. q. sanitas meli^o ac
quiritur per hoc mediū determinate. puta p
porione q. per aliud mediū. et post istud dicta
mē intellectus segtur electio illius medij de
terminati q. s. voluntas vult determinate ca
pere potione. Et post illam electiōem seqē
imēdiate suprio potiōis nisi fiat impedimētūz.

Secundo notandū ē. q. de hac mate
ria ē vna opinio cuius tota
intētio videtur stare in q̄ttuor difficultatib^o.
quarū due prime se tenēt ex parte praxis. naz
in ipsa praxi duo sunt considerata. s. ipsa vox
significans et res significata p̄vocē. rōe primi
oritur talis difficultas. Quid significet h^o vox
praxis. Rñdetur p̄ duas suppositiōnes et duo
dicta. Prima suppositio ē hec omnis actus li
ber exñs in nostra potestate pōt recte et nō re
cte fieri. Secda suppositio ē ois potētia q̄le
pōt recte et non recte agere indiget aliquo re
gulāte ipsam in operādo si actus eiūs debeat
seper eē rectus. Primū dictum ē istud praxis
realiter nihil aliud est q̄ quidam actus liber
sequens naturaliter aliquē actum intellect^o
cui tāq; regle natus est conformari talis act^o
liber vt sit rectus. Ex quo sequitur fin dictū
ista vox praxis de significatōe materiali ipor
tat precise actū liberūz. sed de significatione
formali importat precise duplicem respectū
aptitudinalē ipsius actus liberi ad actūz in
tellectus qui est eius regla. Iste autē duplex
respectus aptitudinalis ē posterioritas forma
lis siue eēntialis et conformitas ipsius actus
liberi ad predictū actū intellect^o. Secda dif
ficultas que sumitur ex parte rei significatē p
banc vocē praxis. ē hec. vtrū aliquis actus in
tellectus possit vere dici praxis. Rñdetur p̄
quattuor dicta. Primū dictū ē istud praxis ē
operatio alterius potētie q̄ intellectus. patz
duplīter. primo qz nullus act^o alicui^o poten
tie dicitur extrēdi ad aliū actū eiusdē potētie.
sed solū ad act^o alteri^o potētie. s. ois praxis ē
actus ad quē directiue extenditur aliqis act^o
intellectus. ois igit praxis ē actus alterius po
tētie. Maior pz per quid nois huius vocabu
li extensio. Nā extensio dicitur quasi extra se

tensio. Minor patet per precedentē difficul
tatē. et sic. cuiusl. bz regle ad suū regulatū ne
cessario est essentialis ordo p̄ioritatis. Sed
ois praxis necessario regulat per aliquē actū
intellect^o. q. ois praxis habet eēntialē ordinē
posterioritatis ad aliquē actū intellect^o. mō
nullus actus intellectus ad aliū actū bz eēnti
alē ordinē. qz quocūq; dato pōt ali^o eiusdēz
rationis p̄cedere. Ergo nullus act^o intellect^o
erit praxis sed erit necessario actus alterius
potētie ab intellectu. Scdm dictū praxis est
actus nālīter posterior intellectione. ipsa pro
batur sic. quia act^o pure naturalis cuiusmodi
sūt actus potentie vegetatiue appetitiue et sē
siue q̄tenus p̄cedūt intellectū et voluntatē
nō dicitur praxis. ipsi vero sequētes intel
lectionē et volitionē per quas moderātur et re
gulāt possūt aliquo mō dici praxis. igit nul
lus actus p̄ior intellectu et volūtate ē praxis.
et per p̄ns praxis erit naturaliter posterior in
tellectiōe. Ex istis duobus dictis segtur corze
larie q. ois actus elicitus vel impatus a volū
tate tū primo. quia solus talis actus bz eēntia
lem ordinē ad intellectū. tū scdo. quia omnis
praxis ē actus siue operatio libera existens in
nostra potestate. sed tñ actus elicitus vel impa
ti a voluntate sūt in nostra potestate. Ergo so
lū actus elicitus vel impatus a voluntate est
praxis. Maior pz per p̄hm. 6. ethicorū dicētē
q. artifex indiget virtute regulatiua vel mode
ratiua ad recte agendū. sed nō indiget regla
nisi respectu operatiōis que ē in sua ptate. er
go praxis si sit opatio a nobis regulabilis seg
tur q. erit in nra ptate. 3.º dictū praxis est ap
ta nata elici p̄formiter dictatiū seu snie siue
iudicio recte rōis. Probatur qz ois electio vt
opatio necessario regrit rōem rectā cui p̄for
met p̄ p̄hm. 6. ethicorū. s. praxis ē electio seu
opatio nostre volūtati. igit si debeat eē recta
necesse ē q. conformetur rōi recte ex quo se
gitur q. act^o elicit^o volūtatis ē primo praxis
actus vero impatus ē solū attributū et pacci
dēs. pz duplīr. pmo sic. qz ois praxis ē nata cō
formari rōi recte. Sz act^o impat^o a volūtate
nō ē p̄formis rōi recte nisi qz ē p̄formis actui
elicit^o q. act^o elicit^o imēdiate et pmo nat^o ē con
formari rōi recte. igit act^o elicit^o imēdiate et p
mo nat^o ē p̄formari rōi recte. igit act^o elicit^o
erit primo praxis. Minor pz. qz act^o impatus
nō ē bonus neq; malus moraliter nisi per ap

id significat
p̄m v

actus alijs
relectus p̄okit
p̄m v

Logice

tributionem ad actum elicitur qui immediate
dñ bon⁹ vel malus moralr. Quartū dictū qđ
legatur ex pcedētib⁹ ē istud. nullus act⁹ itel-
lectus ē vere praxis. pbat⁹ qđ sibi nō puenit
diffinitio praxis qđ pōt ex tribus dictis decla-
ratis p̄s elici. Est. n. praxis opatō alteri⁹ pōt
tie qđ itellect⁹ nāltr posterior ipa itellectōe na-
ta p̄formiter elici rōni recte ad h̄ qđ sit recta.

Tertio notādū ē qđ alie due difficulta-
tes se tenēt ex pte notitiē ipsius
practice ⁊ p̄ma talis est. Utrū eadē scia possit
dici speculatiua ⁊ practica. Rñdēt p̄vna sup-
positiōē ⁊ vna diffinitionē. Suppositiō ē hec
nulla conclusio practica pōt resolui i principia
speculatiua p̄ qđ alias de eodem obiecto for-
mali hēret scia speculatiua ⁊ practica. Distin-
ctio ē hec dupl̄r pōt aliqua scia dici practica
vno? immediate ⁊ p̄mo qđ. s. immediate est nata
extēdi ad praxi. Et sic nulla notitia eadē sit ē
speculatiua ⁊ practica. Alio mō pōt aliq̄ scia
dici practica immediate qđ nō sit immediate na-
ta extēdi ad praxim i se tñ vtuāl̄r p̄inet ali-
quā vitatē qđ immediate nata ē extēdi ad praxi
et talis ē s. sit simpl̄r practica tñ scđz qđ pōt di-
ci speculatiua sicut notitia huius p̄positiōis
deus ē trinus. s. immediate non iclinet ad pra-
xim tñ i se ⁊ vtuāl̄r icludir vna virtutē qđ icli-
nat immediate ad eligēdū deū sub ratōe trini-
tatis. ⁊ ideo talis notitia simpl̄r ē practica: s. s.
scđz qđ possit dici speculatiua. Et 2ª difficultas ē
vtrū speculatiuū ⁊ practicuū sint dñe p se scie
Rñdēt p vna suppositiōē ⁊ vnu dictū. sup-
positiō ē hec. sicut dictū ē de ista voce praxis
ita p̄formiter dicēdū ē d ista voce notitia pra-
ctica. s. qđ d significatōe mālī ipoztat p̄cise ba-
bitū vel actū itellectus ⁊ de significatōe for-
mali ipōrat duplicē respectū aptitudinalē pō-
ritatis seu p̄formitatis ipsius bit⁹ vel actus ⁊
directiuitatis ipsius bitus vel actus itellect⁹
ad praxim. ex quo p̄ qđ si domificator hēret
manus truncatas sic qđ nunq̄ oparet tñ adhuc
hēret notitiā practica dōmo. Sifr ista vox
scia speculatiua de significatōe mālī ipoztat
p̄cise bitū vel actū itellectus ⁊ de significatio-
ne formali ipoztat negatiōē illius duplicis
respectus ad praxi. Dictū ē istud speculatiuū
⁊ practicuū sūt dñe accidētales scie p se qđ rō
formal practici p̄sistit i duplici respectu apti-
tudinali ⁊ ratio formalis speculatiui p̄sistit i
negatōe illius duplicis respectus. mō nec ille

duplex respectus nec eius negatio ē de essen-
tia notitiē cuius sunt. igit̄ speculatiuū ⁊ practi-
cū sūt dñe accidētales scie. verūm qđā poste-
riorēs dixerūt qđ practicuū ⁊ speculatiuū possūt
vno? capi p illo duplici respectu vel eius ne-
gatōe ⁊ sic sūt dñe dñe accidētales. Alio mō
possūt capi p ratōe sūdamētali it̄rifica ipsi⁹
notitiē qđ sūdat tales respectus ⁊ sic sunt dñe
eēntiales scie. ⁊ hoc mō dicit̄ Aristō. cepisse
cū diuidit sciaz i speculatiuū ⁊ practicuū s. s. s.
scđces dixerūt qđ speculatiuū ⁊ practicuū sunt
respectus sūdamētales vel aptitudinales ve-
niētes notitiē tanq̄ passio disiuncta. ⁊ iō sunt
dñe p se notitiē i coi licet nō essentielles.

Conclusio rñsalis logica ē simpl̄r spe-
culatiua p̄. qđ illa notitia
ē simpl̄r speculatiua qđ caret duplici respectu
aptitudinali ad praxim s. s. logica ē h̄mōi. igit̄
rē. Minor p̄ qđ logica solū ē directiua actū
itellect⁹ s. s. nullus act⁹ itellect⁹ ē praxis vt pa-
tuit. logica n̄ h̄ respectū p̄ritatis ⁊ p̄formi-
tatis ad praxim. ⁊ p̄ p̄s ē scia speculatiua.

Primo dubitat̄. Utrū praxis sit s̄bm
i voluntate v̄l i itellectu. p̄ du-
bio supponit̄ qđ ē vna opinio cuius tota it̄ctio
videtur terminari i quatuor difficultatibus.
Quaz due p̄me se tenēt ex pte ipsius praxis.
illaz duaz p̄ma ē hec vtrū ois actus liber sit
praxis. Rñdēt per tres suppositiōes ⁊ vnum
dictū. 1ª prima suppositiō est hec itellectus
practici differt ab itellectu p̄siliatiuū ⁊ qđ itel-
lectus practicus ē respectu p̄cipioz practi-
corū ⁊ conclusiōnū practica. s. itellectus p̄si-
liatiuus est tñ conclusiōnū practica. 2ª prima
pars p̄. ⁊ p̄mo qđ itellect⁹ practicus ē res-
pectu p̄ncipioz. qđ itellect⁹ practicus dicitur et
indicat qđ talis finis ē appetēdus. s. tale indi-
ciū siue dictamē ē p̄ncipiū practicuū. sicut p̄ p̄
Aristō. 6. ethi. qđ sic se h̄z finis in agibilibus si-
cut p̄ncipiū in speculabilibus. s. itellect⁹ pra-
cticus ē respectu p̄ncipioz practicoz. qđ autē
sit respcū p̄clonū p̄. qđ ois notitia conclusiōis
practice p̄fesse. i. p̄formiter se h̄z appetitui re-
cto. s. talis notitia ē practica. Scda pars p̄.
scz qđ itellect⁹ p̄siliatiuū sit tñ p̄clonū pra-
tica. qđ p̄pter solā oñsionē finis p̄ itellectū
volūtas vult ⁊ appetit illū finē. s. qđ talis fi-
nis pōt acgrī p diuersa media ideo p̄silia ē in-
tellect⁹ per quod mediū pōt facili⁹ ⁊ melius
acquiri. post vō multā inuestigationē itellect⁹

praxis
speculati

et p̄ p̄s sit
p̄siliatiuū
actū

enū dñt itel
p̄ncipius
siliatiuus
et p̄sili

Proemium

practicus claudit quod aliquod medium determina-
tum respectu illius conclusionis dicitur intellectus. **¶** *Secunda* suppositio duplex est praxis quod-
da est virtuosa et illa est operatio existens in ratione prae-
nata conformiter elici rationi recte ad hoc quod sit
recta. alia est praxis viciosa quod est operatio existens
in ratione voluntatis nata disformiter elici rationi
recte vel disformiter elici rationi erronee et false.
¶ Dicitur et istud omnis actus liber est vere praxis
per duplicem primum quod omnis operatio quod est in nostra ratione est
praxis sed omnis actus liber est homini quod recte. Maior
per per definitionem praxis. **¶** Et sic omnis operatio vir-
tuosa vel viciosa est praxis sed omnis actus liber est
virtuosus vel viciosus igitur recte. Maior per ex-
secunda suppositio. Minor declarat quod omnis actus
liber vel est disformiter elicitus rationi recte et
sic est virtuosus. vel non. et sic est viciosus. Ex quo
per quod actus cognitivi voluntarij et actus sensitivi
per quod sequuntur actum voluntatis prout dicitur vere
praxis quod ut sic sit in nostra ratione. **¶** Et si arguatur quod
omnis hitus quod non solus per per fine actum quem elici
imo etiam actum quem dirigit est pure practicus sed
omnis hitus intellectus potest directe extendi ad
actum quod est in nostra ratione igitur omnis hitus intellectua-
lis erit practicus quod est inconueniens. **¶** Respondetur di-
stinguendo maiorem quod vel talis hitus per per actum
necesse per per fine per per obiecto et sic conceditur maior
Vel per per actum tanquam elicitum vel directum non autem
ut obiectum et sic negatur maior non. n. quilibet hitus
intellectualis natus est inclinari ad actus no-
stros vel ad opus nostrum tanquam ad obiectum. **¶** Secunda
difficultas est illa quod mouebatur in dubio ad quam re-
spondetur per distinctionem quod duplex est praxis quodda est
praxis elicitur et illa est subiectiva voluntate cum sit
actus elicitus ipsius voluntatis. Alia est praxis
operata et illa est duplex quodda est quod est actus potentia
rum inferiorum ad intellectum et voluntatem operatum in
voluntate et talis praxis est subiectiva inferioribus. Alia est praxis operata quod
quodda actus intellectus operatus etiam a voluntate
et illa est subiectiva intellectui. Et quod sit aliqua
talis praxis per triplicem primum sic quod aliquis actus
speculandi vel intelligendi est in nostra ratione igitur est
praxis. **¶** Et sic omnis actus sequens electionem et psi-
lium est praxis. Sed aliquis actus intelligendi est homini. Po-
test. n. aliquis considerare an debeat studere et quod
quod recte et quod quod. Et studium sequens homini est praxis
¶ Et sic omnis actus directus per actum intellectus me-
diante actu voluntatis est praxis. sed aliquis actus in-
tellectus dirigit per alium mediante actu volunta-

tis igitur ille actus directus erit vere praxis et
actus dirigens erit practicus. **¶** Sustinetur prima
opinionem ad ista tria si potest responderi quod non gli-
bet actus operatus a voluntate est praxis sed solus
ille quod est alterius potentie ab intellectu nec etiam quod
libet extensio actus intellectus. Sed solus illa que
ad actum alterius potentie est practica. **¶** Contra hanc
solutionem replicatur quod omnis actus quod est terminus
extensionis dicitur praxis. finem primam opinionem sed vna
intellectio est terminus extensionis alterius ac-
tus intellectus. ergo illa intellectio erit praxis.
Minor per quod actus denotatus bonus vel ma-
lus moraliter per per similitudinem eius ad actum rectum
terminat extensionem illius actus. Sed vna intel-
lectio respectu alterius est homini igitur. **¶** Respondetur per pri-
mam opinionem quod extensionis intellectus duplex
est terminus quodda est immediatus et intrinsecus. Et
sic vnus actus intellectus potest esse terminus al-
terius actus nec propterea dicitur praxis. **¶** Item
magis dicitur praxis vel practicus eo quod sibi potest disfor-
miter elici alius actus alterius potentie quod dicitur
recte vere praxis. Alius est terminus extrinsecus
et ultimus quod sit extra potentiam cuius est exten-
sio et talis terminus est vere praxis. Dicitur tamen a
busdam sequacibus prime opinionis quod aliquis ac-
tus intellectus dum tamen sit operatus a voluntate
potest eque dici praxis sicut actus cuiuscumque po-
tentie alterius quod ad vnum actum intellectus potest
alius directe extendi. Et hoc sufficit ad praxi-
nam. non. n. extendere est extra se tendere sed est actum
cuiuscumque potentie directe attrigere. Et ideo
logica dicitur esse practica quod dirigit et regulat
actus discursivos. intellectus ideo dicunt illi
quod prima opinio est solum probabilis.

Secundo dubitatur. Utrum aliqua conclusio
simpliciter practica possit du-
dici ex principijs pure speculabilibus. Pro solu-
tione supponitur quod alie due difficultates se te-
nent ex parte notitie practice. Et est prima talis per
quod distinguuntur scia practica a speculatiua. **¶** Respon-
detur per tale dictum scia speculatiua et practica se
ipsis distinguunt intrinsece et formaliter. extrinsece
vero et causaliter distinguuntur per finem aut efficietem. Sed
per conclusiones scitas distinguuntur tanquam per per
sibi. Istud dictum probatur per quod ad primam partem quod
scia speculatiua et practica sunt forme simpli-
ces igitur se ipsis formaliter distinguunt et intrinsece.
prima tenet quod forme simplices se ipsis formaliter
distinguunt. Secunda pars per quod vnum quodque capit
esse formaliter et esse distinctum ab alio. Tertia pars

Logice

patz quia necessario est alia cōclusio scita per
noticiā practica: et alia scita per nociā specu
latina. g. scia speculativa et practica distinguū
tur per cōclusiones scitas tanq̃ per sibi p̃pzi
as. An p̃z. qz in cōclusionē scita p̃ nociā spe
culativam nihil cōphēditur operabile a nob̃
cū scientia speculativa non sit de opib̃ nostris
in illa aut cōclusionē que scit p̃ nociā practi
cam ponitur aliqd̃ opabile a nob̃is cūz sicētia
practica sit de opib̃is n̄ris. Et scōda difficultas
ē nota in dubio ad quē rīdetur p̃ tale dictum
cōclusiones simplr̃ practice saltē mediātē vel
p̃ialiter deduci p̃nt ex principis vere specu
lativis. Probatur rōe. signo. et duob̃ exēplis.
rō ē ista quia per ea entia speculabilia possum̃
exercere aliquas opationes dictatas a ratiōe
recta. Nam s̃z variationē entium pure specu
labiliū et suarū cōclusionū dīversimode elici
unt opatiōes nostre. ergo ex p̃ncipis p̃nt spe
culabilibus p̃nt iserri cōclusiones simplr̃ pra
ctice. Signo sic p̃bat. aliq̃ scia practica subal
ternatur scie speculativē. g. signū ē q̃ cōclusio
simplr̃ practica pōt deduci ex p̃ncipis simpli
citer speculabilibus. An p̃z qz musica que est
practica subalternatur arist̃ que p̃nt ē speculativa
n̄ia tenet. quia principia scientie subalternata
te deducūtur ex scientis subalternatibus. Ex
ēplo p̃bat sic. quia ista p̃pō. terra est dura. pu
er est speculativa. Et tamē ex ea deducūt plu
res cōclusiones practice. Nam ex eo q̃ ip̃a est
dura õz q̃ frangatur aliquo duro ad hoc q̃ ip̃
sa sit apta ad actiōes q̃s agricola circa eā vult
exercere. z. exemplū quia ista p̃pō homo ē co
lericus vel talis complexionis ē pure specula
tiva. Et tñ ad eā segtur ista cōclusio practica q̃
ex eo q̃ hō est talis vel talis complexionis õz
ad sui cōsuatiōem talem vel talē adhibere me
dicinam. pōt dici q̃ illa p̃n̄ pure speculabilia
sunt virtualiter practica qz nullū ē p̃m̄ adeo
speculabile quā aliquo mō se hēat ad praxim.
Volētes sustinere hāc opinionē possēt rīdes
ad confirmationes triū dictōz in z. notabili
Ad primā rōem cōfirmantē primū dictū pōt
negari maior. quia ad extēsiōes act̃ practice
sufficit q̃ se extēdat ad volūtātē et ad quēcūq̃
aliū actū tanq̃ ad õbim mediātē actū volūta
tis. mō vnus actus intells pōt ēē õbim alteri i
tells mediātē volūtātē. iō vnus actus intells
ad aliū sufficienter extēdi pōt. Ad secūdā con
ceditur prim̄ p̃cessus ad illū sensū q̃ omnem

praxi p̃cedit aliq̃ intellectio sicut oēm actū vo
luntatis p̃cedit aliq̃ intellectio. Et s̃l̄r dicet
ad cōfirmatiōē scōdi dicti. Ad rōem cōfirmatē
z. dictū d̄r q̃ cōformari dictam recto ē condi
tio praxis bone qd̃ vult Aristō. in. 2. ethicorū.
et sū cōmentator. Sed non est conditio pra
xis in communi.

Tertio dubitatur. Utz act̃ exteriores
potentiarum inferiorū ad intel
ctam et volūtātē sint vere et p̃mo praxes. Est
vna opinio q̃ rīdet affir̄ qd̃ declarat duplici
ter p̃ qua duo supponūt. Primo q̃ intellect̃
practice respicit cōtingētia opabilia a nob̃. z.
q̃ rō praxis p̃io sumit a fine non aut ab obie
cto. Tūc sic format rō. opus qd̃ intellect̃ h̄z p̃
fine necessario est circa cōtingētia et opabilia a
nob̃is. Sed tale op̃ ē act̃ exterior potētie in
ferioris. g. talis act̃ vere et p̃io d̄r praxis. scōdo
p̃batur idē auctoritate gregory sup̄ ezechielē
dicentis. q̃ virtus opis ē sub volatu contem
plationis. g. praxis est sub actu intellect̃ et vo
luntatis. mō talis ē p̃cise act̃ potentie inferio
ris. ergo talis ē vere p̃io praxis. imaginatur
enī ista opinio q̃ intellect̃ practice et versat̃.
circa cōtingētia inquirīt qd̃ sit p̃sequendū
et qd̃ fugiendū et qd̃ diligendū et quid p̃imo di
mittendū i quo inquisito sequit̃ electio volun
tatis qua eligit et respuit d̄rium. post aut h̄mōi
electionē impat volūtas alijs virib̃ inferio
ribus vt obediant et cōsequēt illud qd̃ ē pre
electum a volūtātē. tale vero imperiū volun
tatis ē actio trāsens in vires inferiores. Et ta
lis actio viriū inferiorū ē formalr̃ et p̃io pra
xis. Et alia ē opinio q̃ rīdet p̃ talē distinctiōē
Noticia practica ē duplex. qd̃ ē practica di
ctata et illa q̃ determinat dictat̃ siue indicat̃
aliquid ēē faciendū vel fugiendū et in isto sensu
forzā p̃cedit p̃ia opinio adducta in z. nobili
et isto logica et rethorica nō sūt practice neq̃
q̃cūq̃ ars metaforica quia nulla istaz dictat
aliquid ēē fugiendū vel nō fugiendū. Alia ē noti
cia practica oñsiua q̃ nō dictat aliquid ēē faci
dū p̃sequendū v̄l fugiendū. s̄z tñ oñdit op̃ quo
pōt fieri v̄tute cui? noticie si intellect̃ dicit
illud ēē faciendū et volūtas velit statim p̃te
cte opari. sicut ars edificativa oñdit q̃ dom̄
cōponitur ex lignis lapidib̃ sūdamēto tali et
parietib̃ talibus et tali tecto. Et nō dictat q̃
dom̄ sic ē faciēda nec qñ nec in quo tpe sit fa
ciēda imo ad prudētiā pertinet dictare q̃ ra

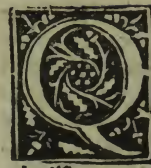
B

Factus
opinio
p̃ia

opinio
duplex
in p̃io
directiu
indirectiu

li tempore ē faciēda. Et sic logica et cetere ar-
tes metha sunt tñ onñsue et ñ dictatiue. Itē
men sint directiue frequēter hñtes nō praxi
sed obm praxis pro obiecto: sicut ars domifi-
catia hñ domū p obiecto et nō ipsam opatio
nem q̄ ē praxis. et istomō sola prudentia esset
pratica eo q̄ sola prudentia hñ dictare. Et si ar-
guatur. qz si solū prudentia sit practica seq̄
q̄ scia libri ethicorū eēt prudentia. pñs ē sñm
quia scia libri ethicorū ē de vniuersalib⁹. mō
prudentia ē de particularibus. nñdetur q̄ pru-
dentia duplicem actū respicit. vnū q̄ ē cogita-
re q̄ sic ē faciendū. et istū actū non reglat pru-
dentia. sed magis elicif sic sicut pmissio cōpa-
rate ad cōclusionē nō regulat ipsā sed magi eli-
ciunt. Et generalr quicūq̄ bitus cōparatus ad
suū ppiū actū magi dicit elicif q̄ regula-
tiuus. qñ vero bitus cōparatur ad aliū actū q̄
ad suū est regulatiuus. et respectu illius dicit
practic⁹ sicut in pposito prudentia respicit aliū
actū. s. exteriorē. et istū actū nō elicif sed regu-
lat. et sñr dicere de arte. quia ars actū interi-
orem elicif et non reglat sed actū exteriorē vt
puta domificare regulat et nō elicif. Lā at q̄re
prudentia vel ars actū interiorē non regulant
et ex eo q̄ voluntas circa gdirates lideas nūq̄
pōt errare cū circa eas non hēat actū liberū
sed solū actū simplicis cōplacētie. iō nulla est
noticia practica directiua voluntatī circa hu-
iusmōi gdditates et ideas.

Ad rationes an oppositus. Ad pma
pbatōne mlois nñde
tur q̄ ad hoc q̄ aliqua scientia sit practica nō
sufficit q̄ sit directiua opatōis hoīs. s. cū hoc
regritur q̄ talis opatio sit alterius potētie ab
intellectu sicut patuit in scdo notabili. ¶ Ad
secundam distinguitur antecedens. quia vel
docet constituere suum subiectum per opera-
tionē intellectus practici. et sic negatur ante-
cedens. vel per operationem intellectus spe-
culatiui et sic conceditur. ¶ Ad tertiā negata
minori. respondetur ad probationem q̄ non
omnia scientia que docet q̄ sic est agendū est
practica. sed solum illa sciētia que docet q̄ sic
est agendum in operatione alterius potētie
q̄ intellectus. modo diffinire et diuidere sunt
passiones intellectus. iō non sunt praxes neq̄
cōclusiones sñlī praxi. et similiter potest re-
sponderi ad omnia argumenta et obiectiones
que possent fieri circa istam opinionem.

Veritur quinto. Vtruz
buius scie sub
sectū attributiōis sit vlc qd est
gen⁹ ad gñq̄ vñā. ¶ Arguitur
pmo q̄ non quia vel capiē vlc
p pma intentione vel p secun-
da. Non p pñā quia pñma intētio ē res ipsa
cui accidentaliter inest vñtas cū nihil sit i re
vnū scdm quācūq̄ vñtates qd scdm illā vñ-
tatē pñsam sit in potētia pñma ad plura pre-
dicatione dicēte hoc ē b⁹. g nulla pñā intētio
pōt ēē gen⁹ ad quinq̄ vñā. Nec etiaz pōt capi
vniuersale p scda intētionē qz scda intentio
vel ē scdarius cōcept⁹ rei. vel ē qdā respectus
rōis p intellm cātus in obo cognito. s. vtroq̄
mō scda intētio ē vnū accidēs in numero. er-
go nō pōt ēē gen⁹ qñq̄ vniuersalium. ¶ Argu-
itur sic scdo qz vlc ē gen⁹ ad gñq̄ vñā g erunt
sex pñdicabilia. pñā qz sūt gñq̄ pñdicabilia
et pter hec ē ipm vlc cōe qd ē pñdicabile de his
quinq̄. g erūt sex pñdicabilia. ¶ Arguit sic 3⁹
oē subm alicui⁹ scie oē habere passionē vñ pas-
siones adequatas demonstrabiles de ipso subie-
cto. s. vniuersale nullā hñ passionē adequatā
g nō ē subm attributionis buius libri. maior
ē nota per Arist. in pmo posterior. minor de
claratur. qz nullū inferi⁹ ē passio adequata re-
spectu supioris. Sz oīs passio cōtinet sub p-
prio qd ē spēs illius vñs. g cī nō ē assignanda
aliqua passio adequata. In oppositū arguit au-
toritate omnium logicorum famosorum.

Primo notandū q̄ pro declaratione
terminorū ponūtur sex distin-
ctiones. prima distinctio ē hec. istud nomē vlc
sicut et quodlibet aliū cōcretū pōt capi dupli-
citer. vno mō p suo significato mālī qd ē ipsa
prima intentio substracta scde intētionī et ab-
eodē denoiata. Et talis pñā intentio siue res
subiecta secūde intētionī qd idē ē. qñq̄ inue-
nitur in aīa sicut sunt pñationes negationes
figmenta intellectus. et generaliter oīa entia
rōis. Qñq̄ vero iuenit in reb⁹ extra aīas sic
sūt decē pñdicamēta. Alio mō pōt capi vlc pzo
suo prio significato formali. Et illud ē scda in-
tentio qua ipsa natura denoiat formalē vñs
¶ Scda distinctio. ad cōpletā et pfectā rōnes
vñs logici requiritur duplex respectus apti-
tudinalis. prim⁹ ē cōicabilitas siue aptitudo
ad cōicari multis: et talis respectus ē p se pas-
sio ipsi⁹ nature de ipsa pñdicabilis in scdo. mō

magis sit pñā
mō

duplex actio
respicit pñā

magis sit actus
obiectiui et
regulatiui

magis prudentia
magis actus
magis regulat

capitulum
sit
magis
magis

quod
magis
magis
magis

respe-
ctus

magis regulatur a ratione
magis actus

Predicabilium

dicēdi per se ex nā rei. 2 pter quēcūq; actuz in
tellectu. ali^o respect^o ē p^rdicabilitas siue apti-
tudo ad p^rdicari de plurib^{us}. 2 talis aptitudo p
accidēs puenit nature cū sibi pueniat p actū
intellectus pparātis ipam nām ad ea de qb^{us}
ap^ra nata est p^rdicari. Et qz talis p^rdicabilitas
cōuenit vli logico per actū intellect^{us}. inde est
qz vniuersale logicū nō hz ex nā rei cē cōple-
tum s; tñ hz eē fūdamētale ex nā rei 2 eē cō-
pletum ab intellectu. ¶ Tertia distinctio. pre-
dicabile pōt dupl^r accipi. vno mō cōiter vt. f.
ē vna scōa itērio cōis oī illi qd ē aptū natuz p
dicari siue illud sit vlt siue singulare siue vni-
uocū siue equocū siue limitatū siue illimita-
tum. 2 sic p^rdicabile nō ē passioylis cū sit i plus
qz vlt. Alio^o capitur spāliter 2 pprie. f. pro se-
cūda intentione fundata sup nā limitata na-
ta p^rdicari d plurib^{us} vniuoe. 2 sic cōuertitur
cū vniuersali tāq; ppria passio ei^{us}. ¶ Quarta
distinctio. p^rdicatū pōt capi dupliciter. vno mō
generaliter vt. f. ē vna scōa intentō cōis omni
extremo ppositōis posito post copulaz. Alio
modo capitur spāliter p scōa intentione fūda-
ta solū sup eo qd est natū p^rdicari in ppōe ter-
minabili per artē dialeticā. Et itēru p^rdicatuz
vtroq; modo sūptū p^rdicabile pnt capi du-
pliciter. vno mō p^rime intēionaliter. 2 sic nō
distinguitur nisi scōm actū 2 potētiaz. Alio^o
scōe intēionaliter 2 sic sūt diuerse intentio-
nes disparte hūtes diuerfa fundamenta ppin-
qua. 2 diuerfos terminos. ¶ Quinta distinctio
ē hec. h dictio tñ qñq; accipitur pprie vt. f. fa-
cit ppōnem exclusiuā exponibile g^ra a lieta-
tis. qñq; vero capit ipsope vt. f. facit ppōnem
de exclusio extremo vel ppōnem exclusiuā ex-
ponibile g^ra p^rlati vt lati^{us} p^r in expōnibilib^{us}
¶ Sexta distinctio. vlt eē gen^{us} ad gñq; vni-
uersalia pōt triplicif^r intelligi. vno^o qz prima
intērio sit genus ad alias pmas itēiones. 2°
qz scōa itentio sit genus ad pmas. 2 3° qz scōa
intentio vniuersalitat^{is} sit gen^{us} ad oēs scōas i-
tēides vliū. vniuersale p^r nō ē gen^{us} s; ē tran-
scēdēs reponibile i oī vli. vlt. 2° ē accidēs 2 nō
gen^{us}. S; vlt 3° ē gen^{us} vel saltē hz modū ge-
neris cū p^rdicet i quid 2 vniuoe de gñq; intē-
tionibus vliū tāq; de plurib^{us} spē distinctis. 2
pōt addi qd ē gen^{us} subalternū tñ in nullo pre-
dicamēto per se 2 p^rimo reponibile cum non
sit verum genus sed tantum habet modum
generis eo qz est ens rationis.

Secundo notandū qz liber p^rdicabili-
um in quo determinat por-
phirius de gñq; p^rdicabilibus p^rinet tres tra-
ctat^{us}. Quoz p^rm^{us} qz p^rinet vnicū capitulum ē
p^remialis. Et p^rinet q^uatuoz p^relones. qz p^ria
tāgit intēionē hui^{us} scie ad instructiōem gru-
sarozi sui discipuli. Et ē h. i hoc libro determi-
nandū ē de gñq; vniuersalib^{us}. quam sic pbat
porphiri^{us}. Quia de illis determinādū ē i hoc
li^{bro} qz iter alios libros logice ē p^rim^{us} ordine do-
ctrine. quoz cognitio ē vtilis 2 necia ad sciaz
p^rdicamentoz diffinitionū dionum 2 de mō-
strationū enim de ipsis p^ricipaliter ad logicū
spectet determinare. S; cognitio gñq; p^r dica-
biliū ē vtil 2 necia ad ista q^uatuoz p^rdicta. g^r ad
hūc libz spectat determinare de ipsis. ¶ Se-
cunda p^rclusio tangit modū procedendū fa-
ciliter in hac scia. 2 ē hec. intentio p^ris ē pro d-
claratione istoz gñq; vniuersaliū cōponere
vnum tractatum breuē 2 vtilē per moduz in-
troductionis abstinendo a questionib^{us} diffi-
cilib^{us}. questiones vero faciles leui mō decla-
rando. ¶ Tertia p^rclusio declarat questionē
a gbus vult porphiri^{us} abstinere. 2 hec ē. i ope-
re p^riti abstinendum ē a tribus questionibus
difficilib^{us} q^u formari pnt de vniuersali. Quaz
prima ē vtz vniuersalia sint subsistētia extra
intellectum aut sint posita in solis nudis pu-
risq; intellectib^{us}. Scōa questio ē hec. posito
qz vniuersalia sint extra animaz subsistentia
vtrum sint corporalia vel incorporalia. Ter-
tia qd ē hec. vtz si vniuersalia sint corporalia
vtrum sint in singularibus sēnsibilib^{us} vel ex-
tra singularia 2 a sēnsibilib^{us} separata. has
tres questiones non soluit porphirius sed di-
cit qz altissimū est huiusmodi negociuz 2 ma-
ioris egens inquisitionis quia videlicet eas
terminare pertinet ad metaphisicū. ¶ Quar-
ta p^rclusio simul tāgit suā intentionem 2 mo-
dum pcedēdi in hoc libro. 2 est hec. i hac scie-
tia dicendū ē de gñq; vniuersalib^{us} i sequen-
do dicta ātiquoz 2 maxime dicta peripathe-
ticoz. i. Arist. 2 sequaciū eius. Nam Arist. co-
gnominat^{us} pipatheticus. ideo sequaces eius
pipathetici vocati sunt.

Tertio nōndū ē. qz circa hūc textum i-
ci dūt q^uatuoz difficultates. P^ria ē
h. qz sit titulus huius libri. Respondetur qz
talis est. Incipiunt isagoge porphiri^{us} ad ca-
thegoriz as Arist^o. Dicuntur enim isagoge
Bz

2. 7. 1. 1.
2. 7. 1. 1.

2. 7. 1. 1.
2. 7. 1. 1.

Tan-
tū
2. 7. 1. 1.
2. 7. 1. 1.

Liber

ab iſas q̄ eſt intro ⁊ gogos ductio quaſi intro/
ductiones ad p̄dicamēta Ariſt. In quo titulo
tangitur q̄tuor cāe huius libri. per hoc eniz
q̄ dicit introductiones tāgitur cā formalis. ſ.
modus pcedēdi q̄ ē introductorius. per ſ eniz
q̄ dicitur porphyry tangit cā efficiens. p̄b q̄
dicit ad p̄dicamēta tangit cā finalis. Et ſub
ditur Ariſt. ad dīaz p̄dicamētoꝝ dionīſy ario
pagite ⁊ alioꝝ qui de p̄dicamentis tractaue/
runt. ¶ 2^a difficultas ad q̄ ⁊ quot ē hec ſciētia
vtilis. R̄ndetur cū textu q̄ ad q̄tuor. primo
ad p̄dicamenta q̄ in libro p̄dicamētoꝝ deter/
minatur de coordinatiōe geneꝝ ⁊ ſpēꝝ. ſ. ſr
etiā de p̄prietatib⁹ ⁊ paſſionib⁹ p̄dicamētoꝝ
q̄ oīa faciliter cognosci nō p̄nt niſi cogniſi iſt
vniuerſalibus. 2° ē vtilis ad diffinitiones q̄
quod diffiniſ ē ſpēs q̄ dī diffiniri per gen⁹ et
dīam. ⁊ aliqui diffinitur per accidētia q̄nq̄ p̄
p̄ia q̄nq̄ oīa de q̄bus oib⁹ tractat iſta ſciētia.
3° ē vtilis ad diones quia quedā ē diuiſio ge/
neris in ſuas ſpēs vel dīas: quedā aut ſubiecti
in acci⁹ vel p̄p̄ia vel cōia de q̄bus tractat iſta
ſcia. 4° ē vtilis ad demonſtrationes quia eſt
vtilis ad diffinitiones. Sed diffinitio potīſſi/
mū locū obrinet in demonſtratōe vt p̄z primo
poſterior. ḡt valet ad demonſtratōes ¶ Ter/
tia difficultas vtrū tres q̄ōes quas mouz por/
phirius poſſint terminari per artē logice. r̄/
ndetur p̄ duas ſuppoſitiones ⁊ duas diſtinctio/
nes. ¶ Prima ſuppoſitio ē hec. porphyri⁹ ma/
gis mouet iſtas q̄ſtiones de generib⁹ ⁊ ſpēbus
q̄ de alijs vniuerſalibus. quia gen⁹ ⁊ ſpēs di/
cūt p̄fectiorē modū p̄dicādi cum p̄dicēt i qd.
iō magis videtur ſubſiſtere p̄ ſe. Et iā alia vliā
p̄tinētur i genere ⁊ ſpē. ¶ Scda ſuppoſitio ſa/
cultas ē facilis p̄tās qua aliquis pōt aliqd fa/
cere ad nurū. Sed difficultas ē p̄tās difficilis
aliqd acgrendi cū ſtudio vel labore magno.
¶ Prima diſtinctio hec ē. iſte q̄ōes p̄nt dupl̄r.
intelligi moueri de vniuerſali. vno mō de vni/
uerſali ſūpto 2° intentionāl̄. Alio^o de vli ſum/
pto p̄ intentionāl̄. ¶ Scda diſtinctio. p̄dictas
q̄ōes poſſe terminari per facultatē logice p̄nt
dupliciter itelligi. vno modo analetice. i. reſo/
lutorie ſeu demonſtratine ⁊ a p̄iori per ſua p̄i/
cipla logice. Alio^o thopice ⁊ p̄babil̄r per topi/
cā vtentē tūc ponūtur duo dicta. ¶ Primus ē
iſtud. p̄dicte q̄ōes intellecte de vli 2° intenti/
onaliter ſūpto ſūt analetice terminabiles p̄
facultatē logice. p̄z q̄ vt ſic b̄nt attributōes ad

ſubm logice cū vlc ſit pars ſubi logice. ¶ 2^m
dein p̄dicte q̄ōes intellecte de vniuerſali p̄ ſū/
tētiāl̄ ſūpto non p̄nt p̄ facultatē logice ana/
letice terminari l̄z b̄nt thopice ⁊ p̄babil̄. p̄i/
ma p̄z p̄z quia eaz terminatio d̄pēdet ex rōe
entis qd ad metaphicū pertinet. ſcda p̄z quia
logica h̄z viā ad p̄incipia oīum metbadorūz
¶ Quarta difficultas qd eſt ſubſiſtere ⁊ qd in/
telligit porphyrius per intellectū ſolum purū
⁊ nudū. R̄ndetur per vnā diſtinctionē ⁊ vnū
dictum. ¶ Diſtinctio ē hec. ſubſiſtere capī dū/
plicī. vno^o vt idē ē qd i ſe ⁊ per ſe ē ⁊ ſic tātū
mō iāiuiduis de p̄dicamēto ſubē cōpetit p̄p̄e
ſubſiſtere. Alio^o capī gnāl̄ vt idēz eſt qd eſſe
⁊ tunc conuenit oībus de q̄bus vere enuncia/
tur hoc v̄bū ē ſcda adiacēs. Et hoc modo for/
ſan cepit porphyrius. ¶ Dictum ē iſtud intel/
lectus nudus ē intellect⁹ carēs ſpecieb⁹ intel/
ligibilibus ſicut intellect⁹ n̄r qui i p̄incipio ſue
creationis ē tāq̄ tabula raſa in qua nihil d̄p̄i/
ctum ē. Sed itell̄s pur⁹ ē qd nō eſt mixt⁹ alicui
fantasie ſicut itell̄s āgelic⁹. ¶ Intel̄s autem ſo/
lus ē intellectus dīnus qui vnicus eſt ⁊ ſol⁹ ⁊ c̄

Concluſio r̄iſalia. vlc qd ē genus ad
gnq̄ vniuerſalia ſūpta ſe/
cūde intentionāl̄ ē ſub̄z attributōis huius li/
bri. ¶ Prima pars p̄z q̄ vlc p̄dicatur in quid de
iſtis quinq̄ vlibus tanq̄ de plurib⁹ ſpē diſtin/
ctis. ḡt. Aliis p̄z quia vlc vlr ſūptū ſcda rōez
cōem p̄dicatur vno noie ⁊ rōe de iſtis vniuer/
ſalib⁹ cuius per ſe d̄re ſūt eē p̄dicabile de mul/
tis in quid. aut in quale per quas ſubitur ratio
vli ad iſta quinq̄ vniuerſalia q̄ ē genus vni/
uoce ⁊ in quid p̄dicabile de iſtis quinq̄ vni/
uerſalibus. Sed q̄ ſint iſt quinq̄ vniuerſa/
lia: p̄batur quia omne vniuerſale aut p̄dicat̄
in qd aut in q̄le. Si primū vel p̄dicat totā eēn/
tiam. ⁊ ſic eſt ſpēs aut p̄tē eēntie ⁊ ſic ē genus.
Si i quale hoc ē dupl̄r. vlc p̄dicat aliquod per/
tinens ad eēntiam ſubi p̄modū denoiationis
⁊ ſic ē d̄ra. vel p̄dicat aliqd cōſequēs eēntiam
ſubi. Et ſic ē dupl̄r. vlc p̄dicat p̄uertibl̄r. ⁊ ſic ē
p̄p̄ium vel non ⁊ ſic eſt accidens. tertia pars
p̄z q̄ ſibi competunt tres conditiones p̄lius
enumerate in tertia quēſtione plogi.

Primo dubitatur vtrum intentiones
ſecunde nate ſint denoiare p̄i/
mas. Et videtur qd non. quia ſecunde inten/
tiones ſunt in intellectu ſubiectiue non autē
in primis. igitur non ſunt nate denominare

Ad qd ſit uti
lis ſcda iſta

Ad qd ſit facultas
⁊ difficultas

ſit
ſubſiſta
nt

ſit
⁊ ſit
⁊ ſit
⁊ ſit
⁊ ſit

Vniuer
ſale

intē
ōnes

nota. Dubit⁹ ⁊ ſit
⁊ ſit

Medicabilium

primas. **R**espondeat p̄ q̄tuor distinctiones. et tria dicta. **P**ria distinctio est h̄. in qualibet re sunt duo cōsiderāda. **P**rimū ē ipsa ḡditas rei siue essētia. 2^m ē modus essēdi siue apparētia illius rei. **S**cda distinctio. duplex est cōceptus quidā ē essētiālis quo scz intellect⁹ ḡditatē rei priō intelligit. Ali⁹ est cōcept⁹ accīdētiālis quo scz intellect⁹ intelligit aliqd supadditū essētie rei vbi ḡta. i. ista re q̄ est hō priō cōsiderāda ē quiditas siue essētia hoīs absolute. cui⁹ essētie cōceptus rep̄ntatiu⁹ dicit⁹ cōcept⁹ essētiālis. 2° cōsiderādi sūt modi essēdi siue apparētie ipsi⁹ ḡditatis. sic sūt isti modi: nō esse in alio. esse subim. esse rationale. esse aīa. i. u. esse sensibile. esse ibi. hic et nūc. in materia signata. et esse in plurib⁹ vel in vno solo. **C**ōcept⁹ autē quo intellect⁹ intelligit essētiā hoīs scz būanitatē nō absolute. sed vt ē in plurib⁹ numero distinct⁹: aut etiam sub aliq̄ alio mō essēdi vocat⁹ accīdētiālis. **T**ertia distinctio. tā priā intētiō q̄ scda intētiō possūt duplī cōsiderari. vno: in abstracto. alio: in cōcreto. **P**riā intētiō in abstracto ē prim⁹ cōcept⁹ essētiālis rei q̄ intelligit priō essētiā rei absolute. **S**cda priā intētiō i cōcreto ē ipsa res cōcepta illo cōceptu p̄. **S**cda intētiō i abstracto ē secūdus cōcept⁹ et accīdētiālis rei q̄ scilz intellectus intelligit aliqd essētie rei supadditū. scz esse in plurib⁹ vel in vno solo. **S**cda vō intētiō in cōcreto ē ipsa res sic cōcepta ab illo accīdētiāli cōceptu. **Q**uarta distinctio. scde intētiōes possūt duplī cōsiderari. vno: per respectū ad intellectū a q̄ effectie cātur et i quo subiectiue existūt et sic sūt vera entia realia de q̄bus ē vera scia realis. puta p̄bia nat̄ alis. Alio: p̄nt cōsiderari per respectū ad obiecta cognita denotata per ipsas. et sic h̄nt modū entis rōnis. cū sint entia diminuta. et sic de ipsis ē sciētia rōnalis. scz lo gica. **P**rimū dictū ē istud. tā priā intētiō q̄ scda in abstracto depēdēt in esse et p̄seruari ab intellectu i quo cōsistūt tāq̄ vera entia realia realit̄ i predicamēto reponibilia. **P**atet. qz sūt quidā act⁹ intelligēdi ab intellectu causati. mō oīs act⁹ intelligēdi ē qualitas realis de prima specie q̄litat⁹ i intellectu subiectiue existens. **S**cda dictū. nec scda intētiō nec priā in cōcreto depēdēt ab intellectu. sed p̄ter quēcūq̄ actū intellect⁹ habēt vep̄ esse in re. nō in p̄dicamēto sed in plurib⁹ reponibiles. **P**robat⁹ qz intētiōes i cōcreto sūt essētiē vel modi rerū circūtenētes oē p̄dicamētū et h̄ntes suū ef.

se p̄ter actū cuiuscūq̄ intellect⁹. **T**ertū dicit⁹ nec p̄ma nec scda intētiō in abstracto p̄dicatur vt et affirmatiue de ipsis. licet scda intētiō in cōcreto designata p̄dicet⁹ denotiatiue de priā intētiōe significata p̄ nomē cōcretū patet. qz ista est vera p̄dicatio denotiatiua: hō est species. **A**d rōnē dubij r̄ndet⁹ qz duplex ē denotiatio quedā ē intrīseca q̄ sumit⁹ a forma subiectiue existēti in quo denotat. vt albedo existēs i pariete denotat parietē albū. **A**lia ē denotiatio extrīseca q̄ sumit⁹ a forma subiectiua i alio ab eo qd denotat. sic loc⁹ denotat locatū in q̄ tamē n̄ est subiectiue s̄ in locatē. et tali denotiatiōe extrīseca p̄dicat⁹ denotiatiue scda intētiō de priā.

Secundo **D**ubitat⁹. vtrū ḡditas sub ali quo esse diminuto dicat⁹ priā intētiō. **R**ndet⁹ ab aliqb⁹ per duas suppo nes. et q̄tuor dicta. **P**riā suppo ē h̄. iste cōd tō nes q̄ sūt existētia. duratio. necessitas. cōtignētia. esse in aīa et extra aīam. et p̄similes: nō sūt ḡditates: sed sūt modi nēciō p̄sequētes ḡditatē. a quib⁹ modis ḡditas in esse quiditatio dicitur abstrahere. ideo dicūt qz ḡditas i esse ḡditatiuo ē ḡditas in ipso esse in quo abstrahit ab oībus cōdirīōib⁹ prius enumerat⁹. **S**cda suppo. priā intētiō in p̄posito est illa p̄quā fit vel excerceat p̄dicatio. **Q**d sic declaraf. qz vna priā intētiō de alia p̄dicat⁹. sed cōstat qz vnus actus intelligēdi aut volēdi de alio nō predicatur: sic aīa d̄ hoīe predicat⁹. licet act⁹ intelligēdi aīalis nō predicet⁹ de actu itelligēdi hoīs. **P**rimū dictū ē istud. nec actus intelligēdi. nec species intelligibilis ē priā intētiō. **P**atet. quia omis act⁹ intelligēdi. v̄ ē species itelligibilis. vel ē q̄litat⁹. sed aliq̄ p̄ie intētiōes nō sūt q̄litate. ergo nō omis act⁹ intelligēdi vel spēs itelligibilis ē priā intētiō. maior ē nō. et minor declaratur. qz hō et aīa sūt p̄ie intētiōes. et tamē nō sūt q̄litate. imo sube. ḡtē. **E**t p̄firmat⁹. qz oīs act⁹ intelligēdi de alio nō p̄dicat⁹. cū sint duo idiuidua diuersaz species vel eiusdē species. s̄ vna priā intētiō de alia p̄dicat⁹. vt h̄ est va: hō est aīa. ḡtē intelligēdi nō ē priā intētiō. 2^m dictū. priā intētiō nō ē ḡditas obiecti p̄ducti i esse cognito. p̄. qz vel talis ḡditas est p̄ducta in tali esse cognito ab intellectu n̄ro. vel ab intellectu diuino. nō ab intellectu n̄ro. qz tale esse cognitū habuerūt quiditates ab intellectu n̄ro ex tēpore et nō ab eterno. mō itādo in p̄mis intētiōibus bec sunt ab eterno vera hō est animal.

Liber

ergo esse primā intētiōē quiditati nō puenit ab intellectu nostro. nec etiā ab intellectu diuino. qz hō v̄e fuit aīal anteq̄ pducere in eō eē cognitū. ḡ eē pductū in eē cognito nō est eā q̄re quiditas sit p̄ia itētiō. ¶ Secundū dictū: prima intētiō nō est quiditas in eē intelligibili. p̄. qz illud qd̄ puenit quiditati ex se nō sibi cōuenit per respectū ad aliud. sed hōi sūptō vt ē vna p̄ia intētiō cōpetit ex se ⁊ quiditatiue q̄ sit aīal. ḡ sibi nō puenit in quātū ē intelligibilis. qz eē intelligibile dicit respectū ad intellectū. ¶ Quartū dictū. quiditas in eē quiditatiuo v̄eraciter ē prima intētiō. p̄. qz oēs demonstratiōes pcedūt ex quiditatibus in eē quiditatiuo. sed oēs demonstratiōes pcedūt ex primis intētiōib⁹ salte in sciētis realib⁹. ḡ prima intētiō ē quiditas i eē quiditatiuo. Et p̄firmat p̄ vias diffinitōis. qz oēs diffinitōes dātur de quiditatibus i eē quiditatiuo. ⁊ tñ dātur de primis intētiōib⁹. ⁊ hoc in sciētis realib⁹. ḡ prime intentiones i esse quiditatiuo sunt qd̄itates.

Tertio Dubitat Utrū secūde intētiōes nate sint p se p̄dicari de primis. R̄ndetur p̄ duas distinctiōes ⁊ duo dicta. P̄ma distinctiō ē hec. Obiectū cognitū siue illd̄ quod cognoscit h̄ duplex eē. s. esse intētiōale. ⁊ eē reale. Esse intētiōale ē spēs intelligibilis vel illud quo cognitū formalr ⁊ obiectiue ē in cognoscere. ⁊ tale eē intētiōale attribuitur obiecto p actū intellect⁹ cognoscētis. sed eē reale ē illud quo formaliter vel realr res existit in esse p̄cē quēcūq̄ actū intellect⁹. ⁊ illud eē reale h̄ obiectū p actū realis agētis. ¶ Secūda distinctiō intellect⁹ duplex ē act⁹. quidā ē simplex quo se⁹ intellect⁹ apphēdit obiectū simplr ⁊ absolu te ⁊ fm̄ eius p̄p̄iā naturā. Alius ē comparatiuus quo se⁹ intellect⁹ cognoscit obiectū nō in se sed i cōparatiōe ad aliud. ¶ Primū dictū ē istud. P̄ma itētiō ē obiectū cognitū v̄l cognoscibile sup̄ quo nata ē fūdari vna secūda intētiō. s̄ intētiō ⁊ ē r̄o rōnis effectiue causata ab actu comparatiuo intellect⁹ derelicta i obiecto cognito ⁊ comparato ad aliud i tali obiecto cognito subiectiue ex n̄s. Ex q̄ seq̄r̄ dictū. s̄ qz ⁊ itētiō nate ē p̄dicari nō p se sed tñ p̄ acciō. de prima intētiōe p̄. qz secūda intētiō ē respect⁹ rōis p acciōes causat⁹ ab intellectu i obiecto cognito qd̄ ē prima itētiō. ḡ etiā hec op̄o satis declarata ē in tertia. q. plogi. ¶ Aliiter r̄ndet op̄o recitata i scdō dubio p̄ duo dicta. Primū ē. itētiōes

scdō nō sūt respect⁹ rōis ab intellectu circa p̄imas intētiōes fabricati. p̄. primo qz p̄ter quēcūq̄ actū intellect⁹ i reb⁹ reponūtur itētiōes se cūde. ḡ nō sūt respect⁹ rōis. Aliis p̄. qz v̄l ē se cūda itētiō. s̄ p̄ter quēcūq̄ actū intellect⁹ rep̄itur i re tota rō v̄lis. nā natura specifica h̄ de se naturalē aptitudinē ad coicari pluribus indiuiduis. mō nō videt eē aliud de rōe v̄lis nisi q̄ sit plurib⁹ aptū natū coicari. ḡ. ⁊. ¶ Scdū dictū. Intētiōes scdō sunt aptitudines siue respect⁹ fundamētales pueniētes ex natura rei qd̄itatib⁹ vel p̄mis itētiōib⁹ i eē qd̄itatiuo. p̄. qz aptitudo ad coicari plurib⁹ indiuiduis adueniēs humanitati ē vera rō sp̄ei. sed hōi aptitudo puenit qd̄itati solū habētie qd̄itatiuū. ḡ eē sp̄ei puenit qd̄itati hoīs i eē qd̄itatiuo. mō eē sp̄ei ē ⁊ itētiō. ḡ. ⁊. Et sic dictū ē de sp̄ei ita p̄portōabilr dicēdū ē d̄ ḡne. q. s. aptitudo p̄icabilitat̄ p̄lib⁹ sp̄eb⁹ adueniēs aīalitati ē rō ḡnis sic etiā v̄is p̄stitutiua siue distinctiua adueniēs rōali dat sibi eē d̄ram. ⁊ sic de sibi. Ex his duob⁹ dictis vna cū alijs cū p̄cedēti dubio declaratis iferuntur tria correlaria. Primū ē istud. Nec prima intētiō nec secūda depēdet ab intellectu in esse ⁊ in conseruari nec habētie ē i intellectu subiectiue. sed tñ habent esse obiectiū in intellectu. prima pars patet. quia t̄z prima intentiō q̄ secūda p̄cedunt suum eē in intellectu. ergo nullo modo habēt ab intellectu q̄ sint prima intentiō vel secūda. Secūda pars patet. quia sunt obiecta apta nata terminare actū intellect⁹. ergo habent esse in intellectu obiectiue. nec est intelligēdū q̄ bōmo postq̄ est intellectus non sit vere prima intentiō. imo ⁊ ante intellectionē siue post intellectionē semper est vna prima intentiō. sed illud esse in intellectu non dat sibi esse p̄ illā itellectionem sicut homo alb⁹ est animal. ⁊ tamē albedo non dat homini esse animalis. Secūdam correlariū. Intentiones secūde sunt respectus fundamētales p̄dicabiles per se necessario ⁊ intrinsece de quiditatibus quaz sunt. non tamen ingrediuntur essentialiter qd̄itatem. sed sunt posteriores ipsa qd̄itate. id nō p̄dicantur essentialiter nec in primo modo dicendi per se sed tñ in secundo modo de quiditatibus vel primis intētiōibus. ¶ Tertium correlariū. Secūde intentiones sunt qdam entitates transcendentes in nullo genere p̄dicamētali p se ponibiles. ¶ Patz. quia se

Predicabilium

cunde intentiones cōueniunt quidem gditati cuiuslibet generis predicamētalis. ergo circunt omne genus. et per cōsequens sunt trāscēdentes. Potest tamen dici qd lz realiter n̄ sint in genere determinati: tamen quiditativē pnt dici de genere relationis qz in suo cōceptu fiūt

Ad rationes

Ad primam. dicitur qd capitur vniuersale pro secūda intētiōe. Et vltra dicitur qd lz secūda intentio derelicta in obiecto cognitoper actus intellectus sit vna in numero: tamen ab ea potest intellectus abstrahere vnū conceptū cōmunē puta cōceptū vniuersalis. **Ad secūda** dicitur qd lz vniuersale quantū ad eius conceptū cōmunē presciat a quibz vniuersalibus ita qd formaliter nō sit aliquid illoz: tamē realiter est aliquid illorum quinqz: ideo non ponit numerū cōtra illa quinqz: sicut animal de se nec ē homo nec brutū formaliter. et tamen propterea non sequitur qd sit aliquid animal quod neqz sit homo neqz sit brutū. **Ad tertiam** dicitur qd predicabile potest capi vt quid et proprium vt modus. et sic predicabile cōtinetur sub proprio. Alio mō potest capi p̄dicabile vt modus. et sic nō cōtinetur sub proprio: s; est passio p̄uertibilis cū vli.

Meritur Utrum genus dicatur equiuoce de suis tribz acceptionibus. Arguitur primo contra suppositum. quia Aristoteles quinto metaphisice enumerat q̄tuor modos generis. ergo non sunt tantum tres. **Secundo** arguitur sic. quia dicuntur aliqui trahere genus ab arte vel scientia alicuius vt aliqui dicunt platonici a platone: et aliqui aristotelici ab aristotele. id est a doctrina ei⁹ quā insequuntur: et tamen ille modus non est aliquis illoz trium. ergo rē. **Tertio** arguitur cōtra questum. Due negationes equipollēt vni affirmationi. modo dicit textus. videtur autem neqz genus neqz species simpliciter dici. vbi i hoc verbo includitur negatio. ergo genus et species dicūt simpliciter vniuoce. **In op̄posito** arguitur. quia quādoqz aliquid conuenit vni per impositionē et alteri per trāsumptionē illud dicitur equiuoce de illis per secundū modum equiuocationis. sed genus conuenit duobus primis modis per impositionē et tertio per trāsumptionē. ergo equiuoce p̄-

Primo dicatur de illis: sciendum est qd pro declaratione terminoz ponuntur quatuor distinctiones. Prima distinctio est hec. acceptio capitur dupliciter. Uno modo pro primo et adequato significato termini. et sic omnis termin⁹ habēs plures acceptiones seu modos est equiuocus. Alio modo accipitur acceptio siue modus pro supposito significato primi. Et sic nō omne habens plures modos et acceptiones est equiuocus. sed potest esse vniuocum sicut dicit Aristoteles qd qualitas est de numero eorum que multipliciter dicuntur. **Secūda** distinctio. secundum aristotelez quinto metaphisice. generis sunt quatuor acceptiones. Primo modo dicitur genus continua generatio aliquorum eandem speciem habentiū. et iste modus coincidit cum primo modo porphyry. **Secūdo** modo dicitur genus illud a quo sūt talia sicut a primo mouente. et iste coincidit cum secundo modo porphyry. **Tertio** mō dicitur genus superficies figuraz superficialiū. vt corpus respectu solidorum quia est subiectū differentie eorum. Et adhuc potest contineri ille modus sub secundo modo porphyry. **Quarto** modo dicitur qd in diffinitionibus est principium et predicatur in eo quod quid cuius differentie qualitates dicuntur. et iste modus coincidit cum tertio modo porphyry. **Tertia** distinctio. hoc verbum videtur potest tripliciter accipi. Uno modo vt est expressiuum veritatis apparentis tantum. et sic includit negationem. et sic capitur in principio elenchozū. cum dicitur qd elenchus sophisticus est ex his que videntur et non sunt apparens. **Secundo** capitur videtur vt est expressiuum veritatis probabilis. et sic capitur in primo thopicozū. cum dicitur. probabilia sunt que videntur omnibus rē. **Tertio** capitur vt est expressiuum veritatis necessarie. et sic capitur in proposito. Et istis duobus modis non includit negationem. **Quarta** distinctio. h̄ dictio simplr gncqz modis pōt accipi. vno: id ē qd sū addito. 2. vt id ē qd vlr. 3. vt id ē qd in actu. 4. vt id ē qd in dīte. 5. vt id ē qd vniuoce. et sic capif i p̄posito.

Secundo Sciēdū est qd scds tractatus definit i sp̄ali de gncqz vli. bus. et p̄inet gncqz capla. In p̄io d̄rmiat de p̄io p̄dicabili qd ē gen⁹. et p̄ter duas p̄tes. In quaz p̄ia pōt acceptōes gñis. et cōtinet vñā

Liber

clusionē. q̄ est hec. Videt̄ autē neq̄ gen^o neq̄
 q̄ species simpliciter dici. B̄ est genus et species
 dicuntur equiuoce et nō yniuoce. Secūda par-
 tē clusionis sc̄z q̄ species dicatur equi-
 uocē. Inquit porphiri⁹ p̄bādā in capitulo sequēti. s̄z
 primā partē sc̄z q̄ dicatur gen^o equiuoce nūc
 pbat porphiri⁹ intendendo talē rationē. illō
 qd̄ h̄z pluralitatē significatoz dicitur equiuo-
 ce. sed genus est huiusmodi. ergo &c. Minore
 pbat enumerando tres accep-
 tiones generis. Quap̄ p̄ma ē hec. genus in p̄ma ei⁹ significatō
 ne dicitur collectio multoz ad vnū p̄mū z ad
 se inuicē. vt collectio romanoz ppter h̄tudi-
 nē affinitat̄ z cōsanguinitat̄ ad se inuicē z ad
 vnū principii per quod talis collectio differt
 ab oī alio ḡne. qd̄ quidē p̄cipiū ē romul⁹ z d̄
 vnū genus. Secūda acceptio ḡnis ē scdm quā
 genus d̄ p̄cipiū alicui⁹ ḡnatiōis. Et B̄ dupl̄
 quia vel h̄ p̄cipiū sumit̄ a p̄e qui genuit v̄l
 a loco ī quo quis genit⁹ ē. de vtroq̄z mēbro po-
 nit porphiri⁹ duo exēpla. vt horestes h̄z gen⁹
 a tātalo qui fuit p̄ horestis. similiter hilus ha-
 buit genus ab hercule qui fuit pater eius Alia
 duo exēpla sūt d̄ patria. sicut plato fuit ḡne
 atbeniensis qz de atbenis natus est. Et pidar⁹
 fuit theban⁹ ḡne eo q̄ fuit de thebis. Quod at
 patria vel locus sit genus. pbat porphiri⁹. q̄a
 patria ē p̄cipiū ḡnatiōis quēadmodū z pater.
 Et subdit q̄ scda acceptio generis ē p̄p̄issima
 idest p̄fectior et magis v̄sitata. Probat dupl̄
 primo sic. qz quecūq̄ p̄p̄ietas p̄uēit cause et
 causato. p̄fecti⁹ cōuēit cause q̄z causato. s̄z cē
 genus cōuenit prime acceptiōi ḡnis et etiāz
 scde que ē causa prime. ḡz &c. Minore declarat
 duobus exēplis. qz romani denominantur a
 romulo a quo descēderūt z ciclopide dicūtur
 qui ex genere ciclopi descēderūt. Secūda rō.
 qd̄ ē prius tale est magis tale. sed cē genus p̄us
 attributū ē generi scdo mō q̄z p̄mo modo. cu-
 ius signū est. qz genus secūdo mō nō ē cā disti-
 ctionis generis p̄mo mō. Nā q̄ diuidentes z
 ab alyz separātes dicebam⁹ illā collectionēz
 cē rōanoz gen⁹. Tertia acceptō ḡnis ē h̄. gen⁹
 ē cui supponitur sp̄s. Et subdit cōuenientia et
 similitudinē ḡnis vltimo mō sūpti qd̄ ē gen⁹
 logicū cū duab⁹ p̄ozib⁹ acceptōib⁹ qz genus lo-
 gicū ē p̄cipiū multarū sp̄ez sicut gen⁹ secū-
 do modo dictū ē p̄cipiū mltōz ab eodē de-
 scēdētū. Similr sic genus p̄mo mō dictū cō-
 tinet mltitudinē collectoz sic gen⁹ tertio mō

dictū p̄tinet multitudinem specierum.

Tertio Sciendū est q̄ circa hunc textū
 incidūt tres difficultates. Prima
 ē hec. que z quot requirūtur ad hoc q̄ aliquid
 sit genus p̄mo mō dictū. Respōdetur q̄ tria.
 Primū q̄ ibi sit collectio multoz habentiu⁹
 habitudinē ad vnū principii. vt romani ad ro-
 mulū. Scdm q̄ h̄eant adinuicē h̄itudinē con-
 sanguinitat̄. Tertiū q̄ illud principii differat
 ab alyz ḡnib⁹. Secūda difficultas. quomō
 differt genus logicū ab alyz duab⁹ acceptiōi-
 bus generis. Respondetur q̄ sumpta cōueni-
 entia declarata in p̄cedēti notabili. sic differt.
 qz genus scdo mō dictū ē p̄cipiū ex̄r̄secū et
 effectiuū. genus vero logicū ē p̄cipiū intri-
 secū et formale suaz sp̄ez. s̄z gen⁹ p̄mo mō
 dictū h̄z modū totius integralis iō nō p̄dicat̄
 in recto de illis quoz ē genus. sed genus logi-
 cū est totū v̄l respectu suarū specierū de qui-
 bus p̄dicat̄ in recto. Ex quibus inferūt̄ tria
 correlaria. Primū ē q̄ materia z forma nō sūt
 genus scdo mō dictū. qz s̄z sint principii mate-
 riale z formale. tñ nō sūt principii effectiuum
 Scdm correlariū mat̄ non est gen⁹ scdo mō
 dictū. qz m̄ ē p̄cipiū passiū m̄strās mate-
 riā ex qua generatur proles. si vero dicat̄ m̄
 effectiue s̄l p̄currere ad ḡnatiōē plis tūc m̄
 ē genus secūdo mō dictū z p̄tinet sub p̄e. Nā
 pater potest accipi p̄p̄ie vt includit sexū. alio
 mō cap̄t̄ generaliter vt absoluit̄ a sexu vt tan-
 tū valet sicut parens z sic cap̄t̄ in proposito.
 Tertiū correlariū. tēpus nō ē genus secūdo
 mō dictū. qz tēpus magis est causa corruptio-
 nis q̄z generatōis. Tertia difficultas. vtrūz
 locus sit principium generatōis quēadmodū
 z pater. Et arḡ q̄ nō. qz pater ē p̄cipiū per se
 locus aut̄ per accidēs qz non manet. iḡ &c. In
 oppositū ē porphiri⁹ z rōe pbat̄ sic. illud ē p̄-
 cipii ḡnatiōis per accidēs quo mediāte virtus
 generantis p̄cipialis recipitur in generante
 scdario quēadmodū se habēt corpora celestia
 z inferiora. hō enī z sol generāt hoiem. ex scdo
 phisicoz sic q̄ sol ḡnat p̄cipaliter. hō vero
 scdario. nā agēs scdariū nō generat nisi vir-
 tute p̄mi. Sed loc⁹ est id mediāte quo virtus
 generantis p̄cipialis recipit̄ in omni generāte
 scdario. vt pater. iḡ. mior pater. qz virt⁹ cele-
 stis cōiūgit̄ corp̄i per locū proxie cōtinētē. qui
 loc⁹ nihil aliud ē q̄ termin⁹ corp̄is cōtinētis ī-
 mobile primū. vt habet̄ quarto phisicoz. Dul⁹

Predicabilium

signū dat ptholomeus in quadripartito. q̄ ho-
mines hui⁹ patrie magis accipiūt figuraz et co-
loze. ¶ Aduertēdū tamē q̄ loc⁹ habet duplicē
naturā. vnā q̄lificatiuā per quā generat et cō-
seruat inquātū in ea recipiē aliq̄ virt⁹ infusa a
corpozib⁹ supercelestib⁹ q̄ virt⁹ nata est coad-
iuuare ad generationē et cōseruationē corpoz
locati. et ideo loc⁹ medi⁹ in quo nos sum⁹ est pzi-
cipiū hoīs et alioz animalū. vnde p talē virtu-
tē sibi infusa potest dici loc⁹ causa efficiēs. Ali-
am habet naturā loc⁹ videlz quātitatiuā. secū-
dū quā cōtinet. et sic nō est causa efficiēs. quia
quātitas nō ponit de gñe actiuoz. ¶ Ad rati-
onē dico q̄ loc⁹ est pziipiū gñatiōis effectiuū
per accidēs. tamē si attēdat similitudo ex pte
cause: tūc loc⁹ ē pziipiū gñatiōis quēadmodū
et pater. si vero attendat similitudo ex parte
modi causādi. tūc ppositio nō est vera. qz pat⁹
est pziipiū per se generationis. loc⁹ vero per

Conclusio

Respon⁹. accidens. et c.
Gen⁹ equoqz dicit⁹ de trib⁹
predictis acceptionib⁹. Pzia pars patz. p poz-
pbiū dicentē q̄ gen⁹ non dicit⁹ simpliciter. mō
simpliciter idē valet sicut vniuoce. Scda pars pa-
tet. qz oīne gen⁹ vel ē dictū ad similitudinē al-
terius. vñ nō. si primū: sic ē gen⁹ scdō: si z. h est
dupl. vel tale gen⁹ est aliq̄ vnū. et sic ē gen⁹
scdō mō. vel nō ē aliq̄ vnū. et sic ē gen⁹ pmo.

Primo

Dubitat⁹. vtrū diffinitio gñis
data in rōne p̄dicabilis sit suffi-
ciens. ¶ Pro solutione supponit⁹ q̄ arist. i se-
cūda parte hui⁹ capituli intēdit duas cōclusio-
nes. ¶ Quaz pzia ē hec. licet gen⁹ dicat⁹ tripli-
citer. solū tamē d tertiū est sermo apud phos.
¶ Scda conclusio tāgit diffinitionē gñis in rōne
predicabilis. et ē hec. Gen⁹ est qd de pluribus
differētib⁹ specie in eo qd qd predicat⁹. ¶ Pro
cui⁹ probatiōe intēdit talē rationē. ista diffini-
tio nihil superflū cōtinet. nec diminutū. g est
bona. añs pz. qz predicari de plurib⁹ facit dif-
ferre gen⁹ ab indiuidis: q̄ de vno solo predicat⁹
Et predicari d differētib⁹ specie facit differre
gen⁹ a specie et a p̄pō. qz licet species p̄dicet⁹
de plurib⁹. nō tamē predicat⁹ d differētib⁹ spe-
cie. sed numero. vt hō cū sit species p̄dicatur d
forte et platone: q̄ solū differūt numero. animal
vero cū sit gen⁹ predicat⁹ d boue et boie q̄ diffe-
rūt specie. et nō numero solū. similiter p̄p̄iū so-
lū predicat⁹ de vna specie et de indiuidis que
sūt sub illa specie. vt risibile solū predicat⁹ de

boie. et de particularib⁹ hoīb⁹. genus vero pre-
dicat⁹ de plurib⁹ differētib⁹. specie. sed predica-
ri in eo qd quid facit differre gen⁹ a differētia
et ab accidere q̄ nō predicat⁹ in eo qd qd. sed in
eo qd quale. nā per differētiā et accidēs cōue-
niēter respōdem⁹ ad interrogatiōē factā p̄ q̄le
vt si querat⁹ qualis est hō. cōueniēter respōde-
tur rationalis. Et si querat⁹ q̄lis est corū cōue-
niēter respōdet⁹ q̄ ē niger. mō rōnale ē differē-
tia. nigrū vero ē accit⁹. g differētia et accit⁹ p̄-
dicat⁹ in q̄le. q̄ aut⁹ gen⁹ predicet⁹ in qd pba-
tur. qz per gen⁹ cōueniēter respōdet⁹ ad itero-
gationē factā per qd. vt si querat⁹ quid est hō.
cōueniēter respōdet⁹ est animal. mō animal ē ge-
nus hoīs. g gen⁹ predicat⁹ in qd. ¶ Ex quib⁹ cō-
cludit⁹ porphiri⁹ nihil igitur supflū neqz min⁹
cōtinet generis data descriptio.

Secundo

Dubitat⁹. vtrū predicta diffi-
nitio gñis zueniēter sit data
de scda intētiōe vel de pzia. ¶ Et videt⁹ q̄ nō
de scda. qz scda intētiō generis solū predicat⁹ in
qd de hac intētiōe et illa. que solū numero dif-
ferūt. g diffinitio nō dat d scda intētiōe. p̄leq̄n-
tia tenet. qz q̄libet pars diffinitōis debz sēper
predicari de diffinito. ¶ Scdō sic q̄ nō detur
de pzia intētiōe. qz ens predicat⁹ de plurib⁹
differētib⁹ specie in eo qd quid. et tamē nō est
gen⁹. g rē. ¶ Rūdet⁹ per tres distinctōes. et vnū
dictū. Pzia distinctō ē h. gen⁹ pōt capi duplici-
ter. vno: pro nat⁹ a coicabili plurib⁹ speciebus
Alio: capī gen⁹ scdē intētiōaliter scz pro re-
spectu predicabilitat⁹ nature cōis d mult⁹ dif-
ferētib⁹ specie. q̄ quidē respect⁹ i abstracto vo-
cat⁹ genericitas. et in concreto vocat⁹ gen⁹. Se-
cunda distinctio ē hec. duplex ē actus. quidā
est exercit⁹. ali⁹ est signat⁹. Actus dicit⁹ exerci-
tus quādo sit vel ē. sicut act⁹ mouēdi exercet⁹
quādo fortes mouet. Sed act⁹ dicitur signari
quādo per p̄pōnē significat⁹ exerceri. vt h p̄-
positio fortes mouet significat⁹ forte exercere
actū mouēdi. Similiter iste act⁹ qui ē predica-
ri de plurib⁹ differētib⁹ specie exercetur i pzi-
mis intētiōib⁹ mediante hoc verbo est. vt di-
cendo homo est aīal. equus ē aīal. sed ille idēz
actus dicit⁹ significari quādo exponit⁹ per secū-
das itētiōes mediāte hoc verbo p̄dicat⁹. sicut
dicēdo. gen⁹ predicat⁹ de plurib⁹ differētibus
specie. ¶ Ex quo elicit⁹ talis regula. q̄ oīs pre-
dicatio de actu signato p̄stituta ex secūdis in-
tētiōib⁹ debet exerceri in pziimis. ideo nō se-

*Diffinitio
genis et
genus*

*Diffinitio
genis*

*Diffinitio
genis*

*Diffinitio
genis*

Liber

Enz

Ad rationes Ante duas species.
opposituz factas. ¶ Ad
primā patuit solutio ex prio notabili. ¶ Ad se-
cūdā dicif q illi plures denotiati ab arte vñ sci-
entia alicui nō dicūtur vñ gen^o eo q non ha-
bent adicicē cognatōē. ¶ Ad tertiā patuit in
prio notabili q hoc verbū videtur non capiē
priuatiue. sed capitur positue.

Dublin
 & diffi
 cult
 re

Predicabilium

Species per genus. *Nota tenet. qz impossibile est circulo diffinire posse. sicut est impossibile circulo demonstrare. vt habet primo posteriorum.* **Secundo** arguit contra scdm diffinitionem. quia conuenit cuilibet predicabili. na quodlibet predicabile est species vltis. ergo cuilibet competit predicari d plurib⁹ differetibus numero in eo qd qd. **Tertio** sic arguit. hic diffinit secunda intentio sicut pri⁹ dictu⁹ e de gne. sed nulla secunda intentio predicat in qd de re pme interiois cu sit accidens rei. g species no predicat in quid

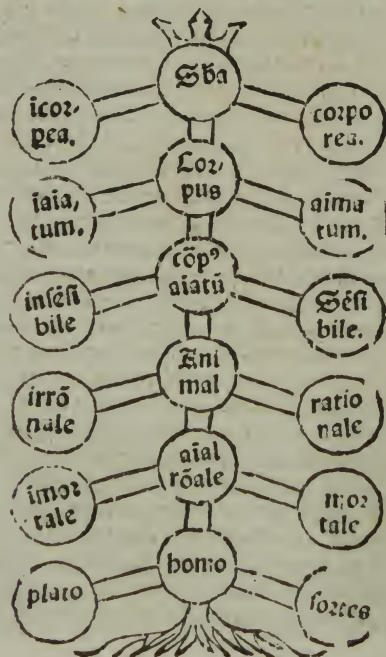
Primo Sciendu⁹ est qz pro declaracione terminoz ponitur quicqz distinctioes. *Pria distinctio est hec. species capit dupli^r. vno^o pme intentione pro natura comunicabili pluribus differetibus numero. Alio^o scde intentione scz pro respectu predicabilitat^{is} de pluribus differetibus numero concretine signato a quo quide respectu talis natura dicit formalit^{er} species.* **Secda** distinctio duplex est species. quedam est species subalterna. et talis facit predicabile generis. *Alia est species specialissima. q facit predicabile speciei.* **Tertia** distinctio intentio gnis potest dupliciter considerari. vno^o vt e qd. id est vt est obiectu⁹ per se terminatiu⁹ act⁹ intellectus. et sic gen⁹ no dicit respectu ad pma intentione sed solu dicit habitudine ei⁹ ad scdas intentiones inferiores ad hac intentione gnis. et ad hac. de quib⁹ hec intentio genus predicat. taqz de differentibus numero in quid. cu ipsa sit spes vltis *Alio mo potest capi hec intentio gen⁹ vt est modus siue ratio intelligendi pma intentione. et sic ipsa est accns predicatione exercita predicabile de notatiue de pria iteioe. licet tñ eade intentio p dicatione signata sit predicabilis in qd de pluribus differetibus specie. Quarta* distinctio intentio secunda cuiuslibz predicabilis pot dupli^r comparari. vno^o potest comparari ad actu⁹ intellect⁹ quem per se terminat. et isto^o est quid. nec sibi vt sic competat ppe signata predicatione sed tantu predicatio exercita de scdis intentionib⁹ inferiorib⁹ ad ipsa. *Alio mo potest comparari ad re subiecta siue ad pma intentione qua denotat. et sic vocatur modus. et etiā vt sic sibi conuenit predicatione exercita predicari per accidens et denotatiue de pria iteioe. licet predicatione signata possit predicari per se et in qd. Quinta* distinctio subiectibile et predicabile capiuntur dupli^r. vno^o secunda intentione. et sic sunt opposita relative. et

possu^t eidē inesse respectu diuersoz. *Alio mo capiuntur pme intentione. et sic no sunt opposita. imo predicantur de se inuicem.*

Secundo Sciendu⁹ qz 2° capitulu⁹ i quo definitur porphiri⁹ de pdicabili specie diuidit in quatuor partes. In prima parte interdit quicqz conclusiones. **Qua^r** priam tetigit in caplo de gne. et est h. species dicitur equoce. cui⁹ inuit tale ratione. qz spes habet plures acceptioes siue plura significata. ergo spes dicit equoce. *Alia declarat ponendo duas acceptioes speciei.* **Qua^r** pria e hec. spes est vniuersaliusqz forma. capiēdo forma no pro forma informate. sed vt tantu valet sic pulcritudo vel formositas. sicut spes priami. i. pulcritudo dicebat esse digna iperio. **Secda** acceptio speciei est hec. spes e que ponit sub assignato genere. *Probat trib⁹ exemplis. na ho e species animalis. et albu⁹. i. albedo e spes coloris. Et similiter triagla e spes figure.* **Secda** acceptio speciei q a logico dicit e sufficiens. patz qz i diffinitione gnis pri⁹ data pdebat spes. ergo in diffinitione speciei debet poni gen⁹. tenet consequentia. qz in diffinitione cuiuslibet relatiui debz poni suu ppiu correlatiu⁹. saltē vbi termin⁹ de p dētie relatiui e ignot⁹. sz gen⁹ relative dicit ad speciem et e contra. ergo nūc bene diffinit species per gen⁹. sicut prius genus diffiniebat per speciem. **Tertia** conclusio tangit cōplemētā secundae acceptionis speciei prius date. et est h. species est q ponit sub assignato genere. et d quo genus in eo qd quid predicat. *Verū tamē dicit quidā q in hoc tanguntur due diffinitiones speciei. alij vero dicunt q illa clausula. et de qua gen⁹. et. non est diffinitio speciei sed q est quedā declaratio prioris diffinitionis. et ita dicunt q hec diffinitio copulatiua et non tenetur ibi copulatiue. sed expositiue: vt tantu valet sicut id est. vt sit sciū. species est que ponitur sub assignato genere. et pro id est: et de qua genus in eo qd quid predicatur.* **Quarta** conclusio tangit diffinitione speciei in ratione predicabilis. et est hec. species est que de pluribus differentibus numero in eo qd quid predicat. **Quinta** conclusio comparat tertiā diffinitione ad duas pdietas. et est hec. tertia diffinitio speciei solum conuenit speciei specialissime que solum est species et non genus. sed alie due diffinitiones conueniunt tam speciei specialissime qz speciei subalterne que etiā est genus.

Liber

Tertio Sciendū ē qd i hac scda pte itēdit porphiri^o dēclarare pma dīffionē speciei superi^o datā in q dicebat. spēs ē q poni tur sub assignato gñe. 7 p^oz duas p^octas. in q p^o p^oia tāgit q^otuor dēclōes. ¶ P^oia q ē pncipalis hui^o scdē p^oī ē h p^odicta p^oia dīffio spēs ē suffici ent assignata. p q itēdit talē rōnē. qz p^odictā dīf finitio dat ad expmēdū bitudinē spēs ad gen^o s; bitudo spēs ad gen^o ē ipsā eē sub gñe. mō ita ē q spēs ē sub gñe. g^o dicta dīffio q dicit species esse sub gñe uenienter explicat bitudinē ipsi^o spēs ad suū gen^o. 7 p^o p^ois est bōa. q aut spēs sit sub gñe pbat porphiri^o. qz i vnoq^oq p^odicamē to ē vnu supmū qd ē gen^o qd n ē spēs. 7 sūt aliq^o i^oferiora q sic sūt spēs q nō gñā. 7 illa i^oferiō vo cāt spēs spēalissime. iter aut spēalissima 7 gñā lissima sūt aliq^o i^otermedia q p habitudinē ad i^oferiō sūt gñā. 7 p bitudinē ad supiō sūt spēs. 7 spēs eo dī spēs q habet gen^o supra se. 7 p^o p^ois ita est q spēs ē sub gñe. aīis hui^o p^o illi dēclāt porphiri^o p^o exēplū. ¶ Iā i p^odicamēto subei sup mo situ ponit suba: sub q poit corp^o. sub corpe corp^o aiātū. sub q poit aīal. sub aīali poit aīal rōale sub q poit hō. sub boīe poit i^odiūa. sicut sortes 7 plato. et alij particulares boīes. ¶ Ista tibi plana: facit arbor porphiriana.

¶ Secunda conclusio est hec. predictū exem plum tangit coordinationē predicamentale. Probat^o sic. quia in vnoquoq^o predicamēto seu coordinatione predicamentali sunt genera generalissima. specialissima 7 intermedia. ista enī tanguntur in predicto exēplo. igitur cōue nienter explicat coordinationē predicamēta le. mior patet. quia substantia est genus gene ralissimū. cū solū sit genus et non species. ho mo vero est specialissimū. cū sit species et non genus. sed corpus respectu substantie est spe cies. respectu vero corporis animati est genus. corpus vero animatū est species corporis. et ē genus animalis. animal vero est species corpo ris animati. et est genus animalis rationalis. aī mal rationale est species animalis. et est genus hominis. homo vero est species animalis rati onalis. non autem est genus particulariū ho minū. sed solum est species illoz. ¶ Tertia cō clusio. in predicta coordinatione predica men tali homo est species specialissima. Probat^o quia substantia eo q nullū genus habet supra se vocatur genus generalissimū. homo vero post se non habet aliquā aliam speciem inferi orem sub se: nec aliquod aliud cōmune quod ulterius possit in differentias diuidi. sed solūz habet sub se indiuidua. vt sortem. platonē. so cratem. et sic de oībus alijs particularib^o ho minib^o. igitur homo est species specialissima. tenet consequentia per locum a simili. quia si cur substantia est genus generalissimū propter negationē superiorum scz quia nō habet gen^o supra se. ita etiā homo debet dici species spe cialissima propter negationē inferiorū quia sci licet non habet sub se aliq^o cōmune quod per differentias diuidi possit. 7 intermedia cū ha beant superiora et inferiora: ideo dicuntur ge nera et species. ¶ Ex quibus inferuntur duo corrolaria. Quorū primū est. cuiuscunq^o predi camenti seu coordinationis predicamentalis intermedia habēt duas habitudines. scilicet habitudinē que est ad sua superiora secundū quam habitudinē dicuntur esse species illozū superiorum. habent etiā habitudinē ad sua inferiora secundū quam habitudinem dicun tur esse genera illozū inferiorū. Secūdū cor relariū. Extrema habent tantū vnam habitu dinē. Patet. quia generalissimū habet habitu dinē ad sua inferiora. cum ipsū sit genus om niū. non autē habet habitudinē ad superiora.

Predicabilium

cū sit supremū & pncipiū oīus. Sīlī spālissimū h3 bitudinē ad sua superiora respectu quorū ē spālissimū. S3 non h3 bitudinē ad inferiora. S3 dī spēs indiuiduoz velut ea continens. dī etiā spēs spālissima superiorz qz ab eis p̄tinet. ¶ 4^a cōclusio tangit tria correlaria: quoz p̄mū p̄tinet duas descriptiones. Quaz p̄ma est generalissimum est quod cū sit genus nō est spēs. Scda descriptio generalissimū ē sup qd nō est aliud genus supueniēs. ¶ 2^a correlariū tāgit tres descriptōes. p̄ma ē spālissimum est qd cum sit spēs nunq̄ diuidit i spēs. Scda ē qd cum sit spēs nō ē genus. Tertia ē. spālissimū est qd de plibus differētibus numero i eo qd p̄dicat. Et sic p3 qd de spē sūt quicq̄ diffinitōes quaz due p̄ne q̄ date sunt versus finē pueniūt tā spēi spālissime q̄ s̄ balterne. Tres vero vltime nūp date sūt pueniūt spēi spālissime. ¶ 3^a correlariū tangit vnā descriptionē intermediōzū. intermedia sunt genera & spēs ad aliud & ad aliud sumpta. Genera dico subalterna & non genera generalissima.

Conclusio Rūsalis. diffinitōes spēi date de spē tā i ratōe subyctibilis q̄ i ratione p̄dicabilis sunt a porphirio sufficiēter assignatē. Patet satis ex dictis. Et s3 subyctibile & p̄dicabile sūpra 2^a intentionālīr oppositē relatiue ad inuicē n̄ possint verificari de eodem respectu eiusdēz: tamē possunt verificari respectu diuersozū.

Primo dubitat. Utrū respectu decēz coordinationūz p̄dicamenta liū sit aliqd genus de ipsis in qd dicibile. Pro dubio supponit qd porphirius i hac 2^a particula declarat coordinationē p̄dicamentalem p̄ sile ad ordinē nālem & itēdit quatuor cōclusiones. Quaz p̄ma ē hec p̄dicta coordinatio p̄dicamentalis i qua dicebat qd i vnoquoq̄ p̄dicamēto sūt al: qua generalissima spālissima & itēmedia ē conueniēter posita. Probat qz si cur ē i coordinationibus ciuilibus ita est i logicalibus. S3 i ciuilibus vt i lignea & sanguineitatis ē aliquis qui tñ est pater ita qd non ē filius: sicut iuppiter. & aliquis qui tñ ē filius & nō pater sicut agamēnō. Alij aut sunt qui respectu diuersoz sunt patres & filij. sicut atri-des & pelopides & tātalides. ¶ Secūda cōclusio. Coordinatio in logica differt a coordinatiōe ciuili. p3 qz i coordinationibus ciuilibus plures coordinatiōes reducunt ad vnū p̄mū p̄n^m

vbi grā ad iouē. s3 in generib⁹. i. coordinatiōib⁹ p̄dicamentālibus plēs coordinatiōes nō p̄nt reduci ad vnū p̄mū genus. ḡ ad inuicē differūt 2^a pars aūtis pbat tribus rōibus: quaz p̄ma est hec. si decē p̄dicamēta reducerēt ad aliqd coē genus illud maxime eēt ens. s3 hoc nō. ne qz eīz est coē genus oīus: neqz oīa sunt eiusdēz generis s̄m vnū supremū genus quēadmo^m dicit Aristo. Secūda rō. nihil ē p̄rius p̄mo. s3 decē p̄dicamēta sunt posita p̄ma in p̄dicamētis vt genera generalissima. ḡnihil ē p̄us eis. Tertia rō. oē gen⁹ dī vniuoce dī his respectu quoz est genus. s3 ens nō dicit vniuoce s3 eg: uoce de decē p̄dicamētis. ḡ rē. minor p3. qz p̄dicari vniuoce ē p̄dicari vno noīe & rōne. sed ens non p̄dicat de decēz p̄dicamētis scdm nomē & scdm rōnē. nā decē sunt p̄ncipia coīa scd3 nomē solū & nō scd3 rōes diffinitōis que scd3 nomē ē. Scda pars minoris p3 qd ens p̄dicet equiuoce. qz si quis oīa vocet entia equiuoce inquit ea nūcupabit & nō vniuoce. Et h̄ satis p3 qd de intētiōe porphirij ens est equiuocū ad decē p̄dicamēta. ¶ Tertia cōclusio tāgit nūmēz gnālissimoz spālissimoz & indiuiduoz. & hec ē. decē sunt gnālissima: s3 spālissima sunt in numero quodā certo scd3 nām: nō tñ indefinito. i. certo quo ad nos. Indiuidua aut que sunt post spālissima infinita sunt. ¶ Quarta cōclusio tāgit duo correlaria. p̄mū ē. De cē dēte a gnālissimis ad spālissima iubet plato quiescere in spālissimis. pbat duabus rōib⁹ quaz p̄ma ē hec. descēsus fit diuidendo p̄ p̄rias specificas. s3 spēs spālissime non h̄nt p̄rias specificas in quas possint diuidi. ḡ in ea est status. Scda rō. p̄cessus diuisiuus ē sciētificus. s3 indiuidua relinquēda sunt ab arte quia sunt infinita & p̄fusa. & de infinito nō est sciētia. ḡ diuidēdo terminū standū ē in specie spālissima. ¶ Scd3 correlariū. descēdētibus a gnālissimis necesse est per multitudinē ire. Ascēdētib⁹ vero a spālissimis ad gnālissima necesse est colligere multitudinē. Itud correlariū tātū valet ac si diceret qd ascēsus dī fieri per collectionē multoz in vnū: & descēsus debet fieri per diuisionē vnus in multa. p̄ma pars p3. qz ascēsus fit a singularibus ad coē. s3 oē coē est collectiū. ḡ ascēsus fit per collectionē multoz i vnū. minor p3. quia collectiū multoz ē vna spēs in vna. nam et genus magis est collectiūm q̄ spēs. p̄ma

Liber

ps p3. q2. partitione spēi ples hoies sunt vnus
 homo. Scda pars correlary p3. q2. descensus
 fit a coi ad singularia z inferiora. mō singlaria
 semp sūt diuina illius quod ē coē. gō descēsus
 fit per diuisione. minor p3. q2. vnus hō. s. cois
 pssiderat i vnitate specifica ē ples. i. pssificat i
 particularib. vñ ex ista parte text. cōiter eli
 ciūf sex ppōes. Prima ē q spēs ē collectiua
 multoz in vnā naturā. Scda ē q gen. ē ma
 gis collectiui q spēs. Tertia. particularia z
 indiuidua semp diuidunt in multitudinez id
 quod ē vnū. Quarta. participatōe spēi plures
 hoies sūt vn. hō. Quita. particularib. aut vn.
 z cois ples. Sexta. particulare z singulare sp
 ē diuisiuū. coē at ē collectiui sp z adunatiui.

Secūdo

Dubit. 1. f. Utrū spēs tñ nata
 fit p̄dicari de indiuiduis. Pro
 solone supponit q i tertia parte huius capli i
 tēdit porphyrius declarare scdaz z tertia dif
 finitōes spēi. z itēdit tres p̄clones. quaz pma
 ē epilogaia p̄dcōz. z ē hec. Assignato. i. ostē
 so qd sit genus. qd sit spēs: z q est vnū gnāl.
 spēs aut spālissima mltre: eo q diuissio generis
 sp ē i ples spēs. nunc vidēdū qualr se h3 gen.
 ad spēm: z spēs ad indiuidua. ¶ Secūda p̄clō
 Secūda diffinitio spēi in qua dicebat. spēs ē
 de qua genus in eo qd qd p̄dicat: est rationa
 bilis p̄posita. p3. q2. generi p̄petit p̄dicari de spē:
 z n̄ ecōtra spēs h3 p̄dicari d̄ genere. g. z cetera.
 An p3. q2. oē qd p̄dicat aut ē equale. aut supe
 rius resp̄cū illius de quo p̄dicat. s3 genus ē su
 perius ad spēs. ergo p̄dicat de spē. spēs at nec
 ē equalis nec superior ad genus. iō nō p̄dicat
 de gñe maior h. filii p3. q2. o3 equa de ego p̄di
 cari. i. p̄uertibile de p̄uertibili. vt binibile de
 equo. Aut maiora de minoribus. i. superiora
 de inferiorib. vt aīal de hoīe. minorz vero de
 maioribus minime: hoc ē q inferiora nō p̄di
 cant de superioribus. nō. n. dicimus aīal ho
 mīne ēē qē admodū dicimus hoīem ēē aīal.
 ¶ Tertia p̄clusio. tertia diffinitio spēi in qua
 dicebat. spēs ē qd de pluribus z or̄nibus nu
 mero in eo qd quid p̄dicat. ē sufficiens. p3. q2.
 oīa superiora p̄dicat in quid de suis inferiori
 bus. s3 spēs sub se non h3 inferiora nisi indiui
 dua que or̄n̄t numero. ergo bñ dictū ē q spēs
 p̄dicat de pluribus differētibz numero i eo
 qd quid. maior p3. q2. de his de qbus spēs p̄re
 dicat de his necessario p̄dicat genus illi spēi
 z etiā genus illius generis. z sic ascēdēdo vs

ad gñalissima. vt si ista ē ēa. Aristoteles est hō
 z ista. hō ē aīal. z etiā ista. aīal ē subā. sequitur
 etiā q iste erūt v̄e. socrates ē aīal. z socrates ē
 subā. Ex quo p3. q2. gñalissimū p̄dicatur in qd
 de oibus generibus subalternis spēbus z idī
 uiduis sub se p̄positis. s3 gen. qd est spēs. i. sub
 alternū p̄dicat de oib. spālissimis z indiuidu
 is. s3 spēs solū p̄dicatur de indiuiduis. Tunc
 dicitur ad dubiū q l3 spēs nata sit p̄dicari p̄
 dicatione indirecta de suo genere. vel etiam
 predicatione conuertibili vel de proprio vel
 oīa sua p̄stitutia: tñ predicatione directa fun
 data super ordine participantis ad participa
 tum nata est solum p̄dicari de indiuiduis.

Tertio

Dubitatur. Utrū eadē spēs pos
 sit ēē totū z pars. Pro dubio sup
 ponitur q Aristot. i quarta parte huius capi
 tuli declarat de indiuiduo. z intēdit quatuor
 p̄clones. Prima tāgit p̄mā diffinitōez idīdū
 que est. Indidū est quod de vno solo p̄dicat
 p3. quatuor exēplis. q2. socrates ē idīdū z p̄
 dicat solū de seipso. z similr hoc albū. hoc vi
 uens. z suffronici filius si solus sit ei filius zc.
 ¶ Secūda p̄clō tāgit secūda diffinitōez idīdū
 dū que ē. Indidū ē qd p̄stitutū ex quibus
 dā p̄prietatibus: quaz collectio nūq̄ reperit
 eadē i aliquo particulari. vt p̄prietates socra
 tis nūq̄ erūt eedē in quolibet alioz particu
 lariū. ¶ Tertia p̄clusio tāgit or̄iaz inter p̄p
 etates spēi z idīdū. q2. p̄prietates hoīs i coi
 erūt eedē i pluribus. s. i oibus particularibus
 sed p̄prietates idīdū nūq̄ sunt eedē in pluri
 bus. ¶ 4. p̄clusio tangit or̄iaz iter gen. spēm
 z idīdū. et est hec. genus est quoddā totum.
 sed indiuidū est pars spēi. spēs vō est pars re
 spectu generis z totum respectu indiuiduoz. z
 hoc itelligit de toto vli z parte subiectina. Ex
 quo p̄cludit q indiuidū p̄tinet sub spē z spēs
 sub genere. Et p̄sequēter recapitlat q̄cūq̄ di
 cta sunt de genere specie z indiuiduo.

Ad rationes

An oppositū ad p̄maz
 dī q genus z spēs sūt
 relatiue opposita iō p se mutuo diffiniri pos
 sunt sicut latius patebit i predicamētis capi
 tulo de ad aliqd. ¶ Ad scdaz dī q l3 p̄dicabi
 le sūptū vt qd sit spēs capiēdo spēs vt modus
 si tñ capiat quodlibet p̄dicabile vt mōus z
 etiā spēs vt modus tūc illa q̄tuor p̄dicabilia
 nō sūt spēs. ¶ Ad tertiā dī q l3 scda itērio sū
 pta vt qd solū p̄dicef p̄dicatōe exercito d̄ suis

Predicabilium

per se inferioribus tamē predicatione signa-
ta pōt predicari in quid de prima intentione.

Queritur utrum differen-
tia sit unum p̄di-
cabile ab alijs distinctū. ¶ Ar-
guitur primo q̄ non q̄oē q̄b̄ p̄
dicatur dīc̄ totū eē illius de q̄
predicatur. sed differentia non
dicit totum eē speciei de qua predicatur s; so-
lum partē. ḡ rē. ¶ Sc̄do sic forma nō p̄dicat̄
in qd̄ p̄dicatione dicente hoc ē hoc de suo to-
to. Sed dīa est forma sp̄ei vt dicitur in textu
ḡ non predicatur de specie predicatione dicen-
te. hoc ē hoc. et per p̄ns non erit predicabile.
¶ Arguit̄ 3° q̄ non sit distinctū ab alijs. quia
vel igitur seipsa distinguitur ab alijs vel non
Non primū quia nihil h̄ns conceptum reso-
lubilem distinguitur seipso ab alijs a quibus
dīc̄. Sed differentia cum sit sp̄s vniuersalis
h̄s acceptū resoluibile. igitur seipsa nō pōt ab
alijs predicabilib; distinguī. nec ē dādū secū-
dū. quia si dīa nō distinguatur se ipsa ab ali-
is predicabilibus tunc sequitur q̄ distinguere-
tur ab alijs per aliam differentiam. sed hoc nō
quia differentie nō est differentia. alias esset
processus in infinitum quare relinquitur q̄
differentia non erit predicabile ab alijs disti-
ctum. In oppositum est porphirius.

Primo notādum ē q̄ pro intellectu q̄si-
ti ponūtur q̄nq; distinctiones.
Prima est hec. differentia capitur duplicif.
Uno mō capitur pluraliter et adiectie. et tūc
dīa sunt illa q̄cūq; i aliquo cōi cōueniūt. et i
aliq; uo sp̄ali dīnt. Alio modo capitur singula-
riter et substantiue. et sic capiē i p̄posito. ¶ Se-
cūda distinctio. dīa substantiue sūpta pōt capi
dupliciter. vno^o p̄ itentionaliter. videlicet p̄
nā cōtractiua quiditatis generice et p̄stitutia
sp̄ei sub genere. Alio mō capiē sc̄de itentioā
liter v; p̄ respectu cāto i ipsa natura pactuz
intellectus p̄pant̄ eā ad nām genericā quā di-
uidit et ad nām specificā quā p̄stituit. et sic ca-
pitur i p̄posito. ¶ Tertia distinctio dīa sūpta
p̄zie itentionaliter pōt dupliciter cōsiderari.
vno^o i abstracto et sic nō p̄dicat̄ de sp̄e i recto
p̄dicatione dicēte. h̄ est hoc. cum sit pars eius.
Alio modo pōt considerari i concreto et sic p̄
dicatur de specie predicatione dicente. hoc
est hoc. vt hec est vera homo est rationalis.
¶ Quarta distinctio. forma potest capi du-

pliciter. Uno modo pro quadam entitate
actuali educibili de potentia materie totius
compositi cuius talis forma est pars. Et sic
differentia non est forma sp̄ei. Sc̄do mō ca-
pita methaphisicalit̄ pro omni quiditate
cōdicabili. et sic tam species q̄ genus et differ-
rentie dicent̄ forme quedā. 3° capitur forma
p̄ q̄ditate cōdicabili de se contractia alterius
quiditatis ex cuius contractione resultat ter-
tia entitas ex nā rei distincta ab vtraq; illaz
quiditatum. et sic genus dicitur mā speciei. et
differentia dicitur ei⁹ forma. ¶ Quinta distin-
ctio. dīa sumpta sc̄de itentionaliter potest
capi dupliciter. vno mō vt qd. et sic ē sp̄s vni-
uersalis. et h̄s differentiaz per quā distinguit̄
ab alijs. et talis differentia ē p̄dicari in q̄le. vt
inferi⁹ patebit. Alio modo potest considera-
ri vt modus. et sic dīa non ē sp̄s. Sed ē p̄dica-
bile distinctuz a sp̄e: et sic non hēt differentia.
nec per p̄sequēs diffinitionē quiditina.

Secundo notandū q̄ sc̄dm capitū^m
in quo porphirius determi-
nat de tertio p̄dicabili qd̄ ē dīa continet du-
as ptes. ¶ In prima ponit diuersas accepti-
ones dīe: et intendit decem cōclusiones. Qua-
rum prima tāgit primā dionē differentie tri-
membz. et hec ē. dīaruz alia ē cōis cōiter di-
cta. Alia ē p̄prie dicta. 3^a ē magis p̄prie dicta
¶ Secūda cōclusio. dīa cōis ē qua alterū dif-
fert ab altero alteritate quadam quocūq;
mō vela se vel ab alio. patet tribus exēplis.
Pri^m ex^m sortes dīnt a plōe alteritate quadaz
.i. aliqua dīa. sc̄dz exēplū. sor. puer differt a se
ipso iam viro. Tertiū exemplū. sortes gescēs
differt a seipso faciēte aliqd. ¶ Tertia cōclusio
differentia p̄prie ē qua alterū differt ab alte-
ro in sepabili accidente. p; tribus exēplis vt
nāsi curuitas cecitas oculoꝝ. cicatrix cū exyl-
nere ocaluerit. i. idurauerit. ¶ Quarta cōclu-
sio. dīa magi p̄prie est qua alteꝝ dīnt ab altero
dīa specifica: quēadmodū hō dīnt ad eā dīa
specifica puta rationali qualitate et ex his in-
fert vnum correlarium scilicet q̄ oīs dīa vni-
uersalis cuilibz adueniēs facit alteratū. Cuius
rō. pōt eē talis extra textū. q̄ oīs dīa facit dif-
ferre. Sed illud q̄ differt est alteratum ab
eo a quo differt. igitur omnis differentia facit
alteratum licet diuersimode quia differentia
cōis et p̄prie faciunt alteratum solum: s; dīa
magi p̄prie cū h̄ q̄ facit alteratū facit et aliud

Liber

¶ Quinta cōclusio tangit secūdam dionem q̄
ē hec dīrū quedā faciunt alteratū. i. differre
accīalr. Alie vero faciūt differre eēntialiter
¶ Sexta cōclusio tāgit duas differentias iter
mēbra dionis p̄dicte. Quaz p̄ia ē h̄ dīe faciē
tes aliud vocātur specificē differentie vt rōa
lea aueniens animali facit aliud scilicet speciē
animalis. Sed differentie facientes altera
tū vocantur differētie simpliciter sicut mo
ueri et quiescere faciunt alteratum solū. Se
cūda diuissio quia scdm dīas faciētes aliud
sunt diuisiones generū in spēs. et pponūt diffi
nitōes spērū. n̄ i diffinitio p̄stituit ex genere et
h̄s differētys. s̄z scdm dīas faciētes alteratū
solū sola alteratio p̄stitit. i. distinctio accītalī
et aliquo mō se h̄ndi permutatio. ¶ Septima
p̄clo tangit tertiā diuissioē dīe que ē secūda
p̄ncipalis et ē hec. dīaz quedā sūt sepabiles;
vt egrū eē. sanū eē: et sic de alijs. Alie sunt inse
parabiles. vt eē agluz eē simū. eē rōnale: esse
irrōale. ¶ Octaua p̄clo tāgit quartā diuissioē
que est hec. dīaz inseparabiliū alie sunt p̄ se.
vt mortale rōnale et ce. Alie sunt inseparabiles
per accīns. vt aquilū eē simū esse sunt dīe in
sepabiles que tamē insunt per accīdēs et non
p̄ se. ¶ Nona cōclusio tāgit duas dīas inf̄ dif
ferentias per se et dīas p̄ accīdēs. Quarū p̄ia
ē hec dīe qz p̄ se ponūt in diffinitōe eēntialis
rei. et faciūt differre eēntialiter. Sed dīe p̄ ac
cidens nō accipiūt in rōne sube. nec faciūt
aliud sed alteratum solū. Scdm dīa qz dīe p̄
se non suscipiunt magis neqz min⁹. Dīe vero
per accīdens sine sunt sepabiles siue insepa
bles intensiōe et remissiōe recipiūt. p̄ia p̄
p̄z qz gen⁹ et dīa non p̄it f̄m magl et minus p̄e
dicari de illis de quibus p̄dicātur. q̄ non susci
piunt magis et minus. Alis p̄z quia dīe per se
sunt ille q̄ complent rōem vniuersiūsqz sp̄ei.
mō eē cuiuslibet sp̄ei ē vñū et idē neqz intensi
ōne neqz remissiōe suscipiēs. q̄ aut dīe p̄ ac
cidens suscipiant magis et minus. p̄ba. qz aq̄
lū: eē vel simuz esse vel coloratū aliquomō
intenditur vel remittitur. ¶ Decima cōclusio
tangit q̄ntam dionē dīe. et est hec. dīaz per se
alie sūt s̄z quas diuidim⁹ genera in spēs. alie
sunt s̄z quas ea que disa sūt specificātur. id est
dīaz. Alie sūt dīe generū. Alie sūt p̄stituti
ue sp̄ez sicut illa dīa q̄ est alatum et sensibile
sunt diuissue et ē cōstitutue sube. i. diffiniti
ōis aī. līa. Est enī aīal subā aīata sensibīlio.

sed iste dīe que sunt mortale imortale rōnale
irrationalē sunt dīe diuissue aīalis cum p̄ eas
diuidat aīal in suas spēs. Ex quo p̄z qz eedem
dīe sūt dīe et p̄stitutiue. Nam resp̄cū generis
q̄ didunt vocātur dīe et ille eē dē respectu
sp̄ez quas constituūt vocantur p̄stitutiue. Ex
q̄bus concludit porphiri q̄ in isto caplo ma
xime intēditur de dīys specificis. quia vt pa
tuit in p̄mio huius. iste liber ordinatur ma
xime ad diones et ad diffinitōes. sed differen
tys specificis maxime opus ē ad dīones ge
nerum et ad diffinitiones. Nō aut op⁹ ē dīys p̄
accīdens. igitur potissime in isto libro intelli
gitur de differentys specificis.

Tertio notandum ē. qz circa hunc textū
icidūt tres difficultates. Quaz
p̄ma ē hec. vt p̄ idē possit dici dīa et accīdēs cū
tamē sint p̄dicabilia distincta. R̄ndetur qz idē
sub diuersis h̄itudinibus pōt dici dīa et accī
dens. Nam idē cōsideratū sub h̄itudine inhe
sionis ad subm absolute dī accīdēs. ipm̄ vero
p̄sideratū sub h̄itudine p̄ncipy dīstic: ini a s̄bo
in quo ē ab alio dicitur dīa: Sīr dīa magis
p̄p̄ia si cōsideretur vt ē determinatīa et ifor
matīa generis sic vocat̄ forma. Si vero cōsti
deretur vt per talem determinatiōē consti
tuitur aliqd in certo gradu entis sic vocatur
spēs. ipsa aut cōsiderata vt ē p̄i^m distinctum
talis cōstituti ab alijs sic vocat̄ dīa. ¶ Secū
da difficultas quomō pōt stare qz oēs dīe faci
ant alteratū. Et qz aliqui faciāt aliud et n̄ alte
ratum sicut videtur dicere textus. R̄ndetur
per vñā distinctiōē. alteratū pōt capi dupli
citer. vno mō cōiter vt. s. dicit q̄cunqz diuersi
tatē siue subalē siue accīdētalē. et sic oīs dīa fa
cit alteratum. Alio mō capitur alteratū p̄e
dicit diuersitatē accīdētalē. et sic relatiū ac
cidētis diuersitatē distinctū cōtra h̄ relatiū
aliud q̄ ē r̄lm diuersitatis sube. et sic capiē in
secūda diffinitōe in qua dicitur. differētiarū
quedā faciūt alteratū. alie vero aliud. Tertio
capitur magis p̄p̄ie p̄ alteratiōē p̄hica et na
turali que fit per transmutatiōē p̄hica sic
albefactio et frige factō faciūt alteratū. Et isto
modo sola differentia cōmunis sumpta ab ali
qua qualitate de tertiā sp̄e q̄lītatis facit alte
ratū. ¶ Tertia difficultas vtrū oēs dīe p̄ ac
cidens suscipiant magis et min⁹. r̄ndetur per du
as distinctiōes et duo dicta. ¶ p̄ia distin
ctio ē hec duplex ē forma q̄ daz ē forma s̄balis

Predicabilium

Substratum
Forma

de genere sbe. Et dñā a tali forma nō suscipit magis n3 minus. qz oē su bāle i indiuisibili cōsistit eo qz imediate causatur ab inuariabili r yniformi influxu deicreatis. Aliē sūt forme accidentales. r illaz esse nō cōsistit i indiuisibili eo qz nō sunt ex seipsis cōplete r perfecte terminatē termino pprio r intrinseco sed terminātur ad aliqd extrinsecū. puta ad s3z quo variato cōtingit in ipsis variatis. r ideo i termino sui eē iroducūtur tales forme r remittuntur eo qz imediate causātur a sba creata qz mutabilis ē r non sūt atqz indiuisibiliter pducit suos effectus. ¶ Scda distinctō. duplex ē forma accidentalis. quedā ē qz contrariū cuz quo ē permixibilis. Aliē sūt que nō hñt cōtrarium. ¶ Primū dictū ē istud. forme accidentales habētes contrariū intēdūtur per sepatiōnem a contrario r remittūtur ex pmutatiōe cū suo contrario. p3 per phm3: ethicoz dicētes. qz album ē qd ē nigro impermixtus. ¶ 2^m dictū. in formis accidentalibz nō hñtibz cōtrarium cā intēnsionis r remissionis puenit ex pte bitudinis vel dispositiōis subiuui respectu illius forme vt ille homo est risibilis: qui habiliior ē ad admirandū: r qz min⁹ ē habilis ad admirandū min⁹ ē habilis ad ridendum.

Conclusio rñsalis. dñā ē vnū predicabile ab alijs distinctū. patet. qz h3 ppria subycibilia sicut spēs quā constituit r inferiora pteā sub tali spē de quibus ipsa dñā nata ē pdicari. habet ē vnū modum pdicandi qui ē predicari in quale eēntiale distinctum ab alijs predicabilibus.

Primo dubitatur. quot sūt diffinitiones dñe. Pro solutione supponitur qz Arist. in hac scda parte. psequitur de acceptione dñe de qua pncipaliter intendit i h3 caplo. r intēdit qnqz dñoes. Quarū pria tāgit pma diffinitionē differētie que ē hec. Dñā est qua abundat spēs a genere vt homo abundat ab aiali per istas duas dñas que sunt rōale mortale. Animal eniz nihil horum ē. hoc ē aial siue gen⁹ in suo formali conceptu quidi r atio neutra dñam icludit. Spēs vero semp in suo conceptu formali icludit alterā dñaz Contra hāc diffinitionē obycit porphyri⁹. nā ex quo spēs abundat a genere per dñam: r nihil abundat illo qd non h3. iō ex pcedenti diffinitione vñ sequi qz spēs hēat dñam. vel igit hēbit illam a genere vel a nullo. Non a nullo

qz aliqd iam fieret a nihilo. nec a genere. qz si spēs hēat dñam a genere. sequerē qz genus pūs hēat cam. Et qua rōe vna spēs h3 dñam a genere pari rōe r spēs opposita hēbit opōitā dñaz a genere. r sic oppōita erunt simul in eodem. Rñdet porphyri⁹ qz spēs hēbit dñam a genere cū gen⁹ hēat vtrāqz dñam ptātē soluz r nullā in actu. r nō ē hoc inconueniēs. ¶ Scda conclusio tangit secūdā diffinitionē dñe. r ē hec. Dñā ē que de pluribus dñtibus spē i eo qd quale pdicatur. Ultimā pnculam probat triplr. s. ex signo. r a simili. Exēplo sic. rōnale r mortale sunt dñe. r nñ pdicātur de hoie i qd qñlis ē hō r nō in eo qz quid. g. rē. Signo sic illud pdicatur in quale per quod cōuenienter rñdetur per questionē factā per quale. Sed dñā ē hñmōi. Nam si queratur. qualis ē homo cōuenienter rñdere debem⁹ ē rōalis. igit rē. A simili pbat sic. sicut ē in nālibus ex mā r forma cōstātibz ita ē in logicalibz. Sed in rebz naturalibus illud qz h3 modū forme pdicāt i qñle. g. ē in logicalibus dñā que ē forma vel bēt modū forme pdicatur in quale. Qd autē differentia sit forma vñ hēat modum forme pbat porphyri⁹. qz sic statua cōponit ex ere tāqz ex mā r ex fi⁹ tāqz ex forma: ita r hō cōis r spālis. i. spēs hñis cōponitur ex genere tāqz ex mā. r ex dñā tāqz ex forma. Nā hoc totū. animal rōale mortale ē hō. quē ad modū illa statua ē supple pposita ex ere r fi⁹. ¶ Tertia conclusio tangit tertiā diffinitionē dñe qz ē h3. dñā ē qd aptū natuz ē diuidere gen⁹ r ea que sunt sub genere vt rationale r irrationale didunt hominem r equū. i. faciūt differre hominem r equū que sunt sub hoc genere qd ē animal ¶ Quarta conclusio tangit quartā diffinitionē differentie que est hec. Differentia est qua differunt a se singula. i. singule species sub eodem genere contēte. patet quia spēs non differunt per genus. Imo conueniūt i n genere. Ergo species adinuicem differunt per pprias differentias constitutinas eaz. r confirmat. qz sum⁹ aialia nos irrationalia. sed rationale additum nobis separat nos ab illis. Similit⁹ sum⁹ enim rōales nos r oy. Sed mortale additum nobis separat nos ab illis. ¶ Quinta conclusio tangit cōplementū pdēte diffinitionis quarte. Et est hec. Non oē qd est aptū natum diuidere genus r ea que sub genere est differentia specifica. Sed cum hoc requirit qz cō

Spēs

Diffe
re

Liber

trahat genus ad cēntiam spēi z eius essentie sit pars. p3 quia illa passio que ē aprium natū ad nauiganduz diuidit aīal. Dicimus enī aīa lium aliqua sunt apta nata ad nauigandum alia nō. Etiam distinguit spēs aīalis inter se. z tamen non ē differentia specifica cuius cau sa precisa ē eo qd non ponitur in diffinitione a licui? speciei animalis. ergo ista secūda parti cula conuenienter additur p̄dicte diffinitiōi. Ponitur tamē a quibusdā gnta diffinitio dif ferentie que sub hac forma assignatur. Est q̄ conducit genus ad esse spēi z eius qd est cē rei pars est. z sic in toto erunt qnqz diffinitiones differentie. ex quibus infert vnū correlariuz s. qd differentie specificę sunt ille q̄cūqz faciūt alteram spēm z quecūqz accipiūtur. i. p̄dicat in eo qd quale. Postremo epilogat. De diffe rētyz autem dicta sufficiant.

Secundo dubitatur. Utrum diffinitō differentie in qua dicebatur differentia ē qd p̄dicatur de pluribus differē tibus spēi in eo qd quale sit p̄pria diffinitio dif ferentie in ratione predicabilis sūpre. R̄nde tur per duas distinctiones z quatuor dicta. ¶ Distinctio ē hec. duplex ē differētia. quedā ē generica. Et illa ē que est cōstitutina generi subalterni sicut sēibile. Alia ē specifica que ē constitutina speciei sicut rationale. ¶ Secū da distinctio differētia pōt dupliciter dici spe cifica. vno modo quia ē constitutina spēi z sic omnis differētia cēntial ē specifica. Et h̄mō cepit porphyrius cū dixit. differētia magi pro pria ē qua vnū differt ab alio specifica diffe rentia. Alio mō dī dīa specifica qz ē constitu tina spēi spālissime tñ cum ea conuertibilis. ¶ Primū dictū oīs dīa tā generica q̄ specifi ca facit p̄dicabile propē dictū. p3 quia quelibet talis p̄dicatur vniuoce de plurib⁹. ¶ Se cūdū dictum dīa generica nō facit p̄dicabile distinctū a dīa specifica nec ecōtra. p3 quia p̄ dicabilia distinguūtur per diuersos mōs p̄di cādī. s3 dīa generica z specifica hūt eūdē mo dum p̄dicādī qd ē p̄dicari in quale cēntialc. ¶ 3° dictū p̄dicta diffinitio nō datur de diffe rentia in rōe p̄dicabilis sumpta. p3 qz illis dif finitio nō p̄uertit cū dīa que ē p̄dicabile disti ctum ab alijs. igit̄ rē. Alijs p3 quia ex quo dici tur dīa generica z specifica nō p̄stituūt p̄dica bilia diuersa vel diuersos mōs p̄dicādī. s3 sub eadē p̄dicabili p̄tinentur. sc̄ḡtur qd continebū

tur sub dīa vt ē p̄dicabile ab alijs distinctū. mō dicta diffinitio nō cōpetit spēi spālissime ḡ rē. ¶ Quartū dictū. Prop̄a z conuertibilis diffinitō dīe i rōe p̄dicabilis ē hec. differentia ē qd p̄dicatur de plurib⁹ i eo qd quale. patet. qz ista diffinitio cōuenit cuilibet contēto sub p̄dicabili qd ē dīa. Et cōplectitur p̄p̄iū mo dū p̄dicandi qui ē p̄dicari in quale. p̄ quē distinguitur ab alijs p̄dicabilib⁹. igitur rē. Et p̄firmatur qz sicut porphyri⁹ ddit aliquas diffinitōes spēi cōuenientes tñ spēi spālissi me z aliquas puenientes tā spēi subalterne. q̄ spālissime. ita in p̄fīti capitulo videt̄ por phyrus posuisse vnā diffinitionē solū pueni entē dīe generice cuiusmodi ē illa diffinitio. Dīa ē qd p̄dicat de plurib⁹ spēi differētib⁹ in eo qd q̄le. Et alias diffōnes cōueniētes taz dīe generice q̄ specificę nō explicātes tñ p̄ priū modū p̄dicādī illius p̄dicabilis qd ē dīa. iō in fine istius capli posuit vnā diffini tionē qd posset dici sexta per quā videt̄ expli care p̄p̄iū modū p̄dicandi dīe. Et vt ē p̄re dicabile ab alijs distinctum. et illa diffinitio ē hec. Dīa ē qd p̄dicatur de plib⁹ in eo qd q̄ le sicut patuit in correlario duby p̄cedentis.

Tertio dubitatur quot sūt act⁹ dīe. R̄ñ det̄ qd sūt tres quoz p̄m⁹ ē diui dere genus a quo dī dīa formaliter diuisina generis. Scd̄s ē p̄stituere spēm a quo dīa dī formaliter p̄stitutina spēi. Terti⁹ ē facere dif ferre a quo dīa dī formaliter dīa. Et isti tres actus sūt p̄p̄ietates ex nā rei conuenientes dīe p̄ime intentionaliter sūpre sup qua me diantibus illis actib⁹ fundatur illa scda intē tio dīa cui⁹ p̄p̄ius mōus ē p̄dicari de pluri bus in eo qd q̄le sicut dictū ē prius. z si obycia tur p̄p̄iū z accidēs p̄dicat̄ de plurib⁹ in quale ḡab eis nō differt dīa. Scd̄o sic. si differētia generica z dīa specifica faciāt vnū p̄dicabi le p̄pter cōuenientiā earum in illo mō p̄di candi cōi qui ē p̄dicari in quale. sequeret̄ qd genus z spēs faciant vnū p̄dicabile inter se qz pueniūt in illo mō p̄dicādī qui ē p̄re dicari in qd. et solū differūt eo qd gen⁹ p̄redi catur de plurib⁹ dīntib⁹ spēi z spēs de plurib⁹ differētib⁹ numero. Ad primā dī qd p̄dicari i q̄le eguocē p̄uēt dīe. p̄p̄o z accidētī qz dīa p̄ dicat̄ i q̄le p̄modū determināt cēntialis. s3 p̄p̄iū p̄dicat̄ in q̄le p̄modū denoiāt̄ accidē taliter z p̄uertibiliter. z accidēs p̄dicat̄ p̄ mo

Predicabilium

dū denoiantis accidētaliter z nō pueribili. ideo ppter convenientiā illoz triū pdicabiliū in illo pdicandi equoco nō dēnt conclude re ipsa facere vnu pdicabile. ¶ Ad secūdā dicitur qd gen^o z spēs cōueniūt in modo pdicādi i qd qsi in quodā equiuoce. Sed differētia generica z specifica cōueniūt in mō pdicandī in qle tanqz in mō pdicandi vniuoco. iō differētia generica z specifica nō faciūt nisi vnu pdicabile. I3 gen^o z spēs faciāt diuersa pdicabilia. nā gen^o pdicat in quid per modū terminabilis. z spēs pdicat in qd p modū determinātis. iō modus pdicādi i qd puenit eis equo ce. Sed oīa tā generica qz specifica pdicatur in qle p modū determinātī eēntialiter. iō ille modus predicandi conuenit eis vniuoce z sic faciunt vnum predicabile.

Ad rationes Ad primam dicē qd l3 oīa in abstracto nō dicat totū eē spēs de qua pdicat tū oīa sūpta in cōcreto rōne modificādi pcreti cōplete dicit totū eē spēs. ¶ Ad scōzā dī qd l3 oīa nō pdicēt in abstracto de spē pdicatione dicēte hoc ē h. tū i pcreto. z h ē vera. hō ē rōnalis. licet ista nō sit vera homo est rōnalis. ¶ Ad tertiam par tuit solutio in primo notabili.

Queritur Utrū ppius z accidēs sint pdicabilia adinuicē distincta. ¶ Arguit p^o qd nō qz nulla se cūda itētio pdicat oīa prima itētiōe i abstracto. S3 ppius i abstracto pdicat de pīa itētiōe vt dicēdo rissibile ē ppetas. g. ppiū nō ē itētiō scōa. z psequēs nō ē pdicabile. ¶ Arguit 2°. nulla se cūda itētiō pdicat eēntialr de pīa. sed accidēs eēntialr pdicat de pīa. vt h ē pdicatio es sētiāl. Qualitas ē accidens qz itas ē accidēs g. accidēs nō ē pdicabile. t3 pīa qz oē pdicabi le ē scōa itēntio. ¶ Arguit 3°. i diffinitōe ppiū ponit accidēs. g. ppiū z accidens non sunt pre dicabilia distincta. aīz p3 qz ppiū a porphy rio sic diffinitur. pporpiū est qd accidit vni so li z semper. In oppositum est porphyrius.

Primo ē notandū qd p intellectu qsi ti ponūtur gqz distinctōes. Quaz pīa ē hec. ppiū pōt capi duplr. vno mō pīe intentionalr. z tūc qdā cōcretū denoiatiue dictū ab illo abstracto qd est pro prietas. z in hoc sensu conceditur ista vera. rō

sibile ē ppietas. Alio modo pōt capi ppiū se cūde itēntionaliter z tūc ē quoddā pcretū de nomiatiū aquadā itēntiōe scōa qd ē quidam respect^o rōis cātus in ipsa ppietate p intelle ctum cōparantē ipsā ppietate ad spēm suā. Et talis respect^o rōnis significat abstractiue p h totū intentiō ppiū. ¶ Scōda distinctio. acci dēs pōt capi duplr. vno p^o itēntiōalr. z sic ē qd dā pcretū denoiatiue dictū ab illo abstracto qd ē accidētalitas. z hoc mō capit Arist. qnto metaphice cū didit ens in subām z accidens. Alio^o capit accidēs scōde itēntiōalr z sic ē qd dā pcretū denoiatiue dictū ab vna itēntiōe scōda abstractie circūlocuta p hoc totū itēntiō acci dēt. ¶ 3° distinctio. accidēs sūptū z itēntiōa liē cū sit qdā cōcretū pōt duplr capi. Vno^o p re subiecta siue p denoiato. Alio modo p se significato qd ē qdā respect^o rōis derelict^o in nā accidentis per actuz intellectus cōpa rantis talē nām ad suū subm de quo talis na tura nata ē pdicari denoiatiue. ¶ 4° distinctio res subiecta itēntiōi accidētis pōt duplr considerari. Vno mō in abstracto. z sic super ea nō pōt fundari scōda intentiō accidenti. licz sup ea possit fūdari itēntiō generis vī speciei. ¶ Prima ps p3. quia nulli nature debet inten tiō accidētis nisi vt cōpatur ad subz respectu cuius ē z de quo pdicatur i qle. mō abstracta de nullo predicāt i qle. g. sup ipsa nō potest fundari intentiō accidentis. z^o ps p3 qz hmōi abstracta pnt cōpari vel ad suūz superius vel suū inferius in eadē linea pdicabili modo tales cōpationes causant intentiones generi vel spēs. sicut intells comparans istud abstra ctum color ad albedinem z nigredinem tāqz ad sua per se inferiora specie differentia cau sat intentionem generis in tali abstracto. Si militer intellectus comparans istud abstra ctum albedo ad colorem tanqz ad suūz supe rius dicibile in quid de sua albedine causar in tali abstracto intentionem speciei. Et ex hoc potest elici tale documentum omnis na tura fundans aliquā intentionē secundā de bet sp pcretie significari. z nūqz abstractiue. ¶ Quia distinctio accidens scōde itēntiōa liter sumptum potest capi duplr. vno modo vt idē ē qd predicatū nō eēntiale. Et sic idē ē qd esse i. secūdū qd eē in. distinguitur cōtra di ci de. nā dici de. est pdicatum esse eēntiale. Et capitur accidens in diffinitione proprii.

L z

Liber

Allo mō capī accēs vt est intētio sūpra a pro
prietate rei. sub qua. s. pprietate et eius oppo
sita pōt itelligi res cuius ē pprietas et repugnā
tia pceptuū. et sic accēs facit pdicabile distin
ctū a pprio. Ex quo p3 qd accēs nō dī sepa
rabile: eo qd nō possit separari sed quia cū dif
ficultate pōt separari a sbo cui est. nā ad hoc
qd aliqd sit accēs isepabile sufficit qd sbo dī na
tura sua nō repugnet eē sub opposito accētis
sibi accētaliter inherētia. et.

Secundo notādū ē. qd quartū caplm
in quo porphyrius determi
nat de pdicabili ppriū ctinet duas pclones
quaz pma ē bec. Propriū dī quadruplr. hāc
pclonē pbat porphyriū enumerādo quatuor
modos ppriū. pmo mō dī ppriū qd accidit. i.
venit soli spci et nō oi. vt boies eē medicū et.
Scdo mō dī propriū quod accidit oi: s3 nō so
li. vt boiem eē bipedē. Tercio dī ppiū qd
accidit omni soli s3 nō semp. vt canescere ue
nit boi in senectute tm. Quarto mō dī ppiū
qd inest oi soli et semp. p3 duobus exēplis. p
exēplū. risibile ē ppiū hois. et lz tm nō semper
rideat actu tm ē in potētia. Secūdū exēplū
vt binibile ē ppiū equo. et. Loir in quinto. c.
in quo determinat de pdicabili accētis tāgit
qtuor pclones. quaz pma tangit diffinitioē
accētis que ē bec. Accēs ē qd adest vel abest
preter subiecti corruptionē. et. Secūda pclō
tāgit vnā diuisionē accētis que ē bec. Accēti
um aliud separabile: aliud iseparabile. vt dor
mire ē accēs separabile. s3 nigrū ē iseparabile
respēu corui et ethiopia. et. Tercia pclō remo
uet quoddā dubiū. posset enī aliq3 dicere qd
ista diuisiō repugnat diffinitioni nup date: eo
qd accēs iseparabile nō abest vl adest pter sbi
corruptionē. Rūdet porphyrius qd lz accēs
iseparabile: puta nigredo nō possit p realē se
parationē separari a coruo: pōt tm coruus sub
intelligi albus. et ethiops nigrs cādoze ad istū
sensū qd coruus possit subintelligi sub opposi
to nigredinis sine repugnātia pceptuū: eo qd
coruus de natura sua nō bz repugnātia ad stā
dū subalbedine. et. Quarta pclō recitat duas
diffinitioēs accētis datas ab Arist. i. et hopicoz
pma est bec. Accidens est quod contingit
eidē inesse et nō iesse. Scda. accēs est qd neq3
est genus neq3 spēs neq3 vria neq3 ppiū. sp
aut ē i sbo subsistēs. et. Loir epilogat simul tā
gēdo ea de qbus itēdit determinare i seqnti. c.

et dicit. Dicto de genere spē vria ppo et accēte
dicēdū ē qd ei sūt coia et ppria. i. dicēdū est de
puenientys ipsorum et differentys.

Tercio notādū ē qd circa hunc textum
incidunt due difficultates. qua
rum pma est bec. vtrū ppriū et accētis aliq
sit diffinitio qd itatina a porphyrio data. Re
spōdetur p vnā distinctioē et duo dicta. Disti
ctio est bec. Adesse vel abesse pōt capi duplr.
Uno mō pime itēdoalr. et sic adesse tātū va
let sicut alicui sbo realiter inherere. et abesse
valet tātū sicut alicui sbo realiter nō inherere.
re. Alio mō pnt capi scde itēdoaliter. et sic tātū
valet sicut pdicari affirmatiue vl negatiue d
aliquo sbo extra cuius eēntiā ponūtur: vel s
alterius generis a sbo. et sic capiūtur i diffini
tione accētis. et. Primū dictū. diffinitio ppriū
quarto mō sūpti ē qd itatina. p3. qz datur per
ppriū genus et pprias vrias igitur et. Anz p3
qz per illud relatiū qd intelligitur ppriū ge
nus quod ē pdicabile. et p istaz particulā. ac
cidit. intelligit cois modus pdicādi eēntialis
qui est pdicari in quale accētale. Et per istas
particulas. omni soli et semper. expmif. ppiū
modus pdicādi qui ē pdicari puerbilitate. et
p illas duas vrias pbitur illud genus qd ē vl
vel pdicabile ad ppriū. ita qd sit sensus diffini
tiois. Propriū ē vl qd pdicatur in quale accū
dētale puerbilitate. et. Secūdū dictū. pma
diffinitio accētis a porphyrio data ē qd itatina
p3 sicut pcedēs. nā p illud relatiū. qd. itelligi
tur gen⁹ qd ē vl vl pdicabile. et p istā particulā
adest. itelligit modus pdicādi cois. s. pdicari
i quale accētale. et p illā particulā. abest. itellr
modus pdicādi nō puerbilitate. et per illas du
as vrias. p se. pbitur vl ad accēs. vt sit sensus
diffinitiois. Accēs ē vl qd pdicatur de plib⁹
quale accētale nō puerbilitate. et. Scda difficul
tas. vtrū inherētia sit de eēntiā cuius lz accē
tis tā absoluti q3 respectiui. Rūdetur p tres
distinctiones et tria dicta. pma distinctio ē
bec. duplex est inherētia. quedam est actualis
que est actualis vnio accētis ad subm. Alia ē
aptitudinalis. qd ē aptitudinalis vnio accētis
ad subm. et. Scda distinctio. aliquid pōt dici
respectiuius tribus modis. vno mō effectiue
tm qz dependet ab alio tanq3 a cā efficiente.
et sic omne ens creatum est respectiuium. Alio
mō subiectiue: qz dependet ab alio in quo est
subiectiue. et sic omne accēs est respectiuium.

Predicabiliū

Tertio mō terminatiue. qz hz terminū ad quē
refert scōz mutuā depēdētā. Et sic ad aliqd r
sex vltima predicamēta sunt entia respectiua
¶ Tertia distinctio. Aliqd pōt dici absolutuz
tribus modis. vno mō a cā efficiēte. qz. f. effe
ctine a nullo hz eē sz tñ hz eē per se r a se sicut
de. Alio mō dī aliqd absolutū a subo l3 non
a cā siue sba q nō hz eē p se l3 nō a se. Tercio
dī aliqd absolutū a termino r nō a sbo sicut q
litas r quātitas q nec a se nec per se hnt eē: l3 i
alio. Accūs vō ē respectiūz tertio mō: qz nec
habz esse a se nec per se sed in alio r ad aliud.
¶ Primū dictū. nulla inherētia ē de eētia ac
cidētis. p3. qz nullus respectus ē de eētia sui
fūdamēti. sz oīs inherētia ē respectus funda
tī in accūte. g. rē. ¶ Scōz dictū. inherētia actu
alis per accūs vificat de eo cuius est. p3. qz in
herētia actualis est separabilis ab accūte: cuz
accūs nō semp vniat suo sbo. et inde est q r a
lis inherētia realiter distinguit ab accūte cū
possit ab eodē separari. ¶ Tertiū dictū. Inhe
rētia aptitudinalis ē p3ia passio accūtis: ideo
accūs nō pōt eē sine inherētia aptitudinali sic
subiectū nō pōt eē sine sua passione.

Conclusio rñsalis. Propriū et accūs
sunt duo pdicabilia ab ali
is distincta specie r ad se innicē. p3 ex dictis

Primo Dubitat. Utrū destructis spe
ciebus r dīys alicuius generis
possit manere genus. Pro dubio supponit q
tertius tractatus in quo determinat porphy
rius de vniētys r differentys predicabiliū
intra se pōtēt duodecim capla. In quoz pri
mo determinat de vniētys oīum pdicabi
liū adinuicē ponēdo talē pōtē. coē ē omni
bus predicabilibus de pluribus predicari. i.
de multis. p3 inductiue. qz genus pdicat d spē
bus r indiuiduis. vt aīal pdicat de equis r bo
bus que sunt spēs. r etiā de hoc equo r de hoc
bone q sunt indiuidua. sed dīa pdicat de spe
ciebus r indiuiduis. vt irrōnale pdicat d egs
r capris q differūt spē. r de particularib⁹ egs
r capris que differūt numero. spēs vō pdicat
de his indiuiduis que sunt sub ea. vt hō soluz
pdicat de pīcularibus hoibus. p3iū autē
pdicat de vna spē et indiuiduis illius spēi.
vt risibile de hoīe r de particularib⁹ hoibus.
sz accūs pdicat de spēbus r indiuiduis. vt ni
grū pdicat de spē coruoz r d particularib⁹
coruiz. Silr accūs separabile sicut moueri p

dicatur de hoīe r de equo. r de indiuiduis: l3
pncipalr pdicetur de indiuiduis r scō de spe
ciebus. ¶ Cōfir in scō. c. tangit duas partes.
in pma parte ponit tres vniētias gñis r dif
ferētie. Prima ē q tā genus q dīa pōtēt
sub se ples spēs: l3 dīa nō tot pōtēt quot ge
nus. vt rōnale l3 nō cōtineat sub se aīalia irrō
nalia sicut aīal tñ pōtēt deū r hoīez q sūt spe
cies aīalis. r ibi capitur dīa p dīa gñica. loq
tur scōz opione stoicoz qui ponebāt ples dōs
r dicebāt eos eē aīalia rōalia. ¶ Scōa cōueni
entia est hec. qz sicut quicqd pdicat de gñe
vt genus ē: pdicat etiā de spēb⁹ illius generis
sic etiā qcqd pdicat de dīa vt dīa ē etiā pdi
cat de spēb⁹ ei⁹. vt hō de aīali scōz q aīal pdi
cat ista duo pdicamēta que sunt sba r aiatur
ita etiā pdicat de oib⁹ spēb⁹ aīalis r etiā de oī
bus indiuiduis eius. Silr d rōali scōz q ē dīa
pdicat hoc qd est vti rōne. ita etiā pdicat de
spēbus pōtētis sub rōali. ¶ Tertia cōueniētia.
sicut destructo gñe destruit oīa que sub ipo
sunt: sic destructa dīa destruit oīa que sub
īpa sunt. vt si destruat aīal amplius nō ē equ⁹
necq homo. ita si nō sit rōale nullū erit aīal qd
vocat rōnale. ¶ In scōa particula tangit sex
dīas gñis r dīe. Quaz prima ē hec. Genus
pdicat de plīb⁹ q alia pdicabilia. p3. qz aīal
pdicat de hoīe equo r serpēte. sz hō qui ē spēs
eius pdicatur de suis indiuiduis. quadrupes
vō cū sit dīa pdicat solū de hūtib⁹ quatuor
pedes. hinibile qd est p3iū solū pdicat de
equo r de indiuiduis eius. Et silr accūs predi
cat de pānciozib⁹ q genus. Et addidit q loq
tur in pposito de dīa diuisiua generis r non
de dīa cōstitutina generis subalterni. ¶ Se
cūda dīa. qz genus cōtinet pāte suas dīas.
sz nō ecōtra. sicut aīal pōtēt pāte rōnale r ir
rōale sed nō econtra. ¶ Tertia dīa. gñia sūt p
ora dīys que sunt sub eo. ideo destructo gñe
destruitur spēs r dīe eius. r nō ecōtra. vt sub
lato aīali auferē rōnale r irrōale. r non econ
tra. nam si oēs dīe aīalis interiant adhuc tñ
pōt intelligi sba aiata sensibilis que est aīal.
¶ Quarta dīa. q genus pdicat in qd dīa
vero in quale. vt p3iū patuit in. c. de genere.
Quinta dīa. quia vnius spēi est tñ vñ gen⁹
sed vnius spēi multe sunt dīe. vt illius spēi q
est homo vnum est genus quod est aīal. sz ipsi
us hoīs plures sunt dīe de qbus ab alijs dif
fert. vt rōnale mortale susceptibile discipline

Genus

Differ.

sub
tutu

Acidē

Inher
entia

Genus

Differē

Genus

Acidē

Liber

¶ Sexta dicitur. genus habet modum materie. dicitur vero habet modum forme. Et subdit quod generis et dicitur multa sunt alia coia et propria. ista tria pro nunc sufficiunt. Tunc respondet ad dubium genus manere destructis suis speciebus et dicitur potest intelligi dupliciter. vno modo sic quod maneat quiditas generis bene verum esse quiditativum vel esse essentie. et sic non manet. quia nulla quiditas habet verum aliquod esse nisi ut est producta extra causam: et ut habet esse in singularibus suis. Alio modo quod illis speciebus et differentijs destructis maneat quiditas generis bene esse diminutum sub quo esse ipsa quiditas nata est terminare actum intellectus nostri. Et sic potest manere ut videtur dicere textus.

Secundo Dubitatur utrum genus sit naturaliter prius ipsis speciebus. Et videtur quod non. quia omne prius naturaliter potest absolui a suo posteriori. sed genus est prius naturaliter suis speciebus. igitur potest absolui a suis speciebus. et per prius potest genus habere verum esse reale et existere propter suas species. prius est inconueniens. ergo illud ex quo sequitur. **¶ In oppositum** est porphyrius. **¶ Pro solutione** supponitur quod tertium capitulum continet duas partes. In prima ponit tres conuenientias siue coitates inter genus et speciem: Quarum prima est hec. genus et species conueniunt in hoc quod predicantur de pluribus. Secundo conueniunt quia genus et species sunt priora illis de quibus predicantur. Tertio conueniunt in hoc quod genus et species sunt quoddam totum respectu suorum subiacibiliu. **¶ In secunda parte** ponit septem proprietates siue differentias inter genus et speciem. Quarum prima est hec. Genus et species differunt adinuicem: eo quod genus continet species sub se. species vero continetur et non continet genera. Cuius ratio est. quia illud quod est in plus et magis commune continet minus commune. sed genus est in plus quam species. **¶ Secundo differunt.** quia genus naturaliter est prius suis speciebus. quia illud ex quo aliud completur est prius illo alio. sed genus cum differentia complet diffinitionem speciei. ergo genus est prius suis speciebus. **Tertio differunt.** quia genere intererit propter interimitur species: sed non e contra. Quarto differunt quia species posita necessario ponit genus. sed genere posito non necesse est ponere species. hic est locus a species ad genus bene valet locutio affirmatiue. sed non e contra a genere ad speciem non valet locutio affirmatiue. Quinto dif-

ferunt. quia genera predicantur vniuoce de suis speciebus. species vero minime predicantur de generibus. Sexto differunt. quia genera abundat a suis speciebus per continetiam illarum omnium specierum que sub se sunt. species vero abundat a generibus proprijs dicitur. id est per continetiam actualis proprie dicitur constitutivum ipsius speciei. Septimo differunt. quia genus potest esse generalissimum. non autem species. similiter species potest esse specialissima non autem genus. Tunc respondetur ad dubium quod genus prius est naturaliter qualibet suarum specierum. patet. quia illud est naturaliter prius a quo non conuertitur prius existendi. sed a species ad genus non conuertitur prius existendi. igitur et maior est prius in postpositum dicamur. et de prioribus. minor est porphyrius in presenti textu dicentis. Et species quidem cum sit est genus. genus vero cum sit non omni modo est species. **¶ Ad rationem factam** in oppositum de cuius efficacia latius patebit in questione sequenti. pro nunc tamen dicitur quod generi repugnare esse sine suis speciebus potest dupliciter intelligi. vno modo quod ista repugnancia fundetur in conceptu formali et quiditativo generis. et sic non est verum quod generi repugnet esse sine suis speciebus. Alio modo potest intelligi sic quod talis repugnancia fundetur in aliquo modo intrinseco ipsius quiditatis genericæ: qui quidem modus intrinsecus est realitas siue identitas realis quiditatis genericæ cum natura specifica. et sic generi repugnat esse sine suis speciebus.

Tertio Dubitatur. Utrum speciebus interemptis simul interimatur sua propria passio et e contra. Et videtur quod non. quia posteriori interempto oportet prius interimi. sed proprium est posterius sua specie. ergo proprio interempto non est necesse speciem interimi. **¶ In oppositum** est porphyrius. **¶ Pro solutione** supponitur quod decimum capitulum continet duas partes: In prima parte ponit tres similitudines inter genus et proprium. Quarum prima est hec. genus et proprium in hoc conueniunt quod semper sequuntur ad ea de quibus predicantur. ut bene sequitur. si homo est. ergo animal est. et etiam si homo est risibile est. Secundo genus et proprium conueniunt quia sicut genus predicatur equaliter de suis speciebus: ita proprium predicatur equaliter de indiuisis contentis sub specie cuius est proprium ut homo et bos dicuntur equaliter animalia sicut etiam plato et cicero dicuntur equaliter

Predicabilium

homines risibiles. Tercio cōueniūt qz p̄dicā
tur vniuocē de suis sp̄ib⁹ ⁊ subyicibilib⁹. ¶ In
secūda parte ponit quinqz proprietates. qua-
rum prima est hec. quia genus est prius pp̄rio
oꝝ enim animal prius esse deinde diuidi diffe-
rentiis ⁊ proprijs. Secūdo differunt quia ge-
nus predicatur de pluribus speciebus pp̄riū
vero solum p̄dicatur de sola specie cuius ē p̄-
priū. Tercio differunt quia gen⁹ nō p̄dicat
conuersim de eo cuius est. pp̄rius vero p̄dica-
tur conuersim cui⁹ ē propriū vt nō sequitur
si animal est qd homo est. nec etiā sequitur si
animal est risibile ē. sed bene sequitur si homo ē
risibile ē. ⁊ e contra. Quarto differunt qz pp̄rius
conuenit vni soli speciei ⁊ omni indiuiduo illi
us speciei. genus vero inest omnibus indiui-
duis ⁊ semper. modo autem soli sp̄ei. Quinto
differunt quia species interempte non simul
interimūt sua gnā. sed propria interēpta siml
interimūtur species quarum sunt pp̄ria. ⁊ his
speciebus interemptis simul interimuntur p̄-
p̄ria. ¶ Cōsequē in qnto capitulo tangit duas
partes. In prima ponit vnam cōmunitatem
inter genus ⁊ accidens ⁊ est hec. Cōmune est
generi ⁊ accidenti tam separabili q̄ in separa-
bili predicari de pluribus sicut moneri qd est
accidens separabile predicatur de pluribus.
Et nigrus qd est accidens inseparabile predi-
catur de coruis ⁊ omnibus ethiopibus ⁊ de q-
busdam inanimatis. In secunda parte ponit
quattuor differentias inter genus ⁊ acciden-
s. Quarum prima est hec. quia genus est aſi spe-
cies. accidentia vero sunt posteriora speciebus.
⁊ subdit qd licet sit aliquod accidens insepa-
rabile tamen est prius illud cui accedit. Secū-
do differunt quia genus participatur equalit̄
sed non accidens. quia intensionem ⁊ remissi-
onem suscipit accidentium participatio. ge-
nerū vero minime. Tercio differunt quia ge-
nera priora sunt indiuiduis. accidentia vero sūt
eis posteriora. ¶ Vel sic potest poni ista diffe-
rentia. quia accidentia per prius dicuntur de
indiuiduis q̄ de generibus vel speciebus. He-
nera autem per prius dicuntur de speciebus
q̄ de indiuiduis. Et vterqz modus videtur ef-
se consonus textui. per hoc enim qd dicit qd ac-
cidentia indiuiduis principaliter subsistunt in-
tendit qd per prius dicuntur de indiuiduis q̄
de speciebus. Luz autem dicit genera vero ⁊

sp̄es naturaliter priora sunt indiuiduis hoc in-
tendit qd in hoc differunt ab accidentibus qz
ipsa accidentia sunt posteriora ipsis indiuidu-
is ⁊ secūdum hoc potest assignari duplex pro-
prietates seu differentia. Quarto differūt qz
genus predicatur in quid. accidens vero in q̄
le. qd patet. quia si aliquis interrogaret qua-
lis est ethiops conueniēter responderetur qd ē
niger. similiter si quis interrogaret quemad-
modum se habet sortes. conueniēter respon-
deretur qd sedet vel ambulat. Tunc responde-
tur ad dubium qd speciebus interemptis ite-
rimūtur sua propria. patet. quia species ⁊ pro-
priū sunt adinuicem conuertibilia ⁊ adeq̄-
ta. ergo vno destructo destruitur reliquum ⁊
e contra. ⁊ ad rationem factam in oppositum
dicitur vt prius. quia lz sp̄ei ex suo conceptu for-
mali nō repugnet eē sine sua prop̄a passiōe tñ
sibi repugnat pp̄ reales idētitatē eoz adinuicē
ante oppositum soluuntur
ex primo notabili ⁊c.

Veritas

Utrum esse na-
turaliter prius
possit realit̄ existere sine suo
posteriori. ¶ Arguitur primo
qd sic. quia nihil quod omnino
ab aliquo est independens ha-
bet repugnantiam ad esse sine illo. sed omne
naturaliter prius vt sic est omnino indepen-
dens a suo posteriori. ergo non habet repu-
gnantiam ad esse sine suo posteriori. ⁊ per cō-
sequens potest realiter existere sine suo po-
riori. ¶ Secundo sic. quia omnis respectus
fundatus in rationibus formalibus quidita-
tum semper inuenitur in quibusqz reperit̄
tur ille quiditates. Sed ordo prioritatis na-
turalis est respectus fundatus in rationibus
formalibus quiditatum. igitur in quocunqz
inueniuntur ille quiditates inuenitur ⁊ iste
ordo. modo quiditates fundantes ordinem
prioritatis ⁊ posterioritatis naturalis iueni-
untur in naturali existentia illarum quidita-
tum. Et per consequens vna illarum quidita-
tum naturaliter prius existet i quo priori nō
dum existet quiditas posterior. ¶ Arguit sic
tertio. si nālīc p̄ori repugnaret existere pure
suoꝝ posteriorꝝ maxie B eēt pp̄ idētitatē rea-
alē p̄oꝝ ⁊ posteriorꝝ sic interdū genus ⁊ sp̄es
sunt idem realiter. similiter subz ⁊ sua passio

*Genus
proprium*

Species

prius

accidens

idem

Liber

Sed talis identitas realis nō prohibet tales ordines. ergo &c. Ad id patet quia nihil qd per se inest alicui quiditati tollitur aliud qd sibi cōuenit per accidens. sed naturalis ordo prioritaris aut posterioritaris per se cōuenit qditatibus cum fundetur talis ordo in rōib⁹ formalib⁹ quiditatu⁹. Idētitas autem realis cōuenit cuilibet per accidens. qd p aliqd qd ē extra rōem formalem quiditatis. ergo stante idētitate reali adhuc manebit ordo prioris & posterioris inter illas quiditates. & sic pri⁹ vna potest existere q̄ alia. & cōfirmatur p porphyriū i 3 tractatu capitulo 5° dicēte. dīcē at nō auferunt genus. gen⁹ at auferit dīas. Et in eodē caplo 3° dicit. gen⁹ vero cū sit nō oīno erit species. Et caplo quarto dicit sic. nam neq̄ si animal est hō ē. & caplo decimo. & species quidez an substituit q̄ p̄prium. postea vero p̄prium i specie fit. & declarat. oī autē hōiem eē vt sit risibile. Ex quibus oīb⁹ vī eē de intētiōe porphyry qd genus pōt eē prius q̄ spēs. & spēs pōt eē p̄ q̄ sua passio. ¶ In oppositum arguitur quia quecūq̄ sic se habent qd vnum pōt sine altero realiter existere illa distinguunt realiter. q̄ si oē prius naturaliter possit sine suo posteriori & realiter existere. tunc oē naturaliter p̄i⁹ realiter distinguitur a suo posteriori qd ē falsū nō enī sēp gen⁹ & dīa distinguūt realr a specie nec species a p̄p̄io nec a suis ididuis.

Primo est notandum qd p declaratio ne terminorū quēsi pōt vna sup̄pō. & sex distinctiones euz duobus dictis. ¶ Sup̄pō ē hec in p̄posito nō capitur p̄i⁹ vlt⁹ posterius p ipso respectu prioritaris aut posterioritaris. sed p denotatis ab hōi respectibus. ¶ Prima distinctio ē hec duplex ē prius naturaliter. Qdā ē qd distinguitur a suo posteriori realr sicut suba & accidēs. & de illo patebit inferius in quodā dubio. Aliud ē prius qd realiter idētificatur cum suo posteriori sic subm qd naturaliter ē p̄i⁹ idētificatur realr cum sua passione. & de illo p̄ncipaliter ē q̄stio mōra. ideo de tali solum dicit i p̄nti notabili ¶ Scda distinctio aliq̄ p̄i⁹ nālr eē sine suo posteriori pōt dupliciter intelligi. Uno mō sine posteriori particulariter sup̄to. Et sic in p̄posito nō intelligitur. Alio mō sine suo posteriori vlt⁹ sumpto. & sic de illo p̄ncipalr hic intenditur sicut aīal realiter pōt existere sine equo quia equo non existēte poterit aīal realr ex-

istere in homine. Sed vtrum nulla specie animalis nondum existente possit animal realiter existere de hoc ē difficultas p̄is. ¶ Tertia distinctio duplex est ordo scilicet eēntialis qui fundatur immediate in ratione formalis quiditatis absolute sumpte sicut ordo generis ad speciem. Alius est ordo accidentalis qd fundatur immediate non in ratione formalis quiditatis. Sed in aliquo modo consequenti rationem formalem quiditatis cuiusmodi ē ordo qui est inter indiuidua eiusdēz speciei. ex quo elicitur tale documentum. Omnis ordo vel respectus fundatus in rationibus formalibus quiditatu⁹ est eēntialis. ordo vero vlt⁹ respectus fundatus in aliquo modo sequente rationem formalem quiditatis dicitur accidentalis. ¶ Quarta distinctio. inter aliqua dupliciter potest attendi ordo nature. Uno mō scdm naturalem intellectionem quando scilicet vnum est de se aptum natum concipi⁹ & alterū posterius. Aliter potest intelligi existentiam rei quando scilicet in re ipsa ponit talis ordo sine quacūq̄ habitudine ad intellectum. ¶ Quinta distinctio est hec. differētia est inter aptitudinem & potentiā ga aptitudo est naturalis inclinatio siue non repugnantia alicuius secundū se in aliquo. ita qd aptitudo fundatur in ratione formali quiditatis. Sed potentia est quidam ordo ad actū ideo nihil dicitur esse in potentia ad aliquē actum nisi talis actus sit sibi composibilis sicut cecus licet sit aptus natus videre non tamen habet potentiam ad videndū eo qd act⁹ visionis non est cōpossibilis ceco. ¶ Sexta distinctio. quiditas potest dupliciter considerari. Uno modo quantū ad eius rationem formalem absolute. Alio modo vt est producta cum omnibus suis modis cōsequentibus ipsam rationem formalem in effectuz. ¶ Pri⁹ dictum. & si omne naturaliter prius sit aptū natum existere sine suo posteriori non tamen realiter potest existere sine aliquo suo posteriori. Prima pars patet quia vnum qd ē aptū natū habere illud qd sibi non repugnat ex sua ratione formali. sed nulli priori naturaliter ex sua ratione formali repugnat prioritas existētie realis. Ergo vñquodq̄ naturaliter prius est aptū natum existere sine suo posteriori vniuersalr sup̄to. Ad id patet quia prioritas existentie non repugnat priori nisi

Predicabilium

per accidens videlicet propter identitatem realem prioris cum suo posteriori. Secunda pars patet quia actus existentie non est compossibilis quiditati precedentia suo posteriori. ergo nullum proprium naturaliter potest existere realiter sine suo posteriori. Antecedens patet quia realitas siue identitas realis vel prioris cum suo posteriori vel preuenit existentiam vel simul est cum existentia. § 76. ¶ Sed dictum est si nulli realiter priori repugnet essentialiter existere sine suo posteriori vir sumpto. tunc accidens et realiter repugnat esse sine suo posteriori. ¶ Prima pars patet quia nullus respectus essentialis nisi si fundatur immediate in ratione formali quiditatis. Sed talis repugnantia positivitas in existendo non formatur in ratione formali quiditatis. Sed tantum aliquo modo consequente ipsam rationem formalem qui est modus identitatis realis prioris et posterioris. ergo nulli naturaliter priori repugnat naturaliter esse sine suo posteriori. Secunda pars patet quia illa dictio est accidentaliter que fundatur in aliquo modo consequente rationem formalem quiditatis et illa repugnantia est realis que fundatur immediate in realitate ipsius quiditatis. Sed repugnantia prioritatis in existendo fundatur realiter sine identitati reali que est quidam modus consequens rationem formalem quiditatis. ergo naturaliter priori repugnat accidentaliter et realiter esse sine suo posteriori ex quo inferuntur duorum correlaria. Primum est quod ordo nature est ordo essentialis cum fundetur in ratione formali quiditatis cuius est talis ordo: et confurgit immediate positum extremis. secundum correlarium est quod illud dicitur prius natura cui prius et essentialiter non repugnat esse sine suo posteriori.

Secundo notandum est. § 76. capitulum in quo porphyrius enumerat combinationes comparisonum predicabilium ad invicem continent duas conclusiones. Quarum prima est hec. quinque predicabilia comparantur ad invicem viginti comparisonibus seu differentijs. patet quia unum predicabile debet comparari penes differentiam ad alia quatuor predicabilia. et sic ipsius predicabilis erunt quatuor comparisones. et cum sint quinque predicabilia et quodlibet eorum seorsum habeat quatuor comparisones quibus penes differentiam compareretur ad alia quatuor sequitur quod univocaliter erunt quinque

es quatuor. id est viginti comparisones seu differentie omnium predicabilium ad invicem. ¶ Secunda conclusio. predicte. 20. comparationes quinque predicabilium reducuntur ad decem. patet quia due comparisones ad invicem reciprocè non faciunt nisi unum. ergo cum illarum viginti comparisonum decem sint cum alijs decem reciprocè sequitur quod tantum erunt decem comparationes. Nam eo quod differt genus a dicta illo eodem differet dicta a genere. et quo genus differt a specie eodem differt a genere. et quo genus differt a proprio eodem modo differt proprio a genere. et sic de alijs predicabilibus. Ex quo patet quod generis sunt quatuor comparisones seu differentie quibus ipsum comparatur ad quatuor sequentia. Sed differentie tantum sunt tres comparisones quibus comparatur ad illa predicabilia sequentia. Non enim dicta comparatur ad genus quia ut dictum est illo quo genus comparatur ad differentiam eodem comparatur differentia ad genus per speciem. Species autem tantum duas habet comparisones quibus comparatur ad proprium et ad accidens. proprium vero habet unicam comparisonem qua comparatur ad accidens. Accidens vero nullam habet comparisonem ad alia quatuor predicabilia non reciprocè. Nam per que distinguuntur alia quatuor predicabilia ab accidente per eadem distinguitur accidens ab alijs quatuor. id est in toto sunt tamen decem comparisones. id est quatuor. tres. due. una. ¶ Consequenter in sexto capitulo agit de duabus partibus. In prima ponit duas provenientias inter dictam et speciem. ¶ Quarum prima est hec. quia omnia dicta et species equaliter precipiuntur a suis singularibus ut precipiantur boves equaliter precipiantur boves et est illa dicta que est rationale. ¶ Secunda provenientia. quia dicta et species semper predicantur de suis per se simpliciter. species enim socrates rationalis est et species est homo. Qualiter sit intelligendum quod ille proprius socrates est homo socrates est rationalis et similes species sunt vere patebit in primo predicamento. Et signant in capitulo de oppositione dictoria. In secunda preponit quatuor dictas. Quarum prima est hec. proprium est dictum predicari in eo quod quodlibet. Species vero predicatur in eo quod quid. et licet dicta predicetur in quale non est tamen simpliciter et essentialiter qualitas sicut albedo. sed per tanto dictum qualitas. quia dicta adveniunt generi et trahit ipsum constituendo species. ¶ Secundo differunt quia differentia saltem generica predicatur de pluribus speciebus. Species vero de solis

Liber

indivisiuis predicatur sicut quadrupes predicatur de pluribus animalibus specie differentibus sic homo cum sit species solum predicatur de indivisiuis que sunt sub vna specie. Tertio differunt quia differentia est prior specie, nam ablato rationali simul interimitur homo. Sed homo iterempto non aufertur rationale cum maneat deus. Quarto differunt quia vna differentia ponitur cum alia ad constitutionem speciei sicut rationale et mortale componunt definitionem hominis. Species vero cum alia specie non componitur ut generet aliquam aliam speciem, licet enim quedam equa permisceatur cuidam asino ad generationem cuiusdam muli tamen equa simpliciter secundum speciem inserta cum asino nunquam perficiunt mulum.

Tertio notandum est quod nonum capitulum continet duas partes. In prima ponit duas convenientias inter differentiam et proprium. Quarum prima est differentia et proprium equaliter predicantur de suis subiacentibus quia quecumque sunt rationalia et risibilia sunt equaliter rationalia et risibilia. Secundo conveniunt quia differentia et proprium semper predicantur de suis subiacentibus. et subdit quia ridere actu non est proprium hominis, sed esse aptum natum ad ridendum. Similiter nec est esse bipedem est differentia hominis essentialis sed aptitudo ad esse bipedem est differentia hominis, quia si mutetur pes adhuc manet substantia siue naturalis aptitudo ad esse bipedem. In secunda parte ponit duas differentias. Quarum prima est hec, quia differentia sepe predicatur de pluribus speciebus ut rationale quod est de homine et deo. Sed proprium predicatur de sola specie cuius est proprium. Secundo differunt quia differentia non semper predicatur conuersim de speciebus de quibus predicatur, proprium vero predicatur conuersim. Consequenter in nono capitulo tangit secundas partes. prima continet duas convenientias inter differentiam et accidentem. Quarum prima est hec cōe est deus et accidenti predicari de pluribus. Secundo conveniunt in hoc quod differentia et accidentem inseparabile semper predicantur de omnibus suis subiacentibus sicut bipes semper predicatur de omnibus hominibus, et esse nigrum semper predicatur de omnibus coruis. In secunda parte ponit tres differentias. Quarum prima est hec, eadem differentia continet plures spe-

cies et non continetur ab eis, sed accidentia quodam modo continent sua subiecta eo quod sunt in pluribus quod sua subiecta. Et quodammodo continentur a suis subiectis cum substantia non sit susceptibilis vnius accidentis sed plurium. Secundo differunt quia deus non suscipit magis neque minus, accidentia vero suscipiunt magis et minus. Tertio differunt quia due deus sunt impmixte et non permiscantur vni. Sed accidentia contraria sunt permixta sicut caliditas frigiditas in tepido, vel dicuntur permisceri eo quod successive possunt esse in eodem subiecto quod non contingit in deo contrariis. Contra re capitulat dicens quod dicte sunt cōitates et proprietates differentie et alia predicabilia et est species ad genus vel ad deum in quantum dictum est quo modo differunt genus et differentia a specie. id nunc restat dicere de deo specie ad proprium et ad accidentem

Conclusio rationalis, licet omne prius naturaliter identificetur realiter cum suo posteriori quantum est de se possit esse sine suo posteriori, realiter tamen sibi repugnat esse sine suo posteriori, patet quia si sic sequeretur quod idem perfectam identitatem sit realiter existeret et non existeret quod implicat contradictionem. Ad id patet quia suppositis duobus, primo quod species que est naturaliter prior sua passione sit eadem realiter sibi. Secundo quod species existat realiter sua passione non existente: tunc sequeretur illud idem quod realiter est species et sua passio. Et arguatur sic expositorie hoc demonstrato illo eodem existit realiter et hoc eodem specie demonstrato non existit realiter. Ergo quod existit realiter non realiter existit, prima pars antecedentis patet quia per casum species realiter existit et illud demonstratum est species, quod illud demonstratum realiter existit, et per species quod passio non existit sed illud demonstratum est ipsa passio, quod illud demonstratum non existit. **Primo** dubitatur utrum sit necesse proprium semper actu predicari de specie cuius est proprium. Pro solutione super ponitur quod decimum capitulum continet duas partes. Prima ponit duas convenientias inter species et proprium. Quarum prima est hec quod species et proprium conveniunt in eo quod convertibiliter predicantur de se invicem ut sicut omnis homo est risibilis ita omne risibile est homo. Secundo conveniunt quia species et proprium predicantur equaliter de suis subiacentibus. In secunda parte ponit quatuor proprietates siue differentias inter

risibilis

bipes

differentia

et p

et p

et p

et p

Predicabiliū

spēm et propriū. Quarū prima ē hec spēs. s. subalterna pōt eē genus respectu aliaz spēz sed ppiū vnius spēi nō pōt eē ppiū alterius spēi. Scōdo differūt quia spēs subsistit aī q̄ ppiū. sed ppiū postea subsistit in spē. nam opz boiem prius eē vt sit risibile. 3° dñt quia quoz termini. id ē diffinitōes sunt differētes ipsa sūt ofa. S3 ppiū et spēi diffinitōes sunt differentes. ergo 2c. Minor pz qa diffinitio speciei est esse semper sub genere et predicari de pluribus differentibus numero in eo q̄ quid. Sed diffinitio proprii est ad esse omni soli et semp. Quarto differūt qz species semper actu adest subo id ē semper spēs p̄dicatur actu. de suis subycibilibus. Sed ppiū non semp adest i actu subiecto sed solū aliqñ lz semper isit scdm potestātē. vt socrates semper ē actu homo: tamē nō semp actu ridet q̄ uis aptus nat^o sit eē risibilis. Et capit ibi porphiriū. ppiū p actu ad quēcūq̄ nūeratur respectus qui dicitur ppiū et non capit pro ppiū pro illo respectu quia ille respect^o semper subo inest. ¶ Consequēter in vñdecio capitulo tangit duas partes. in prima oñdit cōuenientiam vnam inter spēz et accidens que ē hec. spēi et accidentis cōe est predicari de pluribus. Et subdit quia rare sunt alie cōitates ppterca qm plurimū distāt a se accidēs et subz ppiū cui accidit. ¶ In secūda parte ponit q̄tuor ppietates. Quarū prima ē species predicatur in quid et accidens in quale. Secūdo differunt quia vna suba indiuidualis nō participat nisi vnā spēm sed participat plura accidentia siue separabilia siue inseparabilia. 3° differunt qz. n. p̄intelligit accidēte etiam si sit inseparabile. Nam oportet prius eē subiectū vt illi aliquid accidat. Accidentia vero sūt de genere posteriori et aduēticie nature. Quarto modo differunt quia species equaliter participatur a suis subycibilibus. sed accidēs siue separabile siue inseparabile participatur cōliter a suis subis sicut vnus ethiops habz colorem nigrum magis intensus vel remissum q̄ alius ethiops. Et subdit epilogando qz tūc restat determinare de proprio et accidente et quo ppiū differt a specie a differētia et a genere. Dictum est in ipsoz differentijs ad ppiū. Tunc respondetur ad dubiū qd ppiū potest capi dupliciter. vno modo pro respectu fundamētali vel aptitudinali ipfī

us nature ad actū terminantē hmōi aptitudinem. et sic ppiū actu ē aptū p̄dicari actu de eo cuius ē ppiū cū ab eo sit isepabile ppter idētitatem realē eius ad suū subm. Alio^o capit ppiū p actu ad quē terminatur aptitudo ipi^o nature. et sic ppiū nō sp aptū natū ē p̄dicari actu de eo c^o ē ppiū eo q̄ talis act^o nō sp p̄uēit suo subo. et de ppo sic sūpto loquebatur porphiri^o in q̄rta ofa ipsius ad speciem.

Secundo dubitatur. Utrū accidēs isepabile isit sp et inseparabiliter cuilibet indiduo spēi respectu cui^o ē accidēs. Pro dubio supponit q̄ i duodecimo caplo qd cōtinet duas ptes ppat porphiri^o ppiū ad accidēs. In p̄ia pōit duas p̄uēientias. Quarū p̄ia ē qz ppiū et accidēs isepabile nūq̄ subsistit pter sua suba vt quēadmodū hō nō subsistit pter risibile. ita ethiops nō subsistit pter nigrē dinē. 2° pueniūt qz sic ppiū adest sp et oī indiduo illius spēi cui^o ē ppiū sic et accidēs isepabile adest sp et oī. ¶ In scda pte pōit tres ofas. Quarū p̄ia ē qz ppiū adest vni soli spēi sic risibile solū inest soli hōi. S3 accidēs inseparabile n̄ inest solū spēi sic nigrū nō inest soli ethiopi S3 inest coīuo carboni et hebeno qd ē lignū nigz siue querc^o nigra. 2° dñt qz ppiū p̄dicat puerum nō at accidens inseparabile. 3° differunt qz ppiūz p̄icipatur eq̄liter a suis subycibilib^o Accidens p̄icipatur scōz magis et min^o. et subdit. pter cōitates et ppietates iam dictas sūt alie ipsoz vni^o. sed ee que dicte sunt sufficiant ad discretionem et conclusionē eoz p̄dicabiliū et ad introductiōem cōitatū. i. pueniētie ipoz. Tūc rñdet ad dubiū. qz duplex est accidēs isepabile. qddā ē qd p̄legē sūz nō per rōez ididui s3 p rōez spēi vñ generi sicut coloratū vñ figuratū. vidēt enī eē accidētia isepabilia sp̄cū bōis et aialis. et tale iest sp et oī. aliō est accidens inseparabile quod inest subo p p̄ncipia cōplexionātia ipi^o indiuidui. et tale iest sp licz non omni. Et pōt addi terti^o mōus. nā quoddā ē accidēs inseparabile q̄ inest subiecto ex aliqua causa extrinseca in eodem subiecto diu manēte sicut cicatrix pueniens ex vulnere. et tale accidēs nec inest oī nec semp lz postq̄ sel^o isuit sp isit eidē pōita p̄stātia sibi.

Tertio dubitat. vtz. oē nāl^o p^o nāl^o oī stictū a suo posteriori possit fieri sine suo posteriori et cō. Et vñ q̄ nō qz oēs ptes sūt sūptē sūt nāl^o p̄orec toto a q̄ real^o distinguūt

Liber

et tamen videtur absurdum omnes partes simul esse unitas toto non existente. Secundo arguitur contra secundam partem quia accidens est naturaliter posterius substantia a qua realiter distinguitur et tamen potest esse sine substantia, ut patet de sacramento altaris, quod naturaliter posterius potest esse sine suo prioriori ab eodem realiter distinctum. Tercio sic, si omne naturaliter prius posset esse sine suo posteriori a quo realiter distinguitur, sequeretur quod fortis esset pater platonis. Et tamen fortis non haberet paternitatem. Quia probatur, quia si sic tunc deus posset influere ad productionem fortis et platonis sine hoc quod influeret ad productionem paternitatis. Ex quo ipsa est essentialiter posterior ipsis duobus extremis quo dato fortis et pater platonis, ex quo ipsi genuit, et in cono erit paternitas. ¶ In oppositum arguitur per regulam generalis scoti, quod quicquid aliqua sunt essentialiter ordinata et realiter distincta, potest deus facere prius sine suo posteriori. Sed ordo nature est ordo essentialis ut probatur in primo notabili, quod omnis naturaliter prius realiter distinctum a suo posteriori potest fieri sine suo posteriori. Respondetur per unam distinctionem et unum dictum. ¶ Distinctio est duplex est ordo essentialis, quidam est necessarius necessitate simpliciter, et iste per nullam potentiam commutari potest sicut ordo relationis ad suum fundamentum. Non enim posset deus relationes producere sine fundamento. Item contra. Alius est ordo essentialis qui est necessarius necessitate non simpliciter sed secundum quid, et talis ordo secundum naturam commutari non posset: posset deus tamen talem commutare ordinem, et talis est ordo subiecti ad accidens. Nam licet natura non posset accidens producere sine subiecto, hoc tamen posset deus: et de utroque membro posset assignari tale exemplum. Nam ordo qui est actus fantasiandi ad actum intelligendi est essentialis et necessarius solum secundum quid quia solum est necessarius pro isto statu, posset enim deus facere forte etiam intelligere sine quocumque actu fantasiandi prioris sed actus intelligendi ad actum volendi est ordo essentialis et simpliciter necessarius, nam impossibile est actum intelligendi vel volendi esse sine actu intelligendi. ¶ Dictum est istud omne naturaliter prius realiter distinctum a suo posteriori potest per divinam potentiam fieri sine suo posteriori, pro quia suum agens quantum est ex se commune, ter agit nec in agendo potest ab aliquo necessitari, si habeat virtutem productionem duorum re-

aliter distinctorum uno ipsorum producto potest cessare a productione, sed quod dato erit prius posteriori nondum productum. Ad rationes factas in oppositum dicitur quod non est inconueniens omnes partes simul uniri, et tamen compositum non resultabit. Nam sicut angelus potest uniri corpori sic motor mobili, et tamen ex corpore et angelo non resultabit unum totum compositum sic, et posset anima uniri etiam corpori non quidem per modum informantis corpus, sed solum sicut motor mobili, et tunc ex corpore et anima non resultabit unum totum. ¶ Ad secundam dicitur quod accidentis ad subiectum non est essentialis ordo necessarius simpliciter, ideo potest deus conservare accidentia in sacramento aliarum sine subiecto. Vel posset dici quod ordo essentialis inter accedens et subiectum debet attendi ex parte inherentie aptitudinalis non autem ex parte inherentie actualis quia a ccedentis considerati quantum ad actualem inherentiam ad subiectum est ordo secundum quid, ideo potest talis ordo commutari. ¶ Ad tertiam dicitur quod non est inconueniens deum influere in fundamentum relationis non influendo ad ipsam relationem si fundamentum sit realiter distinctum a relatione, et sic poterit deus facere quod fortis et plato sint: et tamen in forte non erit paternitas nec in platone filiatio saltem actualis et formalis sed tamen fundamentalis que non realiter distinguitur a suo fundamento

Ad rationes ante oppositum factas soluuntur omnes in primo notabili.

¶ Explicit liber predicabilium.

¶ Incipit liber predicamentorum.

Predicamentorum

Arca ini-
tiū
libri predica-
mentoz Ari-
stotelis que-
rit. Utp de-
ce p̄dicamē-
tis sit aliq̄
vnū intentio-
nale cōe vni-
uocuz qd sit
subm i libro
p̄dicamento-
rum. ¶ Argu-

itur primo q nō. quia nihil ē p̄us p̄rio. s̄z decē
p̄dicamēta dicūtur decēz p̄ima p̄ncipia. igit̄
ip̄iis nihil ē cōe vniuocuz p̄rius. ¶ Arguit̄ 2°
cōtra secūdā p̄tē qz subm debet virtualit̄ con-
tinere oēs veritates siue passionēz demōstra-
biles in illa scia. Sed in libro p̄dicamentoz
oriūtur multe passionēz reales de p̄dicamētē
que passionēz nō p̄t contineri virtualit̄ i aliq̄
sc̄da intētiōne. igitur nulla sc̄da intētiō pōt esse
subm in libro p̄dicamentoz. ¶ Adinor p̄z. quia
nullū p̄fectius continet̄ virtualit̄ i ip̄scōzi. ¶ Ar-
guitur 3°. continētia virtualis ē p̄tinētia cālī-
tatis. mō ens reale ē p̄fectius ente rōis. ḡ nul-
la p̄p̄ietas realis cōtinēt̄ virtualiter in aliq̄
sc̄da intētiōne que ē ens rōis. ¶ Arguitur 4°.
q aliqua vox sit subm. quia scia capit denoia-
tionē a suo subo. sed ista scia denoiatur sermo-
cionalis q p̄siderat de sermone siue de voce
significatiua. et nō nisi tāqz de s̄bo. ḡ aliq̄ vox
significatiua erit subz. ¶ In oppositū arguit̄.
scia capit denoiationē a suo subiecto. sed ista
scia denoiat̄ rōalis. ḡ ei^o obz ē aliq̄ ens rōis.

Primo ē sciendū q p̄ declaratiōe ter-
minoz ponūtur due distincti-
ones. p̄ima ē q p̄dicamentū seu gen^o gene-
ralissimū pōt capi dupl̄r. vno mō p̄ sup̄mo ge-
nere alicuius coordinationis. alio mō pōt ca-
pi p̄ ipsa tota coordinatiōe. Uñ porphyrī^o in
capitulo de genere in illa p̄t. Planū est autē
dic̄t q i aliquo ḡnē p̄dicamētali extrema ha-
bēt vnā h̄itudinē t̄m. vt puta sup̄mū genus
bz t̄m vnā h̄itudinē ad inferiora. et infima spe-
cies bz t̄m vnā h̄itudinē ad sup̄iora. Interme-
dia vero h̄nt vtriusqz h̄itudines. h̄mōi at̄ h̄i-
tudinēz simul sup̄e dicūtur facere vnā coor-
dinationē. ita q in p̄posito per coordinati-

onē debem^o intelligere istas h̄itudines simul
sup̄tas. ¶ Sc̄da distinctio ē hec. q illa decēz
predicamenta possunt tripliciter cōsiderari.
Uno mō fm p̄cisas suas quiditates et tūc p̄z
per se cōsiderant̄ a metaphico. p̄ accidens ve-
ro a logico tanq̄ extrema fūdāmēta remota
intētiōnū eaz. 2° cōsiderātur in q̄tū h̄nt esse
obiectiū in intellectu. et sic p̄siderātur a logi-
co tanq̄ p̄p̄inqua et per se fundamenta inten-
tionū secundariū. 3° p̄nt capi put̄ ip̄iis cognitio-
attributiū qdā p̄p̄ietates itelligibiles ab itelle-
ctu. et sic cadūt s̄b p̄ncipali p̄sideratiōe logici.

Secundo sciendū ē q ist^o scie que dā
dicunt ens dicibile in cōple-
rum ordinabile in genere fm sub et supra esse
subiectū. sed hec opinio vñ min^o sufficiens. q
sic pōt ip̄robati. quia tūc seq̄ret̄ q ista scien-
tia eēt alicuius entis per accidēs vel illud s̄bz
eēt nugatoriū. p̄na pro prima p̄tē p̄z. qz sc̄m
opinātes dicibile capiē in p̄posito p̄nt tan-
tū valet sicut per vocē significabile. Sed ac-
cidit subo huius sciētie significari p̄ vocē. igit̄
tur de subo huius sciētie h̄bitur scia sub rōe
accidētali ei^o. ¶ Adinor p̄z qz vt latius patebit̄
illa sciētia ē rōalis cuius p̄^o subiectū p̄ncipale
ē aliquod ens rationis cōe vniuocū decē p̄di-
camētis cui accidit significari per vocē. ḡ rē.
Sc̄do p̄batur p̄na pro sc̄da parte qz vñ capiē
dicibile pro predicabili et tūc ē nugatio. s̄. sibi
addendo illud totum. s̄. in cōplexū ordiabile
in genere sc̄m sub et supra. qz oē predicabile
sc̄m qd h̄ic intendit Aristoteles de predica-
bili est quid incomplexum habens ex sua ra-
tione ordinē sup̄ior et inferiorum. ergo rē.

Tertio sciendū ē q aliter et aliter possz
assignari subm huius scie ponē
do aliquod intētionale cōe vniuocū decēz p̄-
dicamētis in eis ab intellectu cōpante cātuz
q pōt notari hoc nomē generalissimū vel p̄-
dicamētū. ¶ Nec obstat q quidā dicunt vñ
sub rōe ordinabilis ē subm quia vel tale qd
accipitur p̄ aggregato ex vñ et ordinabili. et
tūc ē ens per accidēs. et per p̄na nō pōt ē subz
alicuius sc̄e. vel capiē p̄ ip̄so vñ secreto p̄ ra-
tione ordiabilitat̄. et sic h̄ēt p̄positū. qz ipsa
ordiabilitas n̄ ē aliud q̄ qdā coordinatiō q for-
te expressim^o per hoc nomē gnālissimū vel p̄-
dicamētū vel per hoc aggregatū vñ sub rōne
ordinabilis. Et si obiciat̄ qz nullū accidenta-
le denoiatiū dī vniuoce de his resp̄cū quoz

Subiectū

Sc̄da

predi-
camentū
genus
generalissimū

Liber

est accidentalē, sed oīs intentio secūda p̄cretiue significat. 1. ē accidentalē denotatiua respectu p̄c̄ intētiōis. ḡ nulla intētiō secūda ē cois vniuoce respectu p̄rimaz intētiōnū. 2. per p̄is decē p̄dicamētis nō ē aliquod itētiōnale coē vniuoce. R̄s̄det q̄ illud itētiōnale coē nō sit vniuoce s̄z denotatiuū respectu decē p̄dicamētōz p̄mo mō aut sc̄do mō p̄sideratoz. t̄n̄ capiendo p̄dicamēta tertio mō 2. formalr̄ eis ē aliq̄d coē vniuoce 2. vniuoce dictū. q̄d p̄z. q̄z s̄bia est genus ḡn̄alissimū: 2. sic d̄ alys p̄dicamētis. et q̄dlibz h̄z sp̄s sub se: 2. nō h̄z aliud genus sup̄ueniēs. ḡ genus ḡn̄alissimū oī de decē p̄dicamētis s̄z idē nomē 2. eadē rōez. ḡ vniuoce. Aliter pōt̄ dici q̄ aliud ē dicere aliquod vniuoce p̄dicari de multis 2. ē vniuoce p̄dicatū idēst vniuoce p̄dicari de multis q̄z denotatiuū. v̄puta albū quod i se ē vniuoce p̄dicat de mltis nō t̄n̄ vniuoce s̄z denotatiue. Ita i p̄posito aliq̄d itētiōnale q̄d i se ē vniuoce p̄dicat de decē p̄dicamētis nō q̄dē vniuoce sed denominatiue 2c.

Conclusio r̄s̄alis. decē p̄dicamentis ē aliq̄d intētiōnale cōmune vniuoce q̄d ē subm̄ huius libri. Et pōt̄ vocari hoc noīe p̄dicamētū vel genera^m. p̄z quia per rōem formale generalissimi vel p̄dicamētū denotiāt passiones cōes p̄ se de p̄dicamentis. ḡ ipm̄ ē subm̄. Aliis p̄z quia illa passio que ē p̄dicari vniuoce de suis inferioribus 2. s̄z iste passiones que sūt didi in sp̄s vlt̄rius diuissibiles in alias. et etiā nihil h̄re sup̄ra se q̄d ad ipsū descēdat p̄ diffōnē demonstrat de decem p̄dicamētis v̄l p̄ rōez ḡn̄alissimi v̄l p̄dicamētū. dubitatur. Utz scia libri p̄dicamentorum sit sermocinalis

Primo Et v̄t q̄ sic. quia illa scia ē sermocinalis que cōsiderat de vocibus 2. terminis. scia libri p̄dicamentoz ē hmōi. ḡ 2c. Minor p̄z auctoritativ^o 2. rōe. Prima auctoritas ē damascēi in sua logica caplo. 22. Oportet q̄ in quid cognoscere q̄ decē sūt oīa p̄dicamenta. i. genera generalissima sub quibus refer̄ oīs vox simpliciter dicta. ē aut s̄bia v̄t lapis 2. hō 2. ē boecy dicentis. liber p̄dicamentoz ē de decē vocib^o de cē genera rerū significatibus. Tertia ē Arist. in p̄n̄ tractat^o sc̄bi h^o libri q̄ sic igt. Eoz q̄ fin nullā cōplexionē dicūtur singulū aut significat subam aut q̄litate aut q̄sitate 2c. Sed significare ē passio vocis v̄t vult grāmatic^o q̄ re relinquitur q̄ ista scia ē de vocib^o 2. termini

nis. Secūdo pbat̄ dicta m̄ior rōe sic. q̄z liber p̄dicamentoz cū libris sibi adinueniuntib^o p̄s̄derat d̄ mō sciēdi diffinitio diuissiuo: nō q̄ doceat formā diffiniēdi aut diuidiēdi. s̄z q̄ doceat m̄alia diffinitōis 2. diuisionis que sunt termini simplices. v̄tputa genus sp̄s 2. oīa 2. h̄z. ex quibus p̄stituunt diffinitōes 2. diuissōes. ergo ista scia ē de terminis simplicib^o. ¶ In oppo^m ē auicēna volēs ēē logicā de sc̄dis intētiōibus adiunctis p̄mis. ¶ 3° rōne pbat̄ sic. s̄bm̄ hui^o scie ē p̄ se pars integralis s̄bi libri pyramenias. sicut s̄bm̄ libri pyramenias ē per se pars integralis s̄bi libri p̄iorz q̄d ē syl̄la: s̄z passiones p̄ se syl̄loz pueniūt syl̄lo nulla voce ex̄te. p̄s̄l̄r 2. passiones p̄ se enūciatōis pueniūt enūciatōi in illa p̄ozitate qua enūciatio ē p̄ior voce. ḡ ē passiones p̄ se sub hui^o scie vere poterunt demonstrari de illo subo in illa p̄ioritate que p̄scindit a voce. 2. per p̄is subm̄. huius libri erit prius nāl̄r voce significatiua. ¶ Pro solone auctoritativ^o p̄mittūt̄ due distinctōes. Prima ē q̄ duplex ē significatio. q̄dā ē que attribuitur signo significanti ab institutione voluntaria. 2. talis significatio puenit primo vocib^o 2. per voces scripturis. p̄ceptibus v̄o minime. Alia est significatio attributa signo rep̄ratiu^o uo nō per quācūq̄ impositionē factā circa illud signū. s̄z q̄ ipm̄ nāl̄r ē rep̄ratiuū 2. signū nāl̄e sui significati. 2. h̄z significatio per se puenit p̄ceptibus 2. passib^o aīe nāl̄iter res ipas rep̄ratiu^o in habitudine: ad quos p̄ceptus voces 2. scripture iponuntur ad significadū. ¶ Alia distinctio ē boecy sup̄ p̄n̄eto libri p̄dicamentoz. q̄ voces significantie p̄nt p̄siderari dupl̄r. vno mō v̄t sunt impositae ad significandū. 2. sic p̄siderāt a logico. q̄ vocibus pro rebus v̄t v̄t dicit Arist. i. clēcoz. dicēs. Nā qm̄ nō ē p̄ ipsas res disputare ferētis eas sēp̄ ad disputatōes s̄z noībus p̄ rebus v̄t nōtis. q̄d accidit i noīb^o i rebus quoq̄ arbitrant̄ accidere. velut i p̄positis rōcinatibus. Alio mō p̄siderant̄ voces significantie v̄t ip̄is significantib^o insunt p̄p̄ietates cāte ab intellectu es̄ sunt modi significadi. et de his v̄t sic p̄siderat grāmaticus. Et per hoc p̄z quid sit dicēdū ad rōes aīi oppositū. sc̄as. nā logicus p̄siderat vocē significantiā solum v̄t ē rep̄ratiua rei. ¶ Ut pōt̄ dici q̄ auctoritates date p̄ v̄bū actiū debēt exprimi per v̄bū passiuū. Et si dicet̄ q̄ inter voces nō ē ordo p̄ioris 2. posterio

Predicamentorum

ris eēntialr. Dī q l3 ipsaz vocū absolute sum
ptaz nō sit ordo prioris aut posterioris ipsaz
tū p̄siderate p̄bitudinē ad res quas rep̄ntant
est similis ordo sicut in rebus rep̄ntatis.

Secundo Dubitat. Utrū scia libri p̄
dicamētoz sit realis vel rō
nalis. Et videt q sit realis. qz i hoc libro de
mōstrant passiōes in esse p̄dicamēti scōz suuz
eē reale. ḡ ista scia est de rebz. ¶ In oppositūz
arguit. qz sicut ē aliqua scia que cōsiderat p̄ se
de rebus. cō ē metaphica z alie scie reales. et
est aliqua scia que per se p̄siderat de vocibus
sicut grāmatica z rhetorica. ita o3 eē aliquam
sciaz que p̄sideret per se de p̄ceptu medio iter
rem z vocē. et illa ē logica. ḡ logica nō p̄side
rat de rebus. Et si dicat logica p̄siderat per se
de p̄ceptibus. s3 p̄ceptus sūt quedā q̄litates
aīe de prima sp̄e qualitatis. ḡ logica p̄siderat
de rebus. R̄ndet q hic nō capitur p̄ceptus. p̄
specie intelligibili vel actu itelligēdi. s3 capi
tur pro eo quod formalr terminat actū cōp̄
ratiū itellec̄ per quē actū capitur ipse con
ceptus in obo cognitio. Et p̄ itellec̄tū rōis ad
ducte in oppositū ē aduertēdū q ex quo logi
cus per se cōsiderat intētiōes secūdas non
abstractiue sed cōcretiue z in habitudine ad
res significatas. ideo ex p̄nti z p̄ accūs logic
cōsiderat res ipsas. qd p3 primo per Aristo. in
primo physicoz. vbi vult quicūq3 h3 cōside
rare sanitatē n̄ yrina h3 etiā cōsiderare yri
nā vt ē subm̄ sanitatis. Itē idē Aristo. z. phys.
dicit q q̄cūq3 habet p̄siderare formā mate
ria habet considerare materiāz vsq3 ad quid.
si ḡ logic⁹ cōsideret intētiōes secūdas in cō
creto significatas z vt denoiant res. sequitur
ēt q p̄siderat res. Scdm hoc pōt r̄nderi ad
rōem factā v3 q in hoc libro enumerātur ali
que passiōes reales nō tū enumerātur vt p̄
se p̄tinētes ad hāc sciam s3 tū per accidēs vt
s. sūt fūdāmēta valētia ad noticiā q̄rūdā
passiōum intentionalium de quibus princi
paliter consideratur in hac scientia.

Tertio dubitatur. vtrum scientia libri
dicamētoz sit subalterna
respcū scie libri p̄dicabilium. Et v̄ q sic quia
s3 hui⁹ libri p̄bit subz libri p̄dicabilium. ḡ ista
scia subalternat scie libri p̄dicabilium. Alio
p3 qz subz libri p̄dicabilium ē vniuersale z s3 in
h⁹ libri ē v̄le ordinabile siue p̄dicamēti qd idē
ē. ḡ r̄. ¶ Ad dubiū r̄ndetur negatiue z ad ra
tionē dī q ad subalternationē nō suffic subz

cōtrahi ad subm̄ alterius. sed requiritur q s3
subalternantis contrahat p̄orā accidēta
lem cuiusmodi nō ē hic. Et si dicatur ordiabi
litas ē passio vniuersalis z extra p̄ceptūz for
malē ei⁹. ḡ ordinabilitas ē v̄ia accidētalīs re
spectu ipsius v̄lis. z p̄ p̄nti ista scia subalterna
tur scie p̄dicabilium. R̄ndetur q ordinabilitas
est quidam respectus fundamētalīs. modo
respectus fundamētales non dicunt aliquā
rōnem formalem extra rōem fundamēti sui.

Ad rationes an oppositū. Ad p̄maz
dī q p̄dicamēta p̄me
intētiōnalr sūpta bñ hñt aliqd p̄ns. iō n̄ dicūt
simplr p̄ria. s3 p̄ma gnā de q̄ alia s. in p̄nti at
dī q l3 p̄dicamēta z intētiōnalr sūpta scdm
se non bēant aliqd prius eis tū z si p̄siderant
p̄bitudinē ad passiōes intētiōales demon
strabiles de ipis hñt aliqd intētiōnale p̄ns eis
vt patuit. ¶ Ad scdaz patuit qd sit dicēdū in
z? dubio. Vel pōt dici q hñt passiōes seu p̄
p̄tates reales debēt exponi scdē intētiōnalr
¶ Ad tertiā solutio p3 ex p̄io dubio. v̄tra ta
men dicitur q si logica aliquo modo dicat sci
entia sermocionalia. vt v̄ ex interpretatiōe no
minis qz dī logica a logos q ē sermo. hoc tū ē
p̄pter p̄uētiā quā h3 p̄cept⁹ de q̄to ē logica
cū sermōe. Nā p̄cept⁹ ē immediatū significatū
per vocem. similiter passiōes conceptus cō
sūt p̄plexio. z icōplexio significat v̄z signifi
care falsū p̄ueniūt voci significatiē z h̄ de q̄oe

Veritas Utrū decē pre
dicamentorum
sit tū tres mōi p̄dicandi simpli
ces. ¶ Arguit p̄io q sint pauci
ores qz iter dīdictoria nō ē dare
mediū. sed vniuocū z equocū
stant sub extremis dīdictōis. ergo iter ea nō
est dare mediū. Et per consequens tantūz
erūt duo modi p̄dicandi simplices. s. mōdus
p̄dicandi equoc⁹ z mōdus p̄dicandi vniuoc⁹. ma
ior ē nō ex Aristote. in isto cap̄lo de oppositiō
z i p̄ posteriorz vbi dīc q dīdictio ē oppōcui⁹
scdm se nō ē dare mediū. Ad inoz declaraf qz
rō equoci ē nō h̄re eādē rōnem. rō vō vniuoci
ē h̄re eādēz rōez. mō h̄re eādē rōez z n̄ h̄re eā
dem rōnem cōtradictū. ḡ r̄. ¶ Arguit z? sic
p̄bādo q sūt p̄les. qz qdlibz p̄dicamēti habz
vñ p̄p̄riū mōdū p̄dicandi simplicē ab alijs
distinctū. s3 decē p̄dicamenta sūt. igit ē ūt to
mōi p̄dicandi simplices. In oppositū arguit
quērate Aristo. q tū pōt tres mōs p̄dicandi.

predicamento

Liber

Primo notandū ē qd p declaratōe ter-
mīor qōis pmititūe due sup-
positiones. Prima est qd in quolibet predica-
mēto tria sūt principaliter consideranda. s. mōus
pdicandi. scōdo suba eius. 3. ordo ipsius pdi-
camēti. iō grā huius in pñ buius libzi deter-
minat Arist. de quibuscūq valētibz ad cogni-
tionē istoz trium in predicamētis repertozū
Et talia vlgō r cōi noie solebāt vocari anpdi-
camēta q sūt in genere tria. Primū ē diffini-
tio q pfert ad cognitionē cuiuslibet pdicamēti
2. diuisio q valet ad cognitionē cōditionis
r sube subycibiliū r pdicabiliū i pdicamētis
repertozum. 3. or regula que valet r ordina-
tur ad cognoscendū ordinē subycibiliū r pdi-
cabiliū i predicamentis repertoz. ¶ Scōda sup-
positio q pñ an pdicamētū qd ē diffinitio est
triplex. scōm q sūt tres diffinitioēs. s. equoca-
toz vniuocatoz r denotatioz q sic adinuicē
distinguūt. qz diffinitio vniuocoz valet ad co-
gnoscendū modū pdicādi superior alicui
generis predicamētalis de suis inferioribz.
r qz vniuocatio r equiuocatio opponūtur et
vnū oppositū confert ad noticiā alteri. ideo
pponitur diffinitio equocoz pp maiore noti-
ciam diffinitiois vniuocozū. Tertia diffinitio
ē denotatioz que valet ad cognitionē mo-
di pdicandi accidētia de subz qui ē denotiati-
uus. Propterea supponit q dīa est inter vni-
uocoz pdicatum r modū pdicādi vniu-
cū. qz ad hoc q aliquod predicatū sit vniu-
cū sufficit q hēat vnū nomē cōe r vnā rōnez
eandē scōm illud nomē siue illa rō fuerit es-
sentialis subo siue accidētalis. S3 ad modū
pdicādi vniuocū regit q pdi hēat vnū no-
mē cōe r vnā rōez formalē eēntialē spcū sibi
pdicamētoz in quo Aristō.
Secundo notādū ē q iste liber ē liber
intendit pncipaliter determinare de decē pdi-
camētis. Et continet tres ptes seu tractatus
piales. In primo determinat de qbusdā as-
cedentibz valētibz ad cognitionē predicamē-
toz q cōi noie ante pdicamenta dicūtur. r il-
le tractatus cōtinet tres pteculas. in quoz
primo determinat de qbusdā antecedētibz
cognitionē pdicamentoz quātū ad modū p-
di andi. Et istud caplm cōtinet tres partes.
In quarū pīa pmitit diffinitionem equi-
coz dicēs. Equoca dicūtur quoz solū nomē
ē cōe r scōm illud nomen rō sube est diuersa.

vt animal ē equocū ad aial viuū r aial pictus
seu qd pingitur qz illoz solū nomē ē cōe. s3 rō
illius nois scōm vnūquodqz illoz ē diuersa.
qz si quis extēdat diffinīr a pictū r aial viuū
inquātū sūt aialia ipse cuilibet illoz attribu-
et aliam r aliā diffinitionē. In scōda parte bu-
ius libzi ponit diffinitionē vniuocoz que tal-
ē. vniuoca dicūtur quoz solū nomē ē cōmu-
ne r scōm illud nomē rōe sube ē eadē vt aial
est vniuocū ad hoīem r ad bouē qd pbatur
qz hōi r boui nomē aialis ē cōe. et ideo eius ē
eadem. Et hanc vltimam particulā probat.
si quis velit diffinire hoīem r bouē inquātū
sunt aialia assignabit eadē rōem. In tertia p-
ticula ponit diffinitionem denotatioz di-
cēs q denotatia dicūt q cūq ab aliq solo cau-
dā sūt r scōz illō nomē hnt appellationē. vt
a grāmatica grāmatic⁹ a fortitudine fortis.
Tertio notandū ē q circa hūc textum
incidunt tres difficultates. qua-
rum prima est hec. Que res sit equiuocatio.
Ad quā rīdetur pmititēdo vnā distinctionē
que ē hec. Significatio ē duplex. quedā ē si-
gnificatio actiua que ē relatio vocis ad signi-
ficatū. Alia ē significatio passiua que ē rela-
tio significati ad vocē. Et scōm hoc dī qz
equiuocatio sit quedā significatio ē duplex.
Nam quedā ē equiuocatio actiua r ista ē re-
latio quedāz suppositionis vocis tanqz signi-
ad plura signata. Alia est equiuocatio passiua r
illa est quedā relatio suppois. vocis equoca-
toz ad vocē equocantē. Et pter has duas est
vna alia equiuocatio neutralis q ē quedā re-
latio equiparētie vnius equocati ad reliquū
vt canis latrabilis non solūz dicitur eē equo-
cum equocatū respectu hui⁹ vocis equoce ca-
nis sed etiam respectu hui⁹ vocis equoce piscis
marin⁹. ex quopz causa qre Arist. diffinit eg-
uoca equocata in plurali numero. Nam scōz
Arist. qnto metaphice relatiua egparentie si-
cut sunt filia dissilia r hō debēt diffiniri i plu-
rali numero. Sed equoca equocata sūt rela-
tiua egparentie vt patuit. igitur rē. Et sicut di-
ctum ē de equuocatiōe ita pōt distingui de vni-
uocatione. Secūda difficultas vtrū diffinitō
equocatoz sit qd itatiua. Rīdet q sic tñ da-
ta p additamentū vt p qz diffinitō relatiui da-
ta p fundamētū r terminū ē qd itatiua per ad-
ditamentū. ista ē hōmōi. igit rē. Minor pater
qz i diffinitōe equocatoz pmitit ista dictio

predicamentum

An predicamentum

Diffinitio

Equiuocatio
Vniuocatio
Oppositio

Vniuocatio

denominatio
natura

Significatio
actiua

Equiuocatio

Relatiua
egparentia

An predicamentum

Vniuocatio

Equiuocatio

Medicamentorum

dicunt. et tātū valet sicut deipiunt siue sunt
cepta. p qd dant intelligi fundamēta eguo
catōis passine q fundant in ipso eguocationis
ceptu. 2° ponit in diffinitōe so^m noius ē coē.
p qd dāt intelligi termin^o illi^o rlonis. Ex quo
p3 q diffinitio eguocoz sic d3 intelligi. Equi
uoca dicitur. i. sunt cepta quoz ceptoz so
la vox ē cōis 2 cept^o eēntialis illozū ceptro
rum acceptus scdm illā vocē ē diuersus 2 dī
militer pōt poni diffinitio vniuocoz. ¶ 3° dī
ficultas quid ē p̄dicatio denoiatiua. ad quā p
mittūtur due distinctōes. Prima ē q duplex
ē p̄dicatio. s. eēntialis cui^o p̄dicatū est tota es
sentia vel pars eēntie subī. Alia ē p̄dicatio ac
cidentalī cuius p̄dicatū ē extra ceptū eēnti
alē diffinitū. Scda distinctio p̄dicatio eēntialī
ē duplex. quedā ē cui^o extrema sūt abstracta
vltima abstractiōe cuiusmodi ē abstractiō
nature a suppositis vt ē ista egnitas ē equini
tas. Et illa t3 p mū gradū predicationis qdita
tine. Alia ē p̄dicatio eēntialis cui^o extrema sūt
aliq^oliter creta cretōe. s. ad supposita cuius
modi ē ista. homo ē aīal. Tūc dicitur q p̄dica
tio denoiatiua ē p̄dicatio accidentalī alicuius
concreti vel adiectiui de eo respectu cui^o ad
iacēter significat. vt ē ista homo ē alb^o. 2 scd3
hoc pōt sic intelligi diffinitio denoiatiuoz de
noiatiua dicitur eē noia concreta que a suis
abstractis dīnt i suo mō significādi q ē signifi
care p modum adiacentis. 2 secūdū illud no
men adiectiuum habet virtutem denominā
di seu denominatiue predicanādi de subiecto.

Conclusio rīsalis. 2 si oē p̄dicatuz sit
vniuocū vl eguocuz tres
sūt tū mōi p̄dicādi eēntialr adinuicē distincti
Prīa pars patuit i p̄rio argumēto an opposi
tū. Scda pa pbat qz oē p̄dicatū vel bz eādez
rōem respēu eoz de qb^o p̄dicat. vel nō. si scd3
sic ē modus p̄dicādi eguoc^o. Si p^m hoc est du
pliciter. vl qz illa rō ē eēntialis sbo 2 sic ē mo
dus p̄dicādi vniuocuz. vel est extranea 2 ac
cidentalī sbo 2 sic ē mōdus p̄dicādi denoiatiu^o

Primo dubitat. Utz in aliquo sensu
possit ista ccedi. equiuocum ē
vniuocū. Vel ecōtra. p solutiōe p̄mittūt due
distinctōes. p̄ma ē h. q duplex est eguocū. qd
dā ē eguocū eguocās aliud ē eguocū eguoca
tū. Scda distinctio q tam eguocū eguocās qz
eguocū eguocatū p̄nt dupl^r capi. Uno mō p
me intēntionalr. alio scdē itēntionaliter. 2 hoc

mō adhuc p̄nt capi dupl^r qz vl p̄nt capi vt qd
vel vt modus. hoc supposito rīdet p tres p
positiōes. p̄ma ē h. eguoca eguocata p̄ie intē
ntionaliter sūpta sūt vniuoca vniuocata p̄ime
intēntionalr sūpta. p3 qz p̄scis marin^o fidus ce
leste 2 canis latrabilis sunt eguoca eguocata
respēu hui^o nois canis. 2 sūt vniuoca vniuoca
ta respectu hui^o nois corp^o. ¶ Scda ppō. eg
uoca eguocata scdē intēntionalr sūpta sūt vni
uoca vniuocata 2° intēntionalr sūpta. 2 h^o ca
piēdo eguoca vt qd. 2 vniuoca vt modus. p3
qz eguoca eguocata vniuocātur in hoc nomi
ne cōi qd ē eguoca eguocata. ¶ Tertia ppōsi
tio capiēdo vniuoca 2 eguoca scdē intēntiona
liter 2 vtrūqz vt qd vl vt modus hec est falsa
eguoca eguocata sūt vniuoca vniuocata. p3
qz vniuoca 2 equiuoca sūt due intēntiones spe
cifice distincte. gneut pōt vē affirmari de alia 2
2formit pōt sēt formari tres ppōes de eguocl
eguocatib^o sic sēt formate d eguocis eguocat^o:

Secundo

dubitat. Utrū aliq^o p̄dicatō
denoiatiua sit vniuoca. Ad
quod rīdetur p vnā distinctiōē 2 quinqz pro
positiōes. ¶ Distinctio ē h. q p̄dicatio deno
minatiua ē triplex. vna ē q sumit a posteriori
eēntialr vtputa ab accidēte. 2 hoc mō ista est
denoiatiua. hō ē iustus. Alia ē p̄dicatio deno
minatiua q sumit ab aliquo eēntialr p̄iori qd
tū nō ē de ceptu formali posterior^o. 2 h^o mō
gen^o p̄dicat denoiatiue de dīa. Et sūt scd3 frā
ciscuz ens p̄dicat denoiatiue de decē generi
bus 2 p se cētis sub illis. ¶ Tertia ē p̄dicatio
denoiatiua q accipit ab aliquo p̄ori eēntialr
qd tū ē pa cept^o formalis sui inferioris. Et h
mō gen^o 2 dīa denoiatiue p̄dicat de spē quaz
cōstituūt. ¶ Prima ppō ē hec. nulla p̄dicatio
eēntialis cui^o extrema sunt abstracta vltima
abstractiōe ē aliquo mō denoiatiua. Probat
qz ad oēm p̄dicationē denoiatiuā regrit p̄e
dicatū assignari cū qdā c̄retione ad subm si
cur dāt intelligi p illā p̄iculā appellationez.
mō in tali p̄dicationē nulla ē c̄retio. g rē. Se
cūda ppō. nulla talis p̄dicatio vltimate abstra
cto3 in creati ē vera p idēitatez. Sed ois ta
lis ē formalis. p3 qz in oī tali passione denotā
tur extrema eē oimode eadē 2 nullo mō disti
cta. indiuiduis vero tales p̄dicatiōes p̄nt esse
vere p idēitatē l3 nō sint formales. 2 hoc pp̄
infinatē per quā oia attributa in deo realit
idētificātur cū dō. ex quo elicif talis scda sco

*predicatio
denoiatiua*

Liber

ristica. Ois ppō vltiute abstractorū cui abo
extrema sūt infinita vel altez tñ ē infinitū.
l3 nō sūt formalis. ē tñ vera per idēitatē. verū
tñ vt dicūt quidā q l3 in pdicamētū nulla talis
pdicatio repiā vera nisi formalis. tñ in tran
scēdētib⁹ ppter bitū sue cōitatis tales pdica
tiones vltiute abstracti facte pnt eē vere per
idēitatē. p3 qz rō entia vltimata abstractiōe
abstracta vī posse dici de oib⁹ rōib⁹ qditatis
eo q oēs rōes qditatie sūt quedā ēritates nisi
fuerit abstractio p scōas intēriōes cū dī qui
ditas hoīs ē qditas entis vī rō hūanitatī for
malis ē rō formalis entitatī tales ppōes sunt
falsē. Tertia ppō oīs pdicatio eēntialis in q
f. pdicatum ē ps eēntie subī ē denoiatiua. h⁹
p3 quia oīs ps cū nō sūt oīo eadē cū suo toto p
dicatur denoiatiue ⁊ cretiue de illo. iō gñali
ter quodcūq supī eēntiale ⁊ qditatiū cū sit
ps pcept⁹ formalis sui inferioris pdicat de il
lo denoiatiue. 4⁹ ppō ppōnes denoiatiue 2⁹
⁊ 3⁹ mōis sūt vniuoce. p3ia ps p3. qz in talib⁹ p
dicatū ē eēntialr p⁹ ⁊ vniuoce respē subiecti
2⁹ ps p3. qz in talib⁹ rō pdicatī includit in rōe
subī. ⁊ iō pdicatōes denoiatiue 3⁹ cū hoc q sūt
vniuoce ⁊ eēntiales sūt etiā qditatie. sed pdi
cationes denoiatiue de scōo mō l3 sūt eēntia
les nō tñ qditatiue cū qditas pdicati non pti
neat in qditate subī. Quinta ppō nulla predi
catio denoiatiua p3io mō ē vniuoce. p3. qz in ta
li pdicatione pdicatū ē qdā accides posteri⁹
subiecto. ideo nulla talis est eēntialis. ⁊ per
consequens nec vniuocata.

Tertio dubitatur. Vtrū termin⁹ eguo
cus significet sua significata co
pulative. Ad qd breuiter rñdet scōz egidium
de roma in cōmēto sup p3io elēcoz q termi
n⁹ eguoc⁹ pōt duplici cōpari ad sua significa
ta. vno mō vt p ipōem ea iporat. ⁊ sic signifi
cat ea copulative nō q in sua significatiōe co
pulative iporat. Alio pōt cōpari ad sua signi
ficata vt p itellm ad ipa refert. ⁊ sic significat
ea disīunctiue nō etiā q in sua significatiōe dis
iunctionem importet sed ppter similitudi
nem quā habet cū disīunctionem.

Ad rationes an oppositū. Ad p3iaz
dī q bñ concludit pro
p3ia pte dclonis rñsalis. s. q oē pdicatū vī est
eguo cū vel vniuoce. cū hoc tñ stat q tres sūt
mōi pdicādi eēntialr disticti vt patuit. Ad se
cūdam conceditur q in speciali sunt plures

modi predicandi tribus istis tamē omnes cō
tinentur sub predictis tribus.

Veritur Utz due di
uisiones ⁊ due
regle an pdicamentales sint
sufficiēter assignate. ¶ Argui
tur p3io p3mā dīstione. qz cor
pus aiatū nec dī cū cōplexio
ne nec sine cōplexiōe. g. p3io ē īsufficiēs. An p3
p3ia pte qz corp⁹ aiatū ponit in recta linea
pdicamētali. mō nullū cōplexū ponit ī pdica
mento vt īferi⁹ patebit. g. rē. Scōa ps patz. qz
p3inet plures voces significatias. g. nō ē vox
īcōplexa. ¶ Arguit 2⁹ p3 secūda dīstione qz dī
ci de sbo ē pdicari noie ⁊ rōe. ⁊ eē in sbo ē pdi
cari noie vt īferi⁹ patebit. S3 īpossibile ē ali
quod idē pdicari noie ⁊ rōe. ⁊ tñ nō pdicari no
mine. g. male dī. alia qdē de sbo dīcūtū ī sub
iecto vero nullo sūt. ¶ Arguit 3⁹ p3ia p3iaz
regulā. qz nō seqt. īsocheres ē triangl⁹ ⁊ triā
gul⁹ p3 h3 trea āgulos. g. ysocheres p3io h3 tres
qz p⁹ due sūt vere ⁊ 2⁹ ē falsa. ⁊ tñ arguit p3i
mā regulā. g. rē. ¶ Arguit 4⁹ p3ia secūda re
gulā. qz figura ē spēs q3ritatī. ⁊ etiā ē spēs q3li
tatis. g. regula ē īsufficiēs. ¶ In oppo^m ē p3ia.

Primo notandū ē. q p3ia diuīstio va
let ad cognoscēdū pditionē eo
rū q p se reponūt in pdicamēto q qdē pditio
ē īcōplexo. o3 eīz qdlibet p se reponibīle ī pdi
camēto eē īcōplexū. 2⁹ dī q scōa dīo valet ad
cogscēdū sbam seu ppā entitatē vī q3lratem
repōibīlīū ī pdicamēto. o3. n. qdēcūq ī pdica
mēto reponibīle entitatē eē subaz vī accides
vī vī particulare que qtuor sūt cīrcūloquūf
p suas passiones ī scōa dīone qdrimēbz. nāz
p eē ī sbo tāgīf p3ietas accides ⁊ cīrcū
loqf accides. ⁊ p nō eē ī cīrcūloqf sba p dīci
de vniuersale. ⁊ p nō dīci de single. 3⁹ dī q p3i
ma rla valz ad cogscēdū ordinē eo3 q ponūt
ī recta linea eīusdē cathēgorie. Est eīz talis
ordo q qdgd ē p3i⁹ p3ioze ē p3us posteriorē. et
qdgd supī⁹ ē supīore ē supīus īferiore. ⁊ talis
ordo p3ise significat p3mā regulā. 4⁹ dī q il
la regula valz ad cogscēdū ordinē eo3 q repo
nūtū ī diuersis cathēgorijs seu pdicamētis.
Est enī talis bitudo qz nībīl vni⁹ cathē⁹ ē supī
us eēntiale ad alia alteri⁹ cathēgorie.

Secundo notandū ē. q ī sba capi⁹ deter
minat aristo. d qbusdā anice
dētīb⁹ q valēt ad cognitionē pdicamētōz q3m

Predicamentorum

ad conditionē et substantiam eorum. Et dīngit duas ptes. In prima ponit talē dionē dicens qd eorum qd dicūtur. quedā dicūt scd3 pplexionē vt hō currit. alia vero sine pplexiōe vt currit vincit et sic de sūb3 terminis simplicibus. In scda preponit secundā dionē. eorum vero qd sūt qdā dicūtur de sub3. in sub3 vero nullo sūt. vt hō dicitur de quodā particulari hōie. et tñ nō ē aliquo sub3. Alia aut in sub3 qdē sūt. et de sub3 nullo dicūtur. Et addit qd eē in sub3 dī illud qd ē in aliquo. nō sic p3 ei3 s3 impossibile ē eū ēē sine eo in quo ē. vt qdā grāmatica ē in aliquo sub3 puta i aia. s3 de sub3 nullo dī. Et quoddā albū ē i sub3. puta in corp3. q3 oīs color ē in corp3 de sub3 vero nullo dī. Alia vero et de sub3 dicūtur et sūt i sub3. vt scia ē i quodā sub3. puta i aia et tñ dī dī sub3 puta de grāmatica. Alia vō neq3 sūt i sub3 neq3 de sub3 dicūtur. vt aliq3 hō aliq3 bos. Nihil eorum ei3 ē i sub3 neq3 de sub3 dī. et addit qd vlr qdūq3 sūt indiuidua et nūero singularia de nullo sub3 dicūt. s3 tñ nihil phibet qdā eorum eē i sub3 vt indiuidua de gñe accidētis nō dicūt de sub3 s3 tñ sūt i sub3. Cōn i 3: c. determinat de qbusdā antedētib3 ad cognitionē pdicamentorum qstū ad ordinē ip3. Et cōtinet duas ptes. In qru prima ponit talē r3az qñ alterū pdicat de altero. vt de sub3 qdūq3 dicūt d3 eo qd pdicat. et oīa dicūt de sub3. vt hō pdicat de quodā hōie et aial pdicat de hōie. g et aial pdicat de aliq3 hōie vt qdā hō ē homo. et aial. In secūda parte pōit secundā regulā qd diuersorum genē et nō subalternati positorum diuerse sūt spēs et dīe vt aialis et scie que sūt diuerse gñā sūt diuerse spēs et dīe. q3 gressibile violablē bipes sūt dīe animalis. sed nulla eorum est differentia sciētie q3 vna scia nō differt ab alia eo qd eī bipes vel volabilis. Et addit qd notanter dicitur diuersorum generum et nō subalternati positorum. q3 diuersorum generū subalternati positorum nihil phibet easdē eē differentias quia superiora predicantur d suis inferioribus quare quēq3 differentie sunt predicati eedem erunt et subiecti.

Tertio notandum est qd circa hūc textū incidunt aliq3e difficultates. qd prius dictum est in principio hāc sciam nō ēē de vocibus et terminis. Et tamen dici ē passio termini complexio autem et incōplexio ē passio vocis quare videtur qd prima diuisio nō ē vtilis ad cognitionem predicamentorum. Ad

hoc rīdet qd in predicta diuisione dicūt de bet capi p concipiuntur. Alterius dī qd complexio et incōplexio s3 sint passiones vocū conueniūt tamē p3o pceptibus. Secūda difficultas q3 dici de presupponit eē in. g v3 qd quid ē de sub3 ē in sub3. qd ē cōtra secundā diuisionē. Ad hāc dubitationē respōdet p vnam suppoēm et per vnā distinctionē. Suppō est h3 qd in secundā dione iste ablatiu3 sub3 capitur equiuoce. nā qñ pstruitur cū ista prepositiōe in. tūc significat sub3m accidētis. Sed quādo cōstruitur cū ista prepōe de. tūc significat in ferius alicuius per se sui superioris. Cōtinctio ē hec qd eē in subiecto capitur dupliciter vno mō p3ime intēntionaliter. et tūc tñ valet sicut inherere alicui tanq3 sub3 vel tanquāz supposito sicut dicim3 nām esse in supposito. Alio3 et intēntionalr. et tūc significat tñ pdicationē denotiatiuā alicui3 accidēt3 de sub3. tūc dī qd capiēdo eē i sub3 p3 intēntionalr dici de p3 supponit eē in. Nō at capiēdo et intēntionalr sic capi3 in dione. Tertia difficultas v3 p3ia regula teneat vniuersaliter. Rīdet breuiter qd affirmatiue vel negatiue t3 i oib3 terminis duab3 p3iōib3 obseruat. P3ia ē qd p3ia sit affirmatiua et scda v3is siue affirmatiua vel negatiua. Quarta difficultas qd dicant gñā subalternati posita et non subalternati posita. Rīdet qd illa dicūt gñā subalternati posita quorum vnū participat quiditatē aliud et cōtra et sunt eiusdē cathego3 sicut sub3 et corp3. Et per oppo3 gñā nō subalternati posita sunt illa que cōtinētur in diuersis cathego3 nec vnum quiditatē participat reliquum. sicut animal et color.

Conclusio respōsua due diuisiones et due regule anpredicamtales sūt i textu sufficiēt assignate. p3o sat3 p3 p3claratiōes eaz bitā ex nōbilib3 iā dictis. dubitat. V3 icōplexa sint i pdicamento. p3o cui3 solutiōe est

Primo supponēdū qd arist. i 2o tractatu determinat d pdicament3. et p3. 6. capitula. In quo p3 p3terminat d ip3is pdicamentis ponēdo vnā gñale3 enūciationē illoz. et p3inet duas p3iculas. In qru p3ia intēdit talē dionē. eoz q3 scdm nullā cōplexionem dicuntur singulum eozū aut significat substantiam aut q3litatē aut q3titatē aut aliqd. aut vbi. aut qñ. aut sū. aut hīc aut ager aut pati. Et de q3libet eoz dat ex3m dicens.

Dz

*Effectus
subiecti*

*Subalternati
positi*

Liber

Est autē suba vt dicat figuratiter. i. exemplarē. hō equ⁹. q̄ntitas vt bicubitū tricubitū. q̄litas vt albiū nigrū. Ad aliqd vt magis ⁊ min⁹. vbi vt in loco. Qñ vt heri. sūt vt iacet. hē vt esse armat⁹. facere vt secare. pati vt secari. Cōse/ quēter in scda p̄cula auctor dīc talē cōclonē. s. q̄ nullū p̄dicamētoz significat affirmatiē v̄l negatiē. Quā dēlusionē pbat duab⁹ rōib⁹. Quāz p̄ia ē. nullū dicibile cuius cōplexione cū alio resultat affirmatiō v̄l negatiō signifi- cat affirmatiē v̄l negatiē. s. singulū p̄dicamē toz ē tle. q̄ nullū eoz significat affirmatiē vel negatiē. nec p̄iis aliqd eoz ē p̄plexū qz solū cōplexū significat affirmatiē v̄l negatiē. Se/ cūda rō ē ista. Qis affirmatiō v̄l negatiō signi- ficat verum vel falsum. sed nullum predica- mentozum significat verū vel falsū. q̄ nullū p̄ dicamētoz significat affirmatiē vel negatiē.

Secūdo dubitat. Utz p̄dicamēta disti- guat cōueniēter p̄ suos mōs p̄dicādi. Et v̄r q̄ sic. qz illud q̄ diuidit īmedi- ate in decē p̄dicamēta ē ens cui⁹ nō sūt dīe. q̄ decē p̄dicamēta n̄ potuerūt distingui p̄ dīas. relinq̄t q̄ distinguūt p̄ mōs p̄dicādi. An̄s p̄ p̄ia pte ē notū. s. p̄ scda declarāt. qz dīa sem- per ē extra rōem ei⁹ qd diuidit. q̄ si ens hēret dīas ille eēnt nō ens. mō nullū nō ens ē cōsti- tutiū alicui⁹ p̄iitui entī. q̄ p̄dicamēta non p̄iit p̄stitui sub ente p̄ dīas ei⁹. ¶ In oppositū arguit. qz modus p̄dicādi seq̄t mōuz essendi. q̄ distinctio p̄ mōs p̄dicādi posterior ē distincti- one modoz eēndi. ⁊ p̄iis nō ē p̄ia. ¶ Ad dubiū r̄ndet p̄ vnā distinctiōem qz p̄dicamē- ta p̄iit dupl̄r p̄siderari. Vno⁹ p̄ie intentiona- liter ⁊ metha. ⁊ sic dicūt duo. p̄mū q̄ sic ens p̄ia sui dīfione diditur p̄ finitū ⁊ infinitū cre- atū v̄l increatū. ita ⁊ s̄līr ens creatū ⁊ finitū īmediate diditur in decē p̄dicamēta. ita q̄ n̄ la sit p̄or dīfio bimēbris. ¶ 2^m dīc q̄ ens fini- tū p̄ia ⁊ īmediata sui dīone descēdit in decēz p̄dicamēta nō qdē p̄ mōs p̄dicādi distinctos s. p̄ quosdā mōs eēndi p̄pos distinctos ex natu- ra rei quoz q̄libet h̄z rōem p̄ctiui respectu en- tis ⁊ p̄stituti alicui⁹ p̄dicamēti. Alio⁹ capiunt p̄dicamēta scde intētionālī ⁊ logice Et sic ēt dicūt duo. p̄mū dictū. decē p̄dicamēta sū- pra scde itētionālī sūt decē intētiōes scde ad īuicē nuālī distīcte. ita q̄ h̄ intētiō cōis gnā- lissimū vel p̄dicamētū variat vel terminat in istis decē p̄dicamētis tñ nuālīter. cū h̄ tñ stat

q̄ q̄libet h̄az itētiōnū singulariū ē p̄dicabilis de plurib⁹ dīntib⁹ spē p̄dicatiōne signata. s. nō exercita. ¶ 3^m dictū. ex quo 2^e intētiōne causat pactū cōpatiū intellect⁹. iō decē p̄di- camēta q̄ sūt decē itētiōes scde causat pactū intellect⁹ cōpant q̄ditates p̄dicamētales co- gnitas ad p̄mā s̄bam quā diuersimode h̄nt d̄ noīare. ex q̄ v̄r seq̄ q̄ p̄ia distinctio an̄ p̄dicamē toz logice p̄sideratozū sumit per diuersos modos p̄dicandi sicut distinctiō respectuū sumitur ex distinctiōne terminozum.

Tertio dubitat. Utz de⁹ sit in p̄dicamē- to. ad qd breuiter r̄ndet p̄ p̄ia dicta. ¶ p̄mū dictū oē reponibile p̄ se ⁊ di- recte in p̄dicamēto necesse ē in se h̄c ordinē su- perioris v̄l inferioris. qz v̄r hoc significari p̄ hoc nomē p̄dicatū qz in sua significatiōe v̄r ī portare q̄dā coordinatiōes. ¶ 2^m dictū supius eēntiale ⁊ q̄ditatiū ē ps sui inferioris qz ī cō- ceptu formali inferioris icludī supius. ⁊ cui⁹ hoc aliqd aliud qd ē cōtractiū ⁊ determinatiū supioz. q̄ supius ē ps eius. ¶ 3^m dictū deo repugnat h̄c pte. qz deo repugnat q̄cūq̄ ip̄- sectio: s. ps v̄r de se īportare quādā īpsectiō- nē sui toti⁹. Ex quibus v̄r seq̄ q̄ de⁹ n̄ ē ī p̄di- cātiōe an̄ oppositas. ¶ Ad p̄iā mā dī q̄ l̄z corz aiātū

Ad rationes an̄ oppositas. ¶ Ad p̄iā mā dī q̄ l̄z corz aiātū f^m vocē sit cōplexū sibi tñ corzndet īmediate tecept⁹ icōplex⁹ ⁊ a pte rei sibi corzndet q̄- ditas simplex. iō talis cōplexio vocal nō phī- bet simplicitatē req̄sītā ad h̄ q̄ aliqd sit in p̄- dicamēto. ¶ Ad secūdā dī q̄ p̄dicari noīe pōt capi dupl̄r. Vno⁹ p̄cise vt tñ valēt sic p̄dica- ri fm modū ⁊ nō f^m rōem ⁊ sic p̄dicari noīe et rōe nō icludī p̄dicari noīe s. ex p̄posito disti- guī. Alio⁹ capī p̄missiue vt. s. secū p̄mittit ra- tiōne p̄dicamēti p̄dicari d̄ s̄bo. ⁊ sic oē illd qd p̄dicat noīe ⁊ rōe p̄dicat ēt noīe. ¶ Ad tertiāz dī q̄ nō debite arguit eo q̄ minor non ē v̄līa si aut minor fuerit v̄līa. tunc bñ seq̄tur. sed si- cut p̄clo erit falsa. ita ēt minor. Dicit p̄terea scdm franciscū q̄ ista r̄la v̄l r̄z in oib⁹ termi- nis p̄ime intentionis. sed qñ sit variatio per terminos secūde intentionis. 2° nō t̄z. sic aut arguit in p̄posito ex parte minoris. ¶ Ad q̄r- tā dī q̄ figura pōt dupl̄r p̄siderari. vno⁹ mālī- ter vt ē. s. q̄ntitas determinata termino vel ter- minis ⁊ sic ē in gñe q̄lītatīs. Alio mō capī for- malr. s. p̄ p̄clōne seu p̄ terminatione lineaz in superficie ⁊ sic de genere qualitat. mō n̄

Predicamentorum

ē icōueniēs idē equoce inēiri i diuersis pñt.

Queritur Utrū sba pma sit magis sba q̄ secūda. ¶ Arguit pmo q̄ nō auctoritate et rōne. Prima ē auctas aristo. i. B li. volētis. q̄ sba nō suscipit magi nec min⁹. 2^a ē porphy. i. c. d. oia. vbi vlt q̄ ē sba vni⁹ cuiusq̄ ē vni⁹ i id nō itēssionē nō remissionē suscipiēs. ¶ Rōe sic. Nulla forma q̄ nō ē pñtibilis acq̄sibilis per motū suscipit magis et min⁹. s. sba nō ē forma partibilis acq̄sita per motū vt videt sentire aristo. i. 7. physt. q̄ vna sba nō est magis sba q̄ alia. Nec valet dicere q̄ hic capi tur sba scde itētoāl. q̄ talis scda itētio nō ac grif per motū cū nulli⁹ mor⁹ sit termin⁹ formalis. q̄ capiēdo sba scde itētoāl vna non ē magis sba q̄ alia. ¶ In op^m ē Arisl. i. B pñti. c. nōndū ē q̄ p dclaratōe termi

Primo nox pñittitur due distinctōes. Prima ē sba pōt capi duplī. Uno mō sūda mētalī et p denoiato. s. p ipā entitate sbe denominata ab actu substādi. Alio mō pōt capi sba formalī. s. p ipō actu sbstādi. ¶ 2ª distin? ē hec. Act⁹ substādi pōt capi duplī. Uno mō pme itētoāl. Et B mō itēp duplī. Uno mō p ipō actu substādi i actu. et sic ē accñs ptingen ter aduēiēs sbe. Alio mō capiē p ipō actu sub stādi i aptitudine. et tūc ē qdā respūs aptitu dinalis fundat⁹ i sba et terminat⁹ ad actū sub stādi i actu. et B mō puenit sbe i scdo mō dicē dī p se tanq̄ passio pporciōāl. sic aptitudina lis inherētia puenit accñti. S. 3ª alio mō pōt ca pi act⁹ substādi scde itētoāl. et tūc ē qdā re spectus rōis aptitudinalis q̄ ē ad posse subyici in propositione essentiali vel denominatiua.

Secundo notādū ē q̄ in B. z. c. deter minat arisl. de pdicamēto sbe. et pñet duas partes pñcipales. In quaz pma determinat de sba diffinitiuē et diuissuē. Et ista pars adhuc pñet duo pñcta. In pmo ponit diffinitiones prime sube et secūde. et pre supponēdo quandam diuissionem substantie in pñam et secūdam dicit q̄ pma substantia ē que pprie maxime et pñcipalī substare dicif. vel sic ē que neq̄ de subo dñ neq̄ i subo est. vt aliquis homo aliq̄s bos. S. scde sube sūt spēs in quibus sunt prime sube que dicunt pñci pales sube. Et hāz spēs gñā. vt aliquis homo ē in hoīe. sub hoīe tanq̄ sub spē. et aīal ē genus

illius spēi. ¶ Cōñr in secūdo puncto declarat dictas descriptōes. et pñet duas particulas. In quaz pma declarat descriptionē prime sube. p quo intēdit q̄tuor pñones. Prima ē q̄ eoz que de subo dicunt. nec ē est nomē et rō nē de subo pdicari. quā pñonē relinquit notā ex prius habitis. v. 3. ex diffinitioē vniūcoz et ex prima regula antepdicamētalī declarat tñ cam per exēplū. q̄ hō dñ de subo et pdicaf noīe et rōe de eo. vt quidā hō ē hō et est aīal rō nale mortale. ¶ Possz tñ pñter textū assigna ri alia rō. q̄ vt prius patuit. in secūda diuissioē antepdicamētalī esse in subo et dici de subo capiūt ibi scde itētoāl. v. 3. ēē in subo p pdica ri accñtalī et denoiatiue: et dici de subo capiē p pdicatōe cēntiali. mō pñat q̄ in pdicatiōe cēntiali nō solum nomē s. etia z rō pñi pdicaf de sbo. q̄ quecūq̄ dicūt de subo pdicant noīe et rōe de eo. ¶ Secunda pñlo. eoz que sunt in subo. i. q̄ denoiatiue pdicaf de subo vel scdm se vel secūdū sua pñeta. in plurimis qdē nec nomē nec rō pdicaf de subo. vt accñā i abstra cto pñsiderata. sed in aliquibus nihil qd pñibz nomē pdicari aliqñ de subo rōe dñ ē ipossibile pdicari. vt albū cū sit in corpore vt in subo pdi caf de eo scdōz nomē et denoiatiue. vt hec ē vā denoiatiua. corp⁹ est albū. sed rō albi nunq̄ p dicaf de corpore. ¶ Tertia pñlo est. oia alia a primis subis aut dicunt de subis pñcipalib⁹ vt de subo. i. pdicant de primis subis tanq̄ de suis inferioribus. aut sunt i eis vt i subis. i. pdicant de primis denoiatiue. Hāc pñlonē pñtraq̄ parte declarat aristo. per duas pñas. Quaz pma ē q̄ bñ sequif. aīal predica de hoīe. ergo aīal predica de aliquo hoīe. pñtia tenet. q̄ ex opposito cñtis iferē oppositū an cedētis. ut si aīal de nullo hoīe predica. nec oīno de hoīe predica bñ. Secūda pñā ē hec. q̄ bñ seq̄. color ē in corpore. q̄ ē in aliquo cor pore. tenet pñā sicut prius. q̄ ex opposito cñ tis inferē oppositū antis. nā si color nō ē ali quo singulariū corpore nec oīo erit in corpore. Et sic ex duab⁹ cñtis predictis cōcludit arif. q̄ oia alia a pñis subis aut dicūt de subis pñ cipalib⁹ vt de subis. aut sunt i ipsis vt i subis. Ex qb⁹ tribus cōclonib⁹ vult aristo. hñe q̄ p me sube dicūt maxime et pñcipalissime eo q̄ oib⁹ subyiciuntur predicatōib⁹ siue cēntiali bus siue denoiatiuis. ¶ Cōñr p modū correla ry iferē quartā cōclutionē que hec ē. q̄ nō exi

Liber

Actib' primis subijs possibile ē aliqd aliozū
ēē. qz vt patuit i cōclōne tertia oīa alia a p̄mis
subijs aut dñr de primis vt de subijs. aut sunt
i eis vt in subiectis. ergo rē.

Tertio notādū ē qz circa hūc textū oriū
tur aliquę difficultates. Prima
ē. vtrū aliqz hō aliqz bos dicant p̄me s̄be. Ad
quā rñr p̄ duas diffictōes. Prima ē. idiuuū
capit̄ dupl'r. vt i p̄posito sumit̄. vno mō p̄ ag
gregato ex q̄ditate z oīa idiuuāli p̄cise. alio
capit̄ p̄ aggregato ex q̄ditate z oīa idiuuā
li exñtia cū oib' accidētib' circūstātionātib'
q̄ scōz porphy. i. c. de sp̄e z oīa. sūt septē p̄tēta
i B̄ s̄u. Forma figura loc' stirps nomē p̄ria
t̄ps. Indiuuū p̄. vocat̄ idiuuū vagū. s̄z i
diuūduū z d̄fēē idiuuū circūstātionatū.
Cz' d̄stin'. Aliqz hō pōt capi dupl'r. vno mō
p̄ aggregato ex terminō coi z signo particulari
z sic nō ē p̄ma s̄ba. s̄z pō' d̄fēē ens per accñs.
Alio mō pōt capi p̄t circūlocutiue rep̄stat i
diuūduū primo mō qd ē idiuuū vagū. z sic ē
prima s̄ba. Cz' diffictas. q̄ a p̄ho prime s̄be
vocāt̄ i textu p̄cipales s̄be. D̄f q̄ id sit qz p̄ci
cipali' substāt vt p̄z p̄ suā diffinitōez in q̄ po
nit̄ p̄prie ad excludēdū accñtia q̄ p̄prie nō di
cunt̄ substare. qz i p̄mo posterior' d̄f q̄ ista ē
per se. lignū ē albū. s̄z ista ē per accñs. albū ē li
gnū. eo qz. i. s̄b̄n nō subr̄ scōz se s̄z rōe sui māl'
qd ē subr̄n albedinis. z pōnit̄ p̄ria ad exclu
dēdū scōas subas: q̄ z si substāt i p̄pōib' tñ ad
huc p̄cipali' substāt prime sicut deducebat
aristo. i. duab' p̄t̄ys p̄c̄is. Pōnit̄ tertio ma
xime ad excludēdū tā accñtia q̄ s̄bas scōas.
vel ad excludēdū spēs q̄ est magis substāt q̄
gen' nō tñ maxie. Cz' Tertia diffictas. vtrū
sit possibile aliqd p̄dicatū p̄dicari de s̄bo scōz
nomē z tñ nō p̄dicari scōm rōez cū tñ de q̄cū
q̄ p̄dicat̄ diffinitū z ēt sua diffinitio. Rñr qz
p̄dicatū p̄dicari scōz rōez de s̄bo pōt intelli
gi dupl'r. Vno mō tanq̄ rō subī. z sic i p̄dicati
onib' p̄ accñs p̄dicat̄ vt nomē p̄dicati z nō vt
rō. Alio mō pōt itelligi rōez p̄dicari de s̄bo n̄
qd ē vt rō subī s̄z vt q̄cūq̄ p̄dicatū. vt sit i p̄
pōnib' d̄nōiatiuis. sic nomen p̄dicati p̄dicat̄
d̄nōiatiue de subo. ita z etiā rō illi' p̄dicati p̄
dicat̄ etiam d̄nōminatiue de illo subiecto.

Conclusio rñsalis. p̄ria s̄ba ē magl'
s̄ba q̄z qz illa s̄ba ē magl'
suba q̄ p̄lib' substāt tāi p̄dicatōe accidentali
q̄ ēēntiali. s̄z p̄ s̄ba ē h̄s vt patuit i z nō b̄li. q̄

Primo Dubitat̄ vtrū cuiuslibz p̄dicti
m̄cati idiuuā sint p̄rie sube z
gñā z spēs sint scōe s̄be. p̄zo quo ē aduertēdū
qz Aristo. i. B̄ scōo p̄ucto declarat̄ descriptōez
secūdaz substātiāz. z itēdit tres p̄clusiones
Prima ē hec. de numero secūdaz subaz spēs
ē magis suba q̄ gen'. quā p̄clōne p̄bat̄ duab'
rōib'. Prima rō ē ista. qz illud qd ē p̄p̄nqui'
prime sube ē magis suba. s̄z spēs ē prima s̄ba
q̄ rē. minorē p̄bat. qz illud est magis suba p̄ qd
p̄ueniēti' z manifestati' assignat̄ qd de prima
suba. s̄z per spēs p̄ueniēti' assignat̄ qd de pri
ma suba q̄ per gen'. q̄ rē. minor p̄sillogismi
declarat̄ per exēplū. qz sigs diffiniat̄ quēdaz
hoiez manifesti' assignabit̄ hoiez q̄ aīal. qz il
lud p̄ueniēti' assignat̄ in diffinitioē alicuius
qd ē sibi magis p̄p̄riū. s̄z hō ē magis p̄p̄riū re
spectu alicui' hois q̄ aīal qd ē coē. q̄ diffinien
do quēdā hoiez p̄ueniēti' diffiniat̄ per hoiem
q̄ per aīal. S̄ilr sigs veller diffinire q̄dā ar
bozē p̄ueniēti' assignabit̄ i sua diffinitioē arbo
rē q̄ plātā. Scōo p̄bat̄ eadē p̄clūso. qz sicut
se h̄nt prime substātie ad oīa alia ita se habēt
spēs ad genera. s̄z prime sube ex eo dicūt̄ ma
xime z p̄cipales sube. qz oib' alijs substāt: z
nō ecōtra. q̄ cū spēs substet ipi gñi z nō ecōtra
seq̄t qz spēs ē magis suba q̄ genus. Ex quo cō
cludit̄ Aristo. qz d̄ numero. scōaz subaz spēs
ē magis s̄ba q̄ genus. Cz' Scōa p̄clūso. de nu
mero spēs sp̄alissimaz que sūt scōe substātie
vna nō ē magis substantia q̄ alia. p̄bat̄. qz
assignādo qd de aliq̄ prima suba nō p̄ueniēti'
nec manifestati' assignat̄ vna spēs q̄ alia. vt
si q̄rat̄ quid sit sortes nō familiari' rñdet̄ qz ē
hō q̄ si q̄rat̄ qd est morelus. rñdet̄ qz ē equus
Et subiungit̄ incidenter qz de numero prima
rū subaz vna nō ē magis substātia q̄ alia. vt
aliquis homo nō ē magis substātia q̄ aliquis
equus. Cz' Tertia p̄clūso. nihil ē substātia scōa
nisi gñā z spēs de gñe substātie. cui' assignant̄
due rōes. quaz prima. ille dicunt̄ substātie q̄
indicat̄ quid de prima substātia. s̄z tñ gñā et
spēs de predicamēto substātie sūt h̄s. ergo rē
minor p̄z qz illa sola indicāt̄ qd de prima s̄ba
q̄ predicant̄ i quid de prima substātia. s̄z soluz
gñā z spēs de predicamēto scōe predicant̄ i qd
vt si quis querat̄ d̄ aliquo hoie. vt puta d̄ forte
quid ē sortes. p̄ueniēter rñr qz ē hō z qz ē aīal.
z vt patuit familiari' rñdet̄ qz ē homo q̄ qz ē
aīal. si quis vō rñderit̄ qz fortes est albus vel

Predicamentorum

occurrit: vel qd aliud taliū accētiū nō assigna-
bit quid s; assignabit extranea que sūt extra
quiditatē. Secunda ratio est sicut se hnt prie
sube ad omnia alia. ita se habent scde substan-
tie ad accidentia. Sed prie sube se habēt ad
oia alia sic qd dicūtur pncipales sube eo qd om-
nib^{us} alijs subiciūtur vel fm pdicationem eēn-
tialē vel scdm denotatiā. g gna 7 spēs de ge-
nere sube cū post illas subiciantur accidenti-
bus merito debēt dici scde sube. Ad inoz dēla-
ratur qz eo qd aliquem hominem dicis eē grā-
maticum. ergo hoīem 7 aīal dicis eē grāmāti-
cum similiter autem in alijs.

Secūdo dubitatur. Utrum due psequen-
tie quas Aristoteles adducit
ad pbandum tertiam conclusionem sint suf-
ficientes. Et videtur qd non quia in ipsis com-
mittitur fallacia consequentis. arguendo af-
firmatiue a superiori nō distributo ad inferi-
us. hic dicitur qd predicte pñe sunt sufficētes
propterea qz loc^{us} a superiori ad inferi^{us} affirma-
tine. bñ valet in predicationibus eēntialibus
l; nō in pdicationib^{us} accidentatib^{us}. Qd pz p p
porphyriū in de coitatribus generis 7 dñe. vbi
vult qd qdgd verificatur de genere inq̄tū ge-
nus ē 7 de dñā inq̄tūm dñā ē. etiam verificat^{ur}
de quolibet concepto sub ipsis. ¶ Scdo patet
idē per aristoteles scdo topicor^{um}. vbi docet ter-
minare pbleumata de spē. 7 dicit qd pñō aspi-
ciendum ē vtrū insit generi 7 si sic constituē-
da sūt pbleumata ex quib^{us} videtur patere qd
locus a superiori ad inferius tenet affirmatiue
significare vera l; b sit verū. vñ tamē minus
sufficiēter dictū qd in pdictis cōsequētys nō
solū arguit^{ur} in pdicamētis eēntialib^{us}. s; et ar-
guīt in accēntialib^{us} 7 denotatiuis. vt pz i regla
cū dñ si color ē in corpe. ergo ē in aliquo corpe
Ideo aliter rñdetur ad dubiū pmittēdo vnā
talem distinctionem. s. qd tripliciter cōtingit
arguere a superiori ad inferius affirmatiue 7 si
ne distributione. vno modo disunctiue sicut
qn termin^{us} cōis supponit determinate tūc sub
ipso licet descendere ad sua inferiora disun-
ctiue. Secundo non contigit arguere a superi-
ori ad inferius disunctiue sicut quando ter-
minus cōmunis supponit confuse tñ. Tertio
copulatiue 7 ad quodlibet suozū inferiorum
seorsum. 7 isto modo contingit descendere s; b
suo superiori nisi ipsuz distribuatur. Tunc di-
citur ad dubiū qd licet a superiori ad inferius

nō semp teneat pñā formaliter. 3° tñ formalit^{er}
7 pñā a superiori ad inferiora pñō vñ scdo mo-
dis sumpta in quo sensu accepit aristo. in pre-
dictis consequētys: ad cuius demonstratiōez
arguebat aristo. a superiori ad inferius.

Tertio dubitatur. Utrū hoc sit veruz
qd nō existentib^{us} pñis subijs i-
possibile est aliqd alioz eē. Et vñ qd nō p por-
phyriū in de coitatribus gñis 7 dñe. vbi vult qd
sublato gñe dñerūt dñe s; nō ecōtra. qz si oēs
dñe interimerēt adhuc intelli pōt suba aiata
sēsbilis ex quo videt^{ur} inuere qd ad destructio-
nē posterioris nō seqt destructio prior^{is}. Itēz
qd Aristo. in 2° thopicor^{um} vult qd loc^{us} ab inferi-
ori ad superius nō teneat negatiue. ¶ Ad dubiū
dupl^{ex} pōt rñderi. vno mō metha⁷. 7 tūc dicit^{ur}
tur duo. Prīmū qd pñis subijs nō existētib^{us}
ipossibile ē aliqd alioz manere in actuali exi-
stentiā de scdis subijs. pz qz actualis existen-
tia ē qdā mōns qd itatiuis q seqt hecētatē
mō dñstructo pñōri destruit^{ur} posteri^{us}. g destru-
ctis pñis s; bīs destruit^{ur} hecētatē qd itatis vñ
7 s; bīs destruit^{ur} ē actualis existiā q sequitur
hecētatē de accēntib^{us}. Secūdo pz qz accē-
tia mendicant suam existentiam in suis sub-
iectis. Sed inter omnia accidentia eē actua-
lis existentie est prius. g remoto vel destru-
cto esse existentie a subiecto remouet^{ur} etiam
ab actionibus que non existunt pter subie-
ctum saltē naturaliter. ¶ Secūdu dictum. p
mis subijs non existentibus in actuali existiā
possibile est secūdas manere in esse obie-
ctiue vel quiditatiue. qd patet. quia nullo sin-
gulari existente adhuc potest quiditas intel-
ligi 7 terminare actum intellectus sicut patz
de rosa in hieme. Aliter potest solui logice p
quo pmittitur vnum dictum qd a logico con-
sideratur prima substantia scda suba et acci-
dens vñ in eis sūdatur rlo rōis q dicit^{ur} secūda
intentio. sicut prima suba pñiderat^{ur} sub ratōe
subiicibilitatis. 7 scda s; bā pñiderat^{ur} sub rōe p
dicationis eēntialis. 7 accēns sub rōe pdica-
tionis accidentalis. 7 hoc dictum patuit in se-
cūda diuisione atē pdicamētali. 7 i 2° dubio
pcedentis qōnis. Tūc dñ ad dubiū qd destru-
ctis pñis s; bīs ipossibile ē aliquod corpe eē. pz
qz relatiua posita se ponūt 7 pempta se pimit^{ur}
Sed prima substantia dicitur relatiue ad se-
cūdam 7 accēns vt patuit. g 7 c. Si vero intelli-
gatur de destructione logica que exercet per

Differēte

Inferius

Substā.
Actualis

Accēnti

substā

Singulus

Relatiue
ad
substā

Liber

pdicationem exercitam negatiua. tunc erit sen-
sus qd qncuq; aliqd pdicatu ve negat de oib;
pmis sbysipossibile id e pdicatu affirmari d
z^o. ¶ Ad autē porphyry. Df qd porphiri^o in-
tellexit qd destructo posteriori vel inferiori
potest manere superius in esse quiditatio.
Et ad auctoritatē Aristo. rñdetur qd Aristote-
les vult qd ab vno inferiori ad superius nō valet
loc^o negatiue. bñ v3 tñ ab inferiorib^{us} sit sup^{er}is.

Ad rationes añ oppo^{ne}. Ad pñā ar-
cedit d suba p^{ri}o s3 ne-
gatur d suba z^o. Silr dñ ad scdaz auctitatē. Ad
rōez dñ sic p^{ri}o qd capif bñ fba z^o itētonalr. Et
ad replicā dñ qd suscipere magl z min^{or} pōt du-
pliciter pñderari. vno p^{ri}o itētonalr put tñ
valet sic subam aliquā hñe latitudinē z gradu
z sic nō pñet fbe z itētonalr sup^{er}te. Alio mō
pōt capiz itētonalr vt tñ valet sic suby-
ci vel pdicari de aliquo cum b aduerbio magl
z min^{or}. z sic fba z^o itētonalr bñ suscipit ma-
gis z min^{or}. Et si vltēri^{us} dicatur qd mod^o pdicā-
di supponit modū eēndi. Rñdetur vt sup^{er}i^{us}
dictū ē qd sic mōus pdicādi d actu significato
in scōis itētonib^{us}. ita silr modus eēndi sup^{er}
q^{ui} fūdaf mōus fbycibilitat^{is} vl pdicabilitat^{is}
d3 fieri i p^{ri}o itētoib^{us}. v3 in suba scōo mō dicta.

Veritur Utrū due pñ-
me pprietates
sube sint sufficiētes. ¶ Argui-
tur pñio pñā qz vel non eē
in subo capif p^{ri}o itētonaliter
vel z^o itētonaliter. nō pñ-
mo mō qz loc^o nō p se pñderat res vl pñas in-
tentiones. Nō ē z^o qz tñ nō pñeniret oī. nō
enim pñeniret pñis fba. qd pbat qz nō eē in
subo z^o itētonaliter tñ valet sic pdicari de
aliquo z nō denoiatiue. Sed ad pñas subas
nulla ē pdicatio. g^o zē. ¶ Arguit scōo quia pñe-
nit ebimere z entib^{us} fictis cū nō sit in fbo. igit^{ur}
zē. ¶ Arguit tertio pñā secūda regulā omnis
diffō pñitui ex gñe z dñ. s3 dñ non est dñ. g^o
dñ eēntialis nō hēt diffinitionē. z per pñis nō
pdicaf vñuoce. In oppositū ē aristoteles.

Primo notandū ē. qd p declaratōe ter-
minoz ponūtur due distincti-
ones z duo dicta. ¶ pñia distinctio est hec.
Suba pñt capī duplr. Uno mō p^{ri}o intentiona-
liter. Alio. iō z^o itētonalr. ¶ Scōa distin-
eē in fbo capif duplr. vno p^{ri}o itētonaliter z
sic pñi^{us} diffiniēbat ab Aristo. qest eē in aliquo

nō sicut ps ei^{us}. s3 impossibile ē eē ipm sine illo
in quo ē. Alio^{us} capif z^o itētonalr vt tñ v3 si-
cut pdicari denoiatiue. iō scōm hoc pñt pñia
pprietas dupliciter exponi. vno p^{ri}o itētoia-
liter. z tñ ē sensus. cōe ē oī fbe hñe eē. z illud
eē habere per se. z non in alio tanq; in subie-
cto. z pñt exponi scōe intentionalit^{er} z tñ ē sē-
sus cōe ē oī sube pdicari de aliquo vere z affir-
matue. z de nullo denoiatiue. ¶ pñmū dñm
ē istud. s3 suba scōe itētonalr lūpta sit i fbo
de quo pdicatur denoiatiue pdicatioe exerci-
ta pdicatōne tamē signata pdicaf eēntialiter
z nō denoiatiue. verūtāmē tñis pdicatio eēnti-
alis d3 exerceri i pñis itētonib^{us}. ¶ z^o dictū
pdicari vñuoce ē pdicari noie z rōne sic qd rō
pdicati sit essentialis subiecto.

Secundo notandū ē. qd in z^o pñe istius
capituli determinat Aristo.
de pprietatib^{us} z cōitatus sube q^{ui} sūt nūcro
sex. Quaz pñia ē. cōe ē oī fbe i fbo nō eē. qd p^{ri}
fba nō ē i fbonec z^o ē i fbo. z mō sē pñes sube. g^o
cōe ē oī sube in subo nō eē. Maior p pñia par-
te p3. qz pñia fba nec ē in fbonec dñ de subo vt
p3 p diffinitionē ei^{us}. Scōa ps p3 qz bñ nō ē in
subo negaial nō ē in subo l3 dicaf de fbo z sic
d alys. g^o nulla scōa fba ē in fbo. z pbat idē
qz nō ē coz qd pdicatur noie z rōe sūt in subo
sed oīs scōa suba pdicaf noie z rōe. g^o zē. Ad
noz p3 qz bñ pdicatur fm nomē z scōm rōnez
de aliquo hoie z similiter aial scōm rōem z se-
cūdū nō pdicaf de hoie. g^o oīs scōa suba pdica-
tur noie z rōe. Verūtāmē ista pprietates nō cō-
uenit soli fbe. sed ē cōuenit dñe eēntiali. quia
nihil qd pdicaf noie z rōe ē in subo sed dñā eē-
sentialis pdicaf noie z rōe. g^o dñā nō ē in subie-
cto. minor p3 qz bipes z gressibile sūt dñe hois
pñituētes hoiez. z tñ nō sūt in hoie vt i subo.
eo qd pdicatur de hoie scōm nō z scōm rōnez
Nā de quocūq; pdicaf nō dñe vt de subo de
eodē pdicaf rōci^{us}. ¶ Cōsequēt^{er} remouet qd
dā dubiū. pñt aligs sic dubitare qd pñes sube
nō sūt eo fbe qd sūt i toto qd ē qdā fba. ¶ Ad
hoc rñdet aristo. qd pñes nō sūt in toto quasi in
fbo eo. s3 qd nō sūt in eo sic añs in subo vl tāq;
extrinsecū s3 magl tāq; pñi^{us} itrisecū pñituti^{us}.
Scōa ppetas ē ista qd oib^{us} subys z dñys earuz
pñenit vñuoce pdicari de pñimis. Et pbat^{ur}
sic qz qñcūq; pdicaf de spēib^{us} z indiuiduis vt d
fba pdicaf vñuoce. s3 z^o fbe z dñe pdicantur
de spēib^{us} z indiuiduis qz a pñcipali suba nul-

Predicamentorum

la ē p̄dicatio. ḡ. r̄. Maior declaratur q̄ que-
cūq; p̄dicatur noīe r̄ rōe p̄dicat̄ vniuoce. sed
q̄cūq; p̄dicatur de speciebus r̄ indiuiduis
p̄dicatur noīe r̄ rōe. ḡ. p̄dicant̄ vniuoce. ma-
ior p̄z quia illa que p̄dicatur de speciebus r̄ in-
diuiduis sūt sc̄de sube r̄ d̄e eaz. nam species
p̄dicat̄ de indiuiduis. gen̄ vero p̄dicatur de spe-
ciebus r̄ indiuiduis. r̄ s̄l̄r d̄a p̄dicat̄ de sp̄ebz
r̄ indiuiduis. sed p̄ia suba recipit rōem gene-
ris r̄ et sp̄ei. Quēcūq; n. de p̄dicamēto dicunt̄
eadē r̄ de subo dicūt̄. s̄l̄r sp̄es r̄ indiuidua re-
cipiūt rōem d̄e. ḡ. d̄a p̄dicatur de sp̄ebz r̄ indi-
uiduis noīe r̄ rōe. r̄ p̄ n̄is vniuoce. q̄ vniuoce
dicūt̄ quoz nomē ē cōe r̄ ratio ē eadez.

Tertio notandū ē q̄ circa textū incidūt
tres difficultates. Prima ē vtrū
d̄a subalis sit suba. Et videtur q̄ non q̄ d̄c
Aristo. primā p̄prietatē sube nō cōuenire so-
li sube eo q̄ p̄uenit d̄e. ḡ. d̄a non erit s̄ba. Itē
d̄a neq; est prima s̄ba cū dicatur de subiecto
neq; etiam ē sc̄da suba cū nō sit neq; species
neq; gen̄. ḡ. non ē suba. Pro r̄sione ponitur
vna distinctio. s̄. q̄ suba pōt dupliciter consi-
derari. vno. p̄ eo solū q̄ ē ḡditatiū in p̄dica-
mento sube. Et h̄t rōem p̄cipantis vel par-
ticipati. r̄ d̄a substantialis nō ē suba. Secūdo
capitur suba p̄ oī eo q̄ eēntialiter ē in p̄dica-
mento sube siue participet p̄ceptū formalem
sube siue non. r̄ hoc mō d̄a subalis ē suba. Et
ex h̄z responsio ad obiecta. ¶ Sc̄da difficul-
tas ex quo d̄a subalis nō h̄z diffinitionē vtz
sibi p̄ueniat p̄dicari vniuoce de primis s̄bz
R̄ndet̄ q̄ si d̄a nō h̄at rōem idest diffinitō-
nē quiditatiuā. h̄t tamē rōem. i. cōceptū for-
malē quiditatiū r̄ eēntialē sc̄dm quē sibi cō-
uenit p̄dicari vniuoce de primis s̄bz
¶ R̄ndet̄ q̄ si d̄a nō h̄at rōem idest diffinitō-
nē quiditatiuā. h̄t tamē rōem. i. cōceptū for-
malē quiditatiū r̄ eēntialē sc̄dm quē sibi cō-
uenit p̄dicari vniuoce de primis s̄bz
¶ Tertia dif-
ficultas. vtrū prima p̄prietas p̄ueniat primis
subbz. Et v̄ q̄ sic. quia v̄ d̄ in textu cōuenit
oē sube. ḡ. cōuenit primis subbz. ¶ In opposi-
tū arguitur q̄ a principali suba nulla est p̄di-
catio. ¶ Ad dubiū r̄s̄ q̄ ista p̄prietas exposi-
ta p̄ int̄tionaliter p̄uenit ḡn̄aliter oibz s̄bz
si t̄n̄ exponat̄ z̄ int̄tionaliter soluz p̄uenit
z̄ subbz eo q̄ p̄ s̄be nō p̄uenit p̄dicari. pōt ta-
men p̄babilius dici q̄ siue exponatur p̄ int̄-
tionaliter vel sc̄de int̄tionaliter sp̄conuēit
oibz subbz. ¶ Et ad argū in oppositū cū d̄r
q̄ a principali suba nulla ē p̄dicatio. mō ista p̄-
prietas exposita sc̄de int̄tionalr̄ significat p̄-
dicatōem de aliquo r̄ resp̄cū illius p̄dicari d̄.

noiat̄ue. Dicūt̄ q̄ l̄z p̄ia suba nō p̄dicet̄ de ali-
quo tāq̄ de subo seu de p̄se inferiori. p̄dicat̄
tamē p̄dicatione essentiali de seipsa r̄ de sua
d̄a indiuiduali cū i p̄a p̄uertibili. r̄ s̄ sufficit ad
verificandum dictam proprietatem de ipsa
prima substantia.

Cōclusio r̄s̄alis due p̄rie p̄prietates
sube sunt sufficientes vt pa-
ret p̄ductiōem positā i p̄rio notabili.

Primo dubitatur. Vtrū d̄terminatio
maior sit in ḡn̄e q̄ in sp̄e. Pro
cuius determinatione ē supponendum q̄ ari-
stoteles in tertia particula ponit tertiā p̄prie-
tatem que ē bec. q̄ oīs suba videtur vocalis
quid significare. Et hoc verbū v̄ non ē exp̄s
suius veritatis sed veris̄ilis. q̄ in quibz d̄z
substantijs videlicet in primis ē indubi-
rum qm̄ significant vocaliquid. i. vñ nume-
ro. de quibz d̄a aut videtur s̄l̄r sicut de sub-
st̄t̄ijs z̄ que vidēt̄ significare hoc aliqd̄ sub
appellatione r̄ figura. hoc ē p̄pter s̄litudinē
appellati qd̄ est hoc aliquid cū significato se-
cūdarū substantiāz. qd̄ ē quid cōe ad appel-
lata sed t̄n̄ non ē hoc p̄prium sed magis signi-
ficant quale quid quia secūde subst̄t̄ie. neq;
t̄m vñ numero est quēadmodū et p̄ s̄be sic
homo vel aīal dicūt̄ de pluribus. Cōsequē-
ter circa illam p̄prietatem remouet dubium
Nam ex hoc q̄ dictum ē. s̄. q̄ sc̄de substantie
significant quale quid. videretur fortasse q̄
significant aliqd̄ q̄le accidētale. sicut albz
qd̄ tamen non ē ita. nō. n. sc̄de sube significāt
simpliciter quale qd̄. q̄ album nihil aliud si-
gnificat nisi qualitatem. sed gen̄ r̄ sp̄es circa
substantiam qualitātē determināt hoc est si
gnificant aliquā subam cl̄ficabilem. r̄ addit̄
q̄ in genere amplior sit determinatio q̄ i sp̄e
q̄ aīal plus complectitur q̄ h̄o. ideo per plu-
res d̄as eēntiales pōt gen̄ d̄c̄miari q̄ sp̄es
dubitatur. vtrūz abstractuz
Secundo r̄ concretum idem signifi-
cent. Pro cuius solutione premittende sunt
due difficultates. ¶ Prima est vtrū substā-
tia prima vel secūda sint voces vel termini.
Nam vocis vel termini est significare. s̄. p̄i-
ma substātia significat hoc aliquid et secun-
da significat quale quid. igitur videtur q̄ p̄i-
ma substantia r̄ sc̄da sint voces vel termini.
Ad quā respōdetur per duo dicta. ¶ Primus
est q̄ significare hoc aliquid est significare q̄

Vniuoce

De p̄v̄cū
Hoc aliqd̄

Sub p̄a

Substantia

Alia

Subst̄t̄ia

Quia

Liber

ditatem vltimate determinatam p differen-
tiam indiuidualem, sed significare quale qd
ē significare qd itatē vltē^o clarificabilē seu
determinabile p dīz indiuiduālē. Et dīz ē qd
ista ppetas dīz expōi logicalr i termis suppo-
sitiuū mātr. vt sit sēsus. pziā^o sba significat
baligd. i. termini singlos significātes pnam
sba significat baligd. sba ista ppō^o sba sig-
nificat qle qd sic expōit termi cōes significā-
tes. Et sba significat qle qd. z^o diffieltas
vtrū albū significat solā qūitātē scdm qd dī in
textu. Et vī qd nō parist. 3° thopicor. vbi vult
qd albū z cetera pcreta nō sūt in pdicamēto pp
duplex significare. Rū p vna distictionem
qd albū pōt pīderari duplr. vno^o vt ē nō^o adie-
ctiuū adiectiū rēū z sic significat solam quali-
tatem z non differt a suo abstracto nisi i mo-
do significandi grā^o. Alio^o pōt capi vt est nō^o
adiiectiuū substantiuū. z b duplr. vno^o vt b3
suppōēs simplicē z sic significat qddā aggre-
gatū ex sbo z albedie. Alio^o pōt capi vt b3 sup-
positiōem psonalē. z sic pbabilr pōt dici qd si-
gnificat qūitātē z cōnocat sba p quo supponit.
Tertio dubitat. Vtrū ptes sbe sint sbe
Et vī qd nō. qz vel eēt spēs cui^o
sūt ptes vel nō. Non pzi^o qz tūc ps nō distin-
gueretur a toto cui^o ē ps. Nō scdm qz tūc totū
z ps distinguere ē eēntialr. Et in oppo^o argui-
tur qz p^o phisicor dī qz ex nō sba nō fit sba s3
ex ptiō^o sbe fit sba. g ptes sbe sūt sbe. Et ad
dubiū rīr per duas distictiones. pziā ē au-
cene in sua metaphica dicē^o qd sba pōt capi
duplr. vno mō vt ē gen^o analogū. z sic diffiniē^o
sba ē ens nō in subo z isto mō de mā z forma
z gūaliter ptes sbe sūt sbe. Alio mō capī sba
vt ē genus vniocū. z tūc sic diffiniē^o. sba ē ens
p se hīs qd itatē sba ē per se eēntialē z nō i sbo
Et sic negat de deo z de mā z forma. z ē ipsa
vt sic ē gen^o gūalissimū z nō pzi^o. z^o distictio
ptes sbe sūt in triplici dīa. qdā sūt ptes qd ita-
tiue cū sūt gen^o z dīa. z de talib^o nō ē inconue-
niēs qd sint p se sbe. Alie sūt ptes eēntiales cū
sūt mā z forma qd eēntialiter pstituit totū cō-
positū. Alie sūt ptes qūitatiue q. s. nō pueniūt
sbe in quātū sba ē. sed in qūitū ē qūta z extensa.
z istis duob^o mōis ptes sbe s3 sint reductiue i
vno pdicamēto cū suo toto nō tū per se eo qz
nō sūt entia apta nata p se existere. sed solū in
toto cuius sūt ptes. Et pōt tū pbabilr dici
qd sūt sbe p se capiēdo sba3 pro omni eo qd

essentialiter est in predicamento substantie.
Ad rationes an opp^o. Et ad pziā^o
p3 solatio in scda diffi-
cultate tertiū nōbils. Et ad scdam rīr qd ista
ppietas nō ē mere negatiua s3 presupponit
vnā affirmatiuā. s. cē vt patuit in pziā difficul-
tate tertiū notabilis mō chimere z entib^o ficti
non conuenit eē. iō nec puenit eis illa ppetas
Et ad tertiā p3 solutio in scda difficultate ter-
tiū notabilis. z hec de questione.

Veritur vtrū tres vlti-
me proprietates
sube sint in textu sufficien-
ter assignate. Et Arguit pziā^o
ptra pziā^o pte. qz oīs forma
q pōt eē termin^o mot^o b3 con-
trarium cū oīs mutatio vel mot^o sit de cōtra-
rio in cōtrariū p phm. s. phis. sed forma sba-
lis pōt eē terminus mot^o. g forma sba lis hēt
pcontrariū. z p ptiō^o sba hēbit pcontrariū. minor patz
qz omnis forma hīs latitudinē graduū infra
eādē spēm pōt eē termin^o mot^o. s3 forma sba
lis ē h3 vt patebit infra. g pōt eē termin^o mot^o.
z^o ptra scdaz qz oīs forma hīs gradus eiusdē
rōis sūt cōponibiles in eadē pte sbi pōt inten-
di z remitti. s3 forma sba lis est h3 g sba susci-
pit magis z min^o. Minor p3 qz qd ē pfectiōis
ipfectiōis nō dīz negari sed accidētia q sūt im-
pfectiōis sba hīt gradus eiusdē rōis sūml cō-
possibiles in eadē pte sbi. g ē sba poterit hēre
tales gradus. Non enī vī qn de^o possit facere
vnā aīas pfectiōē s3 sba3 gūaliā. Et arguit p
tertiā qz mutatio sbe vocat gūatio vel corru-
ptio ab aristo. s. phisicor. s3 p gūationē vī cor-
ruptionē sba manens eadē i numero non ē
susceptibilis pcontrarior. g sba cū sit vna z eadē
numero p sui mutatiōem nō est susceptibilis
cōtrarior. Et in oppo^o est aristo. in textu.

Primo notandū ē. qd p declaratione
terminor ponuntur tres disti-
ctiones. Quarum pziā ē duplex ē cōtrarie-
tas. s. actiuitatis z denominationis. Contra-
rietas actiuitatis est repugnātia duarum for-
marum actiuarū z passiuarum adinuicēz mu-
tuo se expellentium ab eodem subiecto. z sic
capitur in pposito. cum dicitur qd substantie
nihil est contrarium. sed contrarietas deno-
minationis est repugnantia quarūcūqz for-
marum a quibus possunt capi cōpossibiles
denoiationes respectu eiusdē subiecti. z sic nō ca-

Medicamentorum

pitur in pposito. quia tunc due ore substantia
les et gñaliter quecūq; diuerse spēs dicunt cō
trarie. ¶ Secūda distinctio aliquid dicitur suscipere
magis et minus dupliciter. vno modo formaliter
et terminative. et sic illa forma quod est terminus motus
intensionis et remissionis suscipit magis et mi
nus. Alio modo materialiter et subiective et sic illud sus
cipit magis et minus. quod est subiectum forme suscipien
tis magis et minus. et sic substantia suscipit magis et
minus. Tertia distinctio aliquid dicitur suscipere cō
traria dupliciter. vno modo logicaliter. et sic illud dicitur
suscipere contraria de quo predicantur
denominatiue termini contrarii denominati
tione intrinseca et successiue. alio modo per se. et sic illud
dicitur suscipere contraria cui per reale inherere
tiam possunt successiue due forme contrarie
conuenire et utroque modo substantia suscipit contraria.

Secundo sciendum est. quod in hanc periculā
phs ponit quātrā proprietates
subiecti quod est h. quod subiecti nihil est contrarium. Quā pbat
inductiue. quia per se subiecti quod erit contrarium. quod si diceret
nihil. Si r. et subiecti nihil est contrarium quia homini
nihil est contrarium nec est animal. Verū tamē hec
ppietas non puerit cū substantia puenit pluribus
alijs vtputa qñtitati. bicubito enī nihil est contra
rium. nec filius decem. nec aliter talium qñtitarum est
aliquid contrarium. Circa tñ pdicta obicit quod
aliquid forte posset dicere multum et paruum adin
tūce contrarian et filius magnū et paruum et tñ sunt
qñtitates. qñtitati erit aliquid contrarium hāc ob
iectionem soluit aristoteles. p interemptionem di
cens quod nullum horum pdictorum contrariantur al
teri. cuius rationem assignabat in pdicamento qñti
tatis. ¶ Consequenter ponit quantam proprietatem
subiecti. scilicet quod videtur substantia non suscipere ma
gis et minus. Nec hoc obstabat quod prius dictum
est. scilicet quod prima substantia est magis substantia
qñ secunda: quia licet substantia accepta per actum
substanti suscipit magis et minus. tñ substantia pro
eo accepta quod subsequitur tali actui non suscipit
magis et minus. Et hoc declarat per exemplum
quia vnus homo in vno tempore non est magis vel mi
nus homo qñ in alio tempore nec vnus est alteri homini
magis et minus homo. Sicut idem corpus in vno tempore di
citur magis et minus album et tñ magis vel minus ca
lidum qñ in alio tempore. Cōsequenter ponit octauā
et vltimā proprietatem quod est hec quod maxime propriū
videtur esse substantie cū sit vna et eadem numero
quod sit susceptiua contrariorum. dicit tamen quodā
quod ista dicitur maxime est nomen adiectiuū vt con

struitur cum hoc quod dicitur substantie vt sit sensus
maxime substantie. id est prime substantie est pro
priū. Et illa proprietas est propria quarto
modo secūde substantie. quia cōter omni et
soli. vt patet inductiue quia substantia cuius sit
vna et eadem numero est capax contrariorum
vt quidam homo cū sit vnus et idem numero
aliquando quidem sit magis album et aliquā
minus aliquando palidus aliquando frigidus
et prauus et studiosus. Sed in nullis alijs a sub
stantia hoc videtur conuenire. quia idem color
cum sit vnus et idem numero non erit albus
et niger. nec eadem actio vna et eadem nume
ro manens erit praua et studiosa. ¶ Sed cir
ca hanc proprietatem mouet aristoteles duas
obiectiones. ¶ Prima obiectio est de oratione
que manens vna numero quādoque est vera et
quādoque falsa. vt hec oratio sortes sedet ēve
ra forte sedente. et falsa ipso surgente. et tñ ve
rū et falsū sunt contraria. qñ eadem oratio numero suscipit
contraria. ¶ Secūda obiectio est de visu. id est opinione
quod cū sit vna et eadem numero quāque est vera et quāque
falsa. vt si quis opinetur aliquē sedere ipso se
dente verum putat sed eo surgente falsū opi
natur. has duas obiectiones simul soluit ar
istoteles dupliciter. Primo per distinctionem quia
aliquid potest intellexi recipere contraria dupliciter. vno
modo scōm sui mutationem sicut album mutatū
fit nigrum. et frigidum per sui mutationem fit
calidū et cetera. et sic opinio vel oratio non recipiunt con
traria. Alio modo aliquid dicitur recipere contra
ria per mutationem alterius et sic opinio et oratio
recipiunt contraria. Nam oratione et opinio
ne non mutatis fit vera vel falsa per mutati
onem rei. ¶ Secūdo soluit predictas electio
nes per interemptionem dicens quod oratio et
opinio non recipiunt contraria. et huiusmodi ratio
nem assignat. quia illud quod recipit contraria
mutatur et patitur ab eis. scilicet nec oratio nec opi
nio ex eo quod vera est vel falsa non mutatur. nec
aliquid patitur. sed passio fit circa rem de
qua est oratio vel opinio quia ab eo quod res est
oratio dicitur vera vel falsa. et non in eo quod
sit capabilis id est receptibilis contrariorum
Maiorem declarat aristoteles quia substantia
suscipit languorem et sanitatem et candorem
et nigredinem per sui mutationem. ideo pro
priū erit substantie quod sit vna et eadem nu
mero secūdum sui mutationem esse suscepti
bilem contrariorum. Cōsequenter recapitulat.

Liber

Tertio sciendum ē. q̄ circa hunc textū
incidunt tres difficultates. Pri
ma est utrū veritas sit ens absolutū vel respe
ctuum. Ad quam r̄r̄ per tres distinctiones.
Quarū prima ē. Duplex ē veritas quia quedam
ē in rebus. & alia in intellectu. ¶ Sc̄da distin
ctio in rebus veritas dupliciter sumit̄. vno
absolute. alio modo cōpatine. s. per cōpatōez
rei ad intellectum cognitū. veritas in re abso
lute sūpta ē cōformitas seu similitudo sc̄z mu
tationem vel adaequationez rei p̄ducte ad p
ducentem. Dicitur secūdu mutationem pp̄
ter veritatē rerum creaturarū q̄ imitātur exē
plar diuinū vel creatū a quo p̄ducuntur. & in
aliquo mō assimilantur. Secūdo dicitur vel
adaequationē pp̄ter veritatem que inuenitur
in filio dei que ē veritas in qua ē sūma & adeq̄
ta similitudo ad primū p̄ducens. Sed veri
tas in rebus per comparisonem ad intellm
cognoscentē ē. pp̄ria rei entitas p̄ q̄to de se ē
manifestatiua sui cuiq̄ intellectui potēti ip
sam cognoscere. & ē pp̄pria rei entitas p̄ q̄to
de se est manifestatiua et pro q̄to est sibi as
similatiua intellectu mediāte. s. actu vel spe
cie intelligibili mediante qua assimilatione
res ē in intellectu sicut cognitum i cognosce
te. ¶ Tertia distinctio veritas i intellectu est
duplex secūdu q̄ duplex est operatio intel
ctus. vna est veritas simplex correspondens
actui simplici intellectus. Alia ē veritas com
plexa correspondēs actui cōplexo intellectus
Unde veritas simplex & cōplexa ē cōformi
tas actus simplicis ad obiectum intelligibile
simplex & huic veritati nō opponitur falsitas s̄
tū ignorantia q̄ simplex act⁹ intellect⁹ nūq̄
ē formaliter falsus. sc̄m q̄ videt̄ sentire Ari
stoteles 3. de anima dicens. q̄ intellectus cir
ca suum qd̄ quid est semper est verus. sed ve
ritas complexa est conformitas seu aptitudo
conformitatis actus compositi intellectus ad
obiectum complexum cui veritati p̄uiatiue
opponitur ignorantia & contrarie opponit̄ fal
sitas. Ex quo p̄z q̄ entitatiue veritas ē respect⁹
Et si q̄rat. utrū sit realis vel rōalis. R̄r̄ q̄ vi
tas q̄ est i reb⁹ est respectus realis. Veritas aut̄ q̄
ē i intellectu ex parte sui fundam̄ti ē realis ex
pte termini vel respect⁹ est rōalis. Primū pa
tet q̄ veritas fundat̄ in actu intellectus que est
quedam qualitas absoluta realis. sed eius ter
minus est obiectum cognitū qd̄ vt sic non h̄z

ē reale s̄z diminutū. ¶ Sc̄da difficultas i quo
est subiectiue veritas fundamentalis & realis.
ad illā iā p̄z solo q̄ veritas fundam̄talis & realis
ē in rebus subiectiue. Sed veritas intellect⁹ et
formalis ē subiectiue in actu simplici vel cō
plexo intellectus. & si dicatur q̄ in sola p̄pōe
& diuisione intellect⁹ est veritas vel falsitas
sc̄m aristotelem p̄rio p̄vermeias. p̄ nunc
respōdetur q̄ in sola cōpositione & diuisione
intellectus ē veritas obiectiue v̄l falsitas nō
quid ē subiectiue sed obiectiue. nam intelle
ctus aliquādo reflectitur super suū actum cō
parando ipsum ad obiectum. utrū videlicet
sit sibi similis & conformis vel non. & in illa cō
paratione intelligit ipsam conformitatem q̄
ē formaliter ipsa veritas. Talis autem refle
xio non ē sine cōpositione & diuisione intel
lectus q̄ i sola compōe & diuisione intellect⁹
ē veritas obiectiue. ¶ Tertia difficultas utrū ea
dē ōo numero sc̄z sui mutatioez recipiat cō
traria. ¶ Ad quā respondetur per quatuor di
cta. ¶ Primū ē. impossibile ē duo predicata
p̄ria formaliter & intrinsece denotare idē s̄z
sine mutatione ipsius. ¶ 2. dictum veritas &
falsitas generātur respectū ōonis mentalis q̄
vt patuit veritas ōonis mentalis ē cōformitas
ipsi⁹ ōonis ad obm v̄l significatū respectū eius
& falsitas ē ipsi⁹ disformitas. ¶ 3. dictū muta
tiōe sc̄a circa terminū alicui⁹ respect⁹ variat̄
et ille respect⁹. & iō remutata corrūpit̄ cōfor
mitas ōonis ad rē & ex p̄sequēti corrūpitur
veritas ōonis. ¶ 4. dictū qd̄ seḡ ex p̄cedētib⁹
ōo vna & eadē nūero manēs ē susceptia p̄rio
rū. p̄z q̄ ē susceptia veritatis & falsitatis que cō
trariātur. Quid ḡ dicēdū ē ad auctoritatē ari
stotelis q̄ dicit q̄ ōo d̄r vera vel fl̄a nō p̄ mu
tationem sui s̄z p̄ mutationē rei. sc̄do dicit q̄
nō suscipit p̄ria. Ad primū dictū Arist. r̄r̄ per
vnā distinctiōem q̄ duplex ē mutatio. quedā
ē mutatio ad se q̄n. s. aliqd̄ suppositū mutat̄ s̄z
aliqd̄ absolutū. & de tali loquitur arist. q̄ nulla
talis mutatione sc̄a in ōone sed tū in re dici
tur ōo v̄a v̄l falsa. Alia ē mutatio q̄ ē ad aliqd̄
q̄n. s. aliqd̄ mutat̄ sc̄m aliquē respectū. & sic
ōo b̄n mutat̄. Ad sc̄z p̄z qd̄ sit dicendū in p̄
nōbili. ōo eniz bene suscipit cōtraria denota
tionis licet non actiuitatis.

Conclusio r̄n̄salis tres vltime pp̄rie
tates s̄b sūt sufficiēt̄ assi
gnate. ḡ r̄. p̄z p̄ d̄claratōez i p̄rio notabili.

Predicamentorum

Primo Dubitat. Utrū sba in sua entitate habeat gradus scōz quos ipsa suscipit magis et minus. Rndet ab aliquo negative quoz rōes facte sunt i oppositū pte quas adducit alia rō. qz oīs gradus forme adueniēs rei cōstitute in eē eēntiali est accūs ei. sed si forma sba hret gradus tūc vltim⁹ gradus adueniret sbe cōstitute in suo eē eēntiali. g ille gradus erit accūs illius sbe. et p oīs sba i sua nā n suscipit magis nec min⁹ s accūs alr solū. Alij rndēt q sba cōsiderat duob⁹ modis. Vel scdm suā pēisā qditatē et eēntiā. et sic non suscipit magis et minus. Alio mō cōsiderat qz ad suā naturā siue quātū ad suā qditatē nō p cōsam sed vt cōicabilis ē suis indiuiduis. et sic suscipit magis et minus. Alij ponūt aliā distinctionē p qua pzemittit vna distinctio tri mēbris. de quoz quolibet mēbroz ponūt aliqua dicta. Distinctio est hec. sbe triplex ē modus quoz nullus est eēntialis sibi. Primus ē modus substādi p se et primo oībus accūsib⁹. Et de hoc pmo mēbro ponūt aliqua dicta. p dictū ē. modus sustādi ē ppius sbe. patz. qz ab illo mō substādi pponit sbe nomē. qz sba dī a substādo. et sic loqī aug⁹ cū dicit. qz deus p prie nō dī dīci substātia. vñ dicit in primo de trini. c. z. Manifestū est deū abusiue substātiā vocari. Et dictū. Modus substādi ē accūs dētal s bstātie. p. qz s bstare ē qdā ordo seu respectus s bī ad aliud. iste aut ordo nō ē de trīseca rōne sbe. ergo ē sibi accūs talis. Et dictū. Modus substādi inest sbe in ordine ad posterius. p. qz modus substādi ē quidā ordo pueniēs sbe i ordine ad accūs. mō accūs ē posterius sbe. g. rē. Et dictū. Modus substādi ē posituius. qz vt iā paruit iste modus ē quidā respectus cuius vtrūqz extremū ē posituius. g. et ipse respectus. Alij p. qz ille respectus qui ē s bstare fundat in sba substāte et terminat ad accūs cui sbe substat. mō tā sba qz accūs sunt entia posituiua. g. rē. Et dictū. Modus substādi ē nō esse in alio subiectiue. et de hoc modo ponunt tria dicta. Primū ē qz eē per se siue non eē in alio sbiue. qd idē ē puenit sbe in ordine ad pri⁹. p. qz eē per se ē quidā ordo ipsius sbe ad aliqd pmi s bī in quo nō hz eē sbiue. Et dictū. eē per se ē modus formalis et negatiu⁹. p. qz vt paruit eē per se ē ordo sbe terminat⁹ ad extremū formalr negatiu⁹. g ille ordo ē formaliter negatiu⁹. Alij p. qz ille ordo siue re

spect⁹ q est esse per se fundat in sba et terminat⁹ ad nō ens. qz illud in q sba ponit videt eē sic in sbo ē nihil. Et dictū. eē per se ē modus accidētalis respēu sbe. Tū primo qz negatio est extra rōes formale sui positui. Tū 2⁹ qz negatio reducit ad gen⁹ siue affirmatōis opposit⁹ sed affirmatio siue modus posituius cui opponitur iste modus negatiuus qui est esse per se est eē in alio qui modus est de genere accūs. Tertius modus sbe est per se stare siue esse ens per se. et de isto ponunt tria dicta. Quoz primus est modus substādi in se qui conuenit sbe i ordine ad se. Et dictū. Modus substādi in se ē accūs talis. Ista duo dicta patebunt in declaratione tertij dicti quod ē tale. qz modus substādi in se vel per se ē modus eēndi negatiuus scōz rē l. scōz rōez sit posituius. p. qz ille modus eēndi resoluit in duplicē modū eēndi priore videlz in modū eēndi per se et nō in alio sbiue. et ille ē pceptus negatiuus accūs talis. g. et modus substādi per se vel eēndi p se erit modus negatiuus. vel resoluit in modū eēndi qui est eē in se sbiue. mō esse in se sbiue nihil aliud est qz nō hre aliquid p sbo. et talis modus ē negatiu⁹. g. et pcedēs. s. qz ille modus sit positui⁹ scōz rōez p. qz subsistere per se vlt eē per se nō ē aliud qz eē in se. mō esse in se formalr posituiue dicit relationē rōis eiusdē ad seipm. qz nihil realiter et posituiue est subm sui ipsius. qz tūc idē eēt subm et accūs. g. nihil refert ad seipm tāqz ad subm realr et posituiue s. tū scdm rōnez. et per pns modus substādi p se qui tātū valet sicut eē in seipso sbiue ē modus posituius scdm rōez. Et sic. eadē substantia qua sba substat accūsib⁹ s bstāt in se. sed substātia substare accūsib⁹ ē terminare depēdētiā accūsib⁹ ad ipaz. g. subsistere in se ē terminare depēdētiā sui ad se que depēdētiā est relatio rōis. ergo modus substādi per se l. realiter sit modus negatiuus. tū scdm rōez ē modus posituius. Hoc supposito ab eis dēz ponit talis distinctio qz substātia pōt capi du p. vno mō quātū ad eius ppiū modū eēndi qui est eē per se et nō in alio sbiue. qui est qdā modus negatiuus vt paruit. et sic sba non suscipit magis nec minus nec infra candē spēm nec in diuersis hz latitudinē graduū. et sic intelligit dictū aristotelis cū dicit sba nō suscipere magis nec min⁹. Et gñalr oēs auctores aristot. videntur hoc sonare. et debēt in-

214
Negatio

se
215

Substantia

intelligi capiēdo subāz isto mō q̄rū. scilicet ad modū
eēndi per se. Alio mō pōt capi subā quātū ad
entitatē subtractā huic mō eēndi. Et sic fra
eādē spēm h̄z latitudinē graduū scōz quos su
scipit magis et minus. qd̄ pbat p̄mo per arti
culū parisienses in quo dī q̄ quicūq; dixerit
aiam xpī nō eē perfectiorē et nobiliozē anima
iudei puris nālibus error. 2° rōne sic: p̄ qua
supponit q̄ sint duo corpora nālia eiusdē spēi
et eiusdē dispōnis quātū ad oīa excepta sola re
alitate et entitate: quoz vnū sit duoz pedū et
aliud sit vnius pedis. et corpus duoz pedū cō
deset quantū ad dimēiones eius quousq; ve
niat ad quātitatē vnius pedis hoc totū ē pos
sibile. quo supposito arguit sic. Qd̄ corp^o scōz
s̄bāz excedēs aliud manēte ei^o tota s̄bā vt to
ta semper excedit scōz s̄bāz illud. s̄z corp^o duo
rū pedū scdm s̄bāz excedit corpus vnius pe
dis. s̄z ipō p̄desato remanet ipsa tota s̄bā ei^o. q̄
postq̄ erit p̄desatū et reductū ad q̄ritatē vni^o
pedis illud excedet aliud corp^o vnius pedis:
et erit maius eo s̄z nō magis extēsiue: q̄ ē necio
magis itēsiue q̄ alia. et p̄ nō vna s̄bā ē magis
s̄bā q̄ alia itēsiue eiusdē spēi. et sic s̄bā suscipit
magis et minus. ¶ Itē oē qd̄ mutat formalr et
terminatiue parti ē i termino in quo: et parti i
termino ad quē ex sexto phico. s̄z dīc̄ p̄mitator
h̄ h̄re vitatē i q̄tuoz gñib^o. s̄z s̄bā. q̄litate q̄rita
te et vbi. s̄z s̄bā i sua entitate et nā h̄z p̄tē et partē
nō q̄ritatiuā. q̄ gradualē. et ad rōez p̄me opini
onis r̄ndet q̄ duplr̄ intellr̄ aliquid eē acc̄ns.
vno mō q̄ ē alteri^o gñis ab eo cui aduenit nō
faciēs p̄ se vnu gen^o cū eo. et sic 2° gradus for
me s̄bālis adueniēs p̄mo gradu vlt^o ipi forme
nō ē accidens. q̄ facit vnu p̄ se cū p̄mo gradu
et cū ipa forma. Alio mō intellr̄ acc̄ns p̄ oī eo
sine quo res pōt eē. et sic 2° gradus forme ē ac
cidēs resp̄cū p̄mi. q̄ p̄m^o pōt eē sine secundo.

Secundo Dubitat quid sit gradus for
malr et entitatiue. R̄s̄r̄ pre
mittēdo duas distinctōes. Prima ē q̄ dupli
ces sūt gradus eēntiales. qd̄ sūt gradus eēn
tiales siue eēntiaz: et isti gradus dicūt eē vlti
me p̄fēcōes eēntiaz scōz q̄s q̄libet eēntia ē
limitata ad certū gen^o et ad certā spēm: et ex
his gradib^o p̄stituitur ordo vniuersi. Alij sūt
gradus p̄fēcōz vnitue p̄tēta: i eadē eēn
tia. et isto mō ē sermo d̄ gradib^o. ¶ 2° distinctio
alicui^o forme specificē q̄triplices p̄nt assigna
ri partes. qd̄ sūt partes eēntiales vt m̄a et for

ma. Alię sunt partes quiditatiue sicut genus
et differētia. Alię sunt partes perfectionales
secundum quas competit sibi totalitas seu
quantitas perfectionalis. Et alię sunt partes
materiales: cuiusmodi sunt partes subiecti
ue. Tunc respondetur ad dubium q̄ gradus
forme est quedam porcio perfectionalis for
me specificē extra eius conceptum quidita
tiuū. ipsam tamen formam specificam infra
suum conceptum includens: coincidens cum
eadem essentialiter: et inclusa realiter itra cō
ceptuz vage et determinati indiuidui vagi de
terminati. Et ex ista descriptione tanguntur
sex p̄ditiones gradus forme. Prima p̄ditio ē
q̄ gradus est qd̄a porcio p̄fēcōalis. q̄ forma
specificā de se ē limitata h̄is quādā totalita
te siue q̄ritatē. Et illi^o totalitatis gradus ē p̄
siue porcio. Secda p̄ditio ē q̄ sit extra p̄ceptū
quiditatiuū et specificū forme. q̄ nisi sic seq̄rē
q̄ vbiq; reperirē forma specificā ibi eēnt
oēs isti gradus. et sic tāta eēt perfectio i vno i
diuiduo quanta esset in omnibus simul sum
ptis. Tertia conditio est q̄ gradus est quod
includit formam in suo conceptu quiditatiuo
quia in quolibet gradu saluatur ratio forme
specificē. quod non esset nisi includerē quid
itatiue i ipso gradu. Quarta p̄ditio. q̄ grad^o
ē idē eēntialr̄ cū sua forma specificā. q̄ grad^o
addit^o forme sic p̄bit formā q̄ facit vnu eēn
tialr̄ cū ea. Quinta p̄ditio ē q̄ gradus includit
realr̄ cū p̄ceptu indiuidui: q̄ l̄z forma specificā
quiditatiue sūpra abstrahat et p̄scidat a gradu:
tū vt ex̄ns est necio p̄cernit aliquē illoz gra
duū. mō forma specificā nō existit nisi i indiui
duo. iō gradus forme realr̄ includit i cōceptu
indiuidui. Sexta cōditio q̄ gradus vage in
cōceptu indiuidui vagi et determinati i cōceptu
indiuidui determinati. nā sicut duplex ē indiui
duū. s̄z vagū et signatū: sic ē dicēdū ē d̄ gradu.

Tertio Dubitatur. Utrum gradus for
me sint adinuicē realiter distin
cti. Respondetur q̄ non. sed omnes cadūt in
vnam realitatem actualez. quia ex distinctio
in actu non potest fieri vnum in se nisi alterū
sit in potentia ad aliud. ergo si illi gradus es
sent actu realiter distincti non possent consti
tuere vnam realitatem actualem. Aliiter re
spondetur per sex dicta. ¶ Primum est. sicut
partes in linea constituunt vnam lineam to
talem et quantum quantitate extēsiua. sic et

Predicamentorum

plures gradus forme constituunt vnam formam totalem et quantam quantitate extensiuam. Secundum dictum, sicut partes in linea constitunt hanc indiuisiōem et unitatem, ita gradus forme habent in forma quam constituunt unitatem et indiuisiōem. Tertium dictum sicut partes vnite in linea sunt linee non totales et simpliciter, sed partiales et secundum quid, ita gradus vt sunt vniti in forma sunt forme non totales et simpliciter sed partiales et secundum quid. Et 4^m dictum sicut partes vt vnite in linea sunt in actu existendi tamen licet vt sunt in actu diuise et in actu subsistendi, ita gradus vt sunt vniti in forma habent esse in actu existendi, id est vt sunt in actu diuisi habent esse in actu subsistendi. Quintum dictum sicut partes linee sunt in actu diuise siue coniuncte in actu distinguuntur realiter, sic et gradus forme siue sint in actu diuisi ad se inuicem siue in actu vniti in se inuicem distinguuntur realiter, quod autem distinguantur realiter quoniam sunt actus diuisi satis est manifestum, quia quicunque separati existere possint illa distinguuntur realiter, sed partes linee sunt in actu diuise et et gradus forme in actu diuisi a se inuicem existunt separatim, ergo distinguuntur realiter, probatur et quod distinguantur realiter quod sunt actus vniti in forma per cuius probationem premituntur due suppositiones, prima est respectus realis actualis presupponit extrema realia in actu. Secunda suppositio respectus qui requirit distinctionem extremorum non potest esse realiter in actu nisi extrema sint realia in actu distincta, tunc sic formatur ratio, vnio partium linea vel vnio graduum forme in forma est respectus qui non potest esse nisi inter extrema distincta, quia idem vniri sibi ipsi includit contradictionem, sed tota linea vel etiam tota forma existens in actu vnio suarum partium vel graduum est realiter in actu, ergo ille partes erunt distincte realiter et actualiter et similiter illi gradus erunt ad inuicem distincti realiter et actualiter. Sextum dictum sicut partes linee ad diuisionem non dicuntur multae linee simpliciter, sed multe linee secundum quod et partiales distincte, tamen ad inuicem realiter et actualiter existentes post diuisionem partium in actu dicuntur multe linee simpliciter plures subsistentes, ita gradus vt sunt vniti in forma non dicuntur plures forme simpliciter, sed plures secundum quod et partiales realiter et actualiter existentes, et post diuisionem forme in partes graduales illi gradus plures dicuntur plures forme simpliciter et multe et subsistentes.

Ad rationes an oppositum ad primam ad maiorem ridentur per distinctionem quod contrarium potest capi dupliciter, vno modo consideratur, scilicet per mutationem vel per quocunque impossibile et sic per maiorem illo modo. Alio modo per prius et sic negatur quod ad unitatem et vbi est motus qui tamen non habet contrarium per prius captum, et ad maiorem proceditur quod forma substantialis potest esse terminus motus. Et si arguatur quod forma subalis est terminus generatiois, ergo si ipsa sit terminus motus sequitur quod generatio erit motus quod est contra Aristotelem quinto philosophorum, negatur consequentia, quia licet forma substantialis sit terminus generationis tamen gradus consequens illam formam que intenditur non introducitur per generationem, sed per motum intentionis. Ad secundam paruit solutio in primo dubio. Ad tertiam dicitur quod alicuius potest esse mutatio dupliciter, vno modo formaliter et terminatiue et sic generatio dicitur esse mutatio sube, Alio modo subiectiue et materialiter, et sic alteratio et quicunque alius motus vel mutatio potest esse ipsius substantie tantum subiecti. Et hec de questione.

Veritur Utrum quantitas sit vnus genus generalissimum ab aliis distinctum. Arguitur primo quod non, quia nullum genus predicatur denominatiue de suis speciebus, sed quantitas predicatur denominatiue de suis speciebus vt hec est vera superficies est quanta linea est quanta, ergo non est genus. Arguitur secundo quod omne genus habet vnam rationem primam equaliter participatam ab omnibus illius generis. Sed quantitas non habet vnam talem rationem, ergo etc. Ad idem patet, quia talis ratio vel esset ratio mensure vel ratio diuisibilitatis. Non primum quia ratio mensure prius conuenit quantitati discrete quam continue. Nam vnus non conuenit mensurare nisi secundum quod in seipsa replicatur, igitur etc. nec secundum quod, quia ratio diuisibilitatis prius conuenit continuo quam discreto. Nam numericus causatur ex diuisione continui tertio philosophorum, ergo cum quantitas non habeat vnam rationem equaliter participantem sequitur quod non erit genus. In oppositum arguitur per Aristotelem ponentem quantitatem esse vnus de decem predicamentis.

Gradus
forma
linea
Contrarium
Generatio

partes

Mutatio

Liber

Primo sciendum est. q. pro intellectu questionis ponitur vna difficultas. Utrum. s. ratio mensure sit propria rō q̄tītatis. Ad quā quidā respōdēt affirmatiue cui⁹ rōem assignāt. quia in isto libro Aristō. probat orōnē eē q̄tītātē. quia ei dūcīt rō mēsure. g. rē. Arist. distinguit spēs q̄tītātis per orōnē mēsure sicut superficies et locus ponūtur eē spēs distictē. q. l. nō distinguant in ratiōe diuisibilitatē distinguūtur tamē in rōne mēsure. ex quo cludit ipsas spēs distinctas. Deinde cōtra hoc obicit. q. rō gēis eque p̄mo inest suis spēsibus. Sed rō mēsure p̄mo conuenit q̄tītati discrete q̄tītatiue vt patuit i. 2. argumēto an oppositū. Et ad rōes hoc p̄bant pōt respōderi q. Aristō. pbat orōnem esse q̄tītātē. Et s̄līr distinguit spēs q̄tītātis per ratiōnē mensurē rectā nō tāq̄ per rōem eēntialem et p̄p̄iā sed tāq̄ per p̄p̄iā passionem ei⁹ ita q. mēsurā nō ē p̄p̄iā rō q̄tītātis. Sed est qdā passio p̄sequēs p̄p̄iā rōem eius.

Secundo notandū ē. q. in hoc tertio caplo determinat Aristō. d. q̄tītātē. Et cōtinet duas partes principales. In q̄p̄ prima determinat de q̄tītātē quātū ad eius eēntialem. et ista pars cōtinet duas particulas. In quarū p̄ia determinat de q̄tītātē bus per se. et cōtinet duopūcta. In quorū p̄io determinat de q̄tītātē discretis. Et intēdit quatuor p̄clones. in quarū p̄ia pōit duas dīones q̄tītātis. quarū p̄ia est. Quātītātis aliud cōtinuū aliud discretū. Et non ē vis si nō dicat alia. q. adiectiuū substantiuatū in neutro pōt vere dici de masculino femino et neutro. vt vir ē aligd et mulier ē aligd. Et vir ē aligd aliud a muliere. Et mulier est aliud a viro. Vel pōt sic expōi q̄tītātē id ē p̄dicamēti Quātītātis aliud gen⁹. s. subalternū ē cōtinuū et aliud discretū. Scdā diuisiō ē ista q̄tītātē quedā cōstant ex plurib⁹ hītib⁹ positionē adinuiē. Aliavero cōstāt ex nō habētib⁹ positōnem. Scdā cōclusiō tāgit declarationē gēnālē et exēplare p̄ dīonis dicēs q. q̄tītās discreta est numeris et orō. Sed q̄tītās cōtinua est vt linea superficies aut corp⁹ aut locus aut temp⁹ Et iste due vltime spēs. s. temp⁹ et locus ipoztant mēsurā cū quadā interruptōne ad denotandū forstā q. habēt aliū modū mēsurandī q̄ tres p̄iores eo q. mēsurāt extrinsece et tres p̄ime mēsurāt intrinsece vel hoc sit ad de

notādū q. sunt quātītates p accidēs vt vī in nuere Aristō. in. 5. methaphisice vbi dicit q. tē p⁹ et mor⁹ sūt quantitates per accidens.

Tertio sciendū ē. q. circa hūc textū mouet vna difficultas que sit p̄p̄iā rō q̄tītātis per quā essentialiter distinguuntur eius species. Ad quā rīdēt breuiter p̄ duas p̄p̄oes. 1. Prima est diuisibilitas i ptes eiusdem rōis nō eēntialis rō quātītātis. p. q. nūlus respect⁹ formalis ē p̄p̄iā rō absoluti. s. diuisibilitas ē respect⁹ formalis. q. dīc. qdā ap̄titudinē ad dīsonē. g. diuisibilitas nō ē p̄p̄iā rō eēntialr. q̄tītātē. 2. sic. potētia et act⁹ didūt oē ens. sed act⁹ diuidēdi nō inest eēntialr quātītati quia tūc quātītās sp̄ esset act⁹ diuisi. g. nec potentia ad diuidēdū est eēntialis quantitati. ex quo p. q. tale p̄p̄iū quātītātē est diuisibilis in partes eiusdē rōis: et s̄līr ista quantitas ē mēsuratiua substantiē. nō sūt per se i p̄modo sed in scdō. q. ibi p̄dicat passio de suo subiecto. Scdā p̄p̄o habere partes eiusdē rōis est p̄p̄iā rō q̄tītātis. p. quia diuisibilitas in partes eiusdē rōis ē p̄ima passio quātītātis p̄sequēs per se rōem ei⁹. sed p̄sequitur B qd est hēre partes eiusdē rōis. g. illud est p̄p̄iā ratio quātītātis quā tū Aristō. circūnloquitur per diuisibilitatē tanq̄ per p̄mā passionē eius. Unde ex diuersis passionib⁹ eliciuntur a philosopho quatuor passionēs q̄tītātis sic se hūtes per ordinē. p̄ima passio ē diuisibilitas in ptes eiusdē rōis. Scdā ē eē finitū vel infinitum. Tertia ē eēle vel inaequale. Quarta ē rō mēsure. nam oīs mēsurā per se intelligit eē equalis vel inaequalis mēsurato. q. mēsuratum ē eēle vel inaequale. ideo mēsuratur.

Cōclusiō rīsalis q̄tītās ē gen⁹ gēnālissimū ab alijs distinctum. q. habet vnū modū eēndi siue vnā rōem eēntialem distinctā a rōne cuiuslibet alteri⁹ p̄dicamēti p̄cipabile eēntialis ab oib⁹ illi⁹ p̄dicamēti. et est diuisibilis i plura vltērius formalit diuisibilia vt patuit in secundo notabili. nec habz aliquod genus supra se qd contrabat. ergo est genus generalissimum.

Primo dubitat. Utrū nūer⁹ et oratio sint species q̄tītātis discrete. Pro cuius solutione supponēdū ē q. Aristō. i hac parte pbat istam cōclusionē que ē tertia. s. q. numer⁹ sit quātītās discreta. q. illud est q̄tītās discreta cui⁹ ptes ad nullū terminum

*Mensura
Quantitas*

*Superficies
Locus*

*Adiectiuum
Substantiuum
Neutrum*

mon.

passio

Quo

*huius
modi*

*nam
vult*

Medicamentorum

copulantur. sed partes numeri sunt hmoi. g. 2c. Ad inoz p3 primo in ptrib' aliquotis qz qnqz et qnqz sunt ptes denary. 7 tñ non cōiungūtur ad aliquē terminū cōem sed sp vna pars manet discreta 7 separata ab alia. 7 2o pbat idē de ptribus non aliquotis. qz tria 7 septē sunt ptes non aliquote denary. 7 tamē ad nullū terminū cōiungūtur. sz sp vna ē discreta 7 separata ab alia. Quarta 2o ē. ofo ē q̄titas discreta. qz sibi cōpetit mēsurare. Nā pōfōnē mēsurat syllaba breuis 7 lōga. 7 hoc intelligit de ofone vocali. 7 non de metali qz de ofone vocali dicimus qz sille sūt longe. 7 debēt pferri tpe lōgo. alie aut breues. 7 debēt pferri tpe breui. sz qz sit discreta p3 qz ad nullū terminum cōem particule ei' copulātur. non enī aliquis terminus cōis ē ad quē syllabe 7 voces copulantur sed quēcūqz syllaba est diuisa ab alia.

Secundo dubitat. vtrū i ozoē sint aliq ptes aliqte 7 nō aliqte sicut i nūero. Rñsio patebit i solutōe duarū quaz difficultatū. Prima ē qd sit pars aliquota 7 qd nō aliquota. Rñdet qz ps aliquota ē q aliquotiens sumpta reddit totū adequate vt quicqz ē pars aliquota denary. nā si quicqz bis accipiatur reddit numerū denariū adequate. sed pars nō aliqta ē q aliquotiens sūpta nunqz reddit suū totū adequate sz plus vel min' vt tria vel septē sūt ptes non aliqte denary. Nā tria non pñt accipi aliquoties vt reddāt denariū adequate sed plus vel min'. 7 sñr septē. 7 2o difficultas vtrū ofo sit q̄titas cū non enume retur. s' metaphice. inter spēs q̄tatis. dicūt qz siceo qz sibi competat rō mēsure. 7 sic difinitur ofo. Est quedā forma numeri adherēs distinctis ptrib' vocis in platione cōtinua sibi inuicē succedentib'. Aliter rñr ad difficultatem negatiue qz sicut dicit cōmentator qnto metaphice aristoteles in p̄dicamentis multa locutus ē nō scdm veritatē sed scdm qz cōsuetum erat loqui cōiter 7 maxime q̄tū ad aliorum speculandam veritatē spectabat ad alias ptes principales pbi'. s. nālis vel metba'. Et quia tpe suo consuetū erat dicere qz oratio erat q̄titas. iō posuit ofonē tanqz spēs q̄tatis cū tñ b nō vñ ēē vep. 7 iō nec ipe in quarto metba' ofonē enumerat inter spēs q̄tatis.

Tertio dubitatur. vtrū numer' sit spēs q̄tatis. 7 vñ qz non. qz ois spēs est vna sed partes numeri sz sūt segate adin-

uicem. nec videtur qualiter possit facere vnū ergo numer' nō ē spēs q̄tatis. Ad dubiū rñr qz numer' ē spēs q̄tatis discrete. 7 dicit vltra qz numer' ē vñ formaliter vltima vnitatis nō absolute sūpta sed ad p̄iores vnitates p̄pata tāqz scz termin' aggregationis ordiate Sed contra b arguit qz nullus respūs ē formalis forma eēntialis alicui' absoluti nec facit aliud eē formā substantiale alicuius absoluti. sed cōpatio vltime vnitatis ad p̄iores ē formalis respect'. g. non ē forma eēntialis numeri nec facit illā vnitatem eē formā eēntialem eius. Ideo alr rñdetur ad dubiū qz nūrus est vna spēs q̄tatis 7 ē vñ formaliter a sua forma specifica que ē ppria discretio existens in quinqz vnitatib' si sit numer' gnari' tanqz i sua mā. ita qz quinqz vnitates sunt materia vgnary. 7 ppria discretio existens in illis qnqz vnitatibus ē forma specifica illi' gnary. verūtamen hmoi forma nō ē nobis noīa ta. pōt tñ dici qz rō per quā cōuenit gnario diuisibilitas ē pprie forma gnary. Et si arguat oē accidens hz vñ subm sed numer' nō habet vñ subm. g. nō ē vnum accidens. Et p cōsequens nō ē vna spēs q̄tatis. Ad inoz p3 qz numerus ē in diuersis subis puta in diuersis vnitatib' mālib'. Rñr qz aliqd eē in diuersis subis pōt intelligi duplr. vno mō qz scdm se totum sit in vtroqz subiectoz. Et sic ē ipossibile vñ accidens numero esse in diuersis subiectis. Alio mō pōt intelligi accidens in numero eē in diuersis subiectis rōe suarū p̄tium scdōz qz vna ē i vno s'bo 7 alia pars i alio. 7 sic idē accidens numero pōt eē in diuersis subis. Et si dicatur qz ex illis vnitatibus nō fiet aliquod vñ per se sicut neqz ex subiectis illaz sit vñ per se. Rñdet qz ex illis vnitatibus fit vnum discretū per se. 7 tñ ex subiectis illaz nō fit vñ per se. vñ nihil phibet eē maiore vnitatē in accidentib' qz in subis. Et si iterū obiciat qz accis ponit suā vnitatē a suo s'bo. Rñdet qz accidēs capit vnitatē māle a subo: nō autē formalē. iō nō ē incōueniens accis hēre maiore vnitatē formalē qz suū obiectum.

Ad rationes ante opositum. Ad p̄mam dicitur qz ista linea ē q̄ta 7 siles sūt distinguende quia vel ista dictio q̄tū valet tñ sicut hñs q̄tatem tāqz formā p se inherētē. 7 sic pcedit qz q̄tū p̄dicatur denotatiue de eo de quo p̄dicatur. et

E

Ego dixerit

A dicitur

Vnitatē

Quāte

Liber

cūc iste sunt false. linea ē quāta. superficies est quanta. Alio mō capiē quātū vt rātū valet sic hīs partes eiusdē rōis. et sic ista ē vera. linea ē quanta. nec pprie ē denotatiua: lz possit dici denotatiua large. ¶ Ad scdaz pz qd sit dicēdū q nec rō mēsure nec rō diuisibilitatis ē ppa rō cēntialis q̄ritatis lz sunt passiōes illius. B aut qd ē hīe partes eiusdē rōis est propria r cēntialis ratio eiusdem quantitatis.

Queritur Utrū sint tm̄ quatuor spēs quantitatis hītes positionē i continuo. s. linea. sup̄ficies. cor̄pus: r locus. Arguit pmo q nō. qz positio ē tm̄ hītiū locū lz linea r superficies nō hīt locū. qz soli cor̄pori debetur locus. ḡ rē. ¶ Arguit scdo. qz loci n̄ ē locus. qz als eēt p̄cessus in infinitū. ergo locus nō hz positionē i istis partibus. ¶ Tertio sic. si numerus hz ordinē r permanētiā i suis partibus. ḡ r positionē. r p̄ns nō sunt tm̄ q̄ r uor spēs i suis partibus pōnē hītib⁹. ¶ In oppositum est aristoteles.

Primo notādū ē q p declaratiōe terminorū iserius dicēdoz ponūtur quatuor dicta. Primū ē q linea. sup̄ficies r cor̄pus dicunt mēsure intrinsece eo q subiectiue sunt in eo qd mēsurāt. lz tēpus r locus dicūt mēsure extrinsece eo q nō sunt subiectiue in suis mēsuratis. ¶ 2° dictū. qz in linea tria pnt signari pūcta. s. pūctū initiās de quo dī q influxu suo imaginario causat lineā. Alius ē punct⁹ terminās. r alius initiās r terminans sūt. terminās qd ē respectu p̄ime partis lineę. r initiās resp̄cū posterioris partis. r rōe hui⁹ hz copulare r vnire partes lineę adiūicē ¶ Tertū dictū sunt tm̄ tres dimēsiōes. s. lōgītudo latitudo r p̄funditas. qz sunt tm̄ tres lineę possibiles se interfecare ortogonalie in puncto ad āgulos rectos. ¶ Quartū dictū. qz ad habere pōnē in suis partibus tria regunt. Primo q partes sint in toto ita ordinate q possint significari i quo loco sita ē q̄libet. Scdo q partes sint copulate ad aliquē terminū cōmūnē. Tertio q habeāt permanentiam.

Secundo notādū ē q in hoc secundo puncto determinat aristo. d spēsbus q̄ritatis cōtinue. r intendit nouē conclusiones. Quaz p̄ma ē. lineā sup̄ficies et cor̄pus sūt spēs quātitat̄is continue. de lineā

pz qz linea hz copulari ad aliquē terminū cōmūnē. s. ad punctū. r eadē rōe pz d sup̄ficies q sit q̄ritas continua. qz partes eius copulā ē ad aliquē terminū cōez. s. ad lineā. similr cor̄pus hz vnū terminū cōez. s. sup̄ficies: ad quē p̄ticle eius copulāt. Igitur lineā sup̄ficies r cor̄p⁹ sūt q̄ritates cōtinue. ¶ Scda p̄clo. tēpus r locus sunt quantitates cōtinue. de tpe pz. qz partes eius copulantur ad aliquē terminū cōez. s. ad p̄ns. ideo ē intelligēdū q ista p̄textus in qua dicitur q p̄ns tps copulatur ad p̄teritū r futurū est intelligēdū p̄uertēdo passiuū in actiuū ita q sit sensus. p̄ns tps copulat p̄teritū r futurū. lz qz loc⁹ sit q̄ritas p̄ua pz. qz p̄tes cor̄poris copulāt ad aliquē terminū cōez. ḡ r p̄ticle loci. Tenz p̄na. nā partes loci p̄tinet singlas partes tps. sic eiz tot⁹ loc⁹ cōtinz totū cor̄p⁹. ita p̄tes loci p̄tinet p⁹ cor̄poris ḡ p̄ticle loci copulāt ad eūdē terminū cōez ad quē copulāt p̄ticle cor̄poris. ¶ 3° p̄. resumit aliā diuisionē p̄us tactā. r ipaz declarat. r ē h. s. q̄ritatū aliā cōstat ex p̄tib⁹ hītib⁹ pōnē in suo toto. Alia aut ex nō hītib⁹ pōnē. ¶ 4° p̄. Linea. sup̄ficies. cor̄p⁹ r loc⁹ hīt pōnē i suis p̄tib⁹. de lineā pz pmo qz illd c⁹ partes hīt sitū i toto: r de qb⁹ pōt oīdi vbi q̄libz sita sūt r copulata ad aliquē terminū cōez: r hīt p̄manētiā: hīt pōnē i suis p̄tib⁹. lz linea ē h. ḡ rē. Cōsistit p̄bat de sup̄ficie tpe r loco. ¶ Quinta p̄nūc. rus nō hz pōnē i suis partib⁹. qz illd n̄ hz pōnē i suis partib⁹ c⁹ partes nō hīt sitū nec copulāt ad aliquē terminū cōez. lz nūer⁹ ē h. i. nūo at n̄ poterit q̄q̄ p̄spicere tanq̄ p̄ticle c⁹ pōnē nisi a se iūicē p̄nectant. ¶ Sexta p̄. tps n̄ hz pōnē i suis partib⁹ quia illud nō habet positionem in suis p̄tib⁹ c⁹ p⁹ n̄ sūt p̄manēt. lz p⁹ tps sunt h. i. ḡ rē. ¶ 7° p̄. remouet vnū dubium qz ex q̄ p̄tes tps n̄ hīt pōnē videt alicui q nec hēret ordinē. B̄ r mouz dūm dicēs q tps magl hz q̄dā pōnē partiū q̄ totū. tps qd ē aliud ē p̄ns aliud posteri⁹. Sūt p̄tes nūeri hīt ordinē eo q p̄us nūerat vn⁹ q̄ duo r duo q̄ tres. r ideo partes nūeri hīt ordinē quēdā. pōnē vō nullā p̄cipies. ¶ Octaua p̄. oī nō hz pōnē i suis p̄tib⁹. qz partes oīis nō hīt p̄manētiā. qz qd dīctū ē nō pōt ampli⁹ sumi. ḡ nō hēbit positioez ¶ Nona conclusio cōcludit p̄dictam diuisionem declaratam. et est hec. ita q q̄ritatū alie constant ex partibus que in eis sunt positionē inuicē hītib⁹. Alie autem ex nō hītib⁹.

Medicamentorum

Tertio sciendū ē. q. circa hunc textū in
cidunt tres difficultates. **Prima** ē vtrū linea superficies et corpus possint i
ueniri in eodem subo. et videtur q. nō. q. si li
nea inest alicui subo tūc sibi inhereret longi
tudo sine latitudine. et sic nō inhereret sibi sup
ficies et si superficies inhereret alicui subo tunc
eidem inhereret latitudo et longitudo sine p
funditate. et per cōsequens non poterit sibi in
herere corpus. Rūdetur q. ista tria nūq. iue
nientur in re sepata. licet tñ formaliter et q. di
tatiue separē. Ideo ad obiectionem respōde
tur q. negatōnes ille nō sūt negatōes simplr
ideo nō valet obiectio. et cū dicitur q. linea est
longitudo sine latitudine. q. si inueniatur in ali
quo subiecto in eodem non inueniatur latitudo
verū ē q. in illo subiecto non inueniret latitu
do que sit ipi⁹ lineae. sed pōt inueniri latitudo
que est superficiei. Similiter et superficies si sit
in aliquo subo in eodē non inuenitur pfunditas
tas que sit ipius superficiei. licet possit inuēi
ri pfunditas corporis. **Secūda** difficultas
vtrum linea componatur ex punctis. Rūde
tur q. non. quia nullū p^{ri} componitur ex idi
uissibilibus vt patet in sexto p^{hi}scop. Dicūt
tamen quidā q. pūctus habet duplicem con
siderationem. vno modo p. suo fluxu imagia
rio. et isto modo dicit^r materia lineae. alio mo
do potest considerari vt ē termin⁹ vni⁹ parti
per modū finis et alterius per modū principij
Ratione cuius sibi conuenit copulare et vni
re ptes lineae ad inuicē et sic pūctus habet rati
onem forme respectu lineae. Cōsimiliter dice
tur de linea quia ipa put ē in potentia ad flu
xum cōtinuū in latū dicit^r eē pncipiū māle su
perficiei ipsa autē cōsiderata in se et absolute
vt. s. est mēsurā rei. s. longū d^r eē spēs distincta
a superficie et s^r diceret^r de superficie in ordi
ne ad corp⁹. **Tertia** difficultas vtrū linea
habeat multitudinem partiū in actu vel i po
tentia tantū. Respondet^r per distinctionem
quia aliquid d^r habere in actu mltā duplici^r.
vno modo in actu subsistēdi. et sic in linea nō
ē multitudo p^{ri}ū actu. alio mō in actu existen
di. et sic nedū ē multitudo p^{ri}ū actu in linea. s. i
nfinite partes in actu.

Conclusio responsalis. tantum sunt
quatuor species q^{ti}tatis
in suis partibus positionem habentes. p³ per
secundū notabile.

Primo dubitatur. vtrum p^{ter} species
enumeratas sint aliq^{ue} quan
titates per accidēs. Pro cui⁹ respōne ē suppo
nedū. q. Aristo. in hoc 3° pūcto determinat d
q^{ti}tatib⁹ p³ accidēs et itēdit duas p³loes. Qua
rū p³ia tāgit itētiū. et ē h. q^{ti}tates q³ dicim⁹ p
pē sūt q^{ti}tates. s. spēs q^{ti}tati⁹ p³tinue et spēs q^{ti}
tatis discrete. sed oīa alia ab istis si dicāt^r
q^{ti}tates hoc ē per accidēs. **2°** p³lo q^{ti}cūq³ di
cūt^r q^{ti}tates a p³dictis spēs⁹ q^{ti}tatis. enuime
ratis sūt q^{ti}tates per accidēs. Probaf^r q³ q^{ti}
cūq³ dicunt^r q^{ti}tates solū per hūditūz ad
q^{ti}tates distinctas tales dicunt^r q^{ti}tates p³ ac
cidens. sed quēcūq³ alia a p³dictis q^{ti}tatibus
si habeāt q^{ti}tate dicit^r solū q^{ti}tates denoia
tiue a p³dictis q^{ti}tatib⁹. ergo q^{ti}cūq³ q^{ti}tates
p³ter illas dicunt^r q^{ti}tates per accidēs. minor
p³ exēplarē q³ albū d^r multū eo q³ superfici
es sit multa. et actio longa eo q³ tēpus multūz
sit longū. et motus multus. q³ albū et actio sunt
q^{ti}tates per accidēs. q³ rōe sic p³bat. q³ illud
cui⁹ q^{ti}tas notificat^r per aliā q^{ti}tate ē q^{ti}tas
per acci⁹. sed q^{ti}tates albedis et actiōis. et ali
orum siliū cognoscūt^r per aliā q^{ti}tatem. q³
oīa illa sūt q^{ti}tates per accidens et i hūditūe
solum ad alias q^{ti}titates. **Ad** inoz pat³ q³
si quis assignet quanta sit actio tempore diffi
niat dicendo esse ipsam nūc similiter assignās
quantum sit album diffiniat id est notificabit
eius quantitatem per superficiem quia quan
ta est superficies tantum albū fore dices. **3°**
concludit q³ sole ille q^{ti}titates que dicte sūt
sūt q^{ti}tates per se. nihil at^r aliarū erit quanti
tas per se licet forte posset dici per accidens.

Secundo dubitatur. Vtrum tempus
et locus sint mēsure extrin
sece. **Ad** dubium respondetur per tres disti
ctiones. **Prima** est. duplex est motus qui
dam est motus cōmunis cuiusmodi est mot⁹
primi mobilis iū eo subiectie realiter existēs
alius est motus specialis cuiusmodi sunt mo
tus particularium mobilium et generabiliūz
et corruptibiliū. **Secūda** distinctio du
plex ē tempus quoddam ē cōmune et genera
le q³ per realē inherentiā conuenit motui p³
mi mobilis. et nulli alteri motui. Aliud est t⁹s
speciale quia per realem inherentiā cōue
nit p³claribus mobilibus particulariū mo
bilium. **3°** distinctio locus pōt capi duplici^r.
vno modo materialiter seu sūdamētalr. et sic

quantitas

Motus

Tempus

Liber

est superficies corporis continens partem. Alio modo capitur formaliter: et sic est respectus extrinsecus adueniens subiecto in superficie partem corporis continens et terminatur ad speciem superficiem partem corporis continens. qui quidem respectus vocatur locatio actiua vel locatiuitas. Tunc ponuntur quatuor dicta. Primum dictum est comparatio temporis ad motum coe ad motum spatiale ad motum spatiale tempus est mensura extrinseca. p. 3. q. 2. ut patuit est realiter et subiective in motu quem mensurat. g. 2. c. 2. dictum. comparatio temporis ad motum spatiale tempus est mensura extrinseca. p. 3. q. 2. non est in eo quod mensurat subiective. mensurat enim motus particulares in quibus non est subiective sed in motu col. Tercium dictum. locus materialiter captus respectu corporis continens est mensura intrinseca. et respectu partem est mensura extrinseca. Prima pars p. 3. q. 2. locum materialiter capitur est superficies que subiective existit in corpore continens. g. 2. eius mensura intrinseca. Secunda pars p. 3. q. 2. separatur a corpore subiective continens. g. non est mensura eius intrinseca sed extrinseca. Quartum dictum. locus formaliter capitur nullus est mensura. p. 3. q. 2. soli quantitati competere ratione mensurae. sed locum formaliter capitur non est quantitas. sed respectus extrinsecus adueniens de genere ubi. g. non sibi competit mensurare.

Tercio Dubitatur. ex quo partes temporis nunc quae sunt. sed semper vna est praeterita et alia est futura. quod tempus potest esse quantitas continua. Ad dubium respondeo per duo dicta. Primum dictum est. aliud requiritur ad existens entium permanens. et aliud ad existens entium successiuorum. quia ad existens entium permanens requiritur quod omnes partes simul actu existant. sed ad existens entium successiuorum sufficit quod partes sint copulate ad vnum indivisibile quod est continuatum partium entis successiuum. Secundum dictum. si istans non sit tempus nec pars temporis. tamen propter sui existens dicitur totum tempus existere. Et generaliter vnum quod successiuum dicitur existere. si indivisibile continuatum partium eius existat. quod pater a filio. quod si nascitur homo non sit bonum. tamen propter similitudinem nasci totum bonum dicitur simus. eo quod similitudo non est nata convenire homini nisi per nasci. si autem existens non est nata convenire entis successiuo nisi per indivisibile continuatum partium eius. id propter existens ipsius indivisibilis totum ens successiuum dicitur existere. Et si queratur ex quo continuitas convenit motui sicut tempori quare aristoteles non posuit motum inter species quantitatatis sicut tempus. Respondeo per vnam distinctionem quod motus potest tripliciter considerari. vna modo materialiter

scilicet per ipsam formam fluente. et sic est in eodem genere cum suo termino ad quem. Secundo modo potest capi pro respectu mobilis transmutati ad movens transmutatus qui quidem respectus est extrinsecus adueniens de genere passionis. Tercio capitur motus per fluxum forme quod non est nisi quedam successio partium eius scilicet priorum et posteriorum. et sic isto modo convenit motui continuatio alia formaliter a continuitate magnitudinis et temporis. quod pater quod principia continuationis sunt alia formaliter et ipse continuities sunt alie formaliter. sed principium continuationis motus quod est motus esse vel mutatus esse est aliud formaliter a principio continuationis temporis quod est instans. et a principio continuationis magnitudinis quod est punctus. ergo continuatio motus est alia formaliter a continuitate temporis et magnitudinis. Ex hoc ad dubium dicitur quod forte aristoteles. motum comprehendit sub tempore: quod videtur inuenire per hoc quod in textu dicitur. Actio enim dicitur longa ex eo quod tempus sit longum et motus multus. Vel potest dici quod id aristoteles non enumeravit motum quod forsitan quantitas sua non distinguitur a tempore ex eo quod illa successio scilicet priorum et posteriorum videtur esse tempus. quod prius et posterius in motu est tempus. 4. physica. Et hec omnia probabiliter et breuiter sunt dicta. quod determinatio eius magis ad reale philosophiam quam ad logicam pertinet.

Ad rationes Ante oppositum. Ad primam dicitur. Operatio potest capi dupliciter. Uno modo per respectum partium permanentium ad totum in quo habent unionem et copulationem. et sic positio habet convenit linee. superficiem et loco. Alio capitur positio per ordinem vel respectum partium permanentium ad totum et ad locum. et sic tamen corpori concipitur. Ad secundam rationem respondeo. Ad tertiam quod hoc non sufficit. sed cum hoc requiritur quod partes sint copulate ad aliquem terminum communem. non sic autem de numero.

Queritur vtrum quantitas habeat primum. Et videtur quod sic. quod omnis motus est de primo in primum. sed ad quantitatem est per se motus. ergo habet primum. In oppositum est aristoteles. sciendum est quod per declarationem quantitas motus ponitur talis distinctio: quantitas potest capi dupliciter. vno modo per se et absolute ut abstrahitur ab omni posteriori. puta a qualitate sensibili et a motu. et per consequens a substantia in quantum ens habili o est

Predicamentorum

et ut sic pertinet ad metaphisicū et ad logicū p
ut supra fundat intētio logica. nec etiā ut sic
h3 dñū. nā i quātitate cōtinua nō ē minimuz:
nec i q̄titate discreta ē maximū. Alio mō cō
siderat p̄bice inquātū cōcernit s̄bz nālē. et ē
termin⁹ corporis nālīs. et sic h3 dñū. qz i vtroz
cōposito nālī ex mā et forma subali trāsmuta
bili ē ponere maximū mediū et minimū hñs
latitudinē fm quā ab vno i alterū potest fieri
motus qui est pprie ad quantitatē.

Secundo

notādū est qz i hac scda pte
determinat Aristō. d tribus
pprietatib⁹ q̄tatis. et cōtinet tres particlas
In q̄rū prima ponit tres cōclones. Quaz pri
ma ē. amplius q̄tati nihil ē dñū. ut bicubi
to tricubito vel alicui taliū. Scda cōclō tā
git vnā istātiā istā pprietatē. quia magnū et
parū multū et paucū adinuicē dñā. et nō sūt
q̄tates. q̄tati ē aliqd dñū. Tertia cō
clusio tāgit solonē istātie iā facte. et qz in dca
istātia assūmebant⁹ duo. s. qz magnū et parū
multū et paucū eēnt q̄tates. et scdo qz essent
dñā iō p̄dictā istātiā soluit p duas cōclusiones
partiales. Quaz prima ē. qz p̄dca q̄tuor non
sūt q̄tates. pbat⁹ duab⁹ rōib⁹. Quaz prima
ē. nihil qd nō dī per se sed in sola relōe ad aliū
ē q̄tatis. s3 mltū et paucū magnū et parū sūt
h3. qz nō sūt q̄tates. minor p3 primo quo ad
primā partē. qz si magnū et parū diceret⁹ per se
nūq̄ mōs diceret⁹ parū s3 semper mōs dice
ret⁹ magn⁹ et miliū parū. s3 b̄ falsū. qz mōs
dī parū respectū alteri⁹ mōtis. et miliū dicit⁹
magnū respectū alteri⁹ miliū sui gñis. Scdo
pbat⁹ minor quo ad scdaz partē. qz nisi multū
et paucū diceret⁹ i rōne ad aliud nūq̄ diceret⁹
boies eē multos i domo et paucos in theatro.
vel plures i vico et paucos i ciuitate. cū multo
plures sint i ciuitate q̄ in vico. s3 b̄ est falsū
q̄ etiā nō dicunt⁹ per se s3 in relatione ad aliū.
Scda rō. qz bicubitū et tricubitū vñūq̄q̄ ta
liū significāt q̄tate. magnū vō et parū non
significāt q̄tate s3 magis ad aliqd. q̄ magnū
et parū paucū et multū sūt ad aliqd et nō q̄ti
tates. Scda p̄clo partialis. magnū et parū
multū et paucū non sunt contraria. pbat⁹
duabus rōnibus. Prima est. nihil quod non
dicitur per se. sed dicit⁹ in relatione ad aliud
habet dñū. sed multū paucū. magnū et parū
sunt huiusmodi. ergo non habent dñū. Se
cūda ratio que ducit ad duo incōuenientia

quia si magnū et parū sint cōtraria cōtingit
idem concipere seu reperire cōtraria et eidez
sibi esse cōtrariū. prima pars psequētis patz
quia idē simul est magnū et parū. ergo si ma
gnū et parū sunt cōtraria idez simul recipiet
cōtraria. Alīcedens p3. quia idem cōparatuz
ad aliud est parū. et illud idem cōparatuz
ad aliud est magnū. ergo cōtinget eidem et in
eodem tēpore esse magnū et parū. Falsitas
cōsequētis patet. quia s3 substantia idez nume
ro videatur suscipere cōtraria. vñ aut non est
simul et in eodem tempore. quia nullus est hō
qui sit simul sanus et simul eger. nec albus et
niger. ergo videtur qz nihil idez simul suscipi
at contraria. Impossibilitas p̄tis quo ad se
cundā partē p3. quia magnū et parū sunt con
traria. sed idem simul impossibile est magnū et
parū. ergo idem est sibi contrarium.

Tertio

sciendū est qz iuxta hunc textū
mouet aristoteles quandā dubi
tationē. vtrū. s. locus sursum et locus deorsum
adinuicem cōtrariantur. Et probat sic. quia
philosophi ponunt sursum contrariari illi qd
est deorsum. sed sursum et deorsum sunt diffe
rentie loci. ergo locus habet contrariū. sed lo
cus est quantitas. ergo quantitas habet con
trariū. Hanc objectionē nō soluit aristoteles
potest tamen ad instantiā respōderi per disti
ctionē. quia loc⁹ potest duplī cōsiderari. vno
modo materialiter p̄o superficie corporis cō
tinētis. et sic q̄tatis non habet cōtrariū. Alio
modo capitur locus p superficie corporis cō
tinentis cui adest virtus cōseruatiua sui lo
cati. et sic locus sursum et locus deorsum rōne
diuersaz virtutū in ipsis p̄tentaz contrariā

responsalis. Quantitati
nihil est contrarium. p3
per declarationē factā in secundo notabili.

Primo

dubitat⁹. Vtrū quātitas susci
piat magis et minus. Et videt⁹
qz sic. quia vna quantitas est maior alia. ergo
etc. Pro responsione supponendū est qz Ari
stoteles in hac secūda particula ponit duas p
prietates quantitatē. Quarum vna est hec.
Quantitas non suscipit magis nec minus ut
bicubitū non est magis bicubitū. nec etiam q
narius non suscipit magis nec minus. similr
tria vel quinqz dicūtur magis vel minus. nec
tempus alio tempore magis vel minus dicit⁹
ergo quantitas nō suscipit magis nec minus.

Magis
Minus

Liber

Consequenter in tertia particula ponit tertiā proprietatē q̄ maxime ē p̄p̄iū q̄titati s̄z ip̄as equale vel ineq̄ale dici. q̄d p̄z inductive. q̄ corpus equale vel ineq̄ale dī. 7 numer⁹ eq̄lis vel ineq̄alis. s̄līr 7 t̄p̄s. 7 s̄mīlī d̄ alijs sp̄ibus q̄tītatis. ergo ipsa ē p̄p̄ie p̄p̄ia q̄tītati. q̄ in nullo alio inueniū q̄ in q̄tītate. vt affectio. i. dispositio nō dī equalis 7 ineq̄alis sed s̄līes. s̄līr albū nō dī m̄l̄tū equale v̄l ineq̄ale sed s̄līe. ḡ p̄p̄iū ē q̄tītati s̄mī eā equale vel ineq̄ale dici. Et ad rōnē r̄idē q̄ q̄tītās b̄n̄ sciipit maius 7 minus s̄z nō min⁹ 7 magis.

Secundo Dubitat̄ quomō differunt magis 7 minus 7 maius et minus. R̄s̄r̄ p̄mo q̄ dupl̄r̄ p̄ueniunt. p̄mo q̄ v̄trobīq̄ est quedā cōparatio. sc̄do quia v̄trobīq̄ est relatio disq̄iparētīe que oriū ex disq̄iparētīa 7 difformitate terminorū. s̄z differūt q̄nq̄ modis. q̄ maius 7 minus ip̄ortant cōparationē v̄niū ad v̄nū precise in se 7 sine tertio. sed magis 7 minus ip̄ortāt cōparatōez v̄niū ad v̄nū non precise sed in cōparatione alicuius tertiū quod participant. v̄puta alic⁹ forme. Sc̄do differūt. q̄ magis 7 minus sūt aduerbia ideo distiguūt sicut modi. s̄z maius et minus sunt noīa iō accipiunt non modal̄r sed noīaliter. 7 significant formas non autēz modos forme. Tertio differunt. quia magis 7 minus nō dicunt de forma participata sed de ip̄is participatibus. sed maius 7 minus e cōtrario. Quarto differūt. q̄ magis 7 minus sumūt penes intēsiōnē forme. sed maius 7 minus sumūt penes intēsiōnē s̄b̄e. Quinto differūt. q̄ magis semper p̄supponit in forma maius. 7 non econtra.

Tertio Dubitat̄ v̄trū magnū 7 parū 7 m̄l̄tū 7 paucū sint q̄tītates. Pro cuius solutione ponunt̄ tres distinctiōnes. Prima est. multitudo 7 magnitudo p̄nt capi dupl̄r̄. v̄no mō p̄ s̄ūdāmētis excessus. et sic sunt quantitates. Alio mō p̄ ip̄is excessibus. 7 sic sunt relationes. Sc̄da distinctio. Magnū 7 multū p̄nt capi dupl̄r̄. v̄no mō vt sunt denoīatia magnitudinis 7 multitudinis p̄mo mō. 7 sic sunt q̄tītates. q̄ magnū idēz est q̄d q̄tītās magnā. 7 multū idēz est q̄d q̄tītās multa. Alio modo p̄nt capi vt sunt denoīatia magnitudinis 7 multitudinis sc̄do mō. 7 sic sunt relatiua. Tercia disti. magnū 7 parū p̄nt capi dupl̄r̄. v̄no mō p̄ denoīatis. 7 sic oīa

corpora siue s̄be siue accētīa p̄nt dici magna 7 parua m̄lta v̄l pauca. Alio mō p̄ significatis. s̄. p̄ m̄ltitudine 7 magnitudine. 7 sic p̄nt dici q̄tītates v̄l relatiōes. Rōnes soluuntur ex dictis.

Quod Veritur sit p̄p̄i⁹ mōdus eēndi cōtractiū cēntia liter entis ad tertiū p̄dicamētū q̄d dicit̄ ad aliquid. super quo s̄ūdetur modus p̄dicādī huius p̄dicamenti. Arguit̄ p̄mo q̄ eē ad. nō sit modus huius p̄dicamētī. q̄ eē in. nulli us p̄dicamētī ē p̄p̄i⁹ modus. s̄z aliq̄ alia res cuius eē in. modus ē. ergo a s̄mīli eē ad. nulli us p̄dicamētī erit modus s̄z aliq̄ alia res cui cōuenit talis modus. Arguit̄ sc̄do sic. q̄ nō cōtrahit ens eēntial̄. q̄ cōcept⁹ absolut⁹ non p̄t icludi i cōceptū respectiū. s̄z cōcept⁹ ētis ē absolut⁹. ḡ nō includit̄ in cōceptū relatiōis. 7 p̄p̄i⁹ nō d̄bitur eēntial̄ ad hoc p̄dicamētū. m̄nor patet. q̄ ens p̄t concipi nullo alio intellectu. ergo cōceptus eius ē absolutus. Arguit̄ tertio sic ad idē. ratio formalis relatiōis est ad aliud. sed ratio formalis entis non ē ad aliud. ergo rō formalis relationis nō includit̄ ens. Arguit̄ quarto sic. quia iste modus esse ad. nō cōstituit hoc p̄dicamētū ad aliqd. q̄ qua rōne cōcurrit ille modus qui est eē ad. ad cōstitutōez ip̄ius p̄dicamētī. eadē rōne videt̄ p̄currere iste modus qui ē eē in. s̄z ex illis duobus modis. s̄. eē in. 7 eē ad. nō videt̄ posse cōstitui v̄na tertia q̄ditas p̄dicamētalis. tū p̄ q̄ isti duo modi vident̄ eē oīno diuersi p̄ rōnū 7 nō respicere se inuicē i ordine potentie 7 actus. tū sc̄do. q̄ tūc tale p̄dicamētū nō esset simplex ex quo cōponeretur ex illis duob⁹ modis. qui sūt eē in. 7 eē ad. In oppo^m arguit̄ q̄ eē ad. icluditur i rōe formali relatiōis 7 nō tāq̄ cōi⁹ 7 cōtrahib. le. ergo icluditur tanq̄ modus cōtractiū cōiōis quod est ens.

Primo sciēdū ē q̄ p̄ declaratiōe terminorū ponūt̄ due difficultates. p̄ma q̄d ē eē i. 7 q̄d eē ad. dī p̄ q̄ eē i. tātū v̄z. sic iherētia aptitudinalis. 7 ē q̄dā re^o s̄ūdāmētāl̄ s̄ūdāt̄ i nā cuiusl̄z nouē p̄dicamētōz accētīaliūz teriat̄ ad s̄b̄z. q̄ idēficat̄ real̄ cū suo s̄ūdāmētō. 7 idē ē q̄ nō p̄t cōstitui p̄dicamētū distinctū a suo s̄ūdāmētō. 7 dī q̄ eē ad. ē q̄dā re^o actualis formalis inter due extrema. a q̄bus real̄ distiguūt̄. sc̄cluso q̄cūq̄ actu itell̄s

Predicamentorum

¶ Secunda difficultas quid significet h^o nomen ad aliqd. Ad quā rñr per tria dicta qñz primū ē quozūdā dicētiū qñ hoc n^o ad aliqd cōueniēssimē significat nāz h^o pdicamēti se cū dū qñ ē gen^o gñalissimū ab alijs distinctum cuius rōem assignat. quia totum esse et tota natura h^o pdicamenti ē ad aliud que quidē bitudo signatur cōueniēter per hoc nomē ad aliqd. ¶ 2^m dictū est alioz dicētiū qñ hoc n^o relatio significat naturā illi^o pdicamēti. et non hoc nomē ad aliqd nec hoc nomē relatiuum. Cui^o talē rōem assignant. qñ gen^o dñ pdicari p se p^o eēntialiter de spēib^o et oib^o per se ptētis in illo gñe. s^z hoc nomē relatio est h^o. Nō autē hoc nomē relatiuum vel ad aliqd. g^o rē. Mōior p^o qñ p se cōtēta in isto pdicamēto sūt abstrata cuiusmōi sūt pñitas et filiatio. sed de talibus pdicatur eēntialit^o et p se hoc nomē relatiō et nō relatiuum. nec ad aliqd. qñ at entia cōcreta cuiusmōi sūt relatiua vel ea que sūt ad aliqd non cōtincātur per se in isto pdicamento tanqñ spēs vel p se inferiora sed tantuz reductiue pbatur dupliciter. primo rōe oñsiua qñ illd qd ē aggregatū ex reb^o diuersoz pdicamētoz nō p se in aliq vno gñe. sed id qd significatur per terminū concretū accidentalem ē aggregatū ex reb^o diuersoz gñez. g^o non ē p se in aliquo vno pdicamēto. et pñs qd significat p ista notia concreta pater et filius et similia non sūt per se in aliquo vno pdicamento. Maior p^o quia illud qd ē p se in gñe dñ eē per se ens et per se vnus sexto metha^o. S^z aggregatū ex reb^o diuersoz genēz nō ē p se ens. nec p se vnū. qñ 3° thopicoz dñ qñ albus nō ē i genere ppter suum duplex significare. 2° pbat idem sic. quia ois ppositio negatiua est vera in qua species vni^o generis remouet a spē alterius generis primo posteroz. gñ p^o et fili^o et bñmōi concreta eēnt per se in isto pdicamento. sequeretur qñ qñlibet similis ppositio esset vera. nullus hō ē pater nullus homo est fili^o. et cōsimilis. tenz pñs. quia in qñlibet tali negatur spēs pdicamenti relationis de spē pdicamenti sube 3^m dictū ē qñ hoc nomen ad aliqd pōt duplic^o cōsiderari. vno mō vt bec ppositio ad. denōt bitu^o cñm ad terminū ad quez sicut pñitas significat bitudinē pñis ad filiū tāqñ termini ad terminūz. Et hoc mō hoc nomē ad aliqd et hoc nomē rñz sūt sinonima. Et neutru^o ē gen^o generalissimū. Alio mō cōside

ratur hoc nomē ad aliquid. vt bec pō ad de notat vel significat bitudinē vie ad cñminum ¶ Ex^m sic pñitas h^o bitudinē ad filiū nō tāqñ termini ad ter^m s^z tāqñ vie ad ter^m. et tūc h^o n^o ad aliqd ē sinonimū cū hoc noīe relatio. iō sic relatio pdicat p se de spēb^o illi^o pdicamēti. et ē gen^o gñalissimū. sic ēt hoc nomē ad aliquid notandū ē. qñ i h^o 3° ca^o determinat Arist. dñ 3° pdicamēto qd ē relatio siue ad aliqd. Et ptinet duas pres pñci-pales. In p^o determinat de relatiuis fin opini-onē platonis. et alioz atiqz. Et ptinet duo pñ-cta. ¶ In p^o determinat de relatiōe scōz suūz eē-ēntiale. Et itēdit tres qōes. ¶ In qñ pñia tā-git diffōez rloz. et h^o ē ad aliqd vō talia dicūt qñqñ s^z h^o ipm qñ sūt. i. scōm eē suū qd bñt dñ-cūtur. i. referunt alioz. i. ad alia sub bitudine gñ casus. vñ dicūt qñlibet aliter ad aliū. i. sub qñ-cunqñ alia bitudie ab bitudine gñ casus. pu-ra sub bitudine acti casus vel ablatiui. ¶ 2° p^o ē bimēbris. et tāgit declaratōez diffōis pdicte sub vtroqñ mēbro ei^o. pñia ps pñlonis ē h^o. rela-tiua scōz suū eē referūt ad aliqd s^z bitudine gñ casus. pbat iductie pñ relatiōis scōm esse qñ-mai^o fm h^o ipz qñ ē dñ alteri^o. i. referē ad aliqd s^z bitudie gñ cas^o. hoc ē qñ dñ mai^o alic^o mai^o et duplū hoc ipm qñ ē dñ alteri^o qñ dñ duplū ali-cui^o duplū. et sñr alia relatiua fin eē sūt bñmōi et declarat in relatiōis scōm dici qñ bñt affect^o dñ-scipliā et ppositio sūt ad aliqd. et scōm suū eē di-cunt alioz. nec dicūt alr ad aliū. i. nō referūt sub alia bitudie qñ gñ. vt bñt dñ alic^o bñt. Et pñ alic^o pñ 2° de alijs. ¶ 2° ps 2° ē ista. aliq re-latiua dñr quolibet alr ad aliū. pñ qñ magnus ē ad aliqd. et tñ referē ad aliū sub bñ^o acti et non gñ vt magnū dñ ad puū magnū. et ē sñle dñ ali-cui sñle et sic dñ alijs. ¶ 3° p^o remouet vnā dubi-tatōem arist. qñ ista qñtuor bñt^o accubūt statio et cessio sūt ppositōes et ppositio ē ad aliqd. iō ista qñtuor sūt ad aliqd. iō possz aliq dubitat. vñ ista pñeta sed ē iacere vel stare sint dñ repñōis et pñs ad aliqd. Rñdet arist. qñ h^o cōcreta non sūt pñes. sed sūt quedā pñes denoiati ue dicte a positionibus.

¶ Tertio sciēdū ē. qñ circa hunc tex^m ori^o vna difficultas. vñz gen^o gñalif simū h^o pdicamēti referat ad aliū sub bñ^o ali-cui^o obligat^o vel sit pñ^o referēdi tñ. ¶ Et ar-guit pñio pñmā pñe. qñ si gen^o gñalif^o h^o pdi-camēti referet ad aliū. cū relatiua sint simul gñ

Liber

qua rōne genus gñalissimū erit gen^o genera-
lissimum eadē rōe termin^o ad quē referē ē ge-
nus gñalissimū. 7 p^o pñs in h^o pñdicamēto sunt
duo gñā gñalissima. 7 nā t3. quia ex quo vnū
relatiū nō ē pñ^o necq3 cōmuni^o altero. id nō ē
maior rō quare vnū relatiū sit magis genus
generalissimū q3 aliud. Cōtra secūda partem
arguit sic. q3 si genus gñalissimū huius pñdica-
mēti sit pñ^o referēdi. g^o sequitur pñs q3 erūt
duo gñā generalissima in hoc pñdicamēto. cō-
sequētia t3. q3 si genus gñalissimū sit pñcipi-
um referēdi aliq^o extrema signē illa i extre-
ma. b. 7 c. Tūc arguitur sic. aliqua est relatio
ipius. b. ad. c. 7 alia relatio mutua ipius. b. ad
c. Sed illa extrema sūt eā coia 7 eā pma. gñil-
le due relationes quib^o illa extrema referūt
mutuo erunt eā pñe. 7 p^o pñs erūt duo extrēa
gñā generalissima. Ad difficultatez nūc q3
gen^o gñalissimū huius pñdicamēti q3 ē relatio
nō referē. sed ē pñ^o referēdi tñ. Ad rōnē cō-
tra factaz dī q3 hoc cōe gñalissimū relatio est
pñcipiū referēdi. nō diuersa extrema adinuicē
sed idē ad seipm. puta hoc cōe relatiū
ad seipm. Nā dī relatiū relatiū relatiū. Et
id sicut extrema illius relatiōis sūt idē. ita ille
relationes mutue sūt eadē. Et si arguat q3
rlo in gñe generalissimo sūpta debet eē realis
sicut 7 quodlibet pñdicamēti ē reale. sed rela-
tio eiusdē ad seipm nō ē realis. g^o relatio i gñe
gñalissimo sūpta nō ē pñcipiū referēdi idē in
numero ad seipm. Rñr q3 licet rlo vna nūc-
ro que ē pñcipiū referēdi eiusdē in numero nō
sit realis sed rōnis tñ relatio vna in spē vel in
genere que ē referēdi pñcipiū eiusdē in gene-
re vel in spē ad seipm bene ē realis 7 sic ē in p-
posito. Et si vlt^o dica^o. inter q3cūq3 duo re-
latiua ē bitudo aliqua vna fm numerū. g^o rlo
erit vna scdm numerū. Dicif q3 vnū numero
capit^o duplx. vno mō vt distinguit^o 7 tra vnū
gñe vel spē. 7 sic negatur nā. alio mō capit^o
vnū numero p eo q3 cū alio potest constituer^o
binarium. 7 sic cōceditur aīa 7 consequens.

Conclusio rñsalis. esse ad. est modus
entis ad hoc rlm super quo fundat^o modus pñ-
dicandi isti^o pñdicamēti. 2° p pñia pte patz par-
gumētū factū in oppositū. 7 p vltima pte p3.
q3 rlo denotat s bām in eo qd ē ad aliud se ha-
bere. s3 iste modus denotandi fūdat^o in isto
mō eēdi q ē eē ad. g^o relingit^o conclusio vera.

Primo dubitatur. Utrum relatio di-
stincta realit^o sit a suo fūdamē-
to. Et arguit q3 nō. q3 7 si sic sequerē q3 qñ
erit silitudo q3 nō eēt qñitas. nā t3 q3 rem ab
alia realiter distincta pōt de^o facere sine alia
re. g^o si silitudo realiter distingat^o a qñitate po-
terit de^o facere silitudinē sine qñitate. Et 2° q3
si sic sequerē q3 ignis existēs parisi^o 7 ibi ca-
lefaciens aliq^o calefactibile necō calefacere
illud calefactibile rome 7 in quocūq3 alio lo-
co qñtūcūq3 distātē a parisiis. nā t3: q3 cale-
facto parisiis aliq^o calefactibili fiet noua sili-
tudo in calido exñte rome sed calefaciēs non
agit nisi calefaciēdo: g^o ignis exñs parisi^o cale-
fiet rome aliq^o calefactibile. 7 ē totū spaciū
q3 ē parisi^o vsq3 romā. eo q3 agēs mālē p^o agit
in ppinquū q3 in distās. Et 3° sic. q3 si sic seqrē
q3 sortes pōt eē pñ platonis quē nūq3 genuit. 7
qd sortes non eēt pñ ciceronis quē tñ genuit.
Primū incōueniens pbat. q3 qñq3 res exi-
stīt i pñe platonis pōt de^o oīno eadē creare in
sorte. s3 pñitas ē quedā res p quā pñ platonis
dī formalr pñ ipi^o platonis. g^o eadē pñnitatem
oīo pōt de^o creare de nouo in sorte. 7 sic sortes
erit pñ platonis quē tñ nūq3 genuit. scdm in-
cōueniēs pbat q3 si pñitas sortis erit reali^o
distincta a sorte 7 a cicerone filio suo poterit
de^o realr destruere illā pñnitatē remanētib^o
sorte platone 7 cicerōe. 7 tūc sortes erit pater
ciceronis quē tñ genuit. In oppo^o arguit.
q3 impossibile est fil^o 7 se eandē formā intēdi
7 remitti. sed rlo intēdit qñ suū fundamētū
remittitur: 7 contra qñ fūdamētū intēditur
rlo remittit^o. g^o rlo 7 suū fūdamētū nō sūt vna
forma realiter. Maior pbat q3 intēdi 7 re-
mitti sūt mor^o 7 rry. mō ipossibile ē fil^o idē mo-
ueri morib^o 7 rrys. Minor pbat q3 suppo^o q3
sortes sit magis alb^o q3 plato. 7 remittat^o albe-
do sortis tūc sortes fiet magis siliis platonis. si
vero albedo sortis intēdat tūc fiet min^o siliis
platonis. eo q3 cōtinuo albedo sortis recedit a
gradu albedinis platonis. Et 2° sic. nulla eadē
res limitata vltimo mō pōt formaliter pñne-
re opposita scdm pfectā idētitatē eandē sibi.
sed in eodē fūdamēto successiue fūdan^o op-
posite relationes formaliter. g^o q3 rōne pñnet
vnam pñdētitatē pari rōe pñneret aliam re-
lationē. Tercio sic. frinoliū vñ eē personā
diuiduis constitui formaliter ex ētib^o rōis
cum sint realiter distincte. sed persone diuic

Predicamentorum

realiter constituunt relationibus. *¶* Relatio erit ens reale. *¶* Quarto sic. qz vnio iposte^a vbi diuini cum natura humana e distincta realit^r a naturis vnibilib⁹. et tamen est relatio. *¶* Relatio e realiter distincta a reb⁹ absolutis. *¶* Da ior pz quia nisi sic sequeretur qz verbu possz ee incarnatu absqz eo qz assumeret nam humanam vel aliquam aliam nam⁹ pns e incoueniens. pz tn pna. qz deus fecisset nam illam eandem quam mo assupsit sine eo qz eaz assupisset exqz vnio iposte^a est eadem realiter cum na vnbili. et tunc fuisset na vnibilis. s. verbu et natura humana sequeretur qz tunc erit vnio iposte^a verbi cum na sine assumptione ipsius natur^r et per pns fuisset incarnatio verbi sine assumptione nature. quia incarnatio non e aliud qz ipo^a vnio vbi diuini cum natura. *¶* Propter istas rationes et alias cōsimiles rñdetur affirmatiue ad dubium et ad rōes in oppositū. *¶* Ad primā dī qz oēm rem priorē distinctaz realit^r ab alia pōt deus separare. sed nō posteriorē pp eēntialē ordinē et depēdētiā. quā hz posterior a priori. modo rlo posterior e eēntialiter suo fūdamēto. iō nō pōt relationē separare a suo fūdamēto. sed dicitur qz licet de⁹ nō possit facere similitudinē sine q̄litate possit tñ facere duo alba sine similitudine. Ad hoc dī qz de⁹ pōt facere duo alba sine similitudine actuali et realiter distincta. tamen illa alba erūt filia similitudine fūdamēntali. vel dī qz positis fūdamēto et termino necessario surgit relatio extrinsec^a adueniēs. iō positis duob⁹ albis necō surgit similitudo nō necessitate depēdētie prioris ad posterius. sed necessitate nālis exritie eo mō quo dicerem⁹ qz posita totali cā in eē naturaliter agēte et in actu ponit effect⁹. *¶* Ad scdaz dī qz calefacto parit^r aliq⁹ calefactibili fit noua rlo in calido vl calefacto exñte rome. non tñ oī qz in eo gñetur noua caliditas. et cuī dī qz calefaciens nō agit nisi calefaciēdo veruz e in actiōe naturali s; actiōe metaphica pē pducere nouā relatiōem in quocūqz distāti. qz agēs metaphicu abstrahitur a situ. Et si queratur vtrū aliud distans in quo agens remouetur causat relationē mutē. Dicit^r qz secūdu intentionē phi gnto phisicōz videtur eē propter relationē qz acquiratur in aliquo pso solam mutationē alterius. vl pōt dici qz dicit simplicius super predicamēta qz aliqd mutatur dupl^r. s. in se. Alio mō ad aliud. aduenien

te aut relatione subim mutat^r ad aliud. *¶* Ad tertiā pz satis qz pp naturalē coeigentia extremoz ad relationē nō pōt relatio destrui remanentib⁹ extremis nec pōt aliqua rlo sup aliquo fundamento fundata in ordine ad aliqū terminū repiri i alio fundamēto eadem i nūcro l; tñ i spē vel in gñe possit reperiri.

Secundo dubitat^r. Vtrū oīs rlo sit in pdicamēto rlonis. *¶* Pro cui⁹ solutiōe ponūtur octo distinctiōes. et vñs dictū. *¶* Prima distinctiō e qz duplicia sūt relatiua que dam sūt relatiua scdm dici. Alia sūt relatiua secūdu eē. relatiua scd; dici sūt illa qz de suo pncipali significato nō importāt relationē. sed solū de pnotato suo. *¶* Sc; relatiua scdm eē sūt qz de suo pncipali significato importāt relationē. *¶* Scda distinctiō duplex e rlo. qdā e relatio rōis qz depēdet ab intellectu i esse et conseruari. et ē i aīa obiectie cō sūt sede itentiōes Alia e rlo realis que. s. pē existere secluso quocūqz actu itells. *¶* Tertia distinctiō qz relatiō nū realiū quedā sūt reales i altero extrēo tñ et sūt ille quoz alterū extrēmū depēdet ab altero. sed nō e contra. vt rlo scie ad scibile. vel creature ad creatorē. alie sūt reales in vtroqz extrēmo. quaz. s. extrema depēdent a se mutuo vt relatio pns ad filiū. *¶* Quarta distinctiō quedā sūt relatiōes disqueparentie quarum. s. extrema sūt alteri⁹ et alteri⁹ rōis vt pñitas et filiatio. Alie sūt relatiōes epparentie qz rum extrema sūt eiusdē rōis vt similitudo e q̄litas. *¶* Quinta distinctiō. quedā sūt relationes suppositiōis qz sūt pncipales sic dñiuz. Alie sūt suppositiōis que sunt inferiores sic seruit^r. *¶* Sexta. duplices sunt relationes reales quedā sūt aptitudinales vel fundamēntales que. s. requirunt terminū solū in aptitudine. et pdicant^r de suis fundamētis per se in scdo mō. Nec ēt distinguū pncipaliter aut realiter a suis fūdamētis sicut assimilabilitas. l; enim non essz nisi vñs albu adhuc ipz assimilabile essz ali cui albo possibili. Alie sūt relatiōes actuales qz regunt fundamētū et terminū actualit^r et realiter existere cō ē similitudo. Nā si solum essz albu l; ipz essz assimilabile nō tñ ē simile et talis relatio pdicat^r contigēter et pccēs de suo fundamēto a quo ēt distinguū realiter *¶* Septima distinctiō. relatio actualis est duplex. quedā e intrinsecus adueniens que necessario cōsurgit positis extremis. Et dicunt^r

Liber

intrinsecus aduenire eo q^d psequit^r naturam fundamēti z termini. Alie sūt extrinsec^o aduenientes que s. nō surgūt immediate posito fūdamēto z termino vt pōita potētia actia ignis z posita passiva stupe ignis non agit in stupaz nisi p^orior fiat approximatō eorū dē adinuicē. **O**ctava distinctio r^osonū intrinsec^o aduenientiu. quedam distinguūt reat^r a suo fūdamēto sicut p^oritas z similitudo. qdā vō nō sicut ereatio. z de talib^o dā^r regula scotistica. **D**is relatio cui^o fūdamēto repugnat eē sine termino ē eadē realiter cū suo fūdamēto lz non for^omaliter. **D**ictū ē istud ad h^o q^d aliqua relatiō sit in p^odicamento relationis q^utuor p^oditiones regrūt^r. **P**rima ē q^d talis relatiō sit scōm esse z p^o hoc excludūt relatiā secūdu dīci. z^o q^d sit realis. z per hoc excludūt z^o itentōes. **T**ertio q^d sit actualis. z p^o hoc remouēt relatiōes fūdamētales z aptitudinales que sunt eiusdē p^odicamēti cū suis fūdamēt^o. **Q**uarto q^d sint intrinsecus adueniētes z per hoc excludūt^r sex vltima alia p^odicamenta cū sint quidā respectus intrinsecus aduenientes.

Tertio Dubitat^r. Utrūq^o oīs relatio for^omaliter contineat^r sub aliquo p^odicamēto. **A**d dubiū r^onr p^o duas distinctiōnes z vnū dictū. **P**rima distinctio ad relationem actualē realē intrinsec^o aduenientē q^utuor conditōes regrūt^r. **P**rima q^d extrema sint realia. sic q^d in rōne fundādi vel terminādi non depēdeat ab intellectu. **S**ecūda ē q^d sint realiter distincta. **T**ertia est q^d oriatur ex natura extremoz z non cōsurgat in eē p^o actum cōpatiuū intellectus. **Q**uarta ē q^d inter extrema sit hūdo mutua. ita q^d hēant adinuicem mutuam depēdētiā. **S**ecūda distinctio q^ddam sūt relatiōes que fūdat^r super re alicuius p^odicamenti z iste dicūt^r p^odicamētales alie sunt relatiōes que nō fundāt^r sup esse alicuius p^odicamēti. s^z in oī p^odicamento reponūt^r. z iste dicūt^r relationes transcendētes quaz sunt quatuor genera. **P**rimum gen^o est relationū que cōueniūt enti in quantum ens vt. s. abstrahit ab oībus p^odicamētis z eorum passionibus. z h^o sunt hūdoines ordinis z diuisiones que sunt inter ens z passiones eius que quidē passiones sunt vnū verū bonū aliqd z res. z^m genus est relationū identitatis z diuersitatis idē enī z diuersuz diuidunt ens. z^m genus est sicut superius z inferius genus z

species z consimiles que cui^obet generi cōueniunt. **E**t si queratur utrū relatio superioris z inferioris g^ois z spēi sit realis. **R**nr q^d tales relationes p^ont dupliciter considerari. vno modo formaliter vt. s. sunt respect^o derelicti i obiecto p^o actū cōpatiuū itell^ois. z sic sūt r^ospcūs rationis. alio modo p^ont capi fundamentaliter. s. p^o actibus super q^ubus intellectus fundat illos respectus rōis. z sic sūt respect^o reales trāscendētes de q^ubus in p^oposito ē sermo. **Q**uartum genus ē relationū que sunt in deo cuiusmodi sunt relationes originis z oēs relatiōes cōes. z de oībus his relationib^o trāscēdenti bus a quibusdam dā^r talis regula. **D**is relatio que non est realiter distincta a suo fundamēto est ex se trāscēdēns quia oīs relatio que ē directe in genere relationis vel in aliquo alioz sex vltimoz p^odicamentoz est accidēs realiter a suo fundamēto distinctū. **R**elatio at^o que est eadē cū suo fundamēto nō ē accidēs sibi. s. talis relatio nō erit p^odicamētal^{is}. quare relinq^uitur q^d erit trāscēdēs. **P**ōt t^o forsan dici q^d h^omōi relationes trāscēdētes q^uditat^{ie} sunt in g^one relationis lēz denotiatiue rep^oat^r i quolibet genere. dictum est istud. **D**is relatio realis actualis z non trāscēdēs ē in aliquo septē vltimoz p^odicamentoz quia oē tale vel ē intrinsecus adueniēs. z sic ē de p^odicamēto relatiōis. si vero fuerit extrinsec^o adueniēs tūc reponit^r in aliquo sex vltimoz p^odicamentoz.

Ad rationes **A**lii oppositum. **A**d p^omam dīcī^o q^d non est simile de eē i. z de eē ad. q^z eē in. ē quidā respectus aptitudinalis vl^o fūdamētal^{is} nō distinct^o a suo fūdamēto. **I**ō nō fac^o aliud spāle genus p^odicamētale vt patuit ex vltimo dubio. **S**ed eē ad. est respect^o formalis z actualis distinct^o real^o a suo fūdamēto. z lz relatiuis cōueniat eē in. z eē ad. non t^o eodē mō q^z eē ad. ē de formali z q^uditatiua rōe ei^o. sed eē in. seg^utur eā p^o modū cuiusdā p^opetatis. z iō r^oso nō cōponit^r q^uditatiue ex eē in. z eē ad. q^z eē in. i nullius absoluti vel respectiui p^oceptu formali reponit^r. **A**d scōm d^o q^d p^ocept^o entis nec est absolut^o nec respectiū. s^z abstrahit ab vtroq^o sicut diuīsu in suo conceptu formali abstrahit^r a diuidentibus. **E**t cum p^obat^r q^d ens pōt^r i telligi nullo alio cōceptu intellecto d^o q^d illd non solum cōuenit absoluto q^o ex oppōito diuidit^r p^otra respectiū sed ēt competit in dif

Medicamentorum

ferenti suae entis cōi diuiso q̄ fm suā rōem for
malē. nec ē ad se. nec ad aliū. ¶ Ad tertium dī
q̄ sicut homo ex sua rōe specifica ē bō forma
liter. ⁊ non per alia priora p̄tenta in sua q̄dita
te sic relatio per suā rōem specifica ē ad aliud
licet nō oīa sua priora intrinseca sint formalit̄. et
ad aliud. Et si obijciat. ergo relatio non dicit
p se vnum conceptū. q̄ cōpositū ex absoluto:
⁊ respectiōnē ē per se vnu. Respondeo q̄ ex po
tentia cōtialit̄ actu p̄po fit vnu per se. modo
ens q̄ includitur q̄ditative in relatiōe sicut
in alijs generibus dicit entitatē potentialem
respectu relationis cōtrahētis ⁊ determinan
tis ipsū ens ad certū genus. iō ex ente ⁊ p̄pria
rōne relationis tñ fit vnu per se conceptus
relationis. ¶ Ad tertiam patuit ex prima so
lutione q̄ relatio q̄ditative nō cōponit̄ ex eē
in. ⁊ eē ad. sed eē ad. ē de conceptu formali re
lationis ⁊ eē q̄ passio superaddita quiditati.

Queritur Utrū oīa re
latiua dicant̄
ad conuertentiam. ¶ Arguit̄
primo q̄ non. q̄ dicit̄ ad puer
tiam ē eē fil nā. sed nō oīa re
latiua sūt fil nā. q̄ nō oīa dicū
tur ad pueritiam. ¶ Minor p̄batur duob⁹ rōi
bus. Prima ē q̄ scibile ⁊ scia sūt relatiua. ⁊ tñ
non sūt fil nā. q̄ nō oīa r̄la sūt fil nā. ¶ Ma
ior ē p̄bat aristo. q̄ scibile prius ē scia. er
go scibile ⁊ scia non sunt fil nā. An̄s p̄bat ar
istoteles trib⁹ rōibus. q̄ in plurib⁹ res p̄existūt
an̄q̄ de ipis hēam⁹ sciam. q̄ in paucis videm⁹
sciam ⁊ scibile fil accipi. Scda rō scibili dīstru
cto destruitur scia. sed scia destructa nō dīstru
itur scibile. q̄ scibile ē p̄ scia. An̄s p̄traq̄ par
te p̄z. q̄ si scibile nō sit scia nō ē. s̄ si scia nō sit
nō oīz scibile nō eē. naz si q̄dra⁹ circuli sit sci
bilis nōdū tñ ē ei⁹ scia. ⁊ rō scibili sublato nō
ē scia. ⁊ tamē contingit plura eē scibilia. q̄ sci
bile p̄ ē q̄ scia. Scdo p̄batur p̄dicta minor
q̄ nō oīa relatiua sūt fil nā. q̄ sensus ⁊ sci
bile nō sūt fil nā. ⁊ tñ sūt relatiua que non
oīa relatiua sūt fil nā. ¶ Maior p̄z. q̄ scibile
p̄us ē sensu. q̄ scibile ⁊ sensus nō sunt fil natu
ra. An̄s p̄z duabus rōibus quia destructo sen
sibili destruit̄ sensus. sed destructo sensu non
destruitur scibile. q̄ scibile p̄i⁹ ē sensu. an̄
tecedens. p̄ prima p̄te p̄z. q̄ destructo scibili
destruitur corpus. q̄ destructo scibili destrui
tur sensus. s̄ p̄ia. quia sensus ē circa corpus.

vl in corpore. An̄s p̄z q̄ oē corp⁹ ē scibile. ⁊ p̄
aistis p̄z. q̄ destructo aiali destruit̄ scius. ⁊ tñ
nō destruit̄ scibile. q̄ sciu destructo nō destrui
tur scibile. ¶ Minor p̄z q̄ destructo aiali ad
huc remanet corp⁹ calidū dulce ⁊ amaz. ¶ ⁊
rō scius fil ē cū scato. s̄ scibile p̄ ē scato q̄ se
scibile p̄ ē sciu. maior p̄z q̄ fil sit aial qd ē scia
tū ⁊ sciu. minor p̄z. q̄ ignis ⁊ aq̄ ⁊ alia ex q̄b⁹ cō
stat ip̄z aial p̄us sūt q̄z aial. ¶ In opp⁹ ē aristo.
sciendū ē. q̄ p̄ declaratiōe ter

Primo minor ponit̄ due difficulta
tates. Prima ē qd ē dici ad pueritiam. Ad quaz
dī q̄ relatiua dici ad pueritiam ē ip̄a sic se hēre
q̄ si vnu refert̄ ad aliud: ita aliud refert̄ ad
ip̄m. Iō pueritiam ē passio terminoz bñtium
ad se inuicē mutuā depēdētia. ⁊ difficultas
q̄t requirūt̄ ad hoc q̄ aliqua ad se inuicē in
mutuo referāt̄. Dicit̄ q̄ q̄q̄. s̄ sūt relati
onis. sūdañtū. termin⁹ aq̄. termin⁹ ad quē. et
ip̄a relatio. vñ sūt relatiōis ē illud qd refert̄
per ip̄a relationem. s̄ sūdamētū ē rō q̄ ip̄a
rō ē in ip̄o subo. sed termin⁹ aliquo ē ip̄m r̄lin
⁊ terminus ad quem ē correlatiuū relatio vō
ē hitudo media inf̄ illos duos terminos vñ
grā p̄ refert̄ ad filiū p̄p̄nitatē que ē q̄dam
hitudo media inter patres ⁊ filium. sed sūt
illius paternitatis est aial quod genuit. sūda
mentum vero ē potentia actiua patris. ⁊ tñ
nū aquo ē hoc relatiuū p̄. s̄ termin⁹ ad quē
est hoc correlatiuum filius. Verūtamen ad
huc est differentia inter terminum ⁊ correla
tiuum quia termin⁹ ē illud qd ē fundamentū
relationis oppositē sicut termin⁹ paternitatē
est potentia passiua filij super q̄ sūdañt̄ filiatō.

Secundo sciendum est q̄ in hac secū
da parte principali determi
nat aristo. de p̄p̄rietatib⁹ relatiōz. Et cōtinet
quinq̄ p̄cta. In quoz p̄io ponit̄ primā p̄p̄
tatē relatiōz q̄ ē hec q̄ p̄trarietas ē in relatiō
ne id est in relatiuis vt virtus contrariatur vi
cio. ⁊ disciplina contrariatur ignorantie. ⁊ ta
men ip̄a sūt ad aliqd. verūtamen ista p̄p̄rie
tas nō conuenit oībus relatiuis. quia nō p̄e
nit relatis fm eē vt duplo nihil est contrariū
neq̄ triplo neq̄ alicui talium. In secūdo p̄
cto ponit̄ secundaz p̄p̄rietatem que est hec
relatiua videntur suscipere magis ⁊ minus.
patet quia simile dicitur magis vel minus si
mile. ⁊ equale dicitur magis vel minus egle
Et tñ vtrūq̄ ē relatiuū q̄z fil ē dī alicui fil ē ⁊ i

Conuertē

paternitas

*Termin⁹
Correlatiuū*

Contrarietas

*Magis
minus*

eque de alicui ineqle. et pcedas ppetas no co-
petit oib' relatiuis. qz duplu no dr magis vel
min' duplu. ¶ In 3° pucto poit tertiā ppetatē
q̄ ē h. Oia rlatina dicūt ad puerteriā. qnā pro-
bat duplr. p̄i his q̄ referūt adiuicē sub hi^o
eiusdē cas^o. et trib' exēplis. Primū ē qd ser-
uus dr dñi seruus. et dñs serui dominus scdm
exēplū duplū dr didy dupluz. et didium dupli
dimidiū. 5° exēplū. mai^o dr minore mai^o. et mi-
n^o dr maiore min^o. ¶ 2° pbat duob' exēplis
in his q̄ referūt adiuicē sub hitudine diuer-
soz casuū vt disciplina dr disciplinati discipli-
na. et discipliatū discipline disciplinatū. 2° exē-
plum vt sensus dr sensati sēsus. et sensatū sēi^o
sensatū. ¶ 3° ponit phs vnū impedimētū ppter
q̄ ptingit relatiā nō dici ad puerteriā. et ē istd
q̄ qñcūqz non ē conueniens assign^o rli ad suūz
correlatiū tuc relatiā nō dicūt ad puerteriā.
vnde talis incōueniens assignatio pōt ptinge-
re duob' mōis. vno mō qñ correlatiuo nō est
nō ipositū. vt si ala assignet ad auē tunc nō dr
ad conuertentiā. qz ala nō dr ala auis in eo q̄
ala s̄ in eo q̄ alatū. qz multa sūt alata q̄ nō sūt
aues si tñ fieret assignatō pueniēs. tūc bñ dice-
retur ad puerteriā. vt ala dr alati ala. et alatū
dr ala alatū. Jō cōtra istud impedimētū pōit
Aristo. vnū documētū. s. q̄ qñcūqz correlatio
alicui^o. rli nō ē nomē ipositū tūc necesse ē sin-
gere nō correlatiuum a nomie relatiuo qd p-
bat trib' exēplis. Quoz p̄mū ē de ala et alato
de quo iam dictū ē. scōz exēplū si rem^o assigne-
tur relatiue ad nauē non erit conueniens assi-
gnatio. quia rem^o nō referē ad nauez in eo q̄
natis. quia multe sūt naues quarū remi non
sunt. iō si correlatiuum remi fingat scdm de-
noiationē a remo tūc illi cōueniens ē assigna-
tio. Et dicere ad puerteriā qz rem^o dr remiti
rem^o et remitum dicūt remo remitum. ¶ Ter-
tiū exēplū est de capite. quia si assignet relati-
ue ad al tunc non est conueniens assignatio. qz
caput nō refertur ad aīal in eo q̄ aīal. multa. n.
sūt aīalia nō habētia capita. iō oz correlatiū
fingere scdm denoiationē factāz ab hoc noie
caput. et tūc erit pueniens assignatio et dicere-
tur ad conuertentiā. vt caput dr capitati caput
et capitatum capiti capitatum. Ex istis cōclu-
dit suū documētum dicēs q̄ quotienscūqz
correlatiuo nō erit nomē ipositū. tūc nomē
correlatiū fingatur noie relatiui. vt ab ala si
gatur alatum. et a remo remitū. et tunc si fiet

cōueniens assignatō et sic dicēt oia relatiā ad
conuertentiā 2° pōt cōtingere incōueniēs
assignatio qñ relatiuo et correlatiuo ē nomen
impositū. et h̄ sit si rli nō assignetur ad suū p-
p̄iū correlatiū. sed ad aliqd accidens sui cor-
relatiui. tunc non erit cōueniens assignatio.
vt si seru^o nō assignet ad dñz sed ad hoiez aut
ad bipedē tūc erit incōueniēs assignatio. et sic
hic capit accēs poi eo q̄ ē extra eēntia alic^o.

Tertio notandū ē q̄ circa hunc textum
incidit vna difficultas quia exq̄
contingit conuenienter assignare relatiuum
ad suū correlatiuum quomodo poterit sciri
quando erit conueniens assignatio. et quādo
nō. Ad hāc dubitationem respondet aristote-
les per vnā regulam que stat in duabus con-
sequentys. Quarum p̄ima est. si circūscripti
quibuscūqz accidentib' que accidunt ipi cor-
relatiuo relicto solo illo correlatiuo ad quod
relatiuum est assignatum. si adhuc dicatur il-
lud relatiuum ad correlatiuum assignatū cō-
ueniens erit assignatio. et dicitur ad puerteriā
am: Hāc psequentiā declarat Arist. p exēplū
quia si a domino per intellectū p̄scindatur
quecūqz sibi accidūt inquātū domin^o. vtpu-
ta eē bipedē vel eē perceptibilē scientie et esse
hoiem remanente sola illa ratione que ē esse
dñm adhuc seruus dicit ad dñz. dicit eni ser-
uus dñi seruus. et dñs serui domin^o. ideo ē cō-
ueniens assignatio serui ad dominū et adiuui-
cem dicūt ad conuertentiā. ¶ Secūda cō-
sequentia ē hec si circūscriptis omnib' alijs
que accidunt correlatiuo inquātū correlatiūz
relicto solo proprio correlatiuo ad quod tale
relatiuum ē assignatum non dicatur vlti^o
ipsum relatiuum ad correlatiuum. erit incō-
ueniens assignatio. hanc consequentiā de-
clarat aristoteles per duo exēpla. ¶ Primūz
exēplū est q̄ seruus assignetur ad hominē
tanquā ad correlatiūz. et per intellectum p̄-
scindantur ab homine quecūqz sibi accidunt
in eo q̄ homo non vlti^o refertur seru^o ad
hoiem. Jdeo erit inconueniens assignatio. nec
dicretur ad conuertentiā et quia si seruus di-
catur hominis seruus non tamen econtra di-
citur homo serui homo. 2° exēplū ē de ala
ga si refertur ala ad auem incōueniens erit
assignatō quia si ab aue remoueat eē alatū
tunc ala amplius non erit ad aliqd quia cum
nō sit alatū non erit ala alicuius.

Predicamentorum

Conclusio Responsalis si fuerit conueniens assignatio relatiui ad correlatiuum. oia relatiua dicuntur ad conuertentia. cōclo pz ex secūdo et tertio nobilibus

Primo dubitatur. Utrū relatiua sunt simul natura. ad qd dubius in quarto pūcto rīdet aristo. dicens q in pluribus relatiuis verū est ipsa eē sīl nā. pz quia q cūqz posita se ponūt et pempta se perimūt sīl nā. s3 rliua sūt b3. g. 2c. Minor pz pzio quo ad primā ptē qz duplū et viduum sūt relatiua et tñ posita se ponūt. et relatiua pōita se ponunt Minor pz duobus exēplis. qz cū duplū ē dimidiū ē. et ecōtra. sīl r cū sit seruus dñs ē. et ecōtra. 2o pz minor q ad secundā ptē qz relatiua se auferūt adinuicē. g. relatiua pēptase pūmunt. Anz pz qz si nō sit duplū nō erit viduum n3 ē.

Secundo dubitatur. utrū eē sīl natura sit ppziū quarto relatio. Et videtur q non. qz pī et filius sūt relatiua. et tñ nō sūt sīl natura. g. 2c. Minor pz qz pī ē pzioz filio. ¶ In oppo^m tñ arguit qz relatiua mutuo referūtur adinuicē. et dicūt ad conuertentia. g. vnū nō ē pzio altero. Dī qz relatiua sūt sīl natura tñ relatiua eē sīl nā duplū pōt itelligi. vno modo qz tñ ad eē dependens siue eē ad aliud qd eē est eis ppziū in qz tñ sunt relatiua. alio qz tñ ad eē existētie qd quidē eē accidit relatiuis in quātū relatiua sunt. et sic nō o3 relatiua eē sīl natura. qz nō o3 qz si pī existat qz filiū existat. et cōfirmat p Aristo. cū dicit q si aliquod relatiuum fuerit pueniēt assignatū ad aliquod correlatiuum. tūc illa dicūt sīl ad cōuertentiam et eē simul natura. Alī rñr qz relatiua dicunt eē sīl natura nō solū qz tñ ad eē dependēs s3 ē qz tñ ad eē existens. qd tripliciter pbat. pzio qz dicit Aristo. sciam et scibile nō eē sīl natura eo qz scibile pz existat scie. 2o pz cū dicit q se. sus et sensibile nō sūt sīl natura eo qz sensibile pū sit qz sensus. Ex quo vī sequi qz aristo. per sīl natura intelligat solitatem nō qdē dependentie tñ sed existētie. S3 arguit. sortes puer differt a seipo sene. s3 sortes senex et sortes puer nō simul existunt. g. 2c. Dī qz ista rñsio intelligitur de re^u q in hoc pdicamento reponūtur modo differentie et differentie nō reponūtur. in hoc pdicamento. 3o confirmat p augustinū in suis pdicamentis dicentem illa simul eē natura qz tñ ad ortum et ad occasum. nā qz cū incipiunt eē simul et desinunt eē ita qz neu-

trum est causa alterius dicuntur simul eē naturali existentia. sed relatiua sunt bñmōi. g. 2c.

Tertio dubitatur. Utrū relatio terminetur ad aliquod absolutū vel respectiū. Et vī qz ad respectiū qz ad illud terminatur relatio ad quod ipm relatiuum referatur. sed ad illud referē ad qd diceretur circūscripto omni alio. illud autē ē correlatiuum et nō ē qd absolutū. g. relatiuum terminat ad correlatiuum. et non ad aliquod absolutū. ¶ Secūdo sic. Aristo. ponēs rīaz de conuertentia relatiuoz. dicit q si ab aliquo correlatiuo circūscribatur eē relatiui āplius nō referat illud correlatiuum et cum illud relatiuum termineat ad illud ad qd refertur. sequitur q terminatur ad aliqđ respectiū et nō ad aliqđ absolutū. Rñdetur qz relatio terminat nō ad relatiōez oppositam s3 ad fūdamētū oppositae relationis. qz circūscripto oī respēu ad albediez qē i forte adhuc plato alb⁹ diceret filis sortis. s3 nō ecōtra. Et tñ in forte nō videt aliquid respectiū qz possit terminare similitudinē platonis ad sortē. quare relingitur qz albedo sortis terminabit dependētiā similitudinis platonis ad sortes cū hoc tamē qz qdā relatio fundat i absoluto. et terminatur ad absolutū sicut similitudo qz p fundamento habet vnā albedinē. et p termino bz aliam albedinem. Aliqñ at fundatur i respectu et terminatur ad respectū vt distinctio inter duas solitudines. aliquando autē fundatur in absoluto. et terminatur ad respectiū sicut relatio pzioritatis qua fundatum dī ē pzioris relatione fundata in ipso. Aliquādo vero fundat in respectiū et terminatur ad absolutum sicut relatio posterioritatis qua relatio posterior est fundamento.

Ad rationes an oppositū quas mouet aristo. cōtra primā pprietatē nō soluēdo pōt dici vī ē de relatiuis scdm dici de qb⁹ relatiuis nō intelligitur s3 de relatiuis scdm eē. vī tñ scia sit respēus vel nō patebit in sexto phisicoz. et hec ē qdē.

Veritur Utrum relatiuoz terminorū determinatio specifica sumat ex determinatione fundamentorū et terminorū et determinatō materialis ex distinctione materialis subor. ¶ Arguitur primo cōtra primāz partē. in quarundam relationūz fundamēta-

Liber

genere distinguuntur. et tñ oēs relationes sunt eiusdem generis. g. distinctio relationū nō potest sumi ex distinctione fūdamētōz. Añs p3 d paternitate qz fūdať sup gñatione actiua et filiatio sup gñatione passiua. ¶ Arguit scđo sic cuiuslibet rei distinctio specifica cū sit eēntia lis sumitur ab aliquo qđ ē de eēntia illius. sed nec fundamentū nec terminus sūt de eēntia relatiuoz. g. ipsaz distinctio specifica non sumitur a fūdamēto vel termino. ¶ Arguit 3º sic contra secūdā ptē qđ sit. quia si sic sequeret qđ similitudo et dissimilitudo eēnt idē numero. cōsequēs ē falsū qz spē distinguūt. g. nūero p3 t3 pñā. qz similitudo et dissimilitudo pñt eē in eodē subo nūero. ¶ In oppositum arguit auctate aristo. et oīum logicorum distinguētium relationes per determinationē absolutoz.

Primo sciendū ē. qđ p declarationē terminorum ponuntur quattuor distinctiones. Prima est qđ relationū triplex ē idēntitas. s. generica specifica et nūeralis. unde ille relationes dicūtur eedē gñe qđcūq sūt eiusdē pñcamēti. et ille dicunt eedē spē quaz fūdamēta et termini sunt eiusdē spēi sicut oēs similitudines fundate sup albedinē. et oēs pñitates fūdate sup eandē potētiā actiua. S3 idēntitas nūeralis relatiuoz sumit ex idēntitate numerali sub ad fundamentū. ¶ Scđa distinctio relationū triplex ē determinatio. s. gñica specifica et nūeralis. unde ille rñones dicuntur distinguī genere quecūqz pñtētur sub diuersis generib⁹ intelligendo de genere subalterno vt fūdamēta pñitatis et filiationis que distinguūtur genere. s. gñalissimo. Jō iste relationes que sūt paternitas filiatio distinguūtur genere sub alterno. Sed ille dicunt distinguī spē qđrū fundamētū vni⁹ spēi distinguīt a fūdamēto alteri⁹ vel termin⁹ vni⁹ specificē distinguīt a termino alteri⁹. ex quo seqt qđ ad determinationē specificā relationū sufficit alterum illoz distinguī. s. qđ fundamēta distinguūtur spē vel qđ termini spē distinguūt. Aliter relationes dicūtur distinguī numero quarum fūdamēta distinguūt numero. Ex ista determinatione inferūt duo correlaria. ¶ 1º ē qđ non oēs similitudines sūt eiusdē spēi saltem spālissime. p3 de similitudine fundata sup nigredine et alia fundata sup albedine. ¶ 2º correlariū qđ nō oēs dissimilitudines sūt eiusdē speciei spālissime. p3 qz sic pñs de similitudine fundata

super nigredine et alia fūdata super albedine. ¶ 3º distinctio relationū distinctio nūeralis ē duplex quedā est nūeralis seu subiectiua. Et sic oia actiua exñtia in eodē subo numero sūt eadē in numero. Et gñaliter quecūqz accidentia sūt in materia in qua. Alia ē distinctio nūeralis formalis. et sic tunc illa accidenter dicūtur distinguī numero qđ distinguūtur realiter cuiusmōi sūt relationes fūdate sup fūdamētū realiter distinctis. ¶ 4º distinctio qđ relationū duplex ē distinctio quedā ē intrinseca et eēntialis. Et talis sit per dñam intrinsecā et essentialē. vtpote distinctio specifica per propriam dñam specificā. et distinctio nūeralis per pñiā hecceitatē seu per dñam nūeralem. Alia ē distinctio relationū per intrinsecā qđ sumitur ex parte distinctōis fūdamētōz et terminoz. et i b sensu pcesserūt tres p distinctōes

Secundo sciendū ē. qđ in hoc quito capitulo mouet aristo. vnam dubitationē. Et cōtinet octo pñones. In pñā cōclussione tangit ipsā dubitationē. et ē h. vtrū scilicet aliqua scia sit ad aliqd. ¶ Secunda pñ ē ista nulla prima sba ē ad aliqd. p3 qz pñe sbe nec p3 se totas nec p3 ptes sūt ad aliqd. g. nulla p sba ē ad aliqd. pñā ptē añtis pbat duob⁹ bus exēplis qz aliqs hō nō dñ alicui⁹ aliqs hō. Nec aliqs bos dñ alicui⁹ aliqs bos. Secūda añcedētis pbat sñr duob⁹ exēplis quia qđaz man⁹ nō dñ alicui⁹ quedā man⁹ nec quoddā caput alicui⁹ quoddā caput licet bñ dicat alicui⁹ caput vl alicui⁹ man⁹. ¶ 3º pñ ē h. et sube scđm se totas nō sūt ad aliqd. pbat trib⁹ exēplis. qz hō nō dñ alicui⁹ hō nec bos alicui⁹ bos nec lignū alic⁹ lignū s3 alicui⁹ possessio. ¶ 4º pñ ē h. et sbe fm suas ptes vidēt eē ad aliqd pbat duob⁹ exēplis. qz caput dñ alic⁹ caput et man⁹ dñ alic⁹ man⁹. et tñ caput et man⁹ sñ ptes scđaz sba. g. sbe vidēt eē ad aliqd. ¶ Qui ta pñ determinat vitatē pñonis pcedentis. et i b pñditionaliter p duas pñditionales. Quaz pñā ē h. Si pcedēs diffinitio eoz qđ sunt ad aliqd sit sufficiens. tñc min⁹ difficile aut impossibile ē soluere quin aliq sba sit ad aliqd. ¶ Sexta pñ tāgit secūdā pñditionalē. et ē si pñ assignata diffinitio ad aliqd nō sit sufficiens. sed detur alia diffinitio talis qđ ad aliqd sūt quib⁹ i p3 eē ē ad aliud quoddā mō se hñe tñc forsan nulla sba erit ad aliqd. ¶ 7º pñ tāgit dñam inter duas istas diffinitōes. qz prima diffinitio

Relatio
Idēntitas

Distinctio
Diversa

Similitudo

Dissimilitudo

Numerus
valis

Relatio

Ad aliqd
substantia

Predicamentorum

eduenit oibus relatiuis tā scdm eē q̄ scdm vi
ci. s3 ista secūda solū dūenit relatiuis scd3 esse
quoz totū eē ē ad aliud. ¶ Octana p̄cō r̄spō
det cathogorice ad p̄dictaz q̄nē tactā i quar
ta q̄nē. Et ē hec p̄es secūdarū subaz nō sūt
ad aliqd. q3 si qd diffinite nouerit vnū relati
uoz diffinite nouerit 7 reliquū. sed aliqs pōt
diffinite noscere p̄es secūdarū subaz non co
gnoscedo illa quozū sunt p̄es. ḡ p̄es scdaz
subaz nō sunt ad aliqd. Maiorē pbat duob⁹
exēplis. quoz primū ē. si quis diffinite noue
rit duplum diffinite nouerit cui⁹ ē duplū. 2^m
exēplū. si quis diffinite nouit qd aliqd ē meli
us statim diffinite nouit quo meli⁹ est. s3 ista
sunt relatiua. ḡ si quis diffinite nouerit vnū
relatiuorum diffinite nouerit 7 reliquū. Mi
nor rōis principalis probatur. quia si quis dif
finite nouit quid est caput vel quid est man⁹
non est necessarium scire cuius est manus. vl
cuius est caput. Et tamen manus. 7 caput sūt
partes secundarum substantiarum. Ergo par
tes secundaz substantiarum non sunt ad ali
quid. neq3 per cōs aliqua secunda substantia
ē ad aliquid. ¶ Cōsequēter vltimo se excusat
de dictis in hoc capitulo dicens. q3 fortasse ē
difficile confidenter declarare aliquid de istis
nisi sepe sint pertractata 7 disputata. ideo du
bitare de singlis dubitationibus nō est inuti
le. dubitare quidem per rationes probabiles
ad vtrancq3 partem quia tales inducunt ad
inquisitionem veritatis demonstratiue.

Tertio sciendum est. q̄ iuxta hunc tex
tum incidunt due difficultates. Quarum prima est. Videtur enim q̄ partes
substantie sunt ad aliquid. quia partes relati
ue dicuntur ad totum. ¶ Ad difficultatem re
spondetur per vnam distinctionē. quia totū
7 pars possunt dupliciter capi. Uno modo p
significatis scilicet pro ipsa totalitate vel par
tialitate. 7 sic sunt vere relatiua secundū esse.
Alio modo possunt capi pro denominatis
scilicet pro rebus que denominantur per par
tes et totum. vt puta pro manu vel pro pede.
sic sunt relatiua secundū dici nec sunt essen
tialiter ad aliquid sed tantum accidentaliter
7 denominatiue. ¶ Secunda difficultas sup
quib⁹ 7 quot predicamētis potest fundari re
latio. Ad quam respondetur q̄ super duobus
predicamentis. scilicet qualitate et q̄sitate
qd patet quia omnia relatiua continentur sub

tribus modis relatiuozū enumeratis ab Ari
stotele quinto metaphisice. sed omnia relati
ua illorum trium modozū fundantur super
qualitate 7 quantitate. ergo r̄c. Minor patet
quia relatiua primi modi sunt illa que referū
tur modo numeri 7 vnus vt duplū dimidiū
simile dissimile equale 7 inequale. sed vni
tas 7 numerus sunt de genere quantitatis di
crete. ergo relatiua primi modi fundantur su
per quantitate discreta. Sed relatiua secun
di modi sunt illa que referuntur modo potē
tie. et fundantur super naturali potentia acti
ua vel passiuā. sed talis potentia naturalis re
ponitur omni i secunda specie qualitatis. er
go relatiua secūdi modi fundantur super qua
litate. Et relatiua terti modi sunt illa que re
feruntur. modo mensure non quidem intelli
gendo de mensura quātitatiua sed de mensu
ra entitatiua sicut scientia refertur ad scibile
tanquā mensuratum ad suam mensuram. et
etiam sensus ad sensibile. 7 illa fundantur su
per prima specie qualitatis. ergo relatiua ter
ti modi fundantur super qualitate. 7 per con
sequens omnia relatiua fundantur super quā
titate 7 qualitate. Et si dicatur q̄ pater fun
datur super generatione actiua. et filius su
per generatione passiuā. ergo aliqua relatio
fundatur super actione 7 passione. Respōde
tur q̄ quedaz sunt relatiua que requirunt du
plex fundamentum vnum. s. quantū ad suū
fieri. 7 aliud quantū ad suū esse 7 permane
re. verbi gratia paternitas q̄tum ad suū fie
ri fundat^r super actōe patris. quia dī pater il
le qui genuit. sed quātum ad suū esse 7 per
manere fūdatur super naturali potentia acti
ua patris. 7 similiter filiatio q̄tum ad suū fie
ri fundatur super passione filij. licet quantū
ad esse 7 permanere fundetur supernaturali
potentia passiuā. ex quo patz q̄ licet aliqua re
latio q̄tum ad suū fieri possit fundari super
actōe 7 passione oīa tñ q̄tū ad significatū eē
7 permanere tñ fundant^r sup q̄litate 7 q̄sitate.

Conclusio r̄saliū. disti⁹ spe⁹ relatio
rū sumit^r a distinctiōe spe⁹
fūdarūtoz vl⁹ smioz. ita q̄ istd distinctū disti⁹
spe⁹ fūdarūtoz l⁹ smioz ē cā sufficiēs ad p̄ctū
dēdū d̄terminatōez specificā r̄loz. pbat^r. q3 dī
stictio spe⁹ cuiuslibz sūit a p̄tib⁹ diffōis illi⁹.
s3 r̄lo diffinitur per suūz fundamētū 7 termi
num. ḡ agnue pōt sumi distinctio specificā ex

Liber

parte eorūdem. Sed distinctio materialis relationū sumitur a distinctiōe materiali fūda-
mētoꝝ ⁊ subiectoꝝ. patꝛ quia accidens capit
vnitate nūmeralē ad vnitate sui subiecti cum h̄ tñ
stat qꝛ relatiōes intrinsece ⁊ eēntialiter disti-
guunt spē vl numero a pꝛiꝛis dñs sui generi
qꝛ tñ pꝛter suam mīmā entitatē latent nobis
bñdō dñe innotescūt p terminos vel fūdamē-
ta tāqꝛ nobis notiora. 3o specificāt distinctio-
nēz. vel numeralem relatiōꝝ attestantur ex
distinctiōe specifica vel numerali funda-
mentozum vel terminozum.

Primo dubitatur. Utrū in suba vl re-
latione immediate possit funda-
ri relatio. Et vñ qꝛ non quia accidentia impfe-
cta inherēt subo mediantibus accidētibus
magis pfectis. vñ puta q̄ritas mediāte q̄rita-
te. sed relatio habet eē debilissimū inter oīa
p̄dicamenta scdm cōmentatozem duodecimo
metaphisice. q̄ inherēt mediantibus alijs acci-
dentibus. ⁊ illa accidētia quibus mediātibus
inest relatio subie dicunt fūdamēta relatio-
nis. ¶ In oppositū tñ arguitur qꝛ suba pꝛe-
cedit quodcūqꝛ accidens. q̄ illa p̄posita funda-
tur immediate i suba. ¶ Ad dubium rñdetur p
vnā distinctiōem qꝛ duplex ē relatio. que
dā est transcendēs qꝛ pōt repiri in pluribꝫ p̄di-
camentis sicut relatio p̄ioritatis causalitatis
distinctiōis idētitatis ⁊c. ⁊ tales tñ fundā-
t in suba quia suba p̄ior ē accidētibus. ⁊ eā
cuiuslibet accidētis p̄nt etiaꝫ fundari imēdi-
ate in relatione. quia vna relatio ē distincta
ab alia. ēt aliqua relatio est eadē sibi ipsi. alie
sunt relationes p̄dicamentales que imēdia-
te fundāt supꝛe alicuius p̄dicamenti. ⁊ tales
a toto genere fundāt suba mediāte qualitate
⁊ q̄ritate. nec imēdiate fundāt in suba vl re-
latione. ¶ Probat albertus ponēdo duas dñas
inter ens absolutū ⁊ relatiuū. Prima ē qꝛ de
rōne accidentis absoluti ē tñ vna dependē-
tia. s. aptitudinalis inherētia ad subm. Sed d
rōne accidētis respectiui sunt due dependē-
tie. vna ē ad subm que sibi conuenit in q̄ritū ē
accidens. Alia est ad terminū ⁊ illa sibi cōue-
nit in quātum accidens tale est respectiuum.
Secūda differentia est hec qꝛ accidens abso-
lutū imēdiate causatur a suo subo: nō autē re-
spectiuum imo solum causat in subiecto me-
diāte accidente absoluto. ex hoc patet qd sit
dicendum ad argumenta ex vtraqꝫ parte.

Secundo Dubitatur. Utrū vnū rela-
tiuū sit de conceptu quidi-
tatiuo alterius. dicitur qꝛ sic. qd pꝛ per p̄pbi-
riū dicentē qꝛ necesse in vtrozūqꝫ rōibus vtri-
usqꝫ vñ. ¶ Scdo sic. eē eēntiale relatiui est ad
aliud. sed diffinitio idicat eē eēntiale diffiniti
qꝛ diffinitio relatiui debet indicare. suū eē ad
aliud quod nō eē nisi in diffinitione poneret
suū correlatiuū. ¶ Tertio sic. illud per qd cō-
ueniēter ⁊ adequate explicatur natura alicui-
us dꝫ poni in diffinitione illi. sed per corre-
latiuum cōueniēter ⁊ adequate explicat na-
tura relatiui. qꝛ relatiuū debet diffiniri p suū
correlatiuū. ¶ Quarto sic. dicit aristo. qꝛ sigs
diffinite nouit vnū relatiuozū diffinite noue-
rit ⁊ reliquū. qd nō videtur eē verū nisi in con-
ceptu quiditatiuo vñ relatiui poneret corre-
latiuū. Aliter rñdetur p vnā diffinitionem et
tria dicta. Diffinitio ē hec. duplex ē diffinitio
quedā ē pure quiditatiua que explicat p̄inci-
pia eēntialia diffiniri. ⁊ talis vocat diffinitio
explicans cōceptū quiditatiuū eo qꝛ i tali dif-
finitione nihil ponitur nisi qd ē de intrinseca
rōne eius. Alia est diffinitio non pure quidita-
tiua. s. data per additamentū. puta qd dat p ex-
trinseca sic per subm vel terminū. ¶ Primū
dictū vnū relatiuū non ē de conceptu pure q-
ditatiuo alterius. pꝛ. quia vnū non ē de intrin-
seca constitutione alteri. ¶ Scdm dictū neu-
trum relatiuozū ponit in diffinitione quidita-
tiua relatiui alteri. pꝛ. qꝛ neutrum est p̄i neqꝫ
notius. ¶ Tertiuū dictū in diffinitione data p
additamentū vnū relatiuū diffinitur per suū
terminū hoc ē per suū fundamentū sui corre-
latiui. prima pars patet quia fundamētū cor-
relatiui terminat dependentiam relatiui. ⁊ ē
p̄i⁹ ⁊ notius ipso relatiuo. qꝛ ⁊c. ¶ Scda pars
patet. quia sibi fundamentum relatiui termi-
nat dependentiaꝫ correlatiui. ⁊ ē naturaliter
p̄i⁹ ⁊ not⁹ ipo correlatiuo. ergo ⁊c.

Tertio dubitatur. Utrū pater bñs plu-
res filios habeat tot paternita-
tes quot hēt filios. Rñdetur qꝛ sic quia d̄ter-
minatio nūmeralis relationū sumitur a distin-
ctione numerali fūdamētoꝝ. sed pater quot
habet filios tot habet fundamenta distincta
numero. s. distinctas generatiōes actiuas. er-
go habebit tot paternitates distinctas nume-
ro. Nec ppter h̄ dꝫ dici plures patres. quia
actiua eiusdem spēi non habent dare vñ sibi

Medicamentorum

nisi vnam denotationem. nec est inconveniens
duo accidentia sola numero dñā esse in eodē sub-
iecto. Aliqui tñ rñdēt per duas ppos. ¶ Pñia ē pñ
nitās p termino adeqto nñ hñ bñc filiū vel illuz
sed filiū in cōe. ita qd intēdit qd in pñdicamēto
relationis nō sūt individua. ¶ 2ª ppos. distīnūe
ralis relationū sumit ex distīctōe numerali
subiecto et non fūdamētoz. qz impossibile ē idem
accidēs i spē pñficari numero nisi p dñsiones
subi. ¶ Rōes i oppo^m solūūt i pñmo notabili

Veritur Utruz pñdicamēto
menti qñlitas
sint tñ qñtuoz spēs. ¶ Arguit
pñmo pñra suppositū. qz nul-
lū equocū ē pñdicamētu. sñ qñli-
tas est qdā equocū. gñō ē pñ-
dicamētu. ¶ 2° pñmo pñ pñtextū vbi dñ. ē aut qñli-
tas eoz qd dñcū multiplī. ¶ Arguit 2° qñsū
qz aristoteles 5° mēba^o int oēs mōs qñlitas
nō enumerat nālē potētiā vñ potētiā. ¶ Ar-
guit 3° sic. eadē qñlitas in numero pñtēf sub pñ-
ma spē sub 2^a et sub 3^a. gñō sūt diuerse spe-
cies adinuicē distīctē. ¶ 4° arguit sic. curioz
et pugillatoz ponūt in pñia spē qñlitas. et etiaz
i scōa. gñlle spēs nō distīnguūt adinuicē. ¶ In
oppositū ē Aristoteles.

Primo sciendū ē. qd p declaratione qñ
siti ponūtur sex distīctiones.
¶ Prima ē. triplex ē qñlitas. qdā ē qñlitas eēnti-
alis. et illa qñ qñlitas gen^o et eēntialiter pñstitu-
it spēm cñ ē dñā. Alia ē pure accidētalis. qñ. cō-
segtur indiuiduuz. et vocat qñlitas indiuidui.
Alia ē pñtēntialis et pñtēntialiter accidētalis. et illa qñ
necō cōsegtur pñtēntialia spēi. cui tñ adue-
nit post suū eē cōpletū cñ ē. pñtia passio. ¶ 2^a
distīctio bit^o capī duplī. vno mō vt ē. respe-
ctus extrīnsec^o aduēniēs derelict^o i corp^o ex
adiacētia ornamēti vel vestimēti ad corp^o. et
sic nō ē spēs qñlitas sed ē vñ pñdicamētu di-
stīctū a qñlitate. Alio mō capī bit^o p qdā qñ-
litate inherēte. puta ipsā inclinātē ad operan-
dū siue talis sit spēs intelligibilis siue act^o itel-
ligendi siue hitus cātus ex talib^o actib^o. et sic
capī in pñposito. ¶ Tertia distīctio potētiā
capitur duplī. vno mō siuea^o. sñ. p quodā sin-
cathe^o. āpliatē ad pñs et ad futurū ad sensū qñ
dicim^o qd possibile ē termin^o āpliatū. Alio^o
capī cathe^o. p qdā entitate que dñ ē pñcipi-
um quo aliqd agit sicut dicim^o qd potētiā itel-
lectiua ē pñcipiū quo aia pñt pducere actū

intelligendi. et sic capitur hic. ¶ Quarta distī-
ctio passio capitur duplī. vno mō p pñio et im-
mediato effectū actiōis. et sic ē gen^o gñalissim^o.
alio mō p qualitate facilliter mobili. et sic capi-
tur hic. ¶ Quinta distīctio forma capitur du-
pliciter. vno mō gñaliter. vt. sñ. dicitur ab ifoz
mando. et sic oē illud qd. dat alicui esse aliqd si-
ue substāiale siue accidentale dñ forma. alio
mō capī spāliter vt dñ a foris manendo. et sic
capitur in pñposito. ¶ Sexta distīctio signū
capī dupliciter. Uno modo māliter. sñ. p qua-
litate terminata. alio mō formaliter. sñ. p qñli-
tate consequēte terminatiōem qñlitas. et talē
qualitas si cōpetur ad aliqd extra. puta ad qñ-
litate dñ figura. si vero cōpetur ad intra. sñ. ad
formam subalem rei dñ forma

Secundo sciendū ē. qd in hoc caplo de
terminat Arist. de qñto pñdi-
camēto qd ē qñlitas. et pñ tres pñs pñcipales
¶ In quarū pñia determinat de qñlitate abstra-
ctiue significata. et pñtīz septē cōclones. ¶ Pñ-
ma 2ª tangit distīctōem qñlitas. et ē hñ. Qualitas
ē scōm quā qñles eē dicimur. ¶ Scōa 2ª tangit
vñ nōbile. et ē hec. Qualitas ē de numero eo-
rum qñ multiplī dicūt. i. hñ sub se multas spēs
¶ Tertia cōclusio tāgit pñmā spēm qñlitas.
et ē hñ. Pñma spēs qñlitas ē bit^o et dispō. quaz
cōclones pñbat ponēdo duas dñas int bitū
et dispōem. Pñma dñā ē. hitus ē pñmanētiōz et
diurnūtiōz dispōe qd pñ exēplo et signo. exem-
plo sic. quia vtutes et scie qñ sūt quidā hitus vi-
dentur eē pñmanētiōz et de diffīcili mobiles
a. l. bo. vt sigs sumat pñfecte vel mediocrit^o scie-
tiāz nō de facili admittit eā nec facilliter sepa-
tur a subo nisi grādis pmutatio facta sit vel
ab egritudine vt ab aliquo hñ. sic ē vtutes mo-
rales iusticia et castitas nō vidēt posse moueri
nec facilliter permutari a subiecto. sed affecti-
ones. i. dispōsitiōes sunt facilliter mobiles et
cito permutabiles seu auferibiles a subo vt ca-
lor et frigiditas egritudo et sanitas. Homo. n.
circa eas quodammō efficitur et cito pmutat^o
ab vna in alteram. vt hñ ex calido cito fit fri-
gid^o et ex sanitate cito trāsīt i egritudine. nisi
forte per longitudinem temporis transferan-
tur in nām subī. Sed tñc amplius non dice-
rētur dispōes imo bit^o. ¶ Secūdo patet sig^o
sic quia disciplī non multū retinentes sed fa-
cilliter obliuī dicuntur bitum nō habere qñuis
ad disciplinas sint melius vel peius dispōiti

passio

forma

signū

qualitas

Habitus
Dispositio

Virtutes

Affectus

Disciplina

Liber

ideo habitus ē qualitas de difficili mobilis et dispositio de facili mobilis. Scda dicitur. qz habitus sunt dispositiones sed non est necesse qz dispositiones sint habitus. p3 signo sic. qz qz habitū retinet quodāmodo dispositi sunt peius vel melius ad ea que hnt. sz qui dispositi sunt nō oēs habēt habitū. ¶ Quarta conclusio tangit scdam spēm qualitatis. et est hec. Aliud genus qualitatis est scdm quā pugillatores et cursores salubres vel insalubres dicunt. et similr quecūqz dicunt scd3 nālē potētiā vel ipotētiā. Hāc cōclusionē declarat per habitudinē ad primaz spēm. qz posset credere aliquis qz cursores et pugillatores dicerēt denotatiue a dispōnibus vel habitibus. et ita erūt in prima spē qualitatis. illud remouet dicēs qz hic capīt cursores et pugillatores nō scdm qz dispositi sūt ad illos actus sed scdm qz habēt naturalē potētiā ad hoc facilius faciendū vel resistendū ne a quibuscūqz patiant. et hoc declarat per quatuor exempla. Prīmū ē. sanariui dicunt qui habēt naturalē potētiā vt nihil a quibuscūqz accntibus patiantur. Secundū exemplū. egrotariui dicunt qz habēt naturalē potētiā nihil patiēdi. Tertiū exemplū. durū dicit quod h3 naturalē potentia nō cito secari. Quartū exemplū. molle est quod habet naturalem potentia cito secari.

Tertio notādum est qz circa hunc textū incidūt tres difficultates. Quarū prima est. vtrū cū multiplicitate qualitatis ita eē genus generalissimū. Ad quā rñr p vnam distinctionē. qz duplex est multiplicitas. vna est multiplicitas significatoz. et cum tali non stat vniuocatio. nec per pñs stat tale multiplex esse gen. Alia est multiplicitas suppositoꝝ. et cū tali stat vnitas rōnis formalis. et per pñs vni tali aſte multiplicitate dī qualitas multipliciter. ideo stat ipsaz esse gen. generalissimū. ¶ Secūda difficultas. vtrū habitus et dispositio se habeāt sicut superius et inferius vt dī in textu. Rñr per duas distinctōes. Prima est. Dispositio pōt capi duplr. vno mō coiter. et p mō se extēdit ad oēs q̄litate de facili mobilē et de difficili mobilē. et sic est quodā superius ad habitū. Alio modo spāl capīt vt se extēdit ad q̄litate facili mobles a sbo et sic differt ab habitu sicut perfectū ab imperfecto in eadem spē. nam scdm boeciū simpliciu habet et dispositio nō differūt genere nec specie sed tm nūero. qz differūt tm sicut puer

et senex eo qz habitus ē dispositio firma: et dispositio est habitus ifirmus. ¶ Scda distinctio. Habitūs capiū dupliciter. Vno mō coiter. vt sc3 se extēdit ad omnē qualitātē acquisitā de difficili mobilē. et tūc se extēdit ad omnē habitū tā aīe qz corporis. et sic capīt in proposito. Alio mō capitur habitus pro qualitātē acquisita in aīa per actū eius disponētē ipsaz ad pñ miles habitus. et sic capitur in pmo ethicoꝝ. et est quoddā iferius ad habitū primo modo sumptū. ¶ Tertia difficultas. Vtrū oēs actus potētiā aīe sint in prima specie qualitatis. et omnes potentie aīe sint in scūda. Rñdetur probabiliter quo ad vtrancqz partē affirmatiue. primū p3. quia nulla actio de predicamēto actionis potest esse suprema perfectio agētis. sed omnis actus anime est suprema perfectio agentis. ergo nullus actus anime est in predicamēto actionis. maior p3. quia anteqz agens agat oportet qz sit suprema pfectū. minor p3. quia intelligere et speculari est suprema perfectio aīe. verūtāmē tales actus quo ad suā rōgnomēta possunt dici de predicamēto actiōis quia cognomināt respectū ad agēs. Secūdū patet. quia actus et potentia sunt eiusdem generis. sed actus anime sunt de genere qualitatis. ergo et potentie eius erunt de genere q̄litate. nec est intelligendū qz potētiā vel ipotentia significant aliquid quod sit de genere qualitatis eēntialiter cū sint noīa respectiua. sz tm significāt aliqū modū qualitatis absolute. scdm tamē qz ipsa est principiu operationis et impotentia significat vñ modū qualitatis scdm quē ipsa est principium difficulter agendi vel faciliter patiēdi. Et quia tm huiusmodi qualitates nobis ignote sunt. nobis tamen inotescūt per habitudines ad operatōes quaz sunt principia ideo qualitates huius spēci puenienter noīamus noībus significantibus illa qualitates non quidē absolute sed i respectu ad habitudinē ad suas operationes. vt calefactiuū significat qualitātē scdm qz ipsa est principiu illius operatiōis que est calefacere.

Conclusio responsalis. Predicamenti qualitatis sunt tm quatuor spēs. prima patet. s. qz sit predicamētū. qz ē genus gnaliissimū habēs sub se genera et spēs. Secūda pars patet. quia omnis qualitas vel se tenet ex parte materie. et sic est quarta spēs qualitatis. vel se tenet ex parte forme. et hoc

Predicamentorum

est dupliciter. quia vel talis qualitas est terminus actiois. et sic est 3^a species. vel ipsa est principium actionis. et hoc dupliciter. quia vel est principium proprium quum et est prima. vel principium remotum et sic est secunda species.

color
Qualitas
passio
Primo dubitatur. Utrum albedo et alii colores illati ex aliqua passione puta ex timore vel verecundia sint qualitates distinctae specie qualitatis. ¶ Pro resolutione est supponendum quod aristoteles in quinta conclusionem habet per tertiam. ¶ Tertia species qualitatis. et est hec. 3^a species qualitatis sunt passibiles qualitates et passiones hoc est illa ponitur in 3^a specie qualitatis que dicuntur a passione vel a passibili qualitate. hanc conclusionem declarat per duo exempla. quorum primum est. dulcedo amaro et hausteritas et omnia cognata id est eis similia sunt passiones vel passibiles qualitates. Secundum exemplum ut calor et frigus albedo et nigredo. et quia ista sunt qualitates per quia secundum ea dicuntur quales. sunt qualitates. Minor per quia mel dicitur dulce quod dulce dinem suscipit. et corpus dicitur album eo quod albedinem suscipit. Secundum probatur quod sunt passibiles qualitates duabus rationibus. prima ratio passibiles qualitates dicuntur non quia subiecta que suscipiunt illas qualitates aliquid patiatur ab eis. sed quia inferunt passionem sensibus. sed dulcedo color et huiusmodi inferunt passionem sensibus. sunt passibiles qualitates. maior per duobus exemplis. Primum est quia mel non dicitur dulce quod aliquid sit passum dulcedinis vel a dulcedine. Secundum exemplum calor et frigus non dicuntur passibiles qualitates eo quod sua subiecta sint aliquid passiva. sed quia singulorum horum inferunt passionem suo sensui ut dulcedo infert quandam passionem secundum gustum et calor secundum tactum et sic de aliis. Secunda ratio quia qualitates dicuntur passibiles vel ipsa passibiles quia inferunt passionem sensui vel quia inferunt a passione. sed albedo et nigredo et alii colores. inferunt passionem sensui. scilicet visui tamen plerumque inferunt a passionibus. ergo colores sunt passibiles qualitates. minor per quia aliquis passionem sunt multe mutationes colorum. erubescens enim alius rubeus factus est. et timens palidus. sed quod huiusmodi colores a passionibus illati sunt passibiles qualitates probatur per locum a simili quia colores innati convenientes corpori sunt passibiles qualitates. sed colores qui inferuntur ex passionibus sunt similes illis coloribus que naturaliter in sunt corpori. ergo similiter debet dici passibi-

les qualitates. Minor declaratur uno exemplo. quia affectio id est qualitas que nunc facta est circa corpus per verecundiam eadem etiam sit per naturalem passionem. ita ut naturaliter color sit similis. ¶ Sexta conclusio tangit duas differentias inter passiones et passibiles qualitates. Prima est passibiles qualitates causantur a passionibus de difficili mobilius a subiecto. et non sunt faciliter mobilis a subiecto. sed passiones. causantur a passionibus cito transcendentibus. ideo sunt faciliter mobiles. Secunda differentia quia passibiles qualitates denominant nos quales simpliciter. non autem passiones. istas differentias probat dupliciter. primo in qualitatibus corporis quia calor et nigredo provenientes ex egritudine longa vel propter eorum denominat nos simpliciter quales. et sunt de difficili mobiles et ideo dicuntur passibiles qualitates. sed calor et rubedo perveniens ex timore sunt faciliter mobiles. nec eas dicimus quales. Nam ille qui propter verecundiam rubicundus factus est non dicitur ruber. nec ille cui calor inest propter timorem dicitur palidus sed magis aliquid passus. Secundum patet ideo in qualitatibus anime quia qualitates anime que sunt de difficili mobiles sunt passibiles qualitates et secundum eas dicimus quales. ut secundum iracundiam dicimus iracundi. et secundum dementiam dicimus dementes. Sed ille qualitates que sunt de difficili mobiles sunt passiones. nec secundum eas dicimus quales quia ille qui irascitur propter tristitiam non dicitur iracundus. sed magis aliquid passus. ideo propter hoc tales proprietates sunt passiones et non qualitates. Septima conclusio tangit quartam speciem qualitatis et est hec. Quartum genus qualitatis est forma et circa hoc aliquid constans figura. ut rectitudo et curvitas. Et quia ille sunt qualitates patet quia secundum eas dicimus quales. Et secundum triangulitatem aliquid dicitur triangulatum. Et secundum quadratitatem quadratum. secundum rectitudinem rectum. Et secundum curvitatem curvum. et quia aliquis posset credere quod ista quatuor rarum densum asperum et lene essent de quarta specie qualitatis. ideo dicit aristoteles quod non sunt qualitates sed sunt passiones. patet quia significant quandam passionem prout sicut per suas definitiones.

§ 2

*passio
passibilis?*

Liber

Nā spīsum ē cuius partes adinuicē sibi pro-
pinque sunt. rāz vō ē cuius partes sibi inuicē
distāt. 7 lene ē cuius partes in rectum iacēt. 7
aspezz ē cuius vna pars est inferior et alia su-
perior. Cōcludit finalr qd multi sunt modi q-
litas. tñ isti p̄dicti sunt principales.

Secundo Dubitat. Utrū passio illata
a passione sit qualitas. Pro
cuius solone ponūt due difficultates. Prima
ē. utrū passio inferat passionē. qz si sic idē eēt
cā suiipsius. Ad quā rñdet qd duplī pōt capi
passio. Uno mō capī passio p actu appetitus
sensitiui sequēte cognitōez sensitiuā. vtrū
cū timore 7 recūdia 7 h̄. 7 etiā p delectatōe
vel tristitia p̄tibus h̄ act⁹ appetit⁹ sensitiui
7 sic itelligit illud qd dicit aristo. dulcedinez
efficere qdā passionē circa gustū. 7 calozē cir-
ca tactū. Alio mō capī passio p qdā q̄litate
sensibili p̄tē h̄ act⁹ appetit⁹ sensitiui. qdē
q̄litas ē de difficili mobilis a subo. et sic itelli-
git illud qd dī in tex. qd passio ē iserēs vel illa
ra a passione. 7 p̄tē sub tertia spē qualitatē.
¶ Scda difficultas ē q̄l itellr hoc qd dicit in
textu. h̄ aut passioēs dicūt. qualitates vō mi-
nime. qz genus semp p̄dicat de suis sp̄ebus. q̄
cū passio p̄tineat i tertia spē qualitatē de ea
erit vepz dicere qd sit qualitas. Ad hoc rñdet
per distinctionē. qz q̄litas pōt capi duplī. vno
mō gñalr p quadā q̄litate p̄stituēte subm si-
ue diu permanēre i subo siue nō. et hoc modo
diffinit eā in p̄cipio h̄. c. 7 etiā vt sic passio ē
q̄litas. Alio mō capī q̄litas stricte p q̄litate
diu permanēte 7 pmanēter denoiante i b̄m. 7
sic capit aristo. i assignādo dīam inter passi-
bilē q̄litate 7 passionē. 7 dicit passionē nō esse
q̄litate. Et sic si vltērius diceret qd fm passio
nē nō dicit q̄les s̄z aliqd passi. ergo nullo mō
passio eēt q̄litas. Rñr qd scdm passionē dicit
q̄les a q̄litate p mō s̄z nō scdm mō. ¶ Preter
ea circa textū. incidit vna alia difficultas quō
dicit forma 7 figura. Rñr qd dicit sicut supi⁹
7 inferius. qz figura puenit tā aiatis q̄ iaiatis
s̄z forma puenit tñ aiatis. p̄mū p̄z. qz figura
est termin⁹ siue clausio rei q̄te. talis aut clau-
sio indrñter puenit tā aiatis q̄ iaiatis. ḡ rē.
2^m p̄z. qz forma ē pulchritudo siue turpitudō
scdm quā aliquis dī nō format⁹ s̄z formosus
aut turpis. mō talis formositas solum puenit
aiatis. ergo rē. Dicūt tñ aliq qd Aristo. i p̄posi-
to capī formā 7 figurā p eodē ita qd ista p̄mū

ctio. et. teneat expositore ita qd sit sensus. 4^m
genus qualitatē ē forma. i. figura p̄tās circa
corpus. Et huius rō pōt eē qz tā forma q̄ figu-
ra dicūt eē termini qualitatē. mō termin⁹
q̄litas cōtinētur in q̄ta specie q̄litas.

Tertio Dubitat utrū predictae quatuor
spēs qualitatē sint ad inuicem
realiter distinctae. Ad dubiū rñdet duplī. p̄io
negatiue. s̄z tñ sunt quatuor modi qualitatē
explicātes diuersas quatuor habitudines q̄li-
tatē ad subm. que quidem habitudines plu-
res pōt esse in eodē subo. vt coloz cōparat⁹ ad
subm tanq̄ perficiens ipm dicit esse in prima
spē qualitatē. sed in quātū ē p̄cipiū actionis
realis est in secūda specie qualitatē. p̄out at
est p̄cipiū operatōis spālissime imutatōis
sensus tūc reponitur in tertia spē qualitatē.
Et isti dicūt dīam eē inter modū 7 speciem.
qz spēs addit dīam eēntialē supra illud cui⁹
ē spēs. s̄z mōus addit tñ dīaz accñtales supra
illud respectu cui⁹ dī modus. vt albū 7 nigrū
dicūt eē modi respectu hois. eo qd supra ho-
minē nō addūt nisi dīam accñtale que ē al-
bedo vel nigredo. Scdo rñdetur ad dubiū
affirmatiue. 7 ad apparētiā alioz dicitur p̄lo-
co differētiā eēntialiū nobis igratari vti
aristoteles illis differētys accñtalibus que s̄
faciliter vel difficiliter mobiles eē p̄cipiūz
operandi. inferre passionē sensui. et exterius
disponere substātiā. 7 per illas differētiās ac-
cidētales sic possent distingui quattuor spēs
qualitatē. quia tam forma q̄ figura exterior
est dispositio substātiē 7 passio et passibilis
qualitas est per se imutatiua sensus. sed nālis
potētia vel impotētia est qualitas que ē per
se p̄cipiū naturale operādi vel patiendi.
sed prima species que est habitus 7 dispositio
non videtur per se sumi ab aliqua differētia
positiua. sed solum a p̄uiatione differētiarū
triū predictaz spēs ita qd illa qualitas que ē
faciliter vel difficiliter mobilis a s̄biecto. nec
est dispositio exterior subiecti. nec per se p̄-
cipiū nāle agendi vel patiendi. nec etiaz est p̄
se imutatiua sensus. qz talis qualitas dicitur
esse prima spēs qualitatē. Et s̄z iste differētie
sunt accñtales tñ forme substracte illis diffe-
rētys accñtalibus sunt differentie eēntiales
eēntialiter distinguētes spēs qualitatē inter se.
Ad rationes ante oppositum. Ad
primam dicitur qd pa-

Predicamentorum

tuit solo i primo notabili. Sed pro secunda re-
sponſione ſupponit qd Aristote. 5. meta^{ca} enu-
merat quatuor modos qualitaris. prim^o e fm
que vria ſbalis cōſtitutiva ſpēi eſt qualitas. ſe-
cundus eſt forma ⁊ circa hoc aliquid cōſtans
figura. tertius eſt paſſio ⁊ paſſibilis qualitas.
quartus vō modus eſt habitus ⁊ diſpoſitio. ſu-
per quo dicit cōmētator qd naturalis potētia
vel impotētia ſunt quedā preparatōes vel q-
daſ potētie. vt aut ſunt potētie cōtinent ſub
quarto modo. ſed vt ſunt quedā preparatōes
tūc nō ſunt niſi quedā priuatōes ipedimētōz
nec ſūt aliqd poſitiuū. iō nō enumerātur iter
predictos modos. ¶ Dicūt tñ quidaz qd nāles
potētie vel impotētie ſunt quedam habilita-
tes ſiue reſpectus fundamētales nō diſtincti
realiter a ſuis fundamētis. ideo nō ponunt i
alio predicamēto a ſuis fundamētis. Dicunt
vltērius qd tales naturales potētie vel ipotē-
tie ſunt quedā paſſiones eoꝝ ſuper quibus ſū-
dant. ideo nō faciunt predicamētū diſtictuz
nec ſpēz p̄dicamēti diſtinctā a ſuis fundamen-
tis. ¶ Ad tertiā dicit qd ſi calor capiat cū illa p̄-
ciſione qua eſt principiū operādi. tūc eſt in ſe-
cunda ſpecie qualitaris. Et ſi capiat vt eſt qua-
litas imutatiua per ſe ſenſus p̄ſcindēdo ab
alijs differentijs tunc eſt in tertia ſpecie qua-
litaris. Sed ſi capiat vt eſt qualitas pmanēs
⁊ perficiens ſubiectū p̄ſcindēdo a quibuſ-
cunqz differentijs aliaſ ſpēz tunc eſt in prima
ſpecie. ¶ Ad quartā dicitur qd curſor ⁊ pugil-
lator poſſunt denominari a qualitatibus per-
manētibus non naturalr inatis ſed acquiſitis
et tunc ponunt in vera ſpecie qualitaris. vel
poſſunt denoiari a qualitatibus permanenti-
bus non acquiſitis ſed naturalr inexistibus.
⁊ ſic ſunt in ſecunda ſpē q̄litaris. Et hec d q̄dne.

Veritur Utrum q̄litati
contrarium ⁊ ſuſcipere magis ⁊ mi-
nus. Arguit primo contra
primam partem. quia qualitas
nō potest eſſe terminus ad quē
motus. ergo non habet contrariū. n̄tia tenet
quia omnis motus ſit de contrario in cōtrariū.
⁊ de quolibet contrario in ſuū contrariū con-
tingit motum fieri. Alcedēs patet. quia in al-
teratione que eſt motus ad qualitates prius
oportet terminū a quo corūpi ⁊ terminū ad
quē acquiri. ⁊ per ſequens nō poterit termi-

nare motum. minor patet quia qualitas i ter-
mino a quo corūpitur per remiſſionē graduū
eius. ſed cuiuſlibet forme intenſibilis vel re-
miſſibilis infiniti ſunt gradus. ergo per remiſ-
ſionē nunq̄ deueniet ad vltimū graduū quali-
tatis remiſſibilis. Et cum in quolibet gradu
ſaluetur rō formalis qualitatis remiſſibilis:
ſequitur qd nō poterit corūpi forma per re-
miſſionē graduū eius. ⁊ per ſequēs qualitas
in termino a quo nō potest corūpi. ¶ Argui-
tur ſecūdo contra ſecūdā partem. quia iuſti-
cia ſanitas ⁊ egritudo ſunt qualitates ⁊ tamē
non ſuſcipiunt magis ⁊ minus cum vna iuſti-
cia non ſit magis iuſticia q̄ alia. vt dicitur in
textu. ergo qualitas non ſuſcipit magis neqz
minus. ¶ In oppoſitū eſt ariſtoteles i textu.

Primo ſciendum eſt qd pro intellectu
queſiti ponitur vna diſtinctio
⁊ vnum dictum. Diſtinctio eſt hec. Duplices
ſunt gradus forme. quidam ſunt gradus ſpe-
cifici. alij ſunt gradus indiuiduales. vnde gra-
dus ſpecificus eſt vltima perfectio eſſentialis
cōſtitutiva cēntialiter ſpeciei. Sed gradus
indiuidualis eſt quedam portio perfectionis
eſſentialis forme ſpecificē cōſtitutiva eſſen-
tialiter indiuidui. ¶ Dictum eſt iſtud. Aliqua
qualitas neceſſario habet gradus eiſdem ra-
tionis compoſſibiles in eadem parte ſubiecti
Prima pars patet. quia impoſſibile eſt formā
aliquam realiter plurificari in pluribus niſi
ſit diuiſibilis in plures partes. ſz aliqua qua-
litas vtputa albedo eſt realiter plurificabilis
in plures albedines. ergo neceſſario erit diui-
ſibilis in plures partes ſecundū illas plures
albedines. tales autem partes i propoſito vo-
cantur gradus. ergo aliqua qualitas neceſſa-
rio habet gradus. Secunda pars patet qd ſint
eiſdem rationis. quia in hoc diſtinguuntur
gradus ſpecifici a gradibus indiuiſibilibus.
quia gradus ſpecifici eo qd ſunt alterius ⁊ al-
terius rationis conſtituunt diuerſas ſpēs. cr-
go ad deſtructionē ſequentis ſi gradus indi-
uiſibiles nō cōſtituāt diuerſas ſpēs ſed tñ di-
uerſa indiuidua ſub eadem ſpecie ſequitur qd
erunt eiſdem rationis. Tertia pars patet.
ſcz qd ſint cōpoſſibiles in eadem parte ſubiecti
quia eadem albedo numero que prius in ea-
dem parte ſubiecti eſt remiſſa ⁊ poſterius ē in
tenſa et cōtra. ergo gradus remiſſionis et
gradus intenſionis ſe compatiuntur in eadē

forma

qualitas

Liber

parte subiecti.

Secundo sciendum est q^d in ista parte principali determinat aristoteles de cōcreto qualitatib⁹. s. de quali. et intēdit vnā cōclusionē. et est hec. Qualia vero eē dicuntur illa concreta que secūdu^m qualitates predictas dicuntur denoiatiue vel quolibet aliter ad aliud dicuntur denoiatiue ab ipsis q^ualitibus. Hanc conclusionē pro vtraq^{ue} parte sui declarat aristoteles. et primo p^{ri}mā per tria exempla. quia grāmaticus dicitur denoiatiue a grāmatica. et iust⁹ a iusticia. et cādūus a candore. Secundo declarat secundā partē. s. q^u aliqua dicunt^r qualia a predictis qualitatib⁹ aliter q^{uam} denoiatiue. quod cōtingit dupliciter. Primo quando abstracto non est nomen impositum vt cursor et pugillator s^{ed} q^{uod} dicunt naturales potentias a nulla qualitate dicuntur denoiatiue. quia secūdu^m q^{uod} huiusmodi abstractio eorum non est nomen impositū. sed scdm^{ut} q^{uod} cursor et pugillator dicunt dispositionem vel habitum tunc abstractio eorum a quibus dicuntur denoiatiue est nomen impositum. vt a disciplina discipulatores et a pugna pugnatōres. Secūdo dicitur nō denoiatiue quādo abstractio est nomen impositū tunc concretū non debite formatur ab abstracto. vt studio^m sus dicitur non denoiatiue a virtute. Consequenter in tertia parte principali determinat aristoteles de propositionib⁹ qualitatib⁹. et continet tria puncta. In quorum primo intendit tres conclusiones. Quarum prima est. qualitatibus inest cōtrarietas. probatur tam in qualitatibus q^{uam} in qualibus. In qualibus quidē sic. quia iusticia cōtrariat^r iniusticie. et albedo nigredini. In qualitatibus vero sic probatur quia iustus contrariat^r iniustus et album nigrum. Secūda cōclusio est hec. non omnis qualitas habet contrariū. quia rubeū pallidū et ceteri colores medi non habent contrarium. Tertia conclusio est hec. Si vnū cōtrariorū fuerit quale reliquū erit quale. probatur exemplo. quia si iniusticia cōtrariat^r iusticie et iusticia sit qualitas ita iniusticia erit qualitas. q^{uod} nec erit quantitas nec aliquid. nec vbi. nec aliquod aliorū que non sunt qualitates. ergo erit qualitas. In secūdo puncto tangit secundam proprietatē qualitatis. et intēdit tres cōclusiones. Prima ē. qualitas suscipit magis et minus. patet tribus exemplis. quia albū est

magis et minus albū. et vnū calidū est magis vel minus calidū altero. et similiter iustum et minus iustum altero. Secūda cōclusio est hec. proprietas nō cōuenit omnibus qualitatibus. Patet. quia aliquis potest dubitare vtrum iusticia suscipiat magis et minus. quia iusticia non videtur magis et minus iusticia. nec sanitas neq^{ue} etiā grāmatica. Et l^{et} earum qualia indubitanter suscipiant magis et minus. quia vnus homo indubitanter est iustior et sanior altero. et t^{ri} cōp^{ar} abstracta nō vident^r suscipere magis et minus et vna sanitas nō est magis sanitas q^{uam} alia. T^{er}ta cōclusio. Qualitates de quarta sp^{eci}e qualitatis nō suscipiūt magis et minus. q^{uod} triangulus et quadrangulus nō suscipiunt magis et minus nec in concreto nec in abstracto. ergo t^{er}ci. An cedens p^{ar}te. q^{uod} oēs q^ualitates de quarta sp^{eci}e qualitatis vel recipiunt rōnem circuli triāguli v^{el} non. ino recipiunt rōnem alicuius aliterius figure. sed ille figure que recipiunt rōes circuli vel triāguli non suscipiūt magis neq^{ue} min^{us}. q^{uia} si nēq^{ue} alie que suscipiūt h^{ab} rōnes. minor p^{ar}te q^{uod} q^{uod} recipiūt equal^{iter} rōes circuli v^{el} triāguli sunt equal^{iter} circuli v^{el} triāguli. s^{ed} q^{uod} recipiunt rōes triāguli vel circuli recipiunt eam equaliter. s^{ed} sunt equal^{iter} circuli v^{el} triāguli et per p^{ar}tem non suscipiunt magis neq^{ue} minus.

Tertio sciēdu^m ē q^{uod} circa hūc textum dicunt^r due difficultates. Prima ē vtrum quale et qualitas et g^{en}erāl^{iter} abstractū et concretū faciāt diuersa predicamēta. R^{es}pondetur probabiliter q^{uod} non. quia vnūquodq^{ue} reponit^r in predicamēto scdm^{ut} suā eēntiā. modo abstractū et cōcretū eādē eēntiā ipōrtāt. et solū d^{ist}inct per notata. ergo nō faciūt distincta predicamēta. Secūda difficultas. vtrum qualitati in abstracto designate pueniat suscipere magis et minus. R^{es}pondet^r ab aliquibus negatiue. s^{ed} q^{uod} cūq^{ue} forma suscipit magis et minus per habitudinē ad sub^{iect}ū quod informat. Quod confirmat^r p^{er} tribus auctoritatibus. prima auctoritas ē a^uctoris sex p^{ri}ncipio^{rum} qui dicit q^{uod} forma est in simplici et inuariabili essentia ex^{ist}ens. Secūda ē aristotelis octauo metaph^{is}. vbi v^{er}bi q^{uod} forme sint fūdamētaliter sicut numeri ita q^{uod} sicut numerus stat in indiuisibili sic q^{uod} nihil sibi pōt addi vel remoueri q^{uod} variē species numeri. sic ē q^{uod} forma est indiuisibilis cui nō pōt aliquid addi vel remoueri q^{uod} variē forma specifica. Tertia est in p^{re}dicamētis et est

quinto

denoiatiue

abstracti

contraria

Magis
minus

abstracti

abstracti
concreti

forma

humani

Medicamentorum

auctoritas aristotelis vt argutū ē ante oppo-
sitū. Sed ab alijs rīdetur per vñz distincti-
onē. qz forma abstracta a s̄bo pōt duplī p̄side-
rari. vno mō scđū gradū eius specificū pre-
cise: vt. s. p̄scindit a suis suppositis. 7 tunc non
suscipit magis 7 minus. sed ē idifferēs ad oēz
gradū idifferēter. et sic de se nullū hz p̄m. Alio
modo pōt p̄siderari forma scđz gradus suos i-
diuisibiles quos hz in suis suppositis. 7 sic si-
bi cōuenit suscipe magis 7 minus: verūtū hz
gradus indiuisibiles nō sunt de eētia forme
lz cū ea sint idēz eētia liter. sed sunt extra cō-
ceptū formale ipsius forme a quibus forma g-
ditatiue p̄scindit 7 abstrahit. 7 ad duas p̄mas
auctoritates dicitur q̄ intelligitur de forma
p̄siderata q̄stū ad eius eē specificū 7 eē g-dita-
tiū ei⁹. Et ad aristotelē i p̄dicamētis dicitur
q̄ aristoteles locutus ē de forma scđm q̄ sibi
cōpetit existere. Et qz qualitas nō existit na-
turaliter sine s̄bo ideo dicit qualitātē suscipe
magis 7 minus scđm eē qd hz in s̄bo 7 cōcreti-
ue. Vel pōt dici q̄ ibidē aristoteles loquitur cū
ambiguitate vt clare pater intuenti.

Conclusio rīsalia. p̄pzius ē qualitati
hēre p̄ziū 7 suscipe magis
7 min⁹. p̄batur. qz oīs forma hīs p̄iures gra-
dus p̄possibiles i eadē parte subi suscipit ma-
gis 7 minus. sed qualitas est hōi vt patuit i p̄i-
mo notabili. ergo suscipit magis 7 minus. Et
q̄ habeat contrariū patuit in secundo nōbili.

Primo Dubitatur. Vtrū idē vniuocē
p̄tineat in gñe relatōis 7 i gñe
q̄litas. Pro solutiōe hui⁹ supponēdū ē q̄ ari-
stoteles in hoc tertio puncto determinat de
tertia spē qualitatis. 7 cōtinet tres p̄clusiōes.
Quaz p̄ima ē hec. Propriū ē qualitati scđm
eam simile vel dissimile dici. Et q̄ hoc sit ma-
xime p̄pziū p̄z. qz scđū solas qualitates di-
cis aliquid sile vel dissimile. ergo p̄pziū est q̄
litas scđm eā simile 7 dissimile dici. ¶ Scda
p̄clusio tangit quādā dubitationē. qz possz ali-
quis credere q̄ aristoteles i sufficiēter deter-
minauit de relatiuis eo q̄ determinādo de q̄li-
tate multa interposuit de relatiuis. naz p̄zius
dictū ē q̄ habitus 7 dispositio nec sunt ad ali-
quid. et dicebat q̄ sunt in p̄ima specie quali-
tatis. ¶ Tertia p̄clusio tāgit duas solutiōes p̄-
dicte dubitatōis. Quaz p̄ia ē q̄ aliqd dī eē
duobus modis. Vno mō scđz suū gen⁹. et isto
mō habitus 7 dispō sunt ad aliqd. Alio modo

dicit aliquid eē in gñe scđm se. 7 sic habitus et
disposiōes sunt in gñe qualitatis. 7 ita nō est in-
cōueniēs gñā eē ad aliqd cū tñ singula illozū
genēz. s. spēs 7 indiuidua nō sunt ad aliqd.
vt disciplina ē ad aliqd. qz est alicuius disci-
plina. sed grāmatica nō est ad aliqd. quia nō
est alicuius grāmatica. lz sit alicuius disci-
plina. similiter musica nō dicitur alicuius musi-
ca sed alicuius disciplina. Secūdo solui⁹ p̄a-
cta dubitatio p̄ interēptionē. qz nō ē incōueni-
ens idē eē quale 7 relatiū. 7 ideo non est incō-
ueniens enumerari in vtrīsque generibus. Di-
citur tñ extra textū q̄ si aliquid implicz in se
rōes diuersoz genēz p̄dicamētaliū nō oebet
poni spēs alicuius illoz genēz vt vult aristo-
teles quarto thopicoz. lz oportet sibi assigna-
re genus p̄positū ex rōibus illoz p̄dicamētroz
simplicium. Et ideo ad aristotelem posset dici
q̄ hic loquitur dubitatiue nihil asserendo.
vel q̄ intendit q̄ aliquid quod potest esse pro-
prie de vno genere 7 improprie de alio genere
sicut habitus et dispositiōes proprie sunt de
genere qualitatis lz improprie possent dici de
genere relationis. et possent vocari relatiua se-
cundum dici. et sic de alijs.

Secundo Dubitat. Vtrū forma remis-
sa 7 postērius itēsa maneat
idem in numero. Et videtur q̄ nō. qz si sic se-
queret q̄ idem numero bis generaret. tenet
p̄ntia. qz poēm motum generat terminus ipi-
us motus. sed per motum remissionis gene-
ratur forma remissa. et per motum intensio-
nis generatur forma intensa. ergo si forma in-
tensa 7 forma remissa sunt vna forma nume-
ro. sequitur q̄ idem numero bis generabitur
¶ In oppositum tamen arguitur. quia nisi sic
sequeretur q̄ aliquid haberet esse de nouo
cuius tamen non posset assignari aliqua cau-
sa per se. quod est inconueniens. Tenet cōse-
quētia. quia si ab aliquo calido remittat fri-
gidū decem graduum in vno gradu tunc cor-
rupto decimo gradu remanet frigidum re-
missum nouem graduum quod accepit esse d
nouo cum p̄zius non fuerit. ex quo est aliud
numero a frigido decem graduum. et tamē
illius frigidi nouem graduum non videtur eē
aliqua causa per se. ergo rē. minor pater quia
vel causatur per se a calido remittente deci-
mum gradum. sed hoc non. quia nullum con-
trarium est causa per se cōtrary. vel causa ē a

Liber

frigido. sed hoc nō. quia vel hoc eēt a frigido
pcedēte vel a frigido sequēte. sed hoc non qz
existente frigido nouē graduū nō āplius ē fri
giduz pcedēs. 7 nō dū ē frigidū sequēs. vñ cā
ab aliquo frigido circūstante 7 pñte. sed hoc
nō qz possibile ē qz nullū sit ibi pñs qre relin
tur qz a nullo cābitur cū nō videat aligd aliū
a quo posset cāri. Et ad pñorē rōem rñr qz per
motū intēssionis lz acgrat nouus gradus non
tū noua forma. 7 qz vt patuit in pñdicamēto. sbe
lz vn⁹ gradus ab alio sepat⁹ sit forma. tamen
vt ē cōmūct⁹ non ē forma sed solū ē po⁹ pfecti
onis forme. 7 iō in motu quo res pficiē vñ ma
ioratur nō acgrit simplr nouus termin⁹ licet
rō terminandi possit nouiter acgrī.

Tertio dubitat. vñ sit pñsa rō suscipi
endi magis 7 min⁹. Ad qd vari
is opinionib⁹ diuersis pbabl⁹ rñr. qz rō pñsa
suscipiēdi magis 7 minus ē latitudo graduū
in forma specifica cōpossibiliū in eadez parte
sbi. p3 qz nihil extrinsecū forme vñ ēē pñsa cā
suscipiēdi magis 7 min⁹. qz aligd intrinsecum
erit h⁹ cā. s3 nō aligd qz fit de pceptu formali
qz ex quo tot⁹ ille pcept⁹ includit formāl in
quolibz indiduo forme seqret qz quodlibz in
diduūz scōrū hēret oēs pfectiones forme. qz si
bi puenit p aligd qd sic ē intrinsecū forme qd
nō ē extrinsecū aut accidētale respē ill⁹ for
me cō sūt gradus. qz rē. Aliis pñcipale p3 qz qd
cūqz extrinsecū forme denoiat a maiozitate
vel minozitate ipius forme vñputa subm di
citur magis vel min⁹ albus a maiozitate vel
minozitate forme albedinis i eo exñtis. Et cō
firmat per simpliciū in pñdicamētis in capitu
lo de qñtate. vbi cōmēdat architez. dicēs sic.
mirabilis archites breui sermone cāmeti qd
suscipit magl 7 min⁹ insinuat dicēs qñtitas enī
infinitarē quādā pñcipat. iō scōm rōez ei⁹
bz qz suscipiat magis 7 min⁹ nō ex participāti
bus. ex quib⁹ vñbis p3 clare qz qñtitas suscipiat
magis 7 minus pp suā infinitatē. hec autēz in
infinitas non videtur ēē nisi quedam latitu
do graduū vel illimitatio forme.

Ad rationes Ante oppositū. Ad pri
mam dicitur qz sicut i
linea sunt tres ptes quedā sūt potentiales si
cut sunt partes e⁹ usdē pportionis 7 ille sunt i
finite. Alie sunt ptes actuales que dicunt⁹ par
tes eiusdem qñtatis. Et iste sunt finite sic eti
am in latitudine forme sunt quidam gradus

potentiales qui sunt infiniti. Et alij sunt gra
dus actuales qui sunt finiti. Ad scūdaz patz
solutō in scōo nōbili. 7 h⁹ de tractatu qñtati.

Quæritur Utrum habe
re contrariūz
7 suscipere magis 7 min⁹ con
uenienter assignēt⁹ ppñctas
tes pñdicamentoz actionis 7
passiōis. ¶ Arguit⁹ primo cō
tra suppositū quia quecūqz sūt idē realiter 7
numeraliter nō sūt pñdicamēta distincta s3
actio 7 passio sunt idem realiter 7 numeralit.
qz non sunt pñdicamenta distincta. maior p3 qz
pñdicamēta distinguūt⁹ genere. qz non sūt idē
numero. minor patet quia actio ē act⁹ actiui.
7 passio est actus passiui. sed idem numero est
actus actiui 7 passiui. p3 per aristotelē scōo de
anima. igit actio 7 passio sūt idē realr nume
raliter. ¶ Arguit⁹ scōo qz non habeāt cōtra
riūm qz actio 7 passio non pñt ēē termini mo
tus. qz non hñt contrariū. t3 pñia quia de quoll
bet 7 pñario cōtingit moueri in aliud pñariū
aīis p3 p Aristō. 3⁹ phisicorum vbi vult qz ad
actionez non ē motus per se quia si sic motus
ēē motus. Et per idē pbatur qz non suscipiūt
magis 7 minus quia omnis forma intēssibilis
vel remissibilis pōt esse per se terminus mo
tus sed actio 7 passio non possunt ēē termini
motus. qz non suscipiunt magis 7 minus. ¶ In
oppositum est aristoteles in textu.

Primo sciendum est. qz p declaratio
ne quesiti ponūt⁹ tres distin
ctiones. ¶ Prima est hec. duplex est respect⁹
quidā ē respectus intrinsecus adueniēs qui
conspicit⁹ immediate posito fundamento 7 ter
mino. Alius est respect⁹ extrinsec⁹ adueniēs
qui non conspicit⁹ immediate posito fundamēto
7 termino. Sed requirit⁹ aliqua alia dispo
sitiō vñputa approximatio terminozū vel h⁹
¶ Secūda distinctio duplex est actio. quedā
ē transiens. 7 est illa qz de se respicit terminū.
vel est illa qz est per se pductia alicui⁹ termi
ni. 7 talis actio est de pñdicamento actionis.
Alia est actio imanens que de se non respicit
aliquē terminum. 7 est qdam qñtitas se habēs
per modum actus scōi nullius termini pduc
tiua sed ipsa est finis 7 terminus pductiū.
7 talis actio est de genere qualitatis. ¶ Ter
tia est distinctio. duplex est actio quedam est
que nihil aliud est qz respectus quo agens re

Predicamentorum

fertur ad patiens. et ista est predicamentum di-
stinctum a passione. Alia est actio acta quod est quod
dam effectus prioris actionis. illa identificatur
realiter cum passione. Et istam distinctio-
nem videtur ponere simpliciter super predica-
menta querens quod facere ponitur in predica-
to et non actio. Ad quod respondet quod ideo est quod
factio dicitur de actione et de effectu actionis.
Ex quo sequitur quod effectus actionis est factio. et
non illa quod est predicamentum sed factio facta.

Secundo sciendum est. quod in hoc capi-
tulo se expedit aristoteles de sex ultimis predicamentis. et continet duas
conclusiones. Prima tangit duas proprietates
actionis et passionis. et est hec. Recipit au-
tem facere et pati contrarietatem. et etiam magis et
minus. Prima pars patet. quia calefacere et
refrigescere sunt contraria. similiter calefieri
et refrigerari. et tamen ista sunt agere et pati. er-
go agere et pati habent contrarium. Secunda
pars patet quia aliquid dicitur magis vel mi-
nus calefacere. et aliquid magis et minus calefie-
ri. sed ista sunt agere et pati. ergo agere et pati su-
scipiunt magis et minus. In secunda conclusi-
one breuiter se expedit de quatuor ultimis pre-
dicamentis. et est hec. de situ dictum est in pre-
dicamento ad aliquid. De alio autem nihil di-
citur nisi ea que dicta sunt in primo capitulo
huius tractatus scilicet quod habere significat habitum
tuum esse vel calciatum esse. et ubi significat esse
in loco. et sic de aliis.

Tertio notandum est. quod circa hunc tex-
tum incidunt due difficultates.
Prima est quid est actio et quid est passio. Respon-
detur ab actore sex principiorum quod actio est for-
ma accidentalis secundum quam in id quod subici-
tur agere dicimur. et passio est effectus illatioque
actionis. Secunda difficultas. utrum calefa-
cere et refrigerare contrarietur. Et videtur quod
non quia conueniunt simul eidem subiecto. er-
go non contrariantur. Ans. pars de aqua tepida
cui si imprimatur manus frigidissima ipsa cale-
faciet. Si vero sibi ponatur manus calidissi-
ma ipsam refrigerabit. Respondetur quod cale-
facere et refrigerare possunt dupliciter conside-
rari. Uno modo propter se significato quod est
ipsa calefactio actiua et sic non contrariantur.
Alio modo possunt capi pro denotato siue pro
fundamento illarum actionum que sunt cale-
factio et refrigeratio. et sic contrariantur. Et

ratio distinctionis est quia nulli respectui in
quantum respectus competit habere contrarium
nec suscipere magis et minus. sed tantum sibi con-
uenit per accidens ratione. scilicet fundamenti vel ter-
mini. ut si sint duo alba in alio et in alio gradu
propter intensiorem vel remissionem alicuius
illarum albedinum intenditur vel remittitur si-
militer quod est inter duo alba.

Conclusio responsalis actio transiens
formaliter accepta. scilicet per sepe-
ctu agentis ad passum et passio sunt predica-
ta distincta a quibus per accidens insunt pre-
dicte proprietates. Prima pars patet quia habent
sub se genera et species. et non habent aliquod
genus supra se et habent etiam diuersos modos
denominandi substantiam agentem vel pati-
entem. ergo sunt predicamenta distincta. Se-
cunda pars patet in secundo notabili. et quod eis con-
ueniat per accidens patet ex 3. notabili.

Primo dubitatur. utrum actio et pas-
sio sunt entitates formaliter
absolute vel respectiue. et videtur primo de acti-
one quod sit entitas absoluta. quia nullus respectus
est finis et ultima perfectio finis potentie actiue
sed actio est ultima perfectio et ultimus finis
potentie actiue secundum aristotelem nono metaphi-
sice. ubi dicit. non enim videmus ut visum habea-
mus. sed contra. ideo habemus visum ut vi-
deamus. Ad dubium rursum quod sunt respectus ex-
trinsecus aduenientes. quod probatur quia illud quod
essentialiter est ad aliud est essentialiter respectus
actio est essentialiter ad aliud. Nam impossibile
est concipere actionem quin concipiat aliquid quod
sit per ipsam. modo dicit aristoteles in predicame-
to relationis quod illud quod non potest in se concipi nisi
in alio concepto est essentialiter respectus. ergo actio
erit essentialiter respectus. et confirmatur quia omnis
forma absoluta que potest ab agente naturali pro-
duci in subiecto producitur mediante actione de predi-
camento actionis. Si igitur actio sit forma ab-
soluta. et producat ab agente naturali in sub-
iecto producatur mediante actione. et sic actionis
erit actio quod est falsum. Sed quod sit respectus ex-
trinsecus adueniens patet quia non confuitur im-
mediate potentis termino et fundamento. quia po-
tencia naturalis actiua. et potencia passi-
ua a qua nondum erit actio nisi adinuicem appro-
ximetur. Ponunt tamen quidam alio modo duas iter re-
spectus intrinsecus aduenientes et respectus ex-
trinsecus aduenientes quia respectus extrinsecus

Actio
passio

Respectus

Canapa

Respectus

Post

adueniens est ille cuius alterū extremorū ē pfectio extrinseca alteri^o vt agens aliquo modo extrinsece pficit passū & locus locatū. & habitus subm. suū. & qñ. rez talem. sed respēctus intrinsecus adueniens ē ille cuius alterū extremū nō pficit extrinsece alterū sicut p3 dīscutendo per oēs mōs relatōis. Non enī duplū perficit dīdū nec ecōtra. l3 relatō duplī sit pfectior relatōe dīdū. Sīlīr pī inq̄tū pī nō pficit filium l3 perficiat ipm pactū gñationis per quē filius accipit eē. non tñ pficit ipsū p respectum pñitatis. Et ad rōem factā in oppositū. nū per distinctionē maioris. qz respectus pōt duplī cōsiderari. vno modo scđm se & formaliter vt. s. excludit suū terminū sicut calefactio excludit calorem gēitū. & sic nullus respectus ē vltima pfectio nec finis alicui^o. alio modo cōsideratur respectus nō vt excludit. l3 vt includit aliquo mō terminū quē attingit. & sic actio vel ē respectus pōt eē vltima perfectio rei rōne termini quē attingit.

Secundo dubitā. Utrū actio formaliter & subiectiue sit in agente & passio in ipso patiēte. & vñ q non. quia si sic sequeretur q agens iquātū agēs pateret. cōsequēs ē falsū. p3 tñ pñā qz agens in quantum agēs recipit actionē. & sic pateretur ab ea. & confirmat qz si actio eēt in agēte & non transferret in passū tanq̄ in subm. seq̄retur q oīs actō eēt imanēs qd est falsū. Confirmat ēt per aristotelē scđo de aīa vbi dicit q actio & passio sūt in patiēte & non in agente. ¶ Ad dubiū nūc affirmat q pbat qz oīs forma realis & formaliter informās idē subm pōt de illo p̄dicari & ipm denotare. g si actio sit realiter & formalit̄ i patiēte seq̄tur q patiēns in quantum patiēns erit agēs. Confirmat qz in eo ē actio subiectiue in qua ē pñci^m elicitiuū actū. sed in agēte est actiuitas q ē potentia ad eliciendū actū. ergo actio ē in agente subiectiue. Et ad pñam rōem in oppositū nūc per distinctionē qz forma duplī pōt recipi in aliquo. vno mō mediāte passione. & sic tūc illud q sic recipit formā patitur. alio modo pōt forma recipi in alio non mediāte passione. sed tñ mediāte inherētia illius forme recepte in subō qd ē inherētia ē de genere relatōis. & in tali receptiōe recipiens non patit̄. sic aut̄ actio recipit in agente & non pmo mō. ¶ Ad secūdā nūc q actio potest duplī dici imanēs vno mō formalit̄. s. q

formaliter maneat in agente. & sic oīs actio est imanēs. Alio mō pōt actio dici imanēs casualiter qz. s. nihil relinquit extra se. & sic nō oīs actio ē imanēs. & ad auctoritatē aristoteli. & cōsimiliter ad oēs vidētes hoc idē sonare dicit q intelligit de actione acta. & nō de actiōe q ē respectus. Ex quo p3 q actio & passio realiter distinguūt qz sunt duo respectus in diuersis subiectis realiter subiectati.

Tertio dubitatur. Utrū quatuor vltima p̄dicamenta sint entitatis absolute vel respectiue. Ad qd nūc per quatuor dicta. Prīmū ē vbi est circūscriptio corporis locati a circūscriptiōe loci pcedēs que diffinitio data ab actore sex pñcipioz sic ē intelligenda Nam ex applicatiōe superficie p̄caue corporis locantis ad corp^o locatum derelinq̄tur in ipsa superficie qdā respectus extrinsec^o adueniens qui vocat̄ vbi actiū vel noīe simplici locatiuitas cuius concretū ē loc^o. & ex pte corporis locati derelinq̄tur alius respectus mutu^o extrinsecus adueniens q vocat̄ vbi passū. & s illo vbi passiuo dat̄ p̄dicta diffō. ¶ 2° dēz qñ. est q ex adiacētia t̄pis in re tēporali derelinq̄tur. p cuius intellectu ē aduertēdū q ex applicatiōe seu adiacētia t̄pis mensurant̄ ad rem tēporalē quā mensurat derelinq̄tur duplex respectus mutu^o quoz vn^o fundat̄ in tpe et terminat̄ ad rē tēporalē q vocat̄ qñ actiū. & alius fundat̄ in re t̄pali & terminat̄ ad tēpus qui vocat̄ qñ passiuū de quo dat̄ dicta diffō. ¶ 3^m dictū p̄dictio est qdā priū situs & gñationis ordinatio. Ad cuius euidētiā supponit̄ q ex applicatione priū loci ad locatū derelinq̄tur duplex respectus mutu^o. quoz vn^o fundat̄ i p̄tibus loci. & terminat̄ ad ptes locati. & vocatur situs actiue dict^o. Alius fundat̄ in p̄tibus locati & terminat̄ ad ptes loci qui vocat̄ situs passiue dict^o. ¶ Quartū dictū bit^o ē corporis & eoz que circa corpus sūt adiacētia. Ad cui^o intellectum conformiter sicut ad pcedēs supponitur q ex applicatiōe seu adiacētia vestimēti vel cuiuscūqz ornamenti ad corp^o con surgit duplex respectus extrinsecus mutuis Quoz prim^o fundat̄ in vestimēto applicato et terminat̄ ad corpus & ille vocat̄ hitus actiue dictus. Alius fundat̄ i corpe & terminat̄ ad vestimētū q vocat̄ bit^o passiue dictus.

Ad rationes Aliū oppositū ad primā pceditur q actio acta

Predicamenta

et passio sunt idem realiter et nuāliter s3 actōq
ē respectu distinguūt realiter a passiōe et ē pdi
camētū distinctū a passiōe ut patuit in pzo
dubio. ¶ Ad secūdā patuit solutio i tertio no
tabili qñ dictū ē qñ neq3 actioni neq3 passio
ni sicut nec cuiusq3 respectui conuenit per se
terminare morū vel habere contrarium vel
etiam suscipere magis et minus sed tantum p
accidens. s. ratione suppositi vel termini.

Meritur

Utrū opposi
tio sit entitas
realis cōis vniuoca ad oppo
sitionē relatiuā contrariā pri
uatiuā et cōtradictoriā. ¶ Ar
guit pmo qd sic argumēto cō
muni qz qñcūq3 intell3 nō ē certus de aliquo
vno pceptu et dubi3 de duob3 necessario cōce
ptus de quo ē cert3 ē alius ab illis duob3 de q
b3 ē dubius. sed intell3 nō ē cert3 qd oppo pua
tiua ē oppo et etiā qd oppo pdictoria ē oppo. et
tñ pōt dubitare vtrū sit oppo puiatiua vel op
positio ptradictoria eo qd pōt dubitare vtruz
sit puatio vel sit purū nihil sicut ē ne3 que est
extremū ptradictōis. ¶ g. necessario ē alius cō
ceptus oppōis in se a pceptib3 oppōis priua
tiue et oppōis ptradictorie de qb3 nō verificat
eētialiter. ¶ g. ē cōis vniuoc3 eis. ¶ In opposi
tū arguit nihil ē cōe vniuocū enti et nihilo.
sed aliqua illaruz oppōnum est ens et alia est
nihil vel saltem ens rōnis. ¶ g. oppositio nō est
cōis vniuoca respectu illaz qtuor oppōnū.

Primo

sciendū ē. qd p declaratiōe ter
minoz ponitur vna distinctō
et quattuor dicta. ¶ Distictio ē hec. oppo pōt
capi duplr. vno mō sūdamētaliter p eo. s. qd ē
fundamētū oppositōis ad modū qd dicim3
albedinē ēē fundamētū silitudinis. alio mo
do capit formalr p ipsa. s. rōe formali opposi
tionis qua aliqd s bin denoiat formalr oppo
sitū. et sic ē formalis repugnantia duoz extre
moz nō pmittētū se sū in eodez respēu euisi
dem. ¶ Primo dictū ens reale positiuuz pōt
ēē fundamētū oppōis. p3 de oppoē rariā et
relatiua quarū ābo termini sūt positui. ¶ 2^m
dictū. ens reale puatiuū pōt ēē fundamētuz
oppōis. p3 de oppoē puatiā q sūdat sup puati
one hñte vepz ēē reale pter aiaz. Qd pbat qz
bitus non remouetur formalr ab aliquo s bo
nisi ppter aliqd icōpossibile sibi positiuū vel
puatiuū. s3 lumē ē bitus siue forma positia q

formalr et realr remouet ab aere. ¶ g. b. erit pp
aliq3 positiuū vel puatiuū existēs formalr
in aere et cui lumē h3 icōpossibilitatē. s3 tale nō
pōt ēē positiuū eo qd lumē nō h3 formā positi
uam s3 iā sibi. ¶ g. illd qd remouet lumē ab aere
erit puatio hñs tñ ēē formalr et ex nā rei i aere
¶ 3^m dictū purū nihil pōt ēē sūdamētū oppōis
vt p3 de oppoē pdictoria c3 sūdamētū vel ter
minus ē negatō simplr qd ē puz nihil. qd at tal
negatio sit purū nihil pbat. qz si negatio cēt i
re pter aiam vñ in al quo subo de quo vere di
ceretur b3 ēē potissime qñ sua affirmatio nō
ēē in tali subo. sed b3 nō. qd p3 qz si negationes
ēēnt realiter in subis de quib3 vere dicūf qñ i
eisdē sue affirmatiōes nō sūt. sequeret qd vbi
cūq3 sue affirmatiōes nō ēēnt qd deberet po
ni ille negationes. sed hoc non quia affirma
tio non inuenitur in quiditate subiecti illius
negatōis. igitur in eadem debet poni illa ne
gatio. vbi g3a. Illa ne3 qd ē nō lapis vere dī d ho
mine. ¶ g. si ex nā rei inuēit i hoie sequeret qd cū
ista affirmatio qd ē lapis nō inuenit i qditate ho
minis qd i eadē debuit poni sua negatio qd ē nō
lapis. qd ē sūm qz de nullius entis positi qdita
te ē neg3 aliq. ¶ g. illa ne3 qd ē nō lapis nō erit de
qditate hois. et p dñs nullū hēbit ēē extra ani
mā. ¶ 4^m dēni oppo pdictoria ē ens rōis. pat3
qz oppo realis h3 vtrūq3 extremū extra aiam
g3 ad destructionē psequēt oppo qd nō h3 ābo
extrēa extra aiaz nō erit realis sed oppo ptra
dictoria h3 negatiōē p altero extremo qd nō
ē ens realr sed rōnis.

Secundo

norādū ē qd i b3 3° tractatu
determinat ari. de postp dca
mētia. et p3 qnq3 capla. in quoz pzo determi
nat de postp dca iūto oppōis. Et continet du
as ptes pncipales. In qz p3a determinat d q
tuor spēb3 oppōis et p3tinet qtuor pūcta. Quo
rū p3i^m p33 sex p3clones. Quaz p3ia ē qd alre
p3 oppōi alēo qd duplr. p3io^o sūc relatiua vt du
plū didiū. 2° vt p3ia vt bo^m et malū. 3° vt p3ia
ccēitas et vis3. 4° vt p3dictoria vt affir3 et neg3.
vt sedet nō sedet. ¶ 2° p3^o ē b3 relatiue oppōita sūt
illa qñcūq3 hoc ip3 qd sūt alioz dicūf vñ qñoli
bet alr ad aliud. Hāc p3clonē declarat. p3io i
his que referuntur sub habitudine eiusdem
casus vt duplum dicitur alicuius scilicet di
midij duplum. 2° declarat sub his que refe
runtur sub habitudine dīterforum casuum.
vt disciplina dicit3 disciplinati disciplia et disci

Negatio

et nō

relatiua

Habitus

disciplina dicitur disciplina. Tertia conclusio tangit dicitur contrariorum a relationibus. et est hec. contraria differunt a relationibus. quia contraria non referuntur ad invicem sicut relationes. probatur duobus exemplis. quia bonum non dicitur mali bonum. sed malo prius. sicut album non dicitur nigri album. sed album dicitur nigro contrarium. Quarta conclusio tangit unam distinctionem contrariorum. et est hec. quod priorum quedam sunt mediate. alia vero immediate. hanc conclusionem non probat Aristoteles. sed eam invenit ex duobus conclusionibus sequentibus. Quinta conclusio tangit definitionem contrariorum immediatorum et est hec. contraria immediata sunt quorum necesse est alterum inesse suo proprio susceptibili. Probatur duobus exemplis quia laetitia et sanitas sunt contraria immediata respectu corporis animalis. quia necesse est animal semper esse sanum vel languidum. similiter par et impar sunt contraria immediata circa numerum eo quod necesse est omnem numerum esse par vel impar. quia omnis numerus est habens ultimum. Sexta conclusio tangit differentiam priorum mediatorum et est hec. contraria mediate sunt quorum non est necesse alterum inesse proprio susceptibili. probatur duobus exemplis quia album et nigrum sunt contraria mediate respectu corporis ut non est necesse esse corpus semper esse album vel nigrum quia potest esse fuscum vel palidum. sicut primum et studio sunt contraria mediate respectu corporum. quia non est necesse unumquodque esse primum vel studiosum. et subdit quod contrariorum mediatorum quedam sunt quorum media habet notionem impossibilem sicut iter album et nigrum sunt ista media que sunt fuscum et palidum. Alia sunt contraria mediate quorum media non habet notionem impossibilem. sed noiantur per negationem utriusque extremi ut sunt primum et studiosum est medium quod neque est primum neque studiosum sicut forsan opera puerorum que non sunt neque mala neque bona eo quod non sunt liberatores rationis sciendum est. quod circa hunc textum inveniunt tres difficultates. Quarum prima est hec. utrum convenienter assignentur quatuor genera oppositorum. Et videtur quod non. quia omnia coincidunt in unum tertium. scilicet non distinguuntur ad invicem. Aliis patet quia omnia opposita sunt relativa cum secundum suum totum esse sint ad aliud. quod omnis oppositio est relatio. consequentia tenet per maximam theoricam si concretum in concreto et abstractum in abstracto. et per consequens omnes opposites coincidunt cum ratione. vel saltem conti-

nent sub relatione. Ad difficultatem rursus quod omnia opposita sunt relativa. et quod omnis oppositio est relatio scilicet cum hoc stat quod non omnia opposita sunt relative opposita nec est omnis oppositio est oppositio relativa quia oppositio relativa est quodammodo respectus dissimilitudinis fundatur sub duabus relationibus que ad invicem relative opponuntur. modo non omnis oppositio est talis ratio dissimilitudinis equiparationis sed forsan magis ratio equiparationis est omnis oppositio sit ratio non tamen omnis oppositio est relatio oppositio. Secunda difficultas videtur in textu conveniunt distinguantur tria a relationibus per hoc quod relativa referuntur ad invicem non autem contraria. Et videtur quod non quia illa que dicuntur in huiusmodi ad aliud ad invicem referuntur. sed contraria sunt habens nihil enim per se ipsum est contrarium sed tantum in huiusmodi ad aliud ad invicem referuntur. et confirmatur quia conveniunt dicitur contrarium contrarium contrarium. g. referuntur ad invicem. Ad difficultatem rursus per unam distinctionem et duo dicta. Distinctio est hec contraria prout dupliciter considerari. uno modo per se significato. scilicet per ipsam contrarietatem que est quodammodo huiusmodi inter duo extrema contraria. Alio modo prout capi per denotationem ut per qualitates super quibus fundatur talis huiusmodi est album et nigrum. Primum dicitur est istud. contrarie opposita sunt relative opposita. et ad invicem referuntur sub huiusmodi obliqua casus et hoc capiendum contraria formaliter. et per se significato. per quod tria opposita sic sunt quodammodo relationes equiparationis super quibus potest fundari una ratio dissimilitudinis que est distinctio siue oppositio illarum relationum ad invicem. scilicet talis ratio dissimilitudinis est relativa oppositio. g. contrarie opposita sunt relative opposita. quod est referantur ad invicem patuit prius quod contrarium dicitur prior primum et contra. Tercium dictum capiendum tria fundamentalia non sunt relative opposita nec ad invicem referuntur. primum per quia contraria ut sic non sunt relativa scilicet sunt qualitates absolute. g. sunt relative opposita. et tunc quia relativa oppositio fundatur super relationis. ut iam patuit. Secunda per quod album non dicitur nigri album ut dicitur in textu. g. non referuntur ad invicem. Tercia difficultas videtur sint alique contraria immediata. ut videtur dicere textus. Et videtur quod non quia si alique essent talia tunc ipsa semel se non haberent medium. g. non essent contraria sed contradictoria. et tunc quia contradictio est oppositio secundum se non est dare medium. Rursus per quod contraria immediata non habent medium formale habent tamen medium subiectum quod natum est subiacere utrique contrariorum. scilicet contradictoria non habent subiectum medium quod subiacetur utrique eorum cum alterum seque sit non ens cuius non est aliquid subiecti.

Tertio

Medicamenta

Conclusio responsalis oppositio a toto genere non est entitas realis cuiusmodi vniuoca ad quatuor genera oppositionum prius enumerataz. Prima pars quia illud quod in sua significatioe includit ens rationis non est a toto genere ens reale sed oppositum in ambitu siue significationis includit oppositum contradictoria que est ens rationis. Ergo oppositum a toto genere non est ens reale. Secunda pars quia enti reali et enti rationis non est aliquod commune vniuocum sed aliqua oppositum est ens reale et aliqua est ens rationis. Ergo oppositum non est eis commune vniuoca. Maior pars quia vniuoca habent identitatem in eo in quo vniuocantur sed ens cum non ente non est commune. Vt patet per Aristotem. 4. methaphisicorum dicentem. Nec non ens enti nec ens non enti est idem aut diuersum. ergo et cetera.

Primo dubitatur. Vtrum eodem genere oppositionis opponatur abstracta et sua concreta. Pro dubio supponendum est quod aristoteles in hoc 3. puncto determinat de oppositione priuatiue et intendit tres conclusiones. Quamvis priuatiue tangit definitionem priuatiue oppositorum et hec priuatiue opposita sunt illa que habent fieri circa idem subiectum ordine irreuocabili et tpe determinato. Prima pars quia cecitas et visus sunt priuatiue opposita. et habent fieri circa oculum tamquam circa idem subiectum. Alia pars quia habeant fieri ordine quodam et tpe determinato. quia edentulus non est ille qui non habet dentes neque cecus non est ille qui non habet visum. sed quando est aptus habere. Prima pars quia multe sunt generationes. id est genera que neque habent dentes neque visum. et tamen non dicuntur edentata neque ceca. Secunda conclusio tangit differentiam in priuatione et priuari. et est iter bitum et habere bitum. Et est hec priuari non est priuatio neque etiam habere habitum est habitus. Probatur exemplo et ratione. exemplo quia visus est habitus et tamen habere visum non est habitus neque est habitus est habere visum. sed habere visum est habere bitum. sicut cecitas est priuatio sed non est priuari licet cecus esse sit priuari. Ergo priuari non est priuatio neque habere bitum est habitus. Secundo probatur ratione quia si illa essent eadem tunc predicarentur de eodem. Quis est falsus. Ergo aures. Quasitas consequentia pars quia homo dicitur cecus et tamen homo non dicitur cecitas. Tertia conclusio ponit convenientiam inter illa duo abstracta que sunt priuatio et habitus ad sua concreta que sunt priuari et habere bitum. et hec illa duo concreta que sunt priuari et habere bitum eodem modo opponuntur sicut sua

abstracta que sunt priuatio et habitus. quia sicut cecitas opponitur visui ita cecus esse opponitur huic quod est visum habere. Consequenter in quarto puncto determinat de contradictoriis et intendit duas conclusiones. Prima est quod res que subiaceret affirmationi et negationi non sunt ipsa affirmatio et negatio. pars quia affirmatio est oratio affirmatiua et negatio est oratio negatiua sed illud quod subiaceret affirmationi et negationi. id est significatum eorum non est oratio affirmatiua vel negatiua. Ergo et cetera. Secunda conclusio ponit convenientiam inter affirmationem et negationem et sua significata que subiacerent eis. et est hec sicut oratio affirmatiua et oratio negatiua opponuntur adinuicem contradictorie. ita significata que subiacerent affirmationi et negationi ut sedet et non sedet opposita contradictorie et cetera.

Secundo dubitatur. Vtrum habitus et priuatio ordine quodam insunt suis subiectis. Et videtur quod sic quia priuatio dicit corruptionem habitus sed corruptio presupponit esse et terminatur ad non esse. Ergo priuatio presupponit bitum in subiecto. In oppositum arguitur quia si sic sequeretur quod nullus diceretur cecus a natiuitate quod est falsum. Ad dubium respondetur per tres distinctiones et duo dicta. Prima distinctio est aristoteles 5. metaphisice. quod tripliciter contingit priuationem et habitum fieri circa idem subiectum. vno modo circa idem subiectum numero. et sic fortis dicitur cecus. Alio modo circa idem subiectum in specie et sic homo dicitur cecus. alio modo dicitur circa idem subiectum in genere primo. et isto modo talpa dicitur ceca quia secundum suum genus quod est animal est apta nata videre. Tercio circa idem subiectum in genere remoto. et sic planta dicitur ceca quia secundum suum genus remotum quod est viuens vel animatum potest videre. Secunda distinctio habitus potest capi dupliciter. vno modo propria forma positina inherere alii sicut homo. Alio modo capitur magis coniter. id est ipsa forma positina vel propter prius dispositionibus conaturalibus immediate disponetibus ad tale formam. Tercia distinctio priuatio potest dupliciter capi. vno modo per corruptionem actus seu forme positine existentis in subiecto et sic opponitur habitui priuatio. Alio modo capitur priuatio per corruptionem principiorum seu dispositionum conaturalium immediate disponetium ad formam. Primus dictus priuatio presupponit in subiecto bitum primo modo subiectum patet quia cum corruptio sit mutatio deperditiva semper presupponit formam que per

priuatione

habitus

ipsam corruptione deperditur. sed pñatio pñi
mo modo dicit corruptione hñus pñio mō.
g. 2. 2. dictum pñatio scōdo modo dicta pñi
supponit in subo hñu 2. dicit nō pñio. pñi sic
pñus qz talis pñatio ē corruptio hñi pñio mō

Tertio dubitatur. Utrū sit aliqua pñio
sitō realis constituta ex reb. et

hoc mō distinguēdo res pñra signuz. Ad du
bium respōdet. pñabiliter per quatuor dicta
¶ Primū dictum nulla quiditas in potentia
obiectiua existēs hñ aliquod eē reale. pñ. quia
vel ergo talis quiditas hñt aliquod esse a se
vel ab alio. non a se qz tunc eē deus cū solus
deus habeat eē independē a se. 2. omne aliō
habet eē dependens a deo. Et confirmatur pñ
illud iōannis pñio. Omnia per ipsū scā sūt.
Et etiaz per aristotēle duodecimo metaphisice
Ubi vult qz in diuersitate etiū ē vnū pñm pñ
ceps a quo oīa capiunt eē dependēter. Nō ēt
ab alio. quia nihil hñt eē ab alio nisi per pñdu
ctionem. g. si qditas in potentia obiectiua ha
beat aliquod eē reale ab alio. seqretur qz erit
pñducta ante qz sit pñducta qz est falsum 2. incō
ueniens. ¶ Scōm dictum de qditatib. i potē
tia obiectiua formari pñt alique pñpositiones
pñ. quia de ipsis verum ē dicere qz habēt esse
pñducibile. 2. gñaliter oēs pñpōes de pñmo 2 se
cundo modis dicendi per se possunt formari
de qditatibus in potentia obiectiua. ¶ 3. m. di
ctum pñpositio est compositio vel non est sine
compositione extremoz. pñ qz in omni pñpo
sitiōe necesse ē pñdicatum vñiri subiecto. pñ hoc
etiam distinguē a terminis 2 alijs noib. qñ nō
sūt pñpōes. quia in ipsis non ē debita compositio
extremoz que nēcō exigē ad pñpropositio
nem. ¶ Quartū dictum talis pñpō extremoz
pñpōis est ens rationis. pñ qz ad compositio
nem realem regritur qz extrema habeāt esse
reale. talis compō non est realis sed extrēa cō
positionis pñpōis nō hñt eē reale. vt pñ per pñi
m. dēz. g. tal pñpositio nō ē real. ex B. iserūt duo cor
relaria. pñm ē qz ad B. qz aliq extrēa vñiā i
pñpōe sufficit qz habeant eē cognitum. pñ cor
relarium de pñpositionib. formatis de quidi
tatibus in potentia obiectiua. scōz correlariū
quia nulla pñpositio ē realis ad istum sensū qz
extrema vt sic sunt vere res habentes veruz
eē reale. pñ quia pñpositio formata de quidita
te habente eē in potentia obiectiua siue eē pñ
ducibile non est realis vt pñius paruit. g. nulla

alia. consequentia tenet. quia non videt. ma
ior ratio de vna qñ de omnibus alijs.

Ad rationes An oppositum dicitur
ad minorem qñ intell
nō est certus de aliquo cōceptu sed de aliqua
voce tantum cōequiuoce predicabili de qñ
tuor generibus oppositionum.

Quæritur Utrum de qñ
ditatibus hñ
tibus eē in potentia obiectiua
possint formari pñpōes affir
matue vere in quibus pñdica
tum dicatur de subo pñdicatō
ne dicēte. hoc ē hoc. ¶ Ariguit pñio qz non qz
fm scotū i oī tali pñpōe denotat idētitas extre
moz. sed qditatib. i potētia obiectiua nihil po
test eē idem. g. de ipsis non pñt formari pñposi
tiones vere pñdicatione dicēte hoc ē hoc. Ad
noz pñ pñristo. 5. metha. vbi dicit qz solū ens
dī idē vel diuersū. sed qditates i potētia obie
ctiua sunt purū nihil. g. nulli dicūtur eē idem.
Et cōfirmat pñristo. in hoc passu qui dicit qz
socrate existente altera illarū est vera socra
tes est sanus vel socrates lāguet sed cū socra
tes oīo non sit neutra earum est vera pñdicati
one dicente hoc ē hoc. ¶ In oppositū arguit.
quia nisi sic sequeretur qz pñret omnis scien
tia. qz scia est tñ rex pñscinden. ab oī exñtia 2
cōtingētia. sed hñ sūt qditates in potētia obie
ctiua. g. de ipsis formari possunt pñpropositiōes
affirmatiue vere vel scibiles.

Primo sciendū ē. qz pñ declaratiōe rer
minoz ponūtur aliqua dicta.
¶ Primū dictū qditas est oē illud qñ signifi
catur per terminū positū in rōne formali ali
cuius siue talis rō sit diffinitio quiditatiua si
ue non. sicut aīal 2 rationale sunt qditates cū
ponāt in diffinitione formali hoīs. ¶ 2. m. dēz
potētia obiectiua ē illa fm quā res dicūt esse
pñducibiles anqz pñducāt. 2 habeāt exñtiam.
¶ 3. m. dictū veritas pñpōis est quidā respectus
cōformitatis act. i intell. siue pñpōis mental
ad rē de qua format talis cōceptus. ¶ Quar
tum dictū duplex ē eē quoddā ē eē potentia
le siue pñducibile 2 obiecti. Aliud est eē actu
ale. 2 illud iternz ē duplex. qz qdā est eē actu
ale verū. 2 ē illud scōm quod cōuenit rei finī
nare actionem agentia realis pñducētis rem
extra suam cām. Ideo tale ē tñ cōuenit rei
exñti in actuali exñtencia. Aliud est eē actua

Quiditas

Veritas

Predicamenta

le diminutū. et est scdm qd cōuenit rei terminare actū intellectus per quē dī res pducī in eē cognito. et tale eē cōuenit dēnotatiue tam rei exīti qđ nō exīti. ¶ Quintum dictū et si quiditas in potentia obiectiua habeat eē potētiāle vel etiā eē actuale dīnutum nō tamen hz ali quod verū eē. nec essentie nec exītie. Prīmū p3 quia quiditas in potētia obiectiua tñ hēt eē virtuale in suis causis possibilib⁹ eā pducere. qđ habet eē potētiāle. et pars p3. qđ vt sic nō sibi repugnat intelli imo ab eterno fuit intellecta ab intellectu diuino. qđ potest eē cognita qđ eē eē actuale dīnutum. Tertia p3 p3 quia si qđitas in potētia obiectiua hēret aliqđ vepz eē reale siue essentie siue exītie sequeret vel qđ deus nō eēt oīpotens vlt qđ res simul hēret entitatem aliquā realem et nō hērent aliqđ entitatem realem. qđ pbat̃ quia vnūqđqđ aliud a deo capit suū eē reale a deo. qđ si qđitas pducibilis habeat aliquod eē reale hēbit illud a deo. vel ergo poterit deus illam realitatem destruere vel non. Si non. qđ non ē oīpotens quia pōt aliqđ facere qđ non potest destruere. Si sic. igitur destructa illa realitate ipius qđitatis vel ipsa quiditas iterū ē pducibilis vel non. si non sequeretur qđ pri⁹ qđ deus non eēt oīpotens quia non posset pducere illud qđ potuit producere. si sic. ergo cū eē pducibile sit esse reale sequeretur qđ illa qđitas habebit esse reale. et tamen tale eē ponebatur destrui a deo. ergo simul esse reale et nō habebit esse reale et sic de alijs.

Secundo notandum est. qđ in ista secūda parte pncipali determinat Aristoteles de differentijs inter species oppositionis. Et continet quinq; cōclusiones. Prīma est hec. pziatiue opposita differunt a relatione oppositis. probatur duabus rationibus quia relatiue opposita referuntur adinuicem sub habitudine alicuius obliqui casus. non aut pziatiue opposita vt visus non dicitur cecitas visus nec econtra. licet bene dicatur visionis pziatio. Secūda ratio quia relatiua dicuntur ad conuertiētiā. non autem pziatiue opposita. quia licet cecitas dicat visionis cecitas. tamen visus non dicitur cecitatis visus. ¶ Secūda conclusio est hec qđ pziatiue opposita differunt a contrarie oppositis. pbat̃ur duabus rationibus. Prīma est hec quia oīa con

traria vel sunt mediata vel imediata. pziatiue opposita dñt tam a contrarijs mediatis qđ immediatis. qđ pziatiue opposita dñt a contrarie oppositis. Adinor p3 et pīmo de cōtrarijs immediatis. quia necesse ē semper aliquod cōtrariorū immediatōz inesse suo susceptibili. sed non ē necesse alterum pziatiue oppositorū inesse suo susceptibili. quia ille qđ nōdū hēt tempus determinatum a nā ad videndū non dicitur cecus neq; videns. scđ opatet idē in contrarijs mediatis. quia nūq; est necesse alterum contrariorū mediatorū semper inesse suo proprio susceptibili. vt non est necesse omne corpus esse calidum vel frigidum nisi alterum insit a natura quia medium potest inesse. Sed in pziatiue oppositis aliquando ē necesse alterum illorū inesse proprio susceptibili. s. post tempus determinatum. Qđ autem in contrarijs mediatis quorū alterum inest a natura sit necesse alterum determinate inesse suo susceptibili. p3 quia in talibus cōtrarijs si vnum insit naturaliter impossibile est sibi reliquum in esse vt igni a natura inesse esse calidum et nūi esse candidam. Impossibile est enim ignē esse frigidum et nūiē nigrā. sed in pziatiue oppositis vtrūq; indifferentē potest inesse. Secūda ratio quia in omnib⁹ contrarijs tam mediatis qđ immediatis contingit subiectum mutari de vno in aliud. Et econtra nisi alterum insit a natura sicut igni inest a natura esse calidum. Sed in pziatiue oppositis licet possit fieri mutatio ab habitu in pziationem non tamen econtra. Prīma pars patet quia sanus potest fieri languidus. et ecōtra. Et candidus pōt fieri niger et ecōtra. etiam studiosus potest fieri prauus. et ecōtra prauus potest fieri studiosus. Nam si prauus sit deductus ad meliores exercitationes et ad doctrinas. ita qđ assuescat in bonis operibus hodie faciendo vnum bonum. Et etiā similiter modicus proficiet vt melior sit hoc est erit dispositus ad bonitatem. sed si semp assuescat in bonis operibus. et sumpserit modicum clementum in bonum palaz est qđ aut perfecte mutat de prauitate in bonitatem aut sumet satis clementum in bono. si. n. melior fiat dispō ad virtutem vel sumpserit a pncipio qđcunq; clementū in bono. simile erit pducibile eundē sumere amplius clementū i bono.

Post

Et si istud crementū magis ac magis fiat. tūc prius restituetur perfecte in contrariū habitū. s. in bonū nisi tempore forte suspensum sit. hoc ē nisi tale crementū per lapsū tēpōis fuerit diffusū. ¶ Secūda pars minoris p3. q. nō cōtingat de pūatione fieri regressū in habitū. hoc pbat̃ur tribus exēplis. qz cecus nō iterū fiet videns neccalū itēp̃ fiet p̃mar. nec edē tatus q ē sine dētibz. rursus possunt ei oziri dantes. ¶ Tertia cōclusio p̃dictiois opposita differūt ab oībz alijs oppositis. p3 quia i cōtradictorijs necessario semp̃ alterū est verū & alterū falsū. Sed hoc nullis alijs oppositis cōuenit. g̃ rē. Añs p3 qz aliqua sūt p̃dictoria incomplexa vt langor & sanitas & aliqua relatiua. vt duplū & dimidium. & etiā sunt aliq̃ p̃natiue opposita incōplexa vt visus & cecitas modo nullū incomplexū ē verū vel falsū. sūt insuper aliqua alia p̃dictoria cōplexa. vt ista socrates est san. contrariā istī. socrates ē languidus. Si r̃ aliqua sunt p̃natiue opposita complexa vt socrates ē cecus socrates est videns. & i talibz si subm̃ sit necesse ē alterū eē verū & alterū falsū. vt socrate existēte necesse est q sit languidus vel san. Sed socrate non existēte neutrum eoz est verū. sed ambe sunt false. sed in p̃radictorijs siue subm̃ sit siue nō sit semp̃ ē necesse alterū eē verū & alterū falsū. vt siue socrates sit siue nō sit necesse ē alterū eē verū. s. socratem languere vel socrate nō lāguere. ¶ Quarta cōclusio p̃prietates cōtrarioz sūt quinqz. hanc cōclusionē innuit aristoteles enumerādo illas quinqz p̃prietates. Prima est. bono semp̃ p̃trariā malū s3 aliqñ malo cōtrariatur malū & aliqñ bonū. Primū p3 quia sanitas cōtrariatur langori & iusticia iniusticie. & forti debilitas. Secūdum p3. quia egestari siue defectui triatur superabūdātia quoz vtraqz est malū. i valde tñ paucis repit̃ malū malo p̃trariari. s3 i pluribz malo p̃trariatur bonū. Secūda p̃prietas si vnū p̃trarioz sit in nā non ē necessarium reliquū eē in natu ra vt oībz existibz sanis sanitas erit. & tñ suuz trium qd ē lāgor non erit. s3 oībz existibz albis albedo erit nigredo vero non erit. Tertia p̃prietas impossibile ē p̃traria sit puenire eidē vt si plato sit sanus ip̃z impossibile ē lāguere. Quarta p̃prietas oīa p̃traria habēt fieri nā liter circa idem subm̃ in genere vt langor & sanitas circa corp⁹ aīalis & albedo & nigredo ha

bent fieri circa corpus. aut sūt circa idē subiectum in spē. vt iusticia & iniusticia circa aīas. Quia p̃prietas necesse est cōtraria eē i eodē genere vt albū & nigrum in genere coloris. eorum enī gen⁹ est color. aut in diuersis gñibz. vt iusticia i gñe ṽtutis & iniusticia i gñe negcie. aut ipa erūt diuersa gñā. vt bonū & malū

Tertio sciendū ē. qz circa p̃dicta tangūtur due difficultates. Quarū pri ma est. vtrum quēcunqz p̃dicata indifferēter possint verificari de q̃ditatibz i potētia obiectiua. ad quam suppositis prius in primo nota bili probabiliter respondeēt p̃tria dicta. Pri mū est de q̃ditate habente eē in potentia ob iectiua p̃cise nulla p̃pō dicens. hoc est hoc p̃ annunciarī vera. p3 quia veritas est quedam cōformitas ad suū signatū. s3 q̃ditas vt p̃cise ē i potentia ē purū nihil. g̃ vt sic non videtur p̃pō sitio posse sibi conformari cuz talis cōformitas videatur eē qdā respectus positius regrens terminum positiuū. Scdm̃ dictum p̃dicata contingentia & per accidens non p̃nt verificari de q̃ditate nisi iam exīte. p3 qz i essentialr ordiā sicut prius non inest nec p̃sterius. sed in ordine contingentiu exītia ē p̃ma contingēs. & si nō insit q̃ditati nec etiā alia posteriora contingentia sibi inbērebūt. Ter m̃ dictum per p̃pōem affirmatiua verā dicentē hoc est hoc. possunt enunciari p̃dicata per se de q̃ditatibus habentibus eē actuale dimi nutū. licz ēt habeant eē in potentia obiectiua p3 quia ad veritatem talium p̃positionū suffi cit extrema habere eē conceptum. sed quidi tates habentes eē actuale diminutū habēt eē conceptum. g̃ rē. maior p3. quia veritas p̃po sitionis est circa compositionem & diuisione z intell̃s que primo concipit terminos autēqz vniat. g̃ videt qz esse conceptum terminoz sufficiat ad veritatē p̃pōis ex ip̃is p̃stitute. & sic fundamentum & termin⁹ sufficiēt p̃pō siri videntur eē sufficiēs causa respectus fun damenti int̃ ea. sed veritas p̃pōis est quēdaz respectus rationis fūdati in actu comple tū intell̃s. Et terminatus ad obm̃ cognitum. g̃ es se cōceptū terminozum cuz actū completiū intellectus. videt̃ sufficere ad veritatem pro positionis. s3 non habeat aliquod esse reale. & hoc est qz videtur dicere scotus tertiā disticti one p̃mi qz intellectus diuus qui habet esse simpliciter per suā itellectionē dat q̃ditatibz

Predicamenta

eē cognitū qđ eē fm qđ vntē cuius ipē qđi-
tates hnt vntē motiua intellē nri ad cogscē,
dū vitates sincerās r icōmutables. ¶ 3° diffi-
cultas vtz ipōssibile sit ignē eē frigidū r niuē
eē nigrā. r vř qđ sic qđ calidū r frigidū dñant.
sz dñaria nata sūt fieri circa idē s bñ. gñ si igni
isit eē calidū poterit sibi pñēre eē frigidū. Et
pñrmat p pñm. 2° thopicoz vbi dicit qđ si ali-
cui s bñ assignet aliqđ pdicatum pñrariū i esse
oz videre si pñrariū illi sibi possit inē. r si nō
destruēdū ē pñleuma. Ad difficultatē nñr per
tria dicta. ¶ 1° pñm ē qđ nō ē possibile saltē ignē
eē frigidū r niuē eē nigrā. ¶ 2° dñm aliqđ cali-
ditas ē nata separā a suo s bñ. vt puta ab aqđ ca-
lida. gñt caliditas est nata separā ab igne. ¶ 3° dñm
qđ caliditas pōt capi p qđā qñtate de 3° spē qđ
licat. r sic sibi nō repugnat separā ab igne. Alio
mō capī p qđā nāli potētia de 2° spē qñtatis
r sic ipōssibile ē eā separā ab igne. Ad arg^m nñr
qđ nō oz circa qđcūqđ s bñ natū sit vñū fieri qđ
circa idē reliquū natū sit fieri. sz sufficit qđ cir-
ca aliqđ s bñ circa qđ natum ē fieri vñū sit
natū fieri reliquū. r sz frigiditas nō sit nata si-
eri circa ignē tñ frigiditas r caliditas nata sūt
fieri circa idē s bñ puta circa aquam. r pñr
posset dici ad pñrmatidē vñ dicere qđ cōsi-
derationes topice sūt vere vt in plurib⁹.

Conclusio nñsalia de qđitatib⁹ hñti-
bus esse in potētia obieci
na pñt formari ppōes affir^m vñ ad sēlū iaz dñ
claratū. h conclusio pñ ex dictis rē.

Primo dubitat. Vtz iter ea qđ mutuo
se cōsequūt sit ordo. pñsione
supponēdū ē qđ pari. in b 2° caplo determinat
de 2° postpñdicatō qđ dñr pñ. r vñ gñqđ delu-
siones fm qđ sūt gñqđ mōi prioria. Quaz pñ
ma ē h qđ pñm mōus ē prioritas ipis fm quez
modū illō qđ ē senī vñ antiquus dñr pñ. Secū-
da 2° ē qđ 2° dñr pñ qđ nō pñrtit fm pñaz s b
sistēdi. r vocat pñā subistēdi qđ arguit respcū
h⁹ vbi ē de scđo adiacēte i ante ad illō vñū ē dñ
scđo adiacēte in pñsequēte. r fm istū modum
vñū ē pñr duob⁹. Duobus. n. exñtib⁹ i actu
mor vñū ē necesse ē. vñō at exñte nō necesse
ē duo eē. ¶ Tertia 2° ē h qđ 3° aliqd. dñr pñ⁹ sz
quēdā ordinē nō quēcūqđ. sz scđm ordinē na-
ture r pñdā vt i geome:ria elemēta sūt priora
his qđ scribūt vt in grāmatica elemēta. i. litterē
sūt priorē sillabis. r in orōne. i. in rethorica p

emius prius ē narratōe. Quarta 2° qñto mō
dñ prius qđ ē digni⁹ r honorabilius. iō consue-
uerunt plurimi honorabiliores r a se magl di-
lectos apō se priores docerē. r ille ē alienissim⁹
mōus poris. Quia pñlo b mō dñ pñā. s. quā
do aliqđ duo pñrtit scđm eēndi pñām. r vñū
ē cā alteri⁹. illud. n. qđ ē cā vocat pus vt res et
ofo vñ de ipa re conuertūt. r res ē cā vitatis
oñonis iō res ē pñ nā vitate oñonis. maiorē pñ
bat qđ si ē bñ tūc vñ ē ofo qđ dñ bñ. r si ista pñ
positio bñ ē sit vera tūc ita ē in re qđ bñ ē. 2° pñ
bat minor qđ ofo nō ē cā rei sz res videt quo-
dāmō eē cā. veritatis dñ enim res ē vel non ē
ofo vñ vñ s lā dñ eē. ¶ Consequēt in b 3° caplo
determinat de tertio postpñdicatō qđ ē sñl. r i
tēdit tres pñones. Quaz pñā ē pñio mō dñ sñ
mul quoz gñatio ē i codē gñe r ē i codē tpe qđ
illa quoz gñatio ē in codē tpe vñuz nec ē pñus
nec poster⁹. gñ sñl. Scđa pñclusio qđcūqđ pñr-
tūt scđm eēndi pñām. r neut⁹ ē cā alteri⁹ di-
cūt eē sñl nā. vt duplū r didiū inter se pñrtit.
tur qđ si duplū ē didiū ē. r si didiū ē duplū ē
r neut⁹ est cā alteri⁹. gñ sñl nā. Tertia pñlo
qđcūqđ didūt aliqđ gen⁹ dicūt ē sñl nā vt gres-
sibile volabile r aqñtile didūt hoc gen⁹ qđ est
aial. qđ nulla hāz dñarum est pñio r aut poste-
rior altera. igitur sunt simul natura.

Secundo dubitat. Vtz illud a qđ non
pñrtit pñā subistēdi sit pñ
nā. Et vñ qđ nō qđ si sic scqñrē tria icōueniētia.
pñm qđ gen⁹ pōt eē sine suis dñys. 2° qđ genus
posset eē sine suis spēb⁹. 3° qđ spēs oib⁹ suis in-
diduis seclusis possz existere. pñā dñclarat. ga-
a spē vel dñys ad gen⁹ nō pñrtit pñā subistē-
di nec sñl ab individuis ad spēs. ergo spēs pñi⁹
ē natura suis indiuiduis. r sñl gen⁹ ē pñi⁹ natu-
ra suis spēb⁹. r ē dñys dñi. vñ ei⁹. mō scđz sco-
tū r frāciscū pñi⁹ natura dñ eē illō qđ pōt exi-
stere sine alio r cōtra. gñ gen⁹ pñrtit existere
sine suis spēb⁹ vel dñys r spēs sine suis indiui-
duis. Ad dubiū nñra^m. qđ gen⁹ posse eē sine su-
is spēb⁹ pōt intelli duplū. qđ vel itelligit qđ ge-
n⁹ pōt sine suis spēb⁹ collectiue sūptis. r nō oz
imo ipōssibile ē cuz gen⁹ nō sit pñter suas spēs.
Alio modo pōt itelligi qđ gen⁹ pōt eē sine suis
spēbus diuisiue sūptis. r oz itelligi gen⁹ pos-
se eē sine suis spēb⁹ vt aial pōt eē sñi hoie eo qđ
pōt saluāi i bzuto. sñl pōt eē aial sine bzuto eo
qđ pōt saluari in hoie. r sñl dicet de spē in ordi-
ne ad sua indiuidua. Alī posset nñderi ad du-

oro
ACS

simul

duplex
dubium

gen⁹
spēs
differe.

prius nā

Postpredicamenta

bium per vnam distinctionem qz aliquod eē
pius nā pōt intelligi dupl'r. Uno^o scdm nālem
intelligētiā. qñ. s. vnum scdm suū conceptū
formalē et pletū natū ē intelligi pius alio. et ca
pitur prius nā in 2° mō prioris. nec o3 de tali p
us posse existere sine posteriori. alio^o pōt intel
ligi pius nā scdm naturalem existētiā rei qñ
. s. vnu3 pōt existere sine alio qd depēdet in eē
ab ipso. et non ecōtra. et sic forsan intelligit ter
tius modus prioris et etiā predicta diffō data a
scoto huius quod ē prius natura.

Tertio Dubitat. vtrum illud qd altera
tur necessario noueat aly3 moti
b^o. p rāione ē supponēdū qz aristo. in hoc qñ
to ca^o determinat de quarto postpredicamento
qd ē mot^o. et intendit quatuor pōtiones. Quaz
prim^a ē qz sex sūt spēs adinuicē distincte. patz
qz gñatio nō ē corruptio neq3 augmētatio ē di
minutio neq3 alteratio est loci mutatio. Scda
cōclusio illud qz alteratur nō ē necesse moueri
per aliquā spēm motus. p3 quia cōtingit ali
qd pluries mutari scdm passionē et passibiles
qñtates. vtrputa de albedine in nigredinē et ta
men non augebitur neq3 minuet neq3 ab alio
motu mouebitur. q. 2^a rō ad idē. qz si sit neces
se id qd alteratur mutari aly3 motib^o. tūc al
teratio erit eadem cum aly3 mutationib^o. s3
hoc ē falsum qz si sit eadem cum aly3 mutati
onib^o. sequerēt qz illud qz mouet aliquo alio
motu alteretur. et ita illud qz augeat alteret. s3
hoc ē falsū. quia quadrāgulus circumposito
gomone creuit. et tū nulla ē facta alteratio cir
ca quadrangulū cū nō sit mutata spēs qdran
guli. q3 alteratio non ē eadē aly3 motib^o. 3^a cō
clusio qes simpl'r pstrariatur motui licz aliquā
do motus motui cōtrarietur. Prim^a p3 p3 in
ductiue qz gñationi corruptio est pstraria. et au
gmentatio ē pstrari et diminutio. et mutationi
scdm locū in xie videtur pstrariari qes secun
dum locū. Scda p3 p3 qz mutationi que ē ad
locū in sursum pstrariatur mutatio q ē ad locū
deorsū. Quarta cōclusio nō ē facile assignare
qd pstrariat motui alteratiōis. p3 qz motui al
terationis nō vñ aliqua qes sibi opponi. l3 pos
sit dici qz alteratiōi scdm vnam qñtatē sit con
traria quies scdm eandē qñtatē vel alia muta
tio scdm aliā alteratiōem pstrariam. vt album
fieri cōtrariat ei qz ē albū non fieri. vel etiam
aliā mutatio scdm qñtatē contrariam que est
nigrum fieri. Consequēter in 5° et vltimo ca

pitulo determinat aristo. de vltio postpredicamē
to qd ē hēre de quo itēdit vñā pōtione. s. qz hēre
dī multis mōis. 2° p3 iductiue enumerādo ei^o
mōs qui sūt nūero octo. Prim^o mōus ē hēre
affectū. i. dispositionē. aut habere aliquā aliā
qñtatē vt habere disciplinā vel virtutem
Scds modus ē hēre qñtatē vt hēre bicubitū
Tertius ē hēre ea qz sunt circa corpus vt vesti
mentū vel tunicā. Quart^o ē hēre aliqd pmo
dum ornamētū sicut hēre annulū in digitum.
Quint^o ē hēre mēbrū seu pte integrālē. vt ha
bere manū. Sextus ē habere contētū vt lage
na et vinū. Septim^o ē hēre possessionem vt
hēre domū vel agrū. Octauus ē hēre vxores.
Er iste ē alienissim^o mōus. qz nihil ē aliud ha
bere vxorē qz cū ea bitare. modo sic cū mulie
re bitat vir ita mulier cū viro. et addit vlteri^o
qz forte apparebūt aly3 modi sed magl' vsitati
pene enumerati sunt.

Ad rationes Ad oppositū. ¶ Ad pri
mam dicit qz l3 qdita
tes i potētia obina nō hēant eē reale hñt tñ eē
pceptū. et scdm illud eē hñt idētitatem suffici
entē ad verificandū ppōem de ipis. ¶ Ad cō
firmationē p3 qz aristo. arguit de pdicatl con
tingētib^o et p accis q nō pueniūt qditati in po
tētia obiectia. sed tñ qditati hñt existētiā.
Et hec de questione vltima pdicamētoz.

¶ Finis predicamentoz.

Primus

Primas

Primas primi libri
periermenias
querit. Utrum
scripture sint
ad placitū si-
gna vocum, et
voces passio-
nū aie. passio-
nes rerum
nāles simili-
tudines. Ar-
guunt primo

primas periculas. qz illd significat terius qd p-
dicat. sz i ppoe scripta terius scripte nō pdicat
voces sz res. nec i ppoe vocali terius vocalis
pdicat passioes aie sz res. sz scriptura nō sūt si-
gna vocū. nec voces passionū. minor p3. qz ter-
min' i ppoe sūpt' illd pdicat p quo i ppoe su-
mit. sz i ppoe scripta terius sumit p reb' et nō
p vocib'. et si i ppoe vocali vocib' p reb' vti-
mur et nō p passioib' aie. sz termini scripti vel vo-
cales pdicāt res et nō voces vel passioes aie.
Et confirmat. qz voces et scripture sūt eadē apd
oēs. g nō significāt ad placitū sz nāliter. Anis
p3. qz ex similib' elementis constituit iste termin'
script' vel vocalis hō a quocunqz et cuiuscunqz
idiomatis scribat vel pferat. gē idē apud oēs
Arguit scdo sic tertiā particulā. qz pcept'
diuersificāt apd diuersos. g nō significāt nālī
Anis p3. qz de eadē re oio formant diuersi di-
uersos pcept'. In oppositū ē aristoteles.

Primo sciēdū ē qz p declaratōe terioz
ponūt aliq dca. Prīmū ē i ppo-
sito solū sit mērio de voce articulata q a boe-
cio sic diffinit. Est illa q ē copulata cū aliquo
sensu. i. pceptu mēris ei' q loqz et pferit. Se-
cūdū dictū. scriptura ē qdā ptractio lraz ad
placitū iponētis iustura ad aliq significādū.
Tertiū dcm. significare nālī ē intellectui su-
um significatū nulla ipoe volūtaria pcedēte
repñtare. et significare ad placitū ē mediāte
ipoe volūtaria suū significatū repñtare. 4^m
dcm per modū cuiusdā suppois ad h qz intel-
le et intelligat vidēt quoz pcurrere. primū ē
obm qd ē res ipa cognita. Scdō ē ipse itell's.
Tertiū ē spēs intelligibilis. Quartū ē act' co-
gnoscedi q ē ipa intellectio. 5^m dcm. pa' aie
nō ē obm cognitū. p3. qz obm ē ipa res. sz passio

Periermenias

aie nō ē ppa res. sz pa' aie ē nālīs similitudo
rei. g passio aie nō ē res siue obm cognitū. pp
idē nō ē etiā itellcūs. qz itellcūs nō ē nālīs simi-
litudo rei sicut ē ipa pa'. Sextū dcm. passio
nō ē spēs intelligibilis quia ipa sit nālīs simi-
litudo rei. p3. qz pa' segur actū itellcūs quē
terminat. sed spēs intelligibilis pcedit actum
itellcūs cū ab ipa causet. g pa' nō ē spēs intelli-
bilis. Nec ppter idē ē act' itellhdi. qz ipa pa'
teriat actū itellhdi. et tertians et teriata. Se-
ptimū dcm. nihil reale hñs ē s binū i aia vel
ex aiaz ē pa' aie. p3 satis ex ois. Octauū di-
ctū. passio aie ē ens rōis. qz ē qdā nālīs simili-
tudo rei ad ex ficta tanqz idolū ab actu ipius
aie hñs ē i aia solū obue. ita qz cū ē i eē co-
gnosci ad modū qz domificator vidēs domū
ad extra fingit qdā idolū qd ē similitudo ipi-
us dom' i suo itellcū hñs ē obmū tñ. et tale
idolū vocatur passio anime.

Secūdo sciēdū ē qz liber periermenias
i. de interpretatione seu enūcia-
tiōe pñet duos libros partiales. i. quoz p de-
teriat de ppoe de inē. cui' s. s. hñm p pdicatū
sunt simplicia: et pñet tres tractat'. quoz p-
mus ē pemiū i quo tēgit itētiōē suā que cō-
tinet vnū capitulū et vnā cōclusionē q ē hec.
o3 p cōstituire. i. diffinitionē ondere quid sit
nomē. qd vbum. et postea qd negatio. i. o3 ne-
gatiua. et affirmatio. i. o3 affirmatiua. et quid
enūciatio. i. quid oratio. Loñr in scdo tacta-
tu determinat de partibus enūciationis et pñ-
net tria capitula. i. quoz p iquirat al: quas par-
ticulas ponēdas in diffinitione partiū oratio-
nis. et continet sex pclusiones. qzū prima est h
Ea que sunt in voce. i. voces sunt note earum
passionū q sunt in aia. et ea que inscribuntur. i.
scripture sunt note earum que sunt in voce.
Secunda conclusio tangit puenientiā in-
ter voces et scripturas. et est hec. sicut littere nō
sunt eedē apud omnes sic nec voces sunt eedē
apud omnes. Tertia conclusio tangit con-
uenientiā inter passiones anime et res ad ex.
quia sicut res sunt eedē apud omnes ita passi-
ones anime que sunt naturales similitudies
re p sūt eedē apud oēs. Et ex his pconib' pōt
cōcludi q signoz aliq sūt significatiua ad pla-
citū vt voces et scripture. aliq vō sūt significa-
tiua naturaliter vt passiones anime. Quar-
ta conclusio. amplius non determinat de his
rebus sed magis spectat ad libru de anima.

sz

Periermenias

Quinta conclusio. quæ admodum in aia aliquoties est intellectus. i. acceptus qui est sine vero vel falso. aliquoties vero est acceptus qui significat verum vel falsum. sic est etiam in voce. quæ quedam sunt quæ sunt complexæ verum vel falsum significantes. ut enuntiati ones. quedam complexæ non significantes verum neque falsum. ut nomina et verba. primam partem conclusionis probat. quæ circa propositiones vel diuisionem intellectus euitas vel falsitas. Secundam partem probat. quæ nomina et verba sine complexione et diuisione sumpta sunt propria intellectui quæ est sine vero et falso. quæ homo vel albus si sibi non addat aliquid non significat verum et falsum. **¶** 6^a conclusio. nomen per se sumptum non significat verum et falsum. per locum a maiori. quia hoc nomen yconus aliquid significet. non dum tamen significat verum et falsum nisi sibi addat esse vel non esse simpliciter vel secundum tempus. i. nisi sibi addat verbum presentis temporis vel preteriti aut futuri temporis.

Tertio sciendum est quod pro intellectu quodis incidunt tres difficultates. Prima est quod liter se habet ad enunciationem prius enumerata. Rursus quod diuersimode. quæ nomen et verbum se habet ad annunciationem tamque partes integrales. et affirmatio et negatio tamque partes sine. oratio vero et enuntiatio sicut partes quantitatis. oratio vero se habet ut genus ad enunciationem. cuius officia circuli logice hoc quod adducit et enuncia. **¶** Secunda difficultas quæ aristoteli. non permittit se determinatur de propositione hypothetica. Rursus quod id fecit. quæ non dicitur a causa nisi sic unum et multa: id cognita causa facilius cognoscitur hypothetica. Vel dicitur quod hoc fecit quæ pro propositione hypothetica non significat veritatem absolutam sed solum additionem. scilicet ex suppositione suarum partium. modo in demonstratione ad quam principaliter ordinatur iste liber est veritas absoluta. Et propter eandem causam pretermisit tractatum de syllogismis ipoteticis. **¶** Tertia difficultas utrum acceptus sic et res sint idem apud omnes. scripture autem et voces sint diuersæ. Ad quam rursus per nam distinctionem et duo dicta. Distinctio est hec. aliquid esse idem vel diuersum apud omnes potest dupliciter intelligi. vno modo in significando et repñtando. Alio modo in eendo. **¶** Primum dicitur est istud. scripture non sunt eedem apud omnes in significando et repñtando. sed tamen in eendo. **¶** Prima pars per quia nec si significat nec repñtatur idem apud omnes. Secunda pars per quæ scripture sunt quedam res quarum eendo variatur propter diuersitatem idiomatum. veritatem vero sunt eedem in eendo secundum species non tamen secundum nomen. Similiter idem per dicitur vocibus. quæ sunt eedem in eendo apud omnes. non tamen in significando. et hoc intelligendo

de significato voluntario ad quod. scilicet significatio dum fuerit ad placitum instituta. quæ significatio non aliter potest apud omnes idem representare. scilicet seipsas. **¶** 2ª dictum. passiones aie sunt eedem apud omnes in significando. et etiam in eendo possunt dici eedem specie sed non secundum nomen. **¶** Prima pars per quæ species lapidis ex parte intellectus greci vel intellectus latini semper idem repñtatur. scilicet lapidem. Secunda pars per quæ per aliam speciem numero apprehenditur vnus lapis. et per aliam aliter. et sic de alijs.

Conclusio rationalis. Scripture sunt ad placitum signa vocum et vocum passionum. passionum vero sunt res naturales similitudines. primum per quæ latinus non scit legere scripturam grecam. et huiusmodi non videtur nisi quæ ignorat voces quibus scripture ordinantur in significando. **¶** scripture ad placitum sunt signa vocum. Et per secundam partem per quæ latini non intelligunt voces grecas eo quod ignorant acceptum quibus ille voces subordinantur in significando. **¶** Similes voces apud grecum repñtatur aliquem acceptum quem tamen non repñtatur apud latinum videtur quod voces ad placitum sunt signa acceptuum. Tertia pars per quia passiones sunt naturales similitudines naturaliter res repñtantes. ergo apud omnes.

Primo dubitatur. Utrum enuntiatio sit subiectum huiusmodi libri vel interpretatio. Ad quod rursus per duas distinctiones et vnum dictum. **¶** Prima distinctio est hec. Interpretatio capitis dupliciter. vno modo ut est vnius lingue per aliam expressio. vel ut est expressio vnius nominis minus notum aliud magis notum. et sic capitis hic. Alio modo capitur per voce significatiua. et hoc dupliciter. vno modo generaliter. et sic diffinitio a promeratore. Interpretatio est explicatio rei per sermonem secundum vnum quæque modum. Ab alberto sic diffinitur. est quæ de re ut in verbis eis vtuntur ad rerum explanationem ut sunt vel non sunt vtualiter vlt. Et a boetio sic diffinitur. Interpretatio est vox per seipsam aliquid ad placitum significans siue sit complexa siue incomplexa. Et qua diffinitione inferuntur tria corollaria. primum est istud. quod siue cathegoreumata non sunt interpretationes. quæ per seipsas nihil significant. 2° quod voces naturaliter significantes non sunt interpretationes quæ magis sunt nate ad exprimendum acceptum quam ad eum interpretandum. 3° corollarium est quod interpretatio sic accepta est cois ad nomina et verba et ad omnes ordines. et sic est in plus quam enuntiatio. sed alio modo capitis interpretatio. scilicet. ut est oratio enuntiatiua in qua verum et falsum iucit et sic interpretatio. enuntiatio per propter quæ diffinitur

Periermenias

pa nois ppositi separata pte eē extremū ppois.
g partes nois ppositi separate sunt p se signi-
ficatiue. añs pz de ista dictōe p families. cur
partes separati sūptē pnt eē extrema ppois
vt dicēdo. hō ē p r regit families suas. ¶ In
oppositū ē aristoteles.

Primo sciēdū ē q p itellcū terioz po-
nūt tres distinctōes. pma ē. no-
p capi duplr. vno scde itētoalr p per se signi-
cato. r tē significat qdā itētoalr scdaz qē qdā
rlo rōis derelicta i signo per actū itellcū ppa-
rātis signū ad suū signatū. Añs capif. pdenoia
to. f. p ipso signo d q denoiatiue pdicat illa re-
latio rōis. ¶ Scdā disti. nom sūptū p denoia-
to ē 3. f. mētale. vocale. r scriptū. nom mētale
ē pceptū mentis nāliter repitatu rei q per se
apt nat ē eē subm enūciatōis mētalī. nom
vocale ē vox carbe ad plm repitatu sui si-
gnificati. q per se r significatiue sūptā pte eē s bz
enūciatōis vocalis r pportōabilr diffiniri p
nom scriptū. ¶ Tertia disti. vox pte capi du-
pliciter. vno vt ē termin p itētois. r tē qdā
qlitas realis d tertia spē qlitatis se hās ad no-
mē sic subm ad accēs. r tē ista ē pdicatio mā-
lis subī. f. de accēte. nom ē vox. Añs capif. vox
z itētoaliter. r tē significat vnā relōez rōis
quā itellcū cāt i voce pparādo ipaz ad suū si-
gnificatū iponēdo eā ad significādū. r tē possz
dici gen nois. r tē erit pdicatio formalis ge-
neris de specie dicēdo. nomen est vox.

Secūdo sciēdū ē q i B. z. c. bteriat arif.
de pib itegralib enūciatōis
r cōtiner duas partes. i qz pma itēdit. 5. dclōes
pma cāgit diffōnez nois. r ē h. nom ē vox si-
gnificatiua ad placitū sine tpe. c. nulla pars ē
significatiua separata. hāc vltimā particulaz
pbat arif. qz partes nois ppositi q magi vidēt
significare nihil significāt. nā i b noie eqfer
partes ei nihil significāt per se quēadmodū
ē i o r d e q ē equ fer. ¶ Scdā 2. nā silr se hnt par-
tes nois ppositi sic partes nois simplicis. pz. qz
partes nois simplicis nō sūt significatiue sepa-
rate. s. partes nois ppositi apparēt aliqd signi-
ficare eo q hnt potētiā ad significādū. nō tñ
actu aliqd significāt. qz n hnt signē separatā a
toto vel ab alia parte cui per pparatōz vniūt
¶ Tertia 2. nom significat ad plm. pz. qz n si-
gnificat nāliter. g significat ad plm. Añs pz. qz
nom solū significat qñ sit nō. i. qñ ab istōne vo-
lūtaria iponit ad significādū. Et pfirmat. qz

illrati soniferaz n sūt noia eo q significāt nā-
liter. g nullū significās nāliter ē nom. r pñs
nom significat ad plm. ¶ 4. 2. nom ifi n ē no-
mē fm logicū. pz. qz nō hō n ē nom nec ē ei no-
mē ipositū q possz noiari vel appellari. qz nec
ē o r d affirmatiua nec ē o r d negatiua. s. p vocari
nom ifi. g nom ifi non est nomē fm logicū.
¶ 5. 2. noia obliq n sūt noia scdōz logicū. pz idu-
ctiue. qz catonis catoni n sūt noia s. casus no-
minū. quēiūt tñ r dñt noia obliq cū noib re-
ctis. quēiūt qdē i rōe. i. in significato. qz nom
rectū r nom obliquū hnt id significatū. s. dif-
ferunt qz si noi recto addat b vū ē fuit vel
erit significat vep vel falsū. s. si illd id addat
noi obliq. vt dicēdo. catonis ē. vel catonis fu-
it vel erit nōdū significat vep vel falsū. sic ex
illa parte text solz elici cois auctas q vep vt
falsū ptesupponunt congruū vel incongruū.

Tercio sciēdū ē q circa hūc tex. icidunt
tres difficultates. pma ē. vtrū p-
dicta disti. nois quēiat oī noi mētalī vocali ul
scripto. Rñr duplr. pponēdo duo dca. p mū
q nom dicit analo de noie mētalī vocali vel
scripto ita q nom vōle sit pncipali analogū.
¶ 2. dcm q qñ diffinitū ē analogicū tē totalis
diffi d3 quēire pncipali analogato. r suffic q
scdōz aliqz partes diffōnis quēiat ceteris ana-
logatis. Ex qb iferūt duo correlaria. p mū.
q h diffinit nom i sua tota coitate vt. f. pdicat
d noie mētalī vōli r scripto. z correlm. q hec
diffi. quēit istis. 3. analogat. s. dñt. qz to-
ta diffi. scdōz oēs suas partes quēit noi vocali
s. alijs tñ quēiūt aliq partes diffōis. Aliē rñr
q pdcā diffi. solū dat de noie vōli. c. rō pte eē
qz lib iste ordiat ad sciam d sillo. i. q pncipali
agit d silis vōlib per qz p mpti r magis ex-
pedite possum disputare. Et si dicat q logic
nō bz cōsiderare voces vt sepius patuit. conce-
dit capiedō vocē p itētoalr. hāt diffinit nom
vocale r scde itētoalr sūptū. ¶ 2. disti. vep va-
cūū chimera yoceru r filia sint noia. r vidēt
q n. qz nihil significāt. Rñr q terminus cois
supponēs vbo significati actū aie itētoalr am-
pliat ad itādū probis q sūt vel fuerūt vel erūt
vel pnt imaginari eē sub forma termi suppo-
nētis. Iōlz ista noia n significēt aliqd quod ē.
tñ significāt aliqd imaginabile. Vel pōt dici
q nihil iponit ad significādū p vocē nisi vt ē
pceptū vl cognitū. iōlz significatū illaz diffi-
nitōis n hēat eē vep reale. bēt tñ eē cognitū

lomen

scdā

vox

lomen

capitū

Primus

qđ sufficit ad h. q. p. vocē significat. ¶ Tertia difficultas vtz ptes nois pōiti separte aligd significat. nñ p vnā distictōnem z duo dicta. Distictō ē h. ptes nois pōiti pñt duplīr pñsiderari. vno° vt sūt ptes nois siue vniūt ad pñstituti onē vni° nois pōiti. z° pñt pñsiderari vt sunt extra no°. z h. duplīr. vno° vt sūt i ofōne tāq p tes ei°. alio° extra ofōne. z his duob° mōis nō sūt ppe ptes nois pōiti qz ppe nihil dñ ps ni si vt i actu ē vnita alteri ad pñstitutōnem toti°. ¶ Pri° dñm ē istud. nois pōiti ps aliq alteri nō vnita dictōaliter vl alteri vnita ordaliter ē si gnificatia. pz de hac dictōe fer° q si p se suma tur vl sit actu vnita i hac ofōne egfer° ē signi ficatia. ¶ 2° dñm ē istd nulli° nois pōiti pars alteri dictionalr vnita vl ab alia separti itelle cta ē significatia. z i hoc fēsu pbat ari. partes nois pōiti separtas nihil significare.

Conclusio rñsalis diffō nois ē sufficie ter assignata in textu Con clusio satis pz ex secundo notabili.

Primo dubitat. U: ruziste voces buf bas sint significatie ad ptz sine tpe. Rñr p tres distictōes. ¶ Quaz pzia ē h significatiū pōt capi duplīr. vno° vt dñ potē tia ad significādū z tñ v3 sic potēs significaf z h mō buf bas z gñaliter ois vox ē significati ua eo q pōt iponi ad significādū. alio mō pōt capi significatiū vt dñ aptitudinē ad signifi cādū z tñ v3 sic aptū natū significare. z h mō sola vox actu ipōita ad significādū ē significa tiua. ¶ Scda distictō aliq vocē significare ad plm pōt duplīr itelligi. vno mō sic q significat ad ptz pmi iponēt vel alie° toti° cōitatis. scdo mō dñ significare ad plm qz significat ad plm cuiuslibz volēt eā istituere. z° nō n dñ signifi care ad plm sz prio mō. ¶ Tertia distictio nō significare sñ tpe pōt itelligi triplīr vel put h dictio sine significat exclusionē circa signi ficatū vocis z illa vox dñ significare sñ tpe c significatū vel ptes significati n ē tps nec ps tps. z multa noia cō sūt tps dies ān° mēf nō dñr significare sine tpe. Vel illa dñ sine dñ ex clusionē circa significatōnem vocis z illa vox dñ significare sine tpe q nō significat suū si gnificatū i tpe vel qñ tps ē z adhuc mltā nō imo forte oia n dñr significare sine tpe. 3° pōt itelligi put h dñ sine significat exclusionē cir ca modū significādū ipi° voel. z illa vox dñi tur significare sine tpe q pter suū pñcipale si

gnificatū d suo mō significādū n repñtat tps l aliq dñaz tps. z sic nō dñ significare sine tpe. z hoc mō pz rñsto ad dubiū zē.

Secundo dubitat. Utrū nō ifinitum sit vox icōplexa aliqd ponēs Rñr p duas distictiones z duo dicta. ¶ Pzia distictō ē h. duplex ē vox. f. pplexa z icōplexa Vox cōplexa ē c° significatū depēdet a signi ficato suaz pñtū sic q significatū pñt sit ps si gnificati toti° z totū significatū sit significatū toti°. sz vox icōplexa ē c° totū significatū ē ade qñtū vocis. ita q ps significati n corrīdeat pñt vocis nec cō. ¶ Scda distictō i noie duplex pōt pōt pōiti pñcipi. qdā ē intrīseca q ē pō qñtita tis a q nomē iponit cū fba cui nomē iponitur. Alia ē pō extrīseca q pñt nōi vt ē ps ofōnis Ex h sequūt tria corrlaria. ¶ Priū ē q neg addita nōi negās pōem extrīseca reddit ne gatiūa pōem. z° q ne addita nōi negās cō pōem intrīseca tñ fac nō ifinitū qz tñ ne gat pōem qñtita de fba. ¶ 3° corrl nomen ifinitū ē c° puata ē qñtita deterīata remanēte fba ifinita. pñmū dictū nō ifinitū nō ē vox incōplexa pz qz pñt ex noie finito z negati one. ¶ 2° dictū nomē ifinitū nihil pōit. qz illd dicitur aliqd ponere qd ē verificabile de aliq pōitiuo deterīinate. sz nō ifinitū ind ifferen ter pñdicat dñte z nō ente iō nihil ponit.

Tertio dubitat. Vtrū nomē obliquū sit nomē fm logicū. Et vñ q sic. ga pōt eē suūm enūciatiōis sicut pz i pōe moda li ¶ Ad dubiū rñr p distictōem qz nomē pōt capi duplīr. vno mō cōiter p oī eo q pōt suby ci respcū vbi psonalis vel ipersonalis siue mo di finiti vel ifiniti. z sic nomē obliquum pōt dici nomen. Alio modo pōt capi nomen p eo q pōt suby ci in pōe respcū verbi psonalis p sent tēporis indicatiui modi tantuz z sic obli quus nō est nomē scdm logicum.

Ad rationes ante opposituz. ¶ Ad pñmā dñ q pñcept men tis n ē nomē vocale de q pñcipaliter diffiniē. patuit in 3° notabili. ¶ Ad secūdā dñ q h ca pitur vox scde intēcionaliter vt patuit in prio notabili. ¶ Ad tertiā cōceditur q pars no minis cōpōiti vt non est alteri vnita dictiona liter vel etiam vt est vnita alteri ofōnaliter ē significatiua non autem vt est pars nominis compositi z alteri dictōaliter vnita vt patuit in tertio notabili. z bec de questione.

¶ Seriermenias

Veritur vtrū diffō vbi sit in textu sus ficiēter assignata. ¶ Et argui tur pmo q nō. qz in ista diffōe nō ponit gen^o diffiniti. g nō ē sufficiens. Anz pz quia vox si gnificatia ad plm ē gen^o respēu noia z verbi. g sicut ponit in diffōe nōis. ita dz poni in diffi nitiōe vbi. ¶ Arguit 2° in hac ppōe. de^o. ē tri. nus. istud verbus ē. nō significat tps. Tū quia ipsa fuit vā aūq tps eēt. videlicet qñ creatōez mūdi. Tū qz eē dūm nō mēsurat tpe. g ma le dī q vbiū ē q significat tps. ¶ Tertio sic. in hac ppōe. hō currit. hō p dīcatū currit est vbiū z tñ nō ē nota eoz que de altero dīcitur. ergo dī diffinitionem. ¶ In oppositū ē aristoteles.

Primo sciendū ē. q p itellū questiōs ponū fōue distinctōes z vnuz dictum. ¶ Prima distinctio ē hec. q aliqd ali ud est significare tēp^o z aliud ē significare cuz tpe. Quia significare tps ē de significato pnci pali ipotare tps sicut ista noia ānus dies. s; si gnificare cū tpe ē pter pncipale significatū de suo mō significādi ipotat aliqz dīaz tps. z h mō vba z picipia dīcūt significare cum tpe. ¶ 2° dist^o ē h aliqd dī dūplī significare cū tpe vno^o qz vī significat cū tpe determiatē vel i deteriatē. Significat cū tpe deteriatē ē signi ficatū pnciple ipotare pēse sub vna dīa tps sic q nō sub alia. z h mō vba dīcūt significare cū tpe. Nā istud vbiū amo significat actū amā di eē vī fieri in tpe pñti. Sed significare cū tē pore indeteriatē ē sūū significatū pncipale im portare sub vna dīa tps z nō tñ pēse s; qñqz sub alia dīe alie additī. z h mō pñ^o dīcūt signi ficare cū tpe ideteriatē sic h pncipiūz amans qñ addit vbo pñti tps. tūc significat eē vī fie ri p tpe pñti. S; qñ addit vbo pteriti tps tūc significat actū amādi fuisse i pterito. si vō ad dat vbo futuri tps significat actū amādi fore in futuro. verūtāmē respēu. cuiuscūqz vbi cu iuscūqz tps sumat h pncipiū amās sēp ē pñti tps. qz s; aliqñ significet actū amādi fuisse in pterito vī fore in futuro hoc nō ē nisi p quāto tale tps fuit vel erit pñti. Dictū ē istud q petr^o blspan^o cōsiderās vbiū pēse vt distinguī ptra no^o z oīonē nō hūit ponere in diffōe vbi istam pculā. z ē eoz q d altero dīcūt nota. S; pbs cōsiderās vbi vt distinguī ptra quodlz extre mū ppōis. z ptra quālibet pte extremi. ita q

vbiū q est ps subī vī p dīcati n meretur dici vī apud logicū eo q nō copulat p dīcatū cuz sub iecto nec talē copulam icludit. iō ponitur ista particula i diffōe vbi data a pbo.

Secundo sciendū ē q in hac 2° parte d terminat Aristo. de vbo qd continet qtuor dēlōnes. ¶ Prima tangit diffi nitiōē vbi. z ē hec. verbū āt ē q cōsignificat tps c^o nulla pars extra aliqd significat. z ē sēp eoz q de altero p dīcat nota. Pz pars pz. qz cursus ē nomē. currit vō ē verbus. z h^o dīa vī eē qz currit cōsignificat tps nō āt cursus. ¶ Al timā partē pbat qz verbū ē sp nota. i. signum vnionis z p pōis eoz q p dīcat siue eēntialiter siue accidētalr de sbo. ¶ Scda 2° ē vbiū in fini tū nō ē verbū apud logicū. pz qz nō currit nō laborat sūt verba infinita. z tñ nō sūt verba. g zc. Maioz pz. qz tali dīe verbi cū nō currit. non laborat nō ē nomē impositū s; tñ pñt dici verba īfinita. Minoz pz. quia nō currit nō la borat cōsignificat tps. z sūt note eoz que p dī cant de alio. nō sūt tñ verba sed sunt infinita verba qz simplr p dīcat de qdlibet qd ē z qd n ē. ¶ Tertia 2° verba obliq non sūt verba quia amauit amauerat sūt verba obliq z tñ nō sūt verba s; sūt casus verbi. Differt enī verbus a verbis obliqs qz verbū cōsignificat tps pñs. s; obliquū verbū cōsignificat tps pteritūz vī futuz q cōplectūt z copulat ad pñs. ¶ Quar ta dēlūio mouet qdā dubiū. ex q. n. dīz ē qz verbū ē nota eoz q de altero p dīcant posset aliqs credere qz verbū scdm se z p se extra pro positionē dictū nō eēt nota. nec vox significa tiua: h remouēs dīc qz vba fm se dicta sūt no mina z significāt aliqd. qz ille q dicit vbiū soli tarie sumptū cōstituit intellm simplicē z q au dit qescit. z lz ipm vbiū sic solitarie sūp:ū signi ficet aliqd tñ nōdū significat aliqd verum vī falsum. nec affirmatiuum nec negatiuum. qd pz exēplo. qz si hoc vbiū ē purū dīxeris. i. acce peris solita sine ppōe z dīfione ipm qdem ni hil ē hoc ē nō significat aliqd affirmatiue vī ne gatiue vere vī false qz significat quādā ppōem quā sine ppōit. i. extremis nō ē intelligere.

Tertio sciendū ē. q circa hūc textū inci dūt tres difficultates. Prima ē vtz vbiū sit sp nota eoz q de altero dīcūt. Ad q rñr p tres distinctōes z tria dicta. Prima dī stinctio ē h. duplex ē vbiū. s. substātiūū cū ē h vbiū sū es est qd significat quēdā actū cōplexi

verbu
vix

temus

partem

petrus hispani

Primus

nus extremorum propriis. Aliud est verbum adiectivum quod id est adiectivum quod in sua significatioe aliquid addit ultra hoc verbum sum es est. Secunda distinctio quodlibet verbum adiectivum includit duo. scilicet actum generale quod importat per hoc verbum est. Et actum speciale quod est res verbi importata per triam descensum a tali verbo. Tertia distinctio duplex est predicatum quod dicitur predicatum formale. et quodam sic videtur ab alberto diffinitum. Est quod intra se recipit formam per quam retorquet id quod inest ad aliud cui inest. et de quo dicitur per de se hoc. Talis autem forma est ipsa propositio quam verbum intra recipit per hoc quod significat actum alteri inherere. id est hoc verbum est predicatum formale quod est copulativum predicati maius cum se hoc. Aliud est predicatum male quod est res verbi significata per triam vel aliquid significatum per non. Et primum dicitur est istud hoc verbum est spiritus nota eorum quod de altero predicatur. per quod hoc verbum est ex eo quod intra se recipit propositum est nota siue signum unionis predicati cum subiecto. Et secundum dictum nullum verbum adiectivum est de se nota eorum quod de altero predicatur. per quod nota compositiois distinguit a quolibet extremo compositiois. scilicet verbum adiectivum in propositum superius spiritus est extremum vel per extremum propriis. quod de se non sibi compositum est nota eorum quod de altero predicatur. Et tertium dicitur quodlibet verbum vel secundum se vel secundum aliquid sui est nota eorum quod de altero dicitur. prima per per de hoc verbo est eo quod est copula et non extremum nec per extremum. id est de se est nota eorum quod de altero predicatur. De quarto per quod verba adiectiva ratione actus generalis que includunt habent virtutem copulandi predicatum cum subiecto. quod verba adiectiva per aliquid sui habent quod sint note eorum quod de altero predicatur. Secunda difficultas videtur verba secundum se dicta sunt nomina. Rursus primum per distinctionem quod non dupliciter accipitur. vno per spiritum videlicet per est per orationis ab aliis distincta. et sic verba non sunt nomina. Alio capit non generaliter videtur id est quod notam est. id est nota mentis seu significatio conceptus. et sic verba sunt nomina. Alii rursus per duo dicta. primum est quod verba secundum se solita et extra orationem superius absoluta solvantur a copos exercita siue ab accidentali unionem predicati cum subiecto. nunquam tamen absolute solvantur a propositio aptitudinali seu concepta quod adhuc sunt nata poni in propositio per modum uniti extremorum. Et secundum dictum verba dicta secundum se. id est solita extra orationem accepta sunt nomina. id est solita non ibi. per quod nomina accepta secundum se aliquid significant non tamen repuntat verum vel falsum. sed tamen repuntat conceptum simpliciter sic est verba extra orationem capta cum absolute solvantur a conceptione exercita non significant ali-

quid verum vel falsum sed repuntant conceptum simpliciter. Tertia difficultas est. utrum verba obliqua et infinita sint verba secundum logicum. rursus per vnam distinctionem et vnum dicitur. Distinctio est habens enunciatum per capit dupliciter. vno capit per orationem significantem aliquid verum vel falsum siue hoc significet primum et per se finitum et deteriorate siue non. et capit enunciatum spiritualiter per orationem quod primum et per se finitum deteriorate significat verum vel falsum. Dicitur est istud. verba obliqua et infinita. scilicet nomina obliqua et infinita sunt preter enunciatum primum superius non tamen non. et quod logicum principaliter capit enunciatum hoc est id est verba obliqua vel infinita vel est nomina obliqua et infinita non sunt nomina apud logicum.

Conclusio rursus salis. diffinitio verbi est sufficienter intertextu assignata. conclusio patet ex dictis prius.

Primo dubitatur. verum infinitum verbum aliquid potest. rursus per duo dicta. Et primum dicitur quod ad hoc quod aliquod verbum possit infinitari due conditiones requiruntur. prima est quod tale verbum significet actum spiritalem ratione est hoc verbum est quod tamen significat actum generale non potest infinitari. Secunda conditio quod talis actus spiritualis sit finitus et non infinitus de defectu est verba iam infinita non possunt infinitari. ex quo si ferret diffinitio verbi infiniti. et cum primum est actus spiritualis remanente actum generali ide terminato. Et secundum dictum. verbum infinitum nihil ponit. per quod per negationem infinitas addita verbo negat quod potestum erat in illo verbo cum tamen actus generalis in verbo sit identificatus cum actu speciali. id est negatio actus spiritualis negat et actus generalis. Et confirmatur ratio textus. quod nihil positum predicatur indifferenter de ente et non ente. scilicet verbum infinitum predicatur de ente et non ente equaliter. ergo nihil potest

Secundo dubitatur. Utque verbum infinitum in orationem potestum maneat infinitum. Rursus quod non. quod negatio de sua virtute spiritus fieri ad propositum principalioris. sed propositum predicatum cum subiecto recipitur in actu generali ipsius verbi principalioris in propositio quod propositus actus spiritualis cum actu generali. ergo ne addita verbo in propositio sumpta negabit propositum predicatum cum subiecto. et per primum verum erit negatum et non infinitatum. et confirmatur per aristotem. quod aristoteles non habet docet propositus multiplicat quod sunt de aliis verbis ab hoc verbo est. aliter quod illas de hoc verbo est de quarto adiacente. Sed propositus de hoc verbo est de quarto adiacente non multiplicatur penes predicatum finitum et infinitum. ergo nec propositus de aliis verbis. et per primum verba nunquam infinita in enuci-

Infinita

Negatio

Periermenias

ciatioe. Alr rñr q̄ verbū infinitū i orōne possi-
tuz manet infinitū. Qd confirmatur triplici
auctoritate. P̄ia ē arist. i textu dicētis q̄ v̄bū
infinitū ē nota eoz q̄ de altero p̄dicāt. I3 n̄ p̄
ēē nota eoz q̄ p̄dicāt de aliq̄ nisi vt actu sumi-
tur in ppōe. ḡ v̄bū manz i p̄pōe i infinitū. C̄ 2°
auctoritas ē arist. i textu dicēt q̄ v̄bū i f̄m̄ s̄l̄r
ē i quolibz qd ē i in quolibet qd nō ē. Qd cōir-
sic exponit. Verbū i f̄m̄ idifferēter p̄dicāt taz
de ente q̄ de nō ente. Nō. n. p̄dicāt nisi vt ē i
enūciatioe. ḡ positū in enūciatione manz in fi-
nitū. C̄ 3° ē auctoritas arist. p̄io posterior p̄ fa-
cientis talē demonstratōe. q̄ qd nō scintillat
ē p̄pe. sed planete nō scintillāt. ḡ planete sūt p̄
pe. in hac enī demonstratōe hoc verbū nō scin-
tillat est infinitū i nō negatū. ḡ v̄bum i orōne
positum manet infinitū. Minoz p3. q2 si hoc
verbū non scintillat fuerit verbū negatū tūc
argueret minoz negatū in p̄ia si^a ex qua ni-
hil sequitur. Item ē argueret ex duab^{us} nega-
tiuis ex quib^{us} ē nihil sequitur. Et ad p̄batioēz
p̄cedēt oppōis d̄r q̄ negatio infinitans addi-
tur verbo p̄pōem. i facit v̄nā enūciatōnem
cū eo. iō talis negatio solū negat compōez in-
trinsecam verbi q̄ ē p̄pō act^{us} sp̄alis cū actu ge-
nerali i relinquit p̄pōez extrinsecā q̄ ē p̄positō
actus sp̄alis cū subo affirmata i non negata. i
ad auctoritatē rñr q̄ loc^{us} ab auctoritate nega-
tiue nō t3. rō tñ q̄re arist. n̄ docuit mltitudinē
talium ppōnū. hoc fuit quia non ē facile co-
gnosce re d̄am inter ppōnem de predicatione in
finito. i aliā ppōez negatiuā d̄ p̄dicato finito.

Tertio dubitat. Utrū v̄bū possit absol-
ui a cōnotatiōe t̄pis. Rñr p̄ v̄nā
distinctionē i duo dicta. Distinctio ē h̄ verbū
absolui a cōnotatione t̄pis pōt dupl̄r intelligi.
Uno^o sic q̄ nullū t̄ps nec deteriate nec ideter
minare cōsignificet. Alio^o pōt intelligi absol-
ui a cōnotatione t̄pis sic q̄ nullū t̄ps cōsigni-
ficet i3 oē indeteriate. C̄ Primū dictuz ē istd
hoc verbū ē v̄troq̄z mō pōt absolui a cōnota-
tione t̄pis. De p̄mo p3 quia quecūq̄z v̄lia p̄
itell̄s seorsū cōceptu simplici intelligere pōt
i illa v̄lia per v̄num actum simplicem vnire i
copulare. sed intellectus pōt cōcipere bōnez
i aial duob^{us} p̄ceptibus simplicib^{us} p̄cisīs a cō-
notatiōe t̄pis. ḡ p̄ v̄nū actū simplicē p̄sidentē
a cōnotatione t̄pis poterit illos duos cōcept^{us}
copulare. sed talis actus cōpatiuus est verbū.
ḡ verbū pōt absolui a quacūq̄z cōnotatiōe tē

poris. De 2° p3 quia multe sunt ppōes nēcel-
sarie i d̄mōstrabiles formatē de hoc verbo ē.
sed in talibus hoc verbū ē connotat aliq̄d tē-
pus deteriate. sed oē ideteriate. ḡ r̄. Minoz
p3 q2 i ppōibus demonstratiuis esse debet dici
de oī posteriori scire ad qd regit^{ur} v̄litas t̄pis
C̄ 2° dictū v̄bum p̄teriti vel futuri t̄pis nō po-
test absolui a cōnotatione t̄pis p3 quia nihil di-
citur fuisse nisi coexisteret t̄pe p̄terito nec eti-
am fore nisi coexisteret i futuro ergo i cetera

Ad rationes añ oppositū. Ad p̄maz
d̄r q̄ iste p̄ticule vox si
gnificatiua ad placitū satis itelligitur ex ois
finitōne nōis p̄i^a data. C̄ Ad secūdā cōcedit^{ur}
q̄ i ista ppōe deus ē trinus. ex quo est necessa-
ria. iō b̄ v̄bū ē p̄scindit a cōnotatione t̄pis. i si
qs dicat ipm non absolui a t̄pe. tūc sensus erit
q̄ deus i p̄nti t̄pe ē trin^{us}. distinguē tñ illa p̄-
positio q2 deū ēē trinū in t̄pe p̄nti pōt dupl̄r i-
telligi. vno^o q2 mēsuretur t̄pe p̄nti i^a ē falsa v̄l
q2 coexistit tēpore p̄nti i^a ē v̄a. nec seq̄r incon-
ueniens. Ad tertiā d̄r q̄ l3 hoc v̄bū adiectiuū
currit de se non sit nō eoz q̄ de altero dicunt^{ur}
tñ rōe act^{us} ḡnalis i eo inclusi d̄r ēē nota eozuz
que de altero p̄dicantur.

Queritur Utz d̄r oī oī
nis indifferē-
ter dueniat tā orōni perfecte
q̄ imperfecte. C̄ Et arguitur
p̄mo d̄ra sup̄posituz q2 si oī
ēēt vox ēēt significatiua nālīe
vel ad pl3. nō nālīter q2 nō idē rep̄ntat apud
oēs. n3 ēē ad plm. q2 ipos^{us} ē p̄a dictōis i voel
icōplexe. ḡ oī n̄ significat ad plm. i per p̄ns n̄
ē vox significatiua. C̄ Arguit^{ur} 2° sic. legi^t ē oī
q2 subordiat^{ur} p̄ceptui p̄plexo i p̄p̄ordabili. i
tñ partes ei^{us} nihil significāt. ḡ male d̄r c^o par-
tes aliqd significāt separate. C̄ Arguit^{ur} 3° ppō
ipote^{us} est oī i tñ partes ei^{us} separate aliqd si-
gnificāt vt affir^{atio} vel ne^{gatio}. ergo male dicitur nō
vt affirmatio vel negatio. C̄ Arguitur quarto
eq̄fer^{ent} ē oratio ip̄fecta q2 subordiat^{ur} cōceptui
p̄plexo ip̄fecto. i tñ ei^{us} p̄res segate n̄ sig^{nificat} aliqd
ḡ d̄r oī orōnis n̄ duēit orōni ip̄fecte. minoz p3 q2
p̄res dictōis p̄pōite figure sepate nihil signifi-
cāt. C̄ In op^{er} arguit^{ur} q2 nihil pōt i d̄r^{atio} orōis
per qd excludat oratio ip̄fecta. ḡ indifferen-
ter duēit tā orationi perfecte q̄ ip̄fecte.

Primo sciēdū ē. q̄ p̄ declaratiōe ter-
minoz ponit v̄nū dictū cū tri

Primus

b^o distinctionib^{us}. Dictū ē istū q^{uod} h^{oc} diffinit^{ur} ora-
tio vocal^{is} et nō metalis nec scripta sic dictū ē p^{ro}-
de noie et verbo q^{uod} oratio metalis v^{el} scripta nō
ē vox significatiua ad plm. ¶ P^{ri}ma dist^{inctio} duplex
ē vox. q^{uod} dā ē vox simplex et cōplexa. q^{uod}. s. nō co-
ponit^{ur} ex plurib^{us} vocib^{us} significatiuis q^{uod} que
liber pars ē per se vna dictio v^{el} q^{uod} cuilibet nō
corrūdet in mēte v^{el} concept^{us}. Alia ē vox cō-
plexa q^{uod} componit^{ur} ex plurib^{us} vocib^{us} q^{uod} q^{uod} libz
ē vna dictio v^{el} q^{uod} cuilibet corrūdet aliq^{uod} cō-
cept^{us} i mēte. ¶ S^{ec}da distinctio oratio pōt capi
dupl^{ix}. vno scōde itētiōalr. s. p^{er} se significa-
to. et ē q^{uod} dā rlo rationis sūdata i voce comple-
xa et teriata rlo significatū ē. et h^{oc} mō h^{oc} diffini-
tur. Alio mō pōt capi p^{er} me itētiōalr et p^{ro}no-
minato. et tūc ē q^{uod} dā vox complexa q^{uod} dicit^{ur} vna
nō q^{uod} partes ei^{us} hēant adiuicē dōbita p^{ro}nexionē
vel p^{ro} modū deteriatiōis et deteriabilis vel rōe
aduerby v^{el} diuisionis vniēti partes orōnis.
¶ T^{er}tia distinctio duplex sūt partes orati-
onis. q^{uod} dā sūt p^{ri}ncip^{ales} sicut dictiōes. alie sūt par-
tes remote vt littere et sillabe. de partib^{us} at^{que} p^{er}
pings itelligitur p^{re}dicta diffinitio.

Secundo sciendū ē. q^{uod} in hoc secundo
capitulo d^{is}tribuat^{ur} arist. d^{is} par-
tib^{us} eēntialib^{us} enūciationis. Et p^{ro}pt^{er} duas par-
tes p^{ri}ncipales. In q^{uod} p^{ri}ma tāgit^{ur} duas p^{ro}clones
p^{ri}ma ē h^{oc}. Oratio ē vox significatiua c^{on} partes
aliq^{uod} sūt significatiue separati. vt dictio et nō
vt affirmatio. Vāc vltimā particulā pbat ari-
stoteles q^{uod} h^{oc} ē pars orationis et tū significat
aliq^{uod} vt dictio et non vt affirmatio. s. si addat^{ur}
ei verbū tūc erit affirmatio vel negatio nō tū
q^{uod}libet pars orationis idifferēter. q^{uod} vnica no-
minis sillā nō significat vt dictio. pbat per lo-
cum a maiori. q^{uod} i hoc nomie soz ex ista sillaba
soz nihil significat. sed ē vox sola. verū tamen
i duplicib^{us}. i. in nominibus compositis figure
partes aliq^{uod} significant. et non scōm se idest
actu vt dictum est p^{ri}us in primo capitulo de
nomine. ¶ S^{ec}unda conclusio ē hec oratio si
gnificat ad plm q^{uod} non significat tanq^{uod} instru-
mentū naturaliter ad aliq^{uod} deputatum. er-
go significat ad placitū. ¶ Cōn^{tra} i s^{ec}unda par-
te p^{ri}ncipali determinat de ipsa enūciatiōe. et
continet duodecim p^{ro}clusiones. In quaz p^{ri}ma
tangit dione oratiōis. s. in indicatiuā ipatiuā
et c^{etera}. Et ponit diffōem enūciatiōis et ē hec. Orō
enūciatiua ē oratio non ois sed in qua veruz
vel falsum ē. p^{ro}pt^{er} quia oratio deprecatiua ē ora-

tio. et tamen non est oratio enūciatiua q^{uod} nō
est vera neq^{ue} falsa. ¶ S^{ec}unda conclusio eliē
orationem que pertinet ad logicū. et est h^{oc}. ora-
tiones alie ab enūciatiua magis sunt retho-
rice vel poetice considerationes. sed sola ora-
tio enūciatiua est p^{ri}ncip^{alis} speculatiōis. ¶ T^{er}-
tia conclusio tangit p^{ri}nam diuisionem enū-
ciationis. et est hec. Enūciationum alia ē vna
alia est plures. ¶ Q^uarta conclusio tangit se-
cundam diuisionem. et est hec. enūciationum
alia est affirmatiua alia est negatiua. ¶ Q^{ui}nta
conclusio tangit tertiā diuisionem. et est
hec. enūciationū v^{er}narum. alie sunt sim^{iliter} v^{er}ne
Alie sunt coniuictiue v^{er}ne. et he tres vltime
conclusiones tanguntur mixte in textu cū di-
citur est autem vna p^{ri}ma enūciatiua. oratio
affirmatio deinde negatio. alie vero deinde cō-
iunctione vna. ¶ S^{ex}ta p^{ro}clusio remouet q^{uod}
dā dubiū q^{uod} ex quo dictū ē q^{uod} ē enūciatiua aliq^{uod}
vna simplr non posset aliq^{uod} credere q^{uod} ita es-
set simpliciter vna q^{uod} nullā hēret compositio-
nē hoc remouet dicens q^{uod} nulla est talis que
ita sit simpliciter vna q^{uod} careat compositione
sed necesse est oēm enūciationē esse ex ver-
bo vel ex casu verbi quarum quelibet compo-
sitionem ipozret. et confirmatur per locum a
maiori quia si aliqua oratio eēt enūciatiua si-
ne verbo vel casu verbi maxime hoc esset ve-
rum de diffinitione propositionis. sed hoc nō
quia diffinitio hominis non est oratio enūcia-
tiua nisi sibi addatur hoc verbū ē vel fuit vel
erit. q^{uod} nulla est oratio enūciatiua nisi sit cōpo-
sita ex verbo vel casu verbi. ¶ S^{ep}tima con-
clusio ista diffō aial gressibile bipes significat
aliq^{uod} vnu i tū q^{uod} partes inuicem sibi sint pro-
pinque idest continue p^{ro}late. sed quia talis
continuitas etiam reperitur in his que sunt
vnum per accidens. ostendere tamen quam
vnitatem haberet diffinitio. est alterius ne-
gocii scilicet metaphisice considerationis.
¶ O^{ct}ava conclusio innuit diuisionem enū-
ciationis in vnum et plures ponens diffinitio-
nem vtriusq^{ue} memb^{ri}. P^{ri}ma est hec enūci-
atio vna est que vnum de vno significat vel
coniuictiue vna. Sed enūciatio plures est
que plura et non vnum significat vel inconiū-
cte. ¶ Nona cōclusio quia p^{ro}dictuz est q^{uod} enū-
ciatio vna significat vnum de vno posset ali-
quis credere q^{uod} significaret vnuz sicut nomē
vel verbum. hoc dubiū remouet tangendo

Periermenias

nonā conelōne. z ē hec. Nomē vel verbū ē dō
sola. iō nō significat sic enūciatio. p. z dupl. q. z
p. t. i. g. i. t. p. f. e. r. r. e. n. o. v. l. v. e. r. b. u. v. n. o. m. o. n. d. e. d. o.
ad interrogatōem factā. alio. nō r. d. e. d. o. sed
spōte. p. f. e. r. e. d. o. nomē vel verbū per se. z v. t. r. o.
q. z m. o. nomē v. l. v. e. r. b. u. nō significat sicut enū.
g. z. c. Decia p. c. l. o. inuit v. n. ā. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. e. m. e. n. u. c. i. a. t. i. o. n. i. s. i. n. e. n. u. c. i. a. t. i. o. n. e. z. s. i. m. p. l. i. c. e. z. c. o. p. o. s. i. t. a. z.
Et tāgit diffōem mēbroz. z ē hec enūciatio
simplex ē q. enūciat aligd de aliquo vel aligd
ab aliquo. S. z. enūciatio cōposita ē q. cōponit
ex his. s. ex enūciationib. simplicib. Undeci
ma p. c. l. o. inuit quandā d. i. o. n. e. enūciatōis s. m. p. l. i. c. i. s. p. e. r. e. n. u. c. i. a. t. i. o. n. e. d. e. p. r. i. t. i. d. e. p. t. e. r. i. t. o. z. d. e. f. u. t. u. r. o. tāgit diffōem enūciationis simplicis
q. ē h. enūciatio simplex. i. v. n. a. s. i. m. p. l. i. c. i. s. z. ē v. o. x. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. i. u. a. d. e. o. q. d. ē aligd vel nō ē quēad/
modum t. p. a. d. i. n. i. s. a. s. ūt. Duodecia cōclō tāgit
diffōes affirmatōis z negationis. p. r. i. a. ē h. e. c. a. f. f. i. r. m. a. t. i. o. ē enūciatio alicuius de aliquo. sed
negatio ē enūciatio alicuius ab aliquo.

Tertio sciendū ē. q. circa hūc textū inci
dūt tres difficultates. p. r. i. m. a. ē
v. t. z. o. f. o. s. i. t. v. o. x. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. i. a. a. d. p. l. a. c. i. t. u. v. e. l. n. ā.
l. i. t. e. r. Et v. f. q. n. ā. l. i. t. e. r. a. r. g. u. m. e. n. t. o. p. l. o. n. i. s. q. z. v. t. u. t. i. s.
n. ā. l. i. s. i. n. s. t. r. u. m. e. n. t. u. d. z. e. ē n. ā. l. e. sed o. f. o. ē i. n. s. t. r. u. m. e. n. t. u. s. i. t. u. t. i. s. i. t. e. r. p. t. a. t. i. u. e. q. ē n. ā. l. i. s. Est enī i. s. t. r. u. m. e. n. t. u. q. u. o. a. i. a. s. u. a. s. p. r. e. c. e. p. t. i. o. n. e. s. i. t. e. r. p. t. a. t. e. r. g. o.
e. r. i. t. n. ā. l. i. s. Et p. e. r. d. i. s. s. i. g. n. i. f. i. c. a. b. i. t. n. ā. l. i. t. e. r. Ad
difficultatē r. r. q. o. f. o. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. a. d. p. l. a. c. i. t. u. z.
a. d. r. o. e. m. p. l. a. t. o. n. i. s. r. r. d. i. s. t. i. n. g. u. e. d. o. m. a. i. o. r. ē. q. z. v. t. u. t. i. s. n. ā. l. i. s. d. u. p. l. e. x. ē. i. s. t. r. u. m. e. n. t. u. q. u. o. d. d. ā. ē. i. m. e. d. i. a. t. u. z. v. t. u. t. i. s. n. ā. l. i. v. n. i. t. u. z. z. s. i. c. m. a. i. o. r. ē. v. e. r. a. a. l. i. u. d. ē. i. s. t. r. u. m. e. n. t. u. r. e. m. o. t. u. z. a. v. t. u. t. i. s. n. ā. l. i. s. s. e. p. a. r. a. t. u. z. d. i. l. l. o. m. a. i. o. r. ē. f. a. l. s. a. Tūc ad p. p. o. s. i. t. u. d. i. q. o. f. o. n. o. n. ē. i. n. s. t. r. u. m. e. n. t. u. p. p. i. n. q. u. i. s. s. z. n. o. u. ē. i. s. t. r. u. m. e. n. t. a. q. s. ūt. g. u. t. t. u. r. l. i. n. g. u. a. p. a. l. a. t. u. z. c. ē. s. ūt. i. n. s. t. r. u. m. e. n. t. a. p. p. i. n. q. u. a. g. b. a. i. v. t. i. s. i. t. e. r. p. t. a. t. i. o. e. s. u. o. z. p. r. e. c. e. p. t. u. u. o. f. o. a. t. ē. i. n. s. t. r. u. m. e. n. t. u. r. e. m. o. t. u. z. a. r. t. i. s. c. i. a. l. e. i. o. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. a. d. p. l. a. c. i. t. u. z. n. o. n. ā. l. i. t. e. r. Et z. d. i. f. f. i. c. u. l. t. a. s. q. r. e. i. n. d. i. f. f. o. e. o. f. o. n. i. s. r. e. p. e. t. i. t. i. s. t. a. p. a. r. t. i. c. l. a. v. o. x. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. i. u. a. z. t. ū. n. o. r. e. p. e. t. i. t. u. r. i. s. t. e. p. a. r. t. i. c. l. e. s. i. n. e. t. e. p. o. z. e. v. e. l. c. h. t. e. p. o. z. e. f. i. n. i. t. a. z. r. e. c. t. a. R. e. s. p. o. d. e. t. u. r. p. e. r. t. r. i. a. d. i. c. t. a. p. r. i. m. u. z. ē. s. t. q. z. s. i. i. s. t. a. p. a. r. t. i. c. l. a. v. o. x. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. i. u. a. f. u. e. r. i. t. c. o. i. s. n. o. m. i. n. i. z. v. e. r. b. o. z. e. t. i. a. m. i. p. s. i. o. f. o. n. i. d. e. b. u. i. t. t. a. m. e. n. i. n. d. i. f. f. i. n. i. t. i. o. n. e. o. f. o. n. i. s. r. e. p. e. t. i. t. q. u. i. a. e. x. e. o. q. o. f. o. c. o. m. p. l. e. c. t. i. t. p. l. u. r. e. s. v. o. c. e. s. p. o. t. u. i. s. s. e. t. a. l. i. q. u. i. s. d. u. b. i. t. a. r. e. v. t. r. u. m. o. f. o. s. i. t. v. n. a. v. o. x. v. e. l. p. l. u. r. e. s. v. o. c. e. s. Et e. t. i. a. m. v. i. d. e. t. u. r. o. f. o. n. e. m. e. ē. nō. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. i. u. ā.

saltem distincta significatiōe a significatiōe
nois z verbi. z iō ad denotandū q. o. f. o. h. a. b. e. t.
v. n. u. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. u. q. d. ē. n. e. u. t. r. u. r. e. s. u. l. t. ā. s. a. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. i. o. n. e. s. u. a. z. p. a. r. t. i. u. d. e. b. u. i. t. i. n. s. u. a. d. i. f. f. i. n. i. t. i. o. n. e. p. o. n. i. i. s. t. a. p. a. r. t. i. c. l. a. v. o. x. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. i. u. a. S. e. c. u. d. u. s. d. i. c. t. u. nō. f. u. i. t. n. e. c. e. s. s. e. p. o. n. e. r. e. i. n. d. i. f. f. i. n. i. t. i. o. n. e. o. f. o. n. i. s. i. s. t. a. m. p. a. r. t. i. c. l. a. m. a. d. p. l. a. c. i. t. u. q. z. o. f. o. nō. f. u. i. t. i. m. p. o. s. i. t. a. a. d. s. i. g. n. i. f. i. c. a. n. d. u. m. p. r. i. o. z. p. s. e. s. z. s. o. l. u. r. o. e. s. u. a. z. p. r. i. u. z. z. e. x. p. r. i. t. i. q. z. nō. n. u. l. l. i. c. r. e. d. i. d. e. r. u. n. t. o. f. o. n. e. m. s. i. g. n. i. f. i. c. a. r. e. n. ā. l. i. t. e. r. i. o. a. d. e. x. c. l. u. d. e. n. d. u. m. e. r. r. o. r. e. m. i. l. l. o. z. u. m. p. b. a. t. a. r. i. s. t. o. q. o. f. o. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. a. d. p. l. a. c. i. t. u. m. T. e. r. t. i. u. m. d. i. c. t. u. i. n. d. i. f. f. i. n. i. t. i. o. e. o. r. a. t. i. o. n. i. s. n. o. n. d. e. b. u. e. r. u. n. t. p. o. n. i. i. s. t. e. p. a. r. t. i. c. l. e. s. i. n. e. t. e. m. p. o. z. e. c. u. m. t. e. m. p. o. z. e. f. i. n. i. t. a. z. r. e. c. t. a. T. u. m. q. z. s. i. p. o. n. e. r. e. n. t. u. r. t. ūc. nō. p. u. e. n. i. r. e. t. o. i. o. f. o. n. i. T. ū. s. e. c. d. o. q. z. s. i. p. o. n. ā. t. u. r. i. s. t. e. p. a. r. t. i. c. l. e. nō. p. u. e. n. i. r. e. n. t. f. i. m. s. e. t. o. t. ā. s. e. d. s. o. l. u. m. r. o. e. s. u. a. z. p. r. i. u. z. z. a. d. h. u. c. nō. c. o. n. u. e. n. i. e. n. t. p. a. r. t. i. b. u. s. r. a. t. i. o. n. e. q. u. a. s. u. n. t. p. a. r. t. e. s. s. e. d. r. o. e. s. u. o. z. m. o. d. o. z. s. i. g. n. i. f. i. c. a. d. i. T. e. r. t. i. a. d. i. f. f. i. c. u. l. t. a. s. v. t. z. d. i. f. f. i. n. i. t. i. o. o. f. o. n. i. s. cō. p. e. t. a. t. p. p. o. i. h. y. p. o. t. Et. v. i. d. e. t. u. r. q. n. o. n. q. z. p. a. r. t. e. s. e. i. u. s. n. o. n. s. i. g. n. i. f. i. c. a. n. t. v. t. d. i. c. t. i. o. s. e. d. v. t. a. f. f. i. r. m. a. t. i. o. v. e. l. n. e. a. d. d. i. f. f. i. c. u. l. t. a. t. ē. r. r. r. a. f. f. i. r. m. a. t. i. u. e. z. a. d. r. o. n. e. m. r. r. r. p. e. r. i. s. t. a. m. p. a. r. t. i. c. l. a. z. c. u. i. p. a. r. t. i. u. z. z. c. ē. p. o. n. i. t. u. r. a. d. d. i. s. t. i. n. g. u. e. d. u. o. f. o. n. e. m. p. r. a. n. o. m. e. z. v. e. r. b. u. q. z. n. u. l. l. a. p. a. r. s. ē. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. i. a. v. t. d. i. c. t. i. o. i. o. a. b. e. i. s. d. ē. s. u. f. f. i. c. i. e. n. t. d. i. f. f. i. n. i. t. o. f. o. s. z. a. l. i. q. e. i. p. a. r. t. e. s. n. e. c. e. s. s. a. r. i. o. s. i. g. n. i. f. i. c. e. n. t. v. t. o. N. ā. l. i. c. e. t. p. a. r. t. e. s. r. e. m. o. t. e. o. f. o. n. i. s. cō. s. ūt. l. i. t. e. z. s. i. l. l. e. nō. s. i. g. n. i. f. i. c. e. n. t. v. t. o. z. p. a. r. t. e. s. p. p. i. n. q. u. e. o. r. a. t. i. o. n. i. s. i. p. o. n. i. g. n. i. f. i. c. e. n. t. v. t. a. f. f. i. r. t. ū. q. z. a. l. i. q. e. p. a. r. t. e. s. v. e. l. p. p. i. n. q. u. e. v. e. l. r. e. m. o. t. e. s. i. g. n. i. f. i. c. a. n. t. v. t. o. i. d. e. o. e. i. s. c. o. m. p. e. t. i. t. d. i. f. f. o. o. r. a. t. i. o. n. i. s. a. d. q. u. o. d. d. e. n. o. t. a. n. d. u. v. l. ē. a. r. i. s. t. o. i. s. t. a. c. o. n. s. t. r. u. c. t. i. o. n. e. p. a. r. t. i. t. u. a. c. u. i. u. s. p. a. r. t. i. u. m. z. n. o. n. d. i. c. i. t. c. u. i. u. s. p. a. r. t. i. s.

Conclusio r. r. s. i. s. d. i. f. f. i. n. i. t. i. o. o. r. a. t. i. o. n. i. s. i. n. d. i. f. f. e. r. e. n. t. p. u. e. n. i. t. t. ā. o. r. a. t. i. o. n. i. p. e. r. f. e. c. t. e. q. z. i. p. e. r. f. e. c. t. e. C. o. n. c. l. o. p. z. e. x. r. a. t. i. o. n. e. s. a. c. t. a. a. n. o. p. p. o. s. i. t. u. z. e. x. n. o. t. a. b. i. l. i. b. u. s.

Primo d. u. b. i. t. a. t. U. t. z. d. i. o. o. f. o. n. i. s. i. n. a. f. f. i. r. m. a. t. i. u. ā. z. n. e. g. a. t. i. u. ā. s. i. t. d. i. o. g. e. n. e. r. i. s. i. n. s. u. a. s. s. p. e. s. A. d. q. u. ā. r. r. r. p. e. r. d. u. o. d. i. c. t. a. C. p. r. i. m. o. ē. a. f. f. i. r. z. n. e. g. t. r. i. p. l. r. a. c. c. i. p. i. ū. t. U. n. o. p. a. c. t. u. i. n. t. e. l. l. e. s. q. i. n. t. e. l. l. e. c. t. a. f. f. i. r. m. a. t. v. e. l. n. e. g. a. t. z. c. a. p. i. t. n. e. p. i. n. s. t. r. u. m. e. n. t. o. n. e. g. ā. d. i. s. p. i. s. t. o. a. d. u. e. r. b. i. o. n. e. g. ā. d. i. nō. z. h. i. s. d. u. o. b. m. o. i. s. n. o. n. c. a. p. i. t. u. r. i. n. p. r. e. d. i. c. t. a. d. i. u. i. s. i. o. n. e. T. e. r. t. i. o. m. o. c. a. p. i. t. a. f. f. i. r. p. o. r. a. t. i. o. n. e. a. f. f. i. r. m. a. t. i. a. z. n. e. g. a. t. i. o. p. o. r. a. t. i. o. n. e. n. e. g. a. t. i. u. ā. z. c. a. p. i. t. i. n. p. r. e. d. i. c. t. a. d. i. u. i. s. i. o. n. e. S. e. c. u. n. d. u. m. d. i. c. t. u. m. p. r. e. d. i. c. t. a. d. i. u. i. s. i. o. e. s. t. d. i. u. i. s. i. o. g. n. i. s.

Primum

i suas spēs qz enūciatio p̄dicatī qd de affir^o z nega^o. z affirmatio z ne^o dñt plusqz nume^o ro cū differat plusqz due affirmatiōes aut due negatiōes. ḡ affir^o z neg^o sūt spēs ip̄i enūciatio nis. Et si obyceret qz circūl^o p̄dēs añ taber^o nā ē ofo z tñ nō ē affirmatiō vel negatiō. ḡ dio erit i sufficiens. Maior pz qz significat vez vel falsū. nā z egpolere vidēt ppōi vere vel false significat enī tñ sic h̄ ppōi hic vedit vinū. n̄r negādo maiorē z ad pbatōez dñ qz ad hoc qz aliqō signū ad placitū sign^o ficans sit ppō vel ofo non sufficit qz significet verū vel falsum. s̄z regit qz in tali signo ad plz significatiōe sint ptes q̄ separe z disc̄ subordinēt p̄tialibus pce p̄tib^o p̄ponētib^o ofonē mētalē cui subordinat tale signū ad placitū significatiū. mō i circū lo nō sūt aliq̄e ptes q̄ subordinat p̄tib^o illi^o ofonis mētalīs i ista domo vedit vinū. ¶ Itē si sit ofo q̄rit. an sit ofo mētalīs vocalis v̄scri pta. z claz ē qz nullū istoz ē dicendū. Querit ēr q̄o p̄uert. t̄ q̄ sit sua p̄dictoria z sua egpo lens. z q̄liter ex ea z cū alia poterit fieri ppō ipo^o herica z ēr s̄lls. z qz ista non videt facilē posse attribui circulo p̄dēri ante tabernam. Ideo non videtur esse oratio.

Secundo dubitat. Utz sola ofo indi catina sit enūciatio. Et v̄ qz nō. qz ista ofo si nullus peccaret null^o puniret ē ppō. z tñ in ea nullū ponit v̄bū idicati mōi maior pz qz p̄t ē p̄missa sillogismi vt sic arguēdo. si null^o peccaret null^o h̄o puniret. sed null^o h̄o peccat. ḡ null^o h̄o puniet. Ad dubiū n̄r negatiōe z ad Arist. n̄r qz intellexit de ofo nib^o p̄fecti q̄ sūt ppōes ca^o. z nō de illis q̄ sūt ipo^o. Et si arguat. qz illa ppō ego vellē ē bon^o n^o cleric^o ē ppō cathē^o tñ nō ē p̄posita ex v̄bo indicati mōi. ḡ. maior pz. qz significat vez v̄ falsū. vel taliter dicēdo. velle me ē mortuū vel malus aliq̄ nō mētiēret. ex q̄ n̄ diceret falsū. ¶ R̄r qz ista ppō ego vellē ē bon^o cleric^o p̄t dup^o capi. vno^o i suo sēsu ppō z sibi corrdēre ex significatiōe suoz terminoz. z nō ē ppō. qz egpolet. isti ego eēm vellēs ē bon^o cleric^o mō illa nō ē ppō. Alio^o p̄t capi vt egpollet isti volūtas mea ē qz sim bon^o cleric^o z ē enū tiatio. Alī p̄t r̄ndēri. s̄ affirmatiōe z tūc dñ qz tales ofones cōditōales. si null^o h̄o peccaret null^o h̄o puniret. vel si ois h̄o curreret nullus h̄o gesceret. et cōsimiles nō p̄t ēē ofones ni si inq̄atū resoluūt in ofones indicatiōes. vt

ista si ois h̄o curreret resoluitur i ista si omnis h̄o currit nullus h̄o gescit. Dicē v̄lteri^o qz ista ego vellē ē bon^o cleric^o. z p̄siles de v̄tute scr̄ monis non sūt vere neqz false nisi p̄ quanto reducūtur ad v̄nā de p̄nti vt p̄ patuit.

Tertio dubitat. Utz q̄libet ppō mē talis sit eēntialit̄ cōposita ex plu ribus noticijs p̄tialib^o. s̄. ex subo z p̄dicato. sicut ppō vocalis ex plurib^o vocib^o p̄tiali bus. Et v̄ qz nō qz si ppō mentalis taliter cō poneret sc̄q̄retur qz eēnt due p̄positiones si nonime. quaruz vna eēt v̄a z possibilis. z alia eēt falsa z impossibilis qz ē icōueniēs. pz p̄na qz iste due ppōes ois h̄o ē aial. oē aial ē h̄o. eēt due p̄positiones sinonime qz eēnt constiute ex eisdē terminis. p̄cise enīz componūt ex eis dem subis p̄dicatiōe z copulā. sūt ēr similes in forma qz nisi sic h̄o maxie eēt pp̄tū z ordinē terminoz. qz. s̄. in vna termin^o min^o cōis p̄cedit copulam. Et termin^o magis cōis sc̄q̄tur in alia ppōe z ordine ecōuerfo ordinat. s̄z hoc ē falsū qz imēdiate nō ē situs neqz ordo ex eo qz sūt in subo idiuisibili. ¶ Secō sic qz si ppō mētalīs eēt cōposita. sc̄q̄ret qz eēt possibile ēē duo accidētia solū numero d̄ra eē in codē s̄bo adeq̄te simul non faciētia v̄nū z^m. p̄ns est falsū. consequētia pz. qz i illa mētali homo est h̄o. h̄o ē s̄bz z ē p̄dicatū que tñ differūt nume ro. ¶ Ad dubiū n̄r qz ppō mētalīs ē v̄n^o simplex act^o nō cōpositus ex plurib^o p̄tiali bus noticijs sic ppō mētalīs represētās hominem ēē aial ē simplex not^o ex cōceptu hominis z conceptu aialis pp̄rationes imperfe ctas qz tñ dīc Arist. in isto p̄rio qz hoc v̄bū ē. significat quādā cōpositionē que compō n̄ ē sine extremis. iō videt ēē dicendū qz q̄libet ppō siue mentalis siue vocalis est eēntialit̄ cōposita ex suis extremis q̄ sūt subm^o z p̄di catuz. Item dicit arist. qz veritas z falsitas ē circa compōem z diuisionem z ē aliquis intel lectus simplex siue compōe z diuisiōe siue ve ritate z falsitate z aliis est complexus in quo est veritas vel falsitas. Et ad rationes opposi tum concludentes n̄r primo quo ad primaz negando qz ille p̄positiōes sint sinonime. Tū quia extrema aliter z aliter capiunt eo qz ter minus distribuit^o in vna non distribuat^o i alia z contra. Tum etiam quia non est eadem co pula sed est alia z alia specie distincta quia s̄z variationem extremorum variantur copule

ppō p̄tialis
substantis

z

veritas
falsitas

copula

De riermenias

eo qd copie depēdēt ab extremis sic vel sic ordinat. et lz immediate nullus ē sit⁹ realis tñ ē sit⁹ enūciatiuus vni⁹ de alio et sit⁹ deipiedi qd p p⁹ deipif nāli ordine subm qd p⁹dicatū. Ad secundā deedit pñā et pñā. et dī vltra qd dēz pñi s⁹ metha⁹ itellr d qbuslibet accidētib⁹ intē⁹ naliū vl remissibilib⁹ cō s⁹ n s⁹ pcept⁹ mētales.

Ad rationes an oppositū scās. Ad primā dī qd ofo est vox significatiua ad plm nō qd ipsa sit tota impōita ad significādū. s⁹ qz suā significatiōem trahit ex significatiōe suā pñū que seorsū ad plz significāt ex ipositōe volūtaria. Ad secundā dī qd istud vbiū legif pōt duplr p⁹iderari. vno mō pure vbalr. s. p eo qd ex sua significatiōe ppa significat. et ē vbiū. et nō ofo. Alio⁹ pōt capi p eo qd vbalr significat et p illo qd significat suū suppositū qd ē de bonitate intells et pñue⁹ grāmaticoz subitellr. et sibi correspōdet i mēte pcept⁹ cōplex⁹ ppoal. iō pōt dici ppositio. Ad tertiā patz solutio in 3° nōbili. Ad quartā negat an⁹ nec suffic ad p qd aliq vox sit ofo qd sibi corrideat cōcept⁹ cōplex⁹ sed cū p regrit qd ptes vocis seorsū sūpte corrideant in significando partibus conceptus. vt patuit in dubio primo.

Veritur Utrū sint tantum tres species oppositis adinuicem distictae. s. contradictoria p⁹ia et subcontraria. Arguit⁹ primo qd nō quia est aliq oppō subalterna et relatiua et p⁹uatiua. qd nō sūt tñ tres. Arguit⁹ 2° iste dī dicit⁹ sortes currit. sortes nō currit. et tñ retinet legē subcōtrariā. qd oppō subcōtraria et contradictoria nō distinguūt. pñā t⁹ qz leges pponūz oppōitaz diuersificāt scdm diuersitatē oppositionū. maior relinqt nota. s. minor declarat qz repugnāt i falsitate et nō i veritate. Prima p⁹ suppositū vā. s. scba p⁹ pbat sic. qd nō repugnāt i veritate. qz p qdūqz tpe sortes pōt currere ista pōt ēē vera sortes currit. et p quocūqz tpe sortes pōt nō currere ista pōt ēē vā sortes nō currit. s. p vno et eodē tpe sortes pōt currē. et pōt nō currere. pōt. n. cras currere. et pōt et cras nō currere. qd p vno et eodē tpe iste due pñt ēē vere sortes currit sortes nō currit. et pñs pñt filēē vere. Arguit⁹ 3° sic. contradictorie nec repugnant in veritate nec falsitate. qd inter cōtradietorias nō ē oppō. et pñs. oppō cōtradietoria

ria nō ē spēs oppōis. Ans p⁹ primo qz non repugnant in veritate qz iste due p⁹tradicūt. iste tribulus ē sapius. iste tribulus nō ē sapius et tñ sūt fil vere. qd 2° minor p⁹ qz qd iudicat ab aliq tota spēs illud est verū. s. afina secundum suā totā spēs iudicat istud tribulū ēē sapium qd iudiciū ē verū qz nā in tota vna spēs nō deficit. Et pñs ista ē vera iste tribulus ē sapius. sed qd sua negatiua sit vera. p⁹ qz homo a tota spēs iudicat hunc tribulū non ēē sapium qd iudiciū ē verum. Et pñs ista ē vera iste tribulus non est sapius. S⁹ an⁹ p secūda parte p⁹ s. qd contradictorie nō repugnāt in falsitate qz iste due cōtradicūt ego dico falsū ego non dico falsū cum sint singule res diuerse q⁹litatis. et tñ sūt simul false. qd contradictorie pñt ēē simul false. minor p⁹ et primo qd ista afirmatiua ego dico falsū sit falsa casu pōito qd sortes nullā aliā ppoem dicat nisi istā ego dico falsū. Tūc sic arguit⁹ qz vl sortes dicēte v⁹ flm si dicat v⁹ qd v⁹ ē sortes dicēte falsū. et tñ nullā ppoem aliā dicit nisi istā ego falsum dico. qd ista ppo. plata a sorte ē falsa pbat etiā qz sua negatiua. ista ego nō dico flm sit fla. qz sortes nihil dicit nisi istā ppoem ego dico flz. et tñ ipa ē falsa vt pbatū ē. qd falsū ē sorte nō dicere falsū. et pñs h⁹ ppo ego nō dico falsum erit falsa. et hēf itēū. s. qd iste due ego dico flz ego nō dico flz nō opponūt. In oppo⁹ ē arist.

Primo sciendū ē qd p declaratiōe terminorum ponūt qtuor dicta. Primo dēm ē qd oppō vt hic sumit est repugnantia duarum pponūz in qualitate tñ vel in q⁹litate et in quātitate simul. In veritate tñ vel in falsitate tñ vel in veritate et falsitate simul. per pñam particulam excluditur oppō relatiua et p⁹uatiua per secundā excluditur oppō subalterna que non ē repugnātia pponūm in qualitate vel in quātitate fil⁹ vli q⁹litate tñ. Secūda dēm ad hoc qd ppositiones ca⁹ sint contrarie tres conditiones requiruntur. Prima ē qd vna sit vniuersalis afirmatiua et alia vniuersalis negatiua eiusdez sub⁹ et eiusdem p⁹dicati. Secūda conditio est qd terminus distribuibilis non distributus in vna distribuatur in alia defectu cuius iste nō cōtrariantur cuiuslibet hois oculus ē dexter Et cuiuslibet hois oculus non est dexter. quia in neutra distribuitur ille terminus cōis oculi. et qd non sint cōtrarie p⁹ quia sunt simul

Oppositiones

Contradictoria

Primus

vere. quia repugnant legi contrariarum. s3 cōtraria p se ē ista. cuiuslibet hoīs nullus oclis ē dexter. **Tertia** conditio ē q termini non teneantur magis vel minus ample in vna q̄ in alia defectu cuius iste nō cōtrariatur. omnis homo est mulier. nullus homo est mulier. qz i prima homo tenetur tam pro masculis q̄ fe/minis. et in secunda pro masculis tantū. **3^m** dictum ad oppositionem subcontrariam tres conditiones requiruntur. Prima q vna sit p particularis vel indefinita affirmatiua et alia sit particularis vel indefinita negatiua eiusdem subiecti et eiusdem predicati. **Secunda** conditio est q p̄dicatum in vna teneatur particulariter et in alia vniuersaliter defectu 2° iste nō subcontrariatur. homo est aīal et homo aīal non est. **Tertia** conditio q termini teneantur in vtrq̄ eque ample et eque stricte et eodem mō appellate defectu cuius iste non subcontrariatur. quidam homo fuit pridie alb⁹ et quidam homo non fuit heri albus quia pos sunt simul esse false. **Quartum** dictum q q̄dam sunt contradictorie de lege tantum que scilicet retinent legem contradictoriarum cuiusmodi sunt due singulares diuerse qualitatibus. Alię sunt contradictorie de forma et de lege simul. Et ad istā quinque conditiones requiruntur. Prima est q sint oppositę qualitatis et quantitatis eiusdem subiecti et eiusdem predicati. Secunda conditio q quilibet terminus distribuibilis non distribuitur in vna distribuatur in alia et contra nisi forte talis terminus cōmunis fuerit determinatio termini singlis. qz iste due contradicunt. fortes vidēs asinum currit. et fortes vidēs asinum nō currit. et tamen in neutra ille terminus vidēs asinum distribuitur. **Tertia** conditio. q termini teneantur vniuoce et non equiuoce. et non magis vel minus āple vel stricte seu magis appete. Quarta conditio q si in propositione vniuersali terminus distribuatur in ordine ad aliū terminum stantem confuse tantum. tunc ille terminus distribuitur in vniuersali debet distribui in particulari sibi contradicente supponere de terminato et non confuse tantum. Ideo iste non contradicunt. omnis homo est animal omne animal homo nō est. Sed contradictoria per se est ista. quidaz homo non est animal. Quinta conditio in propositione vniuersali terminus distribuitur in

ordine ad aliū terminum sumptum determinate debet in particulari sibi contradicente stare confuse tantum et non determinate defectu cuius iste non contradicunt. caput h3 omnis homo. et aliquis homo non habet caput. s3 cōtradictoria per se est ista. omne caput hō nō habet. in quali hō supponit confuse tantum. et si dicat q ille due nō participat de eodē ordine qz in prima li homo postponitur copule et in secunda pponitur. Respondetur q ad hoc q ppositōes dicantur participare vtroq̄ termino fm ordinem sufficit q illud qd subicit in vna subiciatur in alia. et illud quod predicatur in vna predicetur in alia siue obseruetur idē ordine siue siue non.

Secundo sciēdū ē q in B3 tractatu d terminat arist. de qdā passio ne intrinseca enūciationis q ē oppō. Et contz quatuor capitula. in quoz prio determinat d oppōe in se et i suis pibus. Et p̄tinet duas partes principales in quaz p̄ia intēdit duas conclusiones. **Prima** p̄lo ē. oppō est. p3 quia i omni affirmatione quā contingit negare. et in omni negatione quā contingit affirmare est oppositio. Sed omnem affirmationem cōtingit negare. ergo omnē negationem contingit affirmare. ergo oppō est. minorem declarat aristoteles tāgendo q̄tuor modos enūciandi q̄ duo sunt veri et duo falsi. **Prim⁹** modus enūciandi ē affirmando hoc verbum ē de ente siue de subo supponente p aliquo. vt dicēdo homo est. et iste modus enūciandi est ver⁹. **Secūdu** modus qui est falsus fit enūciādo hoc verbum est negatiue de ente vt dicēdo homo non est. **Tertius** modus qui est etiam falsus fit affirmando hoc verbum est de non ente. vt dicēdo chimera est. **Quartus** modus fit negando hoc verbum est de eo quod non ē siue de non ente vt chimera non est. et iste modus est verus. Et addit aristoteles q sicut ex parte huius verbi est presentis temporis possunt formari quatuor modi enūciandi. ita contingit eodem modo in alijs temporibus q̄ sunt extra tempus presens sicut sunt preteritum et futurum. nec etiam solum contingit variare hos quatuor modos enūciandi ex parte huius verbi ē secūdo adiacēte. sed etiaz cōtingit variare conformiter in propōibus de tertio adiacēte. vt homo est albus. homo non est albus. chimera est alba. chimera non est

participat
utroq̄ termino

et

Periermenias

alba. **Secunda conclusio** tangit diffinitionem oppositionis sub nomine predicationis. et hec est. contra dictio est affirmatio et negatio oppositae. et debet intelligi iste prediculus eiusdem de eodem non equo ce sed ceterae conditiones posite in diffinitione elenchi primo electorum ubi determinat de filio gismis sophisticis. Consequenter in secunda parte determinat de speciebus oppositorum. Et interdit quatuor conclusiones. prima tangit unam divisionem enunciationum ex parte subiecti. et quia tale subiectum est nomen vel aliquid sumptum loco nominis et est significatio rei. id est ponit unam divisionem rerum que est hec res aliquae sunt verba et aliae sunt singulares uniuersales quod est quod natus est predicari de pluribus sed singulare non est aptum natus predicari de pluribus sed de uno solo. Et ulterius istam divisionem rerum applicando ad propositum addit quod necesse est quod enunciare aliquid inesse vel non inesse alicui eorum quod sunt verba aut singula. et sic patet quod uniuersale et singulare valent ad oppositum tam ad substantiam propositum oppositam. **Secunda conclusio** tangit diffinitionem contrarietatis et hec. contrarie sunt ille in quibus enunciat aliquid predicatum affirmative et negative de aliquo subiecto veli veli sumptum. Et declarat quid est terminum teneri uniuersaliter est ipsum teneri cum signo veli ut omnis homo est albus nullus homo est albus. **Tertia conclusio** tangit diffinitionem subcontrarietatis et hec est. subcontrarie sunt ille in quibus enunciat idem predicatum affirmative et negative de eodem subiecto veli et non veli sumptum. Et quis ille non sint contrarie tamen contingit illa que significant per eas esse contraria. Et innuit quod uniuersale non teneri uniuersaliter est terminum eodem sumi sine signo veli quia istud signum omne non est uniuersale sed quod uniuersale significat. id est denotat quod terminum cui additur tenet uniuersaliter per omnes suas suppositiones per quas distribuitur per tale signum. Circa hoc tamen remouet unum dubium quia dictum est quod in aliqua propositione enunciat uniuersaliter per additionem huius signi omnis. ideo posset aliquis dubitare. utrum debeat addi subiecto veli predicato vel etiam ex hoc quod dictum est subiectum aliquando teneri uniuersaliter posset aliquis dubitare an predicatum possit teneri veli. hoc remouet dicens quod nulla affirmatio est vera in qua de aliquo veli predicatur veli uniuersaliter sumptum. ut ista est falsa omnis homo est ocellus. **Quarta conclusio** tangit diffinitionem contrarietatis. et est hec contrarietate sunt ille

in quarum una predicatum affirmat de subiecto uniuersaliter sumptum. Et in illa idem predicatum negatur non veli sed particulariter de eodem subiecto. et contra. ut omnis homo est albus. non omnis homo est albus. quidam homo est albus. vel nullus homo est albus. et sic de omnibus istis et.

Tertio sciendum est. quod circa hunc textum inveniunt tres difficultates. **Prima** est qualiter intelligitur illud dictum quod predictio est affirmatio vel negatio oppositae. cum tamen contradietio sit quedam relatio media inter affirmationem et negationem. et relatio semper distinguatur a suis extremis. Respondetur quod ibi est predicatio multis in qua predicatur fundamentum vel subiectum de relatione fundata in ipso ad modum quo dicemus quod pater est homo. Aliter posset dici quod ista propositio intelligitur exponendo concretum per abstractum. ut sit sensus contradictio est affirmatio vel negatio oppositae id est oppositum siue repugnantia que est inter affirmationem et negationem. **Secunda difficultas** qualiter intelligitur illud dictum textus. quod autem in uniuersalibus non uniuersaliter non sunt contrarie que autem significantur esse contraria est aliquando. rursus quod sic debet intelligi. Quis enim propositio in quibus enunciat particulariter predicatum de subiecto affirmationem et negationem non sunt contraria secundum modum enunciationis tamen contingit eas secundum rem significatam esse contrarias. Et hoc est verum quod sunt in materia naturali vel remota quia subcontrarie in materia remota vel naturali egredientes contrarias. **Tertia difficultas** est qualiter intelligitur illud dictum textus. illud quod est uniuersale predicari veli non est verum. Rursus per quatuor dicta. **Primum** dictum uniuersale uniuersaliter sumptum non est aliquid aggregatum ex termino eodem et signo uniuersali sed est terminum eodem distributus. ita quod omnis terminus eodem distribuitur dicitur esse uniuersale uniuersaliter sumptum. **Primum** patet quia aggregatum ex termino eodem ex signo uniuersali non est uniuersale. quod non est uniuersale uniuersaliter sumptum. **Secundum** patet quia terminum eodem quod est distributus est quoddam uniuersale vel igitur tenet uniuersaliter et sic habetur propositum veli tenet non uniuersaliter. et hoc est falsum. quia tunc non esset distributus. **Secundum** dicitur in qualibet propositio negativa cuius predicatum est terminus eodem predicatur uniuersale uniuersaliter sumptum. patet quia cuiuslibet propositionis negatiue predicatum si sit distribuibile distribuitur. Sed terminum eodem distribuitur est uni-

Primus

uersale vlr sumptū vt patuit ex pcedēti dicto
g rē. ¶ 3^m dictū i ppōe affirmatiua vera quā
doq; p̄dicat vlr vlr sumptū. p̄z. qz istū p̄positio
nis. in aial ē hō. p̄dicatur distribuit. qz ifert
istam vniuersalē. ois hō ē aial. in qua subm di
stribuitur qd quidem subm erat p̄dicatū po
ris p̄positiois exclusiue. g in ista exclusiua. tā
tum aial est homo. istud p̄dicatū hō distribui
tur. Item in ista ppōe homo ē ip̄met p̄dica^m
distribuitur saltē distributione sigillata. g i p
posito affirmatiua vera p̄dicat aliqui vlr vlr
sumptū. ¶ 4^m dictū ad hoc qd aliquod p̄dica^m
p̄dicet vlr de sūto. nō oī illi p̄dicato addere
signū vlr sūto. hoc ē qd intendebat aristo
teles in passu p̄allegato. r sic d alyz.

Conclusio rñsalis tñ s̄ tres spēs op
positiois formales propo
tionis. 2do satis p̄z ex dicti s̄do notabili.

Primo dubitat. Utrū h̄rie repugnēt
in veritate tñ r subcontrarie i
falsitate tñ. et cōtradictorie formaliter repu
gnent ex veritate r falsitate fil. Pro dubio est
supponēdū qd aristo. in secūdo capitulo deter
minat de quadam p̄p̄tate opposita p̄p̄tū
q̄ vocatur lex oppositorum. Et cōtinet quicq;
p̄clusiones. ¶ Prima cōclusio tangit legē cō
trariā. r est hec. Contrarie sūt vles affirma
tiua r vles negatiua. vt ois homo ē iustus. nul
lus hō ē iust. iō ip̄ossibile ē eas cē veras. ¶ 2^a
p̄tāgit legē subcontrariā. r ē hec subcontrarie
p̄nt fil cē v̄e. vt qdam hō ē albus. qdā hō nō ē
albus. Uerūtamen aristo. nō noiat illaz oppōez
subcontrariā. sed a boecio vocat oppō subcon
traria. ¶ 3^a p̄tāgit legem condictionis. r ē h̄
q̄ i cōtradictionis tā vliū qz singulariū necesse
se ē alterā cē v̄az r alterā cē falsā. vt socrates
ē alb. socrates nō ē alb. Et ex h̄ p̄nt elici duo
correlaria. Primū ē qd s̄ qdā cōdictionis d̄ s̄bo
cōi r qdā de s̄bo singli. 2^m cor̄re^m ē qd singulari
affirmatiua r singlis negatiua cor̄rūdē extremo
rū cōdicūt. r iō ē idē iudiciū de ip̄is q̄rū ad op
positōem sicut de p̄ticularib. r indefinit q
b^o cōuenit oppō subcontraria. ¶ Quarta p̄clu
sio repetit legē subcontrariā r illā pbat. r h̄
ē. subcontrarie sunt simul vere sed repugnant
in falsitate. Secūdam partē supponit aristo
teles r p̄mam partē pbat quatuor exēplis
Primus est istud. iste sunt subcontrarie. hō ē
albus. homo non est albus. r tamen sūt simul
vere. g due subcontrarie p̄nt simul cē vere. 2^m

exemplus ē istud. iste sunt subcontrarie. hō ē
p̄bus. homo non ē p̄bus. r tamē sūt simul v̄e
qd p̄z. quia iste sunt simul vere. homo ē p̄bus
homo est turpis. Sed ad istā. homo ē turpis.
sequitur ista. homo nō est p̄bus. g iste due s̄b
contrarie. homo ē p̄bus. homo nō ē p̄bus. fil
stabant in veritate. Tertium exēplum ē istud.
Iste sunt subcontrarie. homo est pulcher. hō nō
est pulcher. r tamen sunt simul vere qz iste fil
stant. homo est pulcher. r homo ē sedus. s̄ ad
istaz. homo ē sedus. sequitur ista. homo nō ē
pulcher. ergo iste due simul stabunt. homo ē
pulcher. homo non ē pulcher. 4^m ex^m ē istud
Iste subcontrariātur homo est. homo nō est.
r tamen sunt simul vere quia iste due stāt. ho
mo est. homo fit. sed ad istaz. homo fit. sequitur
ista. homo nō est. quia qd fit non est gille due
simul stabūt. homo ē homo nō ē. Uerūtamen
posset dici qd istud exēplum non ponit pro
quarto exēplo. sed ponit tāq; p̄batio p̄mi exē
pli. In quo dicebatur qd iste due sūt simul ve
re. homo ē alb. homo nō ē alb. p̄z qz iste due
simul stāt. homo est alb. homo fit alb. s̄ ad
istam. hō fit albus. sequitur ista. homo nō est al
bus. quia qd fit nō adhuc est. g iste due. hō ē al
bus. r hō nō est albus. sunt simul vere. ¶ Qui
ta conclusio remouet quoddā dubiū. dictum
est enim qd iste sunt simul vere. homo ē alb.
r non est homo albus. ideo aliquis posset cre
dere qd etiam iste debēt simul cē vere. non ē
homo albus. r nemo est albus. qz ista ppō. nō
est homo albus. videtur cē eadem r idē signi
ficare cum ista. nemo est albus. hoc dubiū re
mouet aristoteles dicēs qd iste ppōes. non est
homo albus. r nemo est albus. nec sunt cedez
nec idem significant nec ex necessitate sūt fil
vere. Uerūtamen extra textum potest dici qd
ista p̄positio. non est homo albus. est distiguē
da. quia vel illa negatio cadit copulaz r supra
totum illud qd sequitur eam. r sic ipsa egpollet
de vi sermōis istī. nemo est albus. Alio modo
pōt intelligi qd virtus negationis cadat supra
illud verbum ē. non autez supra illū terminū
homo. r in hoc sensu dicit aristo. qd ipsa nō eg
pollet huic. nemo est albus. qz ista. nō est al
bus. est vniuersalis negatiua. sed ista. homo nō
est hō albus. ē indefinita negatiua. r h̄s confir
matio pōt cē. quia antiqui imaginabant di
as indefinitas diuerse qualitates r eozūdez
extremozū esse contradictorias. quib. aristo.

b

De iermentias

volens contradicere. dicit qd ista indefinita ne-
gatiua. s. nō ē homo albus. non equipollet isti
vniuersali negatiue nemo ē albus. et ideo ide-
finita negatiua nō cōtradicit indefinite affir-
matue sibi oppositae.

Secundo dubitatur. Vt p̄ traditio sit maxima oppō. Et videt̄ qd non. qz maxima oppositio nō includit i mō-
re. sed oppō traria infert et includit contradic-
tiam. q̄ oppō traria ē sūma oppō. et per cōs n̄
dīdictoria. ¶ Ad dubium r̄r per quinqz dicta.
¶ Primū ē traditio cōplexa maxie repu-
gnant p̄. qz repugnant in veritate et falsitate
in q̄litate et q̄titate. qz nulli alioz oppositoz
p̄uenit. contraria enī solū repugnat in verita-
te qz possunt simul eē falsae. et subcōtrarie p̄nt
s̄l eē vere repugnat autē in falsitate t̄m. ¶ 2^m
dictū traditio incōplexa maxie repugnat
extensue p̄. quia illa maxie repugnant extē-
sue que sub diuisione sūpra verificat̄ de quo
cūqz conceptibili. siue sit ens siue non ens. s̄
ipsa cū copulatione sūpra de nullo vno p̄ceptu
verificari p̄nt. sed contraditio sunt h̄mōi.
nulla enī rō cōceptibilis p̄t alterum contra-
dictioz conuincere q̄rto metaphice. q̄ con-
traditio maxie repugnant extēsiue. ¶ 3^m
dictum traditio maxie repugnat intēsi-
ue. p̄ qz maxie repugnat intēsiue sūt illa que
h̄nt maxie icōpossibilitatē ad eē s̄l in eodē
sed dīdictoria sūt h̄ qz per nullam potētā p̄nt
de eodem verificari aut eē in eodē. q̄ r̄. ¶ 4^m
dictū cōtraditio maxie repugnant exclusi-
ue p̄. qz excludūt quodcūqz cōe in quo conue-
niunt. in nullo enī cōi cōueniūt traditio
¶ Quintum dictū dīdictoria p̄nt maxie et m̄e
repugnare et p̄missiue et fundamētaliter patz
qz p̄nt sūdari in maxie distātibus et ēt in his q̄
maxime differūt sicut in his que differūt solū
ex nā rei vt sūt diffō et diffinitū. et ad rōem in
oppositum factam r̄r per distinctionez quia
traria p̄nt dupl̄r considerari. vno mō p̄cise i
sua rōe formali p̄scidēte a q̄cūqz alia oppositi-
one. et sic non inferunt nec includunt cōtradi-
ctoria. alio modo possunt capi non p̄cise sed p̄
missiue. vt. s. secum permittūt contraditio
et sic inferūt et includunt contraditio.

Tertio dubitat̄. vtz vnius affirmatiōis
sit t̄m vna negatiō oppōita. p̄ro-
solatione ē supponēdū qd aristo. in 13° cap^o
deteriat de vnitae et pluralitate p̄positionū

oppositarum. et intendit quatuor cōclusiones.
¶ Prima ē vnius affirmatiōis ē vna nega-
opposita p̄. qz negatio debet illud idē nega-
re qd affirmatio affirmat. et etiam de eodē s̄
ue illud idem sit vniuersale vniuersaliter sū-
ptum. vel non vlr. siue sit singulare. q̄ vnius
affirmatiōis est tantū vna negatio. Aliis p̄
quia si negatio neget aliud de eodē vel idē de
alio tunc talis negatio nō erit opposita illi af-
firmatiōi. sed erit ab ea negatiua diuersa. 2°
p̄bat idem exemplariter in duabus speciebus
oppositiōis. primo in oppositiōe contradi-
ctoria per tria exempla. Primum exemplum
est quando subiectum tenetur singulariter
quia huic affirmatiōi. fortes ē albus. opponi-
tur cōtradictorie illa negatio que est fortes n̄
est albus. Secūdū exēplum huic affirmatiōi.
ois hō est albus. contradictorie opponitur il-
la negatio. non omnis homo est albus. Terti-
um exemplum. isti affirmatiōi. aliquis hō ē
albus. opponitur illa negatio. nullus homo ē
albus. De subcontrariis datur vnum exēplū.
quia illi affirmatiōi que est. homo est alb^o.
opponitur illa negatio. que est. homo non ē al-
bus. ergo vni affirmatiōi vna est negatio op-
posita. ¶ Postea epilogat ea q̄ dicta sūt dicēs
qd ex p̄dictis patet. qd oppositarum p̄positi-
onum alie sunt contrarie. alie sunt contradi-
ctorie comprehendendo subcontrarias in cō-
tradictoriis. patet ēt quia non in oibus opposi-
tis. si vna est vera reliqua est falsa. sed in ali-
qbus tantum. ¶ Secunda conclusio tangit
diffinitionem vnius affirmatiōis et vnius ne-
gationis. et est hec. affirmatio et negatio vna. ē
illa que vnum de vno significat siue vniuersa-
le sumatur vlr siue non vniuersaliter. vt ois
homo est albus. nullus homo ē albus. quidā
homo est albus. supposito qd albus significat
vnum. quia si non significet vnum. sed plura
non eēt. p̄positio vna. ¶ Tertia conclusio oñ-
dit quid sit enunciatio plures. et ē hec enunci-
atio in qua ponitur terminus equiuocus ipo-
situs ad significandum diuersa ex quib^o non
fit vñ ē p̄positio plures et non vna. p̄. quia si
hoc nomen tunica imponitur ad significādū
hominem et etiā equum. tūc ista p̄positio tu-
nica est alba. est vna sed plures qd p̄. qd non
casu stāte nihil refert dicere. qd tunica ē alba
vel qd homo est albus. et equus est alb^o. sed iste
multa significant et non sunt vna p̄pō sed plu

Primus

res. eo q. homo et equus non sunt aliqd vnus. ergo etiā ista. tunica est alba. non erit ppositio vna sed erit propositio plures. ¶ Quarta conclusio que est correlaria est hec. in his affirmationibus et negationibus in quibus terminus nō est equiuocus necesse ē alteram partē esse veram et alteram falsam. Quod posset sic probari. quia negatio poterit aliquid negare qd affirmatio non affirmauerit. Ultra textū potest ad dubium responderi per vnam distinctionē. quia vel intelligitur textus de oppositione contradictoria. vt sit sensus. cuiuslibet affirmationis est vna negatio sibi contradictorie opposita. et iste sensus est verus. s. nō ē de mente aristotelis qui dictam probationē pbat in subcontrariis vt patuit. Alio modo potest intelligi in eodem genere oppositionis. et sic ē sensus q. vniuersali affirmatiue tantū sibi contrariatur vltis negatiua. et particulari affirmatiue tñ subcontrariatur particularis negatiua. vniuersali vero negatiue tñ contradicit particularis affirmatiua. et sic iste sēs ē verus et d. mēte ari.

Ad rationes ante oppositum. ¶ Ad primas p3 solutio i primo notabili. ¶ Ad secundam ad probationem minoris respondetur distinguendo antecedens et consequens. quia hec determinatio p eodez tempore vel simul. potest determinare hoc verbum possunt et sic conceditur antecedens et consequens sicut bene probat argumentū. Alio modo potest determinare hoc verbum eē. et sic tam antecedens q. consequens est falsum. Ad tertiam negatur minor. et ad probationem eius pro prima parte dicitur. q. taz asinus q. homo recte iudicat. sed tamen non sequitur q. iste contradictorie sint simul vere hic tribulus est sapidus. et hic tribulus nō est sapidus. quia asinus non iudicat q. hic tribulus sit sapidus simplr. sed q. sit sapidus sibi. et illud iudicium est verum. sic etiam canis iudicat sibi q. ille tribulus non est sapidus sibi. ideo fugit illum. sed homo per apparentiam iudicat q. iste tribulus est sapidus asino. et per experientiam iudicat q. non est sapidus sibi. et totum hoc est verum. nec ex istis rectis iudiciis potest haberi q. ille due sint simul vere. iste tribulus est sapidus asino. et iste tribulus non est sapidus homini. que non contradicunt vt clare patet. Ad probationem secun-

de partis minoris quando probatur q. iste due sunt simul falsae. ego dico falsum. ego non dico falsum. Dicitur q. affirmatiua est falsa casu stāte. quia equipollet isti. ego dico aliquid falsum aliud ab isto. ego dico falsum. que ē falsa. sed sua negatiua scilicet. ista ego non dico falsum. est vera. quia equipollet isti vere. ego non dico aliud falsum ab hoc falso. et hoc totū confirmatur per talem regulam. Quod terminus nunquam potest supponere pro toto cuius est pars. Ideo hec dictio falsum non potest supponere pro ista tota propositione. ego dico falsum. sed supponit pro vna alia supponente falsa. Aliter respondetur per quinqz dicta. Primum dictum omnis propositio falsificans seipsam est falsa. patet. quia ad veritatem copulatiue requiritur veritas omnium suarum partium. Sed impossibile ē ista duo predicata verum et falsum copulatiue sumpta verificari de eadem propositione. ergo propositio significans se esse veram et se esse falsam est falsa. ex quo non potest esse ita sicut per ipsam significatur sed sola propositio significat se esse veram et se esse falsam dicitur seipsam falsificare. ergo omnis propositio falsificans seipsam est falsa. ¶ Secundum dictum ista propositio. ego dico falsum habet duplex significatum vnum materiale et alterū consecutiuum. Significatum materiale ē illud quod habet propositio ex habitudine suorum terminorum. Sed significatum consecutiuum ē illud significatum quod in bona consequentia inferitur sequi ex significato materiali propositionis. ¶ Secundum dictum hec propositio ego dico falsum. significat se esse veram et se esse falsam. Primum patet quia cum sit affirmatiua ex sua significatione materiali siue generali significat ita esse sicut per eam significatur. sed ita esse sicut per propositionem significatur est ipsam propositionem esse veram. Ergo ipsa propositio ego dico falsum significat se esse veram. sed q. significet se esse falsā. patet quia de significato consecutionis significat se ipsam esse falsam. Naz bene sequitur hec propositio. ego dico falsum. est vera. ergo ita est sicut per ipsam significatur. Et vltra. ita est sicut per ipsam significatur. sed p ipsas significat me dicere falsum. ergo verum ē me dicere falsū. modo nihil dico nisi istā pponē.

• 10 z

Periermenias

ego dico falsum. \bar{g} ipsa \bar{e} falsa. \bar{z} per \bar{p} is segē
ad ipsaz esse veram ipsaz esse falsam. Ex quo
inferitur. q \bar{z} hec propositio. ego dico falsus. est
vna ppositio insolubilis falsificans seipsam.
ideo \bar{e} falsa. ¶ 4^m dictū. ista ppo negatiua. ego
nō dico falsū. nō est cōtradictoria istius affir-
mativae. ego dico falsū. p \bar{z} p. quia est simul fal-
sa cum sua affirmatiua. \bar{z} faciliter posset pro-
bari sicut de pcedēte. p \bar{z} scō supposito q \bar{z} ista
ppo affirmatiua. ego dico falsū. significet per
illam l \bar{f} am. a. \bar{z} ista negatiua. ego nō dico falsū
significetur per. b. tunc sic. a. significat seipm
esse falsū. vt prius probatū est. et. b. significat
b. non esse falsū. \bar{z} limiliter probaret. \bar{g} nō p \bar{d} i-
cunt. tenet p \bar{t} ia. q \bar{z} cōtradictio \bar{e} affirmatio
 \bar{z} negatio eiusdē de eodē. sed in affirmatiua af-
firmat hoc predicatū eē falsū de ea si in nega-
tiua neget illud idē predicatū de. b. \bar{g} nō affir-
mat \bar{z} negat idem de eodē. ¶ Quintū dictum
erraria isti⁹ affirmatiue. ego dico falsū. \bar{e} ista
ego nō dico falsū. put illa negatio nō fertur
super totā pponē. p \bar{z} . q \bar{z} ista affirmatiua. ego
dico falsum. equipollet isti pponi copulatiue
mētali. s. verū est me dicere falsum. \bar{z} falsus \bar{e}
me dicere falsū. modo copulatiue contradicit
vna disiunctiua de partib⁹ p \bar{d} icētib⁹. s. ista. nō
ego dico falsū. equipollet vni disiunctiue mētali
p \bar{d} partib⁹ p \bar{d} icētib⁹. s. isti. falsū \bar{e} me dicere fal-
sum. vel vez \bar{e} me dicere falsū. \bar{z} per p \bar{t} is ipa
cōtradicit priori affirmatiue. Et p \bar{t} firmat. q \bar{z}
affirmatiua est falsa. sed sua negatiua est v \bar{a} .
 \bar{z} non possunt simul esse vere. \bar{g} p \bar{t} radicūt. \bar{z} .

Queritur Utrū aliqua
de futuro cōtingenti sit deter-
minate vera vel falsa. Et ar-
guit p \bar{p} sic. q \bar{z} hec \bar{e} determi-
nate v \bar{a} . dies iudicij erit. \bar{z} sil \bar{f}
ista. solozietur cras. \bar{z} tñ sunt de futuro p \bar{t} in-
gēti. \bar{g} \bar{z} . ¶ Arguit scō sic. hec \bar{e} necia. futuz
p \bar{t} ingēs est futuz. cū idē p \bar{d} icet de seipō. \bar{g} p \bar{t}
modificari. modo necessitat. et sic ista erit v \bar{a}
omne futuz p \bar{t} ingēs necio \bar{e} futuz. sed illō q \bar{b}
necio \bar{e} futuz eueniet de necessitate. \bar{g} oē fu-
tuz p \bar{t} ingēs de necessitate eueniet. \bar{z} per p \bar{t} is
ppo que est de futuro cōtingenti est determi-
nate vera. ¶ Arguit tertio. Deus eque deter-
minate cognoscit futuz p \bar{t} ingēs sicut p \bar{t} es
vel p \bar{t} eritū. \bar{g} futuz p \bar{t} ingēs est eque deter-
minatū ad esse verum sicut p \bar{t} es vel p \bar{t} ete-
ritū. et per consequens aliqua ppo de futuro
p \bar{t} ingēti \bar{e} determinate vera. An \bar{s} p \bar{z} . q \bar{z} scō \bar{s}
Augustinū super Genesiz. Deus nō nouit ali \bar{f}
facta q \bar{z} fiēda: s. certū \bar{e} q \bar{z} de \bar{z} facta cognoscit
determinate sicut sunt vel fuerūt. \bar{g} determi-
nate cognoscit fiēda. p \bar{z} ima con \bar{e} quentia
declaratur quia illud quod non est determi-
nate verum vel falsum est ab aliquo intel-
ctu determinate scibile vel cognoscibile. ergo
si futurum contingens sit a deo determinate
scitum sequit \bar{z} q \bar{z} determinate erit verum vel
falsum. ¶ In oppositum est Aristoteles.

Primo sciendū est q \bar{z} pro declaratōe
terminorum ponuntur quinq \bar{z}
distinctiones. p \bar{z} ima est. propositionū alia
est de subiecto vniuersali. alia est de subiecto
parriculari. Secunda distinctio. propositio-
nū quedam sunt de p \bar{t} esenti cuius copula est
p \bar{t} esentis tempozis non ampliata. Alia est de
p \bar{t} erito cuius copula est p \bar{t} eritū tempozis
Et alia est de futuro cuius copula est futuri
tempozis. Tertia distinctio. propositionū
quedam sunt necessarie. quedam sunt impos-
sibiles. \bar{z} quedam contingentes. vnde illa pro-
positio dicitur necessaria cuius significatum
non potest non esse siue non potest esse falsū.
Et illa dicitur impossibilis cuius significatus
non potest esse seu non potest esse verū. Alia
vero dicitur contingens cuius significatum
potest esse non esse. Et quo sequitur q \bar{z} illa p-
positio singularis de futuro contingenti cui⁹
subiectum est terminus singularis et copula

Primum

futuri tēporis et cuius significatū potest fore et
nō fore. ¶ Quarta distinctio. aliq̄ propō pōt di
ci determinate vera tripliciter. vno mō put il
la dictio determinate: excludit pluralitatem et
possibilitatē ad ipsā pro quolibet tempore. Et
sic illa est determinate vā q̄ sic est vera q̄ p nul
lo tēpore potest esse falsa. sicut propō necessa
ria. Scōdo mō pōt dici determinate vā put det
minate vā excludit falsitatē et possibilitatem
ad ipsā falsitatē. nō simpliciter pro oī tēpore:
sed pro illo instāti pro q̄ est vera. Et sic illa p
positio ē determinate vā q̄ sic est vera q̄ pro il
lo tēpore pro quo est vā nō potest esse falsa. cu
iusmodi ē ppositio cōtingens de pñti. Tercio
mō dicit̄ ppō determinate vā prout determina
te excludit falsitatē sed nō potētā ad falsita
tē esse in instanti. p quo est vera. Et sic illa pro
positio ē determinate vā q̄ sic est vera q̄ nō ē fal
sa: licet possit esse falsa pro illo tēpore p q̄ ē ve
ra. Et illa est determinate falsa q̄ sic est falsa q̄
nō est vā licet possit esse vera p illo tēpore pro
quo ē falsa. ¶ Ex q̄ inferūt tria correlaria. Pri
mū est. q̄ oīs propō est dērmiate vera vel fal
sa p vltio modo. patet. q̄ nisi sic. seq̄rēt q̄ esset
aliq̄ propō que neq̄ esset vera neq̄ falsa. q̄ ē
falsū. Scōm correlariū. nō oīs ppō est dēmi
nate vera vel falsa pmo vel secūdo mō. q̄ ali
ter nulla ppō vera esset simpliciter p̄tīgēs ad
vtrūlibet. Terciiū correlariū. oīs ppō singula
ris de futuro cōtingēti est determinate vera vl
timo mō. et nō primo aut secūdo. ¶ Quinta di
stinctio. ista ppositio nō est necessaria in futur
ris cōtingētib⁹ alterā determinate esse verā vl
falsā potest habere triplicē sensū. Un⁹ est sen
sus quādo a q̄libet parte disūcte remouet̄ ne
cessitas. et tūc est sensus q̄ in futuris cōtingen
tibus vna pars nō ē necessario vera nec neces
sario falsa. et sic est vera q̄ q̄libet pars est p̄ti
genter vera vel falsa. 2⁹ sensus attrēdit̄ scōz q̄
necessitas neget̄ a tota disūctiua. vt sit sēsus.
hec disūctiua nō est necessaria in futuris p̄tin
gentibus altera pars est vera vel ipsa est falsa
Tercius sensus ē prout negat̄ necessitas ppō
nis a propōe cathēgorica de disūcto extremo
et tūc est sēsus. hec cathēgorica nō est necessa
ria: altera pars est vera vel falsa. et tūc iste sē
sus est falsus.

Tercio Sciendū est q̄ in p̄ q̄rto capitu
lo ingrit p̄ba in quibus propositionib⁹ sit deter
minate veritas vel falsitas. Et continet duas

partes principales. In quāz prima disputatio
inquerit intētiū. et intendit tres conclusiones.
¶ Prima est h. In oībus dīctorijs de pñti et
de p̄terito necesse est vnā determinate esse
verā et alterā falsam. siue sit de subiecto singu
lari siue de subiecto vniuersali. tamē in subcō
trarijs hoc nō est necesse sicut pbatū est p̄us
¶ Secūda 2⁹. In cōtrarijs singularib⁹ de fu
turo cōtingēti nō est necesse alterā partē esse
determinate verā et alterā falsā. Probatur du
abus rationib⁹. Prima rō est ista. q̄ si oīs affir
matio vel negatio de futuro cōtingēti esset de
termiate vera vel falsa seq̄rēt q̄ oīa de ne
cessitate euenirēt. p̄ns est falsū: ergo et antece
dens. Cōsequētia patet. quia casu posito q̄ ali
qs hō dicat aliq̄ futurū: puta q̄ sortes curret.
et alius dicat hoc nō esse futurū ita q̄ sortes si
curret. tūc arguitur sic si omnis affirmatō vel
negatio de futuro sit determinate vera vel fal
sa: necesse est alterū illozū determinate dicere
verū et nō vtrūq̄. q̄ accipiūt duo cōtradictō
ria q̄ non cōtingit simul esse vera. Et si alter il
lozū picat verū determinate. tūc necesse ē sic ef
se vel sic non esse sicut significat ille qui dicit d
termiate sterū. et per cōsequēs illud de necēta
te eueniet. Hāc cōclusionē pbat aristō. per si
mile in illis de p̄senti. quia si verū est dicere
albū est: tunc necesse est albū esse. et si verum
est dicere q̄ albū nō est tunc necesse est albus
non esse. et ecōtra. vt si est albū: verū est affir
mare albū esse. et si nō est albū: verū est nega
re albū non esse. Et si nō est albū: tunc ille qui
affirmat albū esse mentitur. et si albū est: affir
mans albū esse nō mētur. Ergo a simili si al
ter illozū determinate verū dicit. tunc alterum
illozū dīctoriū necessario erit verū. Et si omnia
de necessitate eueniāt: sequitur q̄ nihil fiet a
casu aut ad vtrūlibet. Illud enī sit ad vtrūli
bet quod nō est magis determinatū ad esse q̄
ad nō esse. ita q̄ nō magis se habet vt fiat q̄ vt
non fiat. sed cū necesse ille qui affirmat vel il
le qui negat dicit verū: sequitur q̄ res erūt de
termiate ad esse vel ad nō esse. ¶ Scōda ratio
si omnis affirmatio vel negatio sit determinate
vera vel falsa: sequetur q̄ de illo qui nūc ē al
bus semper fuit verū dicere determinate q̄ e
rit albus. et sic nō potuit nō fieri determinate.
et si albū potuit fieri albū: tūc impossibile fuit
ipsū nō fieri albū. et si impossibile fuit ipsū nō fi
eri albū: sequitur q̄ necesse fuit ipsū fieri albū

De iermentias

et per cōsequēs si omnis affirmatio vel negatio sit determinate vera vel falsa: seq̃t q̃ oīa q̃ sunt futura necesse est fieri. et de necessitate eneniēt. et sic nihil fiet ad vtrūlibet nega casu. quia illud quod sit a casu nō sit ex necessitate. ¶ Tertia cōclusio. in propositiōibus cōtradictōrys necesse est alterā partē esse verā. nec potest dici q̃ neutra sit vera. Probatur ab^o rationib^o. Prima ratio est hec. quia si affirmatio sit falsa negatio eiusdē erit vera et contra. ergo et. Secūda ratio. q̃ si neutra esset vera tolleretur cōtingens ad vtrūlibet. nā si verū ē dicere determinate q̃ aliquid ē albū: oportet ipsū esse albū. et si verū ē dicere q̃ aliquid ē magnū: oportet illud esse magnū. et si cras sit verū dicere q̃ illud est albū. etiā illud erit albū. et si cras sit verū dicere q̃ est magnū: etiā cras erit magnū. ergo si verū est dicere q̃ nec erit neq̃ non erit: oportet ipsūz neq̃ esse neq̃ nō esse. quod est cōtra rationem cōtingētis ad vtrūlibet quod est indifferens ad hoc q̃ possit fieri vel nō fieri. vt oportet nauale bellū fieri et nō fieri. ¶ Ex quibus pcludit aristoteles q̃ si in cōtradictōrys de futuris cōtingentibus siue sint de subiecto vli siue particulari necesse est alterā partē esse verā et alterā determinate falsā: sequere q̃ nihil erit ad vtrūlibet s̃ oīa erūt de necessitate. et per cōsequēs nō oportet nos neq̃ cōsiliari neq̃ negociari eo q̃ consilia fiunt ex hys que nō possūt aliter se habere. siue etiā laborem^o ad hoc q̃ fiat aliquid siue non laborem^o nūq̃ propter nostrū laborare fiet aut eueniet aliquid. cū omnia sint ex se determinata ad sic fieri vel nō fieri.

Tertio Sciendū est q̃ circa hunc textū incidūt tres difficultates. ¶ Prima est. vtrū cōsequētia quā fecit aristoteles i secūda ratione probāte primā cōclusionē sit bona que est hec. si omnis affirmatio vel negatio esset determinate vera vel falsa sequere q̃ de illo q̃ nūc est albū semper fuit vtz dicere hoc erit albū. ¶ Et videtur q̃ nō. quia licet de eo quod nūc est albū fuit prius in tēpore pterito propinq̃ presenti tunc verū dicere hoc erit albū: non tamē oportet q̃ in toto tēpore pterito semper fuerit verū dicere hoc erit albū. ¶ Ad predictā difficultatē respōdetur q̃ cōsequētia predicta est bona. Et ad cauillationē cōtra eā factā respōdet aristoteles q̃ siue āte mille simū annū dictū fuerit q̃ hoc erit albū

siue in tēpore pterito propinquo presenti illud idē fuerit dictū nihil refert: quia propter tēpus non mutat veritas propositionis sed eadē semper quocūq̃ tēpore pferat. ¶ Secūda difficultas. vtrū bene sequatur omis affirmatio vel negatio est determinate vera vel falsa. ergo illaz duarū cōtradictōriarū sortes curret. sortes nō curret: altera est determinate vera necessario. ¶ Et videt q̃ sic. quia hāc cōsequentiā facit aristoteles in prima ratiōe probante primā cōclusionē. Et videt tamē q̃ nō. quia licet postq̃ iste due contradictōrie fuerint determinate esse verā et alterā falsā: tamē anteq̃ essent prolate non erat necesse alterā esse determinate verā et alterā determinate falsā. ¶ Ad difficultatē rēde tur affirmatiue. Et ad cauillationē in oppositū factam respōdet aristoteles q̃ ad veritatē vel falsitatē illaz propositionū nihil refert si aliquis affirmat vel negat illas. quia res eodē mō se habet siue ille affirmet siue neget. Nō enī propter nostrū affirmare vel negare res erit vel non erit. nec etiā refert siue aliquis affirmat vel negat in mille simū magis q̃ i alio quolibet tēpore. ¶ Tertia difficultas. vtz incōuenientia ad que deducūt due pme rationes probātes primā cōclusionē sint falsa vel i possibilia. scilicet q̃ omne futurū de necessitate eneniēt. et q̃ nihil fiat ad vtrūlibet neq̃ a casu. ¶ Respondet aristoteles q̃ sic pfirmam do per duas rationes. Prima ratio. quia nos sumus principia multorū effectū per nostrum consilium et per nostram negociationē. ergo non omnia de necessitate eueniēt. cōsequētia patet. quia cōsiliū nō est de eo quod necessario sed contingenter eueniet. Antecedēs capit aristoteles pro principio quo sublato tollitur totus ordo cōditionis humane. Secūda ratio. quia multa sunt que non semp actū sūt. imo possunt esse et non esse. fieri et non fieri. vt possibile est hanc veltē incidere non incidere quia licet sit possibile ipsam incidere nō tamen inciditur sed prius veritate corūp̃. similis possibile ē eā nō incidere. q̃ nō esset possibile eā prius exteri nisi esset possibile eā incidere. q̃ non omnia de necessitate eueniēt. sed quedā sunt ad vtrūlibet que nō sunt magis determinata ad esse q̃ ad non esse. et quedā sunt vt i pluribus. sicut contingētia nata. Alia vero cōtingēter vt in paucioribus. sicut cōtingētia rara.

Primus

Ex quo potest elici qd triplex est cōtingens. sci
licet ptingēs natū. rarū. et ptingēs ad vtrūlibz.

Conclusio Responſalis. Licet aliq. p
positio de futuro ptingēti
sub diſiunctione ad ſua oppoſita ſit vera vel fal
ſa. nulla tamē indeterminate. Prima pars pa
tebit in ſecūdo dubio ſequēti. et ſecūda pars
patet ex declaratiōe habita in ſcōo notabili.

Primo Dubitatur. vtrū aliqua ppoſi
tio de futuro ptingenti ſit aliq.
liter determinata anteq. ponatur in eſſe. Ad
dubiū reſpōdetur p tres diſtinctiōes. et qtu
or dicta. Prima diſtinctio. duplex eſt inde
minatio. quedā eſt que ſe tenet ex parte cauſe
et alia ex parte effect. Secūda diſtinctio. du
plex eſt indeterminatio ſe tenēs ex parte cau
ſe. quedā eſt de ineſſe. et illa ē quedā indeſmi
natio qua cauſa eſt indeterminata ad agere et
ad nō agere. Et dicitur iſta indeterminatio d in
eſſe: quia reſpicit extrema de ineſſe. Sed alia
eſt indeterminatio de poſſibili qua ſcilicet cau
ſa eſt indeterminata ad poſſe agere et poſſe nō
agere. Et vocatur hec indeterminatio de poſ
ſibili: quia reſpicit extrema d poſſibili. ſiue vt
ſunt poſſibilia. Tertia diſtinctio. indetermi
natio ſe tenens ex parte effectus eſt duplex. q.
dam eſt indeterminatio de ineſſe qua effectus ē
indeterminatus ad produci. Alia eſt indeter
minatio de poſſibili qua effectus eſt indeſmi
natus ad poſſe produci et nō poſſe produci. in
determinatio vero de ineſſe poſterior ē illa de
poſſibili. ſicut agere poſterior eſt ad poſſe age
re. Primū dictū. quilibet effect. cōtingēs
anteq. ponatur in eſſe ē determinat. determi
natione de ineſſe. ſic qd iſta eſt vera: antichriſt.
erit. anteq. in eſſe producat. antixps. patet.
quia nihil eſt ſcētū niſi ſecūdū qd eſt verū. er
go nihil eſt determinate ſcētū niſi quod ē dter
minate verū. ſed deus ſcit determinate anti
chriſtū fore. ergo iſta eſt determinate vera: an
tichriſtus erit. minor patet. quia ſi deus non co
gnoſceret determinate ſed tantū indetermi
te et ſub diſiunctione futura cōtingentia: ſeq.
retur qd ita certā noticiā poſſem. habere ſi
cut deus habet. conſequens eſt falſū. patet ta
men conſequētia. quia de quocunq. futuro cō
tingenti nos ſcim. ſub diſiunctione qd erit vel
non erit. Et cōfirmat. quia homo agens per
electionē prius determinat illud atēq. ponat
in eſſe. ſed tale eſt cōtingēs futurū. ergo futu

ro cōtingenti nō repugnat eſſe determinatū
anteq. ponatur ineſſe. Secūdū dictū. null.
effectus cōtingens eſt determinat. determi
natione de poſſibili. ſed ē indeterminatus. pa
tet. quia illud quod potest fieri et non fieri. eſt
et non eſſe: eſt indeterminatū indeterminatio
ne de poſſibili. ſed quilibet effect. cōtingens
eſt huiusmodi. i. g. Dicitur enī cōtingēs qd
potest eſſe et nō eſſe ſicut volūtas quādo vult
tunc ē ibi determinatio de ineſſe: qd ita vult qd
elicit actū volendi et non elicit actū volēdi ſi
bi oppoſitū. et tamē ſtātē illa determinatio
volūtaris potest velle et non velle. cū ſit libe
ra. ergo ē indeterminata de poſſibili. licet ſue
rit determinata de ineſſe. Et ſi obiciat pari
ſtotele in textu vbi vult qd in ppoſitionibus de fu
turo cōtingenti non eſt determinata veritas.
Rndeſ qd licet dtermiatē nō poſſim. cogno
ſcere qd ſit illa pars que debet cūire: tū ab al
quo intellectu ē illa pars dtermiatē cognōſci
bilis. ideo licet tale futur. cōtingēs quo ad nos
ſit indeterminatū: tū in ſe ē aliquāliter determi
natū. Tertiū dictū. cauſa ptingēs diſtinguit
a cauſa neceſſaria. in hoc qd cauſa cōtingens eſt
indeterminata ad effectū indeterminatiōe d poſſi
bili. puta ad poſſe agere et poſſe nō agere: tū po
teſt eſſe dtermiatē dtermiatiōe d ineſſe. qd vel
talis cauſa agit: et tūc ē dtermiatē ad agēdū. vt
ipſa nō agit: et tūc ē dtermiatē ad nō agēdū. ſz
cā neceſſaria ē dtermiatē dtermiatiōe de ineſ
ſe d poſſibili. qd neceſſario agit et nō potest non
agere. Quartū dictū. cū indeterminatiōe d
poſſibili ſtat precise cōtingētia. qd i illo ſtat pre
ciſe cōtingētia quo poſito precise ponitur to
ta ratio cōtingētie. ſed poſita indeterminatiōe
ne de poſſibili ponit tota ratio ptingētie. ergo
et. minor patet. quia cōtingens eſt qd potest
eſſe et non eſſe. iſta autem pertinet ad indeter
minatiōe de poſſibili.

Secundo Dubitatur. vtrum ſicut res
ſe habet ad eſſe vel non eſſe
ſic ſe habeat oratio formata de re ad veritatē
vel falſitatem. Pro cuius ſolutione eſt ſup
ponendū qd in hac ſecūda parte principali hu
ius capituli determinat ariſtoteles veritatez
queſtionis prius motē. et intēdit tres cōclufi
ones. Quarū prima eſt hec. qd res ſecundū
ſe et absolute non ſunt neceſſarie ſimpliciter:
ſed ex ſuppoſitiōe. patet. quia omne quod eſt
quando eſt neceſſe eſſe. Et omne quod non

Periermenias

Hee Ho

est quādo nō est necesse est nō esse: nō tamen omne quod est necesse est esse. nec omne quod nō est necesse ē nō esse. quia nō est idē aliqd necessario esse quādo est. et aliqd necessario esse simpliciter. similiter nō est idē aliqd non esse quādo nō est. et aliqd simpliciter necessario nō esse. Et illius pponis posset extra textū assignari talis ratio. quia impossibile est idēz simul esse et nō esse. ideo quādo aliqd est impossibile est illud idē simul nō esse. ergo quādiu est necesse est ipsū esse. similiter si aliqd nō sit tunc quādiu nō est impossibile est ipsū eē. et per cōsequēs necessariū est ipsū nō esse quādiu non est: quia impossibile nō: et necesse ēg pollēt. **Secda cōclusio.** res cōparata ad suūz oppositū nō habet necessitatē essēdi simpliciter. sed sub distīctione ad suū oppositū. pater. qz de quolibet est necesse qz sit vel nō sit. vlt qz sit futurū vel qz non sit futurū. licet neutrū se oīs sit necessariū dērmiate. vt nō est necesse nauale bellū fore cras. vel nō fore cras capiendo vtrūqz diuisim. qz talis veritas pertinz ad necessitatē absolutā. tamē sub distīctione vni us ad alterū necesse ē nauale bellū fore cras. vel nō fore cras. quia hec pertinet ad necessitatē distīctā. **Tertia conclusio.** sicut res se habet ad esse. ita se habēt orationes de rebus ad veritatē. quia sicut sunt quedā res que nō sunt dērmiate ad esse. cuiusmodi sūt ille res que sūt ad vtrūlibet. sic et sunt quedā orationes que nō sunt dērmiate ad veritatē et falsitatē. cuiusmodi sūt propōnes de futuro contingenti. et sicut sunt quedā res que nō semp sunt: nec semper nō sunt. sed vna est sub distīctione ad aliā: ita etiā sunt aliquę cōtrarie in quibus necesse est alterā partē esse verā et alterā falsā. **Ex predictis inferūtur duo correlaria.** **Primū** est. qz non est necesse in oibus cōtrariis vnā partē esse dērmiate verā. et alterā dērmiate esse falsā. **2^m** correlariū. nō est simile de cōtradictorijs qz sūt de futuro cōtingēti. sicut de illis que sunt de presenti. **Ex qb^o** omnibus patet dērmatio veritatis questio nis mox in primo capitulo huius libri.

Tertio Dubitatur. vtrū ista sit vera: omne quod est quādo est necesse est esse **Respo^det** per distīctionem qz hec dictio quādo: potest dupliciter accipi. Vno mō aduerbialiter. alio mō distīctionaliter. vt scilz equaliter huic cōiūctioni sicut patet per boecium

primo libro de sillogisimīs ypoteticis. vbi dicit qz ita potest fieri cōditionalis cū hac dictione cū. sicut cū hac dictione si. nā et ista: cū homo est animal est cōditionalis. sicut ista si homo est animal. et sunt eiūsdē potestatis. pater. qz idēz est iudiciū de hac dictione quādo: sicut de hac dictione cū. et de hoc secūdo mēbro distīctōnis premisse ponūtur tres distīctiōes. **1^a** distīctio. si hec dictio quādo: teneat cōditionaliter: ppositio est duplex. qz potest esse ppositio ypotetica cōditionalis. vel categorica de cōditionali extremo. **Secda distīctio.** si dicta propositio sit cōditionalis: adhuc ē duplex. eo qz necesse potest dērmiare necessitatē cōsequētie. et sic est vera. quia sensus est. hec propositio est necessaria: omne quod est si ē ipsum est. vel potest dērmiare necessitatē cōsequētis. et sic est falsa. quia sensus ē. omne qd est si est de necessitate est. **Tertia distīctio.** si predicta propō fuerit de cōditionato extremo. et sic est duplex. vel pōt esse de cōditionato predicato. et sic est vera. quia sensus est. de quolibet de quo est verū dicere qz ē: de eo verū est dicere qz necessario est. **Sed si hec dictio quādo teneatur aduerbialiter.** tūc respōdetur ad dubium per tres distīctiones. **1^a** distīctio. si predicta propō potest dupliciter capi. vno mō in sensu cōposito. et sic est vera. et tūc est sensus. hec est necessaria. omne quod ē: est quādo est. Alio modo potest capi in sensu diuiso. **Secda distīctio** est hec. propō capta in sensu diuiso est duplex. quia vel est tēporalis equalens vni copulatiue. scilicet huic. omne qd est aliquādo est. et omne tale cū est necesse est esse. et sic ipsa est falsa. quia secūda pars ei⁹ est falsa. **Vel** potest esse categorica de tēporali extremo. **Tertia distīctio** est hec. si dicta ppositio fuerit categorica de tēporali extremo. adhuc est duplex. quia potest esse de tpali subiecto. et sic hoc totū omne quod est quādo est: se tenet ex parte subiecti. et de eo denotā verificari istud verbū esse cū modo necessitatis. et sic est falsa. vel potest esse de tēporali predicato. et tunc hoc totū quod est: dicit esse subiectū. et totū residuū se tenet ex parte predicationis et sic iterū est falsa. quia bene sequitur: omne quod est de necessitate est quādo ē. sed forte est. ergo fortes de necessitate est quādo est. cōclusio est falsa. ergo et aliqua premissa. et nō minor. ergo maior. quod est ppositū. qz autem

Secundus

Delusio sit falsa. patet. quia hec est falsa hec p[ro]positio est necessaria fortes est quando est. ergo hec p[ro]positio fortes de necessitate est quando est. consequentia tenet. quia si p[ro]positio modalis cuius subiectu[m] est precise terminu[m] singularis sit falsa in sensu c[om]posito: erit etiã falsa in sensu diuiso. ergo si ista p[ro]positio in sensu c[om]posito sit falsa. scilicet hec p[ro]p[os]itio est necessaria fortes est quando est. similiter sua correspondens de sensu diuiso erit falsa. scilicet ista: fortes de necessitate est quando est. veruntamen a quibusdã conceditur vera ista p[ro]positio: omne quod est de necessitate est quando est.

Ad rationes Ante oppositum. ¶ Ad primam dicitur q[uod] ista p[ro]positio: dies iudicii erit est determinate vera et necessaria: non simpliciter et absolute: sed supposita reuelatione precedere. Sed ista p[ro]positio. solozietur cras scdm mentem p[ro]p[os]it[um] ponentiũ muduz esse eternũ est vera et necessaria. tamen simpliciter est c[on]tingens et nõ vera determinate nisi penes tertiũ modum. potest enim soloziri cras et non oziri. ¶ Ad secundum dicitur q[uod] ista p[ro]positio: omne futurum contingens necessario est futurum: potest capi dupliciter. vno modo in sensu c[om]posito vt sit sensus. hec p[ro]positio est necessaria: omne futurum est futurum. et sic est vera. vel potest dici in sensu diuiso vt sit sensus. de quocũq[ue] est verum dicere q[uod] est futurum: verũ est dicere de illo q[uod] ipsam de necessitate est futurum. et sic illa est falsa. ¶ Ad tertiam dicitur q[uod] aliquod futurum c[on]tingens licet sit determinatũ determinatione de inesse: non tamẽ est determinatum determinatione de possibili. vt patuit i p[ri]mo dubio. ¶ Et hec de p[ri]o per ymerentias.

In

initium secundum libri per ymerentias: quod dicitur p[er] Utruz a negatiua ad affirmatiua[m] p[re]dicato ymerentia penes finitũ et infinitũ: et e contra: sit bona c[on]sequetia.

*Negatiua
Affirmatiua*

¶ Arguitur primo c[on]tra primam partem. quia negatiua nõ est causa illationis affirmatiue. ergo a negatiua nõ sequitur affirmatiua. añs patet per aristotelem 2° p[ri]or[um] vbi vult q[uod] ex puris negatiuis nihil sequit[ur]. sed si ex negatiua debeat sequi debet sibi addi vna p[re]missa affirmatiua. ergo negatiua nõ potest esse causa totalis inferendi aliquã c[on]clusionem. Et c[on]firmat[ur]. quia p[ro]positio negatiua nihil ponit. sed affirmatiua aliquid ponit. modo ex nihilo nõ sequitur aliquid. ergo ex negatiua nõ sequitur affirmatiua. ¶ Arguitur 2° c[on]tra 2^{am} partem. quia nõ sequitur: homo fuit nõ albus. ergo homo nõ fuit albus. q[uia] antecedeas p[ot]est esse verũ c[on]sequente exire falso. q[uia] si ponatur q[uod] fortes fuerit heri niger. et q[uod] pridie fuerit albus. tunc h[ec] est vera: homo fuit nõ albus. sed ista est falsa: homo nõ fuit albus. ergo 2°. ¶ In oppositũ tamẽ est aristoteles.

Primo Sciendũ est q[uod] p[ro] declaratio ne terminorum ponuntur due distinctiones. et duo dicta. ¶ Prima distinctio est hec. duplex e[st] p[ro]p[os]itio. quedã e[st] de subiecto finito. et e[st] illa cuius subiectu[m] e[st] terminus finit[us]. Alia e[st] de subiecto infinito. et e[st] illa cui[us] subiectu[m] e[st] terminus infinitus. ¶ 2ª distinctio. p[ro]p[os]itionũ quedã sunt de p[re]dicato finito. et sũt ille quarum p[re]dicata sunt termini finiti. Alię sunt de p[re]dicato infinito. et sunt ille quarum tale p[re]dicatũ e[st] terminus infinitus. ¶ Ex quo sequitur q[uod] ille non sunt de p[re]dicato infinito fortes videt[ur] nõ equũ. in riparia sunt nõ p[er]sec[ut]io[n]es fortes potest nõ currere. et lapis e[st] lignũ nõ albus. quia in omnibus istis totale p[re]dicatũ nõ e[st] infinitũ. ¶ P[ri]mũ dictũ. q[uod] p[ro]positio affirmatiua et p[ro]positio negatiua de eisdẽ extremitatib[us] et eadẽ copula differunt aduicẽ ex parte

p[ro]p[os]itio

De riermenias

dispositionis copule. qz in propōne affirmatiua
tēpus ipotatū per copulā nō distribuit. sed i
negatiua idē tēpus ipotatū per copulā di
stribuitur rōne negatiōis. quia ista ppositio
sortes fuit albus: egpoller isti. sortes in aliqua
parte tēporis pteriti fuit albus. sed ista: sor
tes nō fuit albus: equipollet isti. sortes in nul
la parte tēporis pteriti fuit albus. ¶ Ex quo
sequitur qz arguēdo ab affirmatiua ad negati
uā: cauendū est ne arguatur a non distributo
ad distributū ex parte tēporis ipotati per co
pulā. ¶ 2^m dictū. ad veritatē tituli questionis
requiritur veritas quattuor aliaꝝ ppositio
nū. Prima est. ab affirmatiua de predicato fi
nito: ad negatiuā de predicato infinito: est bo
na psequētia. 2^a ppositio. ab affirmatiua d
predicato infinito: ad negatiuā de predicato
finito: est bona cōsequētia. Tertia ppositio. a
negatiua de predicato finito: ad affirmatiuā
de predicato infinito: est bona consequētia.
Quarta ppositio. a negatiua de predicato fi
nito: ad affirmatiuā de predicato infinito: est
bona cōsequētia. et omnes iste cōsequētie te
nent per locū a cōtradictorijs. de quocūq; enī
affirmatur aliquod predicatū: de eodem vere
negatur oppositū eiusdē predicatori. et ecōtra.

Secundo determinat aristoteles de qui
busdā passionibus extrinsecis enūciationis. s.
de cōsequētys et egpollētys: que pro tanto di
cuntur passionibus extrinsecis: qz adueniūt enū
ciationi nō secūdū se: sed ratione alicui⁹ extri
seci. puta negationis infinitantis. aut predica
toꝝ coiunctoꝝ vel diuisoꝝ: aut modi desmi
nantis enūciationē. Et continet tres tractat⁹
In quoz primo determinat de cōsequētys p
positionū de inesse. et continet duo capitula. i
quoz primo determinat de cōsequētys que ad
ueniūt ppositionibus de inesse ratioe nega
tionis infinitantis. et continet tres partes p
cipales: in quaz prima intendit quattuor con
clusiones. Prima conclusio ostendit ex quib⁹
cōstituitur enūciatio: et est hec. ¶ Omnis enū
ciatio affirmatiua pponitur ex noie et verbo
vel ex infinito noie et verbo. Pater. quia om
nis affirmatio significat aliquid d aliquo. sed
illud de quo aliquid significat est nomen vel
inominabile. id est nomē infinitū. et illud quod
de alio significatur est verbū. ergo omnis affir
matio est ex nomine et verbo. vel ex infinito

nomine et verbo. maior pater. quia in omī af
firmatione significatur vnū de vno. g. omīs af
firmatio significat aliquid de aliquo. mior p
cipalis declaratur. quia sicut verbū infinitū
non est verbū: sic etiā nomē infinitū non ē no
mē. sed est inominabile. qz scilicet non signifi
cat plura sed quodā mō significat vnū qd non
est vnū simpliciter sicut nomē finitū quod si
gnificat vnā formā determinatā. sed significat
negatōne alicuius forme. Et quia posset aliq
dubitare vtrū nomē infinitū per se sūptū faci
at enūciationē affirmatiuā. ideo remouet illō
dicens qz pter verbū nulla est affirmatio v
negatio. et in hoc pater declaratio cōpleta m
noris prius dicte. Addit insuper qz per verbū
intelligit verbū pteritis pteriti et futuri tē
poris. quia quodlibet eoz cōsignificat tēpus.
¶ Secunda cōclusio docet multiplicationē
ppositionū de est secūdo adiacēte: et est hec
¶ Ppōsitiones de est secūdo adiacēte multi
plicantur per duas oppositiones. in quarum
prima affirmatur et negatur hoc verbū est de
subiecto finito. vt homo est. homo nō ē. Et in
secūda affirmatur et negatur hoc verbū est d
subiecto infinito. vt non homo est. non hō nō
est. Et addit qz similiter possūt multiplicari in
terminis vniuersalibus vniuersaliter sūptis.
vt omnis homo est. omīs homo nō est. et sicut
multiplicantur ppositiones scdm verbū p
teritis tēporis: ita possunt multiplicari pformiter
penes verba pteriti tēporis vel futuri q sūt
fuit vel erit. ¶ Tertia cōclusio docet multipli
cationē ppositionū de est tertio adiacēte: et
est hec. ppōnes de est tertio adiacēte i duplo
plurib⁹ modis variant qz ppōnes de est scdo
adiacēte. p3. qz ppōnes de est scdo adiacēte so
lū variant penes finitū vel infinitū subiectū:
sed pter hoc ppositiōes de est tertio adiacē
te variant penes predicatū finitū et infinitū
Et sic in ppositionib⁹ de est tertio adiacēte
erūt qttuor oppōnes. qru pma erit inter affir
mationē et negationē eiusdē subiecti et eiusdē
predicati. vt homo ē alb⁹ homo nō est alb⁹. v
homo est iustus. hō nō est iustus. 2^a oppō ē inf
affirmationē et negationē pdicati infiniti d sub
iecto finito. vt hō est nō iustus. hō nō est nō iu
stus. Tertia ē inter ppōnes in gbus affirmat
et negatur idē predicatū finitū de subiecto in
finito. vt nō homo ē iustus. nō hō nō est iustus
Quarta oppō est inter ppōes in gb⁹ affirmat

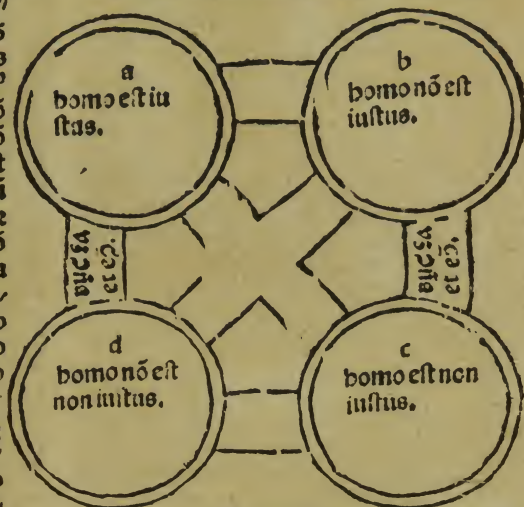
Sim ad
in res

Tertiu
ad res

Secundus

et negatur idē predicatū infinitū de subiecto infinito. ut nō hō est nō iustus. nō hō nō ē non iustus. Et similiter possūt sumi quatuor opposi-
tiones in terminis vniuersalibus vniuer-
saliter sūptis. ut oīs homo est iustus. oīs
homo nō est iustus. oīs nō hō ē nō iustus. oīs
hō non est nō iustus. oīs nō hō ē nō iustus.
oīs nō hō nō est iustus. oīs nō hō nō est nō
iustus. oīs nō hō nō est nō iustus. Et nō cō-
rigit plurib⁹ modis variare ppōes de est
tertio adiacēte. Et huic cōclusioni adiūgu-
tur duo dicta. ¶ Primū dictū. q̄ quatuor
ppōes p̄me inter q̄s sunt due p̄me oppō-
nes sic se h̄nt adiuicē secundū p̄mā q̄ nega-
tiue sequūtur ad affirmatiuas. ut clare pa-
ter ordinādo illas quatuor ppōes ad mo-
dū cuiusdā figure sicut dicēdū est in libro
priorū. ut fiat figura q̄drata in cui⁹ primo
angulo qui vocet⁹. a. ponat⁹ affirmatiua de
predicato finito. et i secūdo sibi opposito q̄
vocetur. b. ponat⁹ negatiua de predicato fi-
nito. et in tertio angulo qui vocat⁹. c. posito
sub. b. ponatur affirmatiua de predicato i-
finito. Et in quarto angulo posito sub. a. qui vo-
cetur. d. ponatur negatiua de predicato infini-
to. ¶ Ex qua figura sic disposita patet q̄ affir-
mativa non sequitur ad affirmatiuā. vel nega-
ad negatiuā s̄ ne^m ad a^m v̄l e^m. ut ad istā hō
est iustus: que est in primo angulo. sequit⁹ ista
negatiua homo nō est nō iustus. que est i quar-
to angulo sibi ad modū subalterne opposito.
Similiter ad istā negatiuā homo nō est iustus.
sequitur ista affirmatiua homo est nō iustus. q̄
etiā per modū subalterne opponit⁹ priorī ne-
gatiue. Et sicut disposita sūt iste quatuor pro-
positiones indefinite: ita possunt disponi sue
vniuersales correspondentes sibi. ¶ Secundū
dictū q̄ nō cōtingit in vniuersalib⁹ angularēs
simul esse veras. sicut in indefinitis. Et vocat⁹
ppositiones āgulares. ppositiones oppositas
ad modū subalternarū vel contradictoriarū.
¶ Quarta cōclusio docet multiplicare ppōes
in quibus ponit⁹ aliud verbū ab isto verbo est
scilz verbū adiectiuū. et dicit q̄ ppōes q̄ sūt
de alio verbo ab h̄ verbo est: eodē mō multipli-
cant⁹ sicut ppōes de est ⁊ adiacēte. scilz vari-
ando subiectū penes finitū et infinitū. et pre-
dicato semper manēte finito. ¶ Ex quo dicūt
aliqui q̄ verbū positiū in enūciatiōe nō potest
infinitari. et addūt adhuc q̄ in ppōnib⁹ v̄lib⁹

de subiectis infinitis nega⁹ debz addi finito cō-
posito a p̄e subiecti. et nō debz addi signo v̄l.
¶ Sequit⁹ figura de qua supra est mētio:

Tertio Sciendū est q̄ circa hunc textū
incidūt qnqz difficultates ¶ Pri-
ma ē. quot modis possunt multiplicari ppo-
sitiones de est secūdo adiacēte. ¶ R̄ndetur p
duo dicta. ¶ Primū dictū. ppositiones de est
secūdo adiacēte nō possūt multiplicari variādo
predicatū penes finitū et infinitū. patz. quia i
illis nō ponit⁹ aliud predicatū materiale ab hoc
verbo est. sed illud nō potest infinitari. ergo r̄.
¶ 2^m dictū. ppositiones de est ⁊ adiacēte va-
riando subiectū penes infinitū possūt multi-
plicari vsqz ad quadraginta octo ppōes et vi-
ginti quatuor oppōes. nec p̄t vltra multiplica-
ri. patet. qz vel subiectū manēs finitū de ipso
affirmatiue et negatiue enūciat⁹ h̄ v̄bū est. ⁊ sic
sumūt due ppōes diuerse q̄litas ⁊ vna oppō.
vel subiecto manēte ifito d̄ ipso enūciat⁹ affir-
matie vel negatie h̄ v̄bū est: ⁊ etiā sumūt due
aliē ppōes diuerse q̄litas ⁊ vna oppō. et sic
erunt due oppōes et quatuor propōes. que si
multiplicēt⁹ penes vniuersale particulare idē
finitū ⁊ singulare: erūt sexdecī ppositiones ⁊
octo oppōes. et si itē multiplicent⁹ penes p̄s
preteritū ⁊ futurū: erūt q̄draginta octo ppōes
et viginti quatuor oppōes. ¶ Secūda difficultas
quot modis p̄t multiplicari ppōes d̄ est ⁊ ad-
iacēte. ¶ R̄ndetur p vna difficultatē. ⁊ duo op-

*multip
licari
Ab in r̄s*

q̄litas

De rermenias

et tunc adiacet

tra. ¶ Distinctio est hec. ppōnū de est tertio adiacēte quedā sunt in quibus explicite ponitur nomē vel participiū pro predicato materiali. et alie sunt in quibus ponitur tantū verbū adiectū. ¶ Prīmū dictū: ppōes de est tertio adiacente pmo modo possūt multiplicari vsq; ad nonaginta ex ppōnes. et quadraginta octo oppositiones. Patet. quia ex parte subiecti variando ipsū penes finitū et infinitū pnt sumi q̄draginta octo ppōnes et viginti q̄tuor oppōnes sicut dictū est in propositionib; de est scdo adiacēte. et quia in talibus predicatū potest īfiniri: ideo variādo predicatū penes predicatū finitū et infinitū pnt totidē sumi scz q̄draginta octo ppōnes et viginti q̄tuor oppōes. Et sic in toto crūt nonaginta sex ppōnes. et q̄draginta octo oppōnes. ¶ Secūdū dictū. ppōnes de est tertio adiacēte scdo mō dicte eodē modo multiplican̄ sicut ppōes de ē secūdō adiacēte supposito q̄ verbū nō possit īfiniri in oratione. sed si dicatur q̄ verbū ī orōne positū manet infinitū. tunc tales multiplicantur ad tantū numez sicut alie ppōsiones de est tertio adiacēte in quibus ponitur nomē explicite vel participiū pro predicato materiali. ¶ Tertia difficultas. qd est hoc verbū est. predicari secūdū tertiū adiacēs. ¶ Respondet aristoteles q̄ istud verbū ē dicitur predicari tertiū adiacēs quando post ipsū ponitur explicite nomē vel participiū pro predicato materiali. vt in hac oratione homo est iustus. Et licz h̄ verbū est. sit z^m secūdū sitū: tamē est tertiū secūdū naturā vniētis et vnibilis. qz vniēs sēper regit vnibilis. Et ex opposito dicitur hoc verbū est. predicari z^m adiacēs: quia ipsum est predicatū materiale vel ipsū includens. ita q̄ preter hoc verbū est: nō ponitur explicite aliud quod predicatū materiale. ¶ Quarta difficultas. quo modo intelligitur illud dictū textus: in propositionibus vniuersalib; non similiter contingit angulares esse veras sicut in ppōib; indefinitis. ¶ R̄spondet t̄ tamē aliquādo. ¶ Respondet per duo dicta. Prīmū dictū. stāte dispositione ppōnū in q̄tuor angulis facta in z^o notabili: ppōes ille dicunt angulares que a diuicē opponuntur mō cōtrario cō: radictorio subcōtrario vel subalterno. ¶ Z^m dictū. in propositionibus vlib; ille que opponuntur modo cōtrario nō sunt simul vere. sed ille q̄ opponuntur modo subalterno stant simul ī veritate. sz

in propositionibus indefinitis tā ille que opponuntur modo subalterno q̄ ille que opponuntur modo cōtrario sūt simul vere. ¶ Quia difficultas. vtrū signo particulari vel vniuersali nō possit sibi addi negatō infinitas. Ad dubiū r̄spondetur q̄ licet signo vli vel particulari nō possit addi negatō īfinitas: pōt tñ addi ne negas.

Conclusio Responsalis. Anegatia ad affirmatiuā predicato variato penes finitū et infinitū et eodē: est bona cōsequētia. vt patuit ex dictis in p̄io nobili.

Primo Dubitat. vtrū semp valeat cōsequētia ab affirmatiua ad negatiuā predicato variato penes finitū et infinitū. ¶ R̄ndetur q̄ semp valet qnq; casibus obseruatis. Prīm^o est q̄ nō arguat in ppōnibus de p̄terito vel futuro. qz nō segtur sortes fuit non alb^o. q̄ sortes nō fuit albus. qz aīcedēs potest esse verū sine cōte. vt p̄i patuit. ¶ Z^o casus ē q̄ nō arguat in pdicatis cōpositis. ideo nō segtur sortes vidz nō asinū. q̄ sortes nō vidz asinū. ¶ Terti^o casus ē. q̄ nō arguat in ppōnibus modalib; ideo nō segf. sortes pōt nō esse alb^o ergo sortes nō pōt esse alb^o. ¶ Quart^o casus ē q̄ nō arguat in terminis respectiuis. vt nō segf. sortes ē nō pater. q̄ sortes nō ē pater. qz pōt siml esse pater et nō pater. pōt enī esse pater et fili^o et p̄ cōsequētia pater et nō pater. ¶ Quint^o est q̄ nō arguatur ī terminis obliquis. ideo nō segtur hoīs est nō asin^o. ergo hoīs non est asin^o. ¶ Aliē r̄ndetur q̄ sēper valet p̄na tantū duabus p̄ditionibus obseruatis. ¶ Pr̄ia cōditio q̄ nō arguatur a nō distributo ad distributū ex pte t̄pis cōnotati p copulā. et ideo nō segf. sortes fuit nō albus. q̄ sortes nō fuit albus. licz bñ segtur sortes in oī tpe p̄terito fuit nō alb^o. q̄ sortes nō fuit albus. ¶ Secda p̄ditio. q̄ tale pdicatū sit ī finitū. defectu cui^o cōsequētie facit ī vltis q̄tuor casib; nō tenēt. vt p̄i in terminis respectis ī quibus videt tenere p̄na. qz l̄z nō segf. sortes est nō pater. ergo sortes non est pater arguendo respectu diuerforū: tñ bene segtur arguēdo respectu eiusdē. qz īpossibile est siue in absolutū siue ī respectiuis dīctoria r̄ficari de eodē.

Secundo Dubitat. vtrū sicut negatiua ad affirmatiuā subo manēte eodē predicato variato penes finitū et infinitū valz p̄na formaliter: ita etiā teneat a negatia ad affirmatiuā predicato manēte eodē: et subo variato penes finitū et infinitū. ¶ R̄ndet

Primus

q̄ ex negatiua nūq̄ sequitur formaliter affirmatiua nisi pōita constātia subī q̄ ppō negatiua nihil pōit. affirmatiua vō aliqd pōit. Alī rñr p duo dicta. p̄m q̄ a negatiua ad affirmatiua solum p̄dicato variato penes finitū r infinitū formaliter t̄ p̄ia obseruatis duab⁹ p̄ditionibus p̄dictis siue ponat constātia subī siue nō quia non oī ad hoc q̄ ppō affirmatiua de i eē r de p̄nti sit vera ponere p̄stantiam realē subī iō bene sequitur. homo nō ē alb⁹. ḡ homo ē non albus. t̄ p̄ia p locū a contradictorijs. r etiam p primū principiū ī quo dī de quolibet affir? vel negatio vera r de nullo abo simul. ¶ Secūdū dictū a negatiua ad affirmatiua subī variato penes finitū r infinitū r p̄dicato manente eodē r ecōtra valet p̄ia tribus conditionibus obseruatiē. Prima q̄ non arguatur a nō distributo ad distributū ex pre t̄pis cōnotari per copulam. Secda p̄ditio q̄ totū subīm sit ī finitū. Tercia conditio q̄ p̄dicatū si termin⁹ singularis. nā bñ seq̄. nō homo ē sortēs. ḡ sortēs non ē hō. Silr seq̄. nō albu ē sortēs. ergo album non ē sor. r ēt e contra. Et dī notanter si p̄dicatum sit terminus singularis. q̄ si fuerit terminus communis non valet p̄ia. sicut nō sequitur. non homo est iustus. ergo homo nō est iustus. nec etiam sequitur e contra. Et hoc est quod intendebat aristoteles cum dicit q̄ ille que sunt de subīo ī finito sūt extra illas q̄ sunt de p̄dicato ī finito quo ad p̄iam. loquitur enim de istis ī qb⁹ p̄dicatū ē termin⁹ cōis. **Tertio** dubitatur. Utrum noīa r verba transposita idē significēt. Pro dubio supponendū ē q̄ Aristoteles ī hac secunda parte p̄ncipali declarat qdā prius minus bene declarata. Et intendit quinq̄ cōclusiones. Quarum prima declarat vnū prius dictum. r ē bec. ī vlib⁹ terminis vlr sumpti nō contingit angulares simul eē vles sicut contingit ī terminis nō vlr sumptis. p̄ q̄ iste due oē aīal est iustu. nulluz aīal ē iustu. sunt cōtrarie. Sed p̄trarie nūq̄ erūt simul vere. ḡ iste non sunt simul vere quāuis eis oppositē eaz p̄dictorie que adinucem sunt subcōtrarie sint aliqn simul vere sicut iste. nō oē aīal est iustu. aliquod aīal ē iustum. Exlra iste due. nullū aīal ē iustu. r oē aīal ē non iustum. conuertit adinucem eo q̄ vna sequitur ad alterā r ecōtra. ḡ si ista vniuersalis affirmatiua. oē aīal est iustum. non stet ī veritate cum ista sua con-

traria. nulluz aīal ē iustum. nec etiā stable ī veritate cum ista. omne aīal ē nō iustu. q̄ conuertitur cum p̄iorē vli negatiua. r per cōsequēs vniuersalib⁹ terminis vlr sumptis non cōtingit angulares. i. ppōes que modo cōtradictorie opponūtur simul stare ī veritate. s̄ q̄ ad istā. nullū aīal ē iustu. seq̄rur ista. omne animal ē non iustu. pbat Aristoteles. quia bñ sequitur. nullus hō ē iustus. ḡ oīs homo ē nō iustus. q̄ nisi sic oppositum p̄ntis stabit cū aīre sed oppositum p̄ntis ē. non oīs homo ē non iustus. ad quaz sequitur. aliqs homo ē iustu. S̄ ista p̄icularis affirmatiua repugnat aīcedēti. s̄ isti. nullus homo ē iustus. ḡ prima cōclūsiō fuit bona. s̄ ista. nullus homo est iustus. ergo oīs homo ē non iustus. q̄ autē seq̄rur. non oīs homo est non iustus. ḡ aliquis homo est iustus. pbat aristo. cum dicit. oī enī cē aliq̄ bec ē. si non omnis homo ē non iustus. op̄ q̄ aliqs homo sit iustus. ¶ Secda cōclūsiō remouet quoddā dubium. dictū ē enim q̄ negatiua de p̄dicato finito infert affirmatiua de p̄dicato ī finito. ideo posset aliquis dubitare vtrū ex ali qua rñsiōne negatiua data ad aliquā questio nem affirmatiua liceat sēper inferre affirmatiua de p̄dicato ī finito eiusdē qualitatis cum ea que interrogatur. rñdet aristo. ī teris singularibus ex respōsiōne negatiua de p̄dicato finito. s̄ inferre affirmatiua de p̄dicato ī finito. sed non ī terminis vlib⁹. vt si q̄rat ē ne socrates sapiens. r rñdeat q̄ non. conueniēter infertur ergo sortēs ē non sapiens. sed ī vlib⁹ nō sic. vt si q̄rat ē. est ne oīs homo sapiens. r rñdeatur non. tūc non v̄z inferre. ḡ omnis homo ē non sapiens. sed bene infertur non omnis homo ē sapiens. quia ista cōtradictorie p̄rie. modo p̄dictorie non p̄t simul eē false. Sed ista. omnis homo ē nō sapiēs. p̄iat p̄ me. mō p̄trarie p̄t simul eē false. ¶ Tercia cōclūsiō remouet aliud dubiū. posset enī ali qs credere q̄ noīa ī finita p se sūpt. eēnt enūciatōes negatiue sine vbo. rñdet aristo. q̄ non q̄ oīs enū negatiua ē vā vel falsa sed noīa ī finita nō significāt vep̄ vel falsuz si non addat eis aliquid q̄ q̄ dicit. nō hō. nihil magis dicit vep̄ vel falsū q̄ si diceret homo. Quarta cōclūsiō declarat qd prius dicit aristo. s̄ q̄ ppōes de subīo finito r ī finito sunt extra illas q̄ sūt de p̄dicato finito r ī finito id est sūt ī p̄rines illis quo ad p̄iam nec se inuicem consequūt.

transposita

interrogatio

Periermenias

Et huius dat rōnē. qz hec ppō de subō īfinito
omnis non homo est iustus. nulli propōni de
subiecto finito ē eadē nec significat idē. Sīlī
nec sua opposita. nō oīs non homo est iustus.
q̄uis tñ ista. non homo est nō iustus. significet
idem sicut sua negatiua de subiecto īfinito.
oīs non homo non est iustus. ¶ Quinta p̄clu
sio remouet quoddā dubiū. nā sepe predica
tū p̄ponit subiecto. ideo posset aliquis dubi
tare vtrū h̄ eēt incōueniēs. vel q̄ essent noue
ppositiones. illud dubiū remouet p̄hs r̄ dicit
q̄ noīa r̄ verba transposita idem significant.
vt iste due. albus est homo. r̄ est homo albus
significant idem. patet. quia nisi sic tunc vni
affirmationis essent plures negatiōes. p̄hs est
falsum. quia dictū est vt in principio huius p̄
q̄ vniū affirmatiōis est tñ vna negatio. patz
tamē p̄ntia. quia negatiua istius. est albus hō.
est ista. s. non est albus homo. ḡ si iste due. est
homo albus. r̄ est albus homo. essent distincte
ppōnes. tunc negatio istius. est homo alb⁹.
erit ista. non est non homo albus. vel ista. non
est albus homo. nō p̄na quia ipsa est negatio
istius. est nō homo albus. ḡ secūda scz ista. nō
est albus homo. sed ipsa eadem opponit huic
est albus homo. r̄ est diuersa ab ista negatiua
non est albus homo. ḡ vniū affirmatiōis erūt
due negatiōes. s. istius affirmatiōis. est albus
homo. erunt iste due negationes. non est hō
albus. r̄ non ē albus homo. et per p̄hs transpo
sitione noīs r̄ verbi eadem fit affirmatio r̄ ne
gatio. ¶ Et si dicatur q̄ aristoteles petit prin
cipiū accipiēdo illud quod debet probare. ac
cepit enim istā negatiua. nō est homo albus.
esse negatiua istius affirmatiōis. est homo al
bus. quod est probandū. Respondet boecius.
q̄ hoc accipit aristoteles p̄o principio mani
festo eo q̄ idem r̄ de codez negat illa negatio
de quo affirmatur affirmatio.

Ad rationes ante oppositum. Ad p̄
maz dicitur q̄ duplex
est propositio affirmatiua. quedam ē affirma
tiua formaliter equialēter tñ negatiua: r̄ ta
lis bene sequitur ad negatiua. nec etiam opor
tet talē de necessitate aliquid ponere in re. Alia
est affirmatiua simpliciter nulli negatiue equi
ualens: et talis non sequitur formaliter ad ne
gatiua. Et per idem respondetur ad confir
mationem. ¶ Ad secundam paruit solutio in
p̄mo dubio etcetera.

Veritur Vtrū tñ a di
uisis ad cōiū
cta sit bona p̄ntia formalis. r̄
videtur q̄ non. quia nō seq̄.
fortes est albus r̄ ē aīal. ergo
fortes est albū aīal. nec similī
sequitur. fortes est homo r̄ est aīal. ḡ fortes ē
homo aīal. r̄ tñ arguit a diuisis ad coniuncta.
ḡ r̄. ¶ Secundo arguit sic. non sequit̄ quinqz
sunt duo r̄ tria. ergo quinqz sunt duo r̄ quinqz
sunt tria. nec etiā sequitur. asinus est volans
si habet alas ergo asinus est volans sibi alas
r̄ tñ arguit a cōiunctis ad diuisa ḡ r̄. ¶ Ter
tio arguit. non sequitur fortes est magnus et
est clericus ergo fortes est magnus clericus.
nec sequitur Iste canis est pater et est tuus ḡ
est pater tuus. r̄ tñ arguit a diuisis ad p̄iuncta.
ergo r̄. In oppositū est aristoteles.

Primo sciendū ē q̄ pro declaratione
terminorū ponit̄ due distincti
ones r̄ tria dicta. Prima distinctio ē. hec. pre
dicata possunt dici p̄iuncta siue vnita duplī.
Primo mō qz p̄iungunt̄ per aliquā p̄iunctionē
vt fortes ē albus r̄ musicus. Alio mō possunt
dici p̄iuncta per negationē medij. r̄ sic illa dicit̄
tur cōiuncta quorū vnū imediate r̄ line medij
addit̄ alteri. vt dicēdo homo albus. ¶ Scda
distinctio. predicata possūt dici diuisa duplici
ter. Uno mō p̄pter adiunctionē alicuius me
dy vniētis vel copulantis illa predicata. vt
fortes ē hō r̄ alb⁹. Alio mō pōt dici diuisa p̄ ne
gationē medij copulātis vel disiūctis: vt for
tes ē hō ābulās. ¶ Primū dē. p̄dicata dñr ī
pposito sumi diuisis qñ sumūt cū p̄iuctōe me
dia vniēte illa p̄dicata: r̄ dicunt̄ sumi cōiunctis
qñ sumūt sine p̄iuctōe: s. tñ hñt vnionē det̄
minatōis r̄ determinabilis. ¶ 2° dē. argue
re a diuisis ad cōiuncta ē arguere a plīb⁹ p̄dica
tis sūptis diuisis p̄ cōiunctionē mediā ad eadē
p̄dicata sūpta cōiunctim sine cōiunctiōe. s. argu
ere a cōiunctis ad diuisa ē arguere a plīb⁹ p̄di
catis sūptis cōiuncte sine cōiunctiōe ad ipsa eadē
p̄dicata sūpta diuisim r̄ p̄ p̄iunctionē mediā.
¶ 3° dē. p̄ntia q̄ arguit a diuisis ad p̄iuncta aut
ē nō ē formalis. sed mālīs. primū patet: qz nō
tenet ī oīb⁹ terminis: vt patebit ī nōbili seq̄nti
2° p̄ qz ī multis talib⁹ p̄ntis oppositū conse
quentis non potest stare cum antecedēte.

Secundo notādū ē q̄ ī β. .c. dēteriat
aristo. d̄ p̄ntis ppōnū d̄ iesse

Secundus

plures
 pueniētib' rōe p'alitatis p'dicator' cōiūctor' vel diuisor' : r' cōinet tres partes principales in quaz p'ima oīdit qd sit enūciatio plures. et cōinet quatuor cōclusiones. P'ima cōclusio ē enūciatio plures ē in qua affirmā ē v' negā plura de vno v' vnum de pluribus v' plura de plurib' dū tñ ex illis plurib' nō fiat vñū 3^m. ¶ 2° declarat q'liter ex illis plurib' d' fieri vñū ad b' q' enūciatio in q' ponūt illa ra sit enūciatio vna. r' ē h' ad hoc q' enūciatio cōstituta ex illis plurib' sit vna. o' ex illis plurib' fieri vñū nō vocal' tñ s' cēntial' vel vnitatē determinationis r' deteriablis. vt ē h' enū vna. hō ē aīal māfuetū bipes. s' ista nō ē vna. hō ē alb' ābulās. dato etia q' illis plurib' cēt vñū nomē ipōitū qd p'z. q' ex hoīe r' ambulāte nō sit vñū 3^m. iō si aliq's affirmet vñū p'dicatū de illis vel illa de aliq' sūbō nō erit affirmatio vna. s' solū erit vox. vna affir^{nes} vero multe r' simplr plures. ¶ 3° 2° ē. h' p'pō homo ē albus ambulās. ē simplr plures r' nō vna. p'z q' illa enū ē plures simplr r' nō vna ad quaz dyaletice interrogatā nō d' dari vna r'isio. s' ad illā dyaletice interrogatā nō d' dari vñica r'isio. g' r'c. maior p'z. q' dyaletica interrogatio p'pōis ē peti^o. p'pō āt ē vñi^o p'ris p'radictiōis ¶ 4° 2° interrogatio q' q'rit qd ē. nē dyaletica p'z. q' dyaletica iterro^o interrogat vtrāq' partē cōtradictionis r' perit alterā sibi dari determinatē. sed questio qd ē solū p'ponit vñā p're p'radictionis. vt si q'rat quid ē aīal. ibi ē q'stio. qd ē. si vero quera^t vtrū hō sit aīal vel nō tūc est ibi interrogatio dyaletica. ¶ Lōsequēter i se cū da p're oīdit q'liter valet p'na a diuisis ad cōiūcta. r' itē d'it duas p'clones. ¶ P'ria 2° ē h' co'p q' p'dicāt. qdā p'dicāt d'isim qdā cōiūctim que dam vero nō. Et i hac d'isione inuit arif. quanda' q'ōes. Nā cū ita sit q' a diuisis ad cōiūcta q'ūq' valeat p'na r' quādoq' nō q' ē rō v're. r' p'bando dictoz cōclusionē arguit ad vtrāq' partem. p'rio ad p're affirmatiuam duob' exēplis Nam bñ segtur sortes ē aīal r' ē bipes. g' ē animal bipes. r' s'itr segt. sortes ē hō r' ē albus. g' ē hō albus. Deinde p'bat p're negatiuā exēplo r' rōe: exēplo sic. q' nō segt. sortes ē bonus r' ē pistoz. g' ē bonus pistoz. ratōne ducente ad inconuenientia p'bat sic q' si semp valeret cōsequētia a diuisis ad cōiūcta. sequerēt duo icōuenientia. s. p'cessus in infinitū r' nug^o. P'rimū

p'z duobus exēplis. nam cūz homo ē homo. r' albus: r' iterum homo ē homo r' albus. iō hō esset homo hō. r' albus alb^o. r' sic infinitū sepi^o repetendo. Similiter quia cum sortes sit albus r' musicus r' ambulans segtur q' sortes ē albus musicus ambulans. r' s'ici infinitū. S'z q' sit nugatio. patz vno exemplo sic arguēdo. sortes ē bipes r' animal. ergo sortes ē bipes animal. ¶ Scda conclusio respondet ad questio nem p'us motaz. r' hec ē a diuisis ad cōiūcta bene valet consequentia semp duabus conditionibus obseruatis. P'ima ē quādo cūq' p'dicata di'sa p'dicantur de se inuicēz vel de tertio scdm accidens tunc a diuisis nunq' contin git inferre coniuictum. patet duobus exēplis. quia non sequitur sortes ē albus r' musicus. ergo sortes ē albus musicus. quia licet sit verum dicere album esse musicum. hoc tamē non ē per se sed scdm accidens. Similiter nō sequitur iste ē bonus r' ē pistoz. ergo ē bonus pistoz. Sed quando predicata diuisa non predicantur de se inuicem. aut de tertio per accidens. tunc ex ipsis licet inferre coniuictum quia bene sequitur sortes ē animal r' bipes. igitur sortes ē animal bipes. quia animal r' bipes non predicantur de se inuicem scdm accidens. ¶ Secūda cōditio q' quando vñū p'dicatorum. s. scdm includitur i p'rio nō ē bona p'na. quia nō segtur. sortes ē homo r' ē animal. ergo sortes ē homo animal.

Tertio sciendus ē. q' circa hunc textum incidūt tres difficultates. P'ria ē. vtrum enūciatio plures sit enūciatio. Et videtur q' non. quia secundum aristotelez p'mo elenchorum idem ē propositio. r' propositio vna. Ad dubiūz responderetur q' sicut animal dicitur analogice de animali picto r' vero. Et p'pter hoc ista ē falsa de v're sermone. animal pictus ē animal. p'pter istam regulam analogum per se positus stat p' famo siori significato. Tamen ista potest esse v'a. animal ē pictum p'pter istam regulam: Talia sunt subiecta qualia permittuntur ab eorum predicatis hoc ē subiectum equiuocum in propositione sumitur p' illo significato cuius est cōuenire p'dicatum. s'itr dicēdū ē de enūciatione q' analogice d' de enūciatione vna. et enūciat^o ē plures quia enūciat o vna ē vere r' simpliciter enūciatio. s' enūciatio

subiectū
 predicatū

Periermenias

plures ē enūciatio sūm quid ⁊ scdm similitudi-
nem eo. s. q. in ipsa ē aggregatio plurius vocū
sicut in vā enūciatione. ideo de vte sermo-
nis ista ē falsa enūciatio plures ē enūciatio.
sed ista pōt cōcedi vera enūciatio ē enū: plu-
res. ¶ Secūda difficultas q̄liter intellr illud
dictū textus. qm̄ nec hoc ipm̄ quid est interro-
gatō dialectica ē. cū tū in s. ropicoz doceat ter-
minare pbleuma de diffōe. Rñr q. duplr po-
test formari questio de diffōe. vno: per istud
signū in: interrogatiuum qd. vt q̄rendo qd ē ho-
mo vel aial. ⁊ talis non ē dyalectica eo q. non
pūeniet̄ pōt responderi p vtrāq. pte p̄dictō-
nis. s. p̄tinet ad demonstrationē. alio: pōt
formari q̄stio de diffinitione per ista signa in
interrogatiua ne vel an. vt q̄redo ē ne aial rōa-
le diffinitio hois v̄l non. ⁊ talis n̄ ē questio qd
sed est interrogatio dyalectica ad quā p vtrāq.
partem contradictionis potest pūeniet̄ rñ-
deri. ¶ Tertia difficultas vtz hec ppositio. ho-
mo ē albus. sit secūdū se ⁊ hec. albū ē musicū
sit scd̄s accessū cū tū in vtrāq. sit p̄dicatio per
accidens. rñr q. ppositio pōt dici s. se duplr
vno: vt li scdm se tū valet sicut per se ⁊ cō-
tialiter. ⁊ sic opponitur ei qd ē per accidēs. Et
hoc modo nulla illaz ē secūdū se. Alio: capī-
tū opponitur ei q. ē p aliud siue huic qd ē ḡa
alteri. ⁊ sic ista ē secūdū se. homo ē alb. quia
albū non inest hōi rōne alie. terty. cui vtrūq.
accidit. sed ista ē scdm accidens. albū ē medi-
cum. quia medicū non inest albo nisi ratione
alicuius terty v̄puta. fortis ⁊ platon s cui ac-
cidit eē albū ⁊ musicū.

Cōclusio rñsalis. adiūctis ad p̄iuncta ē
p̄no formal sup̄dita grāma-
ticali p̄gruitate locutiōis nec variata signifi-
catione determinati v̄l deterīabilis aut sup-
positione vel appellatione. pbat q. non ē da-
bilis instātia ideo n̄ bñ segt. iste canis ē p̄ et
ē tu. ḡ ē pater tu. q. in p̄ia tu. appellat pos-
sessionē illi. canis ⁊ i scd̄a possessionē p̄nitati

Primo dubitat. Utx ois enūciatio in
qua enūciat vnum de vno sit
enūciatio vna. ⁊ ois alia sit enūclatio plures.
Rñr p qnq. distinctiones. prima ē. enūciatio
vna duplex ē quedā ē enūciatio vna. alia est
plures. ¶ Scd̄a distinctō enū: plures ē duplex
quedā ē in q̄ explicite p̄dicat̄ plura de vno
vel vnum de pluribus v̄l plura de pluribus
⁊ inconiuncte. Alia ē enūciatio plures impli-

cite tū cuius alterum extremoz est termin⁹
equiuoc⁹. ¶ 3. distinctio. enūciatio vna est du-
plex quedā ē simpliciter alia diūctōe. ¶ 4. di-
stinctio. enūciatio vna coniūctione ē duplex.
quedam ē enūciatione vna coniūctione ppo-
sitionū in qbus. s. explicite vel implicite con-
iūgūtur oīe p̄pōes ca. per aliquaz p̄ncipōez
explicitam. sicut in ista p̄positione ipo. vel
consimili. fortes currit. ⁊ plato disputat. impli-
cite vero sicut in p̄positione exponibili. vt tā-
tū homo currit ⁊ p̄sili. Alia est enūciatio vna
coniūctione terioz in qua. s. alterum termin⁹
rum cōplectitur plures terminos cōiunctos
per aliquam coniūctionē vel aliquod aduer-
bium equalens coniūctioni. vt dicendo fortes
ē albus music⁹. ¶ Quinta distinctio ē enūcia-
tio vna simplr ē duplex. qdā ē cui. abo extre-
ma sunt termini simplices ⁊ vniuoci. vt dicen-
do hō ē aial. homo ē albus. alia est vna enū-
ciatio simplr cui. alterum extremoz vel abo
extrema cōplectūtur plura se h. bētia per mo-
dum determinationis ⁊ deterīabilis sicut di-
cendo. aial ē suba aiata sensibilis. vel fortes ē
homo alb. Sed obicitur dupliciter. primo
auctoritate boecij dicētis qd si d̄ h̄ s q̄ subycis
aut p̄dicas nō fiat vnū non ē. p̄pō vna. ⁊ paulo
post addit. q. si ex his que subycis aut p̄dicas
non fiat vnū sicut ex suba aiata sensibili non ē
p̄pō vna. Secūdo obicit auctoritate aristo.
volētis q. si p̄dicet̄ plura de vno vel vnū d̄ plu-
ribus ex qbus non fit vnū nō ē enūciatio vna.
sed plura postea dicit quēcūq. sūm accidēs di-
cūtur de eodem vel alterū de altero hec non
erunt vnū. vt albū ⁊ homo dicūt de se inuicē
secūdū accidēs. ḡ ex istis non fit vnū sufficiēs
ad vnitatem enūciatōis. Ad oia sūl regitur
q. non oī ex pluribus subis vel ex plurib⁹ p̄di-
cat̄ fieri vnū cōtialiter ⁊ quiditate. sed suf-
ficat q. vnum se hēat vt potētia ⁊ alius vt act⁹
eius. ⁊ ex ip̄is fiet vnū sicut ex deterioratione et
determinabili ⁊ sic de alijs.

Secūdo dubitatur. Utrū ex coniūctis
p̄dicatis semp liceat inferre ip-
sa p̄dicata diuisa. ¶ Ad dubiūz responderi ari-
stoteles in tertia parte huius capituli ponens
talem conclusionem. s. q. ex coniunctis licet i-
nferre diuisa duobus casibus demptis sicut
bene sequitur quidam homo est homo albus
ergo quidam homo est homo ⁊ ē albus. Unde
prim⁹ casus impediens bñ p̄iam est quando ē

inūciatio

Secundus

repugnātia in adiecto. quia non sequitur. adā est homo. et est mortuus. ergo adā est hō mortuus. ¶ Et ad cognoscēdū quādo erit spūguātia in adiecto dat aristoteles tria exēpla. Prīmū exēplū. quādo contradictoriū dēfmiabilē predicatur de appōsita dēfmiatiōe. sicut dicen do homo mortuū est nō homo. 2^m exēplū. quādo propō sit falsā ppter h q talis dēfmiatiō additur dēfmiabili. ita q ipsū dēfmiabile non potest predicari de seipso cū additōe talis dēfmiatiōis. vt h est falsā: hō mortuū est hō. Tertiū. quādo loco dēfmiationis vel dēfmiabilis ponit sua diffinitio. ita q si diffinitio dēfmiationis repugnet dēfmiabili. vel diffinitio dēfmiabilis repugnet dēfmiatiōi: tunc est repugnātia in adiecto. ¶ Secūd^o cas^o ipediēs h^o sequētiā est quādo alte^r predicato^r cōiuncto^r inest alteri secūdu acciōs. tunc nūq^{ue} ex cōiunctis licet inferre diuisū. vt nō sequitur. aristoteles viuit vt artista. g. aristo. viuit et est artista. nec ēt seq^{ue}: chymera ē ens opinabile. g. chymera est. et est ens. quia ens nō denotatur esse chymere simpli. sed scdm acciōs sine secūdu qd in quātū scilicet ipsū ens est opinabile. quia opinio nō solū est eius quod est: s^{ed} ēt hui^{us} qd non est. ¶ Dicī^{us} insuper et vltra textuz q illa predicata dicū^t se habere per acciōs ad aliquod tertiū que ex equo respiciūt illud tertiū et nō vnu per alterū. Et ex opposito illa p^{re}dicata dicū^t se habere per se ad aliq^{uod} tertiū quādo nō ex equo respiciūt illud tertiū: s^{ed} vnu inest illi tertio per reliquū. sic q 2^m se habet ad primū sicut dēfmiatiō ad suū dēfmiabile. **Tertio** Dubitatur. vtrū bene sequatur sortes est hō mortuū. ergo sortes est hō. ¶ R^{es}pondet per duas distinctiōes. et duo dicta. Prīa distinctio ē hec. mortuū pōt capi dupliciter. vno mō p^{er}uatiue vt scilz ipōrtat p^{er}uatiōnē vite in subiecto vel i corpore quod p^{ri}us hūit vitā. sicut p^{ro}portionabiliter cec^{us} dicī^{us} ipōrtat p^{ri}uationē visus in oculo q p^{ri}us habuit visū. et sic est dēfmiatio diminuēs de rōne hominis. nec pōt verificari de hoīe aut aliq^{uod} toto aīa li. sed solū de corpore p^{er}uato aīa. sicut ē cadauer mortuū. Alio mō capitur mortuū vt ē participiū p^{re}teriti tēporis descēdēs ab hoc vbo morio^r moreris. et sic āpliat terminū cōmunē p^{re}cedētē ad supponēdū p^{ro} p^{re}teritis. nec est plus dēfmiatio diminuēs. nec ēt alia p^{ri}ncipia p^{re}teriti tēporis. et vt sic captū nō

est verificabile de corpore p^{er}uato vita sed d^e toto animali cōposito ex aīa et corpore. Sed q sic possit accipi patet dupliciter. q^{ui} bec p^{ro}pō cōi^{ter} cōcedi^t. scz aliq^{uod} hō est mortuū. si ergo illū predicatū mortuū diminuēret de rōne hominis tunc inferret cōtradictoriū hoīs cui additur. et sic sequeret q aliquis hō esset nō hō. qd impli cat cōtradictionē. p^{ri}ma posset cōfirmari a simili de ista: vidēs est cec^{us}. ad quā sequi^t vidēs est non vidēs. 2° patet idē. q^{ui} bec p^{ro}cedi^t: cesar est mortuus. aut ergo cesar accipi^t p^{ro} aggregato ex aīa et corpore. et sic habet intētū. aut p corpore tātū. et hoc nō. cū corp^{us} eius nō sit nūc. Secūda distinctio ē hec. hō mortuū potest capi dupliciter. vno^o p^{ro} hūanitate resolute ex vni^{one} aīe cū corpore. q^{ui} de se abstrahit ab esse exi^{stē}tie et ab oib^{us} accētib^{us} que accidētali^{ter} se habēt ad viuere et ad mori. Alio^o capī^t hō mortuus equoce. scz p^{ro} altera p^{re} cōpositi. v^{er}puta p^{ro} corpore in q^{uo} fuit vita. ¶ Prīmū dicū^t. capiēdo mortuū p^{ri}mo^o et hoīē mortuū secūdo mō. bec p^{ri}ma nō valet: sortes ē hō mortuū. ergo sortes est hō. patz. quia ibi ē repugnātia i adiecto. Et cōfirmat. q^{ui} sicut dolabra ablata ei^{us} forma non ē dolabra nisi equoce: sic hō mortuus cap^{it} p^{ro} corpore separato ab aīa eius: nō ē hō nisi equoce. 2^m dicū^t. capiēdo mortuū secūdo mō. et hoīem mortuū p^{ri}mo^o p^{re}dicta p^{ri}ma ē bona. patz. q^{ui} bñ seq^{ue}: sortes ē hō mortuū. g. sortes fuit hō. q^{ui} nihil est hō mortuū nisi p^{ri}us fuerit hō. vltra bene seq^{ue} sortes fuit hō. ergo sortes ē hō. ergo de p^{ri}mo ad vltimū bene sequitur: sortes est hō mortuū. ergo sortes est hō. 2° p^{ri}ma patet. quia in p^{ro}pōnib^{us} que sūt p^{er}petue veritat^{es}. a p^{ro}pōe de p^{re}terito ad p^{ro}pōnē de p^{re}sentī. et e^o v^{er}la p^{ro}pōne de p^{re}sentī ad p^{ro}pōnē de futuro. et e^o semp est bona p^{ri}ma. sicut bñ seq^{ue}. de^{us} fuit. ergo de^{us} est et deus erit.

Ad rōnes Ante oppositū dicitur q^{ui} solute sunt ex declaratis in p^{ri}mo nōbili.

Veritar Utrū ad habēdū cōtradictiōnē in modalib^{us} necesse sit et sufficiat ponere negationē ad modū. ¶ Et argui^t p^{ro}tra suppositū. scz q nulla sit propō modalis. quia vel ipsa est cathēgorica vel p^{ro}pothetica. a sufficiēti diuisiōe. sed non est p^{ro}pothetica. cū nō cōplectat^{ur} plures cathēgoricas tāq^{uam} partes p^{ri}ncipales sui. nec etiā cathēgorica. cū i ea

De riermenias

sint plures copule. g nulla erit ppō modalis. ¶ Secūdo arguit sic. iste due nō sunt cōtradi-
ctioe. aīal esse hoīem est possibile: et aīal nō ēē
hoīne est possibile. cū possint eē simul vē. et tñ
in vna earum modus negat. ergo ad dādū cō-
tradictionez nō sufficit mod⁹ negari. Et cōfir-
mat. quia iste due cōtradictūt. fortē necesse est cur-
rere. fortē possibile ē nō currere. et tñ i neutra
negat modus. g ad dādū cōtradictionē in mo-
dalib⁹ nō sufficit modus negari. ¶ Tertio sic.
si sufficeret negationē poni ad modū iste esset
cōtradictorie. fortē currere ē necesse. et fortē curre-
re nō est necesse. sed h est falsū. g rē. mīor pz. qz si
sic: vna cōtradictoriaz seqret ad aliā. nā bene
segtur. fortē currere est necesse. g fortē currere ē
possibile. vt dicī i textu. et vltra bñ seqt. for-
tē currere ē possibile. g fortē currere ē cōtigēs
qz possibile et cōtigēs pueritū. et vltra bñ se-
quitur. fortē currere ē cōtigēs. g fortē currere
nō est necesse. p cōuersionē i oppositā qualitatē.
ergo de pzio ad vltimū bñ seqt. fortē currere
est necesse. g fortē currere nō est necesse. et p pñs
nō sunt adiuicē cōtradictorie. ¶ In op^m ē arist.

Primo Sciēdū est q et oēs logici.
pro dēclaratiōe tñioz ponūtur
due distictiōes. et tria dicta. Pzīa distictiō ē h.
ppō modalis ē duplex. qdā ē modalis cōpositi-
ta in q scz modus determinat totū dictū videlz
totū aggregatū ex subo et pdicato dicti. vt for-
tē currere ē possibile. q egpoller huic. talis pro-
positio. f. fortes currit: ē possibilis. Alia ē pposi-
tio modalis disa cui⁹ modus nō determinat totaz
cōpositionē dicti. sed dēterminat copulā dicti et
res significatas p subiectū et pdicatū dicti. Se-
cūda distictiō ē h. ppōes modales disē sūt du-
plices qdā sūt in qbus ponit idē modus. Alie
sūt in qbus ponit ali⁹ et ali⁹ modus. Pzīmū di-
ctū. sicut in ppōnib⁹ de inesse hnt signa vñia:
vel particularia q ad oppōnes et egpollentias
sumēdas: ita proportiōabiliē se habēt modi in
modalibus. patz. qz sicut in illis de inesse signa
vniuersalia vel picularia significāt diuersas
acceptiōnes subī pro oib⁹ suis suppositis copu-
latie vel distictiue. sic etiā i modalib⁹ modi si-
gnificant diuersā acceptiōnē extremoz p oī
tēpore copulatie vel distictiue. ergo sic in illis
de inesse sumit oppō et egpollētia nō soluz ex
parte dispositiōis copule penes affirmatiōnē
vel negatiōnē sed etiā ex parte dispōis subie-
cti. que vocat quātitas suppositoz. sic etiā in

modalib⁹ oppositio vel equipollentia non so-
lū est sumēda ex parte affirmatiōis vel nega-
tiōis copule: sed ex parte quantitatatis tēporis
importati per modū. Secūdū dictū. sicut ad
habēdū cōtradictionē in illis de inesse que sūt
d diuersis signis sufficit negatiōnē ferri ad co-
pulam precise: sic ad habēdū cōtradictionem
in modalibus de diuersis modis sufficit nega-
tiōnē ferri ad copulā dicti. Pzīa pars dicti pa-
ter. quia iste cōtradictūt: omnis hō est alb⁹. qui-
dam hō non est albus. et tamen in neutra eaz
negatur signū: sed tantū copula verbalis. Se-
cūda pars patet per pzīmū dictū. patet etiā
aliunde. quia iste cōtradictūt: omnē hominem
necesse est esse albū. quēdā hominē possibile
est nō esse albū. cum sint in lineis cōtradictenti-
bus. et tamen in neutra negat modus. sed so-
lū copula dicti. Tertiū dictū. sicut in illis de i-
esse de eodem signo non habet cōtradictoria
nisi simul negetur modus et copula: sic in mo-
dalibus de eodē modo nō habet cōtradictio-
ria nisi simul neget mod⁹ et copula dicti. Pzī-
ma pars patet. per pzīmā regulam egpollētia-
rum. in qua dicitur q negatio preposita signo
egpoller suo cōtradictorio. ergo ad habēdū
cōtradictoriā de eodē signo oportet q neget
signū. Et pfirmat per aristotēlē in pzio huius
vbi vult q iste due indefinite diuersē qualita-
tis hō est albus. hō nō est albus: non contradi-
cūt eo q simul stāt in veritate. ergo videtur q
non necesse sit quātitatē subiecti negari ad dā-
dū cōtradictoriā affirmatiue sibi pponendo
negatiōnē. vt dicēdo. nō homo est alb⁹. Scda
pars patet. qz isti ppōni: oēm hoīem necesse ē
esse albū: cōtradicit ista: quēdā hoīem non ne-
cesse est esse albū. et nulla alia videtur sibi op-
poni cōtradictorie. g rē. Et confirmat per ari-
stotēlē vbi vult q huius possibile est ābulare:
negatio nō est ista. possibile ē non ābulare: sed
ista. non possibile est ābulare: in qua mod⁹ ne-
gatur. ergo ad cōtradictendū in talibus necesse

Secūdo Sciēdū est modus negari.
est q in hoc tractatu determi-
nat aristoteles de oppositionibus et egpollen-
tijs propositionū modalīū. et cōtinet tria capi-
tula. In quoz pzimo determinat de oppositō-
ne propositionū modalīū. et cōtinet tres cōclu-
siones. ¶ Pzīma cōclusio tangit intentū. et est
hec. determinatis de his scilicet oppōnibus et
cōsequentijs propositionū de inesse: nunc pspi-

Secundus

ciendū ē. p̄to modo se habēt affirmatōes ad
inuicē in p̄t̄is propositionibus modalib⁹. Cui⁹ ratō
est. quia tales affirmatōes habēt aliquas dubitati
ones alias ab his habēt aliquas dubitati
inesse in quib⁹ nō possūt in propositionib⁹ de
cunda conclusio tangit alius modus. ¶ Se
scilicet ad dādū contradictionē. vtrum
sufficiat negationē ferri ad verbū. modalibus
pula. sic q̄ modus nō neget. Et primo p̄t̄is
q̄ sic. quia contradictio est oppositio formalis
ergo videtur q̄ similiter sit sumenda in oibus
enūciationibus. sed in propositionibus de in
esse contradictio sit ferēdo negationē ad ver
bum. ergo similiter i modalib⁹ sumitur cōtra
dictio per negationē latā ad verbū. maiorem
probat. primo in propositionib⁹ in quibus po
nitur hoc verbū est. vtr̄ istius affirmatiōis ho
mo est: negatio est ista. nō est homo. non autē
ista: non homo est. Similiter istius affirmatio
nis que est homo albus. negatio est ista: nō est
homo albus. et non est bec: ē non albus homo
quia si ista: est non albus hō sit negatio illi⁹ af
firmationis: est albus homo. tunc sequeretur
q̄ si ista sit falsa: lignū est homo albus. ista erit
vera. lignū est homo non albus. cōsequētia te
net. quia de quolibet affirmatio vel negatō ve
ra: et de nullo ambo simul. sed consequēs ē fal
sum. imo sunt simul false. ergo iste non contra
dicunt. lignū est homo albus. lignū est homo
non albus. ¶ Consequēter declarat predictaz
minore in propositionibus in quibus ponitur
aliud verbum ab hoc verbo est. quia istius af
firmationis ābulat homo. cōtradictoria nō est
ābulat non homo. quia nihil refert dicere ho
minem ābulare. et hominē ambulātem esse
nec etiam ābulat homo. et est ābulans homo
ideo videtur q̄ similiter sumatur negatio vni
us. sicut et alterius. scilicet ferendo negationē
ad verbū. Consequenter arguit aristoteles ad
partē negatiuā q̄stōis. q̄ si p̄t̄is contradictio sit i mo
dalibus sumēda ferendo negationē ad v̄bz:
sequeretur q̄ p̄t̄is contradictorie essēt siml̄ v̄e. cōsequēs
est impossibile. ergo et illud ex quo sequit̄. p̄t̄is
patet. q̄ si sufficeret negationē ferri ad modū
tunc iste essēt p̄t̄is contradictorie. possibile est eē pos
sibile est nō esse. possibile est ābulare. possibile
est nō ābulare. et similiter iste. possibile ē diui
di. possibile est nō diuidi. et tamē sunt siml̄ ve
re. quia illud quod est possibile cū sit ad v̄trū
libet nō est semper actu. ideo tunc potest sibi

petere negatio actus. et sic quicquid est ābu
labile potest nō ābulare. et quod est diuisibile
potest non diuidi. ergo iste erunt sil̄ vere. pos
sibile est esse. possibile est non esse. et per conse
quens nō sufficit ad cōtradiciendū in modalib⁹
negationē ferri ad verbū. ¶ Tertia con
clusio determinate respōdet ad questionē p̄t̄is
motā. et est bec. ad sumendū contradictoriā i
modalibus necesse est modū negari. ¶ Patz ou
bus rationibus. prima ratio est ista. quia ad
cōdicēdū in modalibus oportz dicere ne
gationē ferri ad modū. vel dicere p̄t̄is contradicto
rias simul stat. in veritate. s̄ ista secūda para
est impossibilia. ergo prima pars est eligenda. in
qua dicitur q̄ oportet modū negari. ita q̄ isti⁹
affirmationis possibile est esse. negatio est ista
nō possibile est esse. et similis dicēda est de p̄t̄is
genti necessaria: et impossibili. Secūda ratō est h̄.
sicut se habēt esse et nō esse in illis de inesse: ita
se habet modus in modalib⁹. s̄ in illis de inesse
esse et non esse sūt oppōnes. id est copule. et sub
iectū et p̄dicatū dicūt res subiecte. ergo simili
ter i modalib⁹ moderūt oppōnes. i. copule. ta
les enī modi nō sūt determinatōnes sub̄ vel p̄
dicari. sed sūt oppōnes determinātes veritatē aut
falsitatē. p̄t̄is. sicut esse et non esse sunt
oppōnes determinātes veritatē aut falsitatē
p̄t̄is de inesse. mō ad p̄t̄is dicēdū in illis de
inesse oz ista v̄ba esse et nō esse negari. q̄ sil̄ i mo
dalibus ad sumēdū p̄t̄is contradictionē oportet mo
dū negari. ¶ Patet p̄ singlos modos. q̄ isti⁹ pos
sibile ē nō esse: negatio ē ista. non possibile ē nō
esse. eius vero que est possibile ē esse: nega⁹ nō
est h̄. possibile est nō esse. quia v̄t patuit p̄t̄is sil̄
stare in veritate. et se inuicē p̄sequūt̄. id est inse
runt se mutuo p̄uersionē in oppositā qualita
tē. et hoc capiēdo possibile pro p̄t̄is gēti ad v̄trū
libet. s̄ iste: possibile ē esse. possibile ē nō esse. cō
tradiciūt. nec sil̄ stat. et similis iste: possibile ē
nō esse. et non possibile est non esse. que nūq̄
sunt simul vere aut false. Similiter isti⁹ affir
matōis necessariū est esse: negatio nō ē ista: ne
cessariū est non esse. s̄ ē ista: nō necessariū est eē
et similis isti⁹. necessariū ē nō esse. negatio ē ista
non necessariū est nō esse. Et similiter iste due
impossibile est esse. non impossibile est esse: cō
tradiciūt. et similiter iste due: impossibile est
non esse. et non impossibile est non esse. Ex qui
bus cōcludit aristoteles q̄ vniuersaliter opor
tet dicere. q̄ in propositionibus modalib⁹ esse

Periermenias

et nō esse se habent sicut res subiecte ad quas non est ferēda negatio ad habēdū cōtradictō nē. sed ē ferēda ad vnū tantū videlz ad modū ita q̄ modales in quāz altera negatio fertur ad modū putāde sūt cōtradictōrie. vt possibi le nō possibile. cōtingēs nō contingēs. impossibi le nō impossibile. necessariū non necessariū. ve rū nō verū. Et in hoc inuit q̄ verū et falsū cō- stituūt ppōnē modalem.

Tertio Sciendū est q̄ circa hūc textū dunt tres difficultates. **1^a** P^{ri}a est. vt ad cō- tradictionē ppōnū de inesse suff. ut addere negationē copule. Et videt^r p^{ri}a q̄ dicit arist. in textu q̄ isti affirmatiōes q̄ ē esse albū boiēz negatio cōtradictōis ē ista: nō esse albū boiēz. et simil^r isti affirmatiōis ābulat hō: negatio ē nō ābulat hō. **2^a** In oppositiū arg^r p^{ri}sto. p^{ri} bui in fine p^{ri}mi capiculi tertiū tractat^r vbi dīc. opponi autē affirmatiōē negationi dico con- tradictōrie q̄ vniuersal^r significat ei qd̄ est nō vlr. vt oīs hō albus est. nō oīs homo alb^{us} est. q̄ negatio lata ad copulā nō sufficit ad cōdictionē. **3^a** Rndet per distinctionē. quia duplex ē p^{ro}posi- tio de inesse. qd̄ ē ppō singulari que ē de sub- iecto singulari. et ad cōtradictionē in talibus sufficit negationē ferri ad copulā. vt iste tra- dicūt. fortes currit. fortes nō currit. Alie sūt p^{ro}positiōes de sub^o cōi. Et ad cōtradictōdū in tali- bus duo regūt^r. p^{ri}o. disparitas quāritat^r subⁱ ita q̄ in vna subiectū teneat vlr. et alia p^{ri}cu- lariter. 2° regūt^r disparitas copule penes affir- mationē et negationē. Et ad arist. in textu rī- detur q̄ nō vult tales opponi cōtradictōrie. s̄z tantū itēdit q̄ negatio nō facit cōdictionē nisi addat copule. nō autē q̄ add^r alicui extrēo. p^{ro} pōnis. **2^a** difficultas. vtrū ppōes modales i quib^{us} negatio postponit^r mō sint aliquo^{rum} repu- gnātes. et adiūcē oppositē. Et arg^r q̄ nō. q̄ ta- les p^{ri}nt s̄l^{icet} ēē vt p^{ro}bat arist. de istis ppōib^{us} possibile ē ābulare. possibile ē nō ābulare. pos- sibile ē diuidi. possibile ē nō diuidi. **3^a** Rndet p^{ri} a dicta. **1^a** p^{ri}mū. ppōes modales d^{ist} diuersa modis. s̄z d^{ist} neō possibili et impossibili i q^{ui}b^{us} ne^{cessario} postponit^r mō dīcūt. nec p^{ri}nt s̄l^{icet} stare i vitate. **2^a** dīctū. ppōes modales d^{ist} eodē mō s̄z de ne- cessario vlr^{us} impossibili i q̄z altera postponit^r ne^{cessario} mō repugnāt i vitate. p^{ri}nt ei s̄l^{icet} esse falsē. p^{ri}z. q̄z sūt d^{ist} rie. vt nece ē ēē. nece ē nō ēē. impossibile esse impossibile nō ēē. **3^a** dīctū. ppōes de possibili vel p^{ri}lgēt in q^{ui}bus ne^{cessario} solū ferē ad vbu^m nō re-

pugnāt in vitate sed bñ in falsis. **3^a** q̄ sunt subcōtrarie. vt possibile est esse. et de illis tā- esse. cōtingēs esse cōtingēs nō. **3^a** q̄ sunt modales i q̄- tū locut^r ē arist. cū dīcūt nō cōtradictōrie s̄z sit bus negatio ponit^r tria difficultas. vtrū istud stare i vitate. modi esse se teneat i modalib^{us} ex vbu^m inf^{er}iecti. vlr^{us} ex p^{re} copule. Et videt^r q̄ ex p^{ar}te subⁱ p^{ri}sto. q̄ dicit vlr^{us} ei q̄ ad modū dī- ctū est esse quidē et nō esse oportet ponere q̄ ad modū subiecta. **2^a** Rndet p^{ri} duo dicta. **1^a** p^{ri}mū ē q̄ ad similitudinē m^{at}ie q̄ subiecti forme sub- iectū et p^{re}dicatū q̄ sūt m^{at}ie in ppōe dīcūt res subiecte. et ad similitudinē forme q̄ opponit^r. i. ad uenit materie copule. ppōnū dīcūt esse per se oppōnes. Ex quo patz q̄ per rē subiectā arist. nō itellexit sub^om et etiā p^{re}dicatū m^{at}ie. qd̄ patz cū dicit. subiecte vō res hoc qd̄ ē albū p^{ro} qd̄ itel- ligit p^{re}dicatū m^{at}ie illud vō hō. per qd̄ itelligit sub^om. vt sat^{is} haberi pōt ex suis exēplis p^{ri}o dī- ctis. **2^a** dīctū. esse et nō ēē non sūt subiecta nec se tenēt ex parte subiecti sed ex parte copule. pater. quia nihil quod est vniū extremorūz p^{ro}positiōis est subiectū vel se tenēs ex p^{re} sub- iecti. sed hoc verbū infinitiui modi esse est vni- tiū extremorūz p^{ro}positiōis modalis. vt i^{te} r^{ius} patebit. ergo non est subiectū nec se tenz ex parte subiecti. Et ad arist. respondet q̄ so- lū voluit dicere q̄ in modalib^{us} esse et non esse habet similitudinē cū rebus subiecti. quia s̄z negatio addita rei subiecte. idest sub^o vel p^{re} dicato materiali in illis de inesse nō facit cōtra- dictionē nisi simul feratur ad copulā. sic etiāz in modalibus negatio lata ad verbūz p^{re}cise sic q̄ non ad modū non facit contradictionēz Et illa similitudo patet in textu. cum dicitur: esse quidē et non esse oportet ponere q̄ ad mo- dū subiecta. idest ad similitudinē rei subiecte negationē vero et affirmatiōē hoc facientes scilicet cōtradictōnē oportet opponere ad vnū idest tātūmodo ad modū. quasi dicat. ex quo ex parte de ly esse vel non esse non sumitur af- firmatiō vel negatiō in modalibus. ideo esse et non esse se habebunt tanq̄ res subiecte. Et q̄ ex parte modi sumitur affirmatiō vel negatiō ideo modus dicitur copula.

Conclusio Rndet ad cognoscendū cōdictionē i modalib^{us} q̄ sūt de eodē mō nō sufficū negationē ferri ad vbu^m s̄z regūt^r mod^{us} negari. Dec^{2^a} sat^{is} p^{ri}z ex dīct^r.

Secundus

Primo dubitat. Utrū ppōnes de im-
possibili et necessario sequant
contradictorie ad ppōnes de possibili et contingēti
Pro declaratione terminorū p̄mittit vnū
dictū: q̄ illa ppō dī seq̄ cōtradictorie ad aliā
que fuit sibi equipollēs per negationē p̄positā
mō. i. modo dissimiliter se habēre. sed illa ppō dī
cī seq̄ dīe ad aliā q̄ sit sibi equipollēs p̄ nega-
tionē latā ad verbū tñ. illa vō dīcī ad aliam
sequi cōtrarie et contradictorie que sit sibi eq-
pollēs per negationē p̄positā et postpositā mō.
hoc supposito negatiue. R̄idet aristo. ad du-
biū in. z. c. huius tractat in quo determinat d̄
equipollētis et dīctis modalīū. et p̄tinet q̄tuor
p̄clōnes. Quāz prima tāgit ordinē ppōnum
modalīū s̄m antiquos: et est hec. antiqui posu-
erunt istas ppōnes se inuicē p̄sequi et equipol-
lere per primā lineā. s. possibile ē eē. p̄tingēs ē
eē. nō impossibile ē eē. et nō neciō ē eē. sed in se-
cunda lineā posuerūt istas equipollere. s. possi-
bile ē nō eē. p̄tingēs ē nō eē. nō impossibile ē nō
eē. et nō neciō ē nō eē. In tertia vō lineā po-
suerūt istas. nō possibile ē eē. nō cōtingēs ē eē.
impossibile ē eē. et nec ē nō eē. In quarta posu-
erunt istas equipollere. s. nō possibile ē nō eē.
nō p̄tingēs ē nō eē. impossibile ē nō eē. et nec ē
eē. Et addit aristo. q̄ iste ordo pōt clare pa-
tere describēdo figurā q̄drangulārē. ¶ Sc̄da
cōclō oñdit in quo bñ dixerunt antiqui. et est
hec. Ad nō impossibile sequunt cōtradictō-
rie. i. modo dissimiliter se habēre ad possibile
et ad contingēs: et ad nō possibile et nō p̄tingēs:
sicut bñ dixerūt antig. Et hoc est intelligēdū
referendo singula singulis. ita q̄ ad impossibile
sequatur nō possibile et nō p̄tingēs. et ad nō
impossible sequit possibile et cōtingēs. ita q̄ ad
negationē de ipso possibili seq̄tur negatiua de pos-
sibili: et econuerso. ¶ Tertia p̄clūsio oñdit i q̄
defecerūt antig: que est hec. antiqui male or-
dinauerūt ppōnes de necessario in prima et
secūda lineis. patet quatuor rōibus. Prima
ratio est ista. q̄ nō nec ē et possibile eē nō eq-
pollēt. et tamē eas ordinauerūt in prima lineā
Antecedēs p̄z: q̄ necesse nō eē. et possibile eē op-
ponūt p̄radictorie. ergo iste nō equipollent.
possibile esse. et nō necesse esse. Secūda rō.
ppōnes primi et terti ordinis p̄radicunt. s̄z
iste nō p̄radicūt. necesse non eē. et nō necesse
esse. ergo in primo ordine non debēt poni ista
non necesse esse: cum in tertio ordine ponat

illa: necesse non esse. aliter due contradicōrie
essent simul vere. quia iste due. necesse non eē
et non necesse esse. sunt simul vere. Tertia ra-
tio. necesse et impossibile opponunt contrarie
ergo adinuicem equipollent contrarie. i. per
negationē latā ad verbū dicti. et per p̄ns si in
prima lineā negetur impossibile et affirmatur
dictū esse negabitur etiā necesse. et eius dictū
prima consequētia patet. quia iste equipollēt.
necesse esse. impossibile non esse. et iste. impos-
sibile esse. necesse non eē. Quarta ratio. si iste
equipollent. impossibile esse. et non necesse eē
tunc contradictorie sequerentur adinuicem.
Con̄s est impossibile. ergo et antecēdēs. Con̄tia
patet. quia bene sequitur. necesse eē. ergo pos-
sibile esse. tunc si possibile esse sequatur. ergo
non necesse esse. ergo de primo ad vltimū se-
quatur necesse esse. ergo non necesse esse. que
sunt contradictorie. q̄ autē necesse. sequatur
possibile esse. patet. quia nisi sic tunc eius con-
tradictoriū sequitur. i. simul stat. s. non possibi-
le esse. et ad nō possibile esse. sequitur impos-
sibile eē. quod non potest stare cum necesse eē
¶ Quarta cōclūsio ordinat predictas propo-
sitiones secūdū opinionē pp̄iā: et est hec. Ad
istā. possibile ē eē. seq̄ ista nō necesse ē nō eē.
et sic non debent poni in eodem ordine. Con-
clūsio patet duabus rōibus. Prima ē. q̄ ad
possibile esse. non sequit necesse eē. nec necē
non eē. nec etiaz nō necē eē. et tamen ad pos-
sibile eē. oportet seq̄ aliquā de necē. ergo ad
possibile eē. sequit ista. nō necesse est nō eē
Antecedens pro prima parte. p̄z q̄ cum possibi-
le eē. stat possibile non eē. sed quod est necē eē
non est possibile non eē. ergo ad possibile eē. n̄
sequit necē eē. Secūda pars ant̄is p̄z. q̄z pos-
sibile eē. nō ē nō necesse eē. q̄ ad possibile eē. n̄
seq̄tur necē nō eē. S̄z tertia pars ant̄is p̄z. s. q̄
non sequit. possibile eē q̄ necesse eē. probatū
ē in q̄stione p̄cedēti. Sc̄da ratio ē ista. q̄ ad n̄
possibile eē. sequit impossibile eē. et necesse n̄
eē. q̄ ad possibile eē. quod est p̄dictoriū ant̄is
sequit nō impossibile eē. et nō necesse non eē. q̄
sunt p̄dictoria ant̄is. Hanc p̄clōnē non pbat
aristoteles. s̄z posset pbari: eo q̄ i terminis cō-
uertibilibus si ad ant̄is sequit aliquod p̄ns. tūc
ad oppositū ant̄is sequitur oppositum ant̄is.
Secundo Dubitatur. Utrum ista pro-
positio sit particularis nega-
tiua. forte possibile ē nō eē. Et videt q̄ n̄. q̄z

De iermentias

sua contradictoria ē negatiua. igitur ipsa ē affirmatiua. p̄ntia tenet. qz propōes cōtradictorie dñr cē diuerse qualitatē. Añs p̄ per p̄h̄ in textu. c. p̄cedēti sic dicēte. eius vero que ē possibile nō ēē. negatio ē. nō possibile ē non ēē. Ex qua auctoritate p̄ istam ēē negatiuā. non possibile ē nō ēē. 7 per p̄ntia sua opposita erit affirmatiua. C^o sic. qz sicut se h̄z verbū in illis de inesse. ita modus in modalib⁹. sed i illis d^o leē verbo non negato manet propō semp affirmatiua. ḡ similiter in modalibus si modus nō negetur propositio erit affirmatiua. Et confirmatur. quia istius propositionis. forte possibile est non esse. nec tota copula nec principalior pars copule negat. ḡ est affirmatiua. p̄ntia tenet. qz propositio denotatur affirmatiua v^l negatiua ex parte copule. Añcedēs p̄z pro prima parte. quia illius propōnis copula est hoc totū. possibile ē ēē. mō illud totū nō negat. ḡ copula non negatur. Secunda pars p̄z. quia modus est p̄cipalior pars copule: cū a modo denominetur propō modalis. Et tamē mod⁹ nō negatur ḡ propō nō ē negatiua. In opp^m tamē arg^t qz eius contradictoria ē affirmatiua igitur ipsa ē negatiua. 7 cōsequētia qz due categorice cōtradictorie repugnant in veritate. Añs p̄z qz sibi cōtradicit ista affirmatiua forte necessario ē cē. Et confirmat qz ipsa egolet vni negatiue. s. isti forte nō necesse ē ēē. Ad dubiū rñdē. ponēdo vñā distinctionē 7 duo deā. Distinctio ē hec. Quātitas p̄pōnū pōt attēdi penes tria. P̄mo mō ex pte toti⁹. et sic oīs materialis pōt dici modalis. Alio mō ex pte subiecti dicti. 7 tūc. p̄pō modalis ē eiusd⁹ q̄ntitatis cū sua p̄iacēte. vocat⁹ enī p̄iacēs propō corre spōdēs dicto. Tercio pōt attēdi q̄ntitas ex pte modi. et sic oēs propōes modales dñr ēē v^les vel particulares. qz oēs de contingēti vel possibili sūt p̄ticulares ex parte modi. Et oēs de necessario 7 ipossibili sūt v^les ex parte modi. Ex qua distinctione elici^t tale documētū. quo ad oppōnē vel egoletū modalīū oz attēdere nō solū ad q̄ntitatē modi: s. ad q̄ntitatē mōi et subiecti dicti simul. qz iste nō contradicunt simplr. quoddā aīal necesse est ēē hoīem: 7 qd dā aīal possibile ē non ēē hoīem. sed si variet⁹ q̄ntitas subiecti dicti erūt simplr cōtradictorie. Primū dictū. Ista propositio forte possibile ē non ēē ē singularis ex parte subiecti dicti: 7 p̄ticularis ex pte modi. Scōz dictū qz ipa ē sim

pliciter negatiua. p̄z qz p̄cipalior pars copule negat: puta B vbi ēē. ergo ipsa ē negatiua. qz aut iste infinitiu⁹ ēē sit p̄cipalior pars copule p̄z. qz illud ē p̄cipalior pars copule scōm cui⁹ exigētiā grāmaticali⁹ ordinant⁹ extrema propositionis. sed extrema isti⁹ propositionis ordinant⁹ scōm huius verbi exigētiā infinitiu⁹ modi ēē. Nā subīn ponit in accusatiu⁹ ut possit sibi reddere suppositū: et p̄dicatū inclusū i ipso infinitiuo sīl^r ponit in actō: ut possit construī cū isto infinitiuo ēē. 7c. Aliqui tamē rñdēt per distinctionē qz ista propositio potest dupl^r cōsiderari. vno modo inq̄tū ē p̄positio categorica 7 sic ē negatiua. Alio modo potest cōsiderari inq̄tū ē modalis. et sic est affirmatiua eo qz modus non negat. Tamē rñsso prior videtur melior. eo qz affirmatio vel negatio p̄uēit p̄positioni inq̄tū modalis. Et ad rationes factas añ oppo^m. Ad primā d^o qz Aristoteles p̄ negationē intellexit cōtradictoriā. Ad secūdā patuit qz nō ē oīno dissimile. Ad triā p̄cedi^t tur qz tota copula non negat: sed pars p̄cipalior. 7 B sufficit. Et licet propositio denomine^t tur modalis a modo: non tñ sequitur qz mod⁹ sit p̄cipalior pars copule: qz non semper sit denominatio a p̄cipali.

Tercio Dubitat⁹. Utrū propositio modalis 7 de inesse differat specie. Respondet per duo dicta. Primū ē qz sunt eiusdē speciei subalēne. qz sūt propositiones categorice. Secundum dictū qz differūt specie specialissima. p̄z qz habēt oppositiones et formas specie distinctas. Itē habēt diuersas p̄ssiones proprias. differūt etiā cēnali⁹ plus qz due propositiones de inesse. sed propositiones de inesse differūt numero. ergo propositio modalis et propositio de inesse differūt pl⁹ qz numero. 7 p̄ntia differūt specie. Et si queratur utrū ista sit de inesse vel modalis fortes potest currere. Respondetur per distinctionem quia vel potest resolui in istam sortem possibile est currere: 7 sic est modalis. vel potest resolui in hanc. fortes est potens currere. et sic est simpliciter de inesse. quia copula eius non est modificata. Nam hoc verbum est dicitur esse precise copula: et hoc totum potens currere est predicatum materiale.

Ad rationes Ante oppositum. Ad primam dicitur qz propositio modalis est categorica: que licet com

Secundus

plectat ples copulas ptiales. h3 tñ vnā copu-
lam totalē aggregatā ex vbo 7 mō modificā/
te. ¶ Ad scōam dī q̄ tradicūt de modo 7 cō/
trariā dī dicto legē subcōtrariāz retinentes.
Et ad cōfirmationē patuit q̄ modo i ppositio/
nib⁹ de diuersis modis ad hñdum tradictio/
riam nō oz modū negari. s3 tñ qñ sūt de eodē?
¶ Ad tertiā pcedit. pñā pñā. 7 cū iferē q̄ si sic
sequeret vnū contrariū leg ad reliquū. Rñr q̄
ad nece eē segt possibile eē capiēdo possibile
p possibili alto. 7 non p possibili qd̄ ouertit
cum contingentia ad vtrūlibet.

Queritur. Utrum ad ne-
cesse esse seq̄
possibile eē. ¶ Et arguit q̄ n.
q̄ qd̄d sequit ad pñs bōe pñe
segt ad eius añs. s3 ad possibi/
le eē segt possibile nō eē. ḡ d̄ p-
mo ad vltimū bñ segt nece eē. ḡ possibile non
eē. qd̄ ē falsuz. q̄ pñs tradicit añcedēti. Ad
noz p3 paristo. i textu dicētē. q̄ idē vñ possibi/
le incidi 7 non incidi. 7 ē eē 7 non eē. ḡ ad pos/
sibile eē. segtur possibile non eē. ¶ In oppo/
s̄ aristo. in suo textu.

Primo sciendū ē. q̄ p intellectu ques-
ti ponuntur due distinctiōes.
¶ Prima distinctiō ē h. duplex ē vñ. qd̄dā ē i
p̄dicādo. s. q̄ p̄dicat de alio eñtialiter 7 nō cō/
uertibilē. 7 sic possibile est vñ respectu neq̄.
q̄ oē nece eē ē possibile esse. s3 non oē pos/
sibile eē. ē nece eē. intelligēdo de possibili
alto. 7 sic intelligēdo de possibili alto ista pñā
73 ab inferiori ad supius nece eē. ḡ possibile eē.
Aliud ē vñ in distribuēdo qd̄ iterū ē duplex.
q̄ quoddā distribuit quo ad supposita sicut si
gnū vñ. vel aliqd̄ sibi egpollens qd̄ distribu/
it cōmunē terminū cui addit poib⁹ suis sup/
positis copulatiue. aliqd̄ ē vñ qd̄ distribu:it quo
ad tpa. 7 ē illud qd̄ facit tenere copulaz copu/
latiue p plurib⁹ dñys tpm. 7 h̄ modo 73 ista pñe
quentia a toto in q̄ritate ad suā ptē. hoc ē ne/
cesse eē. ḡ hoc ē possibile eē. q̄ li nece distribu/
it poibus dñys tēpoz copulatiue. 7 li possibi/
le facit copulam accipi p pluribus differētys
tēpoz disiunctiue. adhuc ē aliud vñ in āpliā/
do qd̄. s. āpliat terminū ad stādū p plurib⁹
differentys tēpoz copulatiue cuiusmōi est
nece. 7 sic ista consequentia nece eē. ḡ possi/
bile eē. tenet per locū a tota copulatiua ad dis

iunctiuam constitutam ex eisdem propositi-
onibus. 7 sic patet q̄ tribus modis potest ista
consequentia. nece esse. ergo possibile esse
probari vera. ¶ Secunda distinctiō. possi-
bile potest capi dupliciter sicut contingens
cuz quo conuertitur. primo capitur pro possi-
bili alto quod ē commune tā ad illud qd̄ ē ne-
cessariū q̄ ad illud q̄ non est necessarium dū
tamen non sit impossibile. Et sic ista consequē-
tia nece eē. ergo possibile esse. tenet p locū
ab inferiori ad superius. vt prius patuit. alio
modo capitur possibile pro possibili determi-
nato. 7 hoc dupliciter scōm q̄ eius sūt due spe-
cies. quia vel capitur p possibili qd̄ est necessa-
rium. 7 sic predicta consequentia 73 per locum
a cōuertibilib⁹. quia tunc nece 7 possibile
conuertuntur vel capitur possibile p illo q̄ nō
est necessarium nec impossibile. Et istud diui-
ditur i tres modos. scilicet. possibile. natū. ra-
rum. 7 ad vtrūlibet. 7 sic non sequitur neces-
se esse. ergo possibile esse. vt deducit ratio scā
ante oppositum.

Secundo sciendum ē. q̄ in hoc tertio
capitulo aristoteles docet oz
dinare determinate propositiōes modales. Et
continet quatuor p̄clusiones. prima ponit sub
forma dubitationis. que est hec. vtrū ad nece
eē. seq̄tur possibile eē. 7 arguit ad vtrāq̄ ptes
dubitationis. Pñio ad partē affirmatiuam. q̄
si nō sequitur nece eē. ergo possibile eē. tūc
contradictoriū cōsequētis segtur ad añcedē-
sed contradictorium consequentis. s. non pos-
sibile esse. s̄stat cum añcedente. igitur 7c. Et
si aliq̄s dixerit q̄ p̄dictoria istius possibile eē
nō ē ista nō possibile eē. tūc erit ista. possibile
nō eē. s3 vtrēq̄ sūt false. illa de nece ex pñe vñ.
ḡ quecūq̄ fuerunt dicta istaz p̄dicere isti. pos-
sibile eē. nō stabit cū ista nece esse. 7 ad par-
tem negatiuam arguit sic. sicut argutum fuit
supra ante oppositum. ¶ Tertia conclusio cō-
tinet duas diuisiones quas aristoteles pre-
mittit pro solutione dubitationis. ¶ Prima
diuissio est hec. q̄ potentiarum quedam sunt
rationales. 7 istemanes cedem sunt pluri-
uz contradictoriarum idest potentie rationa-
les valent ad opposita. Alie sunt irrational-
les. Et harum quedā valent ad opposita. Alia
vero non. sicut vis calefactiua ignis est po-
tentia irrationalis. 7 non valet ad opposita.

Handwritten marginal note in red ink:
pñā
pñā

Handwritten marginal note in red ink:
vñ
pñā
nece
discrebues

Handwritten marginal note in red ink:
pñā
amplias
pñā

Periermenias

possibile
potentia

quia non pōt nō calefacere. Et ex hac diuisione soluitur argumētū factū ad partē affirmatiuā per iterēptionē antecedētis. nō enī ad possibile eē. sequitur possibile nō eē. Secūda diuisione ē. possibile dē equinoce qz aliqd ē possibile qd iam actu ē sicut illud ē possibile qd cōiunctum ē actui vt possibile ē aliquē ambulare qñ actu ambulat. Aliud est possibile qd pōt eē vel agere. et tale vocatur possibile distās ab actu vel possibile ante actum. et sic ille pōt ambulare qui nōdū ambulat. sed in futuro ābulabit. et dīa inter ista possibilia quia possibile secūdo mō dictū. soluz reperitur in reb⁹ mobilib⁹. i. transmutabilibus gñabilibus et corruptibilib⁹. sed possibile pmo modo dictum reperitur tam in reb⁹ immobilibus qñ in reb⁹ mobilibus. Tertia cōclusio tangit solutionem dubitatis mote. et ē hec. possibile qd v3 ad opposita non segtur ad necesse. sed possibile qñ v3 ad opposita bñ segtur ad necesse. Simillit^r possibile an actum nō sequitur ad necesse sed si capiatur cōiter. s. p illo qd non ē impossibile tunc sequitur ad necesse. Qd probat aristoteles. qz possibile sic sumptū ē cōe ad necessariū. et se habet sicut totum vniuersale respectu necessarij. modo ad pticulare segtur vniuersale. qd ad necesse eē sequitur possibile eē. sed nō oio. i. vniuersaliter p qualibet spē possibili vt patuit. Quarta cōclusio. collectiua que segtur ex pdictis ē hec. forasse necarium ē prim⁹ modus inter oēs modos. pbat aristoteles dupliciter. pmo ponendo figurā modalū in qua pponit ppōes de necessario. scdo illas de possibili. 3° de contingenti. et vltimo de impossibili. 2° pbat ratōne. quia sempiterna. et illa que semper actu sunt. sūt pōra. sed necessarium semper ē. g. Ex hoc infert vnam diuisionēz entū. qz quedam sūt semp in actu sicut pme sube vt de⁹ et intelligētie. Alie sunt actu et potestate in gbus actus nō pōr ē. sed tpe posterior. Alia veronūq sunt actu sed solū ptate. sicut continuum ē in potētia ad vīdī in infinitū sed nūq erit actu diuisū. et.

Necessarium
entia

Tertio notandū ē. qz circa hunc extum incidūt due difficultates. Pri^{ma} ē. vtz valeat illa cōa quā facit aristoteles. si ad necesse eē nō segtur possibile eē. g. oppositum bñ segtur. et rñr qñ nō. Et ad aristoteles. pōt dici qz ista fuit corrupta ex translatione vel ex vicio scriptoz. vel pōt dici locob⁹ verbi segt. v3 in

telligi hoc verbū stat. qz quodlibet cū quolibz vel ei⁹ oppo^m stat. vt p3 ex pmo pmo. Secūda difficultas vtrū potētia irrōalis valeat in opposita. Respondetur distinguēdo de duplici potētia. quia quedā ē potētia actiua. et talis potētia in irrōnabilibus nō v3 in opposita qz vt iam patuit. licet ignis possit comburere nō tñ pōt non comburere. Alia ē potētia passua que se tenet ex parte materie. et illa potētia i irrōabilibus val3 i opposita. vt mā ignis pōt calefieri et frigesieri. sed posset obuci quia potētia bruti est irrōalis et tamen brutū pōt ābulare et ābulā. vt de se satis patet. g. potētia actiua irrōalis valet ad opposita. ppter hoc aliter responderetur per vnum dictū vna distinctionē. Dictum ē istud potētiā rōnalem vocat aristoteles. illā que fm dictamē et directiōez rōnis pōt agere. et ē intellectus et voluntas. s3 potētia irrōnalis ē q scdm dictamē rōis non pōt agere. sicut sunt bruti et alia inaiata. Distinctio est hec. potētiā valere ad opposita pōt dupl^r intelligi. Vno? qz possit ad opposita cōtradictorie. ita qz posse ad opposita. sit idē qd posse agere vel posse non agere. et sic non tātū potētia rōnalis. sed etiam irrōalis pōt ad opposita. vt brutum pōt ambulare et non ābulare. Alio modo sumitur posse ad opposita. s. i. qz possit pducere effect⁹ prios. et sic sola potētia rōalis valet ad opposita. non tamē in q cunq opposita. sed ad illa que sequūt actū volendi vel nolēdi. et s3 intellect⁹ qñq possit ad opposita sicut ad actus itelligendi oppositos et ad act⁹ exteriores. nō tñ pōt ad quēcūqz opposita nec sp. qz quādoqz nō ē in potētia aie itelligere et nō itelligere. aut assētire alicui p positioni vel non assētire eidē. imo gñaliter potētia rōnalis respectu pmi act⁹ itelligēdi nō pl⁹ pōt i opposita qñ ignis calefacet et nō ca⁹. s3 voluntas semp ē nata pducere velle vñ nolle. rñsalis. ad necesse eē segt possibile eē. capiēdo possibile p possibili alio. vel possibili necessario nāt segt capiēdo possibile pzo possibili nō necessario. 2° pat3 ex dictis.

Conclusio dubitat. Vtz i modalib⁹ ppositis eodē mō sit sumēda oppo^m sit i modalib⁹ diuisa p cui⁹ declaratiōe soluitur tres difficultates. Quaz pma sit h. qñ ē hec dīo. ppōis modalis in oppositam et diuisaz Ad quam responderetur. qz hec est dīo analogi

Alia
les

Secundus

in sua analogato. quia modalis cōpōita non ē modalis nisi sūm quid ppter quādam silitudinē quāz habet cum vera modalī. nam in modalī cōpōita ponitur modus silit illi. mō q pōit i modalī diuīsa q ē vē 2 modalī simplr. **Secūda** difficultas quot pditiones regrūt 2 sufficiūt ad hoc q aligs modus faciat ppositiōem modales ppsime captam. Rñr per quattuor pditiones. pma ē q talis modus pus conueniat significatis enūciationū 2 p b excludūt oēs isti modi significati. repñtatiū. p se. p accidēs. mediātū. 2 imediātū. oēs enī isti modi pmo pueniūt enūciationibus. **Secūda** pditio q talis modus nō pueniat significati enūciationū scdm attributionem ad intellectū. 2 per b excludūt isti mōi. scitum oppinatum. creditū. 2 imagiatū. **Tertia** cōditio q talis modus ex pñti conueniat enūciationib. hoc ē q talis modus in recto sit vīfīcabilis ex pñti de tota ppōe inquantū ppositio ē. 2 per b excludūt iste deteriatōnes. bñ male. pteritū. futurū. 2 ē cōtingēs ad vtrūz cōtingēs natū. 2 cōtingēs raro. q talia nō pñt in recto pprie verificari de ppōe inquantū ppō est. **Quarta** cōditio q talis mōus ampliet copulam vltra tēp⁹ sue pīacentis. Et per hoc excluduntur verum vel falsū. ex quo sequitur q sunt tantū quattuor modi faciētes ppositiōem modalem ppsime captam. s. pōsibile. altum 2 tīgēs ipōsibile 2 necesse. ideo ppō modalis ē illa que modificat aliquo isto rum sex modoz. Et si queratur vtrū possibile 2 necessarium codē mō ampliant copulā. vñ q non. quia necessarium ampliat ad oē tēpus 2 possibile tñ ad duo tempora. s. ad pñs 2 ad futurum. qz ad pteritū nulla est potentia. **Respondetur** q ampliat ad oē tps q p. quia necesse esse. 2 possibile non eē. contradicūt. g eodē mō āpliat. 2 pñs. qz ppōnum oppōitaz vñ egpollētū termi debēt generi cā āple 2 eq stricte. 2 ad obiectiōem dñ q possibile potest capi dupliciter. Uno mō spāliter vñ tñ valet sicut potens vel poterit. 2 sic ampliat tantum ad duo tempora. s. ad pñs 2 ad futurū. Alio. capitur possibile generalit. 2 sic āpliat ad omne tēpus disiunctiue. hoc ē facit terminū pcedentē 2 sequētē pōibus suis suppositis respectu oīum dñarum tps disiunctiue. 2 hoc modo p radicitū impossibili. qz ampliat ad oē tēpus copulatiue 2 negatiue. 2 ē inter ipsuz 2 neces-

se q ampliat ad oē tempus copulatiue 2 affirmatiue potest hoc modo stare oppō vel egpollentia. **Tertia** difficultas ē pncipale qñtūz vtrū. s. eodē mō sit sumenda oppō i modalib⁹ cōpositis 2 diuīsis. Ad quā respondet q non quia alī sumit oppō in illis de in eē 2 i modalibus. Nam ad contradicēdum in illis de in eē cū disputare qñtatis sufficit copulā negari. s. i modalib⁹ cūz hoc regritur q modus negat. modo ppō modalis cōposita ē simplr d in eē. vñ patebit in dubio sequenti. g non eodē sumit oppō i modalibus cōpositis sic i diuisis.

Secundo dubitatur. qualiter dñt ppositio modalis cōposita 2 diuīsa. Rñr q tripliciter differūt. p⁹ quo pma dñā pmittitur vna distinctio dicēs q illi quattuor modi possibile ipōsibile contingens necesse pñt dupliciter capi. Uno modo p⁹me intentionaliter. 2 vñ sunt dñe entis. Et tūc possibile tñ valet sicut ens potens esse. 2 necesse tantum valet sicut ens necessarium. ipōsibile vero sicut ens non potens eē. 2 vñ sic eis cōpetunt quattuor pditiones prius dicte. Alio. pōt capi secūde intēntionaliter. 2 vñ sunt differentie. ppōis 2 tunc possibile tñ valet sicut ppositio possibilis 2 necesse sic ppō necessaria. Impossibile vero tñ valet sicut ppō ipōsibilis. nec eis vñ sic competūt quattuor conditiones p̄dicte in pcedēti dubio. Tūc dicūt q modalis diuīsa 2 cōposita pmo mō sic differunt. quia i modalī diuīsa ponitur aligs istoz quattuor modoz p⁹ie intentionaliter sumptorum. sed i modalī cōposita ponitur aliquis illozum sumptorum scdē intentionaliter vel aliquis alius qui pōt de se p̄dicari de tota ppositione inquantū ppō ē. **Secūda** dñā ē quia modalis diuīsa ē simplr 2 vere modalis cū in ea ponatur modus cui pueniūt quattuor p̄dictae pditiones. sed modalis cōposita ē simplr ca⁹ de in eē qd p. quia ppō dicitur ca⁹ de i eē. qz in ea est simplex inherētia p̄dicati ad subiectum. ita q talis inherētia non sit modificata per aliquem modum. sed i modalī cōposita ē simplex inherētia modi ad dictū. nam in ea modus tantum ē p̄dicatum materiale q mediāte copula pñtis tps idicatiui mōi enūciat de toto dicto tāq de subo. g 2 ē. **Tertia** dñā quia ad veritatem modalis cōpōire requiritur 2 sufficit veritas vñi⁹ ppositionis in qua modus materialiter predicatur de ppōe

De irremeniis

correspondere dicto vel de nomine demonstrante illam propositionem ut ad veritatem istius modalis compositae. album esse nigrum est possibile. regitur veritas illius propositionis. hec propositio album esse nigrum est possibile sed ad veritatem modalis diuise requiritur et sufficit veritas vniuersalis propositionis in qua predicatur modus de oratione composita ex predicato et pronome dicti demonstrare illud per quo supponit subiecti dicti. Ut ad veritatem istius propositionis diuise. album esse nigrum est possibile. sufficit veritas illius propositionis hoc esse nigrum est possibile. per li hoc demonstrando parietes ut aliquod subiectum album. et si subiecti dicti fuerit terminus compositus non connotatiuus sicut in ista oratione aliter est supra nostrum orizontem est possibile. regitur quod modus possit predicari de oratione composita ex predicato dicti et singularibus illius termini compositus vel pronome demonstrare illa singularia ut dicendo hoc astrum esse supra nostrum orizontem est possibile. et hoc aliter est supra nostrum orizontem est possibile. et sic de alijs. ita quod per li hoc demonstratur aliud et aliud astrum.

contingens

Tertio dubitatur. utrum omnes propositiones de contingenti reponantur in eisdem lineis vel in diuersis. Rursus per quatuor dicta. **Primum** quod propositiones de contingenti alto reponuntur in eisdem lineis sicut propositiones de possibili. **Propositiones** autem de possibili reponuntur in diuersis lineis ut deducit aristoteles in textu. **Secundum** dictum propositiones de contingenti necessario reponuntur in eisdem lineis sicut propositiones de necessario. **Primum** quod ad inuicem convertuntur. **Tertium** dictum quod propositio de contingenti non necessario equipollet vni copulatiue constituite ex duabus propositionibus de possibili in quarum vna dicitur negatur et in alia affirmatur sicut ista. sortem est contingens ad vtrumlibet currere. equipollet isti copulatiue. sortem currere est possibile. et sortem possibile est non currere. cuius compositio erit vna disiunctiua constituta de partibus contradicentibus. puta ista disiunctiua sortem non possibile est currere vel sortem non possibile est non currere. **Quartum** dictum. omnis propositio affirmatiua de contingenti ad vtrumlibet in qua scilicet modus non negatur. ponitur in duabus lineis. in prima et in secunda. Et omnis negatiua de huiusmodi contingenti in qua. scilicet modus negatur ponitur in duabus lineis. scilicet in tertia et in quarta.

Ad rationes ante oppositum factas soluta est in primo modo.

tabili. et hec de questione.

Veritur **Utrum** contrarietas in enunciationibus vocalibus sit sumenda penes contrarios modos enunciandi aut penes predicata contraria. **Arguitur** primo quod penes predicata contraria. quia dicit aristoteles in predicamentis. quod ista. socrates est languidus. contrariatur isti. socrates est sanus. ergo contrarietas sumitur penes predicata contraria. et non penes contrarios modos enunciandi. **Arguitur** secundo sic. contrarietas enunciationum sumitur a contrarietate oppositorum. et contrarietas oppositorum a contrarietate rerum enunciatarum. **Contrarietas** enunciationis vere sumitur ex parte rerum. **Arguitur** tertio plus opponuntur enunciationes de contrariis predicatis quam ille qui sunt de contrariis modis enunciandi. **magis** sumitur contrarietas ex parte contrariorum predicatarum. **ante** per. **quod** plus regitur ad verificandum affirmatiua de predicato contrario quam ad verificandum illam de modo enunciandi contrario. **In oppositum** arguitur aristoteles.

Primo notandum est quod per declarationem terminorum ponuntur due distinctiones et duo dicta. **Prima** distinctio. contrarietas capit dupliciter. vno spiritualiter put est repugnancia duarum propositionum contrariarum. et non casualiter. **Alio** generaliter pro quacumque repugnancia quarumcumque propositionum oppositarum aliquo trium generum oppositionis propositionis. et sic capitur hic. **Secunda** distinctio. aliqua dicitur contraria dupliciter. vno formaliter et intrinsece et sic illa sunt contraria que sunt propria fundamenta contrarietatis sicut res significate per oppositiones contrarias. **Alio** aliquid dicitur esse contraria extrinsece. et obiectie. et illa dicitur contraria quorum obiecta vel significata sunt contraria sic sunt enunciationes vel oppositiones. **Primum** dictum. illi modi enunciationis qui sunt eorum extremorum quorum vnum est affirmatiuus et alius est negatiuus dicuntur contrarii. **Secundo** illa predicata dicuntur contraria quecumque habent repugnantiam ad similes et se vel verificari de eodem subiecto licet bene successiue. sic album et nigrum. **Secundum** dictum cum termini se teneant ex parte maiore propositionis et modus enunciandi ex parte forme. id est propositiones que sunt de contrariis modis enunciandi simpliciter magis debet dici contrarie quam ille qui sunt de predicato contrariis per. **quod** denotatio magis sumitur ab eo quod se tenet ex parte forme quam ab eo quod se tenet ex parte maiore.

Secundo sciendum est quod in hoc tractatu quod tunc vnicuius capitulum inue-

Secundus

stigatur ex pte cuius attenditur p̄trarietas in enūciationib⁹ et oppōib⁹. et continet vnā p̄clu- sionem p̄ncipalē quā format per modū que- stionis. vtrū. s. p̄pōi affirmatiue p̄trarietur p̄- positio de mō enūciandi p̄trario. aut cōtra- rietur alia p̄pōi affirmatiue de p̄dicato contra- rio sicut si huic p̄positioni affirmatiue. oī hō ē iustus. p̄trariat ista negatiue. nullus hō est iu- stus. aut ista. oīa hō ē iustus. Et sīlī istī. iōānes ē iustus p̄trariatur ista. iōānes nō ē iust⁹. Ad hanc questionē r̄ndet aristo. q̄ p̄dictaz enū- ciationū ille que sūt de contrariis extremis nō sunt p̄trarie. sed ille q̄ sūt de p̄rio mō enūcian- di. qd̄ p̄bat. qz sicut se hñt enūciationes mēta- les q̄stū ad contrarietate et nō p̄trarietate sic se hñt enūciationes vocales. qz ea que sūt i vo- ce sūt note eoz que sūt i mēte. sed ofones mē- tales que sūt de p̄trario mō enūciandi sūt cō- trarie et nō ille que sūt de contrariis extremis q̄ sīlī ē i enūciationib⁹ vocalib⁹. Adinorē pro- bat aristo. octo rōib⁹ quaz p̄ima est bec. opi- niones p̄trarie nō pñt sīlī ē vere. sed oīs opi- nio qua oppinat q̄ bonū ē bonū. et illa q̄ oppi- natur. q̄ malū ē malū sūt simul vere et tamē bonū et malum contrariatur. q̄ oppiniones q̄ sunt de rebus vel de extremis contrariis non sunt p̄trarie. Secūda rō de bono ē vna opinio qua oppiatur q̄ bonū ē bonū et vera. et alia opinio qua oppinat q̄ bonū nō ē bonū. et alia qua oppinatur bonū ē aliquid qd̄ nec ē nec pōt ēē sicut si opinetur q̄ bonū ē malū. et p̄ter h̄ ē aliqua alia opinio qua opinatur bonū nō esse illud qd̄ ipm̄ ē. vel q̄ oīs iste p̄trariantur p̄me affirmatiue vel solū sc̄da q̄ ē negatiue. s. ista bo- nū non ē bonū. p̄mū nō ē dñdū. qz cū tales sint infinite opiniones sequere ē qd̄ idē i infini- tū cōtrariare ē. q̄ relinqtur sc̄dz. s. q̄ ista nega- tiua. bonū nō ē bonū. contrariatur isti. bonū ē bonū. rōne p̄trary modi enūciandi. Tercia rō i- ter illas enūciatiōes ē p̄ia p̄trarietas i q̄ ē p̄i- ma falsitas. sed p̄ia falsitas ē iter modos enū- ciandi p̄trarios. q̄ est p̄ima p̄trarietas. minor p̄z. qz p̄ia falsitas ē iter illa iter q̄ sūt gñatio- nes et corruptiones. sed gñationes et corrupti- ones sunt inter eē et non eē q̄ sūt contrarij mo- di enūciandi. q̄ r̄. Tercia rō. opinio vā secūdam se contrariat opinioni false s̄m se. v̄z opinio q̄ opinamur bonū esse bonū ē vera sc̄dm se. sed opinio qua opinamur. bonū nō ēē bonū. ē secū- dū se falsa. illa autē q̄ opinamur bonū ēē malū

sc̄dm accidēs ē falsa eo q̄ non accidit bono eē malum. Tercia rō. opiniones p̄trarie debēt plu- rimū distare. s̄z opiniones de p̄trariis modis enūciandi plus distāt q̄ ille q̄ sūt de reb⁹ con- trariis r̄. Tercia rō opinioni vere et simplici cō- trariatur opinio falsa et simplex. sed opinio bo- ni q̄ bonū ē. est vā et simplex opinio boni q̄ nō ē bonū ē falsa et simplex. non at opinio bōi q̄ ē malū. qz iplicat aliā et non ecōtra. Tercia rō. contrarietas cuius sit repugnantia for- malis vniformiter debet sumi i oīb⁹ terminis sed penes cōtrarietate rez vel terminoz nō pōt sumi cōtrarietas i oīb⁹ opinionib⁹. v̄t p̄z i his que non hñt contrariū sicut ē homo. q̄ r̄. Octaua rō sic se hñt iste. bonū ē bonū. et nō bonū ē bonum. ita iste. bonū non ē bonum. et nō bonū ē non bonum. q̄ p̄ locū a transmutatis p̄portionē. sicut se hñt iste. nō bonū ē bonū. et iste. non bonū ē non bonū. ita iste bonū ē bo- nū. et bonū nō ē bonū. sed due prime sūt contrarie. q̄ ē due secūde erūt p̄trarie. minor p̄z. qz isti nō bonū ē bonū. non contrariat ista. non bonū ē malū. nec ista. non bonū nō ē malū. qz ille tres sunt sīlī vere et non sīlī false. relinqtur ergo q̄ isti. non bonū nō ē bonū. contrariatur ista. nō bo- nū ē bonū. et p̄ p̄is eadē rōe isti. bonū ē bonū p̄trariabitur ista. bonum non est bonum.

Tertio notandum est. q̄ circa hunc tex- tum incidunt due difficultates. Prima est. vtrum due indefinite diuerse q̄ litatis sint adinuicem contrarie: Et videtur q̄ sic per aristotelem in textu dicentē. q̄ nō bonum est bonum. contrariatur bonum non est bonum. Respondet aristoteles q̄ nihil re- fert q̄stū ad intentionem suam ponere vni- uersalem vel indefinitam. quia per indefini- tam intellexit vniuersalem affirmatiuam cui contrariatur vniuersalis negatiua. Et cōtra- dicit particulari negatiue. sicut isti. omne bo- num est bonum. contrariat ista. nullū bonū ē bonū. et contradicit isti. aliquid bonū nō ē bo- num. Secūda difficultas v̄t due p̄trarie pos- sint sīlī ēē vere. Respondet aristoteles q̄ enū- ciatio vera non potest esse contraria enuncia- tioni vere quia sicut contraria in enūciando non contingit simul eē in eodēz subiecto secū- dum realem inherentiā licet bene successi- ue. ita etiam due enūciationes et oppiniones contrarie nunq̄ possūt simul eē vere. s̄z aliqui successiue sint vere.

Indefinite

Periermenias

Conclusio rñsalis. In enūciationib⁹ vocalibus est sumēda cōtrarietas penes dños modos enūciandi. non autem penes predicata contraria. conclusio patet ex dictis in secundo notabili.

Primo dubitatur. Utrū in ppōibus vocalibus mētalibus et oppi-

nionibus anime reperiatur eodē modo contrarietas. Rñr per duo dicta. ¶ Primum dictum q^d in ipsīs ptim eodē modo. reperit contrarietas. et partim non. Prīmū p3. qz sicut cōtrarietas oppinionū attenditur penes cōtrarios modos oppinandi. sic et in mentalib⁹ et vocalibus enūciationib⁹ attendit^r contrarietas penes dñū modū enūciandi. Scdm p3. quia q^ddam ppōnes vocales aut mentales non sunt formāl^r et intrinsece dñie cum possint siml^r eē in eodem subo. sed tñ opponūtur quo ad esse simul veras. sed oppinōes mētales hñt fil^r repugnātiā quo ad eē simul i eodem intellectu. Lius rō forsan pōt eē. quia oppio vltra p3. positionē mentalē addit assensum. modo impossibile ē simul assentire ppōib⁹ dñys vlt^r cōtradictorijs. iō ille oppinōes seu assensus dicūtur inter se habere repugnantiam nō soluz qñtū ad non eē fil^r s; et qñtū ad stare in vitate in eodē subo siue i eodē intellectu. qz impossibile ē eundē intellectum simul assentire contrarijs vel contradictorijs. ¶ Scdm dñm contrarietas pñs uenit ppōibus mētalib⁹ q^d vocalibus aut scriptis p3. qz illis prius uenit contrarietas q^d pñs uenit vitas aut falsitas. s; sic est de enūciationib⁹ mētalib⁹ cū significēt nāliter. et a nā hñt q^d sint v^r vlt^r false. alie vō ad plac^m.

Secundo dubitatur. q^d ppositio dñi pñmo et p se falsa. et q^d ppō dicitur simplex. Rñr per vnaz distinctionē et duo dicta. Distictio ē h. ppō pñ dñi pñmo et p se falsa duplr. vno^o qz iter pdicatū et subm nihil mediat p q^d possit oñdi pdicatū false iēē subo. et ista ē pñio falsa. bonū ē malū. qz fm aris^t. pñio posterior. illa ppō in q^d pdicat^r oppo^m de opposito ē falsa. Alio^o pōt dici pñio et p se f^r la. qz ante ipsā non ē alia magis falsa ad quā sit reductibilis. et sic illa in qua negatur idem de se ipso ē pñio et p se falsa: nō āt illa in qua pdicat^r vnū contrariū de alio contrario. Prīmū dictū ē istud. ppō pñio et p se falsa dñi in ppōito eē illa cui⁹ extrema sūt termi gñationis et corruptōis. q^d p3. qz eē et nō eē sūt termini gñatōis et

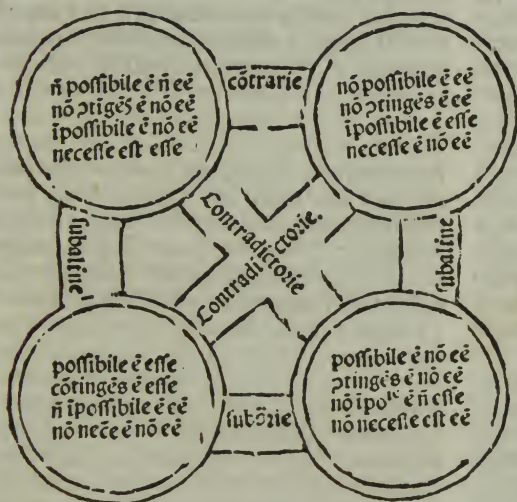
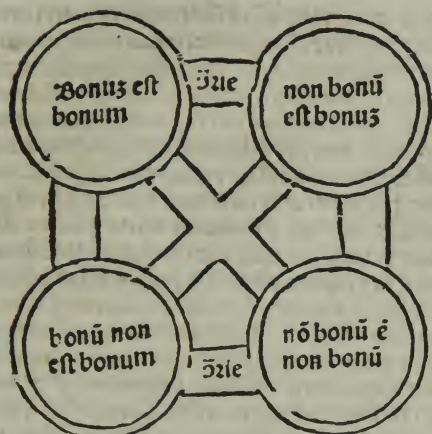
corruptionis. et sūt mōi enūciandi dñary. et p^rma pdicata q^d pñt vere vel false pdicari de ali quo. Scdm dictū illa ppō vocat^r in proposito simplex respectu alteri⁹ q^d nec implicat nec infert aliā. sed implicat et infert in alia. sicut in ista. bonū non ē bonū. in ordine ad istam bonum est malum. et cetera.

Tertio dubitat^r. vtz iste sint contrarie. bonū ē bonū. et bonū non ē bonū. sicut videtur dicere aristo. in textu. Rñr per distinctionē q^d contrarietas pōt capi dupliciter vno^o large vt se extendit ad oēm oppōnez p^rponum vtroq^{ue} termino picipantiū repugnātiū in q^dlitate. et sic bene dicūtur cōtrarie vel sunt subcontrarie. Alio^o capī^r contrarietas spāliter p repugnantia duaz. ppōnum vltim in quātitate et vitate repugnātiū. et nō sūt cōtrarie. licet tñ picipent legē contrariaz. qz non pñt simul stare in vitate et egpollēt duab⁹ vniuersalib⁹. sicut quelibz indefinita de mā nāli egpollēt vni vlti hoc ē q^d intellexit aristo. cum dicit manifestuz ē igit^r. cū nihil inter ē nec vlt^r ponem^r affirmatiue. eo q^d intellexit de ppōib⁹ i definit^r i mā nāli q^d q^d ad vitatē vel falsitatem egpollēt vltib⁹. iō si fuerit diuerse q^dlitatis dicuntur contrarie.

Ad rationes An oppōitum. ¶ Ad p^ram dñi q^d aristo. solū voluit eas esse enūciationes de pdicatis contrarijs. nō aut voluit eas eē contrarias. ¶ Ad secundā dicitur q^d res potest capi duplr. vno^o generaliter pro omni significabili siue complexu siue incomplexu. Et sic concedit añcedēs. Alio modo capitur res specialiter p vera entitate cuiuslibet realiter existentis et habentis ēt verū eē reale et sic negatur añcedēs. ¶ Ad tertiam negatur añs. respondetur ad p^rbationem q^d concesso añcedēte. negat^r dñia. qz distictiua de pñibus contradicētib⁹ plus op^rponūtur copulatiue q^d copulatiua copulatiue.

Explicit liber periermenias

Primus Priorum

Arca
Initium pmi li
bri pop. Que
ritur primo.
Utrum ad huc
primum librum
noue logice q
vocat liber p
op: spectet &
terminare de sil
logismo sim
pliciter dicto
Et argi pri

mo qd no. tra pma parte. qz scia cu sit accidens
spuale tepore no meluraf. sed nouitas z vetu
stas sunt qda tepoz dte. g vna scia no dr noua.
z alia vetus. Argi 2o qz i veteri logica detmi
nat de termis z pponib precedetib sillo sim
plr. ergo illa ps logice magis meret dici por q
logica noua. Argi tertio sic. ad tota logicam
spectat dterminare de sillo simplr. g no ratu ad
bac parte logice. In oppositu tn est aristo.

Primo Sciedu e q pro declaracione ter
minoz ponit. 4. distinctiones.
Pria distin: est b. aliq scia pot dici ver? vel noi
ua duplr. vno? i ordie ad tep? qz scz vna fuit pri
ua tepore mesurata. z sic nulla scia dr ver? vel
noua. Alio? scia pot dici ver? vel noua scdm oz
dine nature. eo scz q subm vni? est pri? natura
subiecto alteri? et sic illa ps logice q tradit in
libris pcedetib? dicit ver? z illa ps logi
ce q dat i illo libro z sequentib? dicit noua.
eo scz q i logica veteri determinat d tmi
nis z pponib? q sut partes sillogismi de q
no dterminat i noua logica. mo ptes ordi
ne nature pcedut suu totu. igr zc. 2o disti
ctio. scia de sillo duplex e. qda e iuentua.
q scz docet pncipalr modu iuentiedi me
diu ad qd cuqz propositu facili osteden
du seu pbabilr. sic e scia libri thopicoz
z elenchoz. Alia e scia de sillo q dr resolu
tina siue indicatia. vl analetica q pncipa
liter docet modu rfoluedi sillo i sua pn
cipia. e q e scia prioz z posterioz. Et lz i li
bro prioz doceat arist. arte iuentiedime
diu i qlibz sillo. et i 2o posterioz doceat i
uenire qd qd est: n tn dr scia iuentua. eo
q no docet tale iuentione vt in ea sistat. sz
vt eo iuento vteri? sillo in sua pncipia re
soluat. Tertia distinctio duplex e resolutio
qued e resolutio consequetie. q scz resoluit sil
logism? in sua pncipia sibi puenietia rone illa
tionis. e q sut termi z ppones. modus z figura
et de hac resolutioe pnsiderat i duob? libris po
ru. Alia est resolutio pnti qua resoluit pns ne
cessariu in sua pncipia necessaria ppter quoz
necessitate ipsu pns e necessariu. et qz resolu
tio posterior e resolutioe pnti: quia vbicunqz
est resolutio pnti: ibi est resolutio pnti. z no e q
ideo liber in quo agit de resolutioe pnti vocat
liber prioz analeticor. id est prioz resolutio
nu. analetis eni grece est id e q resolutio latie
liber vero in q agit de resolutioe pnti intitula

Veru
Nou
Scribitur de sillo a in a
Resolutio

Resolutioe pnti

Sed pro capite dicitur

naletica

51 plecter

In dicitur

Prizorum

tur liber poy analeticoz. idest posteroz resolu-
tionu. Quarta distin. sillo simplr pot capi
duplr. vno vt ly simplr tantu valet sic vlr quan-
tu scilz ad oia sua picipia. et oes suas partes.
ta integrales qz subiectiuas. ta propinqs qz re-
motas. quatū etiā ad suas partes subiectiuas.
passiones. et sua picipia. et sic de ipso determi-
nat in oibus libris logice. Alio capite sillo sim-
pliciter vt ly simplr tantu valz sicut icōtracte.
quatū scz ad ea que sibi cōueniūt grā sue fōei
oi materia indfnter abstrahēdo tñ ab hac ma-
teria vel ab illa determinate. et sic de ipso agit

Secundo Sciēdū ē in libris prioz.
qz iste liber ititulaē liber po-
rum analeticoz. tñtēs duos libros partiales
In quoz prio determinat de sillo simplr quan-
tū ad substantiā. et continet septē tractat. i. qz
prio determinat de qbusdā requisitis ad gñatio-
nē et formationē silloz. et cōtinet qrtuoz capi-
tula. Quoz primū ē probemiale. qd cōtinet vni-
cā cōclusionē in q tāgit intētiū. et ē hec. ¶ Opoz
ter dicere circa quid et de quo ē itentio sūptio
presentis operis: qm est circa demonstratiōē:
et de dōmōstratiua disciplina. oz etiā dicere qd
est ppositio. et quid est termin. et quid est sil-
logism. et quis sillogism dicat perfect. et qz
ipfect. quid sit in toto esse. quid sit dici d oi.
et quid dici de nullo. Et in hac cōclusiōe ostē-
dit que sūt pres integrales filli. et dicit qz sunt
termiet. ppōnes. sillo. vero perfect. et ipfect.
sunt ei partes subiectie. Et dici de oi vel dici
de nullo sūt picipia regulatia sillogismi p que
sillogismi perfecti habēt necessitatē et euidē-
tiā illatiōis cōlonis. ¶ Cōsequēti i. z. c. dtermina-
tur dptib mālilib filli. et ptiēt. et cōloes. Quaz
pria tāgit diffionē ppōis. et ē h. Propō ē oīo af-
firmatiua vel ne. alic de aliq. vlr alic ab aliq.
¶ 2. p tāgit dionē ppōis. et ē h. ppōnū alia est
vlis. alia picular. et alia ē idēfinita. ppōnē ei
singularē pphēdit sub idēfinita. ¶ 3. p tangit
diffinitōes mēbroz p dīcte dionis. et ē h. ppō
vlis ē illa q oi aut nulli esse significat. Sz pro
pō picular ē q alicui alicui nō ē n oi incē si-
gnificat. Sz idēfinita ē q incē aut nō incē sīgt
sine vli vel pti. sig. vt prioz eadē ē disciplina
voluptas nō ē sūmū bonū. et h diffio silr ppetit
ppositioni singulari. quia iēē aut nō incē si-
gnificat sine vli vel piculari signo. ¶ 4. p tā-
git pueniētiā vñā. et duas dīas iter ppōnē de-
mōstratiua et dyaletica. pria dīa ē hec. qz pro

posicio demonstratiua ē sūptio alteri partj tra-
dictōis. hoc est sumit determinate alterā par-
tē dīctiōis. nō ei interrogat vtrāqz pte dīctiō-
nis. sz sumit alterā dīctiōem quā demonstrat.
ppō vō dyaletica ē interrogatio dīctiōis. i. in-
terrogat vñā pte dīctiōis sub dīstīctiōe ad a-
liā. Cōueniētiā ē h. qz vtrāqz pot eē ps filli. nā
ille q demonstrat et interrogat et sillogizat. iō p-
positio sillo. est affirmatio vel ne. alic de ali-
quo vel alic ab aliq. et dīa. qz ppō dōmōstrati-
ua ē vā et sūpta. i. cōclusa p ppōes prias. i. ime-
diatas. sz ppō dya. pscrutati. i. i. grēti ē iterro-
gatio dīctiōis sz sillogizati ē sūptio pti appen-
tis et pphabilis. B. ē. ppō demonstratiua ē sūptio
vi et neq. sz dya. ē sūptio pphabilis. ¶ 3. p tan-
git diffinitionē termi. et ē h. Termin. ē i quez
resoluit ppō. vt p dīctatū. vel illud d q p dīcat
scz subm pposito vel dīso eē vlr n eē. et apposi-
to eē. B. ē copula affirmata. vel nō eē. i. copula
negata. ¶ 6. p tāgit diffinitionē filli. et ē h. Sil-
lo. est oratio i q qbusdā positi aliud qdē ab his
q posita sūt de necessitate accidit in eo qz sunt.
Hac vltima picular dīclāt ou. qz dī cōtinge-
re. i. seq ex eo qz sūt. i. ppē pmissas dispositas
qm talis sillo. nulli. tñi idiget extrisece pter
tēmos sūptos vt fiat necessari. et nēcio i ferens
cōlonē. ¶ 7. p tāgit diffiones filli pfecti et ipfe-
cti. et ē h. sillo. pfect. est q nulli. indigz pter illa
q sūpta sūt vt appeat necessari. Sillo ipfect.
ē q idiget vni. aut pluriū q sunt nēcia p sūptos

Tertio Sciēdū ē circa hūc textū icidit
6. difficultates. ¶ 1. pria ē. qre i pphēio ponit
illa picular: et dōmōstratiua dīcti. cū tñ i b libro
nō dīctmēt de sillo dōmōstratiua. Rūdet per
dīstīctiōē. qz sillo dōmōstratiua pot duplr ptiō-
rari. vno: quatū ad rōnē ei. cōmunē i q puenit
cū alijs fillis dōmōstratis. qz rō pīs ē nēcitas
illatiōis cōlois ex pmissis p et adeqte pueniēs
sillo simplr. et sic i isto libro dīctmēt de sillo
gismo dōmōstratiua. Alio p dīctat sillo demon-
stratiua quatū ad ei rōnē specialē q ē nēcitas et
euidētiā pmissaz. ppē quā nēcitatē et euidēti-
am p efficit nēcia et euidēs. et dīpo vt sic dēmi-
nat arist. i libro posteroz. ppē tñ magnā pue-
lentiā isti libri cū libro posteroz silr p dīctmēt i
isto libro p ābob libris. nā p b q dīct circa de-
mōstratiōē tāgit nēcitatē illatiōis cōlonis de
q pncipalit itēdit i b libro. p b q addit et dōmō-
stratiua dīcti tāgit nēcitatē et euidētiā pmissaz

Demō

Strati

ua

Dyaletica

naletica

naletica

naletica

naletica

naletica

naletica

naletica

naletica

naletica

naletica

naletica

naletica

naletica

naletica

naletica

naletica

naletica

naletica

naletica

naletica

naletica

naletica

naletica

naletica

naletica

Primus

ru. de q̄ p̄cipalī tractatur? ē i duob⁹ lib⁹ po-
sterior⁹. ¶ 2^a difficultas. q̄re iste liber h³ p̄nexi-
onē cū libro posterior⁹ mag⁹ q̄ cū libro elēcho-
rū vel thopico⁹. R̄ndet egid⁹ d̄ roma q̄ rō ē
q̄z sillo⁹ d̄ q̄ p̄cipalī p̄sidat i b̄ libro imē⁹ or-
dina⁹ ad sillo⁹ d̄mōstratiūū i q̄ maxie repitur
bōiras p̄fectō sillo⁹ simplī. Itē ēt vt patuit pri-
us i b̄ libro d̄terminat̄ d̄ r̄olutōe p̄rie. r̄ in libro
posterior⁹ d̄ r̄olutōe p̄nt. cū ḡ vtriusq̄ lib⁹
scia sit r̄olutō. iō maxiaz p̄nexionē h̄re vidēf.
¶ 3^a difficultas. q̄lis sit diffio. p̄pōis p̄i⁹ data.
R̄ndet q̄ illa diffio. p̄pē nec d̄bet dici diffio.
nec d̄scriptō. eo q̄ nullū ḡ diffini⁹ p̄ suas dif-
ferētiās diuisiuās. mō affirmatiūū et negati⁹
sūt d̄re disine. p̄pōis. Ideoq̄ meli⁹ d̄bz dici q̄
dā notificatō expl⁹ d̄ionis. p̄pōis q̄ notifica-
tō p̄ueit p̄pōni ca⁹. r̄ n̄ p̄pōi ypo⁹. eo q̄ ypo-
thetica p̄pē nec ē affirmatiua nec ne⁹. ¶ 4^a.
difficultas. q̄re d̄mōstrato⁹ n̄ interrogat sic d̄ya-
letic⁹. R̄ndet egid⁹ q̄ d̄mōstrato⁹ p̄cedit ex
v̄is n̄ curādo d̄ p̄fēsu r̄ntis. eo q̄ o³ adiscētē cre-
dere. i. asētire p̄ncipys d̄mōstratōis. s³ d̄yale-
tic⁹ ē obiectiū⁹. r̄ iō q̄rit p̄fēsu r̄ntis. vt ex p̄ces-
sis v̄lteri⁹ valeat arguere. r̄ d̄ b̄ tractabit p̄ po-
sterior⁹. Cā aut̄ q̄re. p̄pō d̄yaletica sūt vtrāq̄
p̄tē d̄dictōis p̄tē ēē ex eo q̄ nihil p̄hibz q̄dam
falsa q̄busdā v̄is ēē. p̄habiliō. vt d̄r. s³ thopico
rū. r̄ q̄ d̄yaletic⁹ p̄cedit ex p̄habilibus. iō sūt
vtrāq̄ p̄tē d̄dictōis. cū sit p̄habilis. ¶ 5^a dif-
ficultas. q̄re sillo⁹ d̄r o³. r̄ n̄ o³ o³. R̄ndz boe-
cius q̄ diffio sillogismi sic ē itelligēda. Sillo⁹
ē o³. i. o³geries o³onū i q̄ q̄busdā. s. duab⁹ p̄mis-
sis. positi. i. d̄ispositi i mō r̄ figura. aliud q̄dē. s.
p̄. q̄ ē alia ab his q̄ posita sūt. i. a p̄missis d̄bite
d̄ispositi accidit. i. seq̄t d̄necitate. eo q̄ b̄ sūt. i.
p̄p̄t d̄bitā dispōnē p̄missaz. ¶ Sexta diff. cul-
tas. q̄d ē substantiūū istoz duoz adiectio⁹ ali-
cui⁹ aut vni⁹ r̄ pluriū posito⁹ i diffionib⁹ sillo⁹ p̄-
fecti r̄ ip̄fecti. R̄ndet q̄ illo⁹ adiectio⁹ varia
sūt substantia. s³ q̄ du⁹ h³ diffiones p̄nt expōi.
nā vno⁹ sic expōit diffio sillo⁹ ip̄fecti. ē ille sillo⁹
q̄ vni⁹ idiget. i. vno. s. p̄uersiōe vel trāspōe. aut
pluriū. i. plurib⁹. s. p̄uersiōe r̄ trāspōe sil. Alio⁹
sic p̄tē expōi. sillo⁹ ip̄fect⁹ ē q̄ idiget vni⁹. i. cō-
uersiōe vni⁹ p̄pōis. aut pluriū. i. p̄uersiōe pluri-
um p̄pōnū r̄ trāspōe sil. q̄ q̄dē sūt necia. i. q̄ sil-
logismi h̄nt euidētē necitatē illatōis p̄ sūptos
f̄mios. i. q̄ maneāt idē f̄mi. nō aut̄ p̄ sūptas p̄
pōnes. q̄z nō manēt eedē.
Conclusio R̄nsalis. Ad b̄nc lib⁹ p̄i

mū noue logice spectat d̄terminare d̄ sillo⁹ sim⁹
i. i. cōtracto. p̄z. q̄z d̄ p̄iorib⁹ r̄ mag⁹ v̄lib⁹ p̄i⁹ ē
d̄terminandū. s³ sillo⁹ simplī ē p̄ior r̄ mag⁹ v̄lis
q̄z d̄mōstra⁹ cū ois d̄mōstra⁹ sit sillo⁹. r̄ n̄ ē. a⁹
ē p̄hi i. p̄be⁹ p̄hico⁹. b⁹ ē arist. i. p̄n⁹ p̄mi. c. scōi
tractat⁹ hui⁹ lib⁹. i. ḡr⁹ v̄a.
Primo Dubitat. vtrū sillo⁹ simpliciter
sit sub⁹ h⁹ lib⁹ p̄oz. Et videt q̄ nō. q̄z sillo⁹ sim-
plī ē sub⁹ m̄ toti⁹ logice. ḡ n̄ ē sub⁹ h⁹ isti⁹ p̄t. t³ p̄ia
q̄z nihil idē ē sub⁹ h⁹ toti⁹ r̄ p̄t. ¶ 2^a sic. sillo⁹ sim⁹
trāscēdit methas h⁹ scie. ḡ n̄ ē sub⁹ m̄. t³ p̄ia: q̄z
sub⁹ h⁹ d̄z esse adeq̄tū scie. an⁹ p̄z. q̄z sillo⁹ sim⁹ se
extēdit ad sillo⁹ d̄yaleticū r̄ d̄mōstratiūū. d̄g
bus n̄ agit i b̄ libro s³ i libro thopico⁹ r̄ poste-
rior⁹. ḡ sillo⁹ sim⁹ n̄ ē sub⁹ h⁹ lib⁹. ¶ 3^a sic. sillo⁹
sim⁹ n̄ v̄ificat de p̄ncipalī p̄siderat i b̄ libro. ḡ
n̄ est sub⁹. t³ p̄ia. p̄ d̄dōes sub⁹ attributōis. an⁹
p̄z. q̄z i b̄ libro p̄ncipalī p̄siderat d̄. 4. spēb⁹ ar-
guītatōis. q̄ sūt iductō. ēp̄riema. ex⁹. r̄ sillo⁹.
mō sillo⁹ n̄ v̄ificat d̄ illis spēb⁹. ḡ r̄ ē. ¶ In op⁹
ē arist. r̄ oēs sui exp̄sitores. ¶ R̄ndet ad du-
biū p̄ duas distinctōes. r̄ duo dicta. P̄ia disti-
ctio sillo⁹ sim⁹. i. n̄ p̄tract⁹ sūt additō p̄tē d̄i⁹ p̄sidera-
ri. vno⁹ f̄m r̄onē ei⁹ ḡnālē p̄cisā. n̄ d̄scēdēdo ad
aliquā ei⁹ r̄onē spēalē. r̄ tūc sillo⁹ d̄r ēē p̄ia sui
cōt⁹ v̄e illatia. vel alio⁹ cōsiderat sillo⁹ f̄m r̄oēz
ei⁹ ḡnālē n̄ p̄ccisā. et tūc sillo⁹ est p̄ia sui cōse-
quētis vere illatiua. et vere vel apparēter pro-
batia. Scōda distinctō. sillo⁹ simplī p̄tē p̄sidera-
ri duplī. vno⁹ p̄rie itētionalī. et sic ē q̄dā o³o cō-
posita ex an⁹te r̄ cōte. Alio⁹ p̄tē capi scēde itētio-
naliter. r̄ tūc ē q̄dā respect⁹ r̄onis f̄udat⁹ super
h̄itudie an⁹te et cōtis. P̄rimū dictū. sillo⁹ sim⁹
p̄me itētionaliter quātū ad rationē ei⁹ ḡnālē p̄-
cisā p̄siderat⁹ nō ē sub⁹ h⁹ lib⁹ p̄oz. p̄ia ps patz.
q̄z sillo⁹ sūpt⁹ p̄rie itētionalī ē q̄d c̄plexū. ḡ n̄ ē
sub⁹ h⁹. scōda ps ps: q̄z sillo⁹ p̄siderat⁹ quātū ad rō-
nē ei⁹ ḡnālē n̄ p̄cisā trāscēdit methas h⁹ scie. vt
p̄i⁹ deducebat in secūdo argūito. ¶ Ad r̄oēs
duby. Ad p̄mā d̄r q̄ sillo⁹ simplī cōsiderat⁹ q̄z
tū ad rationē ḡnālē ei⁹ nō p̄cisā ē sub⁹ h⁹ toti⁹ lo-
gice. s³ ip̄se p̄siderat⁹ quātū ad ei⁹ r̄onē ḡnālēz
p̄cisā ē sub⁹ h⁹ hui⁹ lib⁹. Et p̄ idē r̄ndet ad scōdaz.
Ad t̄riā d̄r q̄ sillo⁹ simplī q̄ p̄bebat ēē sub⁹ h⁹
lib⁹ n̄ ē spēs argūitātōis. s³ cū ip̄a argū⁹ p̄uer-
tit⁹. q̄z h̄nt eadē r̄onē forālē p̄cise. nā argū⁹ i ge-
neralitate sua sūpra n̄ v̄i⁹ icludēt i sua r̄oē for-
mali nisi v̄rute illatiua: quā p̄cise icludit sillo⁹
sim⁹. vt patuit. r̄ accēpit ysidorus. 9. ethiologi-
az dicēs q̄ sillo⁹ grece idē ē q̄ argū⁹ latic. iō sic

Sillo⁹ sūpt⁹ p̄uerit⁹ hui⁹ lib⁹

P̄ p̄ctionaliter

2^a p̄ctionaliter

Priorum

argumentatio est verificabilis de eptimemate inductione et exemplo. ita etiam sillogismus simpliciter de eisde verificat. Secundo dicitur. sillo⁹ simpliciter sumptus secunde intentione et quatuor ad ratione eius generalis precisam est subiectum libri priorum. quia sillo⁹ sic considerat⁹ habet partes subiectivas. et sunt sillogismi facti i barbaram et celaret. et. ut infra patebit. Dabet etiam principia que sunt in triplici forma. nam quedam sunt materia. sicut termini et propositiones. quedam vero formalia. sicut modus et figura. et quedam regulativa siue probativa. sicut sunt dici de omni. et dici de nullo. Dabet etiam passiones de ipso demonstrabiles. ut sunt iste. scilicet constare ex tribus terminis. constare ex duobus propositionibus concludere universaliter. concludere particulariter. concludere affirmatiue vel negatiue. et est subiectum.

Secundo Dubitat. utrum sillo⁹ simpliciter sit genus respectu sillogismi demonstratiui. dyalectici. et sophistici. Et videtur quod sic per aristoteli. primo thopicorum correlarie inferre. species igitur ut figuratim sic completi⁹ sunt que dicta sunt. in quo videtur inuere quod sillo⁹ demonstratiui dyalectici et sophistici sunt species sillogismi simpliciter. ergo sillo⁹ simpliciter est genus. Secundo sic. sillogismus simpliciter vere predicatur in quid de his tribus tanquam de differenter specie. ergo est genus eorum. consequentia tenet per definitionem generis. antecedens pro prima parte patet. quod si queratur quid est sillo⁹ dyalecticus conuenienter respondetur quod est sillogismus et sic de alijs. et pars patet. quod sillogismus demonstratiui et sillogismus dyalectici plus differunt quam duo sillogismi dyalectici inter se. aut quam duo sillogismi demonstratiui inter se. sed duo sillogismi dyalectici ad inuicem. aut etiam duo sillogismi demonstratiui differunt numero inter se. ergo sillogismus demonstratiui et dyalectici differunt plus quam numero. et per consequens differunt specie. Tercio sic. quia sillo⁹ simpliciter se habet ad illos tres sillogismos sicut genus vel totum in modo. ut videtur a sufficienti dione. non enim. quia totum in modo est terminus superius sine addito respectu superioris superius sine addito. sed sillo⁹ simpliciter non est terminus superius sine addito sed potius cum addito. ut puta cum illo addito simpliciter. et reliquum quod erit genus. In oppositum arguitur. quod si sillo⁹ simpliciter sit genus ad illos sillogismos sequeret quod ad librum priorum sit spectaret determinare de sillo simpliciter dyalectico et demonstratiuo. quod est falsum. Respondetur ad dubium per quatuor dicta.

Primum est istud. quod genus debet habere ad suas species partes essentielles et formales. non autem materiales. per. quod sunt diuersarum specierum bene habent eadem materia. sicut homo et asinus. sed non habent eadem formam ultimam et eis adequantur. id est forma materia non facit partes specificas sed potius naturales. id est si genus habet ad aliquam ferioz suam partes materiales tunc per partes tales in ferioz differret naturaliter tantum. et non specificiter. 2° dictum. ex parte forme silli vel cuiuscumque alteri⁹ nonne formalis. 4. videtur se tenere. primum est quantitas. propter numerum. ratione cuius silli facti i barbaram et dary non sunt eiusdem forme. eo quod promissum non sunt eiusdem quantitatibus. 2° est qualitas. propter numerum. ratione cuius silli facti i barbaram. et silli facti i celaret non sunt eiusdem forme. ex eo quod promissum non sunt eiusdem quantitatibus. 3° est quod copulata principalis quam minus principalis. et sunt tempus et modus applicationis et restrictionis copularum. ratione cuius silli constituti ex propositionibus de inesse. et silli constituti ex propositionibus modalibus non sunt eiusdem forme. 4° est sit⁹ et ordo terminorum et propositionum. ut tunc est ordinis sequitur formaliter ex promissio. defectu cuius silli per se figure non sunt eiusdem forme cum sillis et autem 3° figurarum. Sed ex parte materie silli se tenent terminum et promissum et et addones earundem. ut veritas falsitas. necessitas et probabilitas. notiozitas. et cetera. Tercium dicitur. sillo⁹ demonstratiui. propter necessitatem promissarum. quod si promissum sunt necesse. et sillo⁹ demonstratiui propter probabilitatem promissarum. quod scilicet procedit ex promissis probabilitibus. ut aristoteles videtur inuere in 2° forma quam ponit iter. propter necessitatem demonstratiui et dyalectici. Ex quibus correlarie sequitur quod esse demonstratiui et esse dyalectici sunt omne materiales silli. quod sillo⁹ demonstratiui ut patuit. propter necessitatem promissarum. et omne dyalectici. propter probabilitatem earundem. modo necessitas et probabilitas sunt addones se tenentes ex parte materie. et esse demonstratiui et esse dyalectici sunt omne materiales silli. 4° dictum. sillo⁹ simpliciter non est genus respectu silli dyalectici et demonstratiui. per. quod genus debet habere ad suas species partes formales et non materiales. sed sillo⁹ simpliciter habet ad illos sillogismos partes materiales. habet etiam illas partes que sunt esse dyalectici. esse demonstratiui sed iste sunt omne materiales silli. et cetera. 5° dicitur. sillo⁹ simpliciter est totum in modo respectu silli dyalectici et demonstratiui. per. quod sillo⁹ simpliciter est terminus superius sine addito. sed sillis dyalectici aut demonstratiui est idem terminus superius cum addito. et cetera. Et si obiciatur quod totum in modo debet vltimè predicari de suis partibus. sic ista est veritas: omnis homo albus est homo. sed sillo⁹ simpliciter non verificatur vltimè de sillo dyalectico aut demonstratiuo. nam iste sunt falsae: sillis dyalectico est sillo⁹ simpliciter. sillo⁹ demonstratiui est sillis simpliciter.

Primus

qz sillo⁹ dialecticus est sillogismus tractus ad
mā^m p^oabilē: demonstratiuus vō ad mā^m ne
cessariā. s3 sillo⁹ simplr ē sillo⁹ nō tractus. mō
ista ē falsa. sillo⁹ tract⁹ ē sillo⁹ cōtract⁹. qz silr
ista erit falsa. sillo⁹ dialectic⁹ est sillo⁹ simplr.
R^ondet qz sillo⁹ simplr ē sillo⁹ nō tract⁹. idē
est in sua rōe formali p^oscindēs a quacūqz mā
determinata sicut p^oproba⁹ vel necessitate. sil
logism⁹ vō dialectic⁹ nō sic p^oscindit. sed i rōne
formali includit mā^m p^oabilē. z sillo⁹ demō
stratiuus mā^m necessariā. z iō h3 tractio vel
inco^otraction nō impedit vificationē vnus de
alio. ¶ Ad rōes an⁹ oppositū d^o qz aristot⁹ cepit
spēm large. v3. pro quocūqz minus cōmuni
respectu magis cōmunis: siue illud minus cō
mune fuerit spēs vel pars in mō. ¶ Ad secūdā
dicit qz sillo⁹ dialectic⁹ z demōstratiu⁹ nō plus
differūt eēntialr i rōne silli simplr qz duo de
mōstratiui iter se. vel duo sillogismi dialectici
iter se: s3 tñ plus differāt i rōe silli p^obatui. sic
homo albus z homo niger eēntialiter nō plus
differūt in gñe aialis qz duo hoies nigri: qz tñ
differūt nūero. qzuis tñ in genere totali. v3. co
lois plus differāt. qz differūt specie. ¶ Ad ter
tiā dicit qz ista dictio simplr. nō ē determina
tio istius termini sillo⁹. sed est determinatio
nostri modi p^ociēdi. vt sit sensus. sillo⁹ sim
pliciter. i. sillo⁹ p^osideratus simplr. s. cū p^ociōe
a quacūqz mā. Et ideo cū dicit sillo⁹ simpliciter
nō exprimit terminus cū sua determinatione
sed tñ terminus per se sumpt⁹. ideo bñ d^o eē
totū i mō respectu silli demōstratiui z dialectici.

Tertio Dubitat⁹ que sint spēs sillogismi
simpliciter. z cuius generis sillo
gismus dialecticus z demōstratiuus sunt species
Ad primā partē pōt rñderi qz spēs⁹ sillogismi
simplr nō sunt noia imposita. sed si. a. iponere
tur ad significādū sillo⁹ bñtē ordinē premissa
rū penes qualitatē z quātitatē. z penes debi
tā subiectionē z p^oicationē suoz terminoz
virtute cuius ordinatōis sequit⁹ formaliter cō
clusio in prima figura tunc. a. esset spēs vna p
ma sillogismi simplr. z si. b. iponere⁹ ad signi
ficandū dispōnē p^omissaz scdm exigētā scde
figure. tunc. b. eēt vna alia spēs sillogismi sim
pliciter. z. c. diceretur alia spēs si iponere⁹
ad significādū sillos ordinatos in p^omissis fm
dispōnē tertie figure. Vel pōt dici qz isti modi
barbara celarent. z sic de alijs sunt spēs sillo
gismi simplr. qz de eis p^odicat eēntialr z in qd

sillo⁹ simplr. z trahit⁹ ad illas spēs p^o d^oias eō
trahētes formā sillogisticā. z ita respectu illo
rū modoz posset dici genus cū vterius possz
determinari. qz mā sillogismi simplr dicit⁹ eē
tres termini z due p^oponēs. s3 forma eius ē de
bita ordinatio triū terminoz z duaz p^oponū
virtute cuius ordinis p^oclusio sequitur forma
liter ex p^omissis. Et qz isti modi. barbara ce
larēt. includūt eēntialiter h3 debitā ordinati
onē triū terminoz z duaz p^oponū ideo pñt
dici d^oie formales respectu sillogismi simplr.
z sillogismi facti i illis modis dicit⁹ formalr z
specificē distigui. ideo pñt dici spēs sillogismi
simplr. ¶ Ad secūdā partē d^o by rñr p^o duo di
cta. Primū dictū ē qz mā sillogismi. p^obatui
sūt termini z p^oponēs. s3 ei⁹ forma d^o eē notio
ritas p^omissaz respectu p^oclusionis ratione cu
ius notio^oritatis p^omissis bñt virtutē p^obandi
p^oclonē. Et ideo exquo iste d^oie que sint eē di
alecticū z eē demōstratiuū includūt eēntialr
h3 notio^oritatē p^omissaz. ideo pñt dici d^oie for
males respectu sillogismi p^obatui p^otrahentis
ipm ad istas spēs que sint sillo⁹ dialecticus z
sillo⁹ demōstratiu⁹. ¶ Secūdū d^oci. sillo⁹ p^oba
uius est genus respectu sillogismi demōstratiui z
dialectici. p3. qz sillo⁹ p^obatuius predicatur d^o
ipis in quid. z trahit⁹ p^o p^oas ad d^oias forma
les. c3 d^oie sunt eē dialecticū z eē demōstratiuū
qzuis tñ h3 d^oie sint māles respē sillogismi
simplr. ergo sillo⁹ p^obatuius est genus respē
sillogismi demōstratiui z dialectici.

Ad rationes ante oppositū. solun
tur in primo notabili.

Et hec de questione.

Veritur Urū dici de
omni z dici d
nullo sint prima principia re
gularia silloz. Et videt⁹ qz n
qz prima p^oincipia regularia
sillogismoz debēt eē vā z ne
cessaria. s3 iste due o^odes dici d^o omni z dici de
nullo nō sunt vere z necie. cū nō sint enūciati
ones. ergo nō sunt sufficientia principia regu
laria sillogismoz. ¶ Arguit⁹ secūdo sic. sillo⁹
expositio⁹ ē bon⁹ sillo⁹. cū cōtra⁹ aristot⁹. tāqz
bono sillo. z tñ nō regulat⁹ p^o dici de oī. z dici d^o
nullo. cū neutra p^omissaz sit v^olis. g^o zc. ¶ Argu
it⁹ tertio sic. sillogismi regulati p^o dici de oī z di
ci de nullo sūt p^ofecti. s3 multi sunt sillogismi
ip^ofecti. g^o p^o h3 p^oincipia nō sufficiēter regulant⁹.

R

de omni
de nullo

Priorum

oēs sillogismi. maior p3. q2 arist. claudit sillos pme figure fore pfectos eo q regulant p dicit de oi z dicit de nullo. minor p3. q2 sillogismi se eūde z tercie figuraz sunt impecti: vt p3 per arist. q ad eoz pfectiōes docere eos reducere ad modos prime figure. ¶ In oppositū ē arist.

Primo sciēdū ē q p declaratōe termi noz ponunt tres difficultates

¶ Prima ē. ex quo cuilibet sillo? ppetit diffinitio sillogismi simplr qre dī aliq impfcūs. Rñr p distinctionē. qz sillogismi duplex est pfectio. Quedā ē pfectio eēntialis qz pssit i debita di spōne z ordinatōe triū terminoz z duaz ppō nū. z in tali pfcōe qlibet sillo? cuiuscūqz figur ē pfectūs. Alia ē accñtalis qz pssit i euidentil latōe pclōis. q euidentia puenit sillo?. eo qz ime diate regulat per dicit d oi si sit affirmatiu? aut dicit de nullo si sit negatiu?. z tali pfcōe accñtali dñr sillogismi pme figure eē pfecti. sillogi smi scōe z tercie figuraz dñr iperfci. q vt per ficiat idigēt rednctōe ad sillos siue mōs pme figure. vñ reducere sillos iperfcs ad pfcōs ē ostendere euidentē illationē neciāz vñ? sillo gismi q ē ieuidēs paliā neciā illationē q ē euidēs. ¶ Scda difficultas. qd ē silliū regulari p dicit de oi. aut dicit de nullo. Rñr q ē tres ter minos i debita forma sillogistica formalr ordi nare scōz exigētiā maioris i q ē dicit de oi aut dicit de nullo. ¶ Tertia difficultas. qre dicit de oi z dicit d nullo dñr eē pncipia regulatiua sil logismoz. Rñr per duo dca. Primū ē istud. nullus sillo? ē bon? nisi regulat per dicit de oi si sit affirmatiu? vel dicit d nullo si sit negatiu? sed dñter. qz sillogismi pme figure immediate regulant per h3 pncipia. sed sillogismi scōe et tercie figuraz cū sint iperfci solū regulat idi recte z mediate. s. p? reductionē ipsoz ad mo dos prime figure. ¶ Scōz dictū. ista ozo. dicit de oi circūlogt nobis vnā ppōnez verā mari mā z euidentē. s. istā. qcgd dñr de s bo distributo dñr de qz pteō sub eo. per quā maximā regu lant oēs sillogismi affirmatiui. vt siqz neget pñaz factā i barbara pōr sic pbari. qz qcgd dñr d s bo distributo dñr d qz pteō sub eo. s. i bar bara maior extremitas dñr d medio distributo i maiore ppōe. g dicei d qz pteō sub eo. mō minor extremitas ē qdā supposito medu. g i pclōe maior extremitas dicei d minori. z silr posset dicit d oib? alijs pñtys affirmatiuis. Lō silr z ista ozo iperfca dicit d nullo egpollet isti

arxiem. qcgd remouet ab aliquo s bo distribu to illō idē remouet a quolz pteō sub eo. scōm quā maximā regulat oēs sillogismi negatiui vt faciliter patere potest intuenti.

Secundo sciēdū ē q in tercio. c. deter miat arist. d pncipys regu

latiuis silloz q sūt dicit d oi z dicit d nullo. Et itēdit onas pclōes. prima ē h. alterū eē i alre ro toto. z alre p predicari d altero ostēdēdū ē vnīuersaliter. h ē dicit d oi z eē i toto sūt idē. iō sufficē diffinire alre p illoz. ¶ 2? tagit diffōez ei? q ē dicit d oi z ē h. dicim? n. d oi p dicit qñ nihil ē sumere s b s bo d quo alre p. s. p dicitū n dicat. Et addit q silr p accipi diffi? b? qd ē dicit d nullo. z ē qñ nihil ē sumere sub s bo s bi a qñ remoueat p dicitū. Et dicit egidi? q arist. dicit s bi z n sub s bo vt pphēdat tā partes s biuas q partes itegralez: qz l3 partes s biue posite sine sub ipo toto qd ē qdā s bi: n ptes itegralez i ppōe dñr eē sub suo toto tāqz sub s bo. vt regz n ptes sūt toti? vt s bi. ¶ Et si dicat i hac ppōe for. currit. nihil ē sumere sub s bo d qñ dicat p dicitū: eo q sub for. nullū sit iferi?. z n ibi n ē dicit d oi. g rē. Rñr q ista diffi? n d itelligi pñr negatiua s egpollet isti affirmatiue. dicit d oi ē p pō vñs. i q p dicitū denōt accñtali pueire cui libz supposito s bi. Et similiter exponi possz dicit ei? qd ē dicit d nullo. sic scz. Dicit d nullo ē ppō vñs negatiua in qua p dicitū denotat acci dētaliter remoueri a quolibet supposito s bi.

nōndū q circa hūc tex. icidūt. 3. **Tertio** difficultates. pñā ē. vtrū dicit d oi. z eē i toto sine pñse sino^{ma}. Rñr q l3 sint id fm rē tñ dñt scōz rōez: qre n sūt sino^{ma}. nā eē i toto ē p dicit d oi i ordine ad p dicitū. qz p dicitū pñtinet totū sic supi? suū iferi?. s. dicit d oi ē p dicit? respiciua p dicitū i ordine ad s b3. qz. s. p dicitū dñr d oib? suppositis s bi ¶ 2? difficultas. vt p i hac ppōe. hō ē al. sit dicit d oi. z videi q sic. qz p dicitū dñr d qz supposito s bi. g rē. ¶ In op^{ma} tñ ar. qz p dicitū n denōt accñ? iē cū l3 suppo s bi. g. Rñr p vnā diffictōez. q duplex ē dicit d oi. qdā ē pñsticiū. z ē p dicitū dicit a? d p dicitū distributo. vt hō ē aial. Aliud ē dicit de oi po steriozisticiū. qd ē p dicitū affirmari d s bo p q libet ei? supposito z p q libet tpe. sicut in q libz ppositione directa i mā nāli. Tūc dñr q i hac ppōe. hō ē aial. ē dicit d oi posterozisticiū. z nō dicit de oi pñsticiū. ¶ 3? difficultas. qñ pñtūe z dñt dicit de oi posterozisticiū? dicit d oi pñsticiū?

Sillogismi

*pfectus
imperfectus*

*De omni
de nullo*

*Omni
de oi*

De nullo

De oi

*Totu
omni*

Primus

Rur q̄ duplī cōueniunt ⁊ triplī dñt. Lōue
niūt primo qz reperiūt in eadē ppōe. vt pz in
ista. ois hō ē aial. ibi enim ē dici de oi pzioristi
cū eo q̄ pdicatū dñ affirmatiue de sbo distribu
to. ⁊ ē dici de oi pzioristīcū q̄ tñ nō inuēi
tur in sua cōuertēte. qz pdicatū dñ v̄e ⁊ affir
de subo p q̄libet supposito ⁊ p quolibet tēpo
re. ⁊ pueniūt qz qñq̄ in ppōne conditionali
repiūt dici dñ oi pzioristīcū vel pzoristīcū q̄
tñ nō inuēitur in sua cōuertēte. sicut i ista. hō
ē aial. ē dici de omī pzioristīcū q̄ tñ nō inuēi
tur in sua cōuertēte. s. in ista. quoddā animal
ē hō. similiter in ista. omnia hō currit. ē dici dñ
omni pzioristīcū. ⁊ tñ in sua cōuertēte q̄ ē ista
quoddā currens ē hō nō ē dici de oi pzioristīcū
Differūt āt pzimo sic. qz dici de omni pzioristi
cum reperiūt solū in ppōe vniuersali. S3 dici
de omni pzioristīcū pōt reperiri tam i p
pōe vniuersali q̄ particulari vel indefinita.
Secūdo dñt qz dici de omni pzioristīcū repe
riūt tā in ppōe v̄a q̄ falsa vel impossibili. Sed
dici de omni pzioristīcū reperiūt solū in p
pōe v̄a ⁊ nēcīa. C3 differūt qz ad dici de omī
pzioristīcum sufficit vniuersalitas supposito
rū. Sed ad dici de omni pzioristīcum re
quiritur vniuersalitas suppositorum ⁊ tem
porum simul.

Conclusio rñsalis. Dici de omī ⁊ dici
de nullo sunt suffi^a princi
pia regulatiua sillogismoz. pz qz per illa duo
pricipia pzimo ⁊ directe pñt pbari sillogismi
prime figure ⁊ mediate vel idirecte pbār sil
logismi secūde ⁊ 3ª figuraz per reductionem
eorum ad sillogismos prime figure.

Primo dubitatur. vtz sit necesse con
clusionē eē alia3 a pmissis. Re
spōdetur qz cōclusio d3 eē alia a pmissis copu
latiue sūpt^a ⁊ a q̄libet pmissarum seorsū sum
ptaz. qz illō itēdebat aristō. per illā particulā
positā in diffōe sillogismi. aliud qdē. per quaz
particulam excludūt affirmatiōes siue pñe
quibus arguitur a tota copulatiua ad quāli
bet eius partē. ⁊ ab exponētib⁹ ad expōsitam
quia in talib⁹ cōclusio d3 eē eadē cū antecēdere
v̄l cū altera pte ei⁹. Alī rñr p tres distinctiōes
⁊ sex dicta. Prima distinctiō ē hec. terminoz
positoz in sillogismo qdā vocāt ppōes cō sūt
subm ⁊ pdicatū. quidā vō vocātur sillogistici
cō sūt maior extremitas. minor extremitas ⁊
mediū. C3 dist^a. ppōnū in sillo pōitaz qdā3

dñr gñales: ⁊ tales in sillo tñ sūt due. scāis ⁊
pñs. accipiēdo añs p copula pstituta ex maio
ri ppōe ⁊ miori. Et pñs capiūt p 2as. qdā āt di
cūt sillogistice. ⁊ iste sūt tres i sillo. s. a^o b^o ⁊ c^o.
C3 dist^a terior ⁊ ppōnū sillo duplex ē alietas
qdā ē vōlis. s. qñ vox illius ē alia n̄ solū māl⁹ in
voce alteri⁹ sic chiera icoceru⁹ sūt diuerse vo
ces. alia ē alietas officij. s. qñ vna vox q̄rit ali
q̄d offi^m q̄d n̄ q̄rit alia cō sūt vox sbi ⁊ vox pdi
cati. C3 p^{ri} dñ3 ē ist dñ q̄libet bono sillo sūt sex
termi. s3 vocē māl⁹ distincti. pz. qz i q̄l3 sillo
sūt tres ppōes. Quaz q̄libet constituit ex du
ob⁹ teris. C3 dñ3 i q̄libet bono sillo tñ sunt
duo termini ppōnales ⁊ official⁹ distincti. pz.
qz q̄lib3 terius pōit^a in sillo vel ē pdicatū vel ē
sbi. C3 dñ3 in q̄libet bono sillo tñ sūt termi
ni sillogistici ⁊ official⁹ distincti. pz qz q̄lib3 teri
min⁹ positus in sillogismo vel est maior extre
mitas vel ē minor extremitas vel medium.
C3 Quartū dñ3. ⁊ si i q̄lib3 sillogismo sint tātū
due ppōes gñales tñ regunt tres ppōes sil
logistice. P^{ri}a ps pz. qz i q̄libet sillogismo suf
ficiūt añs ⁊ pñs q̄ dñr eē ppōes gñales. S^ec
cunda ps pz. qz in quolibet sillo ē maior ppō.
minor ⁊ c^o. C3 Quintū dñm ad bonū sillo suffici
unt tres termini sillogistici official⁹ distincti.
⁊ tres ppōes sillogistice official⁹ distincte. pz. qz
h ē bon⁹ sillogism⁹ ex oppōitis in cesare. nulla
disciplina ē sophia. ois disciplina ē sophia. ḡ nul
la disciplina ē disciplina. ⁊ tñ tñ sūt duo termi
ni vōliter ⁊ fm significatū distincti. s. discipli
na ⁊ sophia. ⁊ sūt tres official⁹ distincti vñ⁹ qz
gerit offi^m maioris ali⁹ mioris ali⁹ medij. ⁊ sūt
tñ sūt due ppōes vōl⁹ distincte. s3 tñ sūt tres
official⁹ distincte. Quaz p^o dñt offi^m maio
ris ppōis. scēde minoris ⁊ tertie cōclusiōis. ḡ cū
pdict⁹ sillogism⁹ sit bon⁹. sequitur qz ad bonita
tē sillogismi sufficiūt tres termini ⁊ tres pro
pōes hātes distinctiōem ex pte officij. C3 Sextū
dictū ad bonū ⁊ vtz sillo nō requirit^a conclu
sionē eē aliā vōl⁹ l⁹ s3 significatiōes a pmiss⁹ co
pla^a sūpt^a ⁊ a q̄l3 seorsū. s3 suffic^a ipaz distingui
officialiter solum. patet qz bene sequitur. om
nis disciplina est sophia. omnis disciplina est
disciplina. ergo omnis disciplina est sophia. ista
cōsequentia tenz in barbara. ⁊ tamē c^o ē i va
ce ⁊ significato pñse eadē cū maiore a q̄ so^o ol
significat offi^m. ḡ ad bo^m sillo suffic^a qz sit a^o offi^m
a q̄lib3 pmissaz seorsū sūptaz. Qd autē pdict⁹
sillogismus sit bon⁹. patet: quia ille sillogism⁹

⁊ ⁊

Priorum

ē bonus ad quē reducitur alius. vt appeat cui dens & necessarius. sed in p̄dictis sillōis factis in oppositis in cesare. p̄batur eē euidentis p̄ reductionē eius ad p̄mū sillm factum in barbara. capiēdo oppositū p̄mū cōclusionis de cesare p̄ minore de barbara. & maiorē p̄ maiore. inferendo p̄trariū minoris. & arguitur vt prius.

Secundo dubitatur. vtrū cōclusio sit de eēntia silli: & de h̄ dantur cōiter tres opiniones. Quaz̄ pria ē h̄. q̄ p̄ est de eēntia silli quā p̄bat duab⁹ rōib⁹. pria est p̄ ponit in diffōne silli. Dicitur eni sill⁹ oī i qua gbus dā pōitis aliud qdē. s. q̄ ḡ rē. ḡ cōclusio includit in eēntia silli. ¶ 2ª sic. cōclusionē sola variata variatur & modus. & ex p̄nti sill⁹. ḡ p̄ vī eē de eēntia sillōis. añs p̄. q̄ barbara & baralipton sūt mōi distincti q̄ n̄ solū distincti ex p̄te 2^a. ḡ variatio 2ª variat modus. ¶ 3ª oppinio t̄z p̄rem negatiua. s. q̄ p̄ non ē de eēntia silli. p̄bat quadruplī. pria q̄ effectus non ē de eēntia sue cāe. sed p̄ ē effect⁹ sillōis. ḡ n̄ ē de eēntia ei⁹. 2ª sic forma eēntia sillōis sillōis q̄ ē mōus & figura saluat i p̄missis t̄m. ergo est p̄ter essentialē formam sillōis. & p̄ p̄ns ē eēntia ei⁹. ¶ 3^a variatio aliquo qdē de eēntia alicui⁹ variat & illud. s. cōclusionē variata n̄ variat sillōis. ḡ p̄ nō ē de eēntia sillōis. b^a p̄. per p̄h̄z secundo b^a. vbi vult qd idē sill⁹ pōt inferre plures cōclusiones. ¶ 4^a sic. aristo. v̄sus finē p̄mi bui⁹ docet resolvere sillm in tres terminos & duas p̄positiones. ḡ vī q̄ cōclusio sit aduēcticia. & p̄ter eēntia sillōis. ¶ 5^a ē oppinio q̄ p̄sistit i vna distinctione & duob⁹ dictis. Distinctio est hec sill⁹ pōt capi q̄druplī. vno p̄zie it̄ctionalī. & ē vna oīo cōpōita ex duab⁹ p̄missis & vna cōclusionē cū nō illationis q̄ d̄r eē hec coniūctio ḡ ḡ vī sill⁹. 2^a pōt capi sillōis sc̄de int̄ctionalī v̄z. vt ē qdā respect⁹ rōis sūdat. s. h̄a bitudine p̄missaz̄ in ordine ad cōclusionē. 3^a capī p̄ ipsa necessaria bitudine p̄missaz̄ ad cōclusionē. q̄rto mō capī sill⁹ p̄ actu discursu oī intellect⁹ quo discurret a p̄missis ad cōclusionē. ¶ pria d̄z ē istud. si capī sill⁹ trib⁹ vltimis mōis cōclusio nō ē de eēntia silli. p̄ p̄ mo. q̄ nec p̄misit h̄ mō sūt de eēntia isti⁹ sc̄de intentionis que ē sill⁹ cū h̄at rōem sūdamēti remoti vel termi respectū isti⁹ int̄ctionis 2^a q̄ ē sillōis. Tū sc̄do. q̄ sūdamēti & terminus non sunt de eēntia respectū medij. sed p̄misit &

2^a se h̄nt tanq̄ fundamētū & termin⁹ respectu bitudinis necessarie p̄missaz̄ ad cōclusionē. tū 3^a q̄ nec p̄misit nec cōclusiones sūt de eēntia act⁹ intelligēdi quo intellect⁹ discurret de p̄missis ad cōclusionē. ¶ Sc̄d̄z dictū cōclo ē de eēntia silli pria mō sūpti. p̄. q̄ sill⁹ sūpt⁹ pria mō formalī & intrinsece ē oīo cōpōita ex p̄missis & ex cōclusionē cū nota illationis. ergo intrinsece & eēntialī cōplectī cōclusionē. & ex hoc p̄ quid sit dicendum ad dubium.

Tertio dubitatur. Utrum ad veritatem sillōis requiratur q̄ cor pule p̄missaz̄ sint eiusdē t̄pis. Et vī q̄ sic. q̄ nisi sic sequerēt ex v̄o falsū. p̄ p̄na sic arguēdo. oīs h̄ō ē alb⁹. adam fuit h̄ō. ḡ adā ē albus. R̄n̄ p̄ duo dicta. pria dictū q̄ i bono sillōis canēdū ē ne arguat a min⁹ ap̄lo ad magis amplū cū distributione magis apli. vī ecōtra sine distributionē ē cauēdū ē q̄ mediū sit magis amplū in p̄missa in q̄ maior distribuit q̄ in p̄missa in qua minor distribuitur. d̄r autē termin⁹ teneri magis aplē q̄ in vna p̄positōe supponit p̄ aliquo p̄ quo nō supponit in alia. Et in hac p̄pōe. h̄ō currit. iste termin⁹. h̄ō. tenetur magis aplē q̄ in ista aliq̄ h̄ō currit. q̄ i p̄ma sup̄pōit indifferēt p̄ viro & muliere. in 2^a autē sup̄pōit p̄ viro t̄m. ¶ 2^a dictū ad bōitatē sillōis n̄ regritur q̄ p̄misit sint eiusdē t̄pis p̄. q̄ b̄n̄ segtur. oīs h̄ō currit. oīs h̄ō ē aial. ergo oīs h̄ō currit. vel sic. oīs h̄ō ē alb⁹. qdāz h̄ō fuit niger. ḡ aliqd qd fuit nigrū ē albū. Et p̄firmat. q̄ nisi sic seq̄ret q̄ nūq̄ valeret sill⁹ ex vna de iēē & alia de modali. c^a op^m dicit isra.

Ad rationes ante oppositum. ¶ Ad primam patuit in p̄mo notabili quomodo per dici de omni & dici de nullo intelliguntur due p̄positiones vere & manifeste que sunt p̄incipia complexa regulatiua sillōis. ¶ Ad secūdam dicitur q̄ dici de omni & dici de nullo sunt p̄incipia regulatiua sillōis. Quorum medium ē terminus cōmunis non autem illorum quorum medium terminus ē discret⁹. Pōt ēt dici q̄ nullus sillōis expositiois tenet gratia forme nisi i virtute dici de omni vel dici de nullo. Et ideo oī vnam p̄missam equi pollere vni vniuersali. in qua sit dici de omni vel dici de nullo. ¶ Ad tertiā dicitur. q̄ illi sillōis sunt perfecti qui regulantur i media te per dici de omni vel dici de nullo. illi vero q̄

Primus

mediate regulant dicuntur imperfecti

Veritur Utrū uersio in terminis sit
 aīa formalis ab argumētatōe
 distincta. Et arguit p q non p
 pma partē. qz uersio ē p dīca
 ti i sīm mutato r econ. g nō ē
 aīa. Et pfirmat. qz i uersioe n ē nisi vñ aīa
 g uersio non ē aīa. tenet aīa. qz ex vno nihil
 seqt. Et arguit z sic p scda partē. qz uersio n
 tenet i terminis oibz retēta sili forma arguēdi.
 g nō ē aīa formalis. aīa p3. qz n tenet i terminis
 obligs nec in terminis ampliatiuis. Et arguit 3o
 extra tertiā partē. qz uersio ē aīa emti. g nō
 ē aīa distincta ab argumētatōe. Aīa p3. qz cō
 uersio ē aīa. z nō ē aīa sillogi. nec exēplaris
 nec inductiua. ergo est emti. cōsequētia tenz
 a sufficiēti diuisione. Et in oppositū ē aristo.

Primo sciēdū ē qz p declaratōe termi
 noz ponit vna distictio z vñ
 dcm. Distictio ē hec. cōuersio pōt capi duplr
 pmo p mutatiōe logicali sit p dīcati i situ
 l bi z ecōuersio. z sic cōuersio ē passio terminoz
 z nō ppōnū. Alio mō capī cōuersio p nēcia
 habitudine ppōis cōuertētis ad cōuersam. et
 sic ē passio ppōnū. q itez ē duplex. nā qdā ē q
 causat ex parte mutatiōis q lītatis. cuiusmodi
 ē cōuersio i oppositū q lītate. Alia cā ex mu
 tatiōe p dīcati in subm z econtra. z illa vocat
 cōuersio in terminis q sic cōiter diffinit. Lon
 uersio i terminis ē ouaz ppōnū categoricaz
 vtroqz termino participatiū vñ ad alterā for
 malis cōia. Et dictū ē istud. argu in sua cōita
 te sumpta sic pōt diffiniri. Est cōia in c ante
 ponit mediū nō positū i cōite. ex q diffōne eli
 ciunt due cōditiōes reqsite ad hec qz aliqd sit
 argo. Prima ē q sit cōia nēcia. Scda est qz in
 ante talis cōie ponat vñ termin nō posit in
 cōite q termin d3 ē mediū i reductōe talis
 ar nō ad fillm. Et per b excludit cōuersio vbi
 tam in ante qz i cōite sunt precise idē termini

Secūdo sciēdū ē qz aristo i b. 4. c. deter
 minat d p prin pferciuo fillōz
 sez de cōuersione. et cōtinet duas partes pnci
 pales. in qz prima determinat de cōuersioe
 ppōnū de inē simplicif. Et cōtinet 3. cōclōes
 pn. In qz pma tāgit. 3. diuisiones valētes ad
 cognitionē que propositiones debent conuer
 ti. Et prima diuisio ē hec. ppōnū alia ē de sim
 plici inē. alia ē de nēcio inē. z alia ē de pūm

genti inē. Et Scda diuisio. ppositōz fin vñā
 quāqz locutōez alia ē affirmatiua. alia ē nega
 tiua. Et Tertia diuisio. ppōnū tā affirmatiua
 qz negatiua p alia ē vñis. alia ē particularis. z
 alia īdefinita. Et Scda 2o tāgit qtuor regulas
 de uersione ppōnū de inē. Prima regula ē
 h. nēce ē vñez negatiua d inē simplr uerti in
 terminis. vt si nulla voluptas ē bonū nullum bo
 nū ē voluptas. Scda regula ē. nō ē nēce vñez
 affirmatiua uerti vñr. s3 nēce ē cā uerti i pri
 cularē. vt si ois voluptas sit bonū nēce ē qd
 dā bonū ēē voluptatē. Tertia regula ē. nēce
 ē particularē affirmatiua uerti particularē
 in terminis ut si qdā voluptas sit bonū: quoddā
 bonū erit voluptas. Et 4a regula ē. nō ē neces
 se pziatiua picularē uerti sim i terminis. qz
 nō ē nēce qz si hō n isit alicui aīali qz ē aīal
 non isit alicui hōi. Et 3o tangit pbatōes pze
 dictarū qtuor regularū per rōes formatas i
 finis nō significatis. Et prima regulam pbat
 sic qz bene seqt nullū. b. ē. a. g nullū. a. erit. b.
 qz ex oppōito aītis. f. aliqd. a. ē. b. inferē oppo
 sitū aītis. f. aliqd. b. ē. a. Hoc pbat Aristo. per
 fillm expositōriū. qz si ista qdā. a. ē. b. qz con
 tradictoria aītis sit vñ: tunc erit aliqd vñū et
 idē qd erit. a. et b. z sit. c. tūc argi sic per fillm
 expositōriū. c. ē. a. c. ē. b. g. b. ē. a. z illa ē cōtradi
 ctoria aītis. Et regula pbat sic. bene seqtur
 oē. b. ē. a. g qdā. a. ē. b. qz ex oppōito cōseqntis
 inferē oppositū cōtradiictōriū aītis. vt si nul
 lum. a. sit. b. tunc nullum. b. erit. a. quod ē con
 trariū isti oē. b. ē. a. Et 3a regula pbat. qz bene
 seqt quoddā. b. ē. a. g quoddā. a. ē. b. p3 qz ex
 oppōito aītis. f. nullū. a. ē. b. inferē oppo
 aītis. f. nullū. b. ē. a. Et 4a regula sic pbat qz non
 seqt quoddā. b. nō ē. a. g quoddā. a. n ē. b. patet
 qz ponat q. b. sit aīal. et. a. sit hō: tūc nō seqtur
 si aīal nō sit hō qz hō non sit animal

Tertio sciēdū ē qz circa hūc textū icidūt
 qtuor difficultates. Et prima ē
 Quare i pria diuione ppōis nō enumerat ppō
 nē de possibili nec illā de impossibili. Rō ē qz p
 pōes de possibili uertūt sicut ille de trigeti
 et ille d impossibili sicut ille d necessario. ut ifra
 patebit. Et 2o difficultas. Utrū per id pñ ade
 qte possint pbari qtuor regule p dīcte. Rñr
 q nō: s3 pncipiū pbandi ppōem vñem negati
 uā: ē sillogism expositōriū. pncipiū vñ p bādi
 vñem affirmatiua ē ista maxima. Quodlibet
 cum quolibet uel ei oppo stat. Principium

Priorum

aut probandi cōuersionē particularis affirmatiue ē ista maxia. **O**is illa cōia ē bona in q̄ ex opposito autis inferi oppositū autis. **T**ertia difficultas. q̄re particularis negatiua non cōuertit simpliciter in finis. **R**ō ē duplex. p̄ia q̄ ex v̄is nō seq̄ falsū. **S**ec̄da q̄ argueret a nō distributo ad distributū. hoc totū p̄ cōuertēdo istā. quoddā aīal nō ē homo: i hāc: qdā hō n̄ ē aīal. **Q**uarta difficultas. q̄re aristo. nō fecit mētionē de cōuersione per cōtrapōnē. **R**ō ē q̄ determinat. aristo. de cōuersione put ē p̄ncipiū effectiūū sillozū. sed i reductione sillozū ip̄fectoz nō debēt accipi noui smi: s̄ in cōuersione per cōtrapōnē accipiūt noui termini: mutant enī finini finiti in fininos infinitos. **E**x quo seq̄ q̄ t̄m sūt due spēs cōuersionis. s. cōuersio simplex et per accidēs. **E**st enī cōuersio simplex mutatio p̄dicati i s̄b̄i et ecōtra manēte eadē qualitate et q̄ritate sc̄dm quā cōuertit̄ vn̄uersalis negatiua in seipsā: et particula ris affirmatiua i seipsā. sed cōuersio per accidēs ē mutatio p̄dicati i s̄b̄i et ecōtra manēte eadē q̄litate sed mutata q̄ritate. et sc̄dm hāc cōuertit̄ vn̄uersalis affirmatiua in particularē affirmatiua: et vn̄uersalis negatiua in particularē negatiua. **Q**uinta difficultas. vtrū ista p̄pō hō albus ē albus sit cōtingēs vel necessaria. **R**̄r per duo dicta. **P**rimū dictū ē vna regula que potest elici ex textu. sc̄ q̄ quelibet p̄pō particularis affirmatiua ifert duas premis̄sas sillogismi expositoz: in q̄rū p̄ia predicat̄ s̄b̄i de p̄noie demonstratiuo demonstratē ali quod singulare. et in secūda predicat̄ p̄dicatū de eodē p̄noie demonstratiuo. ut ista qdā. a. ē b. inferri istas duas singulares β. s. c. ē. a. et hoc s. c. ē. b. **S**ec̄dm dictū. ista p̄pō. hō albus ē albus p̄babiliter dicit̄ ē cōtingēs. p̄ q̄ ifert duas p̄missas cōtingētes. ḡ ipsa ē cōtingēs. et cōsequētia. q̄ ex n̄cio non seq̄tur nisi n̄cm. aīis pat̄z supposito q̄ per p̄nomē demonstratiuū per se s̄p̄tū possit solū demonstrari suppositū termi absoluti. q̄ si debeat demonstrari suppositū termi cōnotati oportet sibi addere cōnotatū per talē terminū. vt si dicat̄ β est albus solū demonstrat̄ subiectū albedis. sed si dicat̄ β albus est albus tūc demonstrat̄ suppositū albi r̄n̄salis. **C**ōuersio i terminis est cōsequētia formalis ab

Conclusio

Primo

Dubi argum̄tatiōe distincta
rat̄ vtrū ad seruandā formalita

tē cōsequētie in cōuersionib⁹ sit conueniens ponere ad subiectū cōuertētis istud additū qd est. **R**̄ides q̄ illud qd est subiectū p̄cise conuerse debet esse p̄dicatū cōuertētis et ē. **E**t ex β multoties contigit errare non sumendo debite subiectū et p̄dicatū p̄cisi in p̄pōib⁹ ideo ad euitādū istū errorē ponūt̄ur 4^{or} regule. **P**rima est q̄cūq̄ in aliqua p̄positione ponit̄ v̄bū p̄cie vel sc̄de personaz aut verbus excepte actionis s̄m supposito tūc illud suppositū qd dat itelligere debet esse subiectū. vt dicēdo sū in studioli ego ē subiectū. **S**ec̄da regula. q̄cūq̄ in aliq̄ p̄positione ponit̄ v̄bū adiectiū tūc illud est resoluendū in suū participiū et in β verbo est. et sic totū illud qd seq̄tur β verbū est erit p̄dicatū. vt dicēdo for. videt equū debet sic resolui fortes ē vidēs equū. et tūc β totū vidēs equū erit p̄dicatū. **T**ertia regula. si in aliq̄ p̄positione ponat̄ obliqu⁹ β potest esse dupl̄. q̄ vel talis obliquus ponitur a parte subiecti vel a parte p̄dicati. si a parte p̄dicati vel ponitur sine recto vel cū recto. si s̄m recto tūc resoluendū ē verbū in suū participiū et sic aggregatū ex obliquo et participio erit p̄dicatū. vt dicēdo panis ē ex̄is in furno sic debet resolui panis ē ex̄is in furno vbi β totū. s. ex̄is in furno ē p̄dicatū. **S**i aut̄ obliqu⁹ sumat̄ cum recto tūc aggregatū ex tali recto et obliquo ē p̄dicatū vt dicēdo brunellus ē asin⁹ fortis. **S**i vero talis obliqu⁹ ponat̄ a parte subiecti β est dupl̄. vel ponit̄ cū recto vel s̄m recto. si ponatur s̄m recto tūc obliqu⁹ debet resolui in ista tria. s. in suū rectū: in illud verbū est: et i istud pronomē q̄ vel qs̄ eiusdē casus cū obliquo. et tūc suus rect⁹ erit subiectū: et illud verbū est erit p̄cipalis copula. et totū sequēs hoc v̄bū est erit p̄dicatū. vt dicēdo regis interest debz sic resolui: rex est cui⁹ interest vbi iste termin⁹ rex ē subiectū. et β verbū ē d̄r p̄cipalis copla et totū sequēs β verbū est. s. cui⁹ interest ē p̄edicatū. **S**i vero obliquus ponatur cū recto: β est dupliciter. vel rect⁹ p̄cedit obliquū. et tūc aggregatū ex recto et obliquo ē subiectum. vt dicēdo capa fortis est alba: β totū capa fortis ē subiectū. **S**i obliqu⁹ p̄cedit rectū tūc talis obliqu⁹ resoluendus est in suū rectū et illud verbū est. et etiā in illud pronomē quis vel q̄ eiusdē casus cū obliquo. quia resolutione facta suus rect⁹ erit subiectū. et illud verbū est i ip̄so inclusū erit copula. et totū residuū erit p̄e

Primus

dicatū. vt dicēdo hoīs oculus ē dexter. dicitur
reſolui in iſtā. hō eſt c^o ocul^o ē dext^r. vbi li hō ē
p^rciſe ſ^r b^m. Et totū ſequēſ h^o vbi ē. ſ. h^o aggre-
gatū ē ocul^o ē dext^r eſt p^rdicatū. ¶ 4^a regula ſi
aliq^d deterioratio addat^r p^rdicato cōuerſe d^r illd^o
totū poni p^r ſ^r b^o conuertēt^r. vt null^o homo fal-
ſe ē aīal. totū h^o ex^ris falſe aīal. d^r eē ſub^r con-
uertēt^r. ex q^b p^r q^d ad ſeruādū p^rciſionē r^o to-
talitatē ſ^r bⁱ r^o p^rdicati d^r addi ad ſ^r bⁱ p^ruertētis
illud additū q^d ē. ¶ 1^a h^o additū conuertibil^r
equalit^r p^ricipio iſtⁱ vbi ē. r^o q^r p^rim^o iſtⁱ vbi ē.
p^rdicat^r. vel ē p^r p^rdicati. ideo adhuc cū illo ad-
ditio ſit d^r p^rciſo p^rdicato p^rciſū ſubiectum.

Secundo dubitat^r. vtz ad ſeruādū for-
malitatē p^rne in conuerſioni
b^o. necē ſit ponere in conuertēte aliq^d additū
q^d faciat terios eodē ſupponere ſic in cōuer-
ſa. R^o n^r p^r vna diſtinctionē r^o q^rtuor dicta. Diſti-
ctō ē h^o. duplices ſūt ſuppoſitiones. q^d ſūt oīo re-
pugnātes. r^o ſūt ille q^d ſic ſe h^oit. q^d termin^o ſup-
ponēs ſecūdū vna ſuppoſitionē non poteſt in-
ferre ſeipm ſupponētē ſcōm alia. Alie ſūt p^riz
conueniētes r^o p^rim diſtinctas. qⁿ. ſ. termin^o
ſupponēs ſcōm vna ſuppoſitionē infert ſeipm
ſupponētē ſecūdū alia r^o n^r c^o. ¶ 1^a p^rimū dictū
ē. a ſuppoſitionē ſimplici ad p^rſonālē non v^z con-
ſequentia. nec c^o. vt n^r ſeq^r homo ē ſpēs. g^o ali-
quis homo ē ſpēs nec econtra. ¶ 2^a dictum. a
ſuppoſitionē m^oali ad p^rſonālē vel ſimplices n^r
v^z conſequentia. nec econtra. vt n^r ſeq^r homo ē di-
ctio diſſillaba. g^o aliquis homo ē dictio diſſillaba
nec econtra. ¶ 3^a Tertiū dictū a ſuppoſitionē
determinata ad diſtributā n^r v^z conſa. ſz bene
econtra. q^r tūc argueret^r a n^r diſtributo ad diſtri-
butū. ¶ Quartū d^rz. a ſup^o conſuſa tūc ad de-
terminatā n^r ē bona conſequentia remanētē ſin
cathegoreumate conſūdētē. ſz b^o econtra. ex
q^b p^r q^d ad ſeruādū formalitatē conſequentie
in conuerſionib^o necē ē ponere in conuertēte
quoddā additū q^d faciat ter^o ſuppo^o eodē ſi-
cut in conuerſa. Et ad cōuertēdū iſtā. homo ē
dictio diſſillaba d^r aliq^d addi. g^o q^d dictio diſ-
ſillaba ē iſta dictio homo.

Tertio dubitat^r. Utz ad ſeruādū for-
malitatē conſequentie in cōuer-
ſionib^o ſit ponēdū aliq^d additū in conuertē-
te. q^d faciat terminos teneri eque ample. r^o e^o
ſtrictē r^o eque appellatē ſicut in conuerſa. Re-
ſpondet^r q^d ſic. vt iſta. nullū mortuū ē homo.
v^z cōuerſi ſic. g^o nihil q^d ē homo ē mortuum.

Et iſta. nullus homo ē mortuus. d^r cōuerſi. g^o
nullū mortuū ē vel fuit homo. Silr iſta. nul-
lus homo ē mulier. d^r cōuerſi. g^o nulla mulier
ē aliq^d homo. ſz iſtⁱ. ſortes p^rmittit tibi dena-
riū. d^r ſic conuerſi. g^o q^d d^r p^rmittēs denariū
ē ſortes. Ex his trib^o dubijs p^rit elici q^rtuor re-
gule requiſite ad conuerſionem. q^d ſi obſeruent^r
in conuerſio conuerſionū n^r erit d^rabilis inſtā-
tia. Prima ē q^d obite ſumāt ſub^r r^o p^rdicatū. Et
illd^o q^d p^rciſe ē ſ^r b^m i vna ſit p^rdicatū in alia. et
econtra. r^o hoc ſz artē datā i p^roubio. ¶ 2^a q^d n^r
arguat^r a ſuppoſitionē repugnātē ad ſuppoſiti-
onē repugnātē r^o h^o ſz artē datā in ſcōo dubio
¶ 3^a ē q^d termin^o teneāt^r e^o ſtrictē r^o e^o āple in
conuerſa r^o in conuertēte. ¶ 4^a q^d n^r ſit varia-
tio appel^o ſicut patuit in tertio dubio.

Ad ratiōes Ant^r oppoſitū. ſoluūtur ex
ante dictis. r^o hec de que-
ſtione dicta ſufficiant.

Veritur Utrū oēs p^rpo-
ſitiōes de necē ſi-
t^r oēs affir^o de p^rigēti eodē cō-
uertāt^r ſic ille de inecē. negatiue
v^o de p^rigēti n^r necē cōuertāt^r
oppoſito mō ſicut ille de inefſe.
¶ Arguit^r p^r 3^a p^rimā p^rte. q^r nō ſeq^r. nullū hoīz
eē ridētē ē necē. g^o nullū ridētēz eē hoīem eſt
necē. Itē nō ſeq^r oēs grāmaticū eē hoīem eſt
necē. g^o aliq^d hoīem eē grāmaticū ē necē. itē
non ſeq^r. creatē eē deū ē necē. g^o necē ē deū
eē creatē. ergo ille de neceſſario non p^ruertūt^r
eodē mō. ſic ille de iecē. ¶ Arguit^r 2^a ſcōam p^r-
tem. q^r non ſequitur. oē animal contingit eſſe
ſanū. g^o quoddā ſanū contingit eē animal. cūz
aīis ſit verūz r^o conſequens ſit falſum eo q^d oē
ſanum de neceſſitate eſt animal. ergo. p^rponēs
affirmatiue de contingēti non conuertūt^r
eodē modo ſicut ille de inecē. ¶ Arguit^r ter-
tiō cōtra tertiam partē. quia bene ſeq^rur. nul-
lam tunicam contingit eē albam. ergo. nullūz
album contingit eſſe tunicaz. g^o vniuerſalia ne-
gatiua de contingēti eodē modo conuertit^r
ſicut vniuerſalia negatiua d^r inecē. Antecedē
patet in textu. Et confirmatur quia particu-
laris negatiua de contingēti nō neceſſario po-
teſt conuerſi ſimpliciter. ergo p^ropoſitiōes ne-
gatiue de contingēti non neceſſario non ſe-
habent oppoſito modo ad illas de inefſe. An-
tecedēns patet. quia argueretur a n^r diſtribu-
to ad diſtributum. ¶ In oppoſitū ē ariſto.

Conuerſio

Priorum

Primo sciendū ē qd p declaratiōe terio-
rum ponit quatuor distinctiones
¶ Prima distinctio ē h. ppōnes modales pnt
bre duplicē sensū. s. cōpositū et dīstū. in cōuersi-
onibz at illaz pcedendū ē a sensu cōposito ad
sensū cōpositū. vel a sensu dīsto ad sensū dīstū
et nō a sensu dīstū ad cōpositū vel econtra ne
cōmittat fallacia ppōis et dīstōis. ¶ Secūda
distinctio. ppōitōnū modalīū qdā sūt affirmati-
ue in qb. s. dcm manet affirmatū siue mōus
nege siue n. Aliē sūt negatiue in qb. s. nega-
ferf ad dcm siue modus nege siue nō. ita qd
in ppōito modales dicūt a in qb ne? non ē
lata ad dcm siue fuerit lata ad modū siue nō.
Et ille dicūt negatiue in qb negatio ferf ad di-
ctum siue fuerit lata ad modū siue nō. Simili-
ter in ppōito vocant ille vles vel pliculares
q sūt vles vel pliculares ex pte sibi dicti. ¶ 2°
distinctio ppōitōnū modalīū qdā sūt de ne-
cessariis i qb. s. ponit ille mod? necesse. Nam
dīa ē inter ppōem necīaz et ppōem de necīo.
q necōis ppō necīa ē de necīo nec ecōtra. Alia
ē ppō de ptingēti nō q ipsa sit cōtingēs. s. eo
qd in ipsa ponit mōus cōtingētiē. Alia ē de con-
tingēti possibili in q. s. ponit ille mod? ptingēs
capt? in sua cōitate p cōtingēti alto. Alia ē de
cōtingēti necīo in q ponit ille mod? cōtingēs
capt? p ptingēti necīo. Et alia dī de cōtingenti
nō necīo in q ponit ptingēs captū p nō necīo
¶ Quarta distinctio duplī pōt intelligi moda-
les pueri. Uno mō fm se totas. ita qd modus
fiat sūbī et totū dictū fiat pdicatū et ecōtra. et
de tali cōuersiōe nō tractat arist. i textu. Alio
mō pōt intelligi qd puerat f3 suas ptes. s. q ad
dcm. ita qd pculū pdicatū dēi fiat pculū f3 dēi.
et c. et dī tali cōuersiōe modalīū tractat arist.

Secundo sciendū ē qd in secūda parte
pncipali h? capitulo determinat
ari. de puerfione ppōnū modalīū. Et cō-
tinet duo pūcta. In pūo dēteriat de puerfioni-
bus ppōnū de necīo et intēdit duas pcones.
Quaz pma ē h. oēs ppōes de necīo cōuertun-
tur sic ille de in eē. p3 qz vlis negatiua puerit
in vlem negatiuā. s3 vlis affirmatiua et plicla-
ris affirmatiua puerit in pliclarē affirma-
tiuā. Prima p3 p3. qz bñ seqt nullū. b. eē. a. est
nece. g nullū. a. eē. b. ē nece. qz opp^m pntis spu-
gnat aīti. g pntis ē bōa. Alis p3. qz opp^m pntis ē
ista quoddā. a. ptingit eē. b. ad quā seqt ista qd
dā. b. ptingit eē. a. qz vtraqz p3 repugnat aī-

cedēti. Scda p3 p3. qz bñ seqt. oē. b. nece ē esse
a. g qdā. a. necesse ē eē. b. qz ex oppōito pntis
s. nullū. a. ptingit eē. b. inferf oppōitū aītis. s.
nullū. b. ptingit eē. a. et sīlī pbari pōt conuer-
sio pliclaris affirmatiue. ¶ Scda 2°. ppō pti-
cularis negatiua de necīo nō puerit simplī pp-
cām p^o dictā in puerfionibus ppōnū de iesse
In 2° pūcto dēteriat arist. de puerfionibus p-
pōitōnū de cōtingēti. et continet gñq3 pclu-
siones. ¶ Pria 2° tāgit vnā dionem cōtingēti
tis. et ē hec. cōtingēs dī triplī. Nam quoddā
ē cōtingens necessariū. aliud ē nō necīum. et
aliud cōtingēs altū qd conuertitur cū possi-
bili. ¶ 2° conclusio. oēs ppōes affirmatiue de
cōtingēti conuertuntur sicut ille de in eē. et dī
necīo. p3. qz bñ seqtur oē. b. vel quoddā. b. cō-
tingit eē. a. g aliquod. a. ptingit eē. b. qz ex op-
posito pntis. s. ptingit nullū. a. eē. b. inferf op-
positū aītis. s. cōtingit nullū. b. eē. a. ¶ 3° 2°
ppōes negatiue de cōtingēti alto eodē mō-
do puerit sicut ille de icē. p3. qz vniuersalis
negatiua cōuertit in vlem negatiuā et plicula-
ris negatiua nō conuertit in terminis. Pria p3
p3 per duo exēpla. Pmū exēplū ē de contin-
genti necīo. nam bñ seqtur cōtingit nullum
equū eē boiem. g ptingit nullū boiem eē equū
Scdm exēplū ē de cōtingēti nō necīo. quia
bñ seqt ptingit nullā tunicā eē albā. g. contin-
git nullū albū eē tunicā. qz opp^m pntis repu-
gnat aīcedēti. Nā opp^m pntis ē. nō cōtingit
nullū albū eē tunicā. qd egpollet huic. nece ē
quoddā albū eē tunicā. q sic cōuertit. necesse
ē quoddā tunicā eē albam. et vtraqz illaz repu-
gnat aīti. s. huic. cōtingit nullā tunicā eē albā
Et addit arist. qd plicularis negatiua de cōtin-
genti alto nō conuertitur simplī pp-
cām pri^o dictam. ¶ 4° conclusio. ppōes negatiue de con-
tingēti ad vtrūlibet nō cōuertit sīlī sicut ille
de in eē. qz vlis negatiua de cōtingēti nō cō-
uertit simplī. s3 p accidēs tm vel in oppositā
qilitatē. sed plicularis negatiua bñ conuer-
titur simplī in pliclarē negatiuā vt inferius
videbit capitulo de cōtingēti. S3 qz dicit p^o
istas negatiuas. cōtingit nullū boiem eē al-
bum. nece ē nullū boiem eē equū. cederz ali-
quis qd iste sunt simpliciter negatiue. iō ad B
remouēdū posuit arist. quintā conclusionē. s.
qd ppōes in quibus modus affirmat et v^o ne-
gatur nō sūt negatiue. imo bñ affirmatiuam
figurā. idē sūt de spē ppōnū affirmatiua p3

modales

Necesse
contingēs

conuerfio

contingēs

Negatiua

Primum

qz sicut se hz eē et nō eē in illis de in eē. ita se hēt
modus i modalib⁹. Sz in illis d in eē. ille dictū
tur simplr affirmatiue in gb⁹ affirmat b vbu
est. g in modalib⁹ ille sunt simpliciter affirma
tiue in gb⁹ affirmat modus. Ad inoz p3. quia
iste sunt simpliciter affirmatiue ē nō bonū. est
non albū. et vlr qñ dī hoc ē non hoc. et qz nō se
ci mētionem de cōuersione ppōnum de pdi
catis infinitis cō sūt iste. est non bonū. est nō
album. crederet aliqz q alio? conuerteret qz
dictum sit. hoc remouēs dicit qz hō ppōes de
predicatis infinitis eodem mō cōuertūtur sic
alie affirmatiue de quibus dictum est superi
us in pluribus locis et cetera.

Tertio sciendū ē. qz circa hunc textū in
cidit qtuor difficultates. ¶ Pri
ma vtrū sit verū illud qd dicitur in textu. i. qz
in omnib⁹ affirmatiuis de contingēti silr se
hēbant fm conuersionē sicut in illis de in esse
Et vtrū qz non qz non sequitur contingit ad vtrūli
bet. oē ens eē deum qz cōtingit ad vtrūlibz qñ
dam deū eē ens. cū aīis sit verū et pñs falsum.
Rār per duo dicta. ¶ Prīmū qz in hoc caplo
pncipaliter itēdit arill. de modalib⁹ in sēlu cō
posito qz conuertūt sicut ille de in eē. Quarū
conuersio pōt probari per illud pncipiū. si aī
cedens ē nec in consequēs erit necessariū. et si
aīis sit cōtingēs pñs erit cont. ngēs. ¶ Scdm
dictū qz pdicta conclusio text⁹ o3 intelligi de
ppōib⁹ de contingēti in sensu cōposito et ca
piendo contingens p cōtingēti necessario vl
p contingēti alto qz ppō de cōtingēti ad vtrū
libet nō quertit in illaz de eodē mō. sz in vā de
pctgēti alto. qz nō seqt contingit ad vtrūlibet.
oē aīal eē hoīem. g ptingit ad vtrūlibet quēdā
hoīnē eē animal. cū aīis sit verū et consequens
falsū. Sed si in an^{te} capiat contingēs p cōtin
genti ad vtrūlibet et in pñte p contingēti alto
et tūc bene valet consequētia. ¶ Scda difficul
tas qre ē qz vlis negatiua de contingēti non
cōuertit simplr sz bñ pticularis negatiua. rō
pmi ē. qz vlis negatiua de contingēti ad vtrū
libet equipollet vli affirmatiue q nō cōuertit
tur simpliciter. Sed tm p accidēs. iō neqz vni
uersalis negatiua sibi egpollens pōt conuerti
simpliciter. Rō scdi ē quia pticularis nega
tiua de contingēti ad vtrūlibet ē equipollēs
vni pticulari affirmatiue que pōt conuerti
simpliciter. iō rē. ¶ Tertia difficultas qualr
est saluabile qz ppōsiones modales in qbus

verbū negatur solū. et non modus eē affirma
tiuas cū tm in scdo periarmentias tales dicte
sint negatiue. Rār per vnam distinctionem
et duo dicta. ¶ Distinctio est hec. ppōsiones
modales in quibus verbū negatur et non mo
dus sunt duplices qdam sūt de sensu diuiso.
Alie sūt de sensu cōposito. ¶ Prīmū dictū
ē istud. ppōsiones modales de sensu diuiso
in gb⁹ dictū negatur solū et nō mod⁹ dñr sim
pliciter negatiue. qz in talibus pars pñ^{or} copu
le negatur. vt in secūdo periarmentias diceba
tur. ¶ Secūdū dictū modales cōposite in
quibus solum verbū negatur et non mod⁹ sūt
simpliciter affirmatiue p rationē textus addi
tam ad hanc conclusionē. p3 ēt aliunde quia
nūqz ppōsio reddit negatiua nisi copula pñ
cipalis negetur. Sed in modalibus cōposi
tis modi includūt hoc verbū ē quod debz esse
copula pncipalis in ipsis. Nam tm v3 conti
git sicut contingens ē. tale at vbum in ipis in
clusum nō pōt negari per solā negationē latā
ad dictū. Sed cū hoc regritur qz neg⁹ feratur
ad modū includentē talē copulā vbale3. Ul
tra dī qz in modalib⁹ cōpositi si pter modū
pōat explicite b vbu est. idicatiui mōi. tūc ad
dādā negatiua sufficit negationē ferri ad illō
vbu est. sz nō ferat ad modū vt ista est affirma
tiua nec ē nullū. b. eē. a. et tm ista ē negatiua ne
cesse nō ē. b. eē. a. in q tm ne nō cadit supra modū.
Silr ista dī negatiua contingēs nō ē. b. eē. a. nō
qz ne cadat supra modū. sz qz cadit supra co
pulam iplicatā in b vbo contingit. ¶ Quarta
difficultas vtrū idē regrit et sufficiat ad vira
tem ppōnum de oibus modis contingentis.
Rār qz nō sz ad vitarē ppōis de contingēti
alto regritur et sufficit qz ita possit esse sicut si
nificat p eius dictū. ideo ad vira ei⁹ dandā o3
dare vñā negatiua de possibili. Sz ad vitarē
ppōis de contingēti necio regrit et suffic illō
idē qz vificat ppō de contingēti necio. et silr
daret contradictoria eius sicut daret pdicto
ria de necessario. Ad vitarē at ppōsionū de
contingēti nō necessario requirit vritas vñ
us copulatiue cuius prima pars sit negatiua
de necessario. et secūda sit negatiua de impos
sibili. et ideo ad dandum eius contradictoriā
o3 dare vñā disiunctiua d ptrib⁹ ptradictibus
Conclusio responsalis. oēs ppōsio
nes de necessario vel con
tingēti necessario tam affirmatiue qz nega

Priorum

riue et oēs affirmatiue de contingēti et oēs negatiue de contingēti alto pueritū eodē sicut ille de icē. s. negatiue de contingēti nō necio oppōito mō pueritū. q. v. l. negatiue pueritū p accē. et p. t. c. l. a. ris negatiue simplr. d. q. tū ad oēs suas partes satis probata est in textu.

Primo dubitat. ut p. modales cōpositiue possint pueri q. ad se totas: et modales diuise possint pueri q. ad dictum. Ad p. m. p. rez duby. n. r. p. duo dicta et v. n. a. di. stinctōes. ¶ P. r. m. d. e. s. i. s. t. u. d. m. o. d. a. l. e. s. p. u. e. r. i. s. s. e. t. o. t. a. s. ē. m. o. d. u. q. d. i. r. e. c. t. a. p. d. i. c. a. t. i. o. e. p. d. i. c. a. t. u. r. d. d. e. o. f. i. e. r. i. s. b. z. t. d. e. z. f. i. e. r. i. p. d. i. c. a. t. u. r. ¶ C. z. m. d. e. z. m. o. d. a. l. e. s. cōpōite de vi s. m. o. d. i. s. s. i. m. p. c. a. c. e. de inē. et s. i. n. c. o. ut alias patuit in 2. o. p. i. e. r. m. e. n. i. a. a. ¶ D. i. s. t. e. h. d. u. p. l. i. c. e. s. s. i. n. t. m. o. d. a. l. e. s. q. d. a. s. i. n. t. i. n. q. b. p. o. n. i. t. m. o. d. d. e. s. i. g. n. a. t. a. d. u. e. r. b. i. a. l. i. q. p. p. e. d. i. c. i. t. m. o. d. a. l. e. s. d. i. s. e. t. i. l. l. e. n. p. n. t. p. u. e. r. i. s. s. e. t. o. t. a. s. cū a. d. u. e. r. m. n. p. o. s. s. i. t. s. u. b. y. c. i. p. e. n. e. c. p. d. i. c. a. t. u. r. i. A. l. i. e. s. i. n. t. m. o. d. a. l. e. s. i. n. q. b. m. o. d. d. e. s. i. g. n. a. t. n. o. i. a. l. i. t. et a. l. e. s. p. p. e. v. o. c. a. t. m. o. d. a. l. e. s. p. o. s. s. i. t. e. t. i. l. l. e. p. n. t. p. u. e. r. i. s. s. e. t. o. t. a. s. q. i. s. t. a. ē. b. o. a. p. u. e. r. s. i. o. b. o. m. i. n. e. ē. a. l. e. n. e. c. e. g. n. e. c. ē. h. o. i. e. m. ē. a. t. q. o. p. p. m. p. n. t. l. i. s. n. e. c. ē. h. o. i. e. z. ē. a. i. a. l. i. n. p. t. s. t. a. r. e. i. v. i. t. a. t. e. cū a. n. t. e. et i. z. m. o. d. d. e. b. e. a. t. s. p. p. d. i. c. a. r. i. d. i. r. e. c. t. a. et o. r. d. i. a. t. a. p. d. i. c. a. t. i. o. e. p. o. t. t. n. s. u. b. y. c. i. p. d. i. i. d. i. r. e. c. t. a. et o. e. s. t. a. l. e. s. p. u. e. r. s. i. o. e. s. s. i. n. t. p. u. e. r. s. i. o. e. s. s. i. m. p. l. i. c. e. s. A. d. i. c. o. z. p. t. e. d. u. b. y. n. r. p. v. n. a. d. i. s. t. i. c. t. o. e. z. q. ē. h. m. o. d. a. l. e. s. d. i. s. a. s. p. u. e. r. i. q. a. d. d. e. z. p. o. t. d. u. i. t. e. l. l. i. g. i. v. n. o. p. u. t. p. u. e. r. i. d. e. ē. q. d. p. e. i. s. o. s. b. o. d. e. i. f. a. c. e. r. e. p. e. i. s. u. p. d. i. c. a. t. u. r. et e. c. o. t. r. a. et h. cōi. r. s. o. l. z. c. a. p. i. p. u. e. r. s. i. o. i. m. o. d. a. l. i. b. n. e. c. h. m. o. d. a. l. e. s. d. i. u. i. s. e. p. n. t. f. o. r. m. a. l. i. p. u. e. r. i. i. m. o. d. a. l. e. s. d. i. s. a. s. q. i. n. s. e. g. t. c. r. e. a. n. t. e. ē. d. e. u. i. n. e. c. e. g. d. e. u. i. n. e. c. r. a. n. t. e. ē. n. e. c. e. q. i. s. e. s. u. d. i. s. o. a. n. s. ē. v. e. z. et n. i. s. f. a. l. s. u. A. l. i. o. p. n. t. m. o. d. a. l. e. s. d. i. s. e. cōu. e. r. t. i. c. a. p. i. e. d. o. cōu. e. r. t. e. r. e. p. u. t. i. d. e. ē. q. d. f. a. c. e. r. e. i. l. l. d. p. n. e. m. ē. h. o. c. d. e. m. o. s. t. r. a. s. i. l. l. d. p. q. s. u. p. p. o. e. b. a. t. s. u. b. i. n. d. e. i. c. ē. p. d. i. c. a. t. u. d. e. i. et e. z. et m. o. d. a. l. e. s. d. i. s. e. f. o. r. m. a. l. i. cōu. e. r. t. u. r. i. m. o. d. a. l. e. s. d. i. s. a. s. v. t. b. n. s. e. g. t. c. r. e. a. n. t. e. ē. d. e. u. i. n. e. c. e. g. d. e. u. i. n. e. c. ē. h. n. e. c. e. d. e. m. o. s. t. r. a. d. o. p. l. i. h. o. c. i. l. l. u. d. p. r. o. q. u. o. s. u. p. p. o. n. e. b. a. t. c. r. e. a. n. s. i. n. s. u. b. i. e. c. t. o. d. i. c. t. i.

Secundo dubitat. Ut p. ppōes d. pos. sibili pueritū eodē sicut ille d. cōtingēti et ille de ipōibili cōuertat eodē: sicut ille de necio. R. n. r. p. b. a. b. l. i. q. s. i. c. P. r. i. a. p. a. r. s. p. z. q. i. cōtīgēs et pōssibile cōuertit 2. o. p. s. p. z. q. z. ppōes de necessario i. e. et ppōes de necio nō inē. cōuertit eodē: s. ppōes de ipōssibili in eē e. g. n. a. l. e. r. i. l. l. i. s. d. e. n. e. c. i. o. n. i. n. e. c. e. g. p. p. o. e. s. d. e. i. m.

possibili eodē: cōuertit sicut ille de necio. Nec ē itelligēdū q. a. de ipōssibili cōuertat eodē mō sicut a. de necio et n. de ipōssibili sicut n. de necio. q. z. b. n. s. e. g. t. o. e. m. b. o. i. e. m. ē. a. i. a. l. ē. n. e. c. e. s. s. e. g. q. u. o. d. d. a. a. i. a. l. ē. h. o. i. e. m. ē. n. e. c. e. s. s. e. et n. nō s. e. g. t. o. ē. a. i. a. l. ē. h. o. i. e. z. ē. i. p. o. s. s. i. b. i. l. e. g. q. u. e. d. a. b. o. i. e. m. ē. a. l. e. i. m. p. o. s. s. i. b. i. l. e. s. z. ē. i. t. e. l. l. i. g. e. d. u. q. p. p. o. e. s. d. e. i. p. o. s. s. i. b. i. l. i. cōu. e. r. t. u. r. e. o. d. e. s. i. c. i. l. l. e. d. e. n. e. c. i. o. q. b. e. g. p. o. l. l. e. t. et q. i. s. t. a. o. ē. a. i. a. l. ē. h. o. i. e. z. ē. i. p. o. s. s. i. b. i. l. e. e. g. p. o. l. l. e. t. v. n. i. p. t. i. c. u. l. a. r. i. n. e. g. a. t. i. e. d. e. n. e. c. e. s. s. a. r. i. o. s. i. i. s. t. i. q. d. d. a. a. n. i. m. a. l. n. o. n. ē. h. o. m. i. n. e. z. ē. n. e. c. e. s. s. e. q. n. p. o. t. e. s. t. cōu. e. r. t. i. i. d. e. o. n. e. c. p. e. c. d. e. n. s. v. n. i. u. e. r. s. a. l. i. s. p. o. t. e. s. t. cōu. e. r. t. i.

Tertio dubitat. ut p. ppōes de necessa. rio negato cōuertat eodē sicut ille de necio affirmato. et ille de contingēti negato sicut ille de cōtingēti affirmato. n. r. p. v. n. a. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. e. m. t. r. e. s. s. u. p. p. o. e. s. et duo dicta. ¶ P. r. i. m. a. s. u. p. p. o. ē. h. p. p. o. e. s. d. n. r. d. e. cōtīgēti negato in q. b. o. f. e. r. t. n. e. g. a. r. i. o. a. d. cōtīgēs. v. t. d. i. c. e. d. o. h. o. i. e. m. ē. a. i. a. l. nō ē. cōtīgēs. et ille d. n. r. d. e. n. e. c. i. o. n. e. g. a. t. o. i. n. q. b. o. n. e. g. a. t. i. o. f. e. r. t. a. d. m. o. d. u. v. t. d. i. c. e. d. o. o. ē. a. i. a. l. n. ē. h. o. i. e. m. ē. n. e. c. e. s. s. e. ¶ C. z. s. u. p. p. o. p. p. o. d. e. mō n. e. g. a. t. o. n. a. p. l. i. m. e. r. e. t. d. i. c. i. d. e. i. l. l. o. s. z. d. e. a. l. i. o. c. u. i. e. g. p. o. l. l. e. t. s. i. c. n. e. g. a. r. i. a. d. i. s. t. i. c. t. i. a. nō. p. p. e. d. i. s. i. n. c. i. u. a. s. z. m. a. g. i. c. o. d. e. p. r. i. b. o. d. i. c. e. n. t. i. b. ¶ C. z. s. u. p. p. o. s. i. t. i. o. o. e. s. p. p. o. e. s. d. e. n. e. c. i. o. n. e. g. a. t. o. e. g. p. o. l. l. e. n. t. v. n. i. d. e. cōtīgēti affirmato et d. e. d. i. c. t. i. d. i. c. e. n. t. i. b. u. s. s. i. l. r. o. i. s. p. r. o. p. o. d. e. cōtīgēti negato e. g. p. o. l. l. e. t. v. n. i. d. e. n. e. c. i. o. a. f. f. i. r. m. a. t. o. ¶ P. r. i. m. o. d. i. c. t. u. ē. i. s. t. o. p. r. o. p. o. e. s. d. e. n. e. c. i. o. n. e. g. a. t. o. d. e. b. e. t. cōu. e. r. t. i. s. i. c. i. l. l. e. d. e. cōtīgēti affirmato. q. b. o. e. g. p. o. l. l. e. n. t. v. t. i. s. t. a. q. u. e. d. a. b. o. i. e. m. ē. a. l. b. u. nō ē. n. e. c. e. s. s. e. s. i. c. cōu. e. r. t. u. r. q. u. o. d. d. a. a. l. b. u. ē. h. o. i. e. m. n. ē. n. e. c. e. s. s. e. q. z. s. u. a. e. g. p. o. l. l. e. s. d. e. cōtīgēti affirmato. s. i. s. t. a. n. u. l. l. u. z. b. o. i. e. m. ē. a. l. b. u. ē. cōtīgēs cōu. e. r. t. i. s. i. m. p. l. i. r. e. x. q. u. o. s. e. g. t. q. i. s. t. a. o. ē. a. i. a. l. ē. h. o. i. e. m. nō ē. n. e. c. e. s. s. e. s. i. c. d. z. cōu. e. r. t. i. g. q. u. e. d. a. b. o. i. e. m. ē. a. i. a. l. n. o. n. ē. n. e. c. e. s. s. e. cū a. n. s. s. i. t. v. e. z. et n. i. s. f. a. l. s. u. s. a. l. t. e. i. n. s. e. s. u. cōp. o. s. i. t. o. et h. ē. i. d. q. z. i. l. l. a. e. g. p. o. l. l. e. t. v. n. i. p. t. i. c. u. l. a. r. i. n. e. g. a. t. i. u. e. d. e. cōtīgēti affirmato. s. i. s. t. i. q. u. o. d. d. a. a. l. n. ē. h. o. i. e. m. ē. cōtīgēti. q. nō p. o. t. cōu. e. r. t. i. g. n. e. c. p. e. c. d. e. n. s. v. l. i. s. p. o. t. e. r. i. t. cōu. e. r. t. i. ¶ C. z. m. o. d. i. c. t. u. p. r. o. p. o. e. s. d. e. cōtīgēti negato eodē mō cōu. e. r. t. u. r. s. i. c. i. l. l. e. d. e. n. e. c. i. o. a. f. f. i. r. m. a. t. o. q. u. i. b. o. e. q. u. i. p. o. l. l. e. t. v. t. i. s. t. a. q. u. e. d. a. b. o. i. e. m. ē. a. i. a. l. n. o. n. ē. cōtīgēs. s. i. c. cōu. e. r. t. i. t. u. r. g. q. u. o. d. d. a. a. i. a. l. e. s. s. e. h. o. i. e. m. n. o. n. e. s. t. cōtīgēs. q. u. i. a. s. u. a. e. q. u. i. p. o. l. l. e. s. d. e. n. e. c. e. s. s. a. r. i. o. s. i. s. t. a. q. u. e. d. a. m. b. o. i. e. m. e. s. s. e. a. i. a. l. e. s. t. n. e. c. e. s. s. e. cōu. e. r. t. i. t. u. r. s. i. m. p. l. i. c. i. t. e. r.

Primus

Ad rationes Ante oppo^m. Ad primā dī q si in illis trib⁹ cōuerfionibus arguat a sensu cōposito ad sensū cōpositum tūc consequentia erit bona. s; si cut cōsequēs est falsū. ita 2 aīs. Si vero arguatur a sensu diuiso ad sensum diuisū ē cōqn tūc erit bona. 2 tñ aīs 2 pīs erūt vā. Si at alī arguat cōmittit fallacia cōpōis 2 diuisionis. Ad secundam dī sītr. Ad tertiā dī q ista pōpositio est de contingēti alto 2 nō de contingēti nō necessario. q; qñcunq; in aliquā pōpositiōe accipitur contingēs sine addito tunc de vi sermonis in illa pōpositiōe stat pro contingēti alto. Ad confirmationem dicitur q; i illis de inesse semper est inconueniens arguere a non distributo ad distributum non autem semper inconueniens ē in modalibus.

Veritur Utrum quatuor combinatio- nes viles prime figure sint for- males pñe. ¶ Arguitur pñio q non. quia non segtur ois essētia diuina est pater. omnis filius i diuinis est essētia diuina. ergo omnis filius in diuinis est pater. 2 tamen ibi est dispositio prime combinationis. ergo in pñia combinati- one non est consequētia formalis. ¶ Arguitur secundo sic. non segtur. nullum viuens gñabi- tur. omnis homo est viues. ergo nullus hō ge- nerabitur. 2 tamen est dispō secūde combina- tionis. igitur 2c. ¶ Tertio sic. non sequitur oē es est naturale. statua est es. ergo statua est na- turalis. ergo tertia combinatio non est forma- lis consequentia. ergo 2c. ¶ Arguitur quarto non sequitur. nullum dextrum est sinistrum alicuius hominis oculus est dexter. ergo ali- cuius hominis oculus non est sinister. 2 tamē ibi est dispositio quarte combinationis. ergo 2 cetera. ¶ In oppositum est aristoteles.

Primo sciendum est. q; pro declarati- one terminorum ponunt due diffinitiones 2 vna distinctio. ¶ Pñia diffō est si ē possibilis triū terioz ordina⁹ penes s; bie- ctōes 2 pñicationē. Et vidit i tres figuras qñū diffōes parebūt i textu. ¶ 2ª diffō ē h. cōbiatio siue mod⁹ qd idē ē: ē duaz pōpositiōnū s; dñi- tā qñlitate 2 qñlitate possibilis dispō. ¶ Dist⁹ ē h. tñ ē distrib⁹ qdā ē distributio in terio q sit qñ dādo singles alie⁹ vñs n̄ sūt aliq; terius ex- trisec⁹. s; s; h; pñōis vñs singularizat p h; pro-

no⁹ demonstratiū. B. vt singularis isti⁹ vñs oē aiātū ē corp⁹ si fiat distributō i terio debet sic dari hoc aiātū ē corp⁹. 2 hoc aiātū ē corp⁹ 2 n̄ ē aliq; aiātū qñ sit corp⁹. alia ē distrib⁹ ex ter^m. qñ singles explicāt addēdo aliq; extrisecūz. vt singles pñcē pñōis vñs sic explicāt h⁹ qd ē aiātū ē corp⁹. 2 illd qd ē aiātū ē corp⁹ nec est aliq; qd sit aiātū qñ sit corp⁹. ¶ 3ª distributio ē extra nūez qñ. s. singles alie⁹ vñs explicāt p aliū nūez a numero s; bi vñs sic singulares di- cte vñs sic explicāt h⁹ q si aiātū s; corp⁹. 2 ea q. sūt aiātum sūt corp⁹ p h; 2 illa demonstrando ptes corpis aiati. s. manū 2 pedē 2 non sūt aliq; que sūt aiātū quin illa sint corp⁹. Ex ista disti- ctōe elicif tale documētū. Si i maiore pñdictaz pñbationū sit distri⁹ tā in terio q; ex ter^m tam i nūero q; ex nūez tales combinationes erūt pñe formales. Si autem in ipsis sit solum di- stributio in termino etiam erūt pñe formales.

Secundo notandum ē q; in hoc secū- do tractatu determinat ari- stoteles de formatione silloz ex pōpositiōni- b⁹ de inecē. Et continet qñtuor capla. q; p^m ē in- q docz formationē silloz ex pōpositiōnibus de inecē i pñia figura. Et 2ª decē conclusionē. 3^a q; pñia pñonit. itēti. 2 ē h. his deteriat q supi⁹ s; declarata. Jā dicēdū ē p q q ad terios 2 q ad pōpositiōnes. 2 qñ q ad figurā 2 quō q ad modū fiat ois sillo⁹. 2 postea dicēdū ē de d- monstratione. 2 h; cām assignat. q; sillo⁹ ē vñi- uersalior q; demonstratio. g p⁹ determinādū ē de sillogismo sim⁹ q; d demō⁹. Alii p; q; ois demonstratio est sillogismus. sed non omnis sillogism⁹ est demonstratio. ¶ Secunda con- clusio tangit diffinitionem prime figure 2 est: hec. quando igitur tres termini sic se habent adinuicem. vt postremus. id est minor extre- mitas sit in toto medio id est subiciatur vñi- uersaliter 2 affirmatiue respectu medij 2 me- dium sit in toto primo sic. vel non sic id est sub- yciatur vniversaliter affirmatiue vel negati- ue respectu maioris extremitatis tunc necesse est sillogismum perfectum esse extremitatiz id est concludere extremitates de extremitate. Et declarat terminos dicēs q; mediū ē qñ spm ē in alio. s. in maiori extremitate 2 aliū. s. b⁹ ex- trēitas ē i ipso. s. medio 2 ē vā pōpositiōne medij pōpositio vel mediū. S; extrēas sūt quoz vñū ē in medio 2 in alio ē mediū. 2 in hac co- clusio- ne continēt due combinationes vñles q; facit

Prætorum

Tertio sciēdū ē. q̄ circa hūc textū icidit
vna difficultas. Vt p̄. s. oēs silli
p̄me figure sint p̄fecti. Et v̄ q̄ n̄. qz sillo^o p̄fe-
ct^o ē q̄ de necessitate r̄ euidē^t isfert suā cōclusi-
ōē. S; i p̄ia figura multi^o sūt sillogismi q̄ de ne-
cessitate nullā cōclusiōē iferūt sic i illis i quo
rim^o dispōe inueniūt^r termīn^o q̄b^o oī^o r̄ q̄b^o nul-
li. p̄zo r̄isōne ē supponēdū q̄ aristo. i hac p̄-
te. p̄bat secūdā cōclusiōē q̄ p̄t^r sex cōbinati-
ōnes iutiles. C̄ p̄ma ē hec. maiorē partici-
pari affirmatiā. 2^a b^a v̄l affirmatiā. 3^a ē a^o p̄i-
ulari negatiā r̄ b^a v̄l affirmatiā. 5^a ē a^o p̄icu-

Conclusio rñsalia. 4. sc̄ cōbiatōes vñ
les pñe figure q̄ si cñe for
males trib⁹ cōditōib⁹ obfuar. pñia q̄ sēp in
maiozi fiat distrī: tā i terio q̄ ex terᵐ. 2ᵃ ē q̄
illud pñcise q̄ est subiectum vel pñdicatum

Primus

in vna sit subim vel pdicatu in alia. Tertia q
termi teneatur vniformiter passionu sine va
riationu logicalium. s. suppositionis. ampliati
onis appellationis. ⁊ sic de alyis.

Primo dubitat. Utz cedēs pñaz eē bonaz i q̄ dāt termini in qb' oī z i qb' nulli possit deduci ad aliqđ icōueniēs. Rñr per q̄tuor dicta. ¶ Primū dictū i forma tione sillogismoꝝ pzie figure vñf aristō. istis trib' l'is. a. b. c. p. a. intelligēdo maiorē extrēi tatē p. b. mediū. p. c. minorē extremitatē. ¶ 2^m dictū qbuscūq̄ trib' terminis datis sillogiza bilib'. in pzia figura d3 capi p̄m' p' maiori ex tremitate. scōs p' medio. z terri' p' minorē extre mitate. ¶ 3^m dictū termini i qb' oī funt tres ter mini ex qb' oīstui pñt due p̄misse vere cū q' b' stat i vitate vna ylis affirmatia cōpōita ex extrēitatib' illaz p̄missaz. Sed termini i qb' nulli sūt tres termini ex qb' cōstitui pñt due p̄misse vere cū qb' stat in vitate vna ylis ne gatia cōpōita ex extremitatib' illaz p̄missaz. ¶ 4^m oēm cōcedētes pñam in q̄ iueniunt ter mini i qb' omni z in qbus nulli eē bonā vedu cuntur ad alterū istoz incōuenientiu z vel q' ex veris sequit fallūm. vel q' due cōtrarie vel contradictorie sunt simul vere.

Secundo dubitat. vtz p aliq̃ maximā
possit reprobari p̃na in q̃ dāt
termini in quib⁹ oī z in quib⁹ nulli. n̄r p duo
dicta. ¶ Prīmū dēm. oīs cōbinationi inutiles i
p̃bāt g̃naliter eo q̃ in ipsa dātur termini in
q̃bus omni z in q̃b⁹ nulli. z contra. oīs cōbi-
tio vtilis est bona. z p̃bāt eo q̃ ipsa regulr p
dici d̃ oī vel dici d̃ nullo. ¶ 2° dēm. cōbinationi
ad quā dātur termini in q̃b⁹ oī z in q̃b⁹ nulli.
p̃bāt cē mala p̃na. p istā maximāz q̃ ad aliq̃d
aīis nunq̃ sequitur aliq̃d p̃na cuz quo aīceden-
te stat aliq̃d icōpossibile ipsi cōsequenti. iō ad p̃-
missas de oī nō feg̃. 2° de oī quia cū illis p̃mis-
sis stat 2° d̃ nulli q̃ ē icōpossibilis z clusio d̃ oī.

Tertio dubitat. vrrū pbatio p indefini-
tam teneat in v̄tute alicui⁹ ma-
xime. n̄r p duo dicta. Primū d̄z q pbatioe
p indefinitam ē ondere aliquā ppōz. nō seg
ad p̄ticularē vel indefinitā ex eo q nō segtur
ad suā v̄niuersalē que ē añs ad p̄ticularē v̄l
indefinitā. Et^m d̄m pbatio per indefinitū. re-
net in v̄tute isti⁹ maxie. q nō segt ad añs bo-
ue p̄ne. non segt ad ei⁹ d̄ns. z ēt i v̄tute isti⁹.
qd qd non segtur ad añs cum aliquo addito.

nec sequitur ad consequens cum illo addito. Et Ratioes ante oppositum solvuntur in praeio notabili.

Veriturum sunt rationes quatuor combinationes viles scde figure
Et arguitur quod non. quia due prime combinationes solū differunt per neos transpositionem premissa
rum. ergo non sūt distincte. ¶ 2o sic. b. c. negatiua in prima figura nihil sequitur neq; i secundā.
¶ 3o sic. non sequitur quilibet singularis alicuius vili est vera. sed ista ppositio singularis. fortis est
afinus non ē vera. ¶ ista ppositio non ē singularis
alicuius vniuersalis. tñ arguitur in q̄ta cōbi
natione. ergo 2o. ¶ In oppositū est aristō.

Primo sciendū ē. qd p declaratiōe ter
miorū ponūt qnq; dēā. ¶ P^{ri}^m
valet ad cognoscēdū dispōsēz debitā scēde figu
re. z ē istud. qñcūq; mediū pdicat in vtraq; p
missa talis sillogism^{us} ē i secūda figura. Ali
dicta valet ad cognoscēdū debitam qñitatē
z qñitatē pmissaz secūde figure. Quorū p^{ri}^mus
ē istud. q^{uod} p^{er}iculari i secūda figura nihil seq^{uitur}.
p^{er} triplicē. p^{ri}^mo qz ex vero sequeret falsū. scōo
argueret a non distributū ad distributū. ter
t^{io} in tali disputatiōe sūt dābiles termini i quī
bus oī z in q^{uod} nulli. z ex hoc dicto ifertur ali
ud. s. q^{uod} i 2^a figura maior sp debet eē v^{er}is. ¶ 3^m
dictū ex puris affirmatis i secūda figura nihil
sequitur. p^{er} tū p^{ri}^mo qz ex v^{er}o sequeret falsum. tū
secūdo qz argueret a nō distributū ad distri
butū. tū 3° qz i tali disputatiōe sūt dābiles ter
mini i g^{en}us omni z i g^{en}us nulli. tum q^{uod} 4to ga
ppter cōuenientiam aliquorū extremorū i ali
quo medio cōi nō seq^{uitur} cōuenientia illoz iter
se. ¶ Quartū dēm q^{uod} i secūda figura sp cōclu
ditur negatiue. p^{er} qz i secūda figura sp altera ē
affirmatiua z altera negatiua. sed si altera p^{ri}^mis
sarū fuerit negatiua p^{ro}debet eē negatiua. ergo
in secūda figura semper concluditur negatiue

Secundo sciendū ē. q̄ i hoc sc̄do capi-
tulo determinat de sillogis-
mis secūde figure. ⁊ videtur i tres ptes. Quarū
p̄ia continet ḡnq; cōclusiones. Quarū
p̄ma tangit diff̄onem secunde figure. ⁊ ē bec.
q̄n̄ v̄o idem huic q̄dem omni illi vero nulli in
est vel vtriq; omni vel nulli figuram q̄des h̄
voco secūdam. ¶ Secunda cōclusio tāgit dif-
finitōnem medij. ⁊ est bec. Mediū in hac fi-
gura ē q̄ p̄dicatur de vtrāq; extremitate ⁊ po-

人

Given

Estimate

Indefinite

Priorum

nitur foras extremitatum et est primus termi-
ni positio. Et 3^a conclusio tangit diffinitionem
extremitatum. et h. extremitates sunt de quibus pre-
dicatur medium. Et 4^a 2° tangit diffinitionem maioris ex-
tremis. et minoris. et h. maior extremitas est
quod iuxta medium posita est. et est medi^o terminus positio
ne. s. b^o est quod logi^o sita est a me^o et est ultim^o terminus
positio. Et 5^a 2° tangit duo correlaria. Primum est
nullus filius 2° figure est perfect^o. 2° est quod in hac 2^a
figura potest fieri filius vltimus vel particulari. Ultra tex-
tum ponunt duo dicta. Primum dicitur quod aristoteles in for-
matione syllogismi 2° sit vltimus bis tribus litteris. m. n. x. p.
m. intelligendo medium p. n. maiorem extremitatem.
et p. x. minorem extremitatem. 2° dicitur quod medium
dicitur esse foras extremitatum eo quod est extra ambitum
maioris extremitatis. id est dicitur primum terminus
positio eo quod de alijs predicatur. Et maior extre-
mitas dicitur sita extra medium. quod predicatur de minori
extremitate sicut medium. et dicitur medi^o terminus po-
sitione quod sub respectu medi^o et predicatur respectu
minoris. Et minor dicitur esse logi^o sita a medio. quia
medium se predicatur et minor nunquam predicatur s. p. s. b.
yicitur. ex quo patet quod quibuslibet tribus terminis datis
ex quibus dicitur fieri syllogismus in secunda figura primum ter-
minus dicitur capi pro medio. secundus pro maiore. et ter-
tius pro minori extremitate.

Tertio sciendum est. quod in secunda parte huius capli
docet aristoteles formare combinationes
vtilis 2° sit. et patet sequens 2°. Et prima 2^a est hec. quoniam
cumque ab eis premissis sunt vltimus dummodo altera fuerit
affirmativa et altera fuerit negativa indifferenter se-
erit bonus syllogismus. et h. tangit duas combinationes vti-
les. Prima. maiorem vltimus negativa et minorem vltimus affir-
mativa sit bonus syllogismus i. cesare. p. q. b. n. sequens. si. m.
de. n. quod nullo predicatur de. x. vo. o. i. g. n. quod de
x. nullo predicatur. p. q. conuersa maiore simplici-
ter habetur secundum modum preter figure. Et 2^a combinatio
est ista. a^o vltimus affirmativa et b^o vltimus negativa sit
bonus syllogismus. vt si. m. predicatur de o. i. n. et n. de nullo
x. tunc necesse est. m. de nullo. x. predicari. Nam b^o con-
uersa simpliciter et premissis transpositionis habebit syllogismus in
2° preter sit. Et tertia 2^a tangit perfectiores talium
combinationum. et h. tales combinationes possunt redu-
ci per impossibile ad primam figuram. nam ex opposito
dictorio conclusionis cum premissa affirmativa se-
quitur oppositum premissis necesse in daru. Et quarta 2^a tan-
git primam combinationem inutilem et h. quoniam ab eis pre-
missis sunt vltimus a^o. tunc non erit syllogismus. quod ibi erunt da-
biles termini i. quibus o. i. vt suba. al. h. o. et termini i.
quibus nulli. vt suba. al. lapis. Et quinta 2^a tangit

aliam combinationem inutilem. et h. quoniam ambe premissis
sunt vltimus necesse. tunc non fit syllogismus. quod da-
biles sunt termini in quibus o. i. s. linea. al. h. o. et termi-
ni in quibus nulli. s. linea. al. lapis. Et sexta conclusio
tangit quoddam correlarium. si in secunda figura debe-
at fieri syllogismus vltimus necesse est terminos sic se
habere vt dictum est.

Conclusio r^osalis T^m sunt quattuor co-
binationes vtilis in secun-
da figura. s. due vltimus et due particularis. de du-
abus vltimis patuit in secundo notabili. de dua-
bus particularibus patebit in dubio sequenti.

Primo dubitatur. vtrum altera vltimus tan-
tum vel ab ab^o vltimus qualiscumque
dispositio se valeat syllogismus in secunda figura. Et pro
solutione supponit quod aristoteles in tertia parte b^o ca-
pituli veterat de formatione syllogismi particularium
et prinet octo conclusiones. Quare prima est quicquid
maior est vniuersalis et minor particularis dummodo
sint opposite qualitates se erit bonus syllogismus. in hac 2^a
tangit due combinationes vtilis. Quare prima est.
a^o vniuersali negativa et minore particulari affir-
mativa sit bonus syllogismus. vt si. m. in sit nulli. n.
et in sit alicui. x. necesse est. m. alicui. x. non ideo. p. q. a
si duertatur a^o quod est vniuersalis negativa tunc erit
syllogismus preter figure in serio. Secunda combinatio est
hec. maiore vniuersali affirmativa. et minore parti-
culari negativa sit bonus syllogismus. vt si. m. in sit
o. i. n. et alicui. x. non in sit et necesse est. n. alicui. x. non
ideo. p. q. reducendo tale syllogismum ab barbara per
impossibile capiendum op^o 2° cum maiore inferen-
do op^o minoris i. barbara. Et secunda 2^a tangit du-
as combinationes iutiles. prima est. maiore particu-
lari negativa et minore vniuersali affirmativa non
sit syllogismus. quod i. tali dispositio sunt dables termini. in q
b^o o. i. vt aial. suba. coru. et termini in quibus nulli. si
cut aial. albu coru. Et secunda 2^a est h. a^o particu-
lari affirmativa et b^o vniuersali negativa non fit
syllogismus. quod sunt dables termini i. quibus o. i. sicut
suba. aial. lapis. et termini i. quibus nulli sicut suba. aial.
scia. Et 3^a 2° tangit vnam regulam generalem et h. ex vna
vniuersali et alia particulari ab ab^o exantibus affir-
mativis vel negativis non fit syllogismus. ista regula patet. 4.
combinationes iutiles. Prima. a^o vniuersali negativa
et b^o particulari negativa nihil sequens. p. q. dupli^o quia
ibi sunt dables termini. i. quibus o. i. et i. quibus nulli tunc
in quibus nulli sunt nig^o. n. x. aial. s. termini i. quibus
o. i. sunt dables si b^o particulari suam subcontra-
ria. quod ex illa 2^a de o. i. cum a^o inferet op^o dictorio
vna subcontrarie minoris. et due dictorie cene

Primum

Amul de. 2. pbat p definita. qz qñ b. e vni-
uersalis negatia nihil segt. gñz qñ ipa e parti-
culari negatia. ¶ Quarta p tagit scda cōbia-
tionē inutile. z e b. a. vniuersali affirmatiua
z b. p. particulari affirmatiua n̄ fit bon. fillo. p. qz
sūt dabiles fmini i gb. nulli. vt sūt. alb. cign.
lapis. Sz termi i gb. oi n̄ sūt dabiles. si b. se-
cū cōpariat suā subcontrariā pp cam p. di-
ctam. vbi tñ dca mior nō cōparat suā subcō-
trariā bñ tñ pnt dari termini in gb. oi. sic f ba
aial hō. pōt ēt talis cōbinatio pbari inutilis
p definitū. qz ex duab. vniuersalib. affirma-
tiuis nō fit fill. in scda figura. gñz ex a. vni-
uersali z miorē particulari affirmatiuis n̄ fiet etiā
fillo. ¶ Quinta p tagit tertiā cōbinationē z est
h. a. particulari z miorē vniuersali ābab. ex n̄ti
b. negatiuis n̄ fit fillo. p. qz sūt dabiles termi-
ni i gb. oi. vt sūt. albū. aial. coru. termi i gb.
nulli. n̄c albū lapis coru. ¶ Sexta p tangit
q̄rtā cōbinationē iutile. z e h. maiore particu-
lari affirmatiua z miorē vniuersali affirmatiua
nihil segt. qz sūt dabiles termini i gb. oi. vt sūt
albū. aial. cign. z termi in gb. nulli. vt sūt al-
bū. aial. nix. ¶ Septia p correla. ex p̄dictis
ē bec. alia particulari tñ. z altera vniuersali am-
bab. ex n̄tib. sitis q̄lirat n̄ fit fill. p. ex dicti
¶ Octaua p ē h. ābab. particularib. gbuscūq.
dispositis penes q̄liratē n̄ fit fill. z illa p. z
q̄ttuor pbiatōes iutiles q̄s declarat aristore.
Qz in tali dispōe sūt dabiles termi i gb. oi sic
albū. al. hō. z termi i gb. nulli. vt albū. aial. iai-
matū. Loñr epilogat dca dicēs. māifestū ē ex
dicti qñ si termi sic se hēant adinnicē. vt dēz
ē. tūc fit fill. de nēcīte. isert postea duo corre-
primū ē qz oēs filli b. figure sūt ipsecti. p̄ficiū-
tur āt p reductōem ad primā figurā. s. per con-
uersionē vel per impossibile. z. correlariū qz in
hac figura n̄ fit fill. affirmatiu. s. oēs sūt nega-
tiui cōcludētes cōclusionē negatiuā. ex gb. oib.
p. qz in ista figura sūt sexdecī cōbinatōes q̄rū
quatuor sūt viles z duodecim inutiles.

Secundo dubitat. vtrū reductio sillo-
gismoz ipsectoz ad perfe-
ctos p cōuersionē aut per impossibile teneat in
vtrute alie. maxie. Ad dubiū n̄r per duas sup-
positōes z duo dca. ¶ Prima suppo ē h. ad redu-
cēdū sillogismos scde figure ad fillōs pzie per
ipossibile o3 capere maiore p maiore z oppo-
dictozium cōclusionis p miorē. z inferre op-
positū minor. ¶ Secūda suppo. ad reducēdū

sillogismos tertie figure per impossibile ad pri-
mam o3 capere miorē p b. z dictozium con-
clusionis p a. z inferre oppo. maioris. ¶ Pri-
dictum reductio sillogismoz per p̄uersionē
imperfectoz ad perfectos t3 i vtrute isti regule.
q̄cquid segt ad cōsequens bonē p̄ie. segt ad
ei. aīa. mō conuertens ē consequēs cōuerse.
ḡ illa conclusio q̄ segt ad conuertentē in sil-
logismo perfecto segt ēt ad conuersā in sillo-
gismo ipsecto. Scd3 dēz reductio p impossibile
sillogismoz ipsectoz ad perfectos t3 i vtrute
isti maxie. oīs illa p̄ia sillogistica ē bōa i q̄
ex oppōito cōclusionis cum altera p̄missa
infertur oppositū alterius p̄missē.

Tertio dubitat. vtrū maiore vniuersa-
li z b. particulari in scda figura
sint dabiles termini i gb. oi. n̄r p duo dicta.
¶ Primū dictū. vbi minor nō compatit suā
subcōtrariā. tūc in tali dispōe bñ cōtingit da-
re terminos in gb. oi. sicut lapis aial hō. Sic
arguendo. nullū aial est lapis. quidam hō non
ē lapis. cum illis duab. v̄ris stat ista vniuer-
salis affirmatiua. omnis hō est animal. si v̄o
ambe sint affirmatiue. tunc termini in qui-
bus omni sunt suba. animal. homo. arguēdo
sic. oē aial ē suba. qdā hō ē f ba. cū ill. stat ista
vniuersalis affirmatiua. oīs hō ē aial. ¶ 2. dēz
q̄ncūq. b. secū dpatit suā subcōtrariā tūc i ta-
li dispōe n̄ sūt dabiles termi in gb. oi. p3 quia
tūc duo dictozia statēt simul i v̄itate. p3 p̄ia.
ex a. vniuersali negatiua z p̄m. q̄ ponit vniuer-
salis affirmatiua cōclusa per terminos i gb. oi cō-
cludit vniuersalis negatiua dictozia subcōtra-
rie mioris. mō ista dictozia stat i v̄itate cū il-
la p̄missa de oi. z illa p̄missa de oi stat i v̄itate
cū subcōtraria mioris. ḡ de p̄mo ad vltimū vni-
uersalis negatiua q̄ dicit subcontrarie mioris
stabit i v̄itate cū illa subcōtraria. vbi ḡfa argu-
endo sic. nullūz. m. est. n. omne. x. est. m. z ista
fit conclusio affirmatiua de omni ex istis du-
abus sequitur in celarent. ergo nullūz. x. ē. m.
mō ista conclusio vniuersalis negatiua cōtra-
dit isti particulari affirmatiue. qdā. x. ē. n. que
pōit ēt subcōtraria mioris. z vltra ista cōstat
i v̄itate cū miorē. s. cū ista. oē. x. ē. m. q̄ fuit con-
de oi z q̄ stabat i v̄itate cū illa subcontraria qd
dā. x. ē. n. ḡ de primo ad vltimum ista vniuer-
salis negatiua nullū. x. est. n. stabit i v̄itate cū
illa particulari affirmatiua sibi contradicto-
ria. quoddam. x. est. n.

Priorum

Ad rationes Ante oppositum. Ad p
ma dicitur qd licet sola pmissa
farum transpositio non variet figuram bene ta
men variat modum. Ad secundam negatur pna
qz non est simile eo qd i secunda figura illa pmissa
sa debet esse affirmatiua q post reductionem
ad pna efficiat minorem cum minore particulari ne
gatiua nihil sequatur. Ad tertiam dicitur qd
bene sequitur sed sicut conclusio est falsa. ita et mi
nor. Et hec de questione.

Veritur Utrum in ter
tia figura mino
re negatiua et conclusione vniuer
sali valeat formaliter pna: et v
q sic. Quia bene sequitur. ois sol est
lucidissimus planeta. nullus sol
est luna. ergo nulla nulla est lucidissimus planeta.
Secundo sic. bene sequitur. aliquis homo est fortis. nul
lus homo est asinus. ergo nullus asinus est fortis.
Tertio sic bene sequitur. ois homo est animal. nullus
homo est asinus. ergo nullus asinus est animal.
Quarto sic. plus potest due vniuersales qz vna
vniuersalis et alia particularis. sed vna vniuer
salis et alia particularis concludunt particularem
que due vniuersales potest inferre vnam vniuersa
lem. Et confirmatur. qz dicitur qd dicitur eadem alicui
pmissarum. In oppositum est aristoteles.

Primo notandum est. qd p declaratione
terminorum est supponendum qd ar
istoteles in tertio capitulo determinat de for
matione syllogismorum in tertia figura. Et con
tinet tres partes principales. In quibus pna po
nit quedam pambula que continentur in sex con
clusionibus. Prima conclusio est hec. Si autem eidez.
huius quidem omni illi vero nulli inest vel abo
nulli vel omni figuram quidem huius voco tertiam.
Secunda conclusio. medium in tertia figura est de
quo predicatur ambo extremi. et est foras extre
mitatum. et vltimum terminum positione. Tertia
conclusio est hec. extremitates sunt que predicantur
de medio. Quarta conclusio est hec. maior extre
mitas est que longius sita est a medio. Quinta co
clusio est hec. minor extremitas est que iuxta medi
um posita est. Sexta conclusio tangit duo corre
laria que ex his predictis inferuntur. Primum est
qd in tertia figura nulli fiunt syllogismi perfe
cti. Secundum correlarium. in tertia figura po
test fieri syllogismus vniuersaliter ex premis
sis vniuersalibus et ex premissis non vniuer
salibus. scilicet altera ex parte particulari. Preterea.

vltera textum ponuntur tria dicta. Primum di
ctum. qd in tertia figura videtur aristoteles istis lris
p. 2. s. ita qd p. est maior extremitas. 2. est minor ex
tremitas. 3. b. est medium. id quibuscumque tribus
terminis datis ad syllogizandum in tertia figu
ra. dicitur p. terminus capi pro maiore. scilicet p
minore. et tertius p. medio. Secundum dictum qua
documque medium subicitur in vtraque pmissa
rum tunc est visio tertie figure. Tertium dicitur.
arguere a non distributo ad distributum est ar
guere ab vno termino non distributo in ante
cedente ad eundem terminum distributum in co
sequente. et talis argumentatio non valet. qz talis
terminus non distribuitur se habet vt pna respectu
termini distributi. ideo arguendo a non distri
buto ad distributum. arguit a pone pna ad
positiones antecedentis. id committit fallam pna.

Secundo sciendum est. qd in secunda parte
principalis docet aristoteles. forma
re syllogismos in tertia figura. Et continet du
as particulas. prima docet formare syllogismos
ex duabus vltimis. et continet. 5. conclusiones. Prima est
hec. ex ambabus vltimis affirmatiuis sequitur parti
cularis affirmatiua in darapti. vt ois. s. est. p. ois
s. est. 2. qdoddam. 2. est. p. Consequenter probat tri
pliciter. primo per conuersionem. qz conuertendo
minorem per accidens fit syllogismus in 3o
prime. Secundo probatur impossibile capiendu
op. conclusiois p. maiore et minorem p. minorem
ad inferendum oppositum contrarium maioris in cela
rent. Tertio probatur idem per expoenam. id est per syllogismum
exposito. nam si pmissae illius syllogismi sint vt tunc
erit aliquod suppositum medij de quo predicantur
ab extremitatibus. et sit. n. et arguat sic. b. scilicet. n.
est. p. hoc est. r. ergo quoddam. r. est. p. ista conclusio
sequitur ad pmissas syllogismi expositi. qd et
sequitur ad premissas vniuersales. quia quiddam
sequitur ad pna sequitur ad an. mo due vniuersa
les sunt an ad duas premissas syllogismi expo
siti. Secunda conclusio tangit secundam co
mbinationem vtilem. et est hec. maiore vniuersa
li negatiua et minore vniuersali affirmatiua fit
syllogismus concludens particularem negatiua in selapton
vt nullus. s. est. p. ois. s. est. r. qdoddam. r. non est. p.
Et tot modis potest probari ista consequentia sicut
precedens. qz potest probari per reducendo ad ferio. mi
nore conuersa per accidens: et secundo reducendo
per impossibile ad barbara capiendo oppo
situm contradictorium conclusionis cum mino
re ad inferendum prius maioris. Sed tertio mo

figura huius

extremitas

Primus

scz per expōnē nō probat arist. Posset tñ pro
bari sicut precedēs. ¶ 3° conclusio tāgit primam
cōbinationē inutīlē et ē bec. maiore vli affir
mativa et minore vli negativa nō fit sillo. qz in
tali dispōe sunt dābiles termi in qb^o oi. ut al
equus hō. et termi i quib^o nulli ut al equus hō
¶ Quarta conclusio tāgit scdā cōbinationē iuri
lē et ē bec ābab^o pmissis vniuersalib^o nega
tatiuis nō fit sillo. qz ibidē sūt dābiles termi
in quibus oi. ut sūt aīal equus inaiatū. termi
i qb^o nulli sūt hō equus. aīatū. ¶ Quinta 2° epi
logat oēs cōbinationes pri^o dictas. Cōsequēter i
secūda particula docet formare sillos ex alia
particulari: et pmet sex cōclusiones. ¶ 1^a cō
clusio ex duab^o affirmatiuis quaz vna ē vni
uersalis et alia particularis fit bon^o sillogisim^o
Et illa cōclusio cōtinet duas cōbinationes vti
les. 1^a ē maiore particulari affirmatiua: et
minore vniuersali affirmatiua sequit^r cōclusio
particularis affirmatiua. i. dīfamis: ut quoddā
s. ē. p. o. ē. s. ē. r. ergo qddā. r. ē. p. Nā maiore et
cōclusiōe pueris simpliciter et pmissis trāspo
sitiis fit sillo^o in tñio pñe. Scdā cōbinatō ē bec
maiore vli affirmatiua et minore pñiculari affir
mativa fit sillo^o cōcludēs particularē affirma
tiua in datīs. ut o. ē. s. ē. p. quoddā. ē. ē. r. qquod
dam. r. ē. p. qz minore pueris simpliciter fit sillo^o
in dary. Et addit arist. qz iste cōbinationes si
cut et precedēs pñt tripliciter pbari. scz p cō
uersionē. per impossibile. et per expositionem
¶ Scdā conclusio tāgit tertiā cōbinationē vtilē
et est bec. maiore particulari negativa et mino
re vniuersali affirmatiua fit sillogisim^o cōcludēs
particularē negatiua i bocardo. ut qddā. s. nō
ē. p. o. ē. s. ē. r. qddā. r. nō ē. p. Ista cōbinationes
pbat arist. dupliciter pño reducēdo p impossibile
qz ex opposito cōtradictoriū cōclusiōis cū mi
nore infert oppositū pñadictoriū maioris. in
barbara. Scdō pñt pbari sine deductione p
impossibile. s. p expōnē sumēdo aliqd pñulare
sub. s. scz. n. Et arguē sic. s. scz. n. nō ē. p. s. ē. r
Tertio Sciēdū ē qz qddā. r. nō ē. p.
circa hūc textū icidunt tres diffi
cultates. ¶ 1^a ē. vtrū maiore vniuersali et
minore particulari vel cōtra diuerse qñtāt
indifferenter valeat sillo^o in 3° figura. Rñd3
arist. per 3. cōclusiones. ¶ 1^a ē maiore vni
uersali affirmatiua et minore pñiculari negati
ua nō fit sillo^o. qz sūt dābiles termi in qb^o omī
et in qb^o nulli. termi in qb^o oi ut aīatū hō aīal.
et tñi in qb^o nulli nō sūt sumēdi. qz minor secū

cōpatiē suā subcōtrariā. qz ex maiore et sua sū
cōtraria infert cōtradictoriū cōclusionis de
nulli. vbi tñ minor nō cōpatiē suā subcōtrariā
dābiles sūt termi in qbus nulli. s. aīatū. lapis.
aīal. et pñ idē pñ definitū qz ex maiore vniuer
sali affirmatiua et minore vniuersali negatiua seq
tur nulla cōclusio. ergo necqz maiore vniuer
sali affirmatiua et minore pñiculari negatiua. ¶ 2^a cō
clusio. maiore vniuersali negatiua et minore par
ticulari affirmatiua fit sillo^o cōcludēs pñcula
rē negatiua in ferisō. vtrū nullū. s. est. p. aliqd. s.
est. r. ergo aliqd. r. nō est. p. patet qz minore con
uersa simplr fit sillo^o in ferio. ¶ 3ª cōclusio. ma
iore particulari affirmatiua et minore vniuersali
negatiua nō fit sillo^o. qz dābiles sūt termini i
qb^o omni: vtrū aīal hō ferrū. termi in qbus nulli
vtrū animal scientia ferrū. ¶ Scdā difficultas.
vtrū ex puris particularib^o vel ex puris nega
tiuis altera particulari tñ: valeat sillo^o in ter
tia figura. Rñdet aristoteles per duas cōclu
siones. 1^a ē bec. ex duab^o negatis al
tera vniuersali et altera particulari nō fit sillo
gisim^o. Ista cōclusio cōtinet duas cōbinationes
iutiles. 1^a ē bec. ex duab^o negatiuis ma
iore particulari et minore vli nō fit sillo^o. qz
sūt dābiles tñi in qb^o omni. vtrū sunt animal
hō ferrū. et termini in qb^o nulli. vtrū sūt aīal sciē
tia ferrū. Scdā cōbinatio inutilis est s. ex pur
is negatiuis maiore vli et minore pñiculari nō
fit sillogisim^o. termini in qbus nulli sūt coru^o
nir albu. tñi in qb^o oi nō sūt sumēdi si minor
cōpatiē suā subcōtrariā. qz ex ista cōclusiōe
de omni et ista subcōtraria minoris seqret. cō
tradictoriū maioris in dary. pñt etiā dicta cō
binatio pbari inutilis pñ indefinitū: qz ex dua
bus vniuersalib^o negatiuis nō seqt aliqd con
clusio. gñec qñ maior ē vliis negatiua. et minor
pñicularis negatiua. Scdā cōclusio. ex pur
is particularib^o vel indefinitis nihil seqt. et
cōtinet qñtuor cōbinationes iutiles qñs aristo
teles simul pbat esse inutiles dādo tñinos in
qbus omni. vtrū animal hō albu. et tñinos in q
bus nulli. vtrū animal inaiatū albu. Cōsequēter
infert epilogationē pñdictaz.

Conclusio Rñfalis. In tertia figura
minore negatiua pñiculari ni
hil seqt. nec etiā pñt cōcludi vniuersali. Tū
pño: qz ex vñs seqret falsū. Tū scdō qz mul
tories argueret a nōn distributo ad distribu
tū vel ex parte maioris extremitatis qz i ma
iore nō distribuit et i conclusione distribuit.

Priorum

et si maior fuerit negatiua vel ex parte minoris extremitatis que in minore non distribuitur. et in conclusione distribuitur si maior fuerit vltima.

Primo Dubitatur. vtrum omnes syllogismi trium figurarum reducantur ad modum vniuersales preterit. Pro dubio supponendum est quod aristoteles in hac tractatu parte ex omnibus figuris infert quatuor correlaria. Primum est. ex puris particularibus siue affirmatis siue negatiuis in aliqua figura nihil sequitur. Et secundum correm. maiore affirmatiua siue vltima siue particulari. et minore vniuersali negatiua valet syllogismus in omni figura ad concludendum idem recte minore extremitate de maiore. et in hoc tangit duos modos generales ad omnem figuram. scilicet per se ipsum et frisesomorum. de quibus exemplificat. et eos perficit per conuersionem simplicem et per transpositionem premissarum. Tercium correm. de particularibus et indefinitis est idem iudicium quo ad syllogismos. Et quartum correlarium. omnes syllogismi imperfecti perficiuntur per primam figuram. per quod omnes syllogismi imperfecti perficiuntur omni fine. scilicet per conuersionem aut per impossibile. et vtroque modo perficiuntur per reductionem ad primam figuram. Et quintum correm. omnes syllogismi trium figurarum reducuntur ad modum vltima preterit figure. per quod omnes syllogismi scilicet figure et omnes syllogismi particulares preterit figure et omnes syllogismi etie figure reducuntur ad modum vltima preterit figure. Et sextum. Aliis per primam preterit per quod omnes syllogismi scilicet figure reducuntur ad modum vltima preterit figure. Et septimum. Maiore probatur aristoteles. reducendo varium ad camestres per impossibile. capiendum contradictorium in conclusionis per maiorem. et inferendo contradictorium in minoris. et similiter ferio reducitur ad cesarem capiendum contradictorium in conclusionis per maiorem et maiorem per maiorem. et inferendo contradictorium in minoris. Tercia pars antea per quod omnes syllogismi vniuersales etie figure reducuntur immediate per impossibile ad modum vltima preterit figure. et modi particulares in quibus altera premissa est particularis reducuntur immediate ad modum particulares preterit figure per conuersionem. et modi particulares preterit figure reducuntur ad modum vniuersales eiusdem finis. Et ex omnibus illis concludit aristoteles. quod omnes syllogismi trium figurarum reducuntur ad modum vniuersales prime. Similiter ex tra textu per quod aristoteles vult tunc duobus modis redu-

cedi syllogismos imperfectos ad perfectos. scilicet per conuersionem et reductionem per impossibile deductionem ex indefinito vel per exponendum non vult aristoteles. reducendo syllogismos imperfectos ad perfectos quibus tamen vult ad probandum bonitatem alie? dicitur.

Secundo Dubitatur. vtrum syllogismus expositio sit de syllogismo inferens formaliter et de necessitate sua conclusionem. Rationes per quatuor dicta. Primum est istud. syllogismus expositio est syllogismus in aliquo trium figurarum dispositus procedens ex alia premissa affirmatiua cuius medium est terminus singularis singulariter et vniuoce tertio. Ex ista diffinitione eliciuntur tres adiones requise ad bonum syllogismum expositio. Prima est quod talis syllogismus sit dispositus in aliquo trium figurarum. Secunda quod altera premissa sit affirmatiua. quod ex puris negatiuis nihil sequitur. Tercia quod medium sit terminus singularis singulariter et vniuoce tertio. et de terminis singularis: ad omnes syllogismorum quorum medium est terminus compositus. De terminis singularis tertio: ad omnes terminos singularis materialiter tertio. dicitur vniuoce. ad omnes terminos singularis equoce tertio. Et dictum. medium syllogismi expositio de terminis singularis et vniuoce quod sibi potest addi illud omne quod est. Ex quo inferuntur quatuor correlaria. Primum est quod omnis syllogismus expositio de se est imperfectus. et quod talis syllogismus debet perfici addendo terminos singulares in totum omne quod est. ita quod semper a tercio discreto ad vnum ad omni si sit affirmatiua valeat prima. vel si sit negatiua quod a tercio discreto ad vnum de nullo valeat consequentia. 3um correm. omnes syllogismi expositio debent regulari per dici de omni vel dici de nullo: 3um non immediate. 4um correlarium. omnes syllogismi expositio: reductio est in aliquo trium figurarum. Tercium dictum. omnes syllogismi expositio est de syllogismo. probatur triplici. Primo. quod omnia syllogismi quod regulari per necessaria principia et per maximas per se notas est de syllogismo: 3um syllogismus expositio est huiusmodi. ergo et. minor per quod omnes syllogismi expositio affirmatiua regulari per istas maximas. Quatuor vni et eadem singulari sunt eadem: illa inter se sunt eadem. et intelligendo de singulari singulariter et vniuoce tertio. Sed omnes syllogismi expositio negatiua regulari per istas maximas Quatuor vni et eadem singulari sunt eadem: illa inter se sunt diuersa. 2um probatur idem quod syllogismus expositio dicitur completa diffinitio syllogismi. cuius habet duas premissas in modo et in figura dispositas. quod per addendum meum in totum omne quod est. Et quartum dictum. syllogismus expositio est prima formalis. quod et in omnibus terminis syllogismi

Primus

forma arguendi retēta. Et si obiciat qz fill^o ex
positori^o nō tēz i teris cōib^o. s3 solū i teris singu
larib^o. gñō ē pñā formalis. negatur pñā. quia
termin^o cōis variat similem formā arguendi
cum variet q̄ritatem ppositionis.

Tertio dubitat. Utz sillogismi 3° figu
re possint pbari p expōnem. i. p
filli^o expositoriū. Rñr p q̄tuor suppone^o z
ynū dēm. C^o pñā suppo ē h. qdqd seqt ad cō
sequēs bōe pñe. seqt ad ei^o añs. C^o 2° q̄l3 p̄ticu
laris affirmatia p̄ferre duas pmissas filli^o ex
positori^o vt patuit i 3° notabili. 3° q̄ois b^o p̄mi
p̄p̄. C^o 3° suppo. nulla p̄ticul^o ne^o gñā for^o p̄
inferre duas pmissas saltē expositori^o. qz sep
altera pmissaz filli^o ē affir^o. s3 nūq̄ ex ne^o se
q̄t affirmatia. C^o 4° suppo. p̄misse cuiuslibet
filli^o 3° si^o possūt inferre duas pmissas filli^o ex
positori^o. vt bñ seqt. ois hō ē al. ois hō ē risibi
lis. ḡaliq̄d ē aial. z illud idē ē risibile. Ex q̄ seq
tur q̄ i p̄cessu pbatōis p expōnem dicūt esse
tres p̄cessus. yn^o ē a p̄missis filli^o p̄bādi ad p̄
missas filli^o expositori^o. 2° ē a p̄missis filli^o expo
sitori^o p̄bādi ad cōclusionē p̄bāndā. 3° ē a p̄
missis filli^o p̄bādi ad cōclusionē p̄bāndā. Pri
mus p̄cessus t3 i v̄tute 4° suppois. 2° in v̄tu
te filli^o expositori^o. 3° in v̄tute p̄ suppois. C^o Di
ctū ē istō. oēs z soli filli^o tercie figure p̄nt pbari
p expōnem. p3. qz añq̄ aliq̄s filli^o possit pbari p
expōitōez regrit q̄ p̄misse talis filli^o sint eius
dē subiecti. Sed B^o puenit oib^o z solis sillogis
mis tercie figure.

Ad rationes añ op^m. Ad tres p̄mas
dī q̄ ille pñe sunt bone
gñā materie. z n̄ gñā forme. qz i alyz teris ē da
bil istātia. C^o Ad 4° dī q̄ due v̄les p̄nt plusq̄
altera tñ v̄l3 q̄tū ad enidētiā illationū cōclu
sionis. z n̄ q̄tū ad q̄ritatē illationis cōclusiōis
illate. C^o Ad cōfirmatōem dī q̄ p̄ceditur q̄ cō
clusio debet esse semper similis alicui p̄missa
rum in qualitate z non in q̄ritate.

Veritur Utz ex p̄missis de necio v̄l
altera de iēē z altera de necio
eodē mō sit sillogizādū sicut i
illis d̄ inēē. C^o Arguit primo q̄
nō qz nō seqt oē albū de neces
sitate ē coloratū. oē albū de necessitate ē s̄ ba. ḡ
dā s̄ ba de necessitate ē colorata. ḡrē. Et p̄firmat
qz nō seqt. ois hō albus de necessitate ē alb^o. ois
hō alb^o de necessitate ē hō. ḡ quidā homo de ne

cessitate ē albus. z tamē arguit ex puris de ne
cessario. ergo zc. C^o Arguitur secūdo. non legi
omnis homo de necessitate est animal. omne
grammaticum de necessitate est homo. ergo
omne grāmaticum de necessitate est animal
Et confirmatur. quia nō sequitur. omnis grā
maticus de necessitate ē grāmaticus. omnis
grāmaticus ē homo. ergo aliquis homo de ne
cessitate ē grāmaticus. z tamen arguit ex vna
de inesse z altera d̄ necessario. C^o Arguitur ter
tio non sequitur. nullus homo de necessitate
est asinus. omne currens est asinus. ergo nul
lum currens de necessitate est homo. quia pre
missis existentibus veris. conclusio potest
esse falsa. Item q̄ non sequitur in prima figu
ra. omne animal currit. omnis homo de neces
sitate est animal. ergo omnis homo de neces
sitate currit. z tamē arguitur ex vna de neces
sario. z altera de inesse. ergo z cetera. C^o In op
positum est aristoteles.

Primo sciendum. q̄ p̄ declaratōe ter
minorum ponitur vna diuissio
quā pōit aristoteles i tertio tractatu. vbi d̄ter
minat de generatione sillogismoz ex illa de
necessario. Qui quidē tractatus continet duo
capitula. quorum primum determinat de ge
neratione sillogismozum ynifor^omi de neces
sario. z continet octo conclusiones. Quarum
p̄ma tangit vnam diuisionem. Et est h. p̄posi
tionū quedam sunt de simplici inēē. quedam
vō de necessario inēē. z alie de contingēti inēē
Et iste sūt diuerse. qd pbat. quia quecūq̄ pos
sunt adinuicem separari sunt diuerse. sic ē de p̄
dictis. quia aliquod contingit inēē homini. Et
tamen non inēē sibi. sicut contingit hominēz
esse album. licet actu non sit albus. Et etiam
aliquid inesse homini puta album qd non inēē
de necessitate. C^o Secūda cōclusio est hec ex pre
missis de inesse de necessario z de contingen
ti diuerse fiunt sillogismi. C^o 3° cōclusio. ex pu
ris de necessario fere eodē mō sillogizatur sic
in illis de inēē. Est tamen in hoc differētia. qz
propositiones de necessario addunt supra il
las de inesse istum modum necesse. C^o Quar
ta conclusio est sicut sillogismus ex ambab^o
de inesse infert conclusionem de inesse. ita
sillogismus ex ambabus de necessario infert
conclusionem de necessario. Et similiter re
gulatur talis sillo^o de necessario p̄dici de oī si
sit affirmatiu^o v̄l p̄dici d̄ nullo si sit negatiu^o

Prætorum

¶ Quia 2° in sillogismis de neccio. silr conuer
titur ppō negatiua sicut in illis de inec. ⁊ etiā
eodē mō sumitur dici de oi ⁊ dici de nullo sic
in illis de inec. ¶ 6° conclusio silr de necessario
pfiūtur per ouersionē sicut in illis de inesse
¶ 7° conclusio nō ē idem modus pbandi sillo
gismos d^o necessario factosi bocardo ⁊ i baro
co sicut in illis de inec. qz in illis de inec pfiū
tur silr facti in illis duob^o mōis. reducēdo p i
possibile ad p^{ma} figurā sed sillogismi d^o neces
sario pfiūtur per expōnem. idē p silm expo
sitiuū sicut silr de inec facti in illis modis
q^{do} pbari sūt p silm expōsito^m. ita silr pbari
pūt sillogismi de necessario vt patebit in rēti

Secundo sciendū ē. q̄ scōm capitulus ē istud ī quo dēteriat aristō. de gñatōe diffōrmi seu mixta filloꝝ ex altera pmissāz de necō. z altera de inēē. Et p̄t̄z quatuor ptes. ¶ Prima ē de formatōe taliū fillogismoꝝ ī p̄ia figura. Et p̄tinet q̄tuor cōclōes. ¶ P̄ia ē īn mōis vlib⁹ p̄ie figure ex maiorib⁹ de necō z b⁹ de inēē. seq̄tur 2⁹ de necessario. pbat aristō. exēplificādo de istis trib⁹ literis. a. b. c. z q̄ tales sint p̄fecti. p̄z q̄ regulātur īmēdiatē p̄dici de oī. z dici de nullo. ¶ 3⁹ 2⁹ ī eisdē modis. a⁹ de inēē. z minōre d̄ necessario non seq̄tur 2⁹ de necō. p̄z dupl̄. q̄ si sic. tūc ex cōclūsiōe de necessario z b⁹ de necessario sequēretur subalterna maioris d̄ necessario q̄ t̄n p̄teritū ē contingēs. ¶ 4⁹ 3⁹ sic. q̄ si ad talē dispōem seq̄retur 2⁹ de necō tūc ex veris sequēret̄ falsū. arguēdo sic. oē aīal mouē. oīs hō de necessitate ē aīal. gōis hō de necessitate mouetur. Et si r̄ idē sequēretur arguēdo ī celarent maiorē negatiua ex eisdē teris. ¶ 5⁹ cōclūsiō ī modis particularibus p̄missa vli existente de necessario. seq̄t 2⁹ de necō. v̄r pbat aristō. arguēdo de istis trib⁹ l̄is. a. b. c. z q̄ tales sili sint p̄fecti. p̄z. q̄ regulā p̄ dīci de oī z dici de nullo. ¶ 6⁹ 4⁹ 2⁹ ī silis p̄icularibus. si p̄missa particularis fuerit de necō n̄ seq̄t 2⁹ de necō. v̄r pōt deduci sic deductuz ē ī mōis vlib⁹. In secūda pte docet formare fillos ex vna de inēē. z alia de necessario ī secūda figura. z continet q̄tuor cōclūsiōes. Quarū p̄ia ē h̄. ī silis vlib⁹ 2⁹ figure negatiua ex istēte de necō 2⁹ erit de necō. pbat arist. sillogizādo ex istis terminis. a. b. c. z p̄ficiēdo tales sillogismos p̄uerisiōē vli n̄. ¶ Scōda 2⁹ ī mōis vlib⁹ scōda figure si affirmatiua fuerit

de nēcio si erit 2° de nēcio. p. tripl. p. q. mod.
yles 2° figure p. ficiūt reducēdo ad p. m. a. figu.
rā p. uersionē simplicē vli ne^u. q. p. uersione
nē efficiē maior in p. a. figura. mō a^o de incē
z b^o de nēcio n. seq. 2° d. nēcio i. p. a. si. 2° q. si
seq. 2° de nēcio. tūc ex illa 2° p. m. a. a^u
q. ponit de nēcio i. f. t. u. r. subalterna maioris
de nēcio q. v. t. in pluribus ē cōtingēs. Tertia
rō. q. si sic tūc seq. rē ex veris fallūz arguēdo
sic. nullū albū ē aīal. oīs hō de nēcitate ē aīal.
g. null^o hō de nēcitate ē abus. ¶ Tertia 2° in
mōis p. ticularib^o 2° figure vli negatiua exīte
de nēcario seq. 2° de nēcio. v. pōt deduc
ci sicut deductū ē in mōis vli b^o q. p. 3 arguen
do in istis teris. a. b. c. 2° p. ficiēdo talē sillogis
p. uersionē simplicē vniuersalis ne^u d. nēcio
¶ Quarta 2° i. baroco q. cūq. p. m. issarūz fuerit
de nēcio nē ē nēcessē clusio nē ē de nēcio. q. a
si sic tūc ex vli seq. rē fallū arguēdo i. istis
teris. hō. albū. aīal. ¶ In tertia p. tē docet idē i.
tertia figura. 2° cōtinet q. tuor cōclūsiōes. Qua
rum p. a. ē h. si abē p. m. isse sint yles. tūc altera
i. d. f. r. e. n. t. de nēcio seq. 2° de nēcio. p. 3
ar^o i. istis trib^o i. f. is. a. b. c. 2° p. ficiēdo tales sillo
gis mō p. uersionē. ¶ Scda 2° i. silliis vli b^o
2° negatis. si negatiua sit de nēcio clusio erit d.
nēcessario. 2° si affirmatiua sit de nēcessario nō
o. z cōclūsiō nē ē de nēcessario p. a. p. 3 exē
plariter. scda p. 3 tripl. p. 3. Primo sic. q. sillo
gis mō t. t. e. figure vniuersales negatiua redu
cūt ad p. m. a. per conuersionem per accidēs
vniuersalis affirmatiue que p. reductionem
efficitur in minor in p. a. figura. mō minor d.
nēcessario in p. a. figura non sequitur cōclū
siō de nēcessario. Secūdo sic. q. ex illa cōclū
siōe de nēcessario 2° p. m. issa affirmatiua que
ponitur de nēcessario. i. f. t. u. r. subalterna ma
ioris de nēcessario. que plerūq. ē cōtingēs
Tertio sic. quia tūc ex veris sequeretur fallū
v. t. sic arguēdo. nullus equ^o ē bon^o. oīs equ^o
de nēcessitate ē aīal. g. quod d. aīal de nēcessi
tate nō ē bonū. 2° similiter idēz sequeretur si
caperētur illi termini. vigilans. aīal. equus.
¶ Tertia clusio in modis p. ticularib^o ter
rie figure si p. m. issa vniuersalis sit de nēcessa
rio cōclūsiō erit de nēcessario. Sed si p. a. t. i.
cularis fuerit de nēcessario. non o. z cōclūsiō
nem ē de nēcessario. Prima pars p. 3 arguen
do in eisdem terminis sicut prius 2° p. ficiē
do tales sillogis. os per conuersionēz. Scda

Primus

ps p3 dupli. Primo qz post reductionē taliz silloz ad pīā figurā pīmissa pīcularis efficiū minor et non maior. modo minore de necessa rio in prima figura non sequit conclusio de ne cessario. Secūdo sic. qz tūc ex veris sequere ē silm arguēdo sic. qdā aīal d necessitate ē bipes omne animal vigilat. qdā vigilās de neces sitate ē bipes. Quarta conclusio. in silis p ticularibus et negatiuis ētie fī. si vniuersalis negatiua sit de necessario conclu? erit d neces sa. sed si vliis affirmatiua vel pīcularis nega tiua fuerit de neccio: nō seqt conclusio de neces sa. Ex quo seqt qz in bocardo qdāqz pīmissa rū fuerit de necessa: non seqt conclusio d ne cessā. Prima ps p3. arguēdo in eisdē terminis sic pī. Secūda ps p3. qz tūc ex vīs seqret fal? arguēdo sic. p qñ vliis affirmatiua ē d neccio. q dā homo nō vigilat. oīs homo de neccitate ē al. qdā al de neccitate nō vigilat. z qñ pīcula ris aīal est d neccio ar? sic. nullum albū vigilat aliq d albū de neccitate ē al. qdā albū de ne cessitate nō vigilat. 3 ps. idēz qñ pīcularis ne gatiua ē de neccio vt qdā al de neccitate nō ē bi pes. oē al mouet. qdā qd mouet de neccita te nō ē bipes. In qrtā pte pīcipali infert tria correlaria q sūt tres conclusiones. Quaz pī ma ē. sil? nō est de inec nisi vtrāqz pīmissaz fue rit de in ec. sed sil? ē bñ de neccio si altera pīmis saz sit de neccio. vel pōt sic formari? nō ē de inec. nisi ābe pīmis se sint de inec. lz 2? possit eē de neccio. si altera pīmissaz sit de neccio. 3? in oib? silis siue affirmatis siue negatis nece ē clusiones similē eē alicui pīmissaz. ita qz si 2? sit de inec altera pīmissaz d3 eē de inec. sed si 2? fuerit de neccio nece ē alterā pīmissaz eē d neccio. 4? nūqz 2? ē de neccio si nulla pīmis saz fuerit de neccio. nec pī seq 2? de inec si neu tra pīmissaz fuerit de inesse. Consequenter epilogat de omnibus p? dictis.

Tertio sciendū ē qz circa hūc textū inci dūt qtuor difficultates. 1. pīa ē h. qre arist. deteriat de gñatiōe. silloz ex pro pōib? d neccio z cōtētiū cū tñ sil? simp? abstra bat tā a mā neccia qz pbabili. Rū p vñā disti ctōne q neccū z cōtētiū pīt ou? osiderari. vno mō p? itētōnalī vel ca. 2. isto? sūt cōtētiōes mā les ppōis. Alio? pīt capi sim? vel z? intētio nālī: z? sūt qdā deteriorationes addite ppōib? pcedētes a māfia ppōis vel silli qz ppō cōtē gēs vel d necessario pōt esse vera z falsa. possi

bilis z impossibilis. cōtētiōes z neccia. Secun da difficultas. quare in dione posita i pīcipio hui? tractat? nō facit aristoteles mētione d b qd ē possibilis inec z nō possibilis inec. Rū de tur p duo dicta. Prīmū ē qz possibilis inec cō uertit cū eo qd est cōtētiō inec: mō de eq pollētib? idē est iudiciū. ideo nō facit aristote les mētione de eo qd est impossibilis inec. Se cū dū dictū. qlibet ppō de impossibili cuius mo dus nō negat eqpollēt vni de necessa: idō eodē mō sillogizādū est ex illis d impossibili sicut ex illis de necessario qd? eqpollēt. z inde ē qz aristoteles nō facit mētione de eo qd ē impos sibiliter inec. Tertia difficultas. vtrum sit eo dē mō sillogizādū ex ābab? d necessario: sicut ex ābab? de inec. z videt qz nō qz nō seqt i bo cardo. quoddā aīal esse album nō est neceffe. oē aīal de necessitate est fēsiuū. ergo qdā fē siuū de necessitate ē nō esse albi. Rū de t p duo dicta. Prīmū est qz ppō de necessa? d? esse illa ppō in q ponit ille modus neceffe nō negat. qz ppō in q negat ille mod? neceffe nō est āpli? de neccio sed est de cōtētiō. Secūda dictū. ex ābab? de necessario eodē mō sillogi zandū ē sicut i illis de inec: obseruato qz nō ar guit a fēsiuū dīso ad fēsiū cōpositū vel cō. Ad ob iectōne d? qz nō argt ex puris de neccio: sed ma ior est de cōtētiō z mior de neccio. ad quā dis pōne nō seqt clusio de necessario. vt parebit in tractatu seqnti. Quarta difficultas. vtrū maiore de inec z mior de necessario i pīa fi gura seqtur aliq cōclusio. Rū de t pbabiliē qz in quolibz mō triū figuraz ex vna de neces sario z alia de inec quecūqz sit illa indfnter se gtur clusio de inec patet. qz qd seqt ad cō seqnū seqt ad aīas. sed ppō de necessario ifert suā pīacētē de inec. mō ex ābab? de inec sp seqt cōclusio de inesse ergo etiā ex vna d ne cessario z alia de inec sp seqt cōclusio d inec.

Conclusio rīsalis. Ex ābab? de neces sario sit eodē mō sillo? sic ex ābabus de inec in qualibet figura. sed ma iore de necessario z mior de inec seqtur clu sio de necessario i pīa figura. z nūqz aliter sal tē gīa forme. Sz in secūda figura vli negatiua exiit de necessario z alia de inesse sequit for maliter conclusio de necessario z nunqz aliter In tertia vero figura vniuersali existente de necessario quo ad modos affirmatiuos z vni uersali negatiua existente de necessario quo

Priorum

ad modos negatiuos semper sequitur d: d necessario et nūq̃ aliter. ex quo seq̃r q̃ in baroco et bocardo ex vna d necessario et altera d iesse nūq̃ seq̃r cōclusio de neōio. hec cōclusio quo ad oēs suas ptes satis patet ex prio et secūdo notabilibus.

Primo Dubitat̃. ytrū maiore d neces-
sario et miore de inēē sequat̃ formalit̃ cōclu-
sio de necessario i pria figura. Et videt̃ q̃ nō
q̃z nō seq̃r in barbara: nece ē oēm boiem esse
aial. oīs currens est hō. ergo necesse est oē cur-
rens esse aial. q̃z ābe pmissē sūt ṽe supposito q̃
solus hō currat. et tñ cōclusio erit falsa. ergo et
cetera. ¶ Rñdet̃ p duo dicta. Primū ē q̃ i hoc
scōo capitulo isti tractat̃ loquit̃ aristoteles d
ppōib⁹ de necessario in sēsu cōposito. ¶ Secū-
dū dictū. arguēdo ex mixtis de necessario et d
inēē debet capi ppō de inēē simplr et nō ppō
de inēē vt nūc. Locat̃ aut̃ propō de inēē sim-
plr illa cui⁹ predicatū sēper cōuenit subiecto:
et est vera sēper. S3 propō de inēē vt nūc est
propō in q̃ predicatū cōuenit aliqui subiecto et
aliqui nō et est vera pronūc licet nō sit vera p
sēper. sicut sūt propōnes d materia cōtingēti.
¶ Ad obiectionē rñdet̃ q̃ miore est de inēē vt
nūc ideo nō valet cōia. ¶ Sed aliter rñdet̃ ad
dubiū et probabili⁹ per tria dicta. ¶ Primū. i
scōo capitulo hui⁹ tractat̃ loq̃r aristoteles de
ppōnib⁹ de necessario in sēsu diuiso. Patz tri-
pliciter. prio q̃z nisi sic sequeret̃ q̃ pria cōclusio
hui⁹ capituli in q̃ dicit arist. q̃ maiore de ne-
cessario et miore d iesse coiter siue sit de neces-
sario simplr siue de necessario vt nūc esset fal-
sa. cōia ē falsū. g̃ rē. cōsequētia p3. q̃z maiore d
necessario in sēsu cōposito et miore de neōio vt
nūc. nō seq̃r cōclusio de necessario in sēsu po-
sito vt dicebat precedēs opio. ergo debz capi
maior in sēsu diuiso. Qd aut̃ in hac cōclusiōe
intēdat aristoteles de propōne de inēē cōiter:
patebit in scōo dicto. ¶ Secūdo arg̃ ad idem
q̃z in hoc scōo capitulo itēdit arist. de sillogis-
mis cōstitutis ex ppōnib⁹ d necessario vt disti-
gunt̃ ab illis de inēē. sed ppōnes d neōio in sē-
su cōposito nō distinguunt̃ ab illis d inēē vt pa-
tuit in scōo piermenias. g̃ intēdit de ppōibus
de necessario i sēsu diuiso. maior p3 per arist.
circa p̃icipiū primi capituli hui⁹ tractatus sic
dicētē: manifestū aut̃ q̃n silis vñ qdōq̃ horuz
diuissū erit. et nō similiter se habētib⁹ termis
sed hic qdē necessari⁹ ille sō ex his que simplr

insūt: ille aut̃ ex contigētib⁹ et segtur cōclusio
in necessarijs qdē fere similis se habet vt i his
que insūt. g̃ rē. Ex quo textu videt̃ satis notū
q̃ aristoteles in hoc tractatu intēdit de sillo-
gismis cōstitutis ex ppōnib⁹ de necessario que
distingūt̃ ab illis d inesse. ¶ Tertio sic. q̃z i tra-
ctatu sequēti dteriat arist. de silis cōstitutis ex
ppōib⁹ de mai⁹ dtingēti in sēsu diuiso. g̃ a si-
mili i b tractatu intēdit d silis factis ex ppōi-
bus d neōio de sēsu diuiso. maior p3 per arist. in
prio caplo sequētis tractat̃ vbi intēdit d ppo-
sitionib⁹ de dtingēti quaz subiecta āpliañ. ta-
les sūt in sēsu dīso vt patuit i scōo piermenias
g̃ rē. B aut̃ itēdit cū dicit: q̃n aut̃ dtingere b qd
inēē huic duplr ē accipe: aut ei cui iest b: at cui
dtingit b ipsū eē. ¶ Scō3 dictū. in b scōo caplo
capit arist. ppositionē d inēē piter vt se extē-
dit ad ppositionē de inēē simplr: et ad ppōne
de inēē vt nūc. Patz tripliciter. prio sic. q̃z aristo-
teles non videt̃ equoce capere ppositionē de
inēē i prio capitulo et in scōo hui⁹ tractat̃. sed i
prio caplo capit ppositionē d inēē piter. g̃ et
in scōo. miore p3 per arist. sic dicētē: nā multa
insūt non tñ ex necessitate. ¶ Scōo sic repro-
bādo p̃binationes iutiles aristoteles accepit
propositiones d inēē vt nūc cū alia d neces-
sario posset fieri p̃batio vtilis. ¶ Tertio sic.
quecūq̃ cōlo seq̃r ad aliquā ppositionē iū-
ctā cū alia eadē videt̃ seq̃r ad aliā ppositionē
similis forme iūctā cū eadē pmissa. sed propo-
sitiō d inēē vt nūc et ppositiō d inēē simplici-
ter sūt silis forme. ergo si ad pmissā de icē sim-
pliciter cū vna de neōio seq̃tur cōlo d neōio: ita
similiter ad pmissā de inēē vt nūc cū vna de
neōio debet seq̃r de necessario. ¶ Tertiu di-
ctū. maiore de necessario et miore de inesse si-
ue sit de icē vt nūc siue de icē simplr seq̃r for-
maliter d necessario i pria figura. dū tñ sub-
iectū conclusionis restringat̃ p illud additū
qd est. ne arguat̃ a min⁹ amplo ad magis āplū
cū distributione magis āpli. ex pte subiecti cō-
clōnis qd non āpliat̃ i miore cū sit subiectū p-
positionis d inesse de p̃nti. et in cōlōne āpliat̃
ratione modi d̃terminātis copulā dicti. pbat̃
q̃z nūq̃z iueniē istātia. ¶ Et ad obiectionē du-
by respondet̃ q̃ si maior sit de sensu composi-
to non valet consequētia. si vero fuerit de sen-
su diuiso tūc bene segtur conclusio.

Primus

Secundo Dubitat. vtrū ex vna de necessario in sensu posito et alia de inesse valeat sillo. Rūdet p vna distinctio nem: et duo dicta. **¶** Distinctio est hec. modales compositae possunt dupliciter considerari. Uno modo secundum se totas. Alio modo quā rū ad sua dicta. **¶** Primū dictū est istud. modales compositae pzo mo capte sūt singles ideo ex ipsīs fit sillo⁹ expositio⁹ tantū sicut ex propositionib⁹ singularibus de inesse vt bñ seqt in pzia figura. oēm boiem esse aial ē nece. aliqđ vez est boiem esse aial. ergo aliqđ vez est necessariū. Similiter bñ seqt in scda figura qđ dā cotigēs est oēm boiez currere. qđdā vez ē oēm boiem currere. qđdā vez est cotigens in tertia figura. etiā bene seqt oēm boiez currere est contingens oēm boiez currere ē possibile. qđ quoddā possibile ē contigens. **¶** Scdm dictū. si modales compositae considerāt qstuz ad sua dicta tñ tūc ex ipsīs fit sils ex altera d necessario et altera de inesse sicut ex illis de necessario in sensu diuiso. b addito. f. q pmissa de inesse dz capi de inesse simpliciter. et non de inesse vt nunc.

Tertio Dubitat vtrū ex altera de necessario et alia de inesse vel ex puris de necessario valeat sillo in baroco et bocardo. Et videt q non qz illa consequētia non est bona in cui⁹ ex opposito psequētis non potest inferri oppositū ācedētis s3 ex opposito conclusionis de baroco cū altera pmissa nō pōt inferri oppositū alteri⁹ pmissae ut vult arist. i textu g tales consequētie nō sūt bōc. **¶** Rūdetur q ex puris de necessa⁹ bñ fit sils in baroco et bocardo. Et pōt h consequētia probari eē bona reducēdo per impossibile ad barbara. sed qz in tali reductione debet capi oppositū conclusionis quod ē de contigēti. et arist. nondū de terminat de formatōe silloz ex propoib⁹ de cotigēti. ideo ne peteret pziptiū nō probat eos reducēdo per impossibile ad primā figuraz: sed probat eos per exponētē. Probare aut p exponētē scdm aliquos ē probare per silm expositio⁹ accipiēdo. f. aliqđ singlare sub medio et de illo enūciare ābas extremitates scdz qz titatē pmissarū ut satis patuit i primo notabili. **¶** Aliter dicit q particularis negatiua d necessario equipollet vni negatiue. ideo i omni sillo particularis negatiua pōt poni loco suae velis vel eē. et ideo probare per exponētē ē lo

co particularis negatiue accipere suā vlez negatiua. Aliter dicitur q probare per exponētē ē loco particularis negatiue accipere vna vniuersale negatiua in qua subicit aliqđ iferius cōten tū sub subiecto particularis negatiue cū isto addito qđ ē: vt sic fiat sils in baroco. oē. b. de necessitate ē. a. qđdā. c. de neccitate nō est. a. g quoddā. c. de neccitate nō est. b. tūc debet sumi aliqđ sup^m sub. c. vputa. d. sic arguēdo. oē. b. d neccitate est. a. nihil qđ ē. d. de neccitate ē. a. g ni bil qđ est. d. de neccitate ē. b. et sic inferit exponēs cōclusiōis de baroco. Et iste scds sillo⁹ pōt perfici reducēdo ad celaret mīore et cōclu sione pueris simpliciter et pmissis trāspōsitis sic arguēdo in celaret. nullū. a. de neccitate ē. d. oē. b. de neccitate ē. a. g nullū. b. de neccitate est. d. ad quā cōclusionē seqt per cōuersiones simpliciter nihil qđ est. d. de neccitate est. b. et illa est exponēs cōclusiōis ad quā cū. d. fit sup positum ipsius. c. sequitur q. c. de neccitate non est. d. et per cōsequens de primo ad vlti mū ista sequitur ad pmissas de baroco. Et si militer patet de bocardo.

Ad rationes Ante opposituz. **¶** Ad primā dicitur q si ambe pmissae sumantur in sensu composito vel ambe in sensu diuiso cōclusio bene sequetur. sed sicut conclusio est falsa ita aliqua pmissa sarū necessario erit falsa. Si vero altera pmissarū sumatur in sensu composito et alia in sensu diuiso non valet consequentia. sed cōmittitur fallacia cōpositionis et diuisionis. Et similiter dicitur ad confirmationem. **¶** Et similiter ad secundam rationem dicitur q si maior fit de sensu composito non valet consequētia eo q minor est de inesse vt nūc. Si vero maior fuerit de sensu diuiso tūc bene sequitur cōclusio. sed sicut conclusio est falsa: ita etiam et maior est falsa. **¶** Et similiter diceretur ad tertiam rationem.

Queritur Vtrū diffinitio contingētis sit sufficiens In qua dicitur. Contingens est quo non existente necessario posito et sevel non esse nullū sequitur impossibile. **¶** Et arguitur primo q nō. quia ista diffinitio non cōuenit omni contento sub diffinito. ergo nō est sufficiens. aīo patet quia non cōuenit contingenti necessario. ergo rē.

Contingens

Priorum

¶ Arguitur 2° deū eē contingēs. Et tñ deum eē necium. g^o male dī cōtingēs ē. quo nō exīte necio. maior p^o. q^o deū eē possibile. g^o ē cōtingēs. q^o possibile 2° cōtingēs cōuertūt. ¶ Arguit 3° si ista diffō eē bona sequerē q^o boiem esse asinū eē cōtingēs. nō ē falsū cū sit impossibile p^o tñ pñā. q^o boiem eē asinū nō ē necius 2° boiminē eē asinū positiū eē vel boiem eē asinum pōitū nō eē nullū seg^o impossibile cum ista sit vna disiunctiua. c^o secunda pars est vera. ¶ In oppositum est aristoteles.

Primo sciendū ē. q^o p^o declaratiōe terminozū ponat^o due distīctōes. Quarū pma ē h^o duplex ē disiunctiū. qdā est disiunctiū p se. vt fortes currit vel nō currit. 2° ad veritatē talis disiuncti regit^o 2° sufficit veritas vni^o pñis. Aliud ē disiunctiū cōditionatū 2° ad veritatē talis disiuncti regitur veritas vtriusq^o partis. q^o tale disiunctiū egpollet copulato. vt si dicatur. siue fortes sit siue non sit ipse est homo. Et ad veritatē isti^o disiuncti. cōditōati regit^o veritas illi^o copulatiue. vt si fortes sit ipse est hō 2° si fortes nō sit ipse ē hō. ¶ 2° distīctio. ista p^o positiō. s. cōtingēti positiō eē vel nō eē nullū segtur impossibile: pōt habere duplicē sensus q^o vno^o pōt eē vna disiunctiua cuius vtraq^o p^o sit cōditionalis. 2° tūc est sensus. si cōtingens ponatur in eē nullū segtur impossibile vel si cōtingēs ponat^o nō eē. nullū sequitur impossibile. 2° tūc fortes eē asinū ē cōtingens. qd pat^o. per suā exponētē. sic enī exponit^o. fortes eē asinū positiō in eē nullū segtur impossibile v^o fortes eē asinū positiō nō in eē nullū segtur impossibile. illa disiunctiua est vera cū secūda p^o ei^o sit vera. g^o ista erit et vera. fortes eē asinū ē cōtingens. Alio mō pōt eē vna cōditionalis cuius añs ē vniū disiunctiū. ita q^o sit sensus. si cōtingēs ponat^o eē vel nō eē nullū sequit^o impossibile. Et ad veritatē h^o regitur veritas isti^o copulatiue. si cōtingens ponat^o in eē nullū segtur impossibile. 2° si cōtingēs ponat^o nō in eē nullū sequit^o impossibile. q^o quodl^o disiunctiū cōditionatum egpollet cōditionali copulatio. Illud aut^o disiunctiū vocat^o cōditionatū qñ alicui^o cōditionalis. añs ē vniū totū disiunctiū. vt si fortes sit v^o non sit ipse est homo

Secundo sciendū ē. q^o iste ē qñtus tractatus in quo pñā determinat^o de gñatione silloz ex propōitionib^o de cōtingēti 2° continet decē capitula. Quoz pñū

qd ē de qbusdā pñbulis valentib^o ad suū ppo sitū cōtinet sex pñclusiones. ¶ Quaz pñā tāgit determināda 2° ē h^o q^o p^o formatōes silloz d^o necessario dicem^o de cōtingēti qñ quo ad figurā 2° quo mō. quo ad modū. p^o q^o quo ad terios. 2° q^o ad pños. 2° erit sill^o de cōtingēti. ¶ 2° 2° tāgit diffōem cōtingētis. 2° ē h^o. cōtingēs ē quo nō ex istente necio. positiō aut eē vel non eē nullū sequitur impossibile. qñ dicat cōtingēs ē qd nec ē neciū. nec impossibile istā diffōem pbat aristoteles supponēdo p^o q^o cōtingēs eguocē significat cōtingēs neciū. 2° cōtingēs nō neciū. hoc supposito pbat sic diffōem. q^o nō cōtingit eē impossibile eē. 2° necio nō eē equalent in 3° ordī ne modalīū vel se inuicē consequūt. g^o sue oppositiōe. s. cōtingēs eē nō impossibile eē 2° nō necē nō eē equalēt 2° p^o pñis cōtingēs nec ē neciū nec impossibile. Pñā pñā pbat arist. q^o de qñlibet ē affir^o vel ne^o vā. ¶ 3° 2° oēs pños de cōtingēti differētes solū pñes affirmatiōne vel negatiōem dicti cōuertūt ad inuicem p^o dupl^o. p^o inducēdo tā in vlib^o qñ in pñicula/rib^o qñ indefinitis. q^o ista. cōtingit eē vuerit^o cū ista. cōtingit nō eē de vlib^o. vt ista cōtingit oī in eē vuerit^o cū ista. cōtingit nulli in eē. de pñiculiari^o ē vt ista cōtingit alicui in eē. cōuertitur cum ista. cōtingit alicui nō in eē 2° sic de alijs. ¶ Secūdo p^o idē rōe sic. q^o illd qd cōtingit eē nō ē necesse eē. 2° q^o nō ē necesse eē. possibi le ē nō eē. 2° si cōtingat ip^o nō eē. seg^o qñ illud qd cōtingit eē. cōtingit nō eē. Ex qñ remouet qdā dubiū. q^o dōm ē q^o pñes que opponūt pñes affirmatiōem 2° negatiōem dicti cōuertūt ad inuicē. posset aliquis credere q^o iste essent simpl^o negatiōe. Illud dubiū remouet dicēs q^o pñes negatiōe de dicto hñt affirmatiuam figurā. id est sūt simpl^o affirmatiōe. q^o cōtingēs sūt se bz in modalib^o. sūt ē in illis de inesse

Tercio sciendū ē. q^o circa hūc textū icidunt aliq^o difficultates. ¶ Pñā ē. vtrū ad necessitatē pñis oporteat sūbz sp manere. ¶ 2° difficultas est. vtrū casus 2° fortu na cōtingāt in cōtingēti ad vtrūl^o. ¶ Pro solutiōe istar^o difficultatū supponēdū ē q^o arist. i qñtra 2° h^o capitulū tāgit vñā diuisionē cōtingētis 2° ē hec. cōtingēs dī duob^o mōis. q^o quoddaz ē cōtingēs natum. 2° est illud quod plerunq^o fit. 2° aliquando deficit. ideo non ē necessariū v^o boiem canescere augeri vel minui. Et q^o tale cōtingens non sit necessariū. pbat arist.

Primus

q^o boiem canescere nō ē necesse eo q^o hō non
sp^o est imo interdū corūpūtur. tñ qñ homo est
aut ut in plurib^o. aut ex necessitate sibi cōuēit
canescere. Aliud ē contigēs infinitū qd. s. pōt
ēē r nō ēē. fieri r non fieri. vt aial ābulare vel
aiali ābulante fieri tremitū. Et gñaliter que
cūq^o fiunt a casu dicūtur fieri. contingenter r
ad vtrūlibet qz nullū tale ē magis deteriatuz
sic ēē qz ecōtrario. ¶ Quinta 2° tangit vnā cō
uenientia. r duas dīas inf. ista contingētis. Et
ē bec. vtrūq^o contingēs conuertit in oppōitā
qñtatē. s. n. eodē mō. qz ppō d^o tīgēti nato cō
uertit in ppōem de tīgēti raro vt boiem cō
tingit canescere. g^o boiem tīgēti nō canescet
conuersa ē de tīgēti nato r conuertēs de cō
tīgēti raro. Silt^o contigēs rap^o conuertit i cō
tingēs natū qd euenit vt in plurib^o. vt ista p^o
git matrē odire filiū q^o ē de contingēti raro cō
uertitur in istā de contigēti nato. g^o contigit
mīem nō odire filiū. S. tīgēs infinitū cō
uertit in idē gen^o contigētis. ¶ Secūdo disse
runt. qz ex contigētib^o infinitis nō fiūt dīmō
strationes. s. ex tīgēti nato bñ fiūt demon
strationes. qz pene oēs ofones dia^o r affirma
tiones fiūt ex contigēti nato. r t^o ex contigē
ti infinito nō fiat sil^o demonstratiū. tñ ex ip
so fit bona forma sillo^o. r fiūt boni sillogismi
formales. s. tñ nī ponat^o aut querat^o in scia de
monstraria. iō ad pfectā sciam habendam de
forma sillogistica r de mōis formalib^o silloz
agruē determinat^o hic de silloz pstituit^o ex pro
pōib^o de contigēti nato. ¶ Sexta 2° tīgēti du
os sensus. ppōis de contigēti. r ē h. ppō d^o cō
tingēti p^o dupl^o exponi. qz v^o significat p^odica
tū inēē tīgēter illi cui inest s^obm. aut signifi
cat p^odicatū inēē tīgēter illi cui contigit inēē
s^obm. vt ista ppō. quoddā. b. tīgēti ēē. a. equa
let isti dīstīctiue quoddā qd ē. b. qd contigit
ēē. a. vel qd cōtingit ēē. b. tīgēti ēē. a. c^o rōem
inuit talē. qz ppō de possibili b. duos sensus.
g^o r ppō de tīgēti hēbit duos sensus. t. 2° fia.
qz in. ppōe nihil dīr ponere tīgēs aut possibi
le. iñ p. qz ista ppō oē. b. ē possibile ēē. a. eg^o
pollet isti dīstīctiue oē qd ē. b. possibile ēē. a.
vel oē qd possibile ēē. b. possibile ēē. a. Ad
dīr p^oterea modū pcedēdi in gñatione silloz
de tīgēti. qz p^o determinādū ē de gñatiōe sil
logismoz de contigēti. sub ista acceptione qd
contingit ēē. c. tīgēti ēē. b. r qd tīgēti ēē. b. con
tingit ēē. a. Et p^o determinat de gñatione sil

logismoz de contigēti in qb^o sub^o accipit^o pro
p^ontib^o. v. 3 sub ista acceptione qd ē. b. contigit
ēē. a. Et ratio ordīs ē. qz sicut i gñatione sillo
gismoz de necio pus determinādū ē de gñ
tione vniformi qz de gñatiōe difformi mixta
ita a fili pus determinādū ē de gñatione vni
formi silloz de contigēti qz de gñatione mix
ta. S. 3 in gñatione vniformi q^o ē ex ābab^o de
contigēti accipit^o contigēs put facit sūbm te
neri nī solū p^ontib^o s. p^o futuris r possibilib^o
v. 3 in isto sensu q^o contigit ēē. b. contigit ēē. a.
S. 3 i gñatione mixta ex vna de inēē. r alia de
contigēti accepit^o contigēs sūbm q^o facit sub^obm
accipi p^ontib^o. g^o rē. ¶ b^o supposito dīr ad p^omā
difficultatē q^o ad necitatē ppō^o affirmatiue
nī regit^o sub^obm manere nisi forsan i p^odicationi
b^o accidētali^o. ideo ista ppōitio. homo cane
scit nē necia s. 3 contigēs. ¶ Ad secūdā difficul
tatē dīr q^o casus fit i contigēti ad vtrūlibet. vt
patuit in p^oria con^o b^o nōbilib^o c^o tamen opp^o
coiter tenet in scōo p^ohicoz. r ibidē patebit.

Conclusio

conclusio p^orationē bīcā. ad scōaz rōez b^o cap^o
dubitat^o. vtrū sola ne^o lata ad
Primo vtrū dicti faciat p^opositionem
modalē negatiuā. Et v^o q^o nī parist. in textu q^o
dicit q^o iste p^opositiones. contingit quoddā. b.
non ēē. a. r contingit nullū. b. ēē. a. sūt simpl^o
affirmatiue. r tñ in ipsis negat^o vtrū dicti. ergo
rē. ¶ In oppo^o arguit^o p^oea q^o deteriatā sūt p^o
us in 2° p^oiaminias. R^o nīr p^o duas dīstīctio
nes r tria dicta. ¶ Prima dīstīctiō ē ista p^oposi
tionū modalū qdā sūt de necio qdā de ipō
sibili r qdā de contigēti r qz illarū adhuc ē
duplex. qz qdā ē de sēsu composito. Alia de
sensu diuiso. ¶ Secūda dīstīctiō. ppō modalis d^o
contingēti de sēsu composito ē tri^o. qz qdā est
de contigēti alto. Alia ē d^o contigēti necio r
tertia ē de contigēti nī necio. ¶ 2° dīctiō ē istā
nulla p^opositio modal^o de sensu composito est
negatiua nisi modus aut copula inclusa i mo
do negat^o. 2° dīctiō oīs p^opositio modal^o de sen
su diuiso alia ab ea in q^o ponit^o contigēs non
necius censet^o negatiua p^o solā negatōne lataz
ad vtrū dicti. ista duo dicta sat^o patēt ex 3° no
tabili 4° qñstionis b^o p^omi. 3° dīctiō nega^o lata
ad vtrū dicti nī sufficit reddere p^opositionē de
contigēti nī necio negatiua. p^o cuius p^oratio
ne ponūt que suppositiones. ¶ Prima suppo^o ē

Modalis

Priorum

hec due cōditiones necessario requirūtur ad hoc qd aliqd sit contingens non necessarium: que elici pnt ex diffinitione contingētis i textu posita. Pria ē hec qd ipm nō sit necessarium. Secda qd ex ipso nullū sequat impossibile. id ē qd ipsū nō sit impossibile. Ex ista suppo sequitur scda regula. ois propositio de contingenti non necessario equipollet vni copulatiue cuius pria pars ē negatiua de necessario et secūda ē negatiua de impossibili. et ista copulatiua per equipollētiā infert vnam aliam copulatiuam cuius vna pars ē de cōtingenti i qua nulla pōitur negatio. et secūda ē de cōtingenti in qua pōit negatiolara ad verbū. ut ista quoddā. b. cōtingit eē. a. capiēdo cōtingit p cōtingenti nō necessario. equipollet isti copulatiue quoddā. b. cōtingit eē. a. et qddā. b. cōtingit non eē. a. Siliq ista qddā b. cōtingit non eē. a. equipollet isti copulatiue. qddā. b. cōtingit esse. a. et quoddā b. cōtingit non eē. a. Istis suppositis probat dictū sic. nulla ppō cēscet negatiua nisi illa cuius principalis copula negat: sed cuiuslibet ppōtionis de contingenti non necessario copula principalis ē iunctio copulatiua ex quo equipollet vni copulatiue. q nulla talis cēscet negatiua: nisi cōiunctio copulatiua neget. modo coniunctio copulatiua non negat nisi per solā negationē latā ad modū cū in eo cōcipiat huiusmodi cōiunctio copulatiua. q sola negatio lata ad modū i ppōib⁹ de contingenti nō necessaria? sufficit redere propositionē negatiuam.

Secundo dubitat. vtrū ab inēē ad cōtingere inēē valeat cōtra. Respondet p tres suppoēs et vnū dictū. Pria suppo ē h. arguere ab inēē ad cōtingere inesse ē arguere a ppōe de inēē ad ppōem de cōtingenti manēre eodē subo eodē p̄dicato: et eadez copula dicti. vt. a. ē. b. g. a. cōtingit eē. b. Et suppo ē h. in ppōe cōtingenti s̄bm āpliat ad ea q sūt et pnt eē sub forma termi supponētis. S; in illis de inēē restringit s̄bm ad supponēdum p his q sūt sub forma termi supponētis saltē si copula sit p̄ntis t̄pis. Tertia suppo ē hec. in ppōe vli de subo āpliato. sensus d; dari copulatiue vel copulati. sed in ppōe p̄ticulari vli indefinita s̄kus deb; dari disiunctie vel disiunctim. Dictū ē istud. in ppōib⁹ indefinitis vli p̄ticularib⁹ ab inēē ad cōtingere inēē. ē formalis p̄ntia et nō ecōtra. S; in ppōib⁹ vniuersalib⁹ a cōtingere inēē ad inēē est formalis p̄ntia

saluata copula de p̄nti. et capiēdo contingēs p contingenti alto sed nō econtra.

Tertio dubitat. vtrū cōtingēs in sua cōmunitate sup̄t sit p̄cisum et adequatū diffinitū p̄dicte diffōis. R̄s̄ p vna dīstinctōem et tria dicta. Distin^o ē h. cōtingēs potest capi tripl̄. p pōt capi p contingenti alto. 2° p cōtingenti neēio. et 3° p cōtingenti nō necessario. P̄mū dictū ē istud. qñcūq; aliqd ē cōmune plurib⁹. et alteri illoz nō ē nomē ipositū tūc ex vsu et modo loquēdi illud cui nō ē nomē ipositū vocat noie illius cōis sicut cōtingēs altum ē cōe ad neēium et nō neēium. mō contingenti neēio ē nomē ipositū. vocat enī necessariū. alci vō nō ē nomē ipositū iō qñcūq; pōit cōtingēs sine addito ex modo loquēdi et restrictionez vsualē cōtingēs accipit p cōtingenti nō neēio. ideo l; in rigore f̄monis. ista sit concedenda deū eē ē contingens. tñ ex vsu et mō loquēdi ē falsa. Et dictū est istud. p̄cisū et adequatū diffinitū p̄dicte diffinitionis nō ē contingens acceptū p cōtingenti alto. qz tūc diffinitio nō competeret cuius contēto sub diffinito. Et dēz. p̄cisū et adequatū diffinitū ē contingēs non neēim. qz l; ponat sine addito: tñ p restrictionem vsualē restringit ad stādūz p̄cise p̄o contingenti non necessario.

Ad rationes an opposituz due p̄me soluitur ex vltimo dubio. Et tertia soluitur ex primo notabili.

Veritur Utrū solū in p̄ma figura et tertia ē fill⁹ exābab⁹ de cōtingenti non aut in scda figura. Et arguit qd n. p̄mo qz n̄ seqt oē albū eē hoīem ē cōtingēs. oē risibile eē albū ē contingēs. qd oē risibile eē hoīem ē contingens. Et confirmat. qz ad p̄missas eē cōtingētes non sequit conclusionē eē cōtingētē q in pria figura exābabus de cōtingenti non sequitur conclusio de contingenti. Secūdo arguitur. vniuersalis negatiua de contingenti bene conuertit simpliciter q in secunda figura ex puris de contingenti fit bonus fill⁹ Añs p; qz bene seqt nullū hoīez cōtingit currere q nullū currens cōtingit eē hoīem. quia ex opposito consequētia qd ē aliqd currens necesse ē eē hominē infert oppositū añtis quod est aliqd hoīez necesse ē currere. Tercio arguit. non seqt in tertia figura oē m̄ hoīem con-

Primus

tingit eē coloratū: oēm hoiez cōtingit eē albū
g quoddā albū cōtingit eē coloratū. et tñ argu
itur ex puris de cōtingēti. g. 2c. ¶ In oppo^m

est aristoteles.

Primo Sciendū q̄ illud capitulū in q̄
docet aristoteles formare fillos ex puris d cō
tigēti cōtiet sex cōclusiōes. q̄rū p̄ia ē h. ex du
ab^o vlib^o affirmatiuis de cōtigēti fit fillos p̄fe
ct^o ad cōcludēdū vlem affirmatiuā de cōtigē
ti i barbara. p̄z q̄z bñ segt oē. b. cōtigēti eē. a. oē
.c. cōtigēti eē. b. g. oē. c. cōtingit eē. a. q̄ aut segt
pbat arist. q̄z imēdiate rlat p̄dici d oi. q̄z si a^o
resolua^t scōz modū p̄i^o dictū sic q̄ oē qd con
tigēti eē. b. cōtigēti eē. a. tūc sub. b. directē sūt. c.
cū d̄ oē qd cōtigēti eē. c. cōtigēti eē. b. g. d̄ oē
segt p̄dici d oi. ¶ Secūda cōclusiō ē h. a^o vli ne
gatiua de p̄tīgēti. et mīore vli a^o de cōtīgēti
ti fit fillos p̄fect^o ad cōcludēdū vlem negatiuā
de cōtigēti in celaret. p̄z q̄z vli fillos imēdiate
rlat p̄dici de nullo. qd posset declarari sicut
p̄cedēs. ¶ Tertia cōclusiō. ex puris de cōtigē
ti maiore vli affirmatiua et mīore vli negatiua
fit bon^o fillos i t̄cia figura: l̄z ip̄fect^o. q̄z p̄sup̄tas
p̄pōes nulla segt cōclusiō ut patuit p̄i^o i ḡia
tōe fillos de incē: cōuerſa tñ mīore i oppōitā
q̄litate et cōclusiōe fit bon^o fillos ex ābab^o affir
matiuis i barbara. ¶ Quarta cōclusiō ē h. ex
ābab^o vlib^o negatiuis de cōtigēti fit bon^o fil
logism^o cōcludēs vlem negatiuā de cōtigēti.
p̄z q̄z cōuerſa b^o i oppōitā q̄litate fit bon^o fil
logism^o i scdō p̄ie: vli cōuerſa vtriusq̄ i oppōi
tā q̄litate fit fillos i p̄p^o. ¶ Cōcludit ex dictis
q̄ b^o negatiua vel ābab^o negatiuis nō fit fillos
p̄fect^o: l̄z bñ fit fillos ip̄fect^o q̄ p̄ficiē p̄ cōuerſiō
nē i oppōitā q̄litate. ¶ Quinta cōclusiō. a^o ex n̄
te vli t b^o p̄i^o siue ābe sint a^o siue ābe nega
tiue siue alēa affirmatiua siue alēa negatiua sp
vz fillos ex puris de cōtingēti. Tāc cōclusiōe
pbat arist. exēplificādo i istis i mis. a. b. c. Ad
dit tñ q̄ q̄n b^o ē affirmatiua tales fillos sūt p̄fecti
sed q̄n b^o ē negatiua tales sūt ip̄fecti: p̄ficiūt
āt p̄uerſiōe i oppōitā q̄litate. ¶ 6° a^o p̄i^o
q̄litate q̄z p̄misse disponat penes q̄litate nō
fit fillos ex puris d cōtigēti. p̄z trib^o rōib^o. ¶ P̄i^o
rō ē h. q̄z si a^o sit p̄i^o possibile ē subz a^o trāscē
dere et eē i plus q̄z p̄dicatū. Et iō b^o p̄pō p̄t eē
vā q̄z ad illd s b̄z i q̄ s b̄o a^o excedebat p̄dica^m
et nulla eē iūctō extrēitatū i medio. Et per
p̄is nulla a^o q̄z p̄i^o n̄ segt nisi v̄tute vnionis et
p̄neḡionis extrēop i me^o. ¶ 2° rō q̄z i tali dispā

ne sūt repibiles termi i q̄b^o de nēcitate oī et ter
mini i q̄b^o de nēcitate nulli. termini in q̄b^o de
nēcitate oī sūt al. albū. bō. vt sic āguēdo qdā
albū. p̄tīgēti eē al. oēz hoiez p̄tīgēti eē albū cū il
lis stat ista vli a^o de nēcio. oīs homo de nēci
tate ē al. et p̄sllr possz exēplificari i eisdē teris
formādo ābas p̄missas ne^o. S̄z l̄mi i q̄b^o de
nēcitate nulli sūt al. albū vestis sic arguēdo qd
dā albū p̄tīgēti n̄ eē al. oēz vestē p̄tīgēti n̄ eē al
bā cū illis duab^o vli stat vli ne^o d nēcio. oīs
vestis de nēcitate n̄ ē al. ¶ 3° ratio. q̄z oīs fill^o
vli ē iōe vli de nēcio vli d cōtingēti. sed maiore
p̄tīclari n̄ fit fill^o de inēc. nec de necessario vt
sup̄is oīsū ē: nec de p̄tīgēti. q̄z vt dictū ē in
tali dispositione sunt vabiles termi in quibus
de nēcitate oī: et i q̄b^o de necessitate nulli. Con
sequēter ex p̄dictis infert duo correlaria. P̄i^o
a^o non ex̄tēte particulari ex puris de cōtīgēti
siue ābe sint affirmatiue siue negatiue sēp
segt cōclusiō de cōtīgēti i p̄ia figura: l̄z dif
ferēter. q̄z si mīor fuerit affirmatiua fit fillos
p̄fect^o. q̄n vero mīor ē negatiua fit fillos ip̄fe
ctus. ¶ 2° correlariū. i istis fillis v̄z capi cōti
gēs scōm q̄ p̄i^o ē diffinitū. s. p̄tīgēti nō nēcio.

Secundo Sciendū q̄ quintū capitulū
huius tractat^o in quo arist.
determinat ḡnatiōē fillos ex ābab^o de p̄tīgēti
in secūda figura contiet sex conclusiones
P̄ia ē bec ex ābab^o de cōtīgēti siue sint affir
matiue siue negatiue siue vles siue particula
res non fit sillogism^o in secūda figura. ¶ Se
cunda conclusiō ē h. ex affirmatiua de iesse et
altera de cōtīgēti nūq̄ fit fillos i secūda fi
gura. ¶ Tertia conclusiō. ex negatiua d inesse
et altera de cōtīgēti sēper fit fillos bon^o in se
cūda figura. ¶ Quarta conclusiō in secūda fi
gura eodē modo sillogisādū ē ex vna d neces
sario et altera de cōtīgēti sicut ex vna de in
esse et altera de cōtīgēti. ita q̄ loco illius de
iēē ponat^o p̄positiō d necessa^o. ¶ 5° conclusiō
eodē m^o v̄z capi cōtingēs i fillis scdē si: sicut
i fillis p̄ie figure. ille cōclusions posterio^o de
clarabūt. ¶ Sexta conclusiō tāgit vñ qd est
supponēdū i ḡnatiōe fillos d cōtīgēti i scdā
figura et ē bec vniuersalis negatiua de cōti
gēti non conuertit^o in vniuersalē negatiuā de
termis trāspōitis ut non segt nullū. b. contin
git eē. a. ḡ nullū. a. cōtīgēti eē. b. capiēdo sēper
cōtīgēti pro cōtīgēti non necessa^o et pro
bat arist. trib^o rationib^o. P̄ia ratio est bec.

Priorum

si vniuersalis negatia de cōtingenti puerteret simpliciter in terminis: etiā vltis affirmatia d cōtingenti cōuerteret i teris qd est falsū. pñā p3. q2 vltis negatia d cōtingenti z vniuersalis affirmatia d cōtingenti eadē mō puerunt. gñ vna conuerteret simplr in teris: ita z alia. ¶ Scda rō est hec. ois illa pñā ē mala i q aliquid repugnat pñti qd nō repugnat aīcedēti sed cū eo stat in vitate: sed qñ vniuersalis negatia d cōtingenti puerit simpliciter in terminis aliquid repugnat pñti qd stat cū aīcedēte. gñ zc. mior p3 sic arguendo. nullū hoiez cōtingit esse albū gñ nullū albū cōtingit esse hoiez. nā ista. aliquid albū necesse est nō esse hoiez. stat in vitate cū isto aīcedente nullū hoiez cōtingit esse albū z tñ repugnat isti cōsequenti nullū albū cōtingit esse hoiez. gñ zc. ¶ Tertia rō. in oī bōa cōsequētia ex opposito pñtis pōt inferri aliquid icōpossibile aīcedēti. sed in pñā q vniuersalis negatia d cōtingenti cōuerit simpliciter ex pñdictione pñtis nō inferri aliquid icōpossibile aīcedēti. gñ zc. mior p3 qz ista cōuersiōe nullū. b. cōtingit esse. a. gñ nullū. a. cōtingit esse. b. oppositū pñtis ē nō cōtingit nullū. a. esse. b. ex q nō seqt ista aliquid. a. necesse ē esse. b. qz ista nō cōtingit nullū. a. esse. b. b: duas cās sue vītatis. s. vel qz aliquid. a. necesse est esse. b. vel qz aliquid. a. necesse ē nō esse. b. sed a pñōne hūte plures cās sue vītatis ad vnāz istaz nō valet pñā. gñ zc. Ex quo ifert aristo. q pñdictione ista. cōtingit oē. b. esse. a. ē ista disīctia necesse ē aliquid. b. esse. a. vel necesse ē aliquid. b. nō esse. a. z ista eadē disīctia cōtradicit isti nullū. b. cōtingit esse. a. Cōsequēt aristo. repetit vnā partē pñe cōclūsiōis. s. q ex puris vniuersalib⁹ de cōtingenti nūq̄ fit sillo⁹ in secūda figura. quā probat duab⁹ rōnib⁹. ¶ Pñā est b qz vel tales sillogismi pficerent per cōuersiōnē: vel per ipossibile. nō per cōuersiōnē: qz vniuersalis negatia de cōtingenti nō pōt cōuerit i terminis. vt probatū ē. nec p ipossibile. qz 2º de cōtingenti habet p cōtradictorio vnā disīctiā cū vnā pars ē affirmatia d necesse ē z alia pars ē negatia d necessario. mō talis disīctia nō pōt esse pmissa in sillogismo saltē catholico. de quo aristo. intēdit pñcipalit in hoc libro. ¶ Scda rō est hec. quia i scda figura ex ābab⁹ d cōtingenti vel seqtur cōclūsiō de inesse vel d cōtingenti. nō pñmū: cū neutra pñis fit d inesse. nec 2º: qz in tali dispōne dabilēs sūt termini in qbus oī. vt alibi homo albū. et

termini in qbus nulli. vt equ⁹ homo albū. Repetit cōsequēt pñmā cōclūsiōnē quo ad aliam partē videlz q ex ābab⁹ de cōtingenti siue ābe sint particulares siue altera tātū nūq̄ fit sillogism⁹ in secūda figura. qz in tali dispositione sūt dabilēs termini in qbus omni z in qbus nulli. sicut dati sunt in vniuersalib⁹.

Tertio sciēdū est q istud est octauū capitulū i quo docet aristo. formas sillogismoz ex puris de contingenti in tertia figura. z cōtinet decē cōclūsiōes. Quarū prima est hec. Ex ābab⁹ de cōtingenti vel altera tātū fit sillogism⁹ in tertia figura. Ista cōclūsiō patebit in sequentib⁹. ¶ Secunda cōclūsiō est hec. quādo vtrāqz pñmis fit de contingenti vel altera est de cōtingenti z altera de inesse seqtur cōclūsiō de contingenti. ¶ Tertia cōclūsiō. ex vna de necessario z altera de contingenti si illa de necessario sit affirmatiua: seqtur cōclūsiō de contingenti tantū. sed si sit negatiua seqtur duplex cōclūsiō. s. negatiua de contingenti. et negatiua de inesse. ¶ Quarta cōclūsiō. contingens capitur i hac figura sicut in figuris pñcedētib⁹. ¶ Quinta cōclūsiō. ex duab⁹ vniuersalib⁹ affirmatiuis de cōtingenti seqtur cōclūsiō de cōtingenti in darapti. patet qz minore cōuersa p accēs fit sillo⁹ in tertio mō pñe figure. ¶ Sexta cōclūsiō. ex duab⁹ de cōtingenti maiore vniuersali negatiua et minore vniuersali affirmatiua seqtur cōclūsiō de cōtingenti in felaptō. p3 qz minore pñsa per accēs fit sillo⁹ in qtro mō pñe figure. ¶ Septia cōclūsiō. ex ābab⁹ negatiuis d cōtingenti fit bon⁹ sillo⁹ l3 iperfect⁹. qz vtrif qz pñsis i oppositā qlitatē fit sillo⁹ i darapti si mior tñ pñsa fiet sillo⁹ i felaptō. ¶ Octaua cōclūsiō. in modis pñcipalib⁹ ex ābab⁹ de cōtingenti valet sillo⁹. vel nō valet sicut i illis d inesse. et debet itelligi ista similitudo quātum ad qlitatē pñmū: nō aut quātū ad qlitatē qz i illis d inesse minore negatiua i 3º figura nō fit sillo⁹. s3 i illis d cōtingenti minore negatiua bñ fit sillo⁹ eo q pōt puerit i oppositā qlitatē. Hanc cōclūsiōnē pbat aristo. pño quātū ad datif p pñsiōnē simplicē minoz. z qñm ad datif p pñsiōnē simplicē maiozis z cōclūsiōis cū trāspōne pñmis. z quātū ad ferisō p cōuersiōnē simplicē minozis fit sillo⁹ i ferisō. de bo cardo aut nō facit aristo. mētione: tñ p pñsiō qz maiōr z b⁹ z 2º ne pñsis i oppositā qlitatē

Primus

fit sillogismus in disamis. **C** 9ª conclusio in modis
prictarib⁹ tertie si ex puris negatis de contingēti
nō fit sillogism⁹ pfect⁹. s; verisq; ouersa v^l al
tera ouersa in oppōitā q̄litate fit fill⁹ i aliquo
pdictoz⁹ modoz⁹. **E** Decia 5^a ex puris p̄ticulari
rib⁹ vel indefinitis nō fit fill⁹. q; in tali dispōe
sūt dabilis termini i q⁹ de necessitate oī. vt al.
bō. albū. r termini in q⁹ de necessitate nulli.
vt. equus. homo. album.

Conclusio rñsalis. ad q̄stū ex puri d
contingēti fit bon⁹ fill⁹ i p
ma figura r in tertia duab⁹ additionib⁹ obser
uatis. s; nūq; in scda figura. **P**ria cōditio ē.
q; i pria figura a⁹ sit semper vniuersalis. **S**e
cūda p̄di qd i tertia figura altera pmissa sit
sp vlis. 2° p oī sua pte patet ex predictis.

Primo dubitat. vtrū cōbinationes in
utiles ex puris de contingēti
sufficiēter possint reprobari dādo terios i q⁹
oī r i q⁹ nulli. Rñr p duas suppos⁹ r vnu dēz
Pria suppos⁹ ē hec. ad hoc q; aliq cōbinatio i
utilis reprobet⁹ p terios in q⁹ oī r in q⁹ nulli
regritur q; conclusio de oī ex sua nā repugnet
cōclusioni de nulli. **C** 2ª suppos⁹ vlis affirmatiua
r vlis negatiua de contingēti ex sua nā nō repugnat
imo ē ex sua nā cōuertit⁹ r sit stat. Ex q⁹ seg
tur q; ad dādū terios in quib⁹ oī r in quibus
nulli in cōbinationib⁹ de contingēti nō sufficit
dare vlem affirmatiua r vlez negatiua de cō
tingēti. q; ille ex sua nā nō repugnat. s; ad dā
dū terminos in q⁹ oī. o; dare tres terminos ex
q⁹ fiant due pmissē de cōtingēti vere. cū qui
bus stat in vitate vlis affirmatiua de neces
sario. Ad dandū eni terios in q⁹ nulli. o; dare
tres terios de quib⁹ fiunt due pmissē vere de
contingēti cū qbus stat vlis negatiua de neces
sario. **E** Dictū est istud. cōbinationes inutiles
ex puris de cōtingēti sufficiēter reprobat⁹
dando terminos in q⁹ oī r in quib⁹ nulli. q; si
cum aliquib⁹ pmissis stet vniuersalis affirma
tiua de nēcio ipossibile est ad illas pmissas se
qui quancūq; negatiua siue illa negatiua
fuerit de inē siue de necessario siue de cōtin
genti cum quelibet talis repugnet r sit incō
possibilis affirmatiue de necessario. Si vō cū
aliquib⁹ pmissis stet vlis affirmatiua de ne
cessario tunc ad illas pmissas nulla pōt seg⁹
affirmatiua cum quelibet affirmatiua de icē
de necessario aut de contingēti sit incōpossi
bilis negatiue de necessario. modo vt patebit i

possibile ē ad aliquod aīa sequi aliq⁹ p̄ia sic
q; cum illo antecedente stet aliquod qd sit im
compossibile cōsequenti.

Secūdo dubitatur. vtrum negatiua de
contingēti non necessario pos
sit conuerti simpliciter in terminis. rñr p tres
suppositōnes r vnu dictū. **P**rima suppos⁹ est
h. c. Vlis negatiua de contingēti h; duplicē sē
sum. i. compositū r dīsum. **C** 2ª suppos⁹. q; si vni
uersalis negatiua de inē sit contingens. etia;
vlis negatiua de terminis transpositis erit con
tingens. **C** 3ª suppos⁹ q; cuiuslibet vlis negatiue
de contingēti subm āpliat⁹ ad supponēdum
p his que sunt r possunt ēē sub forma termi
ni supponētis. **E** Dictū est illud vlis negatiua
de contingēti non necessario bene pōt conuer
ti simpl⁹ in terminis duab⁹ conditionibus ob
seruatis. **P**rima est q; in tali conuersione ar
guatur a sensu cōposito ad sensū ppositū. quia
arguēdo a sensu diuiso ad sensū diuisū non est
formalis p̄ia. vt non segtur oēm hoīem cōtin
git nō ēē albū. ergo oē albus contingit non ēē
hoīem. quia aliquod albū. vt puta cign⁹ nēcio nō
ē homo. **C** 2ª cōditio q; non arguatur a magl
amplo ad min⁹ āplū cū distributōe magl āpli.
vt bene segtur hec ē contingēs. nullus homo
currit. q; h ē contingēs. nullū currēs est homo
cum non sit dabilis instantia;

Tertio dubitatur. Qualiter debet da
ri cōtradictoria de contingēti nō
necessario. Rñr per duas suppos⁹ r vnu dī
ctum. **P**rima suppos⁹ ē hec. illa sola ppositio
dicitur de contingēti non necessario in qua
non negatur contingens non necessariū. **C** 2^a
suppositio quelibet ppositio de contingēti
non necessario equipollet vni copulatiue cui
us vna pars ē negatiua de impossibili habēs
p̄cise idem dictū sicut illa de contingēti r alia
pars est negatiua de necessario hēt etiā idēz
dictum sicut illa de contingēti. **E** Dictū ē istō
cuiuslibet p̄pōi de contingēti nō necessario in q
modus non negatur contradicit primo r ime
diate vna p̄pō de contingēti non necessario
inqua modus negatur. vt isti. sortes contingit
currere. contradicit ista. sortes non contingit
currere. sed quia q̄libet p̄pō de contingēti
non negato equipollet vni copulatiue. iō sua
contradictoria de contingēti negato eqpol
let vni disiunctiue cuius vna pars est affi
matiua de necessario tam de dicto q; de modo. r

Prætorum

alia ē de necessario negatia quo ad dictū tñ.
iō talis distinctiua pōt dari p dīctoria pme

Ad rationes an oppōitū. ¶ Ad pma
distinguit maior. quia
vel ambe pmissæ sūt de sensu cōposito. 2. non
segtur conclusio. Nā si aīa ē falsū ita nō opz
pns eē falsū. sed pōt eē verum. ita conformit
non segtur q si pmissæ sint contingētes q cō
clusio sit cōtingens. vel ambe pmissæ sumūt
in sensu diuiso. 7 sic bene segtur. qz sicut cōclu
sio ē falsa ita etiam maior. 7 per hoc pz solutio
ad confirmatiōem. ¶ Ad secūda pz solutio in
secūdo dubio. ¶ Ad tertiā dī q si conclusio sit
de sensu cōposito 7 pmissæ de sensu diuiso. nō
segtur conclusio. sed cōmittitur fallacia com
positionis. Si vero pmissæ 7 p sumātur in sē
su diuiso. tunc bñ valet cōsa. 7 hec de questiōe.

Veritur Utrū iōi figu
ra ex altera de
ineē 7 alia de cōtingēti valeat
fillo. Et vī q n. qz nō segt. oēs
boiem cōtingit ridere. oē cur
rens ē hō. gō currens cōtingit
ridere. ¶ 2. arguit. qz si sic tūc argueret a mi
n. amplo ad magis aplū cū distributiōe ma
gis ampli. pz pna. qz cū in pna figura b. de in
eē subm stat p pntib. tñ. 7 in pna q ē de con
tingēti illud idē subm stat p pntib. 7 futuris.
g. 2. ¶ 3. arguit. nō segtur oē albū cōtingit eē
aial. oīs hō ē alb. gōem boiem cōtingit eē al.
¶ 4. arguit. non segt. oīs hō ē risibilis. quē
dam boiem ptingit nō ridere. g. quēdā hoīez cō
tingit nō eē risibilē. ¶ In oppo. est aristote.

Primo sciēdū ē. q istud ē 3. capitulu
in quo aristo. deteriat de for
sillogismo. ex vna de ineē 7 altera de cōtingē
ti in pna figura. 7 continet qtuordecī pclusio
nes. Pna ē hec. a. de cōtingēti 7 b. de in
eē fit fillo. pfectus concludēs pclusionē de cō
tingēti ad vtrūlibz. 7 b. itelligēdo q maior ca
piat de cōtingēti c. subm restringit ad suppo
nēdū p his q sūt. hanc pclusionē pbat aristo.
exēplificādo in barbara 7 celaret pistos ter
minos. a. b. c. 7 regulādo fillū factū i barbara
p dīci de oī. fillz at factuz in celaret p dīci de
nullo. 2. p. maior de ineē 7 minore de con
tingēti fit bon. fill. iperfect. cōcludens pclu
sionē de cōtingēti capto p possibili. Qd autē
talī fillo sit iperfect. pz. qz ex oppōito cōclusi
onis cū altera pmissaz inferēdo oppōitū alte

rius pmissæ pfectū. ¶ 3. p. tūc agit vnu pñ sup
ponēdū in b. cap. 7 ē hec. cuiuslibet bone pñc
si aīa sit possibile pns ē ē possibile. pz. qz si nō
sit ita. tūc detur oppōitū. f. qz aīa sit possibile.
pnte exāte impossibili. Tunc arguit. si aīa ē
possibile pnte exāte impossibili. g. aīa poterit
fieri sine pnte 7 per pns aīa poterit eē sine cō
sequēte. qd ē falsū. qz si aīa ē. o. z neēio pns eē
Scda consequētia pz. qz oē qd sit qñ factū est
ē. 4. p. i proposito nā solū capiū possibile p
possibili distante ab actu. sed p possibili conū
cto actui. ¶ 5. cōclusio remouet quoddā du.
dictū ē enim q ad. a. segtur. b. 7 q si. a. sit possi
bile q ē. b. ē possibile. posset aliquis credere
q per. a. pbs intelligat vna solā. ppōnez que
debeat eā aīa. Rndet aristo. q nō. qz ex vno
nihil segtur supple sillogistice. sed semp dōet
eē ad min. due ppōnes. iō p. a. non itelligitur
vna ppō. ca. sed vna ppō ipo. copulatiua
pstituta ex duab. pmissis ad quā copulatiua
segtur formal. 2. ¶ 6. p. ex antedēte falso 7
nō impossibili nūq segtur ipossibile. l. bene se
quatur falsū. pz. qz si aīa nō sit impossibile tūc
ipm erit possibile. 7 si sit possibile pns etiā erit
possibile. 7 per consequētiā si ex possibili l. falso
sequatur impossibile idem simul erit possibi
7 impossibile. ¶ Septima conclusio tangit p
batōnem 2. conclusionis. f. ex maiore de ineē
7 minore de cōtingēti. segtur p. de cōtingē
ti p possibili. qz ex oppōito conclusionis cum
miore pōita ineē segtur oppositū maioris i ter
tia figura. sicut exēplificat aristo. in barbara 7
celaret. Et q ista deductio sufficiat ad pfecti
endū talē fillū. pbat aristo. qz l. minor sit fal
sa. non ē tñ ipossibilis mō ex falso 7 non ipossi
bili. qd segtur nō o. z eē impossibile. ¶ Octa
ua conclusio in cōbinatiōe illa in qua maior ē
de ineē. 7 minor de cōtingēti. debet capi ma
ior de ineē simplr 7 nō de ineē vt nunc. pz. ga
si maior caperet d. eē vt nūc. i tali dispōe eēt
dabiles termi in qb. oī. f. mouens. hō. animal
7 termini in qb. nulli. f. mouens. homo equ.
¶ Nona p. maiore de ineē 7 minore de contin
genti: semper sequitur conclusio de contin
genti possibili. pz. qz in tali dispōe non sequit
formaliter conclusio de contingēti ad vtrū
libet. nec conclusio de cōtingēti nō necessa
sed aliqui segt vna 7 aliquando alia. g. formalit
ter segt illa de cōtingēti altro. siue de cōtingēti
capto p possibili. Alijs p prima parte pz. sic ar

Primus

guendo. nullum intelligēs ē coruus. oēm ho-
minē contingit eē intelligētē. g nullū hominē
contingit eē coruum. ista conclusio non ē de
contingēti ad vtrūlibet. sed ē de contingenti
necessario. ¶ Secūda ps pz. sic arguēdo. nul-
lum sciens mouetur. oēm hoīem contingit eē
sciētē. ergo nullūz hoīem contingit moueri.
ista conclusio non ē de contingēti necessario.
sed de contingēti ad vtrūlibet. Decima cō-
clusio. minore negatiua de contingenti vlti-
mā babus negatiuis i prima figura fit sillogism⁹
mixt⁹. et imperfectus. et debet p̄fici per conuer-
sionem minozis in oppositam qualitātē. Un-
decima conclusio minore negatiua de inēē nō
fit sillogismus. quia sunt dābiles termini in
quib⁹ oī vt. aīal. albū. nīx. et termini in qbus
nulli vt aīal. homo. album. Et ex p̄dictis isert
aristo. q in modis vniuersalibus maiore de i-
eē et minore de contingēti sēper fit sillogism⁹
Duodecīa conclusio. maiore vlti de contingenti
siue affirmatiua siue negatiua. et minore particu-
lari affirmatiua de inēē fit sillogismus perfect⁹
in dāry vel i serio. pz. qz talis sillogism⁹ regula-
tur per dici de omni si fit affirmatiuus. et dici
de nullo si fit negatiuus. ¶ Tredecīma cōclu-
sio. maiore vlti de inēē. et minore particulari d
contingēti siue ambe sint affirmatiue siue nega-
tiue. siue vna sit affirmatiua et alia negatiua sp̄
fit sillogismus imperfectus q potest eodem mō
perfici sicut dictus ē i vniuersalibus. ¶ Quar-
ta decīa conclusio. minore negatiua de inēē vlti
maiore particulari qualitercūq; p̄missee dispo-
nātur non fit sillogismus. qz i talibus combia-
tiōibus. dābiles sunt termini in quibus omni
et in qb⁹ nulli. De p̄ia combinatione termi-
ni in quibus omni. sūt. albū. aīal. nīx. sed termi-
ni de quibus nulli sunt. album. aīal. pīx. De se-
cūda combinatione termi in qb⁹ de necessitate
oī. sunt. albū. aīal. bō. et termini de qbus de ne-
cessitate nulli sūt. albū. aīal. tunica. ¶ Prete-
rea addit aristo. qz si ābe p̄missee sint particu-
lares vel indefinite non sequitur conclusio. sed
dābiles sunt termi i qb⁹ oī et i qb⁹ nulli q dati
sūt i p̄cedēti cōbi⁹ q mōz p̄debat p̄cularis.

Secundo sciendū ē. qz B ē sextū capi^m
i quo aristoteles agit de ge-
neratione sillogismoz ex vna de inēē et alia
de contingenti in secūda figura et p̄tinz nouē
conclusiones. P̄ia ē hec. in modis vltibus
secūde figure negatiua exīte de contingenti

et affirmatiua de inēē nō fit bon⁹ fill⁹. pz. quia i ta-
li dispositione dābiles sunt termini in quib⁹
de necessitate omni. vt sanum. aīal. homo. et
termini i quibus de necessitate nulli. vt sanū.
equus homo. ¶ Secūda conclusio est hec. i
modis vniuersalibus secūde figure vniuersa-
li negatiua exīte de inēē. et altera de contin-
genti. sequitur conclusio de contingēti. pz. quia
bene sequitur in cesare. nullum. b. est. a. omne. c.
contingit esse. a. ergo nullum. c. contingit esse
b. pater. quia minore conuersa simpliciter fit
sillogismus i celare. et similiter exēplificaret
in camestres conuertendo minorem et cōclu-
sionem simpliciter et p̄missis transpositis fi-
et sillogismus in celare. ¶ Tertia conclusio.
ex ambabus negatiuis altera de inesse et alte-
ra de contingenti fit sillogismus imperfectus
q perficitur conuersa illa de contingenti i op-
positam qualitatem. ¶ Quarta conclusio in
modis vniuersalibus vtriusq; p̄missis a⁹ vna
de contingēti. et altera d inesse non erit sillogis-
mus. qz dābiles sunt termi in quibus de ne-
cessitate oī. vt sanum. aīal. homo. et termini
i quibus de necessitate nulli. vt sanum. equ⁹.
homo. ¶ Quinta conclusio eodem modo fit
fill⁹ i modis particularibus sicut i modis vni-
uersalibus. Nam i modis particularib⁹ sedē
figure affirmatiua exīte de inesse siue fuerit vni-
uersalis siue particularis. et negatiua de con-
tingēti non fit fill⁹. quia inueniuntur termini i
qbus de necessitate omni et in qbus de neces-
sitate nulli. sicut dati sunt in p̄ia conclusione
¶ Sexta cōclusio. ex vniuersali negatiua de in-
eē et particulari affirmatiua de contingēti fit
fill⁹ cludēs conclusio d contingēti possibili. pz.
qz cōuersa sim⁹ vlti ne⁹ fit fill⁹ i serio. ¶ 7^a cō-
i modis p̄cularib⁹ si ābe p̄missee sint ne⁹ et vlti
fuerit d inēē fit fill⁹ ip̄cūq; p̄fici p̄cōuerfioez
i oppositā q̄liratē p̄missee d contingēti. ¶ Octaua
cō⁹ si p̄missa d inēē fuerit p̄i⁹ negatiua et alia de
cō⁹ siue a⁹ siue ne⁹ nō sequi⁹ cō⁹. qz p̄i⁹ iūēri ter-
mini i qb⁹ de necessitate oī. vt sanū. aīal. bō. et ter-
mini i quib⁹ de necessitate nulli. vt sanū. equus.
bō. ¶ Nona cō⁹. si ābe p̄missee sint particulares
vel indefinite vna de cōtingenti et altera de inēē.
q̄littercūq; se habeant penes affirmatiōez et ne-
gatōnem nulla sequitur cō⁹ p̄batur sicut p̄cedēs
dando terios in qbus omni et in quibus nulli.
¶ Consequente. nonum capitulum in quo d
terminat aristot. de generatōne sillogismoz.

Syllog

*Cōbi-
de omni
de nulli*

Figura

Priorum

in tertia figura ex vna de cōtingēti et alia de in
esse. et continet octo conclusiones. Quarum p
ma ē hec. in tertia figura ex vna de inēē et al
tera de contingēti segtur solū cōclusio de cō
tingēti et nunq̄ de inēē. ¶ Secūda conclusio
in tali mixtione de inēē et contingēti erit vel si
erit sillogism⁹. sicut in illis de inesse intelligē
do de similitudine quo ad quantitātē et nō quo
ad qualitates ppositionū. Nā minore nega
tiua de contingēti fit sillo⁹ in tertia figura nō
autē si fuerit de inēē. ¶ Tertia conclusio ex
duabus vniuersalib⁹ affirmatiuis quacūq̄
fuerit de contingēti segtur cōclusio de cōtin
genti. quia si maior fuerit de contingēti mino
re conuersa per accidēs. tunc fiet sillogism⁹ in
dary. Si vero maior fuerit de inesse per con
uersionem ei⁹ per accidēs cū trāspōne pmiss
arū fit sillogism⁹ in dary. ¶ Quarta cōclu
sio ex ambab⁹ vniuersalib⁹ maiore negatiua
et minore affirmatiua quāq̄ illarū fuerit de cō
tingēti. segtur conclusio de cōtingēti. quia si
maior fuerit de contingēti. minore cōuersa p
accidēs fit sillogism⁹ in inferio. Si vero ecō
uerso minor fuerit de cōtingēti ip⁹ a cōuersa
per accidēs fiet sillo⁹ in inferio. ¶ Quinta con
clusio ex abab⁹ vniuersalibus minore negati
ua de contingēti siue maior fuerit affirmatiua
siue negatiua fit sillogism⁹ imperfect⁹ q̄ per
ficitur per cōuersionē minoris in oppositā q̄lt
ratē. ¶ Sexta cōclusio ex vna vniuersali et alia
particulari si ambe sint affirmatiue. vel si vni
uersalis sit negatiua. fit sillo⁹. q̄ p̄ per redu
ctionem ad p̄nam figurā. ¶ Septima cōclu
sio maiore particulari negatiua. et minore vni
uersali affirmatiua fit sillo⁹. p̄batur sicut pro
batum ē in illis de inesse capiēdo. s. oppositū
conclusionis cū minore inferēdo oppositū ma
ioris. ¶ Octaua conclusio ex puris parculari
bus vel indefinitis nō fit sillo⁹. q̄ dābiles sūt
termini in quibus de necessitate oī. vt aīal hō
album. et termini. i. quibus de necessitate nul
li. vt equus homo album.

Tertio sciendū est q̄ circa hunc textuz
incidūt tres difficultates. P̄ia
quid regitur ad possibilitatē p̄sequentē. Re
spōdetur per vnam sup̄pōem et vnum dictū
¶ Sup̄positio ē hec. q̄ ex primo notabili p̄t
elici quattuor regule consequentiarum. Qua
rum prima ē si antecedens est. cōsequēs ē. que
si non debet intelligi. quia si p̄pō que ē aīa

fit. q̄ sit etiā illa que ē consequēs. Sed sic d̄
intelligi. q̄ si sit ita in re sicut significat p̄aīa
sic ē in re sicut significatur per p̄aīa. ¶ Sec
cūda regula. si aīa est possibile p̄aīa est possi
bile. i. si possit ita ē sicut significat per aīa p̄
ē ita ē sicut significat per p̄aīa. ¶ Tertia r̄la
ex antecedente possibili nūq̄ sequitur p̄sequēs
impossibile. ¶ Quarta r̄gula si aīa sit neciūz cō
sequens ē necessariū. i. si sit neciūz ita ē sicut
significatur per aīa ē necesse ē ita ē sicut sig
nificat per p̄aīa. ¶ Dictū est istud q̄ ad possibi
litem p̄aīa requiritur q̄ ipsū fm se totū sit
possibile. ita. s. q̄ si p̄aīa componatur ex pluri
bus ppositionibus requiritur q̄ abe sint pos
sibiles et adinuicem cōpossibiles. Et ideo ad i
possibilitatē consequētis sufficit vel q̄ vna sit
impossibilis vel q̄ vtrāq̄ sit incōpossibilis. vel
q̄ vna sit incōpossibilis alteri. ¶ Secūda dif
ficultas. vtrum ex mixtis de contingēti et inēē
si maior sit de inēē p̄ debeat ē de inēē simpli
citer. Et videtur q̄ non. quia aristo. ad p̄ban
dum octauaz conclusionē positā in primo nō
bili vritur isto sillogismo. nullū sciens mouet
oēm hōiem contingit ē sciēte. ḡ nullū hōies
p̄tingit moueri. vbi tñ maior ē de inēē. vt nunc
R̄ndet cōmentator q̄ maior est de inēē sim
pliciter ad hunc sensū. q̄ nullū sciens mouet
tur in sua scia. eo q̄ sciens habet hūm firmū
et immobilem. ¶ Tertia difficultas. vtrū secun
da cōbinatio tacta in scda cōclusionē scd̄i no
tabilis possit perfici per primaz figurā. Et vī
q̄ non. quia talis perfectio fieret per conuer
sionem simplicē cōclusionis de camēstres q̄
non pōt conuerti simpliciter cum sit vniuersa
lis negatiua de contingēti. Respondetur q̄
sicut in prima figura maiore de inēē et minore
de contingēti segtur conclusio de contingēti
p̄ possibile. ita in secūda figura ex vli negatiua
de inesse et vli affirmatiua de contingēti. segt
p̄ de contingēti p̄ possibile. mō vliis negatiua
de contingēti p̄ possibili conuertitur eodem
modo sicut illa de inēē. vt patuit versus prin
cipium huius primi.

Conclusio r̄salis ex aīa de inēē. et alte
ra de cōtingēti ē formal cō
equentia ad concludendū in omni figura cō
clusionē de contingēti quo ad primā figuram
patet quattuor conditiōib⁹ obseruatis. ¶ Pri
ma q̄ maior sit vniuersalis. ¶ Secūda q̄ mi
nor sit negatiua de inēē. ¶ Tertia q̄ maior

Cōsequētia

Primus

de inesse sit de inesse simpliciter et non de inesse
ut nunc. Quarta si minor sit de inesse subin
conclusionis quod est de contingenti et restringi secun
dum erigentiam copule minoris. Et generaliter in pri
ma figura si maior sit de contingenti tunc sillo est
perfectus concludens conclusionem de contingenti
non necessario. si vero minor fuerit de contingenti sillo
est imperfectus et concludit conclusionem de contingenti
per possibile. quo ad secundam figuram per duabus
additionibus observatis. Prima quod maior sit vniuer
salis. Secunda quod illa inesse non sit affirmatiua.
quod ad tertiam per etiam duabus conditionibus observa
tis. Prima quod altera premissarum sit vltima. Secunda quod
minor non sit negatiua de inesse.

Primo Dubitatur vtrum ex vna de con
tingenti et altera de necessario
valeat sillo in prima figura. Pro dubio est sup
ponendum quod arist. in 1. libro quarto capitulo determinat
determinationem mixta sillo ex vna de contingenti et
alia de necessario. et continet quatuordecim conclu
siones. quarum septem sunt per modum quidam regu
larum generalium. per primum ordinem et consequenter quas
dam reliquendo notas aliquas probat. Prima generalis
conclusio est h. In mixtione de necessario et contingenti fit
sillo in omnibus modis in quibus fiebat in mixtione
de inesse et contingenti: dum tamen loco premissarum de in
esse ponatur illa de necessario. Cuius ratio ex textu potest as
signari. quod illa de inesse cum sit necessaria claudit in
illa de necessario et ipsa inferat: ideo quicquid potest illa
de inesse: etiam potest illa de necessario. Secunda
conclusio. maior de contingenti et minor de
de necessario fit sillo perfectus dum tamen maior fuerit
vltima et minor non fuerit negatiua. ut per quod regu
latur per dici de omni et dici de nullo. Tertia con
clusio si abe premissis sint affirmatiue conclusio
erit de contingenti et non de inesse et per duas neque de
de necessario: diuersimode tamen quod si maior sit affirmati
ua de contingenti ad vtrumlibet sequitur de contingenti ad
vtrumlibet: si vero maior fuerit de necessario et minor de
contingenti ad vtrumlibet sequitur conclusio de contingenti
pro possibili. Quarta conclusio in modis negati
uis si illa de necessario fuerit affirmatiua sequitur
conclusio de contingenti et non de inesse neque
de necessario. Quinta conclusio in modis negati
uis si illa de necessario sit negatiua potest sequi con
clusio de contingenti per possibile et et negatiua
de inesse. Sexta conclusio in hac mixtione con
clusio de contingenti et eodem modo capi sicut in pre
cedenti mixtione. scilicet in modis perfectis per contingenti
et ad vtrumlibet: et in imperfectis per contingenti possi

bili. Septima conclusio. In hac mixtione non se
quitur conclusio de necessario negatione. postposita
sed bene sequitur conclusio de necessario negatione
preposita modo. Vnde conclusionum quatuor tamen per
bat. scilicet secundam. quartam. quintam. et septimam. Et per probat
septimam. nam si premissis sint vltima affirmatiue et
maior sit de necessario minor vero de contingenti sequitur
conclusio non de necessario sed de contingenti pro pos
sibili. ut bene sequitur o. b. de necessitate est. a. o. c.
contingit est. b. g. o. c. contingit est. a. Quid autem talis
sillos sit imperfectus concludens conclusionem de con
tingenti pro possibili per quod ex opposito conclusionis
cum minore posita inesse inferat oppositum minoris in
bocardo. Et declaratur secundam conclusionem. quod be
ne sequitur o. b. contingit est. a. o. c. de necessitate con
tingit est. b. g. o. c. contingit est. a. quod regulatur per
dici de omni. Et declaratur quintam conclusionem. et per quod se
quitur conclusio negatiua de inesse. ut bene sequitur o. b.
de necessitate non est. a. o. c. contingit est. b. g.
nullum. c. e. a. quod ex opposito conclusionis cum vtriusque
maioris inferat oppositum minoris. scilicet quod sequatur
conclusio de contingenti per possibile per quod quicquid
sequitur ad consequens sequitur ad antecedens. sed ad tales
disponit sequitur negatiua de inesse ad quam sequi
tur negatiua de contingenti per possibile. quod ad ta
le disponit bene sequitur conclusio negatiua de con
tingenti pro possibili. Et declaratur quartam conclusionem
neque quod duas premissas. Prima pars est quod in modis ne
gatiuis affirmatiua exiit de necessario et negatiua
de contingenti sequitur conclusio de contingenti
ad vtrumlibet. per quod quia in prima figura negatiua de
contingenti et affirmatiua de inesse sequitur conclu
sio de contingenti ad vtrumlibet. quod eadem conclusio
sequitur si loco affirmatiue de inesse ponatur affirma
tiua de necessario. per etiam per primam conclusionem. Se
cunda pars conclusionis quod in tali mixtione non se
quitur conclusio de inesse vel de necessario. quam probat du
pliciter. quod talis negatiua de contingenti est ma
ior: modo maiore de contingenti in prima figura se
quitur sequitur conclusio de contingenti et non de inesse
Et sic quod si sequitur de inesse tunc talis modus ar
guendi non potest deduci per impossibile. nam si ex op
posito conclusionis cum maiore sumatur oppositum
minoris erit combinatio inutilis in secunda figura. scilicet si
capiatur oppositum conclusionis cum minore ad inferen
dum oppositum maioris fiet combinatio inutilis in tertia
figura. Octava pars minor negatiua de contingenti
fit sillos imperfectus quod perficit per vtriusque in opposi
ta quantitate. Non pars minor negatiua de necessario
quod sillos sit maior non vult sillos. quod sunt doctores ter

De inesse
et de necessario

De inesse
et de necessario
et de necessario

De inesse
et de necessario

Priorum

mini in quibus de necessitate omni. ut aial al-
bum nix. et termini in quibus de necessitate nulli.
ut aial albu pix. **Decima conclusio.** in modis p-
ticularibus p-rie figure negatiua exi-
te de neces-
sario pot sequi duplex conclusio. s. ta de inee q-
de contingenti pro possibili. **Probat ista con-**
clusio sicut quita conclusio prius pbata. **Un-**
decima conclusio. in modis particularibus nega-
tiuis. si illa de necessario sit affirmatiua et alia
de contingenti negatiua sequitur conclusio de
contingenti ad vtrulz. pbat eodem mo sicut quar-
ta. **Duodecima conclusio.** si vlis affirmatiua
sit de necessario et particularis affirmatiua de
contingenti sequitur conclusio de contingenti
et posset probari sicut in modis vniuersalibus.
Redecima conclusio. maiore particulari vel
ababus particularibus qualitercuq- disponan-
tur non fit sillogismus. qz dables sunt termini q-
bus oi et in quibus nulli. Na minor e contingen-
et vlis et maior e particularis de necessario. e-
mini in quibus oi sunt aial albu homo. et termini i
quibus de necessitate nulli. sunt aial albu tuica.
qn aut maior e particularis contingens de possi-
bili et minor vniuersalis negatiua de necessa-
termini i quibus de necessitate oi sunt. aial. album
coru. et termini i quibus de necessitate nulli sunt al. albu
pix. si vo minor fuerit vlis affirmatiua de necio
et maior particularis de contingenti. tmi i quibus
de necessitate oi sunt. albu. cign. aial. et termini i q-
bus nulli sunt. aial. albu. nix. vbi vo abe sunt par-
ticulares termini i quibus oi sunt. aial. albu ho ter-
mini i quibus nulli sunt. aial. albu. inaiatu. **De-**
cima quarta conclusio epiloga predicta et est
h. oes combinatoes vtilis in mixtione de inesse
et contingenti sunt etia vtilis in mixtione de neces-
sario et contingenti. du tu illa de necessa. ponat i
loco illius de inesse. Est tu ofa in h qz si illa de
necio sit negatiua et alia de contingenti affirmatiua
seqt duplex conclusio. s. negatiua de inesse et ne-
gatiua de contingenti pro possibili. sic aut no erit
in mixtione de inesse et contingenti.

Secundo Dubitatur vtrum ex vna de
necio et alia de contingenti
valeat sillo in secunda figura. **Pro solutioe**
e supponendu q in h scdo capitulo determinat
arist. de mixtione sillogismorum ex vna de necio
et altera de contingenti in scda figura. et p-
z duo
deci conclusiones. qru pria e h. In secunda figu-
ra vli a de contingenti et vli negatiua de necio
sequit duplex conclusio. s. de inee et de contingenti

pro possibili. Qd aut seqt 2o de contingenti probat
arist. arguendo in cesare et reducendo ad primam
figuram per conuersionem simplicem in illis d necio
Sed q seqt conclusio de inesse: pbat arist. qz ex
opposito conclusionis cu a inferit oppo-
minori. Dicit preterea q dicta conclusio fit ter pba-
ri pot arguendo in camestres. **Secda conclusio**
In modis vlib scde figure ex affirmatiua de
necio et negatiua de contingenti nulla seqt con-
clusio. p q non sequat conclusio de contingenti: p-
qz in tali dispo stat conclusio de necessa q oppo-
nitur conclusioni de contingenti: arguendo i istis ter-
minis. ho. albu. cign. **Secdo** pbat q no sequa-
tur conclusio de necio duabus roib. **Pria e h.**
In scda figura no seqt conclusio de necio nisi alia
premissa vel salte vli negatiua fuerit de ne-
cessario. sed neutru istoz e in ista mixtione. q
et. **Secdo** sic. qz cu tali dispo stat vli affirma-
tiua de necio: arguendo in istis terminis. mouens
aial. vigilans. et capis mouens pro motu sensus
vel ymaginatiois: qz o vigilans mouet qtu ad
spis missos a corde ad sensus exteriores: ideo
reputat arist. istam ee vera. o vigilans de neces-
sitate mouet. **Tertia conclusio.** in tali mixtione
ex abab negatiuis fit sillo. qz illa de contingen-
ti conuersa in opposita qualitate fit sillo i ce-
sare vel camestres. **Quarta 2o.** In tali mixti-
one ex abab affirmatiuis nulla seqt 2o. **Prio**
q non sequat 2o de inee vel de necio p-
qz i e-
cunda figura sepe concludit negatiue: mo 2o ne-
gatiua de inee vel de necio no seqt nisi altera
premissa sit negatiua de inee vel de necio. s-
q no sequat conclusio de contingenti siue affirmati-
ua siue negatiua p-
qz i tali dispo stat vli ne-
gatiua de necio q interimit conclusionem affirma-
tiua de contingenti. sicut arguendo i istis trib ter-
minis. albu. cign. ho. **Quinta 2o.** in modis
particularibus scde figure si maior fuerit vli
negatiua de necio. et minor particularis negati-
ua de contingenti: sequit conclusio de contingenti
pro possibili. p-
qz conuersa simpliciter illa de
necessario fit sillogismus in scio. **Sexta con-**
clusio. in modis particularibus secunde figur
affirmatiua exi-
te de necio et negatiua de co-
tingenti: non fit sillogismus. **Probat** sicut se-
cunda conclusio precedens. **Septima conclusio.**
in modis particularibus secunde figure ex
ambabus affirmatiuis non sequitur conclusio.
pbatur sicut quarta conclusio. posset etia p-
bari penes inde finitum. **Octaua conclusio**

Primum

Sillogismus
mixtus

Figura

ex ambabus negatiuis: illa tamen de necessa-
rio existente vniuersali fit sillogismus imper-
fectus qui perficitur conuertendo in opposita
qualitate illa de contingenti. ¶ Nona conclusio.
ex ambabus particularibus vel indefinitis non
fit sillogismus quia sunt dabiles termini in quibus
de necessitate omni. sicut album aiatum ani-
mal. et termini in quibus de necessitate nulli. si-
cut album in animatum animal. ¶ Decima con-
clusio epilogat predicta: et est hec. ex predictis
manifestum est quod in secunda figura vniuersali
existente de necessario fit sillogismus conclusi-
dens duplicem conclusionem: scilicet de inesse et de
contingenti pro possibili. ¶ Undecima conclusio.
in mixtione de contingenti et de necessario
eodem modo sillogizandum est sicut ex mixtione
de contingenti et de inesse. intelligendo quod
semper loco illius de inesse ponatur illa de ne-
cessario. ¶ Duodecima conclusio. manifestum est
ex predictis quod omnes sillogismi secunde figu-
re sunt imperfecti. perficiuntur autem per redu-
ctionem ad primam figuram.

Tertio Dubitatur utrum in tertia figura
valeat sillogismus ex mixtione
de contingenti et necessario. ¶ Pro solutione
est supponendum quod aristoteles in decimo capi-
tulo determinat de generatione mixta de con-
tingenti et necessario in tertia figura. in quo in-
tendit duodecim conclusiones. ¶ Quarum prima
est hec. in tertia figura ex mixtis de contingenti
et necessario ambabus affirmatiuis sequitur
conclusio de contingenti tantum. et non de in-
esse. ¶ Secunda conclusio. in modis vniuersa-
libus negatiuis tertie figure illa de necessario
existente affirmatiua sequitur conclusio de co-
tingenti et non de inesse. ¶ Tertia conclusio. in
modis vniuersalibus negatiuis si illa de neces-
sario sit negatiua sequitur duplex conclusio. sci-
licet de inesse. et de contingenti pro possibili.
¶ Quarta conclusio. in tertia figura ex mixtis
de contingenti et necessario nunquam sequitur co-
clusio de necessario. ¶ Quinta conclusio. in ter-
tia figura minore negatiua de contingenti fit
sillogismus imperfectus qui perficitur per con-
uersionem eius in oppositam qualitatem. sed si di-
cta minor fuerit negatiua de necessario non fit
sillogismus quia sunt dabiles termini in quibus
de necessitate omni. ut sonus equus dormiens
homo. capiendum ly homo pro medio. et ly som-
nus pro maiore. et equus dormiens pro mino-

re. termini in quibus de necessitate nulli. ut so-
nus equus vigilans homo. ¶ Sexta conclusio.
in modis particularibus affirmatiuis tertie fi-
gure una de necessario et alia de contingenti
sequitur conclusio de contingenti solum. ¶ Se-
ptima conclusio. in modis particularibus ne-
gatiuis tertie figure affirmatiua existente de
necessario et negatiua de contingenti sequitur
conclusio de contingenti solum. ¶ Octava con-
clusio. ex eisdem modis si illa de necessario fue-
rit negatiua sequitur duplex conclusio. scilicet de
inesse. et de contingenti pro possibili. ¶ Nona
conclusio. ex una vniuersali et altera particula-
ri et minore negatiua de contingenti fit sillo-
gismus imperfectus qui perficitur per conuersionem
minoris in oppositam qualitatem. ¶ Decima con-
clusio. in predicta dispositione si minor fuerit
negatiua de necessario nulla sequitur conclu-
sio. probatur sicut de modis vniuersalibus.
Undecima conclusio epilogat predicta et est hec.
ex predictis manifestum est quando et quo mo-
do erit sillogismus in tertia figura. et quando se-
quitur conclusio de contingenti vel de inesse. ¶ Duo-
decima conclusio. omnes sillogismi huius figure
sunt imperfecti. perficiuntur autem per reductionem
ad primam figuram. ¶ Ex predictis respondetur ad tria
dubia. ¶ Primo ad primum quod in prima figura sem-
per valet sillogismus ex altera de necessario
et altera de contingenti: duabus conditionibus
obseruatis. Prima est quod maior sit vniuersalis.
Secunda est quod minor non sit negatiua de necessario.
¶ Secundo respondetur ad secundum quod in secun-
da figura valet predicta mixtio duabus condi-
tionibus obseruatis. Prima quod maior sit vniuer-
salis. Et secunda quod illa de necessario sit negati-
ua. ¶ Tertio respondetur ad tertium dubium quod in
tertia figura valet etiam predicta mixtio: dua-
bus conditionibus obseruatis. Prima quod altera pre-
missa sit vniuersalis. Secunda quod minor non sit ne-
gatiua de necessario.

Ad rationes ante oppositum. ¶ Ad
primam et ad tertiam similes
respondetur quod non bene arguitur eo quod in tali mixtione pre-
missa de inesse debet esse de inesse simpliciter. hic au-
tem minor ponitur de inesse ut nunc. ¶ Ad secundam dicitur
quod subiectum conclusionis debet restringi ad statum pre-
sentis pro eisdem sicut subiectum minoris. ¶ Ad quartam
conceditur quod non sequitur. eo quod minore negatiua in 3^a si-
nihil sequitur. si vero minor est negatiua de contingenti puer-
tat in oppositam qualitatem: tunc bene sequitur 2° non quod negatiua
sed particularis a^u de contingenti. ¶ Et de questione.

de in esse

Priorum

Veritur Utrum omnis
trium figurarum. Et videtur quod non
quia iste est bonus sillogismus omnis homo
est animal. omne animal est substantia. ergo omnis
homo est substantia. et tamen non est
in aliqua trium figurarum. **¶ 2°** sic. ex proportionibus ex
clusivis reduplicativis et infinitis sit bonus sil-
logismus et tamen non est in aliqua trium figurarum. **¶ 3°** **¶ 4°**
¶ Tercio arguitur sic. iste est bonus sillogismus. sortes vi-
det omnem equum. brunellus est equus. ergo sortes videt
brunellum. et tamen non est in aliqua trium figurarum
¶ 5° **¶ 6°** In oppositum est aristoteles.

Primo

Sciendum est quod pro declaratione
terminorum questionis ponuntur quatuor
distinctiones et una suppositio. Prima distin-
ctio est hec. duplex est sillogismus. quidam est categoricus cuius
vtraque premissa est categorica. alius est hypotheticus cuius
vtraque vel altera premissa est hypothetica. **¶ Secunda**
duplex est sillogismus categoricus. quidam est cuius me-
dius est terminus communis uterque terminus. alius est cuius me-
dius est terminus singularis singulariter terminus si-
cut sillogismus expositivus. **¶ Tercia** distinctio. sillogismus
categoricus iterum est duplex. quidam est constitutus
ex rectis. quidam vero ex obliquis. **¶ Quarta** di-
stinctio sillogismus categoricus est duplex. quidam est con-
stitutus qui assumit duas premissas in modo et
figura dispositas virtute cuius dispositio infert su-
am conclusionem. alius est sillogismus ex hypothese qui ex
cōcesso a rante infert conclusionem ex cuius iterum
one infert suam conclusionem probandam. et iste iterum
est duplex. quia quidam est sillogismus ad impossibile. de quo di-
citur in secundo huius. Alius est sillogismus ad transumptum
qui se transfert ad aliquam hypothese probandam.
ex qua hypothese concludit propositum. ut si opponens
velit probare quod anima hominis est immortalis. tunc petito
cōfessus rantis quod simile est iudicium data equi et ho-
minis se transfert opponens ad probandum quod anima
equi est immortalis. quo probato infert principale
propositum videlicet quod anima hominis est immortalis. et propter
cessionem respondentis sibi datam. **¶ Suppositio** est hec
aliquem sillogismum esse in aliqua trium figurarum. est ipsum ha-
bere duas premissas in quibus extremitates con-
clusionis uniuntur in aliquo medio disposito se-
cundum exigentiam dispositio alicuius figure.

Secundo

Sciendum est quod quibus tractat
in quo aristoteles declarando prius
supposita in questione sillogismorum tam uniformi quam
difformi docet resolutionem sillogismorum in sua princi-
pia et continet quatuor capitula. quorum primum in

quod ostendit numerus figurarum sillogisticarum. con-
tinet principaliter duas conclusiones. Prima est hec
omnis sillogismus imperfecti perficitur per reductionem ad mo-
dos universales prae figure. quia conclusionem re-
linquit notam tam ex dictis quam ex dicendis. tunc quod di-
ctum est quod sillogismus imperfecti perficitur per reductionem
ad primam figuram. Tunc quod statim probabitur quod omnis sil-
logismus sunt in aliqua trium figurarum. **¶ 2°** **¶ 3°** quod est principa-
lis huius capituli est hec. omnis sillogismus est in aliqua trium figu-
rarum. per quod omnis sillogismus siue affirmativus siue nega-
tivus. siue universalis siue particularis est ostensus vel ex
hypothese. sed omnis talis est in aliqua trium figurarum
¶ 4° **¶ 5°** **¶ 6°** **¶ 7°** **¶ 8°** **¶ 9°** **¶ 10°** **¶ 11°** **¶ 12°** **¶ 13°** **¶ 14°** **¶ 15°** **¶ 16°** **¶ 17°** **¶ 18°** **¶ 19°** **¶ 20°** **¶ 21°** **¶ 22°** **¶ 23°** **¶ 24°** **¶ 25°** **¶ 26°** **¶ 27°** **¶ 28°** **¶ 29°** **¶ 30°** **¶ 31°** **¶ 32°** **¶ 33°** **¶ 34°** **¶ 35°** **¶ 36°** **¶ 37°** **¶ 38°** **¶ 39°** **¶ 40°** **¶ 41°** **¶ 42°** **¶ 43°** **¶ 44°** **¶ 45°** **¶ 46°** **¶ 47°** **¶ 48°** **¶ 49°** **¶ 50°** **¶ 51°** **¶ 52°** **¶ 53°** **¶ 54°** **¶ 55°** **¶ 56°** **¶ 57°** **¶ 58°** **¶ 59°** **¶ 60°** **¶ 61°** **¶ 62°** **¶ 63°** **¶ 64°** **¶ 65°** **¶ 66°** **¶ 67°** **¶ 68°** **¶ 69°** **¶ 70°** **¶ 71°** **¶ 72°** **¶ 73°** **¶ 74°** **¶ 75°** **¶ 76°** **¶ 77°** **¶ 78°** **¶ 79°** **¶ 80°** **¶ 81°** **¶ 82°** **¶ 83°** **¶ 84°** **¶ 85°** **¶ 86°** **¶ 87°** **¶ 88°** **¶ 89°** **¶ 90°** **¶ 91°** **¶ 92°** **¶ 93°** **¶ 94°** **¶ 95°** **¶ 96°** **¶ 97°** **¶ 98°** **¶ 99°** **¶ 100°**
quod ostendit numerus figurarum sillogisticarum. con-
tinet principaliter duas conclusiones. Prima est hec
omnis sillogismus imperfecti perficitur per reductionem ad mo-
dos universales prae figure. quia conclusionem re-
linquit notam tam ex dictis quam ex dicendis. tunc quod di-
ctum est quod sillogismus imperfecti perficitur per reductionem
ad primam figuram. Tunc quod statim probabitur quod omnis sil-
logismus sunt in aliqua trium figurarum. **¶ 2°** **¶ 3°** quod est principa-
lis huius capituli est hec. omnis sillogismus est in aliqua trium figu-
rarum. per quod omnis sillogismus siue affirmativus siue nega-
tivus. siue universalis siue particularis est ostensus vel ex
hypothese. sed omnis talis est in aliqua trium figurarum
¶ 4° **¶ 5°** **¶ 6°** **¶ 7°** **¶ 8°** **¶ 9°** **¶ 10°** **¶ 11°** **¶ 12°** **¶ 13°** **¶ 14°** **¶ 15°** **¶ 16°** **¶ 17°** **¶ 18°** **¶ 19°** **¶ 20°** **¶ 21°** **¶ 22°** **¶ 23°** **¶ 24°** **¶ 25°** **¶ 26°** **¶ 27°** **¶ 28°** **¶ 29°** **¶ 30°** **¶ 31°** **¶ 32°** **¶ 33°** **¶ 34°** **¶ 35°** **¶ 36°** **¶ 37°** **¶ 38°** **¶ 39°** **¶ 40°** **¶ 41°** **¶ 42°** **¶ 43°** **¶ 44°** **¶ 45°** **¶ 46°** **¶ 47°** **¶ 48°** **¶ 49°** **¶ 50°** **¶ 51°** **¶ 52°** **¶ 53°** **¶ 54°** **¶ 55°** **¶ 56°** **¶ 57°** **¶ 58°** **¶ 59°** **¶ 60°** **¶ 61°** **¶ 62°** **¶ 63°** **¶ 64°** **¶ 65°** **¶ 66°** **¶ 67°** **¶ 68°** **¶ 69°** **¶ 70°** **¶ 71°** **¶ 72°** **¶ 73°** **¶ 74°** **¶ 75°** **¶ 76°** **¶ 77°** **¶ 78°** **¶ 79°** **¶ 80°** **¶ 81°** **¶ 82°** **¶ 83°** **¶ 84°** **¶ 85°** **¶ 86°** **¶ 87°** **¶ 88°** **¶ 89°** **¶ 90°** **¶ 91°** **¶ 92°** **¶ 93°** **¶ 94°** **¶ 95°** **¶ 96°** **¶ 97°** **¶ 98°** **¶ 99°** **¶ 100°**
quod ostendit numerus figurarum sillogisticarum. con-
tinet principaliter duas conclusiones. Prima est hec
omnis sillogismus imperfecti perficitur per reductionem ad mo-
dos universales prae figure. quia conclusionem re-
linquit notam tam ex dictis quam ex dicendis. tunc quod di-
ctum est quod sillogismus imperfecti perficitur per reductionem
ad primam figuram. Tunc quod statim probabitur quod omnis sil-
logismus sunt in aliqua trium figurarum. **¶ 2°** **¶ 3°** quod est principa-
lis huius capituli est hec. omnis sillogismus est in aliqua trium figu-
rarum. per quod omnis sillogismus siue affirmativus siue nega-
tivus. siue universalis siue particularis est ostensus vel ex
hypothese. sed omnis talis est in aliqua trium figurarum
¶ 4° **¶ 5°** **¶ 6°** **¶ 7°** **¶ 8°** **¶ 9°** **¶ 10°** **¶ 11°** **¶ 12°** **¶ 13°** **¶ 14°** **¶ 15°** **¶ 16°** **¶ 17°** **¶ 18°** **¶ 19°** **¶ 20°** **¶ 21°** **¶ 22°** **¶ 23°** **¶ 24°** **¶ 25°** **¶ 26°** **¶ 27°** **¶ 28°** **¶ 29°** **¶ 30°** **¶ 31°** **¶ 32°** **¶ 33°** **¶ 34°** **¶ 35°** **¶ 36°** **¶ 37°** **¶ 38°** **¶ 39°** **¶ 40°** **¶ 41°** **¶ 42°** **¶ 43°** **¶ 44°** **¶ 45°** **¶ 46°** **¶ 47°** **¶ 48°** **¶ 49°** **¶ 50°** **¶ 51°** **¶ 52°** **¶ 53°** **¶ 54°** **¶ 55°** **¶ 56°** **¶ 57°** **¶ 58°** **¶ 59°** **¶ 60°** **¶ 61°** **¶ 62°** **¶ 63°** **¶ 64°** **¶ 65°** **¶ 66°** **¶ 67°** **¶ 68°** **¶ 69°** **¶ 70°** **¶ 71°** **¶ 72°** **¶ 73°** **¶ 74°** **¶ 75°** **¶ 76°** **¶ 77°** **¶ 78°** **¶ 79°** **¶ 80°** **¶ 81°** **¶ 82°** **¶ 83°** **¶ 84°** **¶ 85°** **¶ 86°** **¶ 87°** **¶ 88°** **¶ 89°** **¶ 90°** **¶ 91°** **¶ 92°** **¶ 93°** **¶ 94°** **¶ 95°** **¶ 96°** **¶ 97°** **¶ 98°** **¶ 99°** **¶ 100°**
quod ostendit numerus figurarum sillogisticarum. con-
tinet principaliter duas conclusiones. Prima est hec
omnis sillogismus imperfecti perficitur per reductionem ad mo-
dos universales prae figure. quia conclusionem re-
linquit notam tam ex dictis quam ex dicendis. tunc quod di-
ctum est quod sillogismus imperfecti perficitur per reductionem
ad primam figuram. Tunc quod statim probabitur quod omnis sil-
logismus sunt in aliqua trium figurarum. **¶ 2°** **¶ 3°** quod est principa-
lis huius capituli est hec. omnis sillogismus est in aliqua trium figu-
rarum. per quod omnis sillogismus siue affirmativus siue nega-
tivus. siue universalis siue particularis est ostensus vel ex
hypothese. sed omnis talis est in aliqua trium figurarum
¶ 4° **¶ 5°** **¶ 6°** **¶ 7°** **¶ 8°** **¶ 9°** **¶ 10°** **¶ 11°** **¶ 12°** **¶ 13°** **¶ 14°** **¶ 15°** **¶ 16°** **¶ 17°** **¶ 18°** **¶ 19°** **¶ 20°** **¶ 21°** **¶ 22°** **¶ 23°** **¶ 24°** **¶ 25°** **¶ 26°** **¶ 27°** **¶ 28°** **¶ 29°** **¶ 30°** **¶ 31°** **¶ 32°** **¶ 33°** **¶ 34°** **¶ 35°** **¶ 36°** **¶ 37°** **¶ 38°** **¶ 39°** **¶ 40°** **¶ 41°** **¶ 42°** **¶ 43°** **¶ 44°** **¶ 45°** **¶ 46°** **¶ 47°** **¶ 48°** **¶ 49°** **¶ 50°** **¶ 51°** **¶ 52°** **¶ 53°** **¶ 54°** **¶ 55°** **¶ 56°** **¶ 57°** **¶ 58°** **¶ 59°** **¶ 60°** **¶ 61°** **¶ 62°** **¶ 63°** **¶ 64°** **¶ 65°** **¶ 66°** **¶ 67°** **¶ 68°** **¶ 69°** **¶ 70°** **¶ 71°** **¶ 72°** **¶ 73°** **¶ 74°** **¶ 75°** **¶ 76°** **¶ 77°** **¶ 78°** **¶ 79°** **¶ 80°** **¶ 81°** **¶ 82°** **¶ 83°** **¶ 84°** **¶ 85°** **¶ 86°** **¶ 87°** **¶ 88°** **¶ 89°** **¶ 90°** **¶ 91°** **¶ 92°** **¶ 93°** **¶ 94°** **¶ 95°** **¶ 96°** **¶ 97°** **¶ 98°** **¶ 99°** **¶ 100°**
quod ostendit numerus figurarum sillogisticarum. con-
tinet principaliter duas conclusiones. Prima est hec
omnis sillogismus imperfecti perficitur per reductionem ad mo-
dos universales prae figure. quia conclusionem re-
linquit notam tam ex dictis quam ex dicendis. tunc quod di-
ctum est quod sillogismus imperfecti perficitur per reductionem
ad primam figuram. Tunc quod statim probabitur quod omnis sil-
logismus sunt in aliqua trium figurarum. **¶ 2°** **¶ 3°** quod est principa-
lis huius capituli est hec. omnis sillogismus est in aliqua trium figu-
rarum. per quod omnis sillogismus siue affirmativus siue nega-
tivus. siue universalis siue particularis est ostensus vel ex
hypothese. sed omnis talis est in aliqua trium figurarum
¶ 4° **¶ 5°** **¶ 6°** **¶ 7°** **¶ 8°** **¶ 9°** **¶ 10°** **¶ 11°** **¶ 12°** **¶ 13°** **¶ 14°** **¶ 15°** **¶ 16°** **¶ 17°** **¶ 18°** **¶ 19°** **¶ 20°** **¶ 21°** **¶ 22°** **¶ 23°** **¶ 24°** **¶ 25°** **¶ 26°** **¶ 27°** **¶ 28°** **¶ 29°** **¶ 30°** **¶ 31°** **¶ 32°** **¶ 33°** **¶ 34°** **¶ 35°** **¶ 36°** **¶ 37°** **¶ 38°** **¶ 39°** **¶ 40°** **¶ 41°** **¶ 42°** **¶ 43°** **¶ 44°** **¶ 45°** **¶ 46°** **¶ 47°** **¶ 48°** **¶ 49°** **¶ 50°** **¶ 51°** **¶ 52°** **¶ 53°** **¶ 54°** **¶ 55°** **¶ 56°** **¶ 57°** **¶ 58°** **¶ 59°** **¶ 60°** **¶ 61°** **¶ 62°** **¶ 63°** **¶ 64°** **¶ 65°** **¶ 66°** **¶ 67°** **¶ 68°** **¶ 69°** **¶ 70°** **¶ 71°** **¶ 72°** **¶ 73°** **¶ 74°** **¶ 75°** **¶ 76°** **¶ 77°** **¶ 78°** **¶ 79°** **¶ 80°** **¶ 81°** **¶ 82°** **¶ 83°** **¶ 84°** **¶ 85°** **¶ 86°** **¶ 87°** **¶ 88°** **¶ 89°** **¶ 90°** **¶ 91°** **¶ 92°** **¶ 93°** **¶ 94°** **¶ 95°** **¶ 96°** **¶ 97°** **¶ 98°** **¶ 99°** **¶ 100°**
quod ostendit numerus figurarum sillogisticarum. con-
tinet principaliter duas conclusiones. Prima est hec
omnis sillogismus imperfecti perficitur per reductionem ad mo-
dos universales prae figure. quia conclusionem re-
linquit notam tam ex dictis quam ex dicendis. tunc quod di-
ctum est quod sillogismus imperfecti perficitur per reductionem
ad primam figuram. Tunc quod statim probabitur quod omnis sil-
logismus sunt in aliqua trium figurarum. **¶ 2°** **¶ 3°** quod est principa-
lis huius capituli est hec. omnis sillogismus est in aliqua trium figu-
rarum. per quod omnis sillogismus siue affirmativus siue nega-
tivus. siue universalis siue particularis est ostensus vel ex
hypothese. sed omnis talis est in aliqua trium figurarum
¶ 4° **¶ 5°** **¶ 6°** **¶ 7°** **¶ 8°** **¶ 9°** **¶ 10°** **¶ 11°** **¶ 12°** **¶ 13°** **¶ 14°** **¶ 15°** **¶ 16°** **¶ 17°** **¶ 18°** **¶ 19°** **¶ 20°** **¶ 21°** **¶ 22°** **¶ 23°** **¶ 24°** **¶ 25°** **¶ 26°** **¶ 27°** **¶ 28°** **¶ 29°** **¶ 30°** **¶ 31°** **¶ 32°** **¶ 33°** **¶ 34°** **¶ 35°** **¶ 36°** **¶ 37°** **¶ 38°** **¶ 39°** **¶ 40°** **¶ 41°** **¶ 42°** **¶ 43°** **¶ 44°** **¶ 45°** **¶ 46°** **¶ 47°** **¶ 48°** **¶ 49°** **¶ 50°** **¶ 51°** **¶ 52°** **¶ 53°** **¶ 54°** **¶ 55°** **¶ 56°** **¶ 57°** **¶ 58°** **¶ 59°** **¶ 60°** **¶ 61°** **¶ 62°** **¶ 63°** **¶ 64°** **¶ 65°** **¶ 66°** **¶ 67°** **¶ 68°** **¶ 69°** **¶ 70°** **¶ 71°** **¶ 72°** **¶ 73°** **¶ 74°** **¶ 75°** **¶ 76°** **¶ 77°** **¶ 78°** **¶ 79°** **¶ 80°** **¶ 81°** **¶ 82°** **¶ 83°** **¶ 84°** **¶ 85°** **¶ 86°** **¶ 87°** **¶ 88°** **¶ 89°** **¶ 90°** **¶ 91°** **¶ 92°** **¶ 93°** **¶ 94°** **¶ 95°** **¶ 96°** **¶ 97°** **¶ 98°** **¶ 99°** **¶ 100°**
quod ostendit numerus figurarum sillogisticarum. con-
tinet principaliter duas conclusiones. Prima est hec
omnis sillogismus imperfecti perficitur per reductionem ad mo-
dos universales prae figure. quia conclusionem re-
linquit notam tam ex dictis quam ex dicendis. tunc quod di-
ctum est quod sillogismus imperfecti perficitur per reductionem
ad primam figuram. Tunc quod statim probabitur quod omnis sil-
logismus sunt in aliqua trium figurarum. **¶ 2°** **¶ 3°** quod est principa-
lis huius capituli est hec. omnis sillogismus est in aliqua trium figu-
rarum. per quod omnis sillogismus siue affirmativus siue nega-
tivus. siue universalis siue particularis est

Primus

est ipsas cōuenire in aliquo termino medio qui per illas premiffas se habeat subyiciendo vel p̄dicādo in ordine ad terminos cōclufiōis fillogizāde. ex quo cōcludit aristot. q̄ necesse ē mediū esse cōmune vtriq; extremitatū. nō quidem cōmunitate p̄dicatiōis. sed cōmunitate copulationis extremorū cōclufiōis. ¶ Quia p̄clufiō que t̄gitur ibi. ergo si necesse est hec. omis fillo^o ostensiu^o est in aliqua triū figuraz. Patz quia in oī fillogismo ostensiuo sumitur aliquod mediū cōmune vtriq; extremorum. et hoc tripliciter. quia vel illud cōmune subyici^r vni extremorū. et p̄dicat^r de alio. et sic ē p̄ia figura. vel p̄dicat^r de vtriq;. et sic ē secūda figura. vel subicitur vtriq;. et sic ē tertia figura. Et licet aliq̄ cōclufiō possit fillogizari per vñū mediū vel per plura: semper tamē redibūt eedē figure. quia si mediū variet^r variabitur et fillogismus. et sic qualitercūq; mediū variet^r necesse est ipsū se habere ad extrema altero triū p̄dictorū modorū. ideo oīs fillo^o erit i aliqua triū figuraz. Ex his quiq; cōclufiōib⁹ posset fornari talis ratio ad probādū primā partem p̄dictę minoris. quia in oī fillogismo ostensiuo necesse est accipere aliquā propōnē p̄ quā ostenditur p̄dicatū cōclufiōis de subiecto. vel ergo illa propō sumitur sola. et sic nō fit fillogism⁹. vt dicebat secūda cōclufiō. vel g̃ illa p̄positiō sumitur cū vna alia. et hoc dupliciter. vel ille due p̄positiōes cōmunicat^r vtroq; termino cū cōclufiōe fillogizanda. et sic nō fit fillogism⁹. sed petitur p̄cipuius. vt dicebat p̄ma cōclufiō. vel ergo in nullo termino participat. et sic itēz nō fit fillogism⁹. quia sunt imp̄tinentes respectu cōclufiōis fillogizāde. vt dicebat tertia cōclufiō. vel participat in altero termino tantū. et hoc dupliciter. q̄ vel ille due p̄pōes copulant^r subyiciēdo vel p̄dicādo vñū tertium mediū cū extremo p̄pōis fillogizāde. vt tangebāt in quarta cōclufiōe. vel nō: si nō. tūc fit fillo^o. si sic hoc est dupliciter. vt deducebat quita cōclufiō. quia vel ille termin⁹ medi⁹ subicitur in p̄ma et p̄dicat^r in secūda. et sic est p̄ma figura. vel p̄dicat^r in vtrāq;. et sic est secūda figura. vel subyicitur in vtrāq;. et sic est tertia. et cū nō sint plures habitudines mediū ad extrēa cōclufiōis fillogizāde sequitur q̄ omnis fillo^o est in aliqua triū figuraz. Cōsequenē probat secūda partē dictę minoris. scilz q̄ oīs fillogismus ex p̄potēsi est in aliq̄ triū figuraz.

Pro cuius probatione adducit duas cōclufiōnes parciales. ¶ Quaz p̄ma est hec. omis fillogismus ad impossibile est in aliqua triū figuraz. patet. quia omnis fillogism⁹ ostensiu^o est in aliqua triū figuraz. sed fillo^o ad impossibile quo ad ei⁹ primū processū est ostēsiu^o. ergo et minor patet. quia fillo^o ad impossibile est q̄ ex concessio ab aduersario cū vno māifeste vero fillogizat ostensiuē aliquod falsū. ex cui⁹ falsitate inter falsitatē propōis cōcessa respōdente. vt quis proponat istā p̄positionē: dyameter est assymeter. et respōdens eā negauerit. tunc accipit^r cōtradictoria ei⁹ scilicet q̄ dyameter ē symeter. ex qua inferitur q̄ superabundātia erit equalia perfecti. id est q̄ numer⁹ impar erit eqli numero pari. quod est impossibile. ex cui⁹ impossibilitate inferitur falsitas illi⁹ p̄pōis assū p̄te dyameter est assymeter. et tamen cōcluditur veritas sue cōtradictorie. scilicet illi⁹ dyameter nō est assymeter. que erat cōclufiō p̄bāda. ¶ Secūda cōclufiō partialis est ista omē aly fillogismi ex p̄potēsi sunt in aliqua triū figuraz. patet. quia in oībus fillogismis ex p̄potēsi aly fit fillogism⁹ ad transūptū. sed fillogismus ad transūptum fit in aliqua triū figuraz. cum ostēdat ex aliquo transūpro aliquā cōclufiōnē. ergo omnes fillogismi aly ex p̄potēsi sunt in aliqua triū figuraz. et sic omnis fillogismus tam ostensiu^o q̄ ex p̄potēsi fit in aliqua triū figuraz. Inferi vltērius q̄ omnis fillogismus perficitur per primā figurā reducendo ad modos vniuersales p̄ime figure.

Tertio Sciendū est q̄ circa hunc textū incidit vna difficultas. vtrū ista sit vera. dyameter est assymeter. ¶ Respōdetur per q̄tuor suppositiones. et duo dicta. p̄ma suppositio est hec. quadratū est figura habens quattuor latera equalia. Secūda suppositio est linea longissima in quadrato diuidens quadratū in duas partes equales procedens ab vno cono quadrati ad aliud sibi oppositū cōtradictorie. Tertia suppositio. costa quadrati est linea qua clauditur quadratū. cuius modi sūt quattuor linee ex quibus perficitur quadratū. Quarta suppositio. symeter est idē q̄ cōmensurable coste quadrati. ¶ Primū dicitū. ad hoc q̄ alique quātitates sint cōmensurabiles oportet q̄ habeant vnā mensurā cōmunē que aliquotiens sūpta reddat primā quātitatē p̄cise. et illa eadē aliquotiens sūpta red-

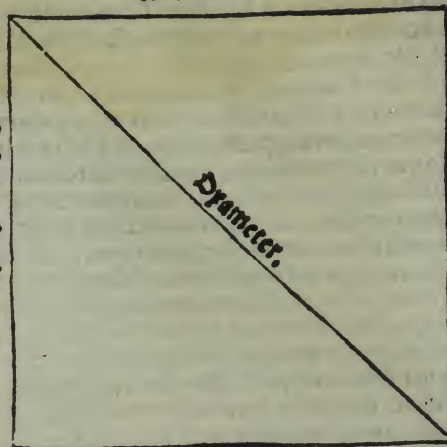
Quadratū
Dyameter
Costa
Symeter

Prætorum

dat secundā quantitatem precise. ut numerus par et numerus impar sunt quantitates diuēsurabiles. quia habent mensuram cōmunem scilicet unitatem. unitas enim bis sumpta reddit precise quantitatem numeri par. et etiam unitas ter sumpta reddit precise quantitatem numeri impar. ¶ Secundū dictum. ista ppositio: dyameter est coste symeter est falsa. patz quia dyameter est assymeter. idest non cōmēsurabilis coste quadrati. ¶ Circa capirulum sequens oritur etiā vna difficultas. quid est angulus equicrus. Respondetur per vnam suppositionem. et vñū dictum. ¶ Suppositio est hec. q̄ a centro circuli ad eius circumferentiā protenduntur duo recti dyametri cōcludentes vnam portionē circuli. qui scilicet dyametri vocentur. a. b. ex ductu autem illoꝝ duoz dyametroꝝ. a. b. a centro circuli ad eius circumferentiā causatur angulus qui vocatur triangulus semicirculi. et anguli causati ex incidentia linearum. a. b. supra circumferentiā circuli vocantur anguli semicirculi. ¶ Secunda suppositio. q̄ a puncto. a. ad punctū. b. protendatur linea recta concludens vnam portionem circuli que linea vocetur basis. tunc anguli causati ex incidentia basis supra circuloꝝ ex vtracq̄ parte vocantur anguli incisionis: signabiles per istas litteras. c. d. sed triangulus causatus supra lineas. a. b. vocatur triangulus equicrus: siue equitybiarum. cuius anguli causati ex protracōe ipsius basis supra lineas. a. b. vocatur equi anguli ad basim. signabiles per istas duas litteras. e. f. ¶ Dictum est istud. triangulus equicrus est triangulus constitutus ex tribus lineis rectis equalibus.

¶ Pro faciliōri declaratione huius presentis textus et questionis: et maxime tertij notabilis quo ad eius primā difficultatem poni solet prima figura sequens in proxima colūna.

Quadrati.

¶ Similiter ad euidentiam secunde difficultatis tertij notabilis questionis precedētis: solet poni figura sequens.

Conclusio Responsalis. Omnis sillogismus est in aliqua trium figurarū. Nec cōclusio satis patet per rationē textus. intelligendo tamē cōclusionē de sillo cathegozico. quia ois sillo cathegozicus ē formaliter vel reductiue in aliqua triū figurarū.

Primo Dubitatur. vtrū in omni sillogismo necesse sit aliquā pmissarum esse affirmatiuā. et aliquā esse vniuersalem. ¶ Pro dubio supponit q̄ aristo. in hoc secundo capitulo ostendit aliqua necessario requisita ad hoc q̄ aliquis sillogism⁹ sit dispositus

Primus

secundū aliquam figurā. et continet quicq̃ cō-
clusiones. ¶ Quāz prima est hec. in omni sil-
logismo necesse est aliquā pmissāz esse affir-
mativā. ¶ Secūda cōclusio. in omni sillogis-
mo necesse est aliquā pmissāz esse vniuersa-
lem. quia si neutra pmissāz esset vniuersalis:
sequeretur aliquod illoz duorum incōuenien-
tium. vel q̃ nō ostēderet ppositū. vel q̃ pe-
teretur p̃cipiū. quoz quodlibet ipedit boni-
tatem sillogismi saltē probatini. ¶ Sequētia pa-
tet q̃ttuor exēplis. Quozū primū est morale.
non enī sequitur: voluptas est studiosa. s; mu-
sica est voluptas. ergo musica ē studiosa. quia
vel in maiori sumit voluptas pro musica vo-
luptate. et sic est petitio p̃cipiū. vel sumit p̃
aliqua alia voluptate. et sic nō ostendit p̃posi-
tū nisi ad subiectū maiori addat signū vniuer-
sale. Alia tria exēpla sunt mathematica. quoz
rū primū est. anguli semicirculi sunt equales.
sed anguli. a. c. et. b. d. sunt anguli semicirculi.
ergo inter se sunt equales. Scōz exēplū. angu-
li incisionis sūt eq̃les. sed anguli. c. d. sūt angu-
li incisionis. g̃ anguli. c. d. sunt equales. Tertiū
exēplū. si ab equalib; equalia demantur q̃ re-
manēt erūt equalia. sed āguli incisionis sūt eq̃-
les. ergo ab ipsis dēptis angulis semicirculi et
angulis equier erūt equales. isti sillogismi nō
valēt. nisi subiecto maioris addatur signū vni-
uersale. ¶ Tertia 2^a cōclusio vniuersalis non
sillogizat nisi ex duab; vniuersalib; sed parti-
cularis pōt indifferēter cōcludi: vel ex duab;
vniuersalibus. vel ex altera vniuersali tantū.
¶ Quarta 2^a si conclusio sit vltis oportet ābas
pmissas esse vles. si tamē ābe pmissis sint vles
nō oportet cōclusionē esse vniuersalē. ¶ Qui-
ta 2^a in oi sillogismo necesse est aliquā pmissarū
esse similē cōclusioni. nō solū quātū ad affirma-
tionē et negationē: sed quātū ad hoc q̃ est de
inesse vel de cōtingēti vel necio non tñ oportz
huiusmodi similitudinē attēdere ex pte q̃titati
p̃pōnū. Cōsequēter epilogat omia pri^a dicta.

Secūdo Dubitat. vtrū ois sillogismus
ostet tātū ex trib; terminis et du-
abus propositionibus. ¶ Pro cui⁹ solutōe sup-
ponitur q̃ arist. in hoc tertio capitulo docet
resolvere sillogismos in sua p̃cipia materia-
lia. et cōtinet septē cōclusiones. ¶ Quarū pria
est hec. omnis sillogismus habet tres terminos
et nō plures. Patet. qz omnis sillogism⁹ vnus
unicā habet cōclusionē. aut plures. nō plures.

quia tūc nō esset vn⁹. ergo habet tantū vnus.
vel ergo vna cōclusio ostēditur p̃ vnicū medi-
um. vel per plura. nō per plura. quia tūc sillo-
gismus non esset vnus. ergo per vnū tantū. et
per cōsequēs in omi sillogismo nō est nisi vnū
mediū. et duo extrema. et sic nō erūt nisi tres
termini. q̃ autē sillogismus nō sit vnus si con-
clusio ostendat per diuersa media patet. sup-
posito q̃ cōclusio sillogizāda sit. e. que debeat
cludi per ista q̃ttuor media. a. b. c. d. tūc opor-
tet q̃. a. et. b. se habeāt sicut totū et pars. quia
si aliter se haberēt ex eis nihil concluderet. si
vero se habeant sicut totū et pars tunc vel ex
ipsis cōcludit. e. aut aliquod aliud. si primus.
sic erunt plures sillogismi. et sic eadē conclu-
sio ostēdet per plures sillogismos. si non. tunc
frustra assumebantur ille pmissis. ¶ Secun-
da cōclusio. omnis sillogism⁹ constat tantū ex
duabus propositionib;. Patet. quia omnis sil-
logismus habet tantū tres terminos. g̃ habet
tantū duas p̃pōnes. tenet p̃na. quia ex tribus
terminis non sūt nisi due p̃pōnes. partim diffe-
rentes et partim cōuenientes. ¶ Tertia cōclu-
sio. si in aliqua demonstratiōe pmissis nō sint
pares. hoc est sint plures vel pauciores duab;
tunc necesse est q̃ oino talis demonstratio n̄ sit
sillogistica. vel q̃ aliq̃ sint sūpra que nihil faci-
unt ad illationē cōclusionis. ¶ Quarta cōclusio.
numer⁹ p̃pōnū sillogismi est perfect⁹. quia ē
numer⁹ par. sed numer⁹ terminoz est abūdā
quia est numerus impar. ¶ Quinta conclusio
est hec. numerus terminoz sillogismi semper
excedit numerū propositionū in vno. quia pro-
positiones sunt due. et termini sunt tres. ¶ Sep-
ta conclusio. in sillogismis cōpositis aliquan-
do termini sunt pares. et aliquando ipares. sē
per tamē termini excedūt numerū p̃pōnū
in vno. ¶ Septima cōclusio. numer⁹ p̃pōsitio-
nū semper excedit numerū cōclusionū in vno.

Tertio Dubitatur. vtrū vniuersalis as-
firmativa sit difficillima ad cōclu-
dendū. ¶ Pro solutione supponitur q̃ in hoc
quarto capitulo ostendit aristoteles que cōclu-
sio est facilis ad sillogizandū. et que difficilis.
Et continet octo cōclusiones. ¶ Quāz prima
est hec. illa conclusio est facilis ad sillogizandū
que concludit in plurib; figuris: et per plures
casus. id est per plures modos. et illa cōclusio
est difficile sillogizabilis que i paucioribus fi-
guris. et per pauciores modos concluditur.

Priorum

Secunda conclusio. vniuersalis affirmatiua solū cōcluditur in prima figura. et in vno solo mō. vniuersalis autē negatiua cōcluditur in vno mō prime figure: et in duobus secūde. sed particularis affirmatiua cōcludit in vno mō prime figure. et in tribus tertie. particularis vero negatiua per primā figurā cōcludit vno mō. p secūda duobus modis. et per tertiā tribus modis. **Tertia conclusio.** vniuersalis affirmatiua est difficillima ad cōcludēdū. **Quarta conclusio.** propositio vniuersalis est facillima ad destruēdū. quia destruitur per suā particulare contradictonā que est facillime illogizabilis. **Quinta conclusio.** facilius est cōstruere particulare q̄ destruere. quia particularis nō pōt destrui nisi p cōstructionē sue vniuersalis contradictonie que est difficillima ad cōcludēdū. **Sexta conclusio.** genera propositiōū destruūt per se iuicē. scz vniuersalis affirmatiua per particulare negatiuā. et ecōtra particularis affirmatiua per vniuersale negatiuā. **Septima conclusio.** propositio vniuersalis nūq̄ cōstruitur per ppositionē particulare sibi subalternā. sed bene ecōtra. **Octaua conclusio.** facilius est destruere vniuersales q̄ cōstruere. quia vniuersalis vno solo modo cōstruitur. sed destruitur duobus modis.

Ad rationes Ante oppositū. **Ad p̄mā** dicitur q̄ ille sillogismus est virtualiter in prima figura quia nō differt a prima nisi per solam transpositionē premissarū que transpositio nō diuersificat figurā. **Ad secūda** et tertiā dicitur q̄ tales sillogismi sunt formaliter vel reductiue in aliqua triū figurarū.

Veritur Utrū ad sciētiā pertineat dare artem inueniēdi mediū. **Et arguit** p̄rio q̄ nō. quia sciētia libri priorū est resolutoria. sed si daret artem inueniēdi mediū esset inuentiua ergo rē. **Secūdo arguitur.** illa sciētia tractat de resolūtiōe cōsequētie et nō p̄stl. ergo non habet resolūtere sillogismū in sua p̄cipia materialia. et per cōsequēs nō habet dare artem inueniēdi mediū. **Tertio arguitur** in hac sciētia determinat de sillogismo nō cōtracto. sed regule artis inueniēdi mediū solum possūt applicari ad sillogismū cōtractū. cū ibi solū debeat esse antecedētia et cōsequētia. ergo ad istā sciētiā nō pertinet dare artem inueniēdi mediū. **In oppositū** tamen est aristoteles.

Primo Sciendū est q̄ pro declaratione terminorū quibus vtitur aristoteles in textu ponūtur sex suppositiōes. **Prima suppositio** est hec. omnes cōbinationes tā vtilēs q̄ iutiles significantur per dictiōes cōtētas in his versibus. Secana. cageti. dafenes. bebare. gedacho. Hebali stant: sed non cōstāt sebas. bedas. et heca. **Secūda suppositio** est hec. predictarū nouē dictiōnū sex prime trissyllabe representant cōbinationes vtilēs. et alie tres dissyllabe representant cōbinationes iutiles. **Tertia suppositio.** q̄ atēcedēs ad subiectū vel predicatū conclusionis est terminus qui vere vniuersaliter et affirmatiue natus est subyici i p̄positione respectu subiecti vel predicati conclusionis. Sed cōsequēs ad subiectū vel predicatū est terminus qui vere vniuersaliter et affirmatiue natus est p̄dicari de subiecto vel predicato conclusionis. **Extraneū** vero ad subiectū vel predicatū conclusionis est terminus qui vere vniuersaliter et negatiue natus est subyici vel predicari de subiecto vel predicato conclusionis. **Quarta suppositio.** in predictis sex dictiōib⁹ trissyllabis vltia vocalis designat qualitatem et quantitatem conclusionis sillogizandē. ita q̄ si in vltio loco ponatur. a. designat propositionē vniuersale affirmatiuā. et. e. designat vniuersale negatiuam. sed. o. designat particulare negatiuam sillogizandā. **Quinta suppositio.** predictarū dictiōnū tertia vocalis representat totā cōclusionem sillogizandā. sed due prime vocales q̄ sunt. a. et. e. representāt extrema ipsius cōclusionis. ita q̄ a. representat predicatū. et. e. representat subiectū conclusionis sillogizandē. **Sexta suppositio** est h. in predictis dictiōib⁹ iste tres littere b. c. d. designant habitudinē mediū ad predicatū conclusionis. ita q̄ b. denotat mediū esse cōsequēs ad predicatū conclusionis. et. c. denotat mediū esse antecēdēs ad predicatū conclusionis. d. vero denotat mediū esse extraneū ad predicatū conclusionis. Sed iste tres littere. f. g. h. denotāt habitudinē ad subiectū conclusionis. sic. f. q̄. f. denotat q̄ mediū debet esse cōsequēs ad subiectū conclusionis. g. vero denotat q̄ mediū debet esse antecēdēs ad subiectū conclusionis. sed h. denotat q̄ mediū debet esse extraneū ad subiectū conclusionis. **Ista suppositio** patet p̄ hos versus. **Predicat.** a. b. seq̄ns. c. p̄cedit. d. sit. e. x. **Suby.** f. sequitur. g. p̄cedit. h. sit. extra.

Primus

Secundo Sciendū est q^d in hoc sexto tractatu dat aristoteles artē inueniendi mediū ad quodlibet gen^o cōclusiōis sillogistice sillogizādū. et cōtinet tria capitula. in quoz p^orio de clārt h^o artē inueniendi mediū. et cōtinet duas pres principales. q^uā p^oria cōtinet duodeci cōclusiōes. et in p^oria t^o g^oit intētiū que ē bec. ¶ Nūc dicēdū est quo mō erim^o ydonei ad sillogizādū ad p^opositū. et per quā viā sumētur p^oincipia ad inferēdū quasi bet cōclusiōes. q^u nō solū o^o cōsiderare g^oiatō nē silloz. sed etiā oportet habere p^oop^oitūdi nē faciēdi eos. Aliē quib^o cōclusiōes tāgūt g^o cōsiderat oēs g^oiales. ¶ Quaz p^oria ē h^o. cōrū que sūt q^uā sūt talia que de nullo v^o et v^oni uersaliter p^odicātur. vt cleon et callias. et omne quod est singulare et sensibile. nā pene v^onūq^u q^u sensibiliū est h^o vt de nullo p^oedicet nisi se cūdū accētiō. vt dicēdo albū ē socrates. veniēs est callias. Alia sūt q^u p^oedicātur de istis et etiā alia que p^oedicant^o de ipsis. vt aial p^oedicatur de boie. et h^o de callia. Alia sūt q^u de alijs p^oedi cant^o et de quib^o nulla p^oiora p^oedicat nisi p^om opinionē. i. dēnoiationē. quia alias esset p^ocessus in infinitū q^u est falsū quia in surū per g^oitibus quādōq^u statuit. vt patebit p^orio p^osteriorū. ¶ Scōda cōsideratio ē bec. data aliq^u cōclusiōe oportet cōsiderare ea q^u sūt ouertibilia cū terminis illi^o cōclusiōis. sicut sunt diffinitioēs et p^ope passioēs eaz. ¶ Tertia cōsideratio. oportet cōsiderare a^oncedētia et cōsequētia et extranea cōclusiōis probāde. ¶ Quarta cōsideratio. oportet cōsiderare q^u sūt illa cōsequētia q^u se cōsequūt essentialit^o in eo q^u quid est. et que accidētialiter. ¶ Quinta cōsideratio. oportet cōsiderare que sūt illa q^u cōsequūt scōm veritatez et que secūdū opinionē. quia quanto aliq^u pla taliū poterit inuenire: tāto mag^o est ydoneus ad sillogizādū cōclusiōē p^opositā. et quāto talia erūt veriora tanto efficac^o demonstrabit. ¶ Aliē quib^o cōclusiōes tāgūt quib^o cōsiderationes speciales. Quaz p^oria est bec. ad dādūz cōsequēs alicui^o oportet dare illud quod cōsequitur ad ipsū totū. idest illud q^u p^odicat^o v^oni uersaliter de ipso. et ad sumēdū a^oncedētia o^o accipere illud quod a^oncedit. idest q^u subycit^o v^oni uersaliter. nō tamē q^u signū v^oni uersale p^onat^our ad p^odicatū. vt dicēdo boiē esse omne animal. vel musicā esse omne disciplinā q^u il^o la p^opositio in q^u signū v^oni uersale ponit^o ad p^ore

dicatū est iutilis et ipossibilis. vt oīs hō est omne animal. vt omnis iustitia est omne bonū. Secūda cōsideratio. ad dādū cōsequētia alicuius oportet sumere cōsequētia p^opria et nō cōsequētia q^u sunt cōmunia ad v^otrūq^u extremū cōclusiōis. Tertia cōsideratio. ad sumēdū extranea alicui^o extremi cōclusionis oportet sumere extranea p^opria et nō cōmunia subiecto vel p^odicato. Quarta cōsideratio. oportet sumere p^oria que sēper vel vt in plurib^o cōsequūt^o. Quinta cōsideratio. nō oportet sumere p^orio cōsequētib^o illa que sequūt^o ad oia. ¶ In secūda p^ore declarat in speciali artē inueniendi mediū. et cōtinet duo p^oucta. quoz primū cōtinet octo cōclusiōes. ¶ Prima cōclusio est bec. ad cōcludēdū v^oni uersalē affirmatiuā oportet capere aliq^u quod sit cōsequēs ad subiectū cōclusiōis et illud idē sit a^oncedēs ad p^odicatū ei^o. et sic fiet sillo^o in barbara. ¶ Secūda cōclusio. ad cōcludēdū particularem affirmatiuā oportet capere mediū q^u sit a^oncedēs tā subiecto q^u p^odicato cōclusionis. et sic fiet sillogism^o in dāra p^ori. ¶ Tertia cōclusio est bec. ad cōcludēdū v^oni uersalē negatiuā in secūdo mō p^oime figure. vel in p^omo secūdo: oportet capere mediū quod sit cōsequēs ad subiectū. et extraneū ad p^odicatū. ¶ Quarta cōclusio. ad cōcludēdū v^oni uersalē negatiuā in secūdo scōe oportet capere mediū q^u sit cōsequēs ad p^odicatū et extraneū ad subiectū. ¶ Quinta cōclusio. ad sillogizādū particulare negatiuā in secō tertie sumendū est mediū q^u sit a^oncedēs ad subiectū et extraneū ad p^odicatū. Has quib^o cōclusiōes declarat aristoteles per ordinē v^ono notabili. supposito scilz q^u p^odicatū cōclusionis significetur per. a. et. per. b. cōsequēs ad ipsū. et per. c. a^oncedēs. per. d. vero extraneū ad p^odicatū cōclusionis. sed. e. sit subiectū cōclusiōis. et. f. cōsequēs ad ipsū. et. g. a^oncedēs. et. h. extraneū ad subiectū hoc supposito p^orio probat primā cōclusionē. nā si quis velit probare hanc cōclusionē: omne. e. est. a. debet p^orio medio capere c. f. arguēdo sic in p^orio p^orie. omne. c. f. est. a. omne. e. est. c. f. ergo omne. e. est. a. Declāt secūdo scōam cōclusionē. nā si quis velit probare istā quoddaz. e. est. a. debet p^orio medio capere. c. g. arguēdo in p^orio tertie sic. omne. c. g. est. a. omne. c. g. est. e. ergo quoddaz. e. est. a. Tercio declāt tertiā cōclusionē. nā si quis velit probare istā cōclusionē: nullū. e. est. a. debz p^orio medio capere

figura

Priorum

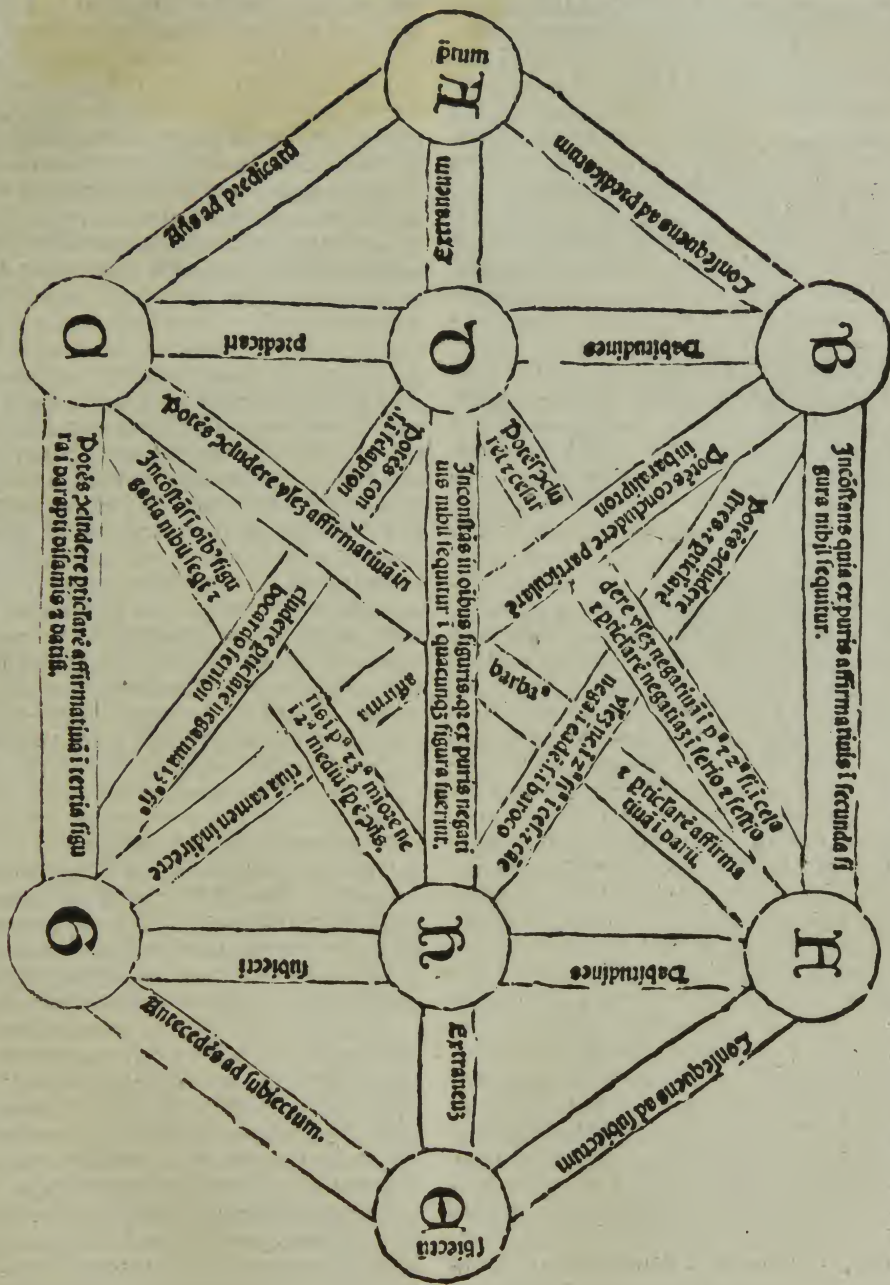
d. f. arguendo in secundo modo prime. nullū. d. f. est a. omne. e. est. d. f. g. nullū. e. est. a. Quarto probat quarta conclusio. quia probando istā nullū. e. est a. in primo secunde debet pro medio capi. b. b. arguendo sic. omne. a. est. b. b. nullū. e. est. b. b. g. nullū. c. est. a. Ultio probat ultimā conclusionē. nam ad concludendū in secundo tertie istā particulare negatiuā quoddā. b. nō est. a. debet capi pro medio d. g. sic arguendo. nullū. d. g. est. a. omne. d. g. est b. g. quoddā. b. non est. a. ¶ Sexta conclusio. ad sillogizandū particulare affirmatiuā indirecte debet pro medio capi. b. g. arguendo sic. omne. b. g. est. a. omne. c. est. b. g. ergo omne. c. est. a. que conclusio si conuertatur infert illā particulare affirmatiuā: quoddā. a. est. c. ¶ Septia conclusio? volenti probare aliquā conclusionē inspiciendum est ad antecedētia cōsequētia et extranea predicati et subiecti conclusionis. quia ad ea inspiciendum est per que probatur omne genus conclusionis. hoc autē sit p predicta. g. rē. ¶ Octaua conclusio est. q. inspiciendo ad antecedētia et cōsequētia oportet accipere antecedētia et omnia magis vniuersalia. quia cuiusq. inest minus vniuersale: eidem est magis vniuersale.

Tertio Sciendū est q. in secundo puncto ponit aristoteles combinatiōes in vtilēs. et continet quicq. conclusiones. In quarum prima resumit combinatiōes prius enumeratas. Et subdit vnū documētū q. non oportet capere illa que sequuntur ad oia. idest tā ad subiectū q. ad predicatū conclusionis. quia ex ipsis non potest fieri sillogismus. neq. affirmatiuus quia argueretur ex puris affirmatiuis in secunda figura. neq. negatiu. cum ipsa de nullo posset negari. ¶ Secunda conclusio tangit primā combinationē inutile quando mediū est cōsequens ad vtrūq. scilicet ad predicatū et ad subiectū conclusionis: tunc talis combinatio est inutilis. quia in tali dispositione arguitur ex puris negatis in secunda figura. ¶ Tertia conclusio tangit secundam combinationem inutile quando mediū est antecedens ad predicatū et extraneū ad subiectum: talis dispositio est inutilis. quia in tali dispositione arguitur in ore negatiua in prima figura. ¶ Quarta conclusio tangit tertiā combinationē inutilem. scilicet quādo medium est extraneū ad vtrūq. talis combinatio est inutilis. quia arguitur ex puris negatiuis. ¶ Quinta conclusio refutat vnam considerationem antiquorum quā ponebant valere ad concludendum negatiue.

et ē hec. data aliqua cōclusionē negatiua oportet videre ad antecedētia et cōsequētia subiecti et predicati. et videre an illa cōsequētia sint sibi ad inuicem cōtraria. et si sic: tūc sūt cōuenientia media ad cōcludendū predicatū non inesse subiecto. et de hoc exēplificat in terminis non significatiuis. Sed extra textū potest poni tale exēplum in terminis significatiuis. vt sit ista conclusio. nulla iustitia est iniustitia. cōsequens ad subiectū est virtus. et consequens ad predicatū est vitiū. ideo vterq. est medium vel saltem potest sumi pro medio ad ostendendum istam cōclusionē. nā primū quod est virtus potest accipi pro medio in secundo modo prime figure arguendo scilicet sic. nulla virtus est iniustitia. omnis iniustitia est virtus. ergo nulla iustitia est iniustitia. Et similiter posset exēplificari in primo modo secunde figure. sed vitiū potest sumi pro medio in secundo secunde arguendo sic. omnis iniustitia est vitiū. nulla iustitia est vitiū. ergo nulla iustitia est iniustitia. Istam considerationem reprobat aristoteles. quia vel ad concludendum talem conclusionem oportet sumere vtrūq. pro medio. vel alterū tantū. non vtrūq. quia talis sillogismus haberet plura media. non alterū tantū. quia alterū nō habet virtutem cōcludendi ratione dicte conclusionis. sed primū habet virtutē cōcludendi ratione tertie regule superius date. et secundū ratione quarte regule superius date.

¶ Ut ars inueniendi mediū cunctis sit facilis plana atq. manifesta: ad eius declarationē ponitur sequens figura: que cōmuniter propter eius apparentē difficultatem ponasinoz nūcupatur. licet intellectis dictis in hoc passu oibus possit esse familiaris ac intellecta.

Primus

Priorum

Conclusio Responsalis ad istā scientiam pertinet dare artē inueniendi mediū. patet. qz finis huius sciētie ē pfecta cognitio sillogismi q nō potest haberi nisi sciām pōpte et faciliē pponere sillogismos. g

Primo ars est necessaria in ista sciētia. Dubitatur. vtruz ars predicta inueniendi mediū valeat in sillogismis ex ypothēsi. ¶ Pro dubio supponēdū ē q aristo. in 3 secundo capitulo ostēdit istā artē esse sufficiētē ad omne sillogismū. et continet sex cōclusiones. ¶ Quāz prima est hec. predicta ars est generalis ad omne sillogismū per impossibile. ¶ Patet. qz ista est gēralis ad omne sillogismum ostēsiuū. vt patuit in capitulo pcedēti. ergo est generalis ad omne sillogismū per impossibile. pnia tenet. qz quicqd sillogizatur ostēsiue sillogizatur per impossibile. et ecōtra. q autē cōclusio sillogistica ostēsiue possit sillogizari p impossibile probat aristo. in cōclusiōe piculari affirmatiua et vli negatiua. vt sit h cōclusiō nullū. e. est. a. ostēsiue sillogizata in camestres p b mediū. b. h. arguēdo sic. oē. a. est. b. h. nullū. e. ē b. h. g nullū. e. est. a. ista 3° per eosdē terminos sillogizatur p impossibile. capiēdo 3° contradictoriū cōclusiōis cū maiore ad iferēdū 3° dictoriū minoris arguēdo sic i dary. oē. a. est. b. h. qddā. e. est. a. g quoddā. e. est. b. h. cōclusio est falsa. ergo et aliqz pmissa p. nō maior. g minor. q ē 3° contradictoria cōclusiōis prioris sillogismi ostēsiui. tūc vltra. illa minor scz quoddā. e. est. a. est falsa. ergo sua 3° contradictō. f. nullū. e. est. a. est vera. et illa fuit cōclusio prioris sillogismi ostēsiui. Similf q illa 3° q sillogizat p impossibile possit ostēsiue sillogizari pbat aristo. qz ex opposito cōclusionis silli p impossibile cū pmissa q manet eadē i sillo ostēsiuo et per impossibile ifert oppositū illius qd fuit ostēsiu ad impossibile. et pmissa posset dclāri de piculari affirmatiua. In 3 tñ ē dīa iter sillogismū ostēsiuū et ad impossibile. qz i sillo ostēsiuo necē est q abe pmissa sumāt tāqz vere. et i sillo p impossibile necē ē q aliqz pmissa p sumāt tāqz falsa. ¶ Scda cōclusiō ars predicta ē gēralis ad oēm sillo^m ad trāsūptū. qz licet sillo^m ad trāsūptū nō ostendat picipalē cōclusionē p hāc artē: tñ ostēdit cōclusionē ad quā se trāsferet. ideo quo ad illā cōclusionē indiget illa arte. ¶ Tertia cōclusiō ista ars est gēralis ad oēs sillos secūdū qritatē i subiecti. qz talis sillo^m sillogizat vltē loco piculari. ergo in tali sillogizatiōe indiget

arte predicta. Et etiā ad sillogismū secūdū inspectionē picularē. cōtingit eni et alio mō sillogizare quedā boz. vt vniuersalia p particularē inspectionē ex ypothēsi. et hoc ē supposita pvertibilitate terminoz. vt dclāt aristo. p fmi nos nō significatiuos tā de vli negatiua q affirmatiua. ¶ Quarta cōclusiō. per artē dictā fide sillogismi de modo. qz in talibus oportet aspicere ad antecedētia cōsequentia et extranea sicut in illis de inesse. ergo ista ars est illis generalis sicut illis de inesse. Est tamē in hoc differentia. quia in sillogismis de inesse oportet accipere antecedētia psequētia et extranea que similiter ifūt vel non ifūt. sed in illis de cōingenti oportz accipere aīcedētia et extranea q contingunt siue possūt inesse vel nō inesse. Ex quib⁹ infert q nō est possibile aliqū sillogismū fieri nisi secūdū artē dictā. patet. quia nō est possibile fieri aliqū sillogismum qn sit in aliqua trium figurarum. sed omnis talis sit secūdū artē prius dictā. ergo tē. Infert secundo q predicta ars inueniendi mediū est sufficiēns ac cōueniēs ad omne philosophiam disciplinā et artē. per philosophiā intelligit aristoteles sciētiā speculatiuā. per artē vero sciētiā factiuā. et per disciplinā intelligit sciētiā morales siue actiuas. ¶ Quinta cōclusiō tangit tres regulas quib⁹ pōpti erim⁹ ad quēlibet sillogismū. Prima regula ē hec. q ad sillogismū oportet abūdare i cōsequētibz aīcedētibz et extraneis et illa pñitūre p tres terminos qui sunt mediū et duo extrema. qz sic maxime sillogizat ppositū. Secūda regula. aliter cōsiderādū est ad sillogizādū de structiue. et aliter ad sillogizādū cōstructiue. quia destruetē oportet aspicere ad extraneos subiecti aut predicati. nō autē construentem. Tertia regula. q aliter cōsiderādū est ad sillogizādū secūdū veritatē. idest demonstratiue. et aliter ad sillogizādū scdm opionē. i. thopice et dyalectice. qz ad sillogizādū demonstratiue cape ppōnes vās. sed ad sillogizādū dyalectice sicut ppōnes pbabiles. ¶ Sexta 3° remouet quoddā dubiū. qz dictū est illā artē methodū esse cōmunē ad inueniēdū mediū in qualibet sciētia. ideo posset aliquis credere q per istā artē possent sillogizari pincipia sciētiarū. Hoc reouet dicēs q picipia q sūt circa singulas sciētiā cognoscuntur per experientiā. sic pincipia astronomie q habēt sensū mēoziam

*Sillogismus
prioris
impossibilis*

conclusio

*de
vici*

*de
vici*

*de
vici*

Primus

et experientia. Nam philosophi frequenter considerantes in moribus astrologorum de nocte apparatus iuenerunt principia astrologie ex quibus principis formauerunt faciliter rationes et demonstrationes: et sicut est de astrologia ita similiter est de aliis scientiis. Verum si ista ars non sit utilis ad sillogizandum principia: est tamen utilis ad sillogizandum et demonstrandum ex ipsis. quia hita cognitione principiorum perigentia tunc pertinet ad istam artem ponere talia principia in forma sillogistica et ex his formari demonstrationes. Nam si nihil omittatur secundum hypothesis id est eorum que secundum veritatem dicta sunt de consequentibus attributibus et extraneis subtiliter et vere poterimus formare sillos de his quorum potest esse sillo. cognoscemus etiam facilius quorum non potest esse demonstratio aut sillo. Certe sequenter epilogat de omnibus prius dictis.

Secundo Dubitat utrum ars diuidentium sillogismi simplicis vel demonstratiui. Et videtur quod non quia aristoteles reprobat antiquos veteres diffinitione ad sillogizandum. Pro solutione supponit quod aristoteles in tertio capitulo reprobat quasdam opiniones falsas antiquorum circa artem inuendi medium. Dixerunt enim quidam quod diuisio esset necessaria et sufficiens ad inuentionem medij sillo. eo quod versus ad demonstrandum diffinitionem de diffinitione in qua demonstratione saluat potissime ratio sillo simplicis. et trinet quatuor conclusiones. quarum prima est haec. quod talis via sillogizandi continetur aliquo modo sub arte inuendi medium prius data. Nam diuisio. id est sillo diuisiuum est velut infirmum sillo. id est sillo quo ad primum processum. sed est infirmus id est debite dispositiuum quo ad secundum eius processum sed latuit antiquis veteres via diuisiuum ad conclusionem diffinitionem de diffinitione quod sunt decepti. quia non intellexerunt quod non contingit sillo per viam diuisiuum. neque intellexerunt quomodo contingit sillogizare per artem prius datam. Secunda igitur per sillo diuisiuum non potest concludi diffinitio de diffinito. per quod nullum sillo capies medium communis maiori extremitate sillogizat verum affirmatiua. sed sillo diuisiuum est huiusmodi. quod non sillogizat verum affirmatiua. et per omnia non versus ad sillogizandum diffinitionem quod versus sillogizari de suo diffinito. Secunda ratio ille sillo est inutilis ad conclusionem diffinitionem in qua petit principium: sed in sillo diuisiuo petit principium. igitur. Minor utriusque rationis probatur duobus exemplis. Primum est omne animal est mortale vel immortale: sed omnis homo est animal. igitur omnis homo est

mortalis vel immortalis. sed nullus homo est immortalis igitur omnis homo est mortalis. in ista conclusionem est petitio principij quia deberet eam probare. sicut nullus homo est immortalis. et tamen assumit eam tanquam veram. Item illud medium quod est animal est cuius predicato conclusionis quod est mortale et sic est communis maiori extremitate. Secundum exemplum. omne animal mortale est huiusmodi pedes vel non huiusmodi pedes. sed omnis homo est animal mortale. igitur omnis homo est huiusmodi pedes vel non huiusmodi pedes. sed non est non huiusmodi pedes igitur huiusmodi pedes. In isto exemplo est petitio principij ex parte antecedentis que est eque dubia sicut conclusio principalis. et accipit medium communis maiori extremitate. Tertia igitur per sillogismum diuisiuum non contingit demonstrare aliquid aliorum predicatorum. puta neque genus neque proprium neque accidentis. Probat unico exemplo. ut si quis velit probare quod diameter est symmeter. et arguat sic. omnis longitudo est symmeter vel assymmeter. sed diameter est longitudo igitur diameter est symmeter vel assymmeter. Ibi est bonum sillo. sed si ulterius subsumat ista minor diameter non est symmeter inferendo ergo diameter est assymmeter. ibi est petitio principij. quia ista minor subsumpta est eque dubia sicut conclusio principalis. Quarta conclusio. tangit duo correlaria. quorum primum est quod per diuisionem non est sillogizare affirmatiue vel negatiue propositum. per quod per eam non contingit sufficienter sillogizare diffinitionem de diffinito neque aliquod aliorum predicatorum. Secundum correlarium. modus diuisiuus non est utilis ad sillogizandum diffinitionem de diffinito ad quod tamen videtur esse maxime utilis. Consequenter epilogat omnia determinata in precedentibus capitulis.

Tertio Dubitatur. utrum omnis sillogismus ex hypothesis fiat secundum artem prius datam. Pro responsione ponitur due difficultates. Prima est. Utrum per idem medium possit conclusio sillogistica per impossibile. sillogizari ostensue vel e contra. Respondetur per tres suppositiones et vnum dictum. Prima suppositio est hec. In sillogismo per impossibile sunt tres processus quorum primus procedit ex opposito contradictorio propositionis negata a respondente qui vocatur hypothesis cum una propotione manifeste vera ad inferendum unam conclusionem manifeste falsam. et illum primum processum vocat aristoteles sillogismum mendacium. Secundus processus procedit a falsitate conclusionis primam

Priorum

processus ad falsitatem unius premisse. et terti^o processus procedit a falsitate illius premisse ad veritatem sue contradictorie que fuit ypothesis negata a respondente. ¶ Secunda suppositio conclusio syllogismi mendacii conuenit in vno termino cum conclusione eius syllogisata per impossibile. et in alio termino differt ab eadem. ¶ Tertia suppositio. ille terminus in quo differt conclusio syllogismi mendacii cum conclusione syllogisata per impossibile debet capi per medium ad syllogisandum dictam conclusionem ostensue siue. ¶ Dictum est istud. conclusio syllogisata per impossibile syllogisatur ostensue capiendo contradictorium conclusionis syllogismi mendacii cum premissa vera inferendo contradictorium alterius premisse. Ex quo patet quod non per idem medium conclusio syllogisata per impossibile syllogisatur ostensue. patet quia medium per quod syllogisatur aliqua conclusio per impossibile non ingreditur conclusionem syllogismi mendacii: et tamen medium per quod syllogisatur ostensue eadem conclusio prius syllogisata per impossibile: ingreditur conclusionem syllogismi mendacii. ergo etc. Exemplum huius posset sic formari. ut si ista conclusio nullum. e. est. a. syllogisatur per impossibile sic. omne. a. est. b. quoddam. e. est. a. g. quoddam. e. est. b. conclusio est falsa ergo aliqua premissarum. scilicet minor. et ultra: minor est falsa. scilicet ista quoddam. e. est. a. ergo sua contradictoria scilicet ista nullum. e. est. a. erit vera. ista vniuersalis negatiua est per impossibile syllogisata per illud medium. a. que tamen ostensue syllogisatur per medium. b. sic arguendo in cameris. omne. a. est. b. nullum. e. est. b. ergo nullum. e. est. a. ¶ Secunda difficultas. Qualiter differunt adinuicem syllogismus ad transumptum: syllogismus secundum qualitatem in subiectis et syllogismus secundum inspectionem particularem. Respondetur quod sic differunt. quia syllogismus ad transumptum est qui se transfert ad aliquid magis notum probandum. ex quo probato inferitur principale intentum virtute concessi a respondente. ut si quis velit probare quod anima fortis sit immortalis. et habeat concessum a respondente quod simile est de anima fortis et de anima platonis. tunc si opponens se transferat ad probandum quod anima platonis est immortalis: quo probato virtute concessi inferitur quod anima fortis est immortalis. ibi est syllogismus

ad transumptum. Sed syllogismus secundus qualitatem in subiectis est qui se transfert ad probandum aliquam conclusionem consimilis qualitatis id est veritatis vel falsitatis cum conclusione principali. et talis translatio dupliciter potest fieri. Uno modo quando fit translatio ad aliam propositionem que cum conclusione principali est eadem: secundum qualitatem. id est secundum affirmationem et negationem. et secundum substantiam. id est secundum terminos conclusionis. ut si quis velit probare aliquam propositionem vniuersalem. et se transferat ad probandum vnam particularem ex qua inferat suam vtem: talis syllogismus nomine communi vocatur syllogismus secundum qualitatem in subiectis. et nomine speciali potest vocari syllogismus secundum inspectionem particularem. Alia fit translatio ad aliam propositionem: que cum conclusione principali non conuenit nec in qualitate nec in finis ut si quis velit probare quod nullum animal est egrum. et se transferat ad probandum quod omne animal est sanum. quo probato inferitur per locum a contradictorijs quod nullum animal est egrum. ibi proprie est syllogismus secundum qualitatem in subiectis. Et generaliter posset vocari syllogismus secundum qualitatem in subiectis ille qui se transfert ad probandum aliquam conclusionem quam cum conclusione principali habet aliquam habitudinem localem virtutis cuius habitudinis ex ea probata contingit inferre conclusionem principalem. ut si quis velit probare quod domificator est bonus: et se transferat ad probandum quod domus est bona. quo probato per locum ab effectu ad causam: inferat quod domificator est bonus. ibi est syllogismus secundum qualitatem in subiectis. ¶ Ex his patet responsio ad dubium. quod omnis syllogismus ex hypothesis vel est syllogismus per impossibile. vel per transumptum. vel secundum qualitatem in subiectis vel secundum inspectionem particularem. aut contentus ab aliquo illorum. sed quilibet ratio quo ad eius primum processum videtur arte predicta. ergo omnis syllogismus ex hypothesis fit secundum artem predictam.

Ad rationes Ante oppositum. ¶ Ad primam dicitur quod sicut dictum est versus principium huius. ista scientia non solum est inuenta ut sit solum ibi statuta: sed ut componat syllogismum quo composito resoluat ipsum. et sic finaliter vocatur resolutoria. ¶ Ad secundam negatur consequentia quia medium non solum est principium consequentie

Primus

sed etiam consequentis. Ad tertiam respōdetur per tres distinctiōes et tria dicta. Prima distinctio duplex est materia sillogismi. quodam est materia generalis. cuiusmodi sunt termini et propositiones. Alia est materia specialis que magis proprie debet dici conditio materie. cuiusmodi est probabilitas. Secunda distinctio duplex est probabilitas. quedam est generaliter dicta que non est aliud quā generatio credulitatis alicuius consequentie. Alia est specialis cuiusmodi est probabilitas demonstrativa. probabilitas thopica. et probabilitas sophistica siue apparens. Tertia distinctio duplex est sillogismus contractus. quidam est contractus ad materiam generaliter dictam. et sic omnis sillogismus est contractus. quod omnis sillogismus conistat ex duabus propositionibus et tribus terminis. Alius est contractus ad conditionem materie. scilicet ad probabilitatem in genere. Alius est contractus ad probabilitatem in specie. Primum dictum. ista scia considerat de sillogismo contracto ad materiam generalē. quod de terminat de sillogismo constituto ex tribus terminis et duabus propositionibus. Secundum dictum. ista scientia considerat de sillogismo contracto ad probabilitatem in genere. quod docet artem inueniendi medium ad quamlibet propositionem sillogizandam: ex qua arte habetur quod non quilibet terminus potest esse medium ad concludendum quamlibet conclusionem. quod non esset nisi in ista arte consideraret de sillogismo probatio sue conclusionis. Tertium dictum. ista scientia non considerat de sillogismo contracto ad materiam specialiter dictam vel ad probabilitatem specialiter dictam. quia illud videtur repugnare rationi subiecti huius scientie que est incontractio. Et per hoc patet solutio tertie rationis.

Veritur Utrum orationes reduplicatiue similiter omnes consequentie non sillogistice sint ad fillm reducibiles. Arguitur primo contra primam partem. quod orationes reduplicatiue non sunt sillogizabiles quod non reducuntur ad sillogismum. Antecedens patet. quia si reduplicabiles essent sillogizabiles: esset potissime addendo reduplicatōnem maiori extremitati. sicut deducit aristoteles in textu. sed hoc non. quod reduplicatio denotat cau-

sam inherentie predicati ad subiectum. sed talis causa attenditur ex parte subiecti. quod potius debet reduplicatio ferri ad maiorem extremitatem uel ad medium quam ad maiorem. Secundo arguitur contra secundam partem. quod conuersiones sunt consequentie non sillogistice. et tamen si reducuntur ad fillm. non omnis consequentia non sillogistica est ad fillm reducibilis. Minor pars quia in conuersione tantum sunt duo termini. Tertio arguitur. quod ista est bona consequentia non sillogistica. domus est quod paries est. et tamen non potest reduci ad fillm. quod et minor pars. quod in ea non sunt nisi duo termini. Et confirmatur quod in loco coniugatis. et a casibus ubi est bona sententia sunt quatuor termini. talis locus non potest ad fillm reduci. In-

Primo oppositum est aristoteli. in textu. Sciendum est quod per declarationem terminorum ponuntur due suppositiones et tres distinctiōnes. Prima suppositio est habere in quolibet propositione reduplicatiua quatuor principaliter repositi. scilicet signum reduplicatiuum. terminum superius quem cadit illud signum reduplicatiuum. subiectum principale et predicatum principale. Secundum suppositio. reduplicatio: nunc quod addenda est predicatio sic quod predicatum sit terminus quem cadit dictio reduplicatiua. pars. quod talis propositio esset falsa et intelligibilis. et id est scilicet a inherentie sui ipsi. ut ista est intelligibilis homo est animal igitur realis saltem si expōat calorem. Prima distinctio reduplicatiui potest capi dupliciter. vno propter et sic est terminus superius quem cadit implet signum reduplicatiui. Alio capite consistit. scilicet per aggregato ex signo reduplicatiui et termino superius quem cadit tale signum. et sic capit aristoteles in textu. Secunda distinctio reduplicatiui addi medio potest dupliciter intelligi. vno tamen quod constructibile alteri constructibili. et sic reduplicatiui bene potest addi medio. Alio tamen quod per medium ita quod ipsum medium et ipsum reduplicatiuum faciāt totum medium. et sic reduplicatiuum non additur medio. Tertia distinctio est. duplex est consequentia. quedam est sillogistica in qua ponuntur due premissae in modo et figura dispositae. et talis non est reducibilis ad aliam consequentiam. sed de se est euidentis. Alia est consequentia non sillogistica: in qua scilicet ponitur antecedens non dispositum in modo et figura. licet tamen ex eo sequatur necessario consequens. et omnis talis consequentia est mediate vel immediate ad fillm reducibilis. Ex quo sequitur quod si sit aliqua consequentia que nullo modo sit ad fillm reducibilis: ipsa non est necessaria. sequitur etiam quod omnis sententia tenet in virtute prime sillogistice.

Consequencia

Priorum

Secundo Sciendū ē q̄ in hoc septimo tractatu determinat arist. de reductione sillogismoz in modo et figura et consequentiā nō sillogisticā ad p̄iam sillogisticā. et continet quinque capitula in quoz p̄io determinat de reductione sillogismoz ex p̄positionibus de inesse et ex terminis finitis rectis et simplicibus. et continet duas ptes. quaz prima continet quinque conclusiones. Et p̄ia conclusio ē h̄ post hec q̄ dicta sunt de ḡnatione sillogismoz nunc dicendū ē quomō reducem⁹ sillos in pre dictas figuras. et huius rationē assignat. q̄ illa cōsideratio restat de sua tota intētionē. nā si inspexerim⁹ ḡnationē sillogismoz et habuerimus potestātē inueniēdi mediū ad quālibet conclusionē p̄positā si post h̄ reduxerim⁹ sillogismos in predictas figuras habebimus finē illius qd̄ ē p̄positū i principio et per ea cōfirmabūtur p̄ia dicta et apparebūt māifestiora. Alie tres sequētes tāgunt tria documēta. p̄m̄ documētū ē istud. data aliq̄ p̄pōe sillogistica p̄ia ōz rētare. i. resoluerē sillos in duas p̄pōnes q̄z facilius ē diuidere aliquid in maiora q̄ in minora. sed p̄pōes sūt maiores terminis. eo q̄ cōposita sēper sūt maiora his ex quibus cōponūt. Scdm̄ documētū. bis duab⁹ p̄pōib⁹ ōz vidēre q̄ illaz se hēat ut totum. i. ut maior. et alia ut pars id est ut minor. vel forte p̄ totū itellexit p̄missā vniuersalē et per partē itellexit p̄missā particulare. q̄z si neutra ē vltis nō erit cōsequētia sillogistica. Tertiū documētū. ōz vidēre vtrū in sillo sit sup̄rū aliqd̄ sup̄flūū vel omis sū aliqd̄ necessariū. q̄z tūc remouēdū ē sup̄flūū et sumēdū ē necessā. Quarta conclusio r̄mouet vñū ipedimētū. q̄ ex eo q̄ dictū ē sillos reduci ad duas p̄pōnes: crederet aliq̄s q̄ bis ōfō reducta ad duas p̄pōnes eēt sillogistica. h̄ remouēs dicit arist. q̄ nō. qd̄ p̄bat duob⁹ exēplis. p̄m̄ exēplū ē. non substātijs interēptis nō interinūt subā. sed partib⁹ subē interēptis iterimūt subā. ḡ partes subē sūt subē. h̄ ista cōsequētia sit necia et reducta ad duas p̄pōnes: nō ē tñ sillogistica nisi saltē maior p̄nat vltis. sic arguēdo quibuscūq̄ interēptis iterimūt subā ille sunt subē: sed partib⁹ substātie interēptis iterimūt subā ḡ partes substātie sūt substātie. Scdm̄ exēplū. si hō est animal ē: et si aial ē sba ē. ḡ si hō ē substātia ē. illa p̄ia ē necia et r̄ducta ad duas p̄pōnes: nō tñ ē sillogistica p̄pter ior dinatū suum terminoz scdm̄ subiectionē et p̄

dicatōne: tñ possz sic ad sillos reduci. oē illud quo posito ponitur aial ē subā: sed hoie posito ponitur aial ḡ hō ē substātia. Et addit arist. q̄ in talibus decipimur credēdo tales ōdēs esse sillogisticas eo q̄ videmus cōclusionē necessariā sequi. nā h̄ ois sillo⁹ cōcludat d̄necessitate non tamē econtra. nō enī oē illud quod cōcludit de necessitate ē sillogismus.

Tertio Sciendū ē q̄ in hac secūda pte docet arist. ōfones non sillogisticas ad sillos reducere. et intrēdit quinque conclusiones quarū p̄ia ē hec. Vita aliqua consequētia non sillogistica et ipsa reducta ad duas p̄positiones: reducēda ē ad tres terminos quoz vnus predicet in vna et subiciat in alia. et sic est p̄ia figura. vel vnus illoz predicabit in vtra q̄ et sic ē scda figura. vel subiciet in vtraq̄ et sic ē tertia figura. Et rō hui⁹ ē. q̄ si vñū terminoz istoz nō sumeret bis talis ōfō nō posset reduci ad sillos cū in ea non eēt mediū. Et secūda cōclusio ē hec. Vita aliqua cōsequētia nō sillogistica iam reducta ad tres terminos et duas p̄pōes ōz vidēre ad cōclusionē si sit vniuersalis vel particularis. q̄z multotiēs a qualitate vel quātitate conclusionis cognoscit figura silli. Nā si conclusio sit vltis affirmatiua reducēda ē ad primā figurā ad quā si nō possit reduci nō v̄z sillo⁹. si vero cōclusio fuerit vniuersalis nūq̄ reducēda ē p̄ia ad tertiā figurā. si etiā fuerit affirmatiua nō ōz reduci ad secūda figurā. Addit p̄terea p̄bō q̄ si aliq̄ conclusio possit sillogisari in diuersis figuris tūc nō solū ōz aspicere ad cōclusionē: sed ad dispōnē mediū: secūdū enī variā dispōnē mediū variatur et figura. Alie tres conclusiones tāgunt tria ipedimenta. quoz primū ē istud. q̄z frequēter accidit falli circa sillos credēdo alios sillos qui non sūt ex eo q̄ in tali consequētia ē dispōnē triū terminoz et duarū p̄pōnū in figura. Et hui⁹ dat duo exēpla. p̄m̄ ē istud. aristomēnes intelligibilis sēper ē: sed aristomēnes ē aristomēnes intelligibilis ḡ aristomēnes sēper ē. ista p̄ia nō ē sillogistica. tū q̄ neutra p̄missa: sumit vniuersaliter. tū q̄ p̄missa sūt v̄e et cōclusio falsa. cū aristomēnes sit corruptibilis. Si vñū maior sumeret vniuersaliter sic dicēdo. ois aristomēnes intelligibilis sēper est: tūc ipsa erit falsa si cut et cōclusio. Scdm̄ exēplū michalus musicus corrupet cras: s̄z michalus ē michal⁹ musicus ḡ michalus corrupetur cras. Ista p̄ia nō

Primus

vs pp̄ eas pri^o datas. Et subdit q̄ ista dceptō
provenit eo q̄ putamus nō differre propōem
p̄icularē a ppōe vniuersali. Scdm̄ ipedim̄
tum est: eo q̄ in resolutiōe talis ordōis ad tres
terminos capiunt p̄ concretis termi abstracti
q̄ declarat duobus exēplis. Primū ē in p̄ia
figura. ut de necessitate nulla egritudo est sa-
nitas. ois hō est eger. ḡ de necessitate null^o hō
ē sanus. Scdm̄ exēplū est in scda figura. nulla
egritudo de necessitate est sanitas. oem̄ hoiez
p̄ingit eē sanū. ḡ nullū hoiem̄ p̄ingit de neces-
sitate eē egrū. Tertiū exēplum in tertia fi^a.
oi hōi contingit iesse sanitatem. oi hōi cōtingit
inesse egritudinē. ḡ alicui egritudini contingit
inesse sanitatem. p̄pter indebitā expositionē
terminoz concretōz in abstractos non seḡ
conclusio eo q̄ p̄missis ex̄n̄ibus veris con-
clusio ē falsa. Nā et si p̄ia possint oia eidē ines-
se saltē successiue: non tamē possunt sibi iuicē
inesse. Tertiū ipedimētū ē eo q̄ ad resoluē-
dū sillogismos in tres terminos: nō oī tētare sē
per accipere tres terios simplices. sed aliquā-
do debet accipi terminus complexus. Cuius
causam assignat duplicē. P̄ia est hec. q̄ q̄nq̄
termino qui est mediū in sillo non ē nomē sim-
plex inpositū: ideo tūc nimis difficile esset re-
soluere talē terminū in nomē simplex. Scda
causa q̄ quādo cūq̄ extrema conclusiōis se
habēt adinuicē immediate p̄ priuationē termi
simplicis. ut si quis velit demonstrare q̄ trian-
gulus equicrus habet tres āgulos. poterit ca-
pi illud mediū simplex q̄ est triangul^o. s̄ ad
demonstrandū istā. ois triāgulus h̄ tres: non
potest capi aliquod mediū simplex: sed com-
plexum q̄ est diffinitio trianguli. Et si extra
textum obiciatur q̄ in duobus exēplis datis
in p̄ impedimēto sit bona consequētia necia.
cū i eidē me^m sit termin^o discretus discrete tē-
tus. igr̄ videt̄ conclusio sequi de necessitate per
sillm̄ expositōziū. Pōt dici q̄ illoz exēploz
non requirit̄ verificatio. ut patebit infra. Aliē
dicitur q̄ forte illa noīa aristomenes itelligi-
bilis vel michalus musicus nō sunt p̄p̄ia no-
mina. sed forte in greco sunt noīa communia.
Vel pōt tertio dici q̄ l̄ sequatur conclusio d̄
necessitate expositōzie: non tñ sillogistice et se-
cū dū artē prius datā. Quarto pōt dici sicut vi-
detur sentire arist. q̄ licet mediū sit terminus
discretus discrete tentus: non tñ est bon^o sillo
expositōzius. nec seḡ conclusio de necessitate.

Primū p̄ q̄ maior nō est reducibilis ad vnā
de omni. quod tñ necessario requirit̄ ad bonū
sillm̄ expositōziū prime figure. Scdm̄ p̄. quia
pōt aīo eē verū consequēte ex̄n̄te falso. Nā
si nunc michalus sit musicus et cras destruat̄
sua musica: tunc ista maior erit vera. michal^o
music^o corrūpet̄ cras. q̄ nō erit cras michal^o
music^o. et similiter minor est vera. et tamē conclu-
sio ē falsa. s̄ michalus corrūpet̄ cras. q̄ cras
adhuc erit michalus. et inde ē q̄ nō seḡ con-
clusio de necessitate. sed si maior reducat̄ ad
vnā de omni sillo^o erit bon^o sic arguendo oē
q̄ est michal^o musicus corrūpet̄ cras. sed mi-
chalus est michalus musicus ḡ michalus cor-
rūpetur cras. et sicut conclusio ē falsa ita etiā
maior: nō enī omē quod est michalus music^o
corrūpetur cras. sed sola musica michali.

Conclusio R̄n̄salis. Dēs p̄ne nō sillo-
gistice et orōnes redupl^u
sūt ad sillm̄ reducibiles. P̄ia p̄ p̄ ex p̄dictis
et secūda patebit in dubijs sequentibus.

Primo Dubitat̄ utrū ex obliq̄ possit
fieri sillo^o in omi figura. Pro
solutione est supponēdū q̄ arist. in hoc secūdo
capitulo determinat de resolutiōe sillogismoz
ex obliquis et intrēdit octo cōclusiones. quarū
p̄ia ē hec. In sillogismo nō sēper oī capere ter-
minos in recto sed sepe sumuntur in obliquo.
ut dicendo contrariōz vna est disciplina. et nō
dicitur q̄ contraria sunt vna disciplina. Sc-
cunda conclusio est hec. in prima figura maio-
re de recto et minore de obliquo sequitur con-
clusio de obliquo. ut ois sophia ē disciplina: bo-
ni est sophia ḡ boni ē disciplina. Tertia conclu-
sio. In prima figura maiore de obliquo et mino-
re de recto sequitur conclusio de obliquo. ut
cuiuslibet q̄lis id est contrariū est disciplina. s̄
bonū est quale. ḡ boni est disciplina. Quarta
conclusio. in prima figura vtrāq̄ d̄ obliquo se-
quitur conclusio de obliquo et q̄nq̄ de recto.
exēplū primi. ut cuiuscūq̄ est disciplina illius
est genus. sed boni est disciplina ergo boni est
genus. Exēplū secūdi. cuiuscūq̄ est disciplina
hoc ē genus. sed boni est disciplina ḡ bonū ē ge-
nus. Quinta conclusio. in scda figura negati-
ex̄n̄te de obliquo seḡ cōclusio de recto: sic
in modis affirmatiuis. p̄bat̄ duob^o exēplis.
Primū exēplū. nullius mot^o aut generatiōis
est motus vel generatio. sed voluptas est gene-
ratio vel motus. ḡ voluptas non ē motus nec

obliquus

Priorum

generatio. Scdm exēplū. nullū signū est signū
sed ipsius risus est signū. g ipse risus non est si
gnū. ¶ Septa conclusio. in tertia figura eodem
mō sillogizat ex obliquis sicut in alijs figuris.
pbat vno exēplo. qz deo nō ē tēp' opportunū
sed deo est estas g estas non est tēpus opportu
nū. maior pz. qz dō nihil ē proficiēs. ¶ Septia
conclusio tāgit vnū documētū. s. q. in resolutōe
sillogismoꝝ ex obliquis termi sūt accipiēdi in
recto: tñ in cōstitutōe sillogismoꝝ ex obliqz ē
mini pñt accipi secūdū quēlibet nois casum.
ut puta scdm genitiuū. ut dupli ē subduplum.
aut scdm datiuū. ut huic inest B. aut scdm ac
cusatiuū. ut illud scriēs ē vidēs. aut scdm no
minatiuū. ut homo ē aial. vel scdm quēlibet
aliū casū. ¶ Octaua conclusio tangit vnū aliud
documētū. s. q. toties p̄dicatū dī iē subiecto
quoties diuersa sūt predicata. B ē. q̄ries modi
p̄dicandi variari pñt scdm diuersitatē casuū
et B simpliciter aut secūdū qd. vel scd̄z terminos
simplices cōplexos. vel penes affirmatōnem
vel negationē. Et addit q. huiusmodi resolu
tiōe sillogizādū ē ēminādū ē illud qd meli' ē.

Secundo

p̄dicatio debeat poni redup
licatio ad mediū. ¶ Pro solutione supponit q.
aristo. in B tertio caplo docet resolutōē sillo
rū ex reduplicatis. et cōtinet duas pres. Qua
rū p̄ia cōtinet duas cōclusiōes. ¶ Prima est
hec. in sillois reduplicatis reduplicatū sēp de
bet addi maiori extremitati. sed nūq̄ medio.
Patet q̄tuor exēplis. primū ē. si fiat sillo con
cludēs q. iustitie ē disciplina in eo q. bonū: oꝝ
reduplicatiōē poni ad maiore extremitates
sic arguēdo: boni ē disciplina in eo q. bonū. s. i
ustitia ē bona. g iustitie ē disciplina i eo q. bo
nū. Si vō addat reduplicatio medio sic argu
endo boni i eo q. bonū ē disciplina. sed iusti' ē
bona i eo q. bonū. g iustitie ē disciplina. maior
erit vā r̄mior falsa r̄ intelligibilis. Cui' causa
ē textū pōt assignari. qz si reduplicatō pone
ret in p̄dicato mioris tūc dnotaret vlitatē p̄
dicati. mō ois ppō est falsa r̄ intelligibilis in
q̄ predicat vltē vniuersalit' sūptū. saltē si sit af
firmatiua. 2^m ex^m. boni est disciplina inquātū
bonū. sed salubre ē bonū. g salubre ē disciplina
tū inquātū bonū. Tertiū exēplū. nō exis est
iopinabile in eo q. nō exis. sed yococeru' est nō
exis. g yococeru' ē iopinabilis i eo q. nō exis.
Quartū exēplū. oē sensibile est corruptibile i

eo q. sensibile. sed ois bō ē sensibilis. g ois bō
est corruptibilis in eo q. sensibilis. ¶ Scda cō
clusio. nō ē eadē dispō mediū ad sillogizādū
cōclusiōē simplicit' id est sū reduplicatiōē. r̄
cōclusiōē reduplicatiuā. qz ad sillogizādū
aliquā cōclusiōē simpli absqz reduplicatiōe
debet mediū capi sū reduplicatiōē. vt ad sil
logizādū istā cōclusiōē nō reduplicatiuā bo
nū ē disciplinatū. sufficit p medio cape aliq̄
ens pura hōestū sic arguēdo. oē hōestū ē disci
plinatū. bonū ē honestū. g bonū ē disciplinatū
Sed ad sillogizādū conclusiōē reduplicatiā
debz mediū capi cū reduplicatiōē q̄ ē mioris
extremitatis. sic arguēdo. es ē disciplinatū in
eo q. honestū. sed bonū ē ens. g bonū est disci
plinatū in eo q. honestū. Et addit aristo. q. si
illud mediū es fuisset captū sine reduplicatio
ne cogēte ipsū ad p̄re subiectiū tūc valuisset
solū ad cōcludēdū cōclusiōē simplicit' r̄ sine
reduplicatiōē. ¶ In scda pte ponit documētū
ad reducēdū oīones sillogisticas ad alios sil
logismos. r̄ cōtinet duas p̄ticas. Quaz p̄ia i
rēdit septē cōclusiōes q̄ sūt septē documēta
p sillogismis oīstis. ¶ Primū documētū ē
istud. In reduplicatiōe p̄ia ad sillos oꝝ cape
re nomē magis notū p noie min' noto. r̄ etia
oīonē p oīone. vt nihil differt dicere suspica
bile ē gen' opinabilis: r̄ opinabile nō est qd su
spicabile. ideo notior illaz duarū ppōnū pōt
sumi pro alia ignotiori. Un' ē textū pōt dici
q. suspicabile r̄ opinabile se habēt sicut min'
cōe r̄ magis cōe. opinabile enī dicit firmiore
adhesionē q̄ suspicabile. ¶ Secūdū documē
tū. in sillogizādo oꝝ cape illos terios i p̄missis
q̄ debēt iferri i cōclusiōē. vt si p̄o debeat sumi
cū reduplicatiōe oꝝ illā reduplicatiōē poni i
altera p̄missaz. vt si debeat pcludi ista cōclu
sio voluptas ē bonū: nō debz poni i p̄missis
reduplicatio. tñ ad sillogizādū istā voluptas
est bonū i eo q. bonū: debz i p̄missis poni re
duplicatō. ¶ Tertiū documētū. multū refert
sumere ppōnes vltēs vel p̄ticulares. qz ex vni
uersalib' potest cōcludi p̄ vltis. ex p̄ticularib'
aut neq̄q̄. oē etiā i p̄ia figura ponere maio
rē vltē vel p̄ticulārē qz si sit p̄ticularis nulla
seḡ conclusio d̄necitate. si vō fuerit vltis seḡtur
d̄necitate p̄ vltis vel p̄ticularis scd̄z exigētiā
mioris sibi addite. ¶ Quartū documētū. pro
pter pōnē exēploꝝ nūq̄ accidit icōueniens. qz
nō sumūt tanq̄ vā. sicut geomet' q dicit lineā

Primus

pedalē et rectā esse sū latitudie. q̄ nō ē ita. ideo
nō o3 exēpla eē vera. Expōne enī vrimur vt nī
ita sit: sed vt sciat q̄ discit. ¶ Quidū documen
tū q̄ aliqui vñ^o filli perficiūt p multas sillogi
zatiōes q̄ sc3 maio: et mior pbanē. nā tñ o3
q̄ huiusmodi p sillogizatiōes fiāt i eodē mō et
in eadē figura cū picipali sillo. ¶ Sextū do
cūmētū. ad vidēdū in q̄ figura debeat pōi sil
logism^o multū cōfert aspiciere ad cōclusionem
q̄ si cōclu^o sit vñs nō pōt esse i tertia figura. si
huerit affirmatiua nō potest eē in 2^a. Si vō fue
rit vñs affirmatiua tñ pōt esse in p^o p^oie. ¶ Se
ptimū documētū. ad iterimēdū vñā diffiōnē
nō o3 destruere totā diffiōnē sed sufficit vñā
partē iterimi ad cui^o iterēptionē tota diffiō dī
struit. sicut ad destruēdū istā diffinitionē: aq̄
est pot^o huius: sufficit destruere q̄ aq̄ nō est
pot^o sic arguēdo. oīs potus est trāsmutabilis i
substātiā bibētis. sed aqua nō est huiusmodi.
ergo aqua non est potus. et per cōsequēs non
est potus humidus.

Tertio Dubitat vtrū sillogismi ex ypo
thesi possint reduci ad aliquā triū figurarum
¶ Pro solutione supponēdū est q̄ in hac secū
da parte ponit aristoteles aliq̄ documēta. de
reductione sillogismoz ex ypothesi. Quorū
p^oimum est istud. sillogismi ex ypothesi quan
tū ad totū sui non reducunt ad aliquā triū fi
gurarū qz in eis non sillogizat ppositum ex
terminis positis sed solū virtute cōcessionis ip
sius respōdētis. quā quidē concessiōē vocat
aristoteles ad placitū. quia respōdēs ad pla
citū concedit istā ypothesim datā. vt si qs ve
lit probare q̄ cōtrarioz non sit eadē discipli
na. et petat sibi concedēdū a respōdēte q̄ si
mile sit dī prāte et de disciplina. et se transferat
ad pbādū q̄ cōtrarioz non est eadē potestas
sic arguēdo. sanatiui et egrotatiui nō ē eadē
potestas. sed sanatiui et egrotatiui sunt tria.
ergo contrarioz nō ē vna eadē potestas. nā
licet ista conclusio sit sillogistice ostēsa et pos
sit iste sillogism^o resolui in tres terminos et du
as ppositiōes: tñ nondū est sillogizatiū pro
positū. scilz q̄ oīm cōtrarioz est eadē disci^o
nisi virtute ypothesis concessa respōdēte.
Similiter sillogism^o ad impossibile non sillo
gizat picipale ppositū sed sillogizat aliqd i
possibile ex cui^o impossibilitate infertur vitas
ppositi. ¶ Secūdū documētū est istud. nāz
licet sillo ad impossibile et sillogismus ad trāsū

ptum conueniāt in hoc q̄ non sillogizat pici
pale ppositū. tamē differunt in p^o q̄ sillogis
mus ad trāsūmptū cōcludit picipale ppro
positū ex concessiōe respōdētis. vt pcessa ista
ypothesi si ē est de prāte et disciplina et sit pro
batū q̄ cōtrarioz non est eadē potestas: simul
erit pbatū q̄ trioz nō ē eadē disciplina. sed i
sillogismo ad impossibile non cōcludit ppositū
virtute concessiōis rīdētis sed ppter positi
ōē et concessiōē falsi a respōdēte. vt si qs cō
cedat q̄ dyamet^o ē symet^o habz nēcio cōcedere
istud māifeste sūm q̄ iparia sūt cōlia pibus.

Ad rationes Ante oppositū. ¶ Ad
primā dicit q̄ redupli
catio debet poni ad maiore extremitatē tāq̄
pars extremi illi^o cui^o maior extremitas ē ps.
non aut tāq̄ reduplicā maiorē extremitatē.
¶ Ad scōdā dī q̄ puerio potest rēduci ad sillo
gismū p additiōē vñi^o pmissis in q̄ idē p^oedi
catur dī seipso sic q̄ puerio ppositionis affir
matie habet reduci ad tertiā figurā et puerio
negatie ad scōdā figurā. ¶ Ad tertiā dī q̄ ista
dīa debz sic reduci ad sillo. qñcūq̄ dom^o est
paries est. sed dom^o est. ḡ paries ē. ¶ Ad q̄rtā
dī q̄ loc^o a iungatis licet non possit reduci ad
vñū sillo eo q̄ sūt q̄tuor termini: tñ potest rēdu
ci ad duos sillos. vt p3 p^octicāti. ¶ Et h̄ d̄ q̄one.

Veritur Utrū ex ppo
sitionib^o dī ter
minis in finitis eodē modo sit sil
logizādū sicut dī ppositiōnibus
de teris finis. ¶ Et argi q̄ nī. qz
ppō a^o dī p^odicato i^o sito et ne^o dī
p^odicato sito egpollēt. ḡ ex eis sillo ē sillogizādū.
anō p3. qz i^oferūt se mutuo. vt p3 i^o pueriōne p
p^opositionē. ḡ egpollēt. ¶ Scōdo sic. ppō dī p^odi
cato i^o sito ē simplr ne^o ex q̄ i^ofert vñā negatiāz
ḡ ex ea nī est sillogizādū eodē modo sic ex a^o dī
p^odicato sito. ¶ 3° argi sic. tñi siti et in finiti dī
cūt ḡ ppōes ex eis cōstituite dīdicūt. et p^o nō nī
ē ex ipis eodē mō sillogizādū. ¶ In o^o ē arist.

Primo Sciēdū est q̄ istud est quar
tum caplm i q̄ arist. dīteriat dī
reductiōe figuraz ad se i^onicē q̄ sit qñ eadē p^o i
vna figura cōclusa oñdī posse cōcludi i a^o p^o silloz
oñi^o nī aut p impossibile. et p3 sex cōclones. p^oia
ē h̄. ¶ Qñ eadē p^o pōt cōcludi i diuersis figuris
sillo cōcludēs talē cōclonē i vna figura pōt re
duci i aliā figurā vbi cōcludit eadē p^o. sic sillo
negatiu^o p^oie rēduci^o ad silloz negatiuū 2°. et c̄.

n z

Priorum

Secunda conclusio. nō oēs sillogismi prime figure possunt reduci ad secundā figurā. p. q. barbara et dary nō reducūt ad secundā figurā eo q. in ipsa solū concluditur negative. sed celarent reducitur ad cesare. et ferio reducitur ad festino maiore vtriusq. modi conuersa simpli. Tertia conclusio. cesare camestres et festino reducuntur per conuersionē ad celaret et ad ferio. baroco autem non reducitur per conuersionē. Quarta conclusio. nō omēs modi tertie figure reducuntur ad primā: nec e. d. Secunda pars p. q. l. dary et ferio reducuntur ad datisi et ferison per conuersionē maioris: tamē barbara et celaret nō reducuntur ad tertiam figuram per conuersionē eo q. in tertia figura solū concluditur particulatiter. Secundo. p. b. a. e. prima pars conclusionis. q. bocardo non reducitur ad primā figurā per conuersionē. sed oēs alij modi tertie figure reducuntur ad primā figurā vel per conuersionē per accidēs. vel per conuersionē simplicē. Ex quo infert vñū correlariū q. prima figura et tertia adinuicē reducūt per conuersionē maioris: sic intelligendo per conuersionē illi. p. p. o. s. que debet eē maior in prima figura. et ideo l. d. isamis reducatur per conuersionē maioris: o. s. tñ p. m. i. s. s. a. s. transponi. et tūc illa maior conuersa fiet minor in prima figura. Similiter prima figura et secundā reducuntur adinuicē per conuersionē maioris ad sensū nuper datum. Quinta conclusio. modi vniuersales secundē figure non reducūt ad tertiā figurā. cum in tertia figura solū concludatur particulatiter. nec etiā modi affirmatiui tertie figure pñt reduci ad secundā figurā. eo q. in secundā figura nūq. concludit affirmatiue. sed festino reducūt ad ferisō per conuersionē simplicē vtriusq. premisse. et similiter felaptō et ferison per conuersionē vtriusq. premisse reducuntur ad festino. baroco vō et bocardo non reducunt. Sexta conclusio. tāgit tria correlaria. Quorū primū est. baroco et bocardo nō possūt reduci per conuersionē ad tertiā vel secundā: sicut nec reducunt ad primā. 2. correlariū. q. illi duo modi soli q. sūt baroco et bocardo. reducuntur p. p. possibile. 3. correlariū. ex dictis manifestū est q. l. iter oporteat sillos et figuras reduci adinuicē. nō q. dē vt vna per alia perficiat q. p. a. per secundā aut tertiā perfici non habet. sed vt ostēdat q. l. iter eadē conclusio pōt concludi in diuersis figuris.

Secundo Sciendū est q. istud quātū

capitulū i quo aristo. intēdit resolutionē sillogismi in terminis infinitis cōtinet tres ptes. In q. p. ma. oñdit q. negatiua d. p. d. icato finito nō egpolleret affirmatiue d. p. d. icato infinito. et cōtinet duas p. c. l. ones. Quaz p. a. e. h. affirmatiua d. p. d. icato infinito et negatiua d. p. d. icato finito cuius modi sūt iste due est nō albū. non ē albū: non significāt idē. pater. q. isti. affirmatiue est albū negatiua p. d. icatoria ē ista: nō est albū. nō autē ista est non albū. g. non significāt idē. An. s. p. a. r. et trib. rationib. Quaz p. a. e. ista. simile ē d. istis p. p. ositionib. est albū est non albū: sicut de istis potest āblare potest nō ābulare. scit bonū scit non bonū. s. isti. potest ābulare p. d. icatoria nō est ista potest non ābulare sed ista nō potest ābulare. nec etiā isti affirmatiue scit bonū: contradicit ista scit non bonū. g. a simili isti. a. e. est albū non p. d. icat ista est non albū: sed ista nō est albū. minor p. q. d. d. icatoria non pñt siml. stare in vitate. sed iste due potest ābulare. pōt nō ābulare. siml. stāt in vitate. nihil eni refert dicere potest ābulare potest non ābulare. et dicere potēs ē ābulare. potēs est non ābulare. sed iste due simul stāt. g. et sūt egpollētes. et p. p. a. s. non p. d. icāt. et silr posset p. b. a. r. i. s. t. o. scit bonū scit non bonū. q. sūt simul v. q. ille due g. b. u. a. egpollēt. s. est sciēs bonū. est sciēs non bonū: sūt siml. v. e. cū idē sit sciēs bonū et sciēs nō bonū. Secunda ratio ē h. q. esse non e. q. le et non esse e. q. le non significāt idē. g. a simili est albū. et non ē albū. an. s. patz. q. ista affirmatiua d. p. d. icato infinito ē non e. q. le: aliqd. p. o. i. t. negatiua vō nihil ponit. g. non sūt idē. sed q. ista ē nō e. q. le aliqd. ponat. p. b. a. r. i. s. t. o. q. ad ipsā seqt aliqd. h. est subiecto isti. p. p. ositionis aliqd. subiaceret de q. nō ē v. e. z. dicere q. ē e. q. le. alias esset idē dicere d. q. libet q. ē e. q. le vel nō e. q. le. q. d. ē flū. q. chimera neutrū boz ē. sed ista negatiua nō est e. q. le. nō idiget tali subiecto. g. affirmatiua d. p. d. icato infinito. et negatiua d. p. d. icato finito non sūt idē. Tertia rō. ad affirmatiua d. p. d. icato in finito seqt aliqd. q. d. nō seqt ad negatiua d. p. d. icato finito. g. nō sūt idē. an. s. p. q. ad istā. est lignū nō albū. seqt ista g. ē lignū. nō autē seqtur ad istā nō ē lignū albū. Secunda. tangit tria correlaria. Primū cor. isti. affirmatiōis est bonū: negatio p. d. icatōis nō ē ista est nō bonū. sed ista nō est bonū. p. q. d. q. libet ē affirmatiue vel negatiua: et de nullo ābo siml. sed d. codē v. r. p. u. ta. d. chimera vel d. eo q. d. v. l. r. non ē. flū. ē dice

Primus

re q̄ est bonū. et q̄ est nō bonum. Secundū correlariū. ista propositio est non bonū: ē affirmatiua. patz. quia omnis oratio est affirmatiua vel negatiua. sed ipsa non ē negatiua. cuz non sit negatiua istius est bonū. ergo ipsa erit affirmatiua. Tertiū correlariū. istius affirmationis: est non bonū: negatio est ista: nō est non bonū. Patz. quia cuiuslibet affirmationi est sua negatio opposita. sed ista est affirmatiua cui nō potest assignari alia negatio. ergo rē.

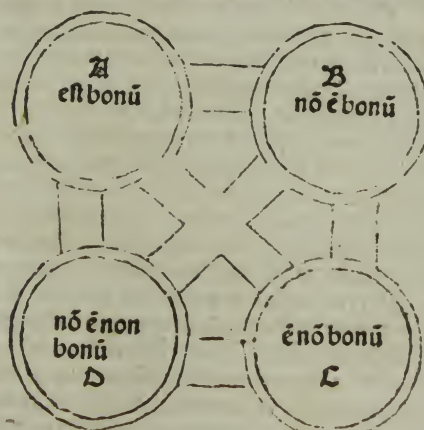
Tertio Sciendum est q̄ circa hunc textum incidunt due difficultates.

Quaz prima est hec. vtrum esse non albus et non esse albus idē significant. Et videtur q̄ sic. quia ab vno ad aliud est bona cōsequentia et eō. vt patuit in secūdo piermenias. ḡ videtur idē cōuertibiliter significare. In oppositū videtur esse aristoteles in principio hui⁹ capituli. **R**espōdet per distinctionem. quia ista duo significare idē potest dupliciter intelligi. vno modo quantū ad modū enūciandi. et sic non significāt idē. quia vna habet modū enūciandi simpliciter negatiuū. et alia habet modū enūciandi simpliciter affirmatiuū. Alio mō pōt intelligi q̄ significēt idē quo ad veritatē et falsitatē. et sic sunt idē et significāt idē. quia si vnū illorū sit verū. et reliquū necessario erit verū. si etiā vnū sit falsū. et reliquū. et inde ē q̄ i bona cōsequētia inferūt se mutuo. Et si obijciatur. qz scdm phm in textu iste due: nō ē albū. et est nō albū: se habēt ad iuicē sicut iste. nō est potēs ābulare. et est potēs nō ābulare. s; iste due vltime nec sūt eadē quo ad modū enūciandi. nec q̄ ad veritatē vel falsitatē. nec ab vna ad aliā nec econtra valet oīa. ḡ rē. Rñdet q̄ aristo. non intelligit q̄ sit oīno simile de istis et de alijs. sed soluz vult q̄ in istis est simile q̄ ad modū enūciandi. quia sicut ista: ē potēs nō ābulare habet modū enūciandi simplr affirmatiuū: ita ista: est nō albū. et sic ista: nō ē potēs ābulare est negatiua: ita cōsimilis ista: nō esse albū est simplr negatiua. **S**ecūda difficultas vtrū nomē infinitū aliquid ponat. Et videtur q̄ nō. per aristotele p piermenias vbi vult partē negatiuā esse verā. eo q̄ nomē infinitū eq̄liter ē in eo qd est. et in eo qd nō est. **I**n oppositū arguit per aristo. in pñti capitulo vbi dicit. q̄ huic qd est nō equale aliquid subiact. qd nō videt vey nisi istud nomē infinitū nō equale aliquid ponat. **R**ñdet cōiter q̄ nomē infini-

tū substantiuū nō ponit. sed nomē infinitum accidētale aliquid ponit. sicut h nomē nō eq̄le ponit suū subiectū q̄ subiaceat non eq̄litate. **A**lter tamē respōdet cōformiter ad ea q̄ dicta sūt pzo piermenias. quia nullū nomē infinitū siue substantiuū siue adiectiuū aliquid ponit. patet. qz nomē aliquid ponere est ipiū virtute sui significati predicari de aliq̄ ente positiuo. sed nomē infinitū eq̄liter p̄dicat de ente et de non ente. ergo nihil ponit. Et ad auctoritatē textus dicit q̄ huic nōi infinito non equale aliquid subiaceret scz inequale. non q̄ ipsū ponat: aut q̄ ad nō eq̄le sequat̄ ineq̄le. sed sibi subiaceret secūdū predicationē. quia nō equale p̄dicat

Conclusio Rñsalis. tur de ineq̄li. Eodē mō sillogizadū ē ex ppōnibus de t̄mis finitis sicut et de infinitis. Ista cōclusio satis patet tā ex dictis in secūdo notabili. q̄ ex dicendis in dubijs seq̄ntibus.

Primo Dubitat. vtrū affirmatiua de p̄dicato finito. et affirmatiua de p̄dicato infinito possint siml stare. **P**ro rñsione supponēdū ē q̄ aristo. i 2ª pte oñdit q̄lit valet oīa a ppōne de p̄dicato finito: ad ppōne de p̄dicato infinito. et itēdit quinqz p̄clones. **Q**uaz p̄ia tāgit dispōne q̄rituo: ppōnū i figura cui⁹ p̄m^o angul^o sit. a. in q̄ pōat affirmatiua de p̄dicato finito. scz ē bonū. 2° sit. b. in q̄ pōatur negatiua d̄ p̄dicato finito. vt nō ē bonū. 3° sit. c. g pōat sub. b. i q̄ pōat affirmatiua d̄ p̄dicato infinito. vt ē nō bonū. 4° vō g pōat sub. a. sit. d. in q̄ pōat negatiua d̄ p̄dicato infinito. vt nō est nō bonū. **S**eq̄tur figura de q̄ logf ista 2^a:

Est nō al
Hō ēc al

Priorum

Alie quattuor conclusiones tñgunt quattuor regulas. Quarū prima est hec. ab affirmatiua de predicato infinito ad negatiuā de predicato finito est bona pñā. vt bene sequitur est nō al bñ ergo nō est albū. p3. q2 ad istā est non albu3 sequitur ista nō est albū vel eius oppositū stabit. sed eius oppositum nō pōt stare. q2 i ste nō possūt simul stare hoc ē nō albū et hoc ē albu3.

¶ Secūda regula. a negatiua de predicato finito ad affirmatiuā de predicato infinito non valet cōsequētia. p3. q2 nō sequitur hoc nō est lignum albū ergo hoc est lignum non album. q2 quod oīno nō est lignum nec ē lignū albu3 nec lignū non album.

¶ Tertia regula. ab affirmatiua de predicato finito ad negatiuā de de predicato infinito est bona pñā. vt bene sequitur. hoc est album ergo hoc nō ē nō album p3. q2 ad istā est album sequitur ista non est non albū vel eius oppositū stabit. sed oppositum eius non potest stare. q2 iste non siml stāt est album et est non albū.

¶ Quarta regula. a negatiua de predicato infinito ad affirmatiuam de predicato finito non valet cōsequētia q2 non sequitur non est lignum nō albū ē est lignū albū.

¶ Ex his inferi duo correlaria. Primū est. affirmatiua de predicato finito et affirmatiua de predicato infinito vt iste est album est non album non possunt simul stare. Secūdū correlariū. negatiua de predicato finito et negatiua de predicato infinito non se inuicem cōsequuntur. tamē possunt simul stare in veritate. q2 quod non est lignū albū nō est etiam lignum nō album.

Secundo Dubitatur. Vtrum ab affirmatiua de predicato priuatiuo ad negatiuā de predicato positiuo vel econtra valet pñā.

¶ Pro solutione supponēdū ē q in hac tertia parte comparat arist. propōes de predicatis infinitis ad propōitōes de predicatis priuatiuis. et intendit quinque cōclusiones quaz pñā est hec. eodē mō se habēt ad inuicē quo ad consequētiā. ppōes de predicatis priuatiuis et positiuis sicut ppōes de predicatis finitis et infinitis: ita q affirmatiua de pñicato priuatiuo infert negatiuā de predicato positiuo sed non ecōtra. quod facilius apparebit disponēdo figuram cōsimilē precedēti cui? prim? angulus sit. a. in quo ponatur affirmatiua de predicato positiuo vt est equale. secūdus angulus sit. b. in quo ponat negatiua eiusdē sc3 non est

equale. et tertius sit. c. in quo ponatur affirmatiua de predicato priuatiuo. vt est inequale. et quartus qui ponitur sub. a. sit. d. in quo ponit negatiua de predicato priuatiuo. sc3 nō est inequale.

¶ Secūda conclusio pbat vnū pñā de claratū sc3 q affirmatiua de predicato infinito et negatiua de pñicato finito nō significāt idem supposito q detur aliqua ppositio vniuersalis in qua predicatū iest subiecto pro aliquibus suppositis et pro aliquib? nō. sicut possit q aliqua entia sint alba et aliqua nō: tūc arguit sic. ista ppositio vniuersalis omia entia sunt alba est falsa ergo sua cōtradictoria erit vera. sed ista affirmatiua de predicato infinito oia entia sunt non alba ē simul falsa cū pñā. g non est contradictoria prime. et per cōsequens ista negatiua nō oia entia sūt alba erit sua contradictoria. ergo a simili istius affirmationis est albū negatio non est ista sc3 est nō album. sed ista negatiua non est albū. et sicut dicrum est de ista vniuersali in plurali numero oia entia sunt alba ita dicēdū est de ea in singulari numero sc3 q istius oē ens est albū contradictoria non est ista oē ens est nō album sc3 ista nō oē ens ē albū.

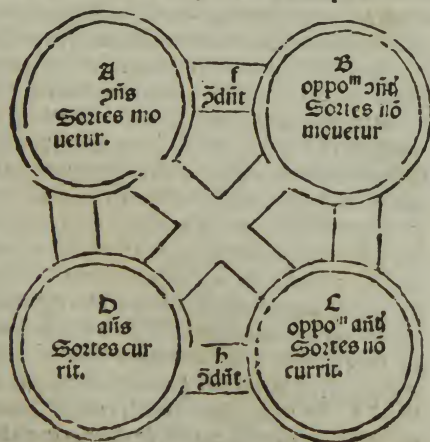
¶ 3° rāgit duas rēgulas. q2 pñā ē. Affirmatiua d pñicato infinito eodē mō sillogizat sic a¹ d pñicato finito. pbat arist. rōne. et ex? Rōne sic. q2 a¹ d pñicato infinito nō sillogizat eodē mō sic ne¹ d pñicato finito. g sillogizat eodē mō sic a¹ d pñicato finito. añā p3. q2 affirmatiua d pñicato infinito ex q ē simplr affirmatiua debet sillogizari in mod o a¹ et tñ negatiua de pñicato finito sillogizat i mō negatiuo. g nō eodē mō sillogizat. 2° p3 ex? q2 bñ sequitur: omne aial ē musicū. ois hō ē aial. g ois hō ē music¹. ita ēt seqt. omne aial ē nō musicū. omis homo est aial. g omnis homo est non musicus.

2ª regula vniuersal negatiua sillogizatur i tribus mōis. sc3 in scdo prime et duobus primis scdo sed vltis affirmatiua tñ sillogizatur in p prime.

¶ Quarta 5° rāgit vnā regulā psequētiarū que cōtinet quattuor partiales regulas. Prima regula est hec. si ad aliqd añs seqtur aliqd psequēs et nō ecōtra. tunc ad oppositū psequētis sequitur oppositū antecedētis. Secūda regula si ad antecedēs seqtur aliqd cōsequens et nō ecōtra: nō o3 ad oppositū añtis seq oppositū cōsequētis. Alia regula. oppositū añtis pōt stare i veritate cū opposito psequētis. Quarta regula oppositū cōsequētis non

Primus

pōt stare cū antecedēte. ¶ Pro dēclātiōe istarū re-
gulāz cōstituat figura q̄drata cui⁹ p̄mus āgu-
lus sit. a. i. q̄ ponat̄ an̄s. f. sortes mouet̄. 2. 2. sit
b. i. q̄ pōat̄ oppo^m an̄s. f. sortes nō mouet̄. 2. 3.
sit. c. i. q̄ pōat̄ an̄s. f. sortes currit̄. et 4. q̄ ponat̄
sub. b. sit. d. i. q̄ pōat̄ oppo^m an̄s. f. sortes n̄ currit̄.
B supposito pbat̄ p̄ia f̄gla. f. q̄ si ad. c. seq̄t̄. a.
tūc ad. b. seq̄t̄. d. q̄ ad. b. seq̄t̄. d. vel ei⁹ oppo^m
stabit. q̄ ē. c. stabit cū. b. 2. vltra. ad. c. seq̄t̄. a. ḡ
si. c. sit cū. b. ē. a. stabit cū. b. q̄ ē falsū. cū d̄di-
cāt. Tertia f̄gla pbat̄. f. q̄. a. 2. d. p̄it sil stare.
q̄. c. q̄ ē oppo^m ipsi⁹. d. n̄ seq̄t̄ ad. a. f. b̄n̄ c̄d̄. ḡ
oppositū ipsi⁹. c. q̄ ē. d. stabit cū. a. q̄ q̄libz cū
q̄libz vel ei⁹ oppo^m stat. 4. f̄gla pbat̄. f. q̄. b. 2.
c. nō st̄t sil. q̄ q̄gd stat cū. c. stat cū. a. ḡ si. b. sta-
ret cū. c. staret ē cū. a. 2. sic d̄dictō sil staret. 2.
2. pbat̄. f. q̄. ad. d. nō seq̄t̄. b. q̄. d. stat cū. a. ḡ si
ad. d. seq̄t̄. b. tūc ē. a. stabit cū. b. q̄ q̄gd stat
cū an̄te stat cū p̄ntē. f. B ē icōueniēs. q̄. a. 2. b.
d̄dicūt. ¶ 5. 2. r̄eouet quādā sopbistā argum̄
tationē p̄ quā possz p̄bari. q̄. ad. d. seq̄t̄. b. sup-
posito q̄. f. sit ne⁹ d̄dictō ad. a. 2. ad. b. et sil. b.
sit ne⁹ d̄dictō ad. c. 2. ad. d. tūc arḡt̄ sic. ad. c. seq̄-
tur. a. ḡ ad. f. seq̄t̄. b. ḡ ad. d. q̄ ē oppo^m de. b. se-
q̄t̄. b. q̄ ē oppo^m de. f. R̄ndet aristo. iterimen-
do suppo^m. f. q̄ vñ 2. idē d̄dicat duob⁹ oppo-
sitō. nā si. a. sit esse bonū. 2. b. sit nō ēē bonū. tūc
ipsi⁹. a. d̄dicat. b. 2. nihil aliud nisi egpolleat ipsi
b. iō. f. nō d̄dicat. a. et. b. seorsū sūptis. q̄. f. equi-
pollet vni d̄sūctiue. 2. d̄dicat vni copulatiue cō-
stituit ex. a. 2. b. mō d̄sūctiua neutri p̄i copu-
latiue seorsū. f. toti copulatiue cōtradicit.
¶ Sequitur figura superius descripta.

Tertio Dubitatur. Vtrū a negatiua ad
affirmatiuam p̄dicato variato
penes finitū 2. infinitū valeat cōsequentiā. Et
videt̄ q̄ sic per arist. in secūdo periarmentias.
In oppositū tamen videtur aris. in p̄cedenti
textu. ¶ Dicitur q̄ valet consequentiā posita
constantia subiecti. Aliter responderetur p̄ tria
dicta. Primus ē. ab affirmatiua ad negatiua
p̄dicato variato penes finitū 2. infinitū sic
q̄ totū p̄dicatū infinitetur bene valet conse-
quentia. q̄ de quolibet ē affirmatio vel nega-
tio vera et de nullo abo simul. sicut dictū ē in
secūdo periarmentias. Secūdu dictum a ne-
gatiua ad affirmatiua p̄dicato variato pe-
nes finitū et infinitum bene valet cōsequen-
tiā dū tamē totū p̄dicatū infinitetur. Si ve-
ro totum p̄dicatum sit complexū et altera
pars eius solum infinitetur non valet conse-
quentia. Prima pars dicti patuit in secundo
periarmentias. secūda pars patet in presenti
textu. Tertium dictum. si totum p̄dicatū
infinitetur: tunc a negatiua ad affirmatiua
p̄dicato variato penes finitū 2. infinitū vñ
uersaliter valet cōsequentiā siue ponatur con-
stantia subiecti in negatiua siue non. p̄ quia
ista cōsequentiā tenet in virtute p̄imi p̄inci-
pij quod est. de quolibet est affirmatio vel ne-
gatio vera 2. de nullo ambo simul. ergo vñuer-
saliter tenet in omnibus terminis.

Ad rationes Ante oppositum ¶ Ad
primam dicitur q̄ licz
affirmatiua de p̄dicato infinito 2. negatiua
de p̄dicato finito equipolleant quo ad veri-
tatē 2. falsitatē nō tamen quo ad modū enun-
ciandi. modo a diuersis modis enūciandi ab-
strahitur diuersus modus sillogizandi. ¶ Ad
secūda negatur consequentiā. q̄ ad talē illa-
tionē sufficit cōpossibilitas cōsequentis cum
antecedente siue non. ¶ Ad tertiam concedi-
tur q̄ propositiones constitute ex p̄dicatis
finitis et infinitis contradicūt ex parte p̄di-
catorum non tam ē ex parte copule. ¶ Et bec
de p̄i mo p̄iorum.

Prætorum

Arca

Initium secundum
libri prætorum
quod. vtrum idē
sūllz possit plu
ra cōcludere.
¶ Et videtur
q̄ nō. qz cōclu
sio est de essē
tia sillogismi
vī patuit p̄
mo huius. er
go idē sillogis

mus nō potest cōcludere plures cōclusiones.
¶ Secūdo sic. vni⁹ cause ē vn⁹ effectus. sed cō
clusio est effect⁹ p̄missaz. vī habet scdō phi
cop. q̄ per easdē p̄missas nō possūt inferri plu
res cōclusiones. ¶ Tercio sic. sillo⁹ procedēs per
diuersa media ad eādē cōclusionē est plures ⁊
nō vn⁹. vī patuit p̄ hui⁹. q̄ a simili sillogismus
procedēs per idē mediū ad diuersas cōclusio
nes erit plures ⁊ nō vn⁹. ¶ In op̄m est aristo.

Primo Sciēdum est q̄ p̄o declaratiōe
terminoz questiois ponūt quat
tuor suppos. Quaz p̄ia est h. potestas sillo
gismi est quedā p̄prietas silli cōueniens sillo
gismo rōne forme sillogistice valēs a i verita
tis manifestationē et falsitatis ostēsiōnē. Se
cūda suppos. sex sūt potestates silloz. que cōti
nent in isto vī. Plu. falsū. circu. ouertit. ipos.
et oppos. Tercia suppos. p̄ia p̄tas sillogismoz
est eūdē sillogismū posse cōcludere plures cō
clusiones. Qd cōtingit triplici. p̄. per cōuersio
nē cōclusionis. q̄n scz ex duab⁹ p̄missis inferi
vna cōclusio cōuertibilis. ⁊ z. ex eisdē p̄missis
inferi cōuertēs dicte cōclusionis ⁊ p̄o idēz
sillogism⁹ plura cōcludere sumēdo i post. idēz
sub medio distributo sumere p̄ta inferioris cō
tenta sub eo. Tercio mō idē sillo⁹ potest plura
cōcludere sumēdo in lat⁹ idēz sumēdo sub mi
nore plura supposita illi⁹ minoris. nec p̄o idē
sillo⁹ plura cōcludere sumendo sub maiore ex
trēitate. qz hoc nō posset fieri nisi variādo ma
iore extrēitatē qua variata variat et sillo⁹.
Quarta suppos cōtinet tres regulas qbus pōt
cognosci qui sillogismi p̄nt plura cōcludere p̄
sūptionē. Prima est. sub termino distributo po
test fieri subsumptio. Secūda regula. sub termino
distributo nō potest fieri subsumptio. Tercia re

gula. subsumptio euidentis fit solū sub subiecto. ex
quo sequit q̄ sub maiore nō fit subsumptio eu
dens. quia semp̄ predicat in prima figura: i q̄
tamē fit euidentior subsumptio.

Secundo Sciēdū ē q̄ secundus liber
p̄ioz in quo determinat aristo.
de quibusdā passionib⁹ sillogismoz cōtinet. ⁊.
tractatus. In quoz p̄o determinat de p̄tibus
sillogismoz. et cōtinet sex capitula: secūdu q̄
sunt sex potestates. In p̄io determinat de p̄ia
potestate. et cōtinet sex cōclusiones. ¶ Quarū
prima est epilogatiua omnium determinatoz
in p̄io hui⁹. ⁊ est hec. determinatū ē p̄ius i quā
tis figuris et per quales et quot p̄pōes ⁊ ter
minos et quādo q̄ ad figurā ⁊ quo mō quo ad
modū potest formari quilibz sillo⁹. determinatū
est etiā ad quid respiciendū est volēri cōcludere
affirmatiue vel negatiue. ⁊ quo mō pōt inveni
ri mediū ad quālibet. p̄pōnē p̄pōsitā sillogi
zandū. ¶ Secūda cōclusio tāgit vnā diuisio
nē sillogismi. et ē hec. silloz alij sūt vniuersa
les. et alij particulares. ¶ Tercia cōclusio. om
nes silli vniuersales et oēs particulares affir
matini plura cōcludūt per cōuersionē cōclusi
onis. sed particulares negatiui cōcludūt vnā
solā cōclusionē. patet. qz oēs alie cōclusiones a
particulari negatiua cōuertuntur. particulari
autē negatiua nō cōuertit. q̄ cōclusio vā. aūs
deklarata aristo. i terminis nō significatiuis. ⁊ qz
posset aliq̄ credere q̄ cōclusio nō esset p̄pō.
hoc rēouēs dicit aristo. q̄ cōclusio est p̄pōitō
cū sit enūciatiua alicui⁹ de aliq̄. ¶ Quarta con
clusio. oēs sillogismi vles p̄ie figure possūt cō
cludere maiore extrēitatē de oibus cōtentis
sub medio. et etiā de oibus cōtentis sub subie
cto cōclusionis. et oim erit idē sillo⁹. aūs etiāz
declāt aristo. in terminis nō significatiuis. ¶ Qui
ta cōclusio. oēs silli vles secūde figure cōclu
dūt plura sumēdo sub subiecto cōclusionis. s; nō
cōcludūt plura idēz euidenter sub medio. hāc
cōclusionē etiā declāt aristo. in terminis nō signi
ficatiuis. ¶ Sexta ⁊ oēs sillogismi tā vniuer
sales q̄ particulares p̄nt plura cōcludere sumē
do sub medio. licet nō sēper. sed nulli sillogis
mi particulares p̄nt plura cōcludere sumēdo
sub subiecto cōclusionis. Hāc etiā cōclusiones
deklarata aristo. in terminis nō significatiuis.
Tercio Sciēdū ē q̄ circa hūc textū inci
dūt tres difficultates. ¶ Quarū
p̄ia est h. vtrum p̄o sit de essētia sillogismi plura

sillogismus

Sillogismus

conclusio

subsumptio

Secundus

cōcludēt. Rñdēt per duas distictōes. 7 vnū dictū. Pzia distictio ē h. cōclusiōē esse de esse tia sillogismi pōt duplī itelligi. vno qd sit dīf finitiōē essētiāli. Alio qd sit pars constituēda 7 pponēs sillogismū. sic qd sillo sit vna oratio to talis essētiāliter pposita ex duabz pmissis et cōclusiōē. Scda distictio ē eūdē sillogismū posse cōcludere ples cōclusiōes pōt duplici itelligi. vno per locutiōē de per se siue gratia totius ita qd tot sillo accipiat pro antecedēte ex qd iferunt plures cōclusiōes. et sic non est possibile. Alio per locutiōē grā pti. sic qd in sillo sit ali qua pars vel aliq propō vture cui pōssūt iferri plures cōclusiōes. 7 sic debz itelligi cū dicitur qd idē sillo pōt plura cōcludere. Dictum est itud. cōclū ē dē essētiā silli cōcludēt plura. 7 h p locutiōē grā pti. Scda difficultas. vtrū sillo cōcludēs maiorē extremitatē de oibz vel de pluribz suppositel medij dīsim sūptel sit vnus vel ples. Rñdēt p duo dicta. Primus ē istud. sillo cōcludēs maiorē extremitatē de pluribus suppositel medij ē simplr plures et nō vn. Pz qz cōclusiōē vātā diuersificat 7 sillo. sz in tali processu sūt ples cōclusiōes. g sūt ples sillogis mi. maior pz. qz vātō aliq qd est dē essētiā alie vōriat 7 illud. sz cōclusiō ē de essētiā silli. g. zc. 7m dīm. talis sillo ē vn scōbz qd 7 p locutiōēz grā pti. pz. qz illud qd cōueit pti pōt p locutiōēz grā pti dnoiare totū. sz tales ples cōclōes cōcludūt p aliquā pte pmi silli. g talis sillo pōt dici cōcludere ples cōclusiōes. 7 ē vn. 7 3ª dīf ficiat. vtrū ista ptiā teneat i vture alie ma xie. Rñdēt qd fūdaē i duabz regulis. qz pzia ē. quicqd seqt ad cōis bōe pñe seqt ad ei aīas. 7 ē. qd p dīcat de aliq terminō pī distributo: dīet de qlibet cōtēto sub eo. Ex his pz qd ista scia ē vtilis oya ad pbādū suas cōias. ē ēt vti līa dīmōstratori ad augēdū dēmōstratiōes su

Conclusio mēdo i post: vel i latius. Rñsal. idē sillo pōt cōcludē re ples cōclusiōes. itelligēdo qd sit dnoia p lo cutiōē grā pti. h 3^a pz ex dicti. Dubitat. vtrū ptiat ex vīs sil logizare cōclusiōē falsā. Pro solutiōē suppo nēdū ē qd aristo. i h 2^a c. dīterminat d scda ptiā re silloz qd ē posse sillogizare vey ex falsis. 7 pti et tres ptes. scōbz tres cōclusiōes pziāles qd i tēdit pziāli i h capitulo pbare. pzia ps pti net. 4. cōclusiōes. Quaz pzia tāgit duas sup pōnes. pzia ē h. cuiuslibz silli necē ē ābas pmi

fas esse vās. vel ābas ēē falsas. vel alterā esse verā. et alterā ēē falsā. 7^a suppo. cuiuslibz silli cōclū neciō ē vā vel falsā. Scda cōclū tāgit tres cōclusiōes pziāles h capitulo. pzia ē h. ex pmissis verl n contigit iferre cōclusiōē fal sā. Scda cōclū ex falsis pmissis cōtingit ifer re cōclusiōē verā. Tertia cōclū ex falsis pre missis n cōtingit sillogizare cōclusiōē vāz pro pter qd. l3 bñ qz. Tertia cōclusiō tāgit pba tiōē pme cōclusiōis triū pdictaz. scz qd ex p missis vīs nō contigit sillogizare falsū. qz si an tecedēs ē cōscqns ē. 7 si cōscqns n ē: aīas nō est g si aīas ē vey. cōscqns erit vey. 7 sic cōscqns n ē vey: aīas n erit vey. qz dē oppositū: tūc idē sil erit 7 n erit. nā aīas vputa. a. cū sit vey ali qd erit. 7 cōscqns ex q tūc ē falsū n erit. 7 vltra si ātecedēs sit necē ē cōscqns ēē. 7 sic idē cōsc qns simul erit 7 n erit. Quarta 3ª rēouet qd dā dubiū. nā i pdicta rōe vti aristo. ista lra. a. pñte. 7 b. pñte. iō possēt aliq credere qd p a. itelligeret solū vnā pmissā. et tūc n ēēt necē qd si. a. ēēt vey: qd b. ēēt vey. Istud dubiū rēo uet aristo. dices qd p. a. n itelligit vnā solā. ppō nē cathegoricā. sz vnā copulatiuā cōstitutā ex duabz pmissis. qz ex vno nihil seqt d necitate. nā illud qd seqt ex alio ē 3^a sz ad iferēdū cōclū sionē regrāt tres termini 7 due ppōes. g. zc. Ex q cōcludit aristo. qd a. significat ābas pmissas. 7 si. a. idēst ābe pmissis sint vey: necē ē. b. idēst cōclū sionē ēē verā. alias cōtingeret idē simul ēē 7 nō esse. vt supra pbatum est.

Secūdo

Dubitat. vtrū ex pmissis falsis sillogistice possit seq cōclusiō vā. Pro solutiō ne supponēdū ē qd aristo. i scda pte h capitulo pbat secūdā cōclusiōē pziāatā. scz qd ex pre missis falsis seqt sillogistice 3^a vera. quā pbat aristo. inductie i oi figura. Et pbat pbatōne itēdit. 6. cōclusiōes. Quaz pma est. i modis vlibz pziē figure ex ābabz falsis i toto vel i pre pōt seq cōclusiō vā. pzia ps pz sic arguēdo i bar bara. ois lapis ē aīal. ois hō ē lapis. g ois hō est aīal. 7 i celarēt sic arguēdo. nullus hō ē aīmal ois lapis ē hō. g nullus lapis est aīal. Scda ps pz. scz. ex ābabz pti falsis sic arguēdo i barbā. oē albū ē aīal. ois hō ē alb. g ois hō est aīmal. in celarēt sic arguēdo. nullū albū ē aīmal. ois lapis ē alb. g nullū lapis est aīal. Scda 3^a in modis vlibz pme figure ex maiore in toto falsa. et miore vā. nūqz seqt cōclusiō vera. sed ex maiore i pte falsa. 7 miore vā: seqt cōclusiō

Vere
falsa

Antecedēs
consequēs

Priorum

vera. Pro cuius probatione supponit aristo. qd il-
la propo dicit in toto falsa cuius contradictoria e-
st. h. supposito pbat sic concludi: qd qm maior est
in toto falsa sua contraria erit vera: ex qd contraria
cu minore vera sequit contraria conclusiois. sz impossi-
bile e contrarias fil esse veras. sz si maior sit in toto fal-
sa et minor vera conclusio erit falsa. 2. pars conclusi-
onis patz sic arguendo i barbara. o. e. albu e aial.
ois cign est alb. ergo ois cign est aimal. in ce-
larer arguit sic. nullu albu est aimal. ois nix e
alba. ergo nulla nix est aimal. Tertia conclu-
sio maior vera et minore falsa in toto vel i parte sequit
conclusio vera. pria pa patet arguendo sic i barba-
ra ois equi est aial. ois ho est equi. sz ois ho est
aial. 2. in celaret argi sic. nulla medicina est aial.
ois musica e med cma. ergo nulla musica e ani-
mal. 2. pars patz sic arguendo i barbara. ois ho
e aial. omne gressibile e ho. sz omne gressibile est
aial. in celaret vo arguit sic. nulla prudetia est
aial. ois cotemplatio e prudetia. sz nulla cotempla-
tio e aial. vl sic in terminis notiorib. nulla albe-
do e aial. ois color e albedo. sz nulli color e aial.
Quarta conclusio. in modis particularib. prie
figure pot seq vez ex ababus falsis siue in to-
to siue i parte. vel ex altera falsa siue in toto si
ue i parte. qua conclusionem pro oi sua parte pro-
bat aristoteles formado duos fillos in dary. 2.
in ferio. Quinta conclu: in oibus modis scde si-
gure pot sillogizari vez ex abab. falsis siue in
toto siue i parte. vel ex altera tati falsa siue in
parte siue i toto. hac conclusionem pbat aristo. in
oib. modis. vt pz practicari. Sexta 2. in om-
nib. modis terrie figure pigit sillogizare vez
ex abab. falsis siue i toto siue i pre. vel ex vna
va et altera falsa aut in toto vel i parte. Danc
conclusionem pbat iductiue. sic pcedetes. Ex qb.
infert duo correlaria. Primu est qd si conclusio
sit falsa nece e abas vel altera premissaru esse
falsa. Secudu correlariu. si conclusio sit vera no
est neceffe vtracq. vel altera premissaz esse vera
Et per hoc patet responsio ad dubiu.

Tertio

Dubitat. vtru ad idem anis affir-
matu vl negatu seqt idem consequens
Pro dubio supponedu e qd aristo. in hac ter-
tia parte. pbat tertia conclusionem principalē. sz
qd ex falsis no seqtur vez ex necessitate. i. pro-
pter qd. Pro cuius probatione probat tres conclu-
siones. Quaz pria e bec. i. oi bda pna si pna sit
falsu: nece est anis esse falsu. pz. qd qncuq. aliq
duo sic se bnt adiuncte qd vno existente nece est

aliud esse: tuc si 2. no sit nec etiā pmu erit. sed
anis et consequens sic se habet qd antecedente exi-
stente nece e consequens ee. ergo si consequens no sit
idest si sit falsu. nec anis erit. idest erit falsum.
Secunda 2. in oi bda consequentia si consequens
sit veru: no oportet anis esse vez. pz. qd antece-
dente no existente potest pns esse. sz antecedente
exite falso potest pns esse veru. Tertia co-
clusio. ex falsis no seqtur veru propter qd. Pa-
tet. qd si sic: tuc ad idem anis affirmatu vel nega-
tu. idest ad duo contradictoria sequeret idem con-
sequens. qd est impossibile. patet. quia si duo con-
tradictoria sequent ad idem: tunc contradictoria
sequerentur ad se iuncte. qd est falsu. patet consequen-
tia. posito qd iste pns sint bone. a. est albu. ergo
b. est magnu. 2. a. no est albu. ergo. b. non e ma-
gnu. na ex opposito consequentis seqtur opposi-
tu antecedentis. sic arguendo. b. no est magnu. er-
go. a. no est albu. et vltra per alia consequentia:
seqtur. a. no est albu. ergo. b. e magnu. 2. per co-
sequens de prio ad vltimu seqtur. b. no est ma-
gnu. sz b. est magnu. vbi vnu contradictoriu sequere-
tur ad aliud. Tunc dicit ad dubiu. qd ad idem
esse et ad no esse no sequitur aliqd de necessitate
sed ad anis esse. idest esse veru seqtur consequens
esse veru. ergo ad pns no esse. idest esse falsu
no sequitur antecedens esse. idest esse veru.

Ad rones

Ante oppositu. Ad pmas
consequens antecedente negat co-
sequentia. qd in consequente est locutio gratia pri.
Ad secunda dicit qd premissa no sunt causa co-
clusionis i essedo sz i consequendo. Ad tertia dicit

Veritur filr sic ad pma.

Utr filr circula-
ris teneat forali i oib. terminis
Argi pz qd no paristo. in textu
q dicit qd tati tenet i terminis co-
nuectilib. dicit eni. in his aut
qd conuertit est oia monstrare per se iuncte. Se-
cudo argi. fillo circulari n est vn fillo sz plu-
res. sz no est fillo. Tercio argi sic. i fillo circu-
lari peti pzicipiu. ergo no e bon fillo. In op-
positu est aristoteles.

Primo

Sciendu est qd tertiū capitulu
in q determinat aristo. de tertia potestate fillo-
gismoz q est sillogizare circulariter continet
tres partes. In pria docet sillogizare circulari-
ter in pma figura. et continet sex conclusiones.
Quaz pma describit sillogismu circularem
2 est b. fillo circularis est q ex conclusione porta

Secundus

sillogismi cū cōuersa vni⁹ premisse infert aliā
premissā sic arguēdo in barbara. om̃e. b. est. a.
om̃e. c. est. b. g̃ om̃e. c. est. a. si capiat^r conclusio cū
cōuersa minoris ad inferēdū maiore fiet sillo
gismus i eodē mō. vt om̃e. c. est. a. om̃e. b. est. c.
g̃ om̃e. b. est. a. ¶ Secūda conclusio ē h. aliter nō
potest fieri sillo⁹ circularis videlicet nisi ex cō
uersa vni⁹ pmissē cū cōclusionē inferendo aliā
pmissā. Patet. qz si in secūdo sillo acciperetur
aliud mediū a finis in p̃ sillogismo positi illud
mediū nō esset de illo circulo. Similit^r si i secū
do sillo sumeretur eodē pmissē sic in pmo vel
etiā cōuerse eaz tūc nō fiet reuersio. et p cōse
quēs neqz circulario. et id oportet ex conclusiōe
reueri ad alterā pmissā. Tercia cōclu⁹ sillo⁹
circularis solū fit i terminis inuertibilib⁹. Patz.
qz sillo⁹ circulari solū fit per cōuersionē simpli
cē vniuersalis affirmatiue. talis aut cōuersio
solū fit in terminis inuertibilib⁹. g̃ rē. ¶ Quarta
cōclusio docet sillogizare circulariter i barba
ra. et est cōclusio quicimēbris. p̃mū mēbrū
qz ex conclusiōe prioris sillogismi cū cōuersa mi
noris infer^r maior i barbara. pbat aristo. eodē
exēplo q̃ pzi⁹. z^m mēbrū. qz ex cōclusiōe prioris
sillogismi cū uersa maioris infer^r minor d̃ bar
bara. patz simili exēplo. Tertiū mēbrū. ex con
uertēte conclusiōis cū minore infer^r cōuertēs ma
ioris de barbara. vt facto tali sillogismo: om̃e
b. est. a. om̃e. c. est. b. g̃ oē. c. est. a. pōt cōuertens
maioris sic sillogizari circularit^r. oē. c. est. b. oē
a. est. c. g̃ om̃e. a. est. b. 4^m mēbrū. ex cōuertēte
conclusiōis cū maiore infer^r cōuertēs minoris de
barbara. patet exēplo. sic pzi⁹. Quicū mēbrū.
ex cōuertētib⁹ pmissāz infer^r circularit^r cō
uertēs cōclusiōis. vt posset patere exēplo. sic
pzi⁹. Ex quib⁹ inferūt duo correlaria. Primū
est qz sillogism⁹ circulari pōt fieri i terminis con
uertibilib⁹. in alijs vō nō. z^m correlariū. qz sil
logism⁹ circulari est vtilis dīmōstratozi. ¶ 5^a cō
clusio docet sillogizare circularit^r i celaret. et ē
hec. ex conclusiōe cū uersa minor sillogizat^r cir
cularit^r maior de celaret. s̃z minor nō pōt sillogi
zari circularit^r p cōuersionē simplicē maioris.
nisi illa maior uertat^r in vnā affirmatiuā de
subo infinito. vt ista maior negatiua: nullū. b. est
a. nō debz uerti i istā: nullū. a. ē. b. s̃z i hāc. cui
nulli iest. a. huic oī iest. b. que egpoller isti affir
matie de subo infinito. om̃e qd̃ n̄ est. a. est. b. v̄
istit: oē i. a. ē. b. vel si fiat talis sillo⁹ i celarent.
nullū. b. est. a. oē. c. est. b. g̃ nullū. c. est. a. pōt mi

nor sillogizari circularit^r sic arguēdo. oē nō. a. ē
b. om̃e. c. ē. a. g̃ oē. c. est. b. ¶ Sexta conclusio do
cet sillogizare circularit^r i modis p̃icularibus
p̃ie figure. z ē h. maior nō ē sillogizabilis cir
culariter. s̃z tātū minor. p̃mū pz. qz maior ē vni
uersalis q̃ nō pōtcludi nisi ex ābas⁹ v̄libus.
z^a pars patz. qz ex conclusiōe cū cōuertēte maio
ris infer^r circularit^r minor de dary. er silr i serio
ex conclusiōe cū uertēte maioris infer^r minor. et
d̃bet maior uerti i vnā affirmatiuā de subo i
finito. sic dictū ē i celaret. ¶ In z^a pte docz sil
logizare circularit^r i scda figura. et p̃iet duas
conclusiōes. ¶ Quaz p̃ia ē h. i scda figura affir
matiuā pmissā nō pōt sillogizari circularit^r. sed
bñ priuatiua. p̃ia pars patz. qz ex q̃ in z^a figura
altera pmissāz sēp ē negatiua. iō si pmissā affir
matia d̃beatcludi circularit^r argueret^r ex pu
ris negatis. Verūtū ex textū ē itelligēdū qz
pmissā a⁹ nō sit sillogizabilis p uersionē sim
plicē pmissē ne⁹. ē tñ sillogizabilis cōuertēdo
pmissā negatiuā i vnā affirmatiuā d̃ subo i fini
to. sic dictū ē i celaret. Scdaz pte p̃ionis pro
bat aristo. qz ex cōclōne cū uertēte pmissē a⁹
infer^r pmissā ne⁹. vt pz arguēdo in celare z ca
mestres. ¶ z^a pte i modis p̃icularib⁹ z^a figure
maior q̃ ē v̄lis nō pōt sillo⁹ circularit^r. eo qz ta
lis debzcludi p duas v̄las. s̃z b⁹ q̃ ē p̃iculari
pōt sillo⁹ circularit^r capiēdo p̃clōne cū uertē
te a⁹. vt i ductie pz arguēdo i festio z baroco.

Secundo Sciēdū ē qz in 3^a p̃e buius
capituli docz aristo. sillo⁹ cir
cularit^r in tertia figura. z itēdit tres conclusiōes
¶ Quaz p̃ia ē h. in modis v̄lib⁹ z^a figure neu
tra pmissāz est circularit^r sillogizabilis. Patz.
qz pmissā v̄lis non pōt sillo⁹ nisi per ābas vni
uersales. sed i tertia figura conclusio sēp est p̃i
culari. ergo per ipsā nō pōt sillogizari aliq̃ pro
positio vniuersalis. et per cōsequēs in tertia fi
gura ex quo cōclusio sēp ē p̃icularis nō pōt
in ea sillogizari aliq̃ ppō vniuersalis. z sic i ter
tia figura nō p̃igit circulariter sillogizare ali
quā pmissā modoz vniuersalium. qui modi
dicūtur vniuersales nō quia cōclusio sit v̄lis:
s̃z quia ābe pmissē sūt vniuersales. ¶ Secū
da conclusio in modis p̃icularib⁹ terrie figure ali
quādo pōt vna pmissāz sillogizari circulari
ter. et aliquando non. quia in modis affirmati
uis si minor fuerit vniuersalis potest maior sil
logizari circulariter. si vero maior propositio
fuerit vniuersalis: tunc neutra pmissarum

Priorum

directe erit sillogizabilis circulariter. ergo. et Antecedens p pzia parte patet in disamis. vbi ex cōclusionē cū puerfa mioris inferē directe maior. Scda pars pz in datifi. qz ex cōclusionē cū cōuerfa maior p inferē cōuerfa mior. et 2° vel indirecte ipsa mior. Similr in modis ptiuarib^{us} negatiuis finiffa vliis nō est sillogizabilis circulariter. sz bñ pmissa ptiuar. sic in bocardo ex cōclusionē cū puerfa mior inferitur maior. et in ferison ex cōclusionē cū puerfa maior inferē mior. et illa maior debet puerfi vnā affirmatiuā de subo infinito. vt pz dictū ē icelarēt. Tertia cōclusio tangit qtuor correlā. Quoz pzinū est. qz in pzia figura sillogizatur circularit p ipsamet pzinā figurā. sicut in modis affirmatiuis. et etiā per tertiā. sicut in modis negatiuis. Et si obijciat qz sillo^{us} circulari factus in celarēt videbat esse fact^{us} per pzinā figurā. Dicit qz licet sit per pzinā figurā secundū veritatem. tamē maior habet in se vim tertie figure qz illa maior negatiua nullū. b. est. a. resoluitur in istā. cui nulli inest. a. huic oī inest. b. in q̄ ipli cat qz de aliq̄ termino eodē d quo negat. a. vni uersaliter. de illo eodē affirmat. b. vlr. et i hoc tangit dispositio tertie figure. Scdm correlariū. qz in modis vniuersalib^{us} scde figure aliqui sillogizat circularit per pzinā figurā. sicut in celare. vbi ex cōclusionē cū puerfa mioris p et directe inferē cōuertēs maioris icelarēt. et indirecte inferē ipsa maior icelare et aliquādo p secundā figurā. sic in camestres. et etiā p tertiā figurā. sicut dictū est d modis negatiuis pme figure. Tertiū correlariū. qz in tertia figura seimp cōcludit particularit per eandē figurā. licet in datifi mior sillogizat circularit p pzinā figuram. sed hoc est indirecte et mediāte cōuersio ne. Quartū correlariū. oēs silli secunde vel tertie figure nihil sillogizat circulariter p pzinā figurā. sed solū per seipsas. et si aliqui sillogizant per pzinā hoc tamē est indirecte per cōuersionem conclusionis.

Tertio Sciendū est qz circa hūc textum icidūt qtuor difficultates. Pzia ē h. ad q̄t ē vtilis sillo^{us} circulari. Rspōdet qz ē vtilis demonstratori. qz scd^o pmtatorē. s. phicop. effectū in dū sūt nobis notiōes quātū ad qz est q̄ sue cause. iō per qz ē effectū cōtingit dmonstrare quia ē causaz. et itez per cām cōtingit dmonstrare ppter qd effectū. et isto circulo vsus ē aristoteles. s. phicop. vbi p eternitatē motus

demonstrat pzinū motorē esse imobilē. deinde reuertēdo per imobilitatē pzinū motoris demonstrat pzinū motū esse eternū. Secunda difficultas. vtrū sillo^{us} circulari solū teneat in terminis cōuertibilib^{us}. Rñdet qz sillo^{us} circularis est p se species cōtēta sub sillogismo simpliciter. mō sillo^{us} simplr in sua ratōne formalī cōi est cōsequētia forālis. ergo etiā et sillo^{us} circularis. et per pns tenebit in oibus terminis. verū est tamē qz si sillo^{us} circulari debeat pcedere ex veris tantū debet fieri in terminis puerfibilib^{us}. Tertia difficultas. vtrū sillo^{us} circularis nēcio fiat per cōuersionē vni^{us} pmissē. Rñdet per vnā supponē. et vnū dictū. Suppō est hec. ad pfectū et ppletū sillogismū circularēz regrunt sex processus sillogistici. quoz pzinus est a pmissis ad cōclusionē. et secūd^{us} et tertius pcedūt a cōclusionē cū puerfa vni^{us} pmissē ad inferēdū aliā pmissā. quart^{us} et qnt^{us} pcedūt a cōuertēte cōclusionis cū vna pmissaz. ad inferēdū aliā pmissā. et sext^{us} pcedit a pmissis cōuersis ad cōuertēte cōclusionis. Dictū ē istud ad sillogizādū circulariter nēce ē alterā pmissaz vel cōclusionē puerfi. patet. qz deē oppositū. et sic nūq̄ ptingeret sillogizare circulariter vniuersalē affirmatiuā. qz vel p addereē maiori. et tūc erit dispositio tertie figure. in q̄ nūq̄ cōcludit vlr. Quarta difficultas. vtrū puerfio vliis negatiue i vnā affirmatiuā sit forālis. et scdā puerfio valeat sillo^{us} icelarēt. Ad pzinū dī qz talis puerfio nō est forālis eo qz nō tenet in oio^{us} tmiis. nō enī segt. null^{us} hō est lapis. q̄ oē qd nō ē lapis est homo. sed tantū tenet in terminis negatiue puerfibilibus. Dicit autē termini negatiue cōuertibiles quādo neuter terminoz vere negatur nisi de reliq̄. aut de quib^{us} alius predicatur ideo lapis et hō non sūt termini negatiue cōuertibiles. sed substātia et accēs. et etiā termini contradictory. sicut homo et nō homo. Ad secundā partē difficultatis dicitur qz talis sillo^{us} valet posita constātia terminoz. propter cui^{us} defectum non sequitur: omne quod nō est accēs est substātia. nulla chymera est accēdens. ergo omnis chymera est substātia. cū aī sit verū. et cōsequens falsum.

Conclusio Rñsalis. sillo^{us} circulari fō maliter tenet tā in terminis puerfibilib^{us} q̄ nō cōuertibilib^{us}. Hec cōclusio satis patet ex dicti.

Secūdus

Cōuersiue

Primo Dubitat. utrū sillo puerius sit vna potestas silloz ab alijs distincta. ¶ Pro responsione est supponēdū qd quartū capitulū in qd determinat aristo. de qrtā pte sillogismoꝝ que est cōuersiue sillogizare cōtinet tres partes. In quaz prima docet cōuersiue sillogizare in pta figura. et cōtinet sex cōclusiones. Quaz prima tangit diffinitō nē sillogismi cōuersiui. et ē bec. ¶ Sillogisim⁹ cōuersiuius est qd ex opposito cōclusionis cum vna pmissaz inferit oppositū alteri⁹ pmissi se. Ex qua diffinitōne patet qd hic aristo. nō intendit de cōuersiue pponū in terminis: sed de cōuersiue in oppositā q̄litate. ¶ Secūda pō dupliciter cōtingit sillogizare cōuersiue. vno mō capiēdo cōtradictoriū cōclusionis. vt omni inest. c. et alicui nō inest. c. Alio mō capiēdo cōtrariū cōclusionis. vt oī inest. c. nulli inest. c. vel alicui inest. c. et alicui nō inest. c. et sic sub cōtrario cōprehēdit oppositū subcōtrarium. ¶ Tertia cōclusio. in modis vniuersalib⁹ pte figure ex opposito cōtrario cōclusionis cū maiore pōt sillogizari cōuersiue cōtrariū minoz. et ex cōtrario cōclusionis cū minore non potest sillogizari cōuersiue cōtrariū maioris. sed solū cōtradictoriū eius. Hāc probat aristo. induciue in barbara et celarent. nā in barbara ex opposito cōtrario cōclusionis cū maiore: inferitur cōtrariū minoz in camestres. sed ex cōtraria eius cū minore inferit cōtradictoria ei⁹ in felap̄ō. Similiter in celaret ex cōtraria cōclusionis cū maiore. inferitur cōtraria minoz in cesare. et ex cōtraria cōclusionis cū minore: inferit cōtradictoria maioris in darapti. ¶ Quarta cōclusio. in modis vlib⁹ pte figure ex opposito cōtradictoriū cōclusionis cū altera pmissaz interimif cōtradictorie alia pmissa: et nō cōtrarie. Scda pars patet. qd in modis vniuersalib⁹ cōclusio ē vls cui⁹ cōtradictoria est particularis. mō cōclusio vniuersalis solū potest cōcludi ex abab⁹ vniuersalib⁹. Primā partez cōclusionis probat aristo. induciue. qd in barbara ex opposito cōtradictoriū cōclusionis cū maiore: inferit cōtradictoria minoz in baroco. s; ex cōtradictoria cōclusionis cū minore: inferit cōtradictoria maioris in bocardo. Similiter in celaret ex cōtradictoria cōclusionis cū minore: inferit cōtradictoriū maioris in disamis. sed ex cōtradictorio cōclusionis cū maiore: inferitur cōtradictoria minoz in festino. ¶ Quinta con-

clusio. in modis pteicularibus prime figure ex cōtradictoria cōclusionis cū vna pmissaz inferit cōtradictoria alteri⁹ pmissi se. ¶ Sexta cōclusio. in eisdē modis ex subcōtraria cōclusionis cū altera pmissaz nō cōtingit interimere alia pmissaz. Hec cōclusio ex textū pōt sic pbari. qd sillo cōuersiuius tenet in virtute istius maxie: qd a destructōe cōsequētis inferitur destructio antecedētis. mō vna subcōtraria non interimif reliquā eo qd pōt simul esse vere. iō ī tali processu nō argueret a destructione cōsequētis ad destructionē antecedētis. Hāc cōclusio declarat aristo. induciue. qd in darapti ex cōtradictoria cōclusionis cū minore inferit cōtradictoria minoz in camestres. et in eodē mō ex cōtradictoria cōclusionis cū minore: inferit cōtradictoria maioris in ferisō. Similiter in eodē mō licet ex subcōtraria cōclusionis cū maiore inferat subcōtraria minoz in baroco tñ illa subcōtraria non interimif minore eo qd due subcōtrarie pōt simul esse vere. sed ex subcōtraria cōclusionis cū minore non cōtingit interimere maiore. quia tūc argueret ex puris particularib⁹. Similiter in ferisō ex cōtradictoria cōclusionis cū altera pmissaz cōtingit interimere cōtradictorie alia pmissa. sed ex subcōtraria neutra pmissaz interimif. Et per hoc patet responsio ad dubium.

Secundo Dubitatur utrū in omnibus modis secunde et tertie figure possit quelibet pmissa sillogizari cōuersiue. ¶ Pro solutiōe supponēdū est qd in secūda parte determinat aristo. de mō sillogizadi cōuersiue in secūda figura. et cōtinet quattuor cōclusiones. ¶ Quaz pta est. in secūda figura nō cōcludit cōuersiue cōtraria maioris: sed tantū cōtradictoria eius. probat aristo. quia maior scde figure semp est vniuersalis et debet interimif per tertiā in qua semp cōcludit pteicularis. g rē. ¶ Secūda cōclusio. in secūda figura minoz cōuersiue interimif cā cōtrarie cōtradictorie. Has duas cōclusiones simul probat induciue aristo. in cesare et camestres. qd in camestres ex cōtraria cōclusionis cū maiore: potest inferri cōtraria minoz in barbara. et eodē mō ex cōtraria cōclusionis cū minore: inferit cōtradictoria maioris in felap̄ō. Silt in eodē ex cōtradictoria cōclusionis cū minore: inferitur cōtradictoria maioris in ferisō. et ex eadē cōtradictoria cōclusionis cū maiore: inferit cōtradictoria

destructio

Miorum

minoris in dary. et dicit esse similiter de cesar
sicut dictum est de camestres. quod ex contraria conclu
sionis cum minore de cesare inferitur contradictoria
maioris in darapti. sed ex contradictoria con
clusionis eius cum minore interimis contradicto
ria maioris in disamis. contraria vero minoris
sillogisat ex contraria conclusionis cum maiore in
celarent. sed eius contradictoria concluditur i
ferio capiendo contradictoriu conclusionis cum ma
iore. **Tertia conclusio.** i modis particularibus
scde figure ex contraria et subcontraria conclusio
neutra pmissa interimis ppter cam dictam
i prima figura. **Quarta conclusio.** in eisdem mo
dis ex contradictoria conclusionis interimis vtra
que pmissa. Has duas conclusiones simul p
bat arist. inductiue. quod in festino ex subcontra
ria conclusionis cum minore non pot interimis ma
ior. eo quod ab eis pmissis erunt particulares. sed ex
subcontraria conclusionis cum maiore pringit in
ferre subcontraria minoris in ferio. tñ illa sub
contraria non iterimit minore. eo quod due subcon
trarie pnt simul esse vere. sed i eodem modo ex co
tradictoria conclusionis cum minore interimis con
tradictorie maior in disamis. et ex contradicto
ria conclusionis cum maiore interimis contradic
torie minor in celaret. Similit in bocardo ex sub
contraria conclusionis nihil interimis. sz ex co
tradictoria conclusionis cum minore necio iterimi
tur contradictorie maior in bocardo. et ex tradi
ctoria conclusionis cum maiore interimis tradi
ctorie minor in barbara. **Consequet in ter
tia parte psequit de tertia figura. et itedit ou
as conclusiones.** Prima est ista. quod in tertia figura ex
contraria. i. subcontraria conclusionis neutra pmissa
interimis. **Secunda conclusio.** ex contradicto
ria conclusionis iterimis vtraque pmissa. prio
pbat prima conclusionem inductiue. quod in darapti
ex subcontraria conclusiois nihil interimis. na si
sumat subcontraria conclusiois cum minore fiet sil
logism i prima figura maiore particulari. sz si sub
contraria conclusionis iungat cum maiore bñ in
ferit particularis ne. in baroco. sz illa non ite
rimis minore de darapti. Secunda pbat idem in disa
mis. quod ex subcontraria conclusionis cum minore
arguit maiore particulari in prima figura. et ex
eadem subcontraria cum maiore arguit ex puris p
ticularibus in secunda figura. Tercio pbat in datisi
quod si subcontraria conclusiois iungat cum minore ar
gueretur ex puris particularibus. si vero eadem sub
contraria iungat cum maiore fiet sillo in baroco

adcludendum subcontraria minoris quod non iterimit
minore. Quarto pbat idem in selapton. quod ex sub
contraria conclusiois fiet sillo in prima figura a. p. t.
si vero iungat cum a. conclusio vna particularis ne. quod
stat i v. cum b. de selapton. Quito pbat idem i ferio
quod ex subcontraria conclusiois cum minore arguit ex pu
ris particularibus. si vero iungat cum maiore concludet
tñ subcontraria b. **Postea declat scdam co
clusionem inductiue.** quod in darapti ex tradic
toria conclusiois cum minore inferit contraria maioris i
celaret. sz ex contradictoria conclusiois cum a. iterimi
tur b. in cesare. pbat idem i disamis. na ex con
tradictoria conclusiois cum b. interimis tradic
toria maioris in celaret. sz ex contradictoria conclusio
is cum maiore inferit tradictonia minoris in
festino. Tercio pbat idem i datisi vbi ex tradi
ctoria conclusiois cum b. inferit tradictonia maio
ris i ferio. et ex dicto eiusdem conclusiois cum a. i
ferit tradictonia minoris in cesare. 4. pbat idem in
selapton. na ex tradictonia conclusionis cum mi
nore inferit tria maioris in barbara. et ex dic
tonia eiusdem conclusiois cum maiore inferit contraria
minoris i camestres. 5. pbat idem in ferio. quod ex co
tradictoria conclusiois cum minore inferit tradic
toria maioris in dary. et ex tradictonia conclusio
is cum maiore inferit tradictonia minoris in came
stres. de bocardo vero arist. non facit mentionem.
de qua tñ similis est determinatio sicut de alijs. Et ex
predictis inferit tria correlaria. **Primum** est sillo pte fi
gure concludit pversue p scdam et tñ figuram
quod minor sepe iterimit p scdam figuram eo quod id
pdicat i maiore et i conclusioe. id si sil iungat erit
dispositio scde figure. sz maior interimis in tertia
figura eo quod i conclusiois et in minore idem subicif. et ideo si
sil iungat erit dispositio tertie figure. **Secundum**
corre. in sillo scde figure minor sepe iterimit p
prima figuram. eo quod illud quod est bñ maioris est pdi
catu conclusionis. ideo si conclusio iungat maiori
erit dispositio prime figure. sz maior interimis p tñ
am figuram. eo quod idem est bñ conclusionis et minoris
ideo si sil iungat erit dispositio tñ figure. **Ter
tiu corre.** in 3. figura a. sepe iterimit p pma figu
ram. eo quod i 3. figura idem est bñ conclusiois et pdicatu mio
ris. ideo si sil iungat erit dispositio p. figure. sz b. i
3. figura iterimit p scdam quod idem est pdicatu conclusiois
et minoris. et ideo si sil iungat erit dispositio 2. figure.
Tercio dubitat. Quot modis puenit et
omne sillo pversu et sillo ad im
possibile. Rñ det quod tripliciter puenit et quadrupli
citer differunt. p puenit quod sunt ex eisdem terminis

Secundus

et eadē s^o. Secūdo q^o idē sillo^o modo ē conuersiuus
z ad ipossibile. 3° q^o vterq^o pcedit ex opposito
alicui^o ppositionis. 3° d^ont. p. q^o sillo^o ad ipossi-
bile nō p^osupponit aliquā conclusionē sillogisti-
cā: s^z solū p^osupponit aliquā ppositionē negatā
a r^ondēte. sillo^o v^o conuersiu^o sēp p^osupponit a-
liquā ppositionē sillogistatā. 2° d^ont. q^o sillo^o con-
uersiu^o v^z ad onēdū bonitatē consequētie. s^z
sillo^o ad ipossibile v^z ad onēdū vitatē alicui^o
ppositionis. 3° d^ont. q^o sillo^o ad ipossibile p^o pce-
dit ex alca falsa. s^z sillo^o conuersiu^o potest pce-
dere ex abab^o v^ois. 4° d^ont. q^o sillo^o ad ipossibi-
le pcedit t^om ex opposito d^odictorio: s^z sillo^o con-
uersiuus indifferēter pcedit ex opposito d^orio
vel contradictorio.

Ad rationes An oppo^o. p^oria soluta
ē. Ad scōam d^o q^o scōus pcessus p^opē d^oz dici
circularis: in compatione t^om ad p^om. Vel dicif
q^o pōt dici v^o sillo^o p^o p^oritatē f^omioz. Ad
tertiā potest dici q^o p^oritio p^oncipij stat cū sil-
logismo simpliciter. z bec de q^ostione.

Veritur Utrū v^ois affir-
matiuā possit p-
bari p ipossibile in p^oria figura:
¶ Arguit^o p^o q^o. q^o q^ocunq^o con-
ē sillogizabilis onēsiue eadē ē sil-
logizabilis p ipossibile z e^o. ut
patuit in q^onto tractatu p^omib^o v^ois finē. sed
v^ois a^o ē sillogizabilis onēsiue in p^oria figura g^o
z ē p ipossibile. ¶ 2° arg^o. q^ocūq^o ppositio sillo-
gizat p alias figuras: illa eadē potest sillo^o p p^o
mā figurā vt vult arist. p^o poster^o. s^z v^ois a^o est
p ipossibile sillogizabilis i alyis figuris. g^o ē in
p^oria. ¶ 3° sic. ibidē dicit arist. q^o p^oria f^o ē porioz
alyis. g^o si in alyis figuris p ipossibile concluda-
tur v^ois affirmatiua ita ē t^o p^oria figura. ¶ In
oppositum est aristoteles in textu.

Primo Sciendū ē q^o s^oca^o in q^o dēmiat
arist. de q^onta p^ortate silloz cōtz
sex cōclūsiōes. ¶ P^oria ē in p^oria pte sui i q^o tāgit
diff^om sillo^o p ipossibile z ē h^o. Sillo^o p ipossibile
ē q^o ex oppōito cōclū^o p^obādē cū aliq^o māifeste
v^o isert v^onū māifeste s^om: ex cui^o falsitate in-
ferē falsitas v^on^o p^omis^o. z ex ei^o falsitate f^oaliē
inferē v^oitas p^oois negatē a r^ondēte. Ex q^o diffi-
nitōe p^o q^o ad sillo^o p ipossibile f^ogrū^o 4° p^ocel-
sus. ut s^oarl dēclārū ē i p^o libro i 4° ca^o septimi tra-
ctat^o. Dāc diffinitōnē dēclār arist. cōpādō silloz
p ipossibile ad sillo^o cōuersiuū. q^o sillo^o cōuersi-
uus z sillo^o ad ipossibile sūt i oib^o figuris z i

eisdē termis. Differt t^om q^o sillo^o ad ipossibile p^o
supponit v^onā conclusionē solū negatā vel con-
cessam a respondente. sed sillo^o conuersiu^o p^ore
supponit v^onā conclusionē sillogizatā: ex cuius
opposito cū altera p^omissarū isert^o oppo^o alci^o
p^omis^o. ¶ Secunda conclusio. vniuersal affir-
matiuā nō sillogizat^o per impossibile in p^oria
figura. p^oz. q^o hoc esset sumēdo contrariā v^ol cō-
tradictoriā. non contrariā. q^o a falsitate v^onus
contrariarū non seq^o veritas alteri^o. eo q^o due
contrarie possūt siml esse false. nec fit ēt sumē-
do contradictoriā. q^o contradictoria v^ois a^o n^o
potest esse p^omissa alicui^o sillo^o p^orie figure. n^o enī
potest eē maioz. q^o contradictoria v^ois a^o ē p^o
ticularis negatiua: modo i p^oria figura maioze
p^oiculari negatiua nihil segtur. nec ēt potest
esse mioz. q^o maioze negatiua nihil seg^o. ¶ Ter-
tia conclusio. p^oicularis affirmatiua b^on sillogi-
zatur p ipossibile i p^oria figura. p^oz q^o capiēdo p
ypothesi contradictoriā p^oicularis affirmatiue
q^o ē vniuersal negatiua. z sibi addēdo maiozem
sumēdo aliā sub subiecto isert^o v^ois negatiua
in celarent. vel particularis negatiua in serio.
z ex falsitate illi^o conclusionis. isert^o falsitas
maiozis que ē contradictoria particularis afi-
firmatiue. Et addit arist. q^o sumendo subcon-
trariā p^oicularis affirmatiue n^o erit sillo^o in p^ori-
ma figura. q^o t^ois cōtrariā n^o potest eē p^omis-
sa i p^oria figura. ¶ 4° con^o. v^ois negatiua ē p^o im-
possibile sillogizabilis i p^oria figura sumēdo p
ticularē affirmatiuā p^oypothesi z addēdo v^onā
maioze i q^o p^o me^o accipit^o aliqd sup^o ad sub^om.
¶ 5° con^o: p^oicularis negatiua sillogizat^o i p^oria
figura p impossibile capiēdo p^oypothesi v^olez
affirmatiuā z addēdo minore sumendo aliqd
sub subiecto maiozis. ¶ Sexta con^o. particu-
laris negatiua n^o sillo^o p ipossibile capiēdo suā s^o
contrariā. Probat arist. trib^o ratiōib^o: q^o r^op^ozi-
ma ē h^o. Quia ppositio sillogizāda i sillo^o p ipos-
sibile cū p^opōe v^oa d^oz interimere p^opōnē sillogi-
zādā. sed vna subcōtrariā n^o iterimit aliā cum
possit sil^o eē v^oe. g^o r^oc. Secūda rō ē. q^o p^opō sūpta p
ipossibile que opponitur p^opositioni sillogi-
zande debet interimip^opter interemptionē
conclusionis. quod tamen non contingeret si
ille due subcontrarie essēt sil^o v^oe. q^o tūc p^omissa
v^oa interimere^o p^opter falsitatē conclusionis
falsē. Tertia ratio ē. quia in sillogismo per im-
possibile conclusio falsa debet sequi non tamē
q^o sequatur p^opter falsitatē p^opositionis

- Conuersio

- falsitas
contrarii

Negatiua

Vniuersal
Affirmatiua
figura

p^o impossibilis
sillogismus

Priorum

assūpte. sed ppter falsitatē premisse opposite
ppōi probande. sed si talis premissa opposita
sit subcōtraria propositioni probande contin-
geret eas simul stare i veritate. ideo ex tali s^b
contraria cum sit vera non sequit̃ cōclusio fal-
sa. Ex quo infert̃ duo correlaria. Primum est
ad sillogisandū per impossibile non est sumen-
dū p^{ri}ū sed p^{di}ctoriū. qz sumendo p^{di}ctoriū
concluditur cōclusio pbanda esse necessaria:
si sit sillo⁹ demonstratiuus. v^l cōcludit̃ eā eē pba-
bilē. i. ppō p^babilis si talis sillo⁹ fuerit dyaleti-
cus. Scdm correlariū. oēs ppōnes ab v^li affir-
matiuā ostenduntur per impossibile i p^{ri}a fi^a.

Secundo Sciendū ē q^d in secūda pte
huius capituli docet sillogi-
sare per impossibile in secūda figura: et intēdit
quattuor conclusiones. quarū p^{ri}a ē h. vniuer-
salis affirmatiua est per impossibile sillogisabi-
lis in secūda figura. pater. capiēdo p^o ppothe-
si contradictoriā v^li affirmatiue et addendo
vnā maiore sumēdo aliquid inferius sub pre-
dicato. Et addit aristo. q^d p^o ppothesi non o^z
sumi contraria. eo q^d a falsitate vnius contra-
riorū non sequitur veritas alterius. **Scda** cō-
clusio. particularis affirmatiua est per impossi-
bile sillogisabilis in secūda figura. capiēdo scz
p^o ppothesi eius contradictoriā et addendo
vnā maiore vel minore. nec debet sumi sub
contraria talis particularis affirmatiue. p^o p^o
causā dictam i p^{ri}ma figura. **Tertia** conclu-
sio. vniuersalis negatiua est per impossibile sil-
logisabilis in secūda figura capiēdo p^o ppo-
thesi eius contradictoriā et addendo vnā v^lez
p^o maiore. **Quarta** conclusio. in secūda fi-
gura particularis negatiua sillogisat̃ per ipso-
sibile capiēdo p^o ppothesi eius contradictori-
am et addendo vnā vniuersalē negatiuā. **Cō**
sequēter in tertia parte docet sillogisare p im-
possibile in tertia figura. Et intēdit quattuor
cōclusiones quāz p^{ri}a est h. Vniuersalis affir-
matiuā sillogisat̃ per impossibile in tertia figu-
ra capiēdo p^o ppothesi contradictoriā eius
et addendo vniuersalē affirmatiuā p^o mino-
re. nec debet sumi ei⁹ contraria. quia tunc nō
cōcluderetur p^opositū. **Secūda** cōclusio. in
t^{er}tia figura particularis affirmatiua sillogi-
sat̃ p impossibile: sumēdo p^o ppothesi contradi-
ctoriā eius et addendo vnā v^lem affirmatiuā
vel particularē affirmatiuā p^o maiore. **Ter-**
tia conclusio. in tertia figura per ipsoibile sil-

logisatur vniuersalis negatiua capiēdo p^o
p^opothesi contradictoriā e⁹ et addendo vnā
vniuersalē affirmatiuā p^o maiore. **Quarta** cō-
clusio. particularis negatiua sillogisat̃ per im-
possibile: capiēdo cōtradictoriā eius iunctāz
cum vnā vniuersali affirmatiua maiore. nec o^z
sumi subcōtraria ppter causas dictas i p^{ri}a fi-
gura. Ex quo infert̃ duo correlaria. Primum ē.
in omi figura sillogisando per impossibile sē-
per sumēda est cōtradictoria cōclusionis sillo-
gisandē: nō aut̃ p^otraria vel subcontraria. Se-
cundū correlariū. ois ppō pōt sillogisari p im-
possibile in p^{ri}ma et tertia figuris.

Tertio Sciendū ē q^d circa hūc textum
incidit vna difficultas q^d est hec.
Utrum eadē cōclusio ostensiuē sillogisata sit
per impossibile sillogisabilis et ecōtra. **P^o**
solutione supponitur q^d aristo. in q^urta parte
huius capituli cōparat sillo⁹ per ipsoibile ad
sillo⁹ ostensiuū penes convenientiam et dⁱstam
P^{ri}a dⁱctā est hec. qz demonstratio p ipsoibi-
le accipit p^omissam ppōnē quā vult iterimere
cui adiungit vnā p^omissā veram: ad cōcludē-
dū vnū manifeste falsum. sed sillo⁹ ostensiu⁹
ponit ābas p^omissas et cōcludit conclusionem
verā quā intēdit. **Scda** differētia. qz in de-
monstratione ostensiuā nō o^z conclusio ē an-
teq^uz demonstret̃ esse p^{ri}us notā siue i verita-
te siue in falsitate. qz per demonstratiōē notu-
ficat̃ eius veritas. sed in demonstratiōe ad im-
possibile oportet conclusionem esse p^{ri}us notā
i falsitate: ut ex ea interimatur assūptū. Con-
ueniūt etiā dupliciter. p^o qz vtraq^{ue} demonstra-
tio tā ostēsiua qz ad impossibile sumit duas p^o-
missas concessas. differēnt̃ tamē. qz in demon-
stratione ostensiuā p^omissae sunt concessae sim-
pliciter cū sint simpl^{es} vere. sed nō in demon-
stratione per impossibile: vna enī p^omissa scz
vera ē cōcessa simpl^{es}. et alia est cōcessa nō sim-
pliciter: sed ab aduersario. Secunda conueni-
entia. quia sūt ex eis dē terminis. et ois cōclusio
ostēsiue demonstrabilis pōt ēt demonstrari per
ipsoibile et cō. qz ois cōclusio affirmatiua et p
ipsoibile sillogisata in p^{ri}a figura: pōt ostēsiue
demonstrari in scda figura. et ois cōclusio sillogi-
sata p ipsoibile i scda figura potest ostēsiue
demonstrari i p^{ri}ma figura. ois ēt cōclusio sil-
logisata p impossibile in tertia figura si fuerit
affirmatiua est sillogisabilis ostensiuē in p^{ri}a
figura. si v^o fuerit ne^g est ostēsiue sillogisabilis

per impossibile

per impossibile

demonstratio

cōclusio

p^omissa

Secundus

in secunda figura. B totū pbat arist. exemplariē

Conclusio

in tribus figuris.

Responsalis. Et si vniuersalis affirmatiua per impossibile possit pcludi in prima figura: non tñ pōt probari per impossibile in p̄ia figura. p̄ia pars p3. q2 vniuersal affirmatiua pōt eē p̄clusio p̄mi p̄cessus sillo p̄ impossibile facti in p̄ia figura. ḡ tē. Scda pars p3 q2 illa ppō nō ē per impossibile p̄babilis in p̄ia figura cuius p̄radictoria nō pōt eē p̄missa in eadē figura. sed p̄icularis negatiua que est cōtradictoria v̄lis affirmatiue nō pōt eē p̄missa in prima figura. ḡ v̄lis affirmatiua non potest pbari per impossibile in prima figura.

Primo

Dubitat. Utrū ex oppositis possit fieri sillo in prima figura.

Pro solutione est supponēdū q̄ sextum capitulū in q̄ determinat arist. de sexta potestate sillogismi q̄ est sillogizare ex oppositis: continet quatuor partes. in quaz prima intēdit duas conclusiones. quaz p̄ia tāgit q̄tuor diuisiones. p̄ima diuisio ē h. p̄pōnū oppositarū quedā sūt oppōite secūdū veritatē: alie sunt oppōite secūdū locutionē. Est enī oppōitio scdm locutionē illa que est inter affirmatiōnē et negatiōnē de eodē subiecto et de eodē predicato. Scda diuisio. quadruplex sūt ppōes oppositae scdm locutionē. p̄ie sunt sicut v̄lis affirmatiua et vniuersalis negatiua. scdm sunt sic vniuersalis affirmatiua et particularis negatiua. tertie sunt sicut vniuersalis negatiua et particularis affirmatiua. q̄rte sūt particularis affirmatiua et particularis negatiua. Tertia diuisio. triplices sūt ppōes oppositae scdm veritatē p̄ie sūt vniuersalis affirmatiua et v̄lis negatiua. secūde sūt vniuersalis affirmatiua et particularis negatiua. terrie sūt vniuersalis negatiua et particularis affirmatiua. Quarta diuisio. duplices sūt ppōes oppositae scdm veritatē quedā sunt oppōite cōtrarie. sicut v̄lis affirmatiua et vniuersalis negatiua. alie sūt oppōite p̄dictorie. ut vniuersalis affirmatiua et particularis negatiua. et vniuersalis negatiua et particularis affirmatiua. Secūda cōclusio. in prima figura nō pōt fieri sillo ex oppositis. p3 quicquid talis sillo ē affirmatiuū vel negatiuū. nō affirmatiuū. q2 in sillo affirmatiuū o3 v̄rasq̄ p̄missas eē affirmatiuas. sed p̄pōes oppositae sic se habēt q̄ vna ē affirmatiua et alia negatiua. ḡ in p̄ia figura nō potest fieri sillo affirmatiua.

tiuus ex oppositis. nec etiā sillo negatiuū ex oppositis. q2 i oī sillogismo ex oppositis predicat idē in v̄traq̄ p̄missaz v̄l subicitur idē i v̄traq̄ sed in sillogismo negatiuo p̄ie figure nō p̄dicatur nec subicit idē in v̄traq̄ p̄missaz. sed in p̄ia figura aliquid predicat de medio et in secūda mediū p̄dicat de alio. ḡ i p̄ia figura nō pōt fieri sillo negatiuus ex oppositis.

Secundo

Dubitat. vtrū ex oppositis contrariis et contradictoriis fiat sillo in secūda et tertia figuris.

Pro solutione est supponēdū q̄ arist. in hac secūda p̄te docet sillogizare ex oppositis in scda figura et intēdit duas p̄clusiones. quaz p̄ia ē h. i modis vniuersalib⁹ scdm figure fit sillo ex oppositis contrariis. p3 inductiue p̄ in camestres sic arguēdo. oīs disciplina est studiosa nulla disciplina est studiosa. ḡ nulla disciplina est disciplina. Similit̄ in eodē bene segt. oīs disciplina ē studiosa nulla medicina ē studiosa. ḡ nulla medicina est disciplina. Et est intelligēdū ex t̄xtū q̄ in hoc secūdo sillogismo maior et minor non sūt simpliciter et directe oppositae. q2 nō sunt de eodē subiecto. sed dicūt oppositae p̄secutie q2 si istis duab⁹ p̄missis addatur ista p̄pō vera oīs medicina ē disciplina: ex mīore dictri sillogismi cū ista vniuersali affirmatiua vera opposita segt ista p̄icularis negatiua vera. quedā disciplina non est studiosa. ut arguēdo sic in selapton. nulla medicina ē studiosa oīs medicina est disciplina. ḡ quedā disciplina nō ē studiosa. et ista cōclusio p̄dicat maiori prioris sillogismi facti in camestres. Et addit arist. q̄ similia exempla darentur in cesare si trāsponerentur p̄missae. Secūda conclusio. in modis particularibus secunde figure fit sillogismus ex contradictorie oppositis. ut sic arguēdo in festino. nulla disciplina est studiosa. quedā disciplina est studiosa. ergo. quedā disciplina nō est disciplina. vel sic in baroco. oīs disciplina ē studiosa quedam disciplina non est studiosa. ḡ quedam disciplina non est disciplina. Ex quibus concludit arist. q̄ ex oppositis cōtrarie et ex oppositis p̄dictorie fit sillo in secūda figura: dū tamen in ābab⁹ p̄missis sit idē subiectū respectu eiusdem predicari. vel salte q̄ subiecta se habeant sicut totū et pars. i. sicut superius et inferius cuiusmodi se habēt disciplina et medicina. et hoc dicit p̄pter illas p̄pōes que nō opponūt simpliciter. sed consecutiuē. Conser-

Priorum

quenter in tertia parte docet sillogizare ex oppositis in tertia figura. Et intendit tres conclusiones. Prima est in modis affirmatiuis tertia figure non fit sillo⁹ ex oppositis propter causas prius datā in prima figura. Secunda conclusio in modis vniuersalib⁹ negatiuis tertia figure fit sillogismus ex oppositis contrarie. probatur vno exemplo. quod bene sequitur in seclapton. nulla medicina est disciplina. omnis medicina est disciplina. ergo quedā disciplina non est medicina. Tertia conclusio in modis particularib⁹ negatiuis fit sillo⁹ ex oppositis contradictorie. probatur vno exemplo. quod bene sequitur in serison. nulla medicina est disciplina quedā medicina est disciplina. ergo quedā disciplina non est disciplina.

Tertio Dubitat^r. ad quod v³ sillo⁹ ex opposito⁹ pro solutione supponit^r quod in quarta parte ponit arist. ad declarationem predictorum septē notabilia. quorum primum est istud. Quādoquēq³ abē premisse sūt vniuersales: tal sillo⁹ est ex oppositis contrarie. sed si altera est v³is et altera particularis: talis sillo⁹ est ex oppositis contradictorie. Secūm notabile. ad sillogizādū ex oppositis: o³ sumere opposita triē v³ contradictorie et nūq³ subcontrarie. tū q³ subcontrarie sūt abē particulares: ex quib⁹ non fit sillo⁹ tū q³ sūt abē vere. ideo ex eis non sequeret^r conclusio falsa. Tertiū notabile. si vnū oppositū fuerit cōcessū a respondente o³ sumere alterū per interrogatōnē vel per sillo⁹. Quartū notabile. in scōa et tertia figuris sex sūt modi sillogizādi ex oppositis. et sūt tres modi oppositiōnis. et in quolib³ mōdō oppositiōis pōt sumi duo modi sillogizādi pponēdo vel postponēdo affirmatiuā negatiue. Quintū notabile. licet ex falsis ptingat seq³ verū: tū in sillo⁹ ex oppositis sēp cōcluditur falsū. quia sēp cōcludit^r negatio eius de seipso. si premisse sint opposite simpliciter. vel cōcluditur negatio superioris de inferiori si premisse fuerit opposite non simpliciter. sed scōm p³iam. ut patuit. Sextū notabile. sillo⁹ ex oppositis v³ ad arguēdū. i. ad cōcludēdū ypotheseos cōtradictoriū. i. dīctio⁹ conclusiōis posite a rōdēte. ut si rōdēs posuerit quod oē ipar est par. et tūc sibi cōcluditur contrarium vel cōtradictoriū talis pponis. et vocat arist. talem sillogismum ex oppositis parallogismū. eo forte quod peccat in materia. Septimū notabile. opposita per que cōcludit^r idē de seipso negatiue in sillo⁹ ex oppositis non accipiūt per vnū sillo⁹. q³

conclusio non dīlecti⁹ simul et explicite vtrū quod opposito⁹ nisi forte talia opposita sint explicite accepta in maiori p³oē. ut arguēdo sic. oē aial est albus et non ē albus ois hō ē aial. ergo ois hō est albus et non ē albus. ideo dicit arist. quod o³ vnū cōtrariū accipere tāq³ cōcessū a rōdēte. et alterū accipere per sillo⁹. vel etiā pōt vtrum quod contrariū sumi p³ aliū et aliū sillo⁹. et deinde ex ipsis tāq³ cōcessis a respondente sillogizare.

Ad rationes Ante opp^m. Ad p³ma negat^r p³ia. quia ex illis pmissis non seq^r aliud nisi quod v³is affirmatiua potest sillogizari p³ impossibile. Ad scōda dicitur quod maior h³ veritatē de sillogizatōe ostendit sua non autē de sillogizatōe per impossibile. Ad tertiā dīc^r quod l³ p³ia figura sit pfectior aliis q³ tū ad euidentia illationis: non tū q³ tū ad pluralitatē sillogizato⁹ saltē p³ imposs⁹. et h³ d³ qōne.

Veritur Utrum petitiō principij peccet in sillo⁹ simpliciter. Et videt^r quod sic. quia in omni sillo⁹ simpliciter conclusio debet eē alia a pmissis. sed in petitione principij conclusio non est alia a pmissis. et petitiō principij peccat contra sillo⁹ simpliciter. Scōdo autē sic. ois sillo⁹ imodificatus peccat in sillo⁹ simpliciter. sed oēs parallogismi petitionis principij sūt imodificati. ut p³ arist. p³elēcho⁹. q³ et. Tercio arg^r sic. petitiō principij peccat in sillo⁹ dyalectico. ergo etiam peccat contra sillo⁹ simpliciter. et p³ia ab inferiori ad superius. In oppositū arguit^r. quod petitiō principij peccat in solā p³bationē. ut arist. videt^r sē tire in textu. ergo petitiō principij non peccat cōtra sillo⁹ simpliciter.

Primo Sciendū quod secundus tractatus in quo determinat arist. de tribus peccatis siue defectibus incidētib⁹ potestates sillogismoz diuiditur in tria capitula. In quorum primo arist. determinat de primo peccato incidēte circa sillo⁹ circularē et cōtinet duas pres. in quā p³ia ponit sex sup³ōes quod sūt sex conclusiōes principaliter intente. in p³ia parte hui⁹ capituli ponit sex conclusiōes: p³ia conclusio dīmostrat genus petitionis principij et est hec. petere p³icipiū ē non demonstrare p³positū. Secūda p³ragit quattuor mōs illi⁹ generis et ē h³. quattuor modis p³igit non ostendere p³po^m. p³ quā p³ponit aliqd sine p³bationē aliq³ et sine sillogiza⁹. et quā p³positū. i. cōclu⁹ itēra ostēdit p³ignotiora. 3° quā p³

Secundus

petere p

postu ondit p eque ignotu. 4. qñ prius dñm
stratur per posteri. qz ois dñmstratio. i. sillo
pbatius dñm procedere ex notioribus 7 pño
ribus. ¶ Tertia conclusio ostēdit q nō osten
dere ppo 7 petere principiu nō conuertimē
zē h. 3. in qñtuor predictis modis non ondat
ppo. nō ē tñ necesse q petat principiu. ¶ 4.
pñtāgit vnā dñonē p quā pōt haberi diuisio pe
titionis principy 7 est bec. ppoitoz quedā sūt
nata pñcipi siue cognosci p se: sicut pñcipia. q
dā vñ cognoscūt p alia sicut cōclusiones q dñu
cuntur ex pñcipys. ¶ Quinta cōclusio tangit
diffinitionē petitionis principy 7 ē h. Petere
principiu ē accipere aliqd ut p se notū qd nō est
per se notū. ¶ Sexta pñtāgit vnā diuisionē pe
titionis principy. 7 ē h. Petitionū principy alia
ē statim. alia nō statim. Petere principiu statiz
ē accipere aliqd ppo ad pbandū seipm. Sed
petere principiu nō statim ē trāsgressiue aliud as
sumere ad pbādū ppo p qd nō ē natū pbari
Illud declarat arist. p i lris. ut si a. ondat p b. 7. b
p. c. tūc si c. sit natū ondi p. a. tūc ē petitiō pñci
py nō statim. Scdo pbat idē i fñis signi. ut
si quis pbet lineas ēē parallellas. i. eque distā
tes. eo q nō currūt. petitiō principy. qz lineas nō
currere dñ pbari p b qd ē lineas ēē palellas
Secundo Sciendū q in secūda pte hu
ius ondit qñter cōtigit pete
re principiu i qñlibet figura. Et itē dñt sex cōclufi
ones. quaz pñia est bec. in modis affirmatiuis
pñe figure si maior sit eque dubia sicut dñla?
7 termini mioris sint pñuertibiles. tūc peti pñci
piū. qz ex cōclufiōe cū pñterfa mioris ondes ma
ior p bonū sillo cōuersiū 7 pbatiuū. nec pñp
ea ē ymaginādū q petitiō pñcipy ipediat sillo
simpli. 3. bñ ipedit pbatōez cōclufiōis. 7 h nōt
arist. i textu cū dicit. nūc aut b pñhibet 3. non
mod. i. q modus sillogistic nō pñhibet petiti
onē pñcipy. eo q in bōa sillogizatiōe bñ peti pñ
principiu 3. illud qd dñctū ē videlz innotizitas
pñmisse q nō ē nata probari per cōclufionē pñbi
bet pbatōnē pñcipy. ¶ Scda pñ i mō affirma
tiuo pñe figure. si mior sit eque dubia sic 2. 7 ter
mini mioris pñuertāt. tūc peti pñcipiu. qz ex
pñuertēte maioris et cōclufiōe pōt pbari mior
p sillo circularē. has duas cōclufiōes deducit
arist. in litteris. ¶ Tertia pñ in scda 7 tñcia figu
ris pñngit petere principiu. ¶ Quarta pñ i mo
dis affirmatiuis tñcia figure pñgit petere pñ
cipiu sic i mōis affirmatiuis pñe figure. ¶ Quin

ta pñ. in mōis negatis cuiuslibet figure pñgit
petere principiu. si negatia sit eque dubia sic
cōclusio. et termini affirmatiui sint cōuertibiles.
qz ex cōclufione 7 cōuertēte affirmatiue pñgit
sillogizare negatiue. Et addit arist. qñ alif pe
tetur principiu i scda figura 7 in alijs modis ne
gatiuis qñ in modis affirmatiuis. Cui rō pōt es
se. qz propōnes negatiue nō eodē mō pñuertun
tur sicut affirmatiue. nā i proposito est mētio d
pñuersione simpli secūdu quā nō conuertuntur
vniuersales negatiue immediate et directe. sed
oportet eas prius resolui per cōuersionem in
vnā affirmatiuā de subiecto infinito. vt dictū
est in capitulo de sillogismo circulari. ¶ Sex
ta conclusio tangit vnā diuisionem. et est bec
quedam est petitiō principy in demonstrati
uis. et alia in dialecticis. Petere principiu in
demonstratiuis est ostendere aliquid esse per
se notum quod secūdu veritatez non est per
se notum. Sed petere principiu in dialecticis
est assumere aliqd per se notū quod secūdu
opinionē non est per se notum. nam licet i dial
ecticis cōclusio sit ignotior quacūqz pñmissa
rū tamē qz videtur notior et pñbabilior ideo
per eā cū cōuersa vnus pñmissē cōtingit p
bare aliam pñmissam. et in tali processu peti
tū principiu secūdu opinionem.

Tertio Sciendū q circa hñc textum
Incipit vna difficultas que ē bec
Utrū manente consequentia formali in sillo
gismo possit esse petitiō principy statim. Re
spondetur per vnā distinctionē. quattuor sup
positiōes et duo dicta. ¶ Distinctō est bec. Du
plex est petitiō pñcipy. quedam ē petitiō pñci
py statim i qua eadē ppo secūdu vocē sumitur
ad pbandum seipam. Alia ē petitiō pñcipy nō
statim in qua añs est eque vel magis ignotum
conclufione. ¶ Pñia suppo. sillogismus simp
abstrahit a quacūqz probatione. ut patuit pñ
mo huius. pñ etiā aliunde. qz si sillo simpliciter
ēēt pbatiu. tñ ois sillo ēēt pbatiu. añs ē sillo
sic pñ d sillo pñcedēte ex falsis. ¶ Scda suppo.
i sillo simpli nō regit. q tres tñmi sint vocat di
sticti. pñ quia ē aliqz bonus sillogismus cuius
tñmi sūt duo termini: vt ē sillo ex oppositis. est eri
am aliquis bonus sillogismus qui non hēt nisi
vnū tñminū. ut pñ de isto sillo ex oppositis aliqz
homo non est homo. omnis homo est homo. q
aliqz homo non est hō. ¶ Tertia suppo. non
est necesse i bono sillogismo conclufione esse

Q 2

Priorum

aliam a qualibet premissa seorsū sumpta. patz
qz dabilis est aliquis bonus sillo⁹ ex oppositi
in baroco qui si reducatur per impossibile ad
barbara habebit conclusionem eandē cū vna
premissariū. Quarta suppositio. de formali ra
tione sillogismi simpliciter: tantū duo videntē
esse. scz dispositio in modo et figura et necessa
ria illatio. ¶ Primū dictū. omis sillo⁹ ē bon⁹
qui ē in modo et figura dispositus et in q̄ est ne
cessaria illatio. ¶ Secundū dictū. cū petitōe p̄n
cipij statim. stat formalitas consequētie sillo
gisticę. p̄z qz cū petitione p̄ncipij stat stat di
spositio in modo et figura cū illatione necessa
ria. ḡ etiā stat formalis consequentia.

Conclusio Responsalis. Neqz peti
tio p̄ncipij stat: neqz peccat⁹ sillo⁹ simplr.

Primo Conclusio patet ex dictis.

Dubitat. Qualiter cōueniunt
et differunt nō causa ut causa. et non propter
hoc accidere falsū. ¶ Pro solutione supponit
qz secūdu capitulū in quo determinat arist. de
secūdo peccato incidente contra sillo⁹ per im
possibile qd est nō propter h̄ accidere falsum
continet tres cōclusiones. P̄ia conclusio est
hec. Non propter h̄ accidere falsum contigit
i sillogismo ad impossibile. p̄z. qz nō propter h̄
accidere falsū habet fieri in sillogismo qui ac
cipit premissā contradicēte: conclusioni d̄mō
strande. sed hoc fit in sillogismo ad impossibile.
ḡ r̄c. maior p̄z quia si quis assumat aliq̄d falsū
per se sumptum non cōmittit istū defectum.

¶ Secunda conclusio. nō propter h̄ accidere
falsū nō accidet in sillogismo ostensiuo. p̄z du
abus rationib⁹. P̄ima ratio est hec. qz i sillo
gismo ostensiuo nō affirmatur aliqua p̄missa
que contradicat conclusioni respondentis. ḡ i
eo non accidet non propter hoc accidere falsū
Secūda rō. nō propter hoc accidere falsū fit
quādo interimī aliqua p̄missa impossibilis q̄
interempta nihil minus sequit⁹ conclusio fal
sa et impossibilis. sed hoc nō fit in sillogismo oñ
siuo. ḡ r̄c. ¶ Tertia conclusio tangit diffinitio
nem eius qd ē nō propter hoc accidere falsum
et est hec. Non propter hoc accidere falsum
est p̄missa ypothesis in sillogismo per impos
sibile sumpta. qua posita vel deposita nihil mi
nus sequitur conclusio falsa vel impossibilis.
¶ Ex hoc videt⁹ sequi qz iste defectus sic icidit
circa sillo⁹ ad impossibile quando i sillogismo

per impossibile ex falsitate conclusionis iterimi
tur ypothesis que nō ē causa falsitatis cōclusi
onis. ¶ Tunc ad dubiū respondet⁹ qz nō cau
sa ut cā et nō p̄pter hoc accidere falsū cōueni
unt et differūt. cōueniūt enī in h̄ q̄ ex falsita
te conclusionis interimī aliqua p̄missa que
nō ē causa falsitatis conclusionis cōmittitur
vtrūqz. sed differūt sicut superius et inferi⁹. qz
non propter hoc accidere falsū se habet p̄mo
dū inferioris respectu huius qd est non causa
vt causa. qz nō cā ut cā fit generaliter quādo
ex cōclusionē falsa iterimītur aliqua p̄missa q̄
posita vel deposita nihil minus sequit⁹ cōclu
sio falsa. s̄z non p̄pter h̄ accidere falsū tñ p̄git i
sillo per impossibile. q̄n scz ex cōclusionē falsa
interimī p̄missa ypothesis q̄ posita vel d̄po
sita nihil min⁹ sequit⁹ cōclusio falsa et ideo cū
dicitur nō propter hoc accidere falsū: istō p̄o
nomē demonstratiuū hoc tantū demonstrat p̄
missā q̄ est ypothesis ita qz sit s̄sus. nō prop̄
h̄. i. n̄ p̄pter ypothesim data et accidit. id est se
quitur. falsum. d est conclusio falsa.

Secundo Dubitat. Quot sūt modi qz
bus cōmittit⁹ nō p̄pter h̄ acci
dere falsū. ¶ Pro dubio supponit⁹ qz i secūda p̄
te huius capituli dat p̄hs mōs hui⁹ qd ē nō p̄
pter h̄ accidere falsū. Et itē d̄it q̄ttuor cōclūsi
ones. P̄ia tāgit duos mōs qbus fit nō p̄pter
hoc accidere falsū. quoz p̄im⁹ ē māifest⁹. quā
do ypothesis nō p̄uenit i aliq̄ terminō cū impossi
bili illato. ut si conclusio sillogizanda per impossi
bile sit ista. dyameter est assimeter. et sumatur
ista ypothesis. dyameter nō ē assimeter. cui ad
dat⁹ rō zenonis. sic arguēdo. dyameter nō ē sy
meter. non. p̄git i finita pertransire. s̄z i q̄libz
spacio sūt infinita p̄ucta. ḡ non p̄git aliq̄d spa
ciū pertransire. et per p̄is nō p̄git moueri. h̄
cōclusio ē impossibilis. ḡ ista ypothesis dyamet
nō est assimeter ē impossibilis. et per p̄is cōclu
sio p̄cipal. scz ista dyameter ē assimeter erit vera. Se
cūda mod⁹ ē nō manifestus qz fit q̄n ypothesis
cōuenit i aliq̄ terminō cū cōclū⁹ illata impossibili.
et h̄ dupl̄r. p̄ q̄n ypothesis p̄uenit i subiecto cū
sub cōclūsiōis. alio mō q̄n cōuenit i predicato.
Secūda ē h̄. propter ypothesim accidet falsum
dupl̄r. p̄mo q̄n pro secūda p̄missa subsumit⁹
impossibilis sub subto. Secūdo q̄n p̄ aliq̄ p̄ima p̄
missa sūt aliq̄ sup̄ p̄dicatū d̄mō ypothesis
sit alia p̄missa. ¶ Secūda conclusio tangit vnū
argumētū qd est. idēz impossibile pōt leg ad du

Secūdus

sa ypotefes. q̄ vna illaz est nō propter B acci-
dere falsū. tenet cōsecūtia. q̄ de qualibet illa
rū est vix dicere q̄ ipsa posita vel remota ni-
hil minus accidit impossibile. ergo q̄libet illaz
est nō ppter B accidere falsū. ¶ Quarta pclu-
sio tāgit solutionē istius argumēti. nā ad B q̄
aliq̄ premissa sit nō propt̄ hoc accidere falsū
oportet q̄ ipsa posita vel remota sic q̄ loco ei-
tus nulla alia ponat̄ nihil min⁹ sequit̄ impossibi-
le. quia si ponat̄ alia loco eius tunc ex illa alia
poterit seq̄ idē impossibile. quia nihil prohibet
idē impossibile sequi ad duas ypotefes. sic ista
cōclusio falsa q̄ est lineas paleas concurrere
pōt cōcludi per illā ypothesim q̄ ois angulus
extrinsec⁹ est maior q̄ āgulus intrinsec⁹. potest
etiā cōcludi per alā ypothesim scz q̄ triāgu-
lus habet plures āgulos q̄ tres equales. duo
bus rectis. ¶ Et sic patet solutio ad dubiū.

Tertio Dubitatur que et quot sunt cau-
tele quib⁹ respōdēs potest vita-
re istud peccatū quod ē nō propt̄ B accidere
falsū. ¶ Pro dubio supponēdū ē q̄ in hac ter-
cia parte intēd̄ aristot. p̄cipaliter q̄tuor cō-
clusiones. ¶ Quaz p̄ia reouet q̄ddā dubiū
quod accidit circa p̄ius dicta. Dictū est enim
supra q̄ in sillo per impossibile q̄nq̄ sillogizat̄
falsū qd̄ tñ nō accidit propt̄ ypothesim falsam
datā. ideo posset aliq̄s dubitare ytrū talis cō-
clusio falsa seq̄tur ppter p̄missas v̄as. ¶ Doc-
reouet aristot. dicēs q̄ in oī sillo in q̄ est cōclu-
sio falsa necesse ē aliquā premissaz esse falsā.
Probat̄ sic. q̄ in oī sillo vel sūt due propōnes
tantū. vel plures q̄ due. si due tantū: necesse est
ytrāq̄ vel alterā esse falsā. nā ex veris nō erit
sillos falsus. S̄ vō sit ex plurib⁹ p̄pōnib⁹ q̄ du-
abus. qd̄ cōtingit q̄i altera p̄missaz p̄fillo-
gizat̄ vel ytrāq̄. necesse ē alterā propōnē sū-
ptā ad huiusmodi p̄sillogizatōnē esse falsā.
si cōclō p̄cipalis fuerit falsa. ¶ Scōda p̄tāgit
duo documēta q̄b⁹ respōdēs pōt cauere ne p-
pter suā ypothesim datā accidat falsū. Quo-
rū p̄mū est. q̄ si rīdēs ignorauerit p̄clusionē
opponētis debet cauere ne pcedat duas p̄pō-
nes in q̄bus bis ponat̄ idē termin⁹. qd̄ si obser-
uauerit nō poterit opponēs aliqd̄ cōcludere
cōtra ipsū. quia sine medio nō est sillo. sed me-
diū est qd̄ plerūq̄ dicūt. ideo si rīdēs nō cōce-
dat idē bis: nō poterit opponēs habere medi-
um ad sillogizādū. ¶ Secūdū documētū. si rī-
dēs cognouerit cōclusionē quā intēdit oppo-

nēs debet cauere ne det sibi talē dispōnē me-
dy per quā cōcludere possit suā cōclusionem.
et hoc pōt rīdēs cognoscere sciēdo in q̄ figu-
ra et in quo mō vnaq̄q̄ cōclū: pōt cōcludi. qd̄
fuit p̄ius declaratū in p̄in⁹ hui⁹. ¶ Tertia cō-
clusio tāgit tria documēta ex parte opponētis
Quoz p̄mū est istud. opponēs debet latere
suā p̄clusionē ne respōdēs p̄cipiat eā ita q̄ sil-
logizet p̄mo ex necessarijs iferēdo eā nec eaz
p̄ius ponat̄. ¶ Scōm documētū. si opponēs
habeat plura media p̄ que possit suā cōclusio-
nē cōcludere: p̄ debet interrogare media reo-
tiora. q̄ tunc magis latebit respōdētē. ¶ Ter-
tiū documētū. si opponēs habeat vnicū medi-
um et non plura ad cōcludēdū suā cōclusio-
nem: debet p̄mo interrogare de medio q̄ de
maiori vel minori extremitatibus. quia maior
et minor extremitates ponūt̄ in cōclusionē.
ideo respōdēs interrogādo alterā illaz extre-
mitatū facilius posset p̄p̄dere cōclusionē.
quod nō contingeret it̄rogādo mediū. q̄ me-
diū nō ponitur in cōclusionē. ¶ Quarta pclu-
sio tangit quādo fit elenchus et quando non
erit circa respondentē. et hoc facit ex eo q̄ ex
conamine opponētis cōtra respōdētē. contin-
git interdū elenchus. et est cōclusio talis. quā-
do nos scimus quando et quo mō se habenti-
bus terminis fit sillogismus: ex hoc facili⁹ pos-
sumus scire quando fit elenchus. et quando
non. ¶ Patet. quia si omnes propositiones date
a respondentē sint affirmatiue vel vna affirma-
tiua et vna negatiua: tunc contingit elenchus
fieri cōtra respondentē si respondens p̄i⁹ cō-
cesserit oppositū huius quod concluditur per
illas propositiones. eo q̄ elenchus est sillogis-
mus cōradictorius concludens contradicto-
riā alicuius p̄ius concessi a respondente. Si
vero respondēs nihil concedat imo neget to-
tū: tunc ex propositionibus datis a respondē-
te non poterit elenchus fieri contra ipsū. Pa-
tet. quia ex talibus propositionibus cū sint ne-
gatiue non fit sillogismus. ergo neq̄ elench⁹.
consecūtiā probat aristoteles. quia vbiq̄ ē
elenchus vbi est sillogismus. et non econtra.
non enī si est sillogismus necesse est esse elen-
chum. igitur a destructione consequentis si ex
propositionibus negatiuis concessis a respon-
dente nō possit fieri sillogismus: sequitur etiam
q̄ nō poterit fieri elenchus. Et addit aristote-
les q̄ similiter si respōdēs non pcedat aliquā

propositionē vniterfalē nō poterit elench⁹ si
eri cōtra ipsū. patet. qz sillogismus non sit sine
ppositione vli. ergo neqz elēchus. pñaz pbat
aristoteles. quia eadē erit diffinitio sillogismi
et elēchi. nō quidē sic intelligēdo qd sit eadem
diffinitio simpliciter. cū differāt sicut superi⁹ et
inferius. sed est intelligēdū qd diffinitio sillo/
gismi necessario exigitur ad diffinitionē elen/
chi. ideo si non fuerit sillo⁹ neqz erit elēchus.

Ad rationes Ante oppositū **Ad p**
mā dicitur qd nō opor/
tet oēm cōclusionē esse aliam a qualibet pre/
missa scorsū supra. sed sufficit qd sit alia a pmissis
simul sūptis. **Ad secūdā** dicitur qd licet i/
peritione principij sillo sit imodificat⁹ quantū
ad probationē. non tamen quātū ad illationē.
Ad tertiā dicitur qd arguit⁹ ab inferiori ad
superius cum dictione includēte negationē.
quia peccat tantū valet sicut nō obseruat.

Veritur Utrū sit pos/
sibile d eodē
simul habere opiones cōtra/
rias. **Et** arguitur p^o qd sic
quia iudicam⁹ per sensū soles
esse miorē tota terra. et tamē

secūdū intellectū iudicam⁹ oppositū. ergo pos/
sibile est de eodem simul habere opiones con/
trarias. **Secūdo** arguitur sic. incōtinēs affērit
isti propositioni qd nō est fornicandū. et simul
eidē diffērit. qz alias nō fornicat. qz rē. **Ter/**tio****
arguit. pōt aliquis simul scire omnē mulā
esse sterilē. et ignorare hanc mulā esse sterilē.
ergo potest simul habere opiones cōtrarias.
tenet pñā. qz opiones cōtrarioz sunt cōtrarie
In oppositū est aristoteles in textu.

Primo Sciendū est qd pro declaratio/
ne terminoz ponūtur tres disti/
ctiones. **Prima** ē hec. duplex est cognitio. qd
dā est apprehēsiua qd aliq potētia apprehēdit
suū obiectū. et sic possibile est eadē potētiā si/
mul cognoscere opposita. sicut intellect⁹ ponēs
differentiā inter duo cōtradictoria apprehen/
dit simul illa p^oradictoria. Alia est cognitō iu/
dicatiua que est quidā assensus vel dissensus
quo aliquis assentit vel dissentit alicui. et sic
non est possibile simul cognoscere opposita. sal/
tē cognitione assēsus. et inter istas cognitiōes
sola cognitio iudicatiua prope est opinio. vt ali/
as tangebatur in fine scđi piarmenias. **Se/**cūda****
distinctio. opinio potest capi dupliciter.

vno modo pro habitu distincto cōtra scientiā
et sic non capitur hic. Alio modo potest capi p
assensu vel dissensu quo aliq assentit vel dis/
sentit alicui cōplexo vel incōplexo. **Tertia**
distinctio. opiniones possūt dici contrarie du/
pliciter. vno modo possūt dici contrarie eo qd
vna est assensus quo assentimus vni opposito
et altera alteri opposito. sicut iste due opinio/
nes quibus quis assentit isti omnia mula ē ste/
rilis. et huic aliqua mula non est sterilis. con/
triantur. Alio modo dicuntur opiniones p^otra/
rie quādo vna est assensus de aliquo. et alia ē
dissensus de eodē. sicut opinio qua assentim⁹
alicui propositioni cōtrariatur opinioni qd dis/
sentimus eidem.

Secundo Sciendū est qd tertiū capitu/
lum in qd determinat aristoteles de tertio de/
fectu vel peccato incidente cōtra sillo⁹ ex op/
positis: quod peccatū vocat fallacia cōtrarie
deceptionis qua aliquis simul opinatur p^otra/
ria. cōtinēt duas partes. In prima intēdit qd/
tuor conclusiones. **Quaz** prima est hec. sic
contingit falli credendo aliquā premissā esse
propter hoc accidere falsū. que tamen non est
propter hoc accidere falsū. ita cōtingit falli in
opinionibus. sicut multoties opinamur p^otra/
ria: que tamē nō credim⁹ opinari. **Secūda**
conclusio. si aliquod predicatū secūdū verita/
tem insit duob⁹ subiectis. et illa duo subiecta
verificentur de vno alio tertio subiecto. tunc
si quis opinet⁹ predicatū iesse primo subiecto
et non secundo. et opinet⁹ illa duo subiecta si/
mul inesse eidē tertio subiecto: tunc simul opi/
nabitur contraria. Hanc cōclusionē declarat
aristoteles in litteris. sed pro faciliōri cognitō/
ne possūt accipi aly termini. verbi gratia. sit sub/
stantia predicatū quod insit istis duob⁹ subie/
ctis que sunt aial et sensibile. et homo sit sub/
iectū tertiū de quo verificentur animal et sen/
sibile tunc si quis opinetur istam: omne aimal
est substantia. simul opinabitur qd aial est sub/
stantia eo qd omnis homo est animal. Simili/
ter opinans qd nullū sensibile est substantia si/
mul opinabitur qd nullus homo est substantia.
quia omnis homo est sensibilis. et ita si qs opi/
netur istas duas propōnes omne aimal ē sub/
stantia. et nullū sensibile est substantia: sub q/
bus possūt subsumi due minores scilz qd null⁹
homo est aimal. et nullus homo est sensibilis
sequitur qd simul opinabitur istas duas p^otra

Secundus

rias omnis homo est substantia. nullus homo est substantia. consequentia tenet. quia opinans premissas alicuius sillogismi: simul opinatur conclusionem eiusdem sillogismi. Et simile exemplum potest poni si loco de sensibile ponatur corpus. et percedatur ut prius. Primum exemplum dicit aristoteles. esse per media diuersarum coniugationum. eo quod ad invicem non habent ordinem superioris et inferioris. Secundum exemplum dicitur esse per media eiusdem coniugationis eo quod ordinantur in eo termini secundum superius et inferius. cuiusmodi sunt corpus. et animal. Tertia conclusio. non est possibile sine inconuenienti opinari quattuor premissas inferentes duas conclusiones contrarias. quia tunc aliquis opinaretur simul contraria in propria forma. ut si quis simul opinetur istas quattuor premissas. omne b. est a. omne d. est b. et nullum c. est a. et omne d. est c. tunc simul opinaretur istas duas conclusiones: omne d. est a. et nullum d. est a. et sic opinatur contraria in propria forma simul. Quarta conclusio. possibile est sine inconuenienti opinari simul unam premissam unius sillogismi cum premissa alterius. vel abas premissas unius sillogismi cum una premissa alteri.

Tertio Sciendum est quod in hac secunda parte ostendit aristoteles quod non est inconueniens de eodem simul habere scientiam et ignorantiā. et intendit duas conclusiones. Quorum prima est. possibile est scire aliquid in vniuersali. et simul ignorare ipsum in particulari. Probat aristoteles tripliciter. Primo exemplo et hoc sic. quia contingit scire quod omnis triangulus habet tres angulos. et simul ignorare hunc triangulum habere tres angulos. cum contingat ipsum ignorare hunc triangulum esse triangulum et sic contingit scire illam in vniuersali. hic triangulus habet tres angulos. et ignorare ipsam in particulari. Secundo probat eandem conclusionem signo sic. quia plato in ratione quam faciebat menoni ad probandum quod nostrum scire non erat nisi quoddam reminisci: dicebat nos scire in vniuersali et ignorare ea in particulari. ergo signum est quod non est inconueniens scire aliquid in vniuersali et illud ignorare in particulari. Tertio probat hanc conclusionem ratione sic. quia scire in vniuersali et ignorare in particulari non sunt contraria. ergo non est inconueniens scire aliquid in vniuersali et ipsum ignorare in particulari. Alio probatur dupliciter. primo exemplo. quia contingit opinari in vniuersali hanc mulam esse sterilem

opinando istam omnis mula est sterilis. et tamen simul ignorabitur in particulari: quia ab aliquo creditur hanc mulam habere fetum in utero. eo quod habet grossum ventrem. Secundo declaratur idem ponendo tres modos scire. scilicet scire in vniuersali. scire in agere. et scire in propria forma. et totidem contingit decipi siue ignorare. scilicet in vniuersali. in agere. et in propria forma. et inter istos modos non est inconueniens habere scientiam secundum unum modum: et ignorare secundum alium modum. quia non quilibet modus scire opponitur cuilibet modo ignorantie. Secunda conclusio. contingit opinari contraria inconplexa cum inconuenienti: et sine inconuenienti. patet. quia si quis opinetur ista contraria bonum et malum simul eidem inesse. tunc simul opinabitur contraria cum inconuenienti. quia tunc opinabitur bonum esse malum. et bonum esse bonum. et malum esse bonum: et malum non esse bonum. Secunda pars patet. quia si aliquis opinetur bonum inesse per se alicui. et malum eidem inesse per accidens. tunc ille simul opinabitur contraria. et hoc sine aliquo inconuenienti.

Conclusio Responsalis. Impossibile est de eodem habere opiniones contrarias. Probatur. quia impossibile est contraria simul eidem inesse. ergo impossibile est de eodem simul habere opiniones contrarias. Et hec de questione.

Primo Dubitatur quid sit scire in vniuersali. in particulari. et in propria forma. Respondetur quod scire in vniuersali est scire aliquod predicatum inesse alicui inferiori. eo quod scimus ipsum inesse suo superiori. ut scimus hanc mulam esse sterilem sciendo istam propositionem vniuersalem: omnis mula est sterilis. Sed scire in particulari est scire predicatum inesse ipsi particulari. ut sciendo hanc mulam esse sterilem. Sed scire in propria forma est scire aliquid in seipso et non in alio. et illud est duplex. scilicet scire in habitu. sicut logicus dormiens scit habitualiter conclusiones logicales. Aliud est scire in actu. sicut logicus actualiter considerans aliquam conclusionem habet scire actuale illius conclusionis. Dicitur vltra. quod cognitio premissarum alicuius sillogismi non pertractatis scitur in vniuersali conclusio illius sillogismi. scilicet cognitio premissarum pertractatis ad conclusionem dicitur illa potius sciri in agere. quam vero in se ipsa cognoscitur: dicitur sciri in particulari.

Priorum

Secundo Dubitatur. utrum fallacia contrarie opinionis sit fallacia in dictione vel extra dictionem. ¶ Rñdē per duo dicta. Primum ē istud. fallacia contrarie opinionis est deceptio proueniens in opinando eo qd scz nō credimus opinari contraria in veritate: que tñ opinatur. ¶ Scdm dictū. fallacia contrarie opinionis nec est fallacia in dictione nec extra dictionem: cū nō se teneat ex parte rei nec ex parte vocis. sed ex parte nostri intellectus opinātis contraria. et de hoc patebit magis in pēlēchorū.

Tertio Dubitatur. utrum quilibet inod⁹ sciēdi vel opinādi contrariet⁹ cuilibet modo ignorat⁹. Respondet per tres suppositiones et vñū dictū. ¶ Prima suppositio ē hec. opinio est assensus intellect⁹ vel dissensus de aliqua propositione. Secunda suppositio. contraria simul opinari ē simul duobus contrariis assentire. Ex quib⁹ sequit⁹ tertia suppositio qd ē impossibile simul opinari tria. p3. q2 tunc contrariis assensus essent simul in eodē. qd ē impossibile. ¶ Dictū est istud. nō quilibet modus sciēdi vel opinādi contrariet⁹ cuilibet modo ignorandi vel opinandi. p3 q2 contraria nō pnt simul stare in eodem. sed stat eundē intellectū opinari vel scire aliquid secūdu vñū modū et opinari vel ignorare secūdu aliū modū. ideo nō quilibet modus cuilibet modo contrari⁹ est. sed scire in vniuersali contrariet⁹ huic qd ē ignorare in vli. et scire in ppria forma contrariet⁹ huic qd ē ignorare in ppria forma. Et scire in actu tria⁹ huic qd est ignorare in actu. et scire in bitu huic qd est ignorare in bitu tria⁹. simil⁹ d⁹ opinari dicēdū ē.

Ad rationes. An oppo^m. ¶ Ad primā et secūda dicit⁹ qd bñ possumus opinari contraria per diuersas potenti as aie. sed nō per eandē. ¶ Ad tertiā d⁹ qd scire in vniuersali et ignorare in particulari nō opponitur adinuicē. ideo nō ē incōueniens scire aliquid in vli et illd⁹ ignorare in pēclari. et h⁹ d⁹ qdōne.

Quod dicitur sit reducibil⁹ ad fillm. Et arguit⁹ p3 qd nō. q2 inductio non est possibilis. qd nō ē ad fillm reducibilis. ¶ Scdo. i oī sillogismo sūt tātu tres termini sed in inductione sunt plures tribus. qd et. Minor p3. q2 in inductione sumuntur plura singularia. ¶ Tertio sic. inductio ē sillo⁹. qd non est ad fillm reducibilis. An p3. q2 diffinitio sillo

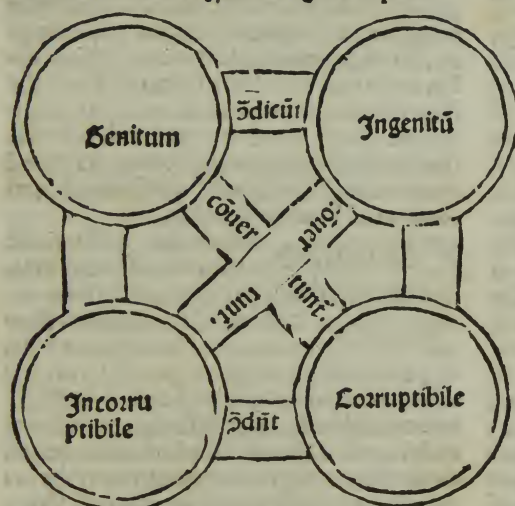
gismi sibi cōpetit. ¶ In oppo^m ē aristoteles.

Primo Sciendū est qd tertius tractatus in quo determinat arist. de speciebus imperfectis argumentatōis eas reducendo ad fillm: cōtinet sex capitula. quoz p3 mū cōtinet duas partes. Prima determinat de cōuertibilitate terioz qd v3 ad reductionē argumentatōnū imperfectaz ad fillm. et contiet sex cōclusiones scdm qd sūt sex regule. Prima regula ē hec. Si alicui⁹ sillogismi extremitates cōuertantur inter se. necesse ē mediū cōuertitū vtraq3 extremitate. Probat arist. p i barbara dupliciter. pbat enī p sic. q2 si extremitates conuertantur inter se: necesse ē mediū cōuertitū cū maiori extremitate. q2 ex cōuertēte cōclusionis cū mīore: infertur cōuertēs maioris. ut deducit aristoteles in litteris. Secūdo pbat in barbara qd si extremitates cōuertantur inter se necesse est mediū cōuertitū cū minore extremitate. q2 ex cōuertēte cōclusionis cū maiore infertur cōuertēs minoris. Secūdo pbat predictā regulā i modis negatiuis tripl⁹. p3 pbandū qd si mediū cōuertat⁹ cū maiore extremitate necesse est extremitates cōuertitū inf se. q2 ex cōuertēte maioris de clarēt et minore infertur conuertens conclusionis in camelstres. ut deducit in litteris. Secundo probat. quia si mediū conuertat⁹ cū maiori extremitate et quā mīore: maior extremitas et mīor inter se conuertentur. q2 ex conuertētib⁹ premisaz inferē cōuertēs cōclusionis. Tertio pbat quia si extremitates conuertantur inter se. tunc medium cōuertet⁹ cū maiori. q2 ex conuertēte maioris cū minore cōcluditur cōuertēs maioris. ut simil⁹ deducit arist. in termis. ¶ Secūda regula. si q2 tuoz termi quoz duo cōuertant⁹ in se. sicut genitū et corruptibile. et alij duo etiā conuertent⁹ inter se. sicut ingēnitū et incorruptibile. tūc si p3 mus contradicit tertio: sicut genitū et ingēnitū. sic etiā secundus dicitur quarto. sicut corruptibile et incorruptibile. Minor p3. q2 corruptibile et incorruptibile dicūtur de quolibet et de nullo ambo simul. qd cōtradicit. An p3 p3 parte p3. arguēdo sic. oē qd ē genitū vel ingēnitū est corruptibile vel incorruptibile. s3 oē qd ē est genitū vel ingēnitū. qd oē qd est corruptibile vel incorruptibile. Scda pars p3 sic arguēdo. quicquid ē corruptibile vel incorruptibile est genitū vel ingēnitū. sed nihil idē ē genitū et ingēnitū. qd nihil idem est corruptibile et

Lu Azo

Secundus

incoeruptibile. et per dñs coeruptibile et incorruptibile tradicunt. Tercia regula. si sint q̄tuoꝝ termini q̄z duo primi adinuicē tradicant: sicut genitū et ingenitū. et duo secūdi sicut coeruptibile et incorruptibile etiā adinuicē tradicant. tūc si prim⁹ cōuertatur cū tertio: secūd⁹ cōuertetur cū q̄rto. Patet. qz de f. oppositū. s. q. ingeītū et incorruptibile nō p̄uertant. tūc aliqd erit incorruptibile qd nō erit ingeītū. et si nō sit ingeītū tunc erit genitū. et si sit genitū: erit coeruptibile. eo qz genitū et coeruptibile cōuertūtur. et sic de p̄rio ad vltimū idē erit coeruptibile et incorruptibile. qd est incōueniēs cū adinuicē contradicāt. vt patet in figura sequēti:

Quarta regula. si aliqd p̄dicatū predicetur vniuersaliter de duobus subiectis et de nullo alio. si vnus illoꝝ subiectoꝝ predicet vltiter d alio tūc p̄dicatū cōuertetur cū illo subiecto. vt si. a. predicetur vniuersaliter de. b. et. c. et de nullo alio. si. b. predicet vniuersaliter de. a. tūc. a. et b. cōuertent. patet. qz omne. b. est. a. et omne. a. est. b. g. a. et. b. cōuertunt. añs pro prima parte supponit vep. Sed scda pars p̄bat sic arguēdo. omne. b. vel. c. est. b. omne. a. est. b. vel. c. g. omne. a. est. b. Quinta regula. si duo p̄dicata predicent vlt de aliq subiecto. et vtrūqz illorū p̄dicatoꝝ cōuertatur cū tali subiecto. tūc alter p̄dicatū predicabit de alio p̄dicato vniuersaliter. vt si. a. et. b. predicet vniuersaliter d

c. et. c. cōuertatur cū. d. tūc. a. predicabit vniuersaliter de. b. Patet sic arguēdo. omne. c. est. a. omne. b. est. c. ergo omne. b. est. a.

Secundo Sciendū est qz in hac secunda parte tangit aristo. alia regulā morālē que pertinet ad electiōē et fugā. que talis est. si sint duo p̄dicata opposita q̄rū vnū sit eligendū sicut. a. et aliud sit fugiendū sicut. b. et ex alia parte sint duo opposita scz. c. et. d. quoz. c. est fugiendū et. d. est eligendū. tūc si. a. iunctū cū. c. sit magis eligendū q̄. b. iunctū cū. d. sequit qz. a. sit magis eligendū q̄. d. Istā regulā probat per duo exēpla supponēdo duas maximas morales. Quaz p̄ia est. magis eligendū

magis fugiendū oppōit. et eque eligendū eque fugiendū. et min⁹ eligendū min⁹ fugiendū. De cūda maxia. magis fugiendū additū eque eligendo nō facit ipsū magis eligendū. Ex his duab⁹ maxis format talis ratio. qz si nō sit ita: de f. oppositū. scz qz. a. nō sit magis eligendū q̄. d. vel qz. d. sit eque eligendū sicut. a. vel g. d. erit magis aut eque eligendū sicut. a. nō est dādū qz sit eque eligendū: qz tūc oppositū suū esset eque fugiendū. cū eque eligendū sit eque fugiendū oppositū. g. ipsū additū. a. nō faciebat. a. magis eligendū. qd est contra suppositū. nec etiā est dicendū qz. d. sit magis eligendū q̄. a. quia tūc suū oppositū esset magis fugiendū. cū magis eligendū magis fugiendū opponat. et per dñs. c. iunctū cū. a. nō facit a. esse magis eligendū. quod est p̄ra suppositū. Primū exēplū est istud: velle dare et nō dare est magis eligendū: qz dare et nolle dare. g. velle dare est magis simpliciter eligendū qz dare. Et per h verbū dare seu cedere intelligit aristo. omnē actū bonū et honestū.

Secūm exēplū. diligere et nō coire est magis eligendū qz coire et nō diligere. g. diligere ē magis simpliciter eligendū qz coire. Añs p̄bat aristoteles. qz amor finis est maior qz amor eius qd est ppter finē. cū eius qd est ad finē nullus sit amor nisi gratia finis. Et dicit aristoteles simile esse in alijs occupiscētys et artibus. Ex textu p̄hiiste tres regule extrahi possūt. P̄ia est. qz si sint aliq duo equaliter eligenda. vt iustitia et veritas. tunc opposita eoz erunt equaliter fugienda. vt iniustitia et falsitas. Secūda regula est. si sint aliq duo quoz vnū ē magis eligendū qz aliud: tūc oppositū illius qd est magis

Priorum

eligendū erit magis fugiendū q̄ oppositū alterius qd̄ est min⁹ eligendū. vt habere vitā ē magis eligendū q̄ habere diuitias. ideo perdere vitā est magis fugiendū q̄ perdere diuitias. Tertia regula. finis est magis eligendus q̄ media ordinata ad finē. vt sanitas est magis eligenda q̄ ābulatio aut amara potio. similiter dilectio secundū amorē est magis eligenda q̄ coitus. quia dilectio est finis coitus.

Tertio Sciendū est qd̄ in hoc tertio capitulo determinat aristoteles d̄ inductiōe et cōtinet tres cōclusiōes. Quaz prima est hec. nō solū dyaletici aut demonstratiui fiunt in aliq̄ triū figuraz. sed oēs sillogismi rethorici. et generaliter oīs modus arguendi. patet. quia omīs credulitas fit in aliq̄ triū figuraz. cū acgratur p̄ inductionē et sillm. vt sub sillogismo p̄prehēdēdo ēptiema. et sub inductiōe exēplū. ergo oēs isti modi fiūt in aliq̄ triū figuraz. Secūda cōclusiō tāgit diffinitionē inductionis. et est hec. Sillo⁹ ex inductiōe id est sillogism⁹ inductiu⁹ est qui sillogizat maiores extremitatē de medio per tertiū. id est p̄ miorē extremitatē. vt omīs nō hīs colerā est lōgeuū. sed hō equus mulus et sic de alijs non hīt colerā. q̄ sūt longēua. p̄ia patet p̄ q̄ntā reglāz superius datā. qz q̄cūq̄ duo predicata predicant de aliquo subiecto et vnū illorū cōuertit cū altero. tūc alterz illoz predicat de alio vniuersaliter. sed nō habere colerā et esse lōgeuū predicant de subiecto p̄posito ex equo hoīe et mulo. et sic d̄ alijs. et nō habere colerā cōuertitur cū illo subiecto. ideo esse lōgeuū p̄dicatur vniuersaliter de nō habere colerā. Tertia cōclusiō tangit tres differētiās inter sillm et inductionē. P̄ia est hec. quia inductiō pōt ostēdere p̄pōnes tā mediātas q̄ imediātas. s; sillogism⁹ nō potest ostēdere p̄pōnes nisi imediātas. cū omīs sillm fiat per mediū. Scda d̄ra. sillogism⁹ ostēdit maiorē de miori per mediū. s; inductiō ostēdit maiorē de medio p̄ miorē. Tertia d̄ra. qz sillm est naturalit̄ euidentior et prior inductiōe. sed inductiō ē nobis euidentior q̄ sillo⁹. Et sic ex t̄xtū obiciatur. qz mediū nūq̄ ingredit̄ cōclusiōē. q̄ inductiō nō ostēdit maiorē de medio p̄ miorē. R̄ndet̄ per duas sup̄pōnes et vnā distinctiōē. P̄ia sup̄pō est hec. In sillo inductiō totū aggregatū ex singularib⁹ debet capi pro medio. et subiectū pas-

siois p̄ miori extremitate. passio vō p̄ maiori extremitate. vt sic arguēdo i; figura. oē qd̄ ē hō equ⁹ mulus et sic de alijs aīalib⁹ nō habentib⁹ colerā est lōgeuū. sed omīs quod ē equ⁹ mulus et sic de alijs nō habet colerā. q̄ omīs aīal nō habēs colerā est lōgeuū. Scda sup̄pō. in tali dispōne argi in t̄tia figura cōclusiōe exīte vli affirmatiua. et ideo p̄ia nō tenet rōe forme sillogistice sed i; v̄tute istius q̄ntē regule nuper repetite. Distinctiō est hec. in sillo duplex pōt assignari mediū. qddā est mediū sillogisticum siue illatiuū. et tale nūq̄ ingredit̄ cōclusiōes. Aliud ē mediū causale. et tale pōt ingredi cōclusiōē. vnde in predicto sillo inductiō totū aggregatū ex singularib⁹ est mediū illatiuū. ideo nō ingredit̄ cōclusiōē. sed subm cōclusiōis qd̄ est aīal nō habēs colerā est mediū causale. cōstat enī qd̄ propriū subiectū semp est causa ibe sionis sue. p̄p̄ie passionis ad sua p̄p̄a in feriōra. mō aīal nō habēs colerā est subm ade q̄tū hui⁹ passionis quod ē esse longēuū. ideo ē mediū causale ibe siois illi⁹ passionis ad equū mulū et ad alias species eius.

Conclusio Respoalis. Inductiō est reducibilis ad sillogismū. que cōclusiō satis patet ex p̄cedētib⁹.

Primo Dubitat̄ Utrū exēplū sit argumentatio reducibilis ad sillm. Exe p̄ia Pro solutione supponit. qd̄ in B tertio capitulo determinat aristoteles d̄ exēplo. et cōtinet tres cōclusiōes. Quaz p̄ia tāgit diffinitionē exēpli. et est h. Exēplū est qn̄ ostēditur primū de medio per id qd̄ est simile tertio. vt thebanos p̄tra atheniēses pugnare malū est. q̄ thebanos p̄tra focēses pugnare malū est. qz affines p̄tra affines pugnare malū est. Scda cōclusiō tāgit duas d̄ras inter sillogismū et exēplū. P̄ia est. qz exēplū non procedit a toto ad partē. nec a parte ad totum sicut sillogismus. sed procedit a parte ad partē. Secūda differentia. quia sillogismus est euidentior exēplo. Tertia cōclusiō tangit duas differētiās inter exēplū et inductionē. P̄ia. qz inductiō procedit ex omnibus singularib⁹. sed exēplū procedit ex aliquibus singularib⁹ tantum et non ex omnibus. Secūda differentia. qz in inductione mediū non copulatur cū extremis. sed bene in exēplo. His sup̄positis respondetur ad dubiū. qd̄ exēplū est argumen-

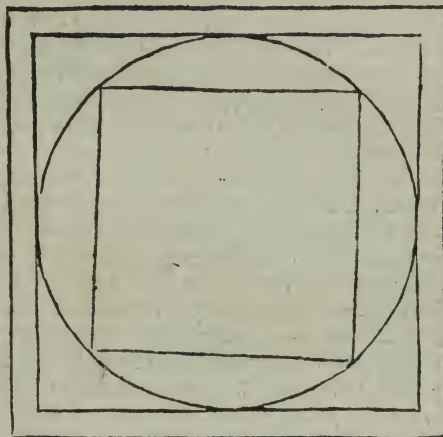
Secūsus

ratio reducibilis ad duos sillogismos. in quorum primo capitur primū singulare pro medio. et predicatū cōclusionis exēpli pro maiore. et illud in quo pueniūt duo singulāria pro minore. vt arguēdo sic per sillogismū. thebanos contra atbenienses pugnare malum est. sed thebanos pugnare contra atbenienses est affines cōtra affines pugnare. ergo affines cōtra affines pugnare malū est. sic est prim⁹ sillogismus. sed in secūdo sillogismo debet capi p medio illud seruile in quo conueniūt singulāria. et predicatū cōclusionis pro maiore. et aliud singulare p minore. vt sic arguendo. affines cōtra affines pugnare est malū. sed thebanos pugnare contra focēses est affines pugnare contra affines. ergo thebanos contra atbenienses pugnare malum est. Et sic patet responsio ad primū dubium.

Secundo Dubitatur. Per quid distinguitur deductio ab inductione. Pro quo supponitur primo qd in isto tertio capitulo determinat aristoteles de quadā specie argumentationis scilicet de deductiōe et continet duas cōclusiones. Quārū priā tangit diffinitionē deductionis et est hec. Deductio est sillogism⁹ cuius propositio maior ē per se nota. et minor dubia: sed eque aut magis credibilis cōclusionē. Secūda cōclusio tangit duos modos deductiōis. Quorū prim⁹ est quando maior est per se nota et minor dubia: eque tamen aut magis credibilis cōclusionē. vt omnia disciplina est docilis. virt⁹ est disciplina. ergo virtus est docilis. maior ē per se nota. et minor dubia. que si fuerit eque credibilis cōclusioni aut magis: erit deductio. eo qd mediū est propinquius scientie q̄ cōclusio. facit enī cognitionem cōclusionis pri⁹ dubie. quāuis non faciat scientiā plenā et perfectam. Secūsus modus est quando minor licet fuerit dubia: tamen paucioribus medijs est probabilis q̄ cōclusio. vt omne equale recti linee potest quadrari. s; circulus est equalis recti linee. ergo circulus potest quadrari. licet illa minor sit dubia tamen potest probari per vnicū mediū scilicet per hoc qd portiones lunares aut circulares circumferentie circuli sunt equales recti linee. et ideo circulus est equalis recti linee. et quia illa minor tantum habet vnicū medium: cōclusio vero

plura. ideo minor est propinquior scientie q̄ cōclusio. Tunc respondetur ad dubium qd deductio distinguitur ab inductione. quia in inductione ostenditur maior extremitas de medio per minorem. sed in deductione ostenditur maior extremitas de minore per medium simpliciter notius cōclusionē.

Ad maiorem notitiam dubij precedētis: et maxime secūdi modi secūde cōclusionis ac exempli in eo positi. licite hic ponitur figura sequens.

Tertio Dubitatur. Utrū in tertia figura possit fieri instātia. Pro dubio supponitur qd aristoteles in quinto capitulo determinat de instātia. Et continet quatuor cōclusiones. Quārū priā tangit diffinitionē instātie. et est hec. Instātia est propositio propositioni contraria. Secūda cōclusio tangit differentiam inter instātiā et propositionē contra quam fertur instātia. et ē hec. Instātia potest esse vniuersalis vel particularis. sed propositio contra quam fit instātia semper est vniuersalis. Tertia cōclusio. instātia fit duobus modis. scilicet vniuersaliter et particulariter. et etiam in duabus figuris. scilicet in prima et in tertia figuris. qd autē instātia non fiat in secūda figura. sic probat aristoteles. quia propositiones oppositae secūdam quas fit instātia non possunt concludi in secūda figura. quia in secūda figura semper concluditur negativē. ideo non potest instātia

instātia

Priorum

ita fieri in secunda figura: sed tantū in prima et tertia in quibus possunt concludi oppositae propositiones secundū q̄s fertur instantia. vt si probem⁹ aliquod predicatū inesse vniuersaliter subiecto fertur instantia dupliciter. vno q̄ p̄dica tū nulli supposito subiecti uest. et h̄ in p̄ia figura. Alio q̄ alicui nō inest. et hoc in tertia figura exēplū p̄mi. vt quādo instat per v̄lez negatiuā. vt si fuerit probatū q̄ oim cōtrarioz sit eadē disciplina: sic instat in p̄ia figura. nul loz oppositoz est eadē disciplina. sed oia con traria sūt opposita. ḡ nul loz p̄ioz est eadē di sciplina. de scdo dat exēplū. scz q̄n instat per particulare negatiuā sic arguēdo. nulli nōti et ignoti est eadē disciplina. sed notū et ignotuz sūt d̄ria. ḡ aliq̄rū cōtrarioz nō est eadē disci plina. ponit exēplū q̄n fert instantia cōtra vni uersalē negatiuā. vt si fuerit pbatū q̄ nul loz cōtrarioz est eadē disciplina: tūc sic instatur p p̄ v̄lez affirmatiuā. oim oppositoz est eadē di sciplina. sed oia p̄traria sūt opposita. ḡ oim cō trarioz est eadē disciplina. Sed q̄mō fert in stantia cōtra v̄lez negatiuā p particulare affir matiuā patet sic arguēdo i tertia figura. cuius liber sanatiui et egratiui ē eadē disciplina. s̄ sa natiui et egratiui sūt cōtraria. ḡ aliq̄z cōtra rioz est eadē disciplina. ¶ Quarta p̄ in scda figura nō fit instantia. patz duab⁹ ratioib⁹. p̄i ma. quia solū in illa figura fit instantia in q̄ pos sūt opposita cōcludi. sed in scda figura cū sēp cōcludat negatiue nō p̄nt opposita cōcludi. er go rē. Scda ratio. istantia debz statim esse mani festa. sed sills scde figure non est statim mani festus. eo q̄ p̄i debet reduci ad p̄imā figuram nō enī ē necesse reducere sills t̄tie figure ad p̄imā. q̄ sills t̄tie figure statim est manifestus p sills expositiui. Ex h̄ infert aristo. q̄ ar gumētū a signo nō debet fieri in secunda figu ra. quia argumētū a signo debz statim esse mani festū. Et subdit etiā q̄ oportet inspicere ad ali as instantias cuiusmodi est instantia ex p̄trarijs. ex simili. et ex auctoritate. et ad instantias par ticulares: si instantia per particulare affirmatiuā fiat in p̄ia figura. et p particularem negati uam in secunda figura.

Ad rationes Ante oppositum. ¶ Ad p̄imā dicit q̄ inductō est possibilis. nec oportet ad inductionē suffi ciētē in propa forma oia singularia enumera

ri. sed sufficit aliq̄ enumerare et omnia alia cō tinere sub isto addito: et sic de alijs. ¶ Ad secū dam dicitur q̄ omnia singularia capiūtur pro vno termino. scilicet pro secūdo. vt patuit i se cundo notabili. ¶ Ad tertiā dicitur q̄ inductō est sills v̄tualiter. eo q̄ ē ad sills reducibilis.

Veritur Utrū diffinitō ēptimematis sit sufficiens. ¶ Et videt q̄ nō. em ptiema nō est sills. ḡ non ē sillo gism⁹ ex ycotib⁹ et signis. añs patz. q̄ in ēptimemate est tantū vna p̄missa. ¶ Scdo sic. ēptimema et sillogis mus sūt species argumētatiōis distincte. igitur ēptimema nō est sills. ¶ Tertio sic. inductō et exē plū p̄cedūt ex ycotib⁹ et signis. ḡ diffio ēptie matis cōuenit eis. añs p̄z. q̄ inductō et exēplū p̄cedūt ex p̄babilib⁹. ¶ In oppo est aristo.

Primo Sciendū est q̄ pro intellectu q̄ sit ponitur vna distin et q̄tru or documta. ¶ Distinctio est bec. ēptimema esse sillogismū potest dupliciter intelligi. vno mō q̄ sit sills actualiter et formaliter sic q̄ habeat actualiter duas p̄missas i modo et in figura dispositas. et sic emptimema nō est sillogism⁹. Alio modo v̄tualit et reductiue ita q̄ sit re ducibile ad sillogismū. et sic ēptimema est sil logismus. ¶ Prīmū documentū. si in aliq̄ em ptiememate sint tres termini tantū. terminus non positus in conclusione debet capi pro me dio et predicatū cōclusionis pro maiori extre mitate. subiectū vero conclusionis pro minore. ¶ Secundū documtū. si predicatū conclusio nis ponatur in antecedēte tunc tale est maior cui debet addi minor. ¶ Tertiū documentū. si subiectū conclusionis ponatur in antecedē te tunc tale antecedēs erit minor et deest ma ior. ¶ Quartū documentū. si in aliquo empti memate sint tantū duo termini: sicut est in cō uersionibus tunc debet addi vna p̄missa in qua predicatur idem de seipso. sed si sint p̄les termini q̄ tres: tunc tale emptimema est rdu cible ad plures sillogismos. vel plures termi ni sunt reducibiles ad tres terminos.

Secundo Sciendum est q̄ sextū capi tulū i quo determinat aristo. de emptimemate cōtinet tres partes. Quaz p̄ia p̄tinet sex cōclusiones. ¶ Quaz p̄ia est h̄. ycos est propositō probabilis. Qd sic declarat

*Et h̄
mema*

Secundus

aristoteles qz illud quod i plurib⁹ scitur sic esse aut nō esse: factū aut nō factū est probabile. sed ycos est huiusmodi. mior patet. qz ycos est sicut odire iuidētes et diligere amātes. illa aut cōtingūt v⁹ i plurib⁹. § 12. ¶ Secūda cōclusio. si gnū est. ppō dmonstratiua vel probabilis. patet. qz illud qd exīte necesse ē aliud eē. et qd factō necesse est aliud esse factū et qd futuro necesse est aliud esse futurū ipsū ē ppositio necessaria de mōstratiua vel pabilis. sed signū est huiusmodi. § 12. ¶ Tertia 2° correlatiua ex pcedētib⁹ tā git diffinitionē emptimematis. et ē h. Emptimema est sills ex ycotibus et signis. ¶ Quarta cōclusio oīdit in qbus figuris sit emptimema. et est h. emptimema sit in tribus figuris. patet. qz emptimema tot modis sit et variat qd modis variat signū. eo qd signū est mediū in emptimemate. sed signū variatur tripliciter scōz tres figuras. § 12. emptimema. mior patz exēplo capiēdo mediū qd est signū cōuertibile cū maiori extremitate sic arguēdo i pzia figura. omīa mulier hīs lac pepit. sed h mulier habet lac. ergo pepit. 2^m est in tertia figura sic arguēdo pfiacus est sapiēs. pfiacus ē studiosus. § sapiēs ē studiosus. 3^m exēplū ē i scda figura sic arguēdo. oē paries est palidū. hec mulier ē palida. § hec mulier peperit. Et subdit qd si sumat tātū vna pmissa sic est emptimema. si autē sumat due sic est sills. ex emptimemate enī sit sills ex additione vni⁹ pmissis. ¶ Quinta 2° cōpat emptimema ta triū figuraz adiūicē. et est h. Emptimema pzia figure si sit ex veris est insolubile. sed emptimema qd sit p tertia figurā quāuis cludat verū tñ nō est insolubile. emptimema vō qd sit i secūda figura oīno ē solubile eo qd procedit ex puris affirmatiuis in scda figura. ¶ Sexta 2° cōparat mediū pme figure ad media emptimematū aliaz figuraz. et est h. illud signū qd accipitur p medio in pzia figura vocat p digiū eo qd est pabilissimū maxie vez et facit scire. sed illa signa qd sūt media in alijs figuris habēt rationē extremitatū nec dicūt p digia s; tñ signa.

Tertio Sciendū est qd circa hunc textū incidūt tres difficultates. qram pzia est hec. qd est emptimema esse solubile vel insolubile. Rñdet qd emptimema dicit i solubile qd habet necitatē illationis. et iō oī insolubile quasi nō solutū a forma sillogistica. et per oppositū emptimema dī solubile qd ē solutū a forma sillogistica nec hēt necitatē illatiōis. ¶ Se

cūda difficultas. vtrū emptimema tertie figure hēat necitatē illatiōis cū sit solubile. Rñdetur qd emptimema tertie figure duab⁹ de causis potest dici solubile. pmo qz pcedit ex puris picularib⁹ ex qbus sillogistice nihil seqt. licet interdū valeat cōsequētia p sills expositiōiū. vt sic arguēdo. pfiacus ē studiosus. pfiacus ē sapiēs. § sapiēs ē studiosus. 2° dī emptimema solubile. qz in eo procedit ab vno piculari ad aliqbd certū et determinatū suppositū et tñ debz solui negādo cōsequētia qd a piculari ad dēfinitū suppositū nō valet cōsequētia. ¶ Tertia difficultas. vtrū qdlibet emptimema in scda figura factū sit solubile. Rñdet p diffictōnē. dupliciter pōt fieri emptimema in scda figura. vno ex puris affirmatis. et tale oīno est solubile. Alio mō ex alia affirmatiua et alia negatiua et tūc si abe pmissis sint vē tūc ipsū ē oīno insolubile.

Conclusio Rñsalis. diffinitio emptimematis est i textu sufficientē posita. patet ex dictis in secundo notabili.

Primo Dubitatur. vtrū scdm naturales passiones trāsmutāt simul aīa et corp⁹. ¶ Pro solutiōe supponit qd in scda pte hui⁹ capituli dat reglas qbus facilius poterim cognoscere naturales pprietates rerū per signa eo qd talia signa sūt media i emptimematibus. et cōtinet vna cōclusionē qd est h. Per signa possum⁹ cognoscere naturales passiones rerū. Pro cui⁹ probatiōe pōit aristo. duas supponēs. Quaz pzia est hec. si cōcedant⁹ naturales passiones trāsmutare corpus simul et aīam derelinquēdo signū et vestigiū sui in toto: possibile est nos per illud signū de subiecto cognoscere illas passiones naturales. vt si qs adiscens musicā scdm aliqd sit mutatu⁹ vt puta secundū aīam nō tamen secundū totū cōpositū talis mutatiō nō est naturalis quia nō trāsmutat totū cōpositū et ideo non habet signū naturale in subiecto. sed alie passiones naturales cuiusmodi sūt timor concupiscentia et ira trāsmutāt totū subiectū in eo derelinquēdo aliquod signū naturale. ¶ Secūda suppositiō vnicuiqz passioni scdm speciem suam cōrespondet aliqua certa dispositiō tēporis que ē signū talis passionis. ita qd vnius passionis est vnu pziū signū per quod talis passio potest cognosci. Ex illis duabus suppositionibus infert aristoteles cōclōnē puz posita qd sic posset pbari. qz passio naturalis habet signū i subiecto cuius est.

passiones
mutabiles

Secundo Dubitatur quod documta ponit aristoteles ad inueniendum signa passionum naturalium. Et respondet aristoteles in tertia parte huius capituli: ponens duo documta. Et primum. si aliqua passio insit alicui subiecto vniuersaliter et velim scire per quod signum illius passionis tunc oportet considerare cuius speciei non vniuersaliter conuenit talis passio. si tamen aliquibus indiuiduis ei conuenit. et aliquid non. Et prater considerandum est si sit aliquid accidens quod consequitur tale passionem in illis pluribus quibus conuenit quod tale accidens erit prodigium talis passionis. sic formando. reperit in omnibus leonibus et cum hi in aliquibus hominibus et in aliquibus non. ideo si habere magnas sumitates grossas et bene compaginas sequebatur fortiter tunc habere grossas sumitates erit signum illius passionis que est fortitudo. Et secundum documtum. si in aliquo vno subiecto sint plures passionis naturales sicut leo est fortis et magnanimus. cum cuiuslibet naturalis passionis sit aliquid signum si velim inuenire signum vniuersalius passionis debemus inspicere ad aliud subiectum in quo inuenitur una passio sine alia. et consequenter considerandum est quod accidens concomitans illam passionem in subiecto quod tale accidens erit prodigium talis passionis in tali subiecto cui habentur passionis insunt sicut leoni insunt fortitudo et liberalitas. signum autem fortitudinis est habere magnas sumitates. signum vero liberalitatis hic non nominatur. dicit enim albertus quod habere latam frontem est signum liberalitatis. si ergo velim scire quod est signum fortitudinis in leone considerandum est ad boiem et equum et ad alia subiecta in quibus inuenitur fortitudo et non liberalitas. et videre si habere magnas sumitates consequatur illam passionem in illis pluribus subiectis. et si sic erit signum fortitudinis in leone in quo inueniuntur ambe passionis.

Tertio Dubitatur per quam figuram possimus ludicare de talibus passionibus. Et respondet aristoteles quod per primam figuram. quod sic probatur. quia signum passionis conuertitur cum ipsa passione et est in plus quam subiectum illius passionis. ergo talis syllogismus debet disponi in prima figura. autem patet exemplo quia habere grossas sumitates et esse fortem inter se conuertuntur. quod nisi sic tunc vniuersalis passionis non esset vniuersale signum adequatum. et habere grossas sumitates est in plus quam leo. quia conuenit alijs.

Ad rationes Ante oppositum dicitur quod solute sunt ex primo nobili. Et hoc de secundo priorum dicta sufficiunt.

Arca initium primi libri posteriorum. Queritur primo. Utrum demonstratiuum sit scientia tanquam de subiecto attributionis scientie libri posteriorum.

Arguitur primo quod non. quia nullius corruptibilis est scientia. sed syllogismus demonstratiuus est corruptibilis. ergo de eo non est scientia. minor patet. quia omnis syllogismus demonstratiuus est mentalis vocalis vel scriptus. et quilibet talis est contingens et corruptibilis. ergo. Et secundo arguitur sic. quia syllogismus demonstratiuus est ens per accidens aggregatum ex subiecto et passione. ergo de eo non potest esse scientia. Et tertio sic. omnis scientia acquiritur per syllogismum demonstratiuum. sed notitia syllogismi demonstratiui non potest acquiri per syllogismum demonstratiuum. ergo notitia syllogismi demonstratiui non est scientia. minor patet. quia si de syllogismo demonstratiuo haberetur scientia per syllogismum demonstratiuum vel ergo de tali syllogismo esset scientia. vel non. non primum. quia vel de ipso acquiritur scientia per seipsum. vel per aliud. non per seipsum. quia tunc idem esset notum et ignotum. nec per aliud. quia esset processus in infinitum. nec est dicendum secundum scilicet de illo alio syllogismo demonstratio non habeatur scientia. quia si de illo demonstratiuo sit scientia: etiam de quolibet particulari syllogismo demonstratiuo erit scientia. Et in oppositum est licentia super priorum posteriorum qui in principio cometi potest demonstratiue esse subiectum in hac scientia. pro cuius intellectu.

Primo Sciendum est quod pro declaratione terminorum ponuntur quatuor distinctiones. Et prima est hec. alicuius scientie duplex est obiectum quoddam est obiectum totale et est illud quod immediate terminat actum scientie siue quod immediate et directe sentitur: cuiusmodi est conclusio demonstratiua vel eius totale significatum. et de eo est scientia tanquam de scibili propinquo et totaliter. Aliud est obiectum partiale

Totale
Duplex est obiectum
Partiale

Primus

le scientie et illud est subiectū cōclusionis de-
monstrationis vel qd̄itas significata per tale
subiectū. et de tali est sciētia tanq̄ de scibili re-
moto. et illud prope debet vocari subiectum:
precedēs vero dicitur obiectū. ¶ Secūda di-
stictio. sillogism⁹ demonstratiuus potest duplī
capi. nō modo p̄ie intēcionaliter et pro dno
miato. et tūc omnis sils procedēs ex veris et i-
mediatis vocat sillogism⁹ demonstratiu⁹ p̄me
intēcionalitē sūptus. et de quolibet tali silso p̄-
dicat denotatiue illa itētio secūda sillogism⁹
¶ Alio modo potest capi secūde intēcionaliter
et pro significato et sic sils est vna secūda in-
tētio q̄ denotatiue predicat de q̄libet sillogisi-
mo procedēt ex p̄missis veris et immediatis
¶ Tertia distinctio. sillogism⁹ demonstratiuus
pōt duplicif capi. ¶ Uno mō pro aggregato ex
q̄ditate ipsius secūde itētionis et ex illa rōne
formali que est dmonstrabilitas. et sic est ens
paccidēs. sicut aggregatū ex hoīe et risibili-
tate est vnū ens paccidēs. ¶ Alio mō pōt capi p̄
q̄ditate ipsius secūde itētionis sub illa tamē
ratione formali que est demonstrabilitas. et sic
est ens p̄se. ¶ Quarta distinctio. quiditas signi-
ficata per istā secūda intētionē sillogism⁹ de-
monstratiuus potest dupliciter considerari. ¶ Uno
modo quantū ad eius esse essentie et q̄ditati-
uū. et sic est incorruptibile. ¶ Alio modo pōt cō-
siderari quantū ad ei⁹ esse particularis exītie
et sic est contingēs et corruptibilis.

Secundo Sciendū est q̄ iste liber in-
titulatur liber posteriorū
analecticorū. idest resolutionū. et p̄inet duos
libros partiales. ¶ Prim⁹ cōtinet nouē tractat⁹
in quorū primo determinat de sillo demonstrati-
uo quantū ad eius substantiā. et continet tria ca-
pitula. ¶ Primū determinat quedā cōmunia an-
tecedētia ad cognitionē demonstratiōis. et cō-
tinet duas partes principales. In prima ostē-
dit necessitatē silli demonstratiui per vnā con-
clusionē que talis est. ¶ Omnis doctrina et oīs
disciplina intellectiua fit ex p̄existēti cognitio-
ne. Hāc cōclusionē inductie probat aristō. in
tribus sciētys. primo. in sciētys demonstrati-
p̄ quas acq̄ritur scientia. quia sciētie mathēa-
tice et oēs artes demonstratiue sūt ex p̄exi-
stenti cognitōne. Secūdo probat in sciētys dya-
lecticis per quas acq̄ritur opinio. q̄ oēs sciētie
dyalectice acq̄runtur per inductionē et silsm.
ergo oēs sciētie dyalectice sūt ex p̄existēti co-

gnitiōe. tenet dñā. quia sillogism⁹ procedit
ex p̄cognitione alicui⁹ vniuersalis. Sed in-
ductio procedit ex singularibus q̄ sūt nobis
manifesta. Secūdo probat eādē cōclusionē
in sciētys rethoricis que generat persuasiōne
quia sciētie rethorice generant persuasiōne
exēpla et emptimemata. s̄ exēpla et ēptiema-
ta sūt ex p̄existēti cognitōe. ergo et sciētie re-
thorice sūt ex p̄existēti cognitōne. minor patet
quia inductio et sils sūt ex p̄existēti cogniti-
one. ergo etiā exēplū et emptiema. tenet dñā
q̄ exēplū est inductio. et ēptiema est vere
sillogism⁹ ¶ Ex quibus patet q̄ aristō. per doctri-
nā et disciplinā nō solū intelligit habitū sciē-
tialē cōclusionis. sed quācūq̄ notitiā acq̄-
tā de cōclusiōe siue illa notitia sit scientia siue
opinio vel persuasio. q̄ omīs illa talis notitia
vt ipse probat fit ex p̄existēti cognitōe p̄inci-
pioz. diuersimode tñ: quia notitia scientialis
cōclusiōis fit ex p̄existēti cognitōe p̄ncipioz
veroz et necessarioz. sed opinio fit ex p̄exi-
stēti cognitione p̄ncipioz probabiliū. persua-
sio vero fit per aliq̄ signa p̄iora vniuersalia.

Tertio Sciendū est q̄ circa hūc textū
incidūt tres difficultates. ¶ Prima
est hec. que ē necessitas sillogismi demonstrati-
ui. ¶ Respōdet per duas supposiciones et vnū ob-
iectū. ¶ Prima suppo est hec. q̄ in hoc libro in-
tendit p̄ncipalitē manifestare p̄ncipia essēti-
alia demonstratiōis. ¶ Secūda suppo. cuiusl; re-
ordinate ad aliquē finem necessitas sumit ex
p̄te finis. vt dicitur secūdo phicoz. ¶ Ex quo
sequitur tale dictū. necessitas silli demonstrati-
ui est per seipsū in nobis generari sciētia. q̄ si-
nis sillogismi demonstratiui ē scire. ergo neces-
sitas eius sumit ex parte ipsius scire. ¶ Secūda
difficultas. ad quid p̄posuit aristoteles hāc p̄-
positionē. Omnis doctrina. et. ¶ Rñdet q̄ i B
libro intēdit aristoteles de sillo generatio sci-
entie. ideo habuit suppoere silsm demonstrati-
uū esse. et etiā ipsū scire esse. cū sit finis silli de-
monstratiui. ad extirpandū tamē aliquas fal-
sas opiniones destruētes scire habuit i p̄in-
cipio huius operis ostendere modum quo in
nobis scire et scientia generantur. et istū mo-
dum tangit per illam p̄positionē primam
¶ Omnis doctrina et omnis disciplina intel-
lectiua fit ex p̄existēti cognitione. ¶ Ex qua
prima p̄pone sic intellecta sequitur primo
q̄ scire de nouo acquiri per demonstratiōe.

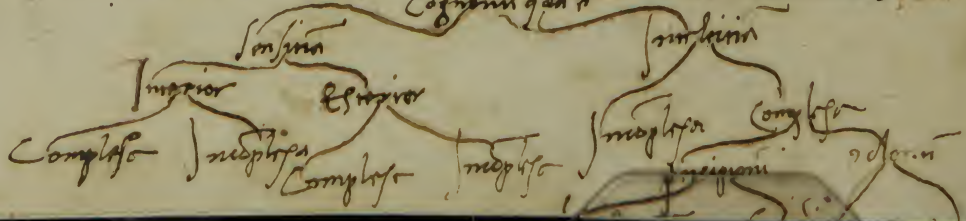
Posteriorum

quod ē cōtra acadēmicos dicētes nihil cōti-
gere scire sed oīa ignorari. et etiā cōtra plato-
nicos asserentes nos nihil posse scire de nouo
sed q̄ nostrū scire n̄ est nisi obli-
toz reminisci. Dos duos errores reuocet aristoteles i sua pri-
ma ppōne: qz doctrinā aut disciplinā siue sci-
entiā in nobis fieri ex p̄ex̄nti cognitōne: est
sciētia in nobis generari per aliqd̄ argumētū.
et nō p̄p̄e nisi p̄ v̄ez argumētū qd̄ est argumē-
tū dīmōstratiū. q̄ sciētia fieri ex p̄ex̄nti co-
gnitōe est ipsā generari per sillogismū dīmō-
stratiū maior patet. qz sciētia fieri ex p̄ex̄nti
stenti cognitōe est eā fieri procedendo ab illa
cognitōe p̄ex̄nti ad illud de quo sciētia acq-
rimus. talis enī processus est argumētū. q̄ sci-
tiā fieri ex p̄ex̄nti cognitōe est eā acq̄ri per
sillm̄. et potissime p̄ sillm̄ dīmōstratiū. T̄er-
tia difficultas. vtrū exēplū sit inductio. et ēpi-
mema vere sillm̄. R̄ndet per talē distinctiōe
q̄ in illis p̄positionib⁹ potest intelligi esse p̄-
dicatio materialis ita q̄ plura exēpla sint ma-
teria vni⁹ inductiōis et plura ēptemata sint
materia vni⁹ sillogismi. et in illo sensu dicte
p̄positiones sunt cōcedēde. Alio mō pōt esse
ibi p̄dicatō formalis: ita q̄ exēplū sit forma
liter inductio et ēptema formaliter v̄e sillm̄. et
sic ille p̄pōnes sunt negande.

Conclusio Respōsalis. de sillogismo
dīmōstratiū est sciētia tan-
q̄ de subiecto libri posterior. Prima pars p̄z
qz sillogism⁹ dīmōstratiū habet p̄cipia et p̄-
tes scilz dignitates et p̄pōitiōes immediatas.
habet etiā partes scz dīmōstratiōe vniuersale
particulare. affirmatiuā et negatiuā oīsiuā et
ad impossibile. habet etiā passiōe de seipso de-
mōstrabile scz scire. Secūda pars patet p̄ dif-
finitionē subiecti attributionis.

Primo Dubitatur vtrū omīa notitia
fiat ex p̄ex̄nti cognitōe. Et
videtur q̄ nō qz notitia sensitua nō fit ex p̄-
ex̄nti cognitōe neqz etiā intellectua. qd̄ patz
qz tāta ē p̄pōrtio inter intellectū et suū ob-
iectū quāta est inter sensū et suū obiectū. s̄z se-
sus apprehēdit aliquod sēibile d̄ nouo nullo
obiecto prius cognito. q̄ similiter intellectus
potest aliqd̄ intelligibile p̄i apprehēdere nul-
lo obiecto prius cognito vel apprehēso. Et cō-
firmatur. qz quicqd̄ potest virtus inferior illd̄
pōt virtus superior. sed intellectus est virtus
superior ad sensū. q̄ cū sensus possit habere no-

ritiam sensitua non p̄ex̄ntē aliq̄ notitia sen-
situa: ita et intellect⁹ poterit habere aliquam
notitiā intellectuā nulla notitia sēsitua p̄ex̄-
stente. Secūdo sic. notitia nō generat̄ ex alia
nisi per discursū. sed discursus est a p̄missis
ad cōclusionē. q̄ videt̄ q̄ oīs notitia que gene-
ratur ex alia sit cōpleta. et per cōseq̄ns habet̄
saltē q̄ nulla notitia intellectuā icōpleta sit
ex aliqua notitia intellectuā p̄ex̄ntē. In
oppositū arguit̄ per aristotelē probātē q̄ om-
nis doctrina et omnis disciplina intellectuā
fit ex p̄ex̄nti cognitōe. R̄ndet per quicqz
distinctiones et vni⁹ dictū. Prima distinctiō
duplex est cognitio. qdam est sensitua et est il-
la notitia quā habet sēsus de obiecto sensibi-
li sibi p̄ntato. Alia est cognitio intellectuā et est
illa notitia quā habet intellect⁹ de obiecto in-
telligibili p̄ntato in se vel per p̄p̄riā speciem
vel per speciem alteri⁹ virtualiter ipsius cōtinē-
tis. Secūda distinctiō. duplex est cognitio sē-
situa. quedā est interior quam habet sensus i-
terior de obiecto suo. Alia est exterior quā h̄z
sensus exterior de suo obiecto. et vtraqz illarū
adhuc est duplex: quedā est incōpleta q̄ scilz
sensus interior vel exterior apprehēdit vni⁹
obiectū sensibile per se et solitarie. Alia ē cō-
pleta qua apprehēditur vni⁹ obiectū sensibi-
le per cōparationē ad aliud. sicut patet de illa
cōclusionē luna eclipsa. que quādoqz sēsu vi-
sus p̄cipit. Tertia distin⁹ cognitio intellectuā
est duplex. quedā est icōpleta que est d̄ ob-
iecto icōpleto: cuiusmodi est cognitio intelle-
ctua terminorū. Alia est cōpleta que est d̄ ob-
iecto cōpleto. sicut est cognitio p̄positionū.
Quarta distin⁹ cognitio intellectuā cōpleta
est duplex. scilz p̄p̄iōz. et cōclusionū. Quinta
distinctiō. cognitio p̄p̄iōz et cōclusionū
est duplex. quedā est intellectuā. alia est sēsi-
tua. Dictū est istud. cognitio intellectuā cō-
clusionū fit ex p̄ex̄nti cognitōe intellectuā
p̄p̄iōz. et cognitio intellectuā p̄p̄iōz fit
ex p̄ex̄nti cognitōe intellectuā p̄p̄iōz. cog-
nitio vero intellectuā p̄p̄iōz fit ex p̄ex̄nti co-
gnitōe sensitua interiori. sed cognitio sēsitua
interior fit ex p̄ex̄nti cognitōe sensitua ex-
teriori. et ibi est status. qz cognitio sensitua ex-
terior saltē incōpleta nō fit ex p̄ex̄nti cog-
nitōe. Et ad primā ratiōe r̄ndet negādo ma-
iorē. ponēdo duas d̄as inter intellectū et sen-
sum. Quā p̄ia se tenet ex parte obiecti. naz

Primus

sensibile qd est obiectu sensus existit in re pro
portionaliter ipsi sensui. et ideo sensus apphe
dit statim suu ppiu sensibile nullo alio preco
gnito. sed intelligibile licet sit proportionabi
le intellectui post abstractone: ante abstracto
ne no existit in re proportionatu ipsi intellectui.
Ideo intellectus ad hoc q intelligat: aliquid prece
dit. indiget eni intellectu agente disponere ob
iectu vt fiat proportionatu intellectui. indiget
etiā sensib⁹ exteriorib⁹. quia intellectus noster
pro statu vie no est natus accipere notitia nisi
per mysteriu sensus. ¶ Alia differentia se tenet
ex parte potetiaru. q intellectui puenit discursus
re de vno in aliud rone cui intellectus deuenit
de notitia vni in notitia alteri. talis autē di
scursus no conuenit sensui. imo sensus tantu suc
cessiue suu sensibile apprehendit. ¶ Ad confirma
tionē dicitur q in quocūq sensibile pot sen
sus sentiēdo in idē sensibile pot intellectus ipsu
per abstractone intelligēdo. licet no similiter
q sensus percipit sensibile nulla cognitiōe pxi
stente. qd no cōperit intellectui. ¶ Ad scōdaz re
spondet per distinctionē. nā quadruplici pot
aliq sciētia causari ab alia. ¶ Uno obiectie. et
sic ex notitia sensitiua causat notitia intellectiua
q notitia sensitiua est sicut obiectu intellectus
ideo ex ea causat obiectiue notitia intellecti
ua. 2° mō elicitue: et sic notitia sensitiua interi
or causat ex notitia sensitiua exteriori. et etiā
notitia intellectiua ex alia. q vt vult comenta
tor. auicena. et alij expositores: virt⁹ extiatia
siue cognitua ex intētionib⁹ sēsatū elicit itētio
nes no sēsatū. sicut omis ex motu et figura lu
pi sēsatū sēsu visus: elicit specie iūmicie nul
lo sensu sēsatū. sic et intellectus cū sit virt⁹ supe
riora speciebus accidētū potest elicere specie
substātie. et sic ex cognitiōe accidētū causat
elicitue notitia substātie. Tercio abstractiue
q ex cōceptu confuso albi quo cōfuso et indisti
cte intellectus cōcipit albedinē et subiectū eius
potest intellectus abstrahere duos cōceptus disti
ctos seorsū: scilz cōceptū accidētis. et cōceptū
substātie. ergo ex vna notitia confusa causatur
abstractie alia notitia ppiā. Quarto discursus
siue causat vna notitia ab alia. q ex notitia p
missaz discurrendo ad cōclusionē causatur noti
tia ipsius cōclusionis.

Secundo Dubitatur. vtrū notitia sciē
tificā sillogismi demonstratiui: acgratur p sillo
gismū demonstratiuū. ¶ Et videtur q no. quia

sillogismus per quē acquiritur sciētia de sillo
gismo demonstratiuo pcedit ex coibus et non
ex ppiis ergo no est demonstratiu⁹. tenet cōtra
quia sillogismus demonstratiu⁹ debet procedere ex p
piis. aīa patet. q si per aliquē sillogismū acgrere
tur sciētia de sillogismo demonstratio maxime
esset per istū. omis sillogism⁹ procedēs ex pre
missis veris et immediatis facit scire. sed ois sil
logism⁹ demonstratiu⁹ ē huiusmodi. q ois sillo
gism⁹ demonstratiu⁹ facit scire. sed β no. patet.
q ille sillogismus procedit ex coibus applicabilibus
cuiuslibet materie. q no est demonstratiu⁹. ¶ In
oppositū arguit. q ois notitia sciētificā acgritur
per aliquē discursū. ergo notitia sciētificā sil
logismi demonstratiui debet acgriri p discursus
vel ergo ille discursus ē sciētific⁹ vel no. no 2°
quia talis ē pposit⁹ ex duab⁹ pmissis in modo
et figura dispositis. vt patuit arguēdo ate op
positū. si det q talis discursus sit sillogisticus.
vel ergo erit sillogismus simpl⁹ vel sophistic⁹. neut⁹
pot dici. vt de se patet. aut erit dyaletic⁹. s3 hoc
no. quia sillogismus dyaletic⁹ no est generatiu⁹ scien
tie sed opinionis reliquit q talis discursus
est sillogismus demonstratiu⁹ vel oportebit ponere ali
quē aliū sillogismū a pdictis: et pūter oportet po
nere aliā logicā docētē illū sillogismū. ¶ Ad dubiū
rōndetur per tres suppos. et vnu dictū. ¶ Pri
ma suppo. quicūq aliq passio demonstrat d ali
quo superiori vniuersaliter supio. etiā ex cōse
quēti demonstrat de qlibet inferiori illi superi
oris. ¶ Secūda suppo. omne illud ex quo pro
cedit demonstratio debet esse notū. et illud ad
qd tēdit debet esse ignotū. ¶ Tercia suppo. li
cet implicet dictionē eādē ppositionē esse siml⁹
notā et ignotā ab eodē intellectu. tamē nō est
incōueniēs idē subiectū ab eodē intellectu ef
se simul notū et ignotū respectu diuersoz pre
dicatoz. vt idē intellectus potest simul scire q
aligs hō sit rationalis. et ignorare de eodez q
sit alb⁹ vel sedēs. ¶ Dictū ē istud. nō ē incōueni
ens q illa demonstratio prius facta ante argu
mētū in oppositū dubij per quā acgritur noti
tia sciētificā sillogismi demonstratiui sit siml⁹ no
ta et ignota respectu diuersoz predicatoz. qz
intellectus noster cognoscēs diffionē demonstra
tionis scit illā particulare demonstrationē esse
demonstrationē: ignorat tamē illā facere scire
eo q nōdū habet habitū sciētificū de hac con
clusionē: omnis demonstratio facit scire. Et ex
hoc satis patet responsio ad dubiū. ¶ Et ad ra

obiectiue

elicitue

abstractiue

discursiue

Quia per alig scia cōdi ab alia

Posteriorum

tionē ante oppositū respōdetur per vnā disti-
ctionē. Dupliciter cōtingit intelligere demō-
strationē procedere ex proprijs, vno mō q̄ p-
cedat ex proprijs simpliciter et in se, et sic nō
oportet demōstrationē procedere ex proprijs.
alias nulla esset demonstratio metaphisica-
lis, cū metaphisicalia sint omnibus cōmunia.
Alio modo pōt intelligi demōstratio procede-
re ex proprijs in ordine ad cōclusionē, quia, s.
premissae explicāt propriā causā et immediatam
cōclusionis, et sic omis demōstratio debet p-
cedere ex proprijs.

Tertio Dubitatur, utrū doctrina et disci-
plina sint vnus et idē habitus. **Pro solutio-**
ne ponūtur tres difficultates. Prima est hec
utrū notitia primi principij cōplexi sit doctrina
vel disciplina. **R**ūdet q̄ nec sic, nec sic. Cu-
ius ratio est, quia doctrina aut disciplina dici-
tur notitia alicui⁹ propōnis que primo appet
dubia aut falsa, sed prima principia nō possūt
videri falsa aut dubia, ergo notitia primorum
principiorum nec est doctrina nec disciplina,
maior pater per linconiensē dicentem q̄ non
docemur vel adiscim⁹ nisi illud q̄ cū priō cō-
cipimus est nobis dubiū vel apparet falsum,
et post dubitationē et cōtrariā opinionē ma-
nifestatur nobis eius veritas, minor patz, quia
sicut graue de natura sua est inclinātū ad gra-
uandū si nō ipediat: ita intellectus de natura
sua inclinatur ad affētiendū vero sibi presen-
tato, ita q̄ nō potest tali vero sibi presentato
nō assentire, cū ergo prima principia sint vera
et euidentissima nō possunt intellectui appare-
re falsa aut dubia. **S**ecūda difficultas, utz
notitia cōclusionis debeat dici doctrina et di-
sciplina. **R**ūdet affirmatiue q̄ sic, et ut pa-
tuit habit⁹ cōclusionis que prius erat dubia vlt
apparēs falsa vocat doctrina et disciplina, sed
cōclusio ante demōstrationē est dubia vel ap-
parēs falsa et per demōstrationē manifestat
eius veritas, ergo eius cognitio vel habit⁹ cō-
clusionis vocat doctrina et disciplina, licz dif-
ferēter, quia ut vult albert⁹: habit⁹ cōclusionis
dicitur disciplina pro tanto q̄ est habit⁹ quie-
scens in anima scientis, sed ille idē habit⁹ dicit
doctrina inquantū procedit a doctore in disci-
pulū, vel potest dici q̄ per doctrinā intelligit
aristoteles sciētā acquisitā mediāte doctore,
et per disciplinā intelligit sciētā acquisitā per
inūtionē, quia vtraq; sit ex preexistēt cogni-

tionē. **T**ertia difficultas, quis vocat doctor
generans sciētā. **R**espōdet liconiēsis q̄ nec
ille qui exteri⁹ docet, nec littera scripta exteri-
us visa proprie debet vocari doctor sed h̄ duo
mouēt et existūt, sed verus doctor est qui mē-
tē illuiat et veritatē ostēdit: et ille est intellect⁹
qui quādo habet noticiā aliquaz premissarū
et cū hoc videt necessariā illationē alicui⁹ cō-
clusionis: ex illis premissis causat in seipso sci-
entiā vel doctrinā illius cōclusionis. **E**x quo
patet q̄ idē potest esse doctor et discipulus, nā
intellectus pro quāto causat illā doctrinā vi-
citur doctor, ut vō eā recipit: dicitur discipulus.
Ex his patet respōsio ad dubiū q̄ doctrina
et disciplina sunt idē habitus cōclusionis dif-
ferentes penes cōnotationes, qz disciplina cō-
notat receptionē habit⁹ in discipulo, et doctri-
na pnotat pgressū hitus a doctore i disciplinā.

Ad rationes Ante oppositū, due pri-
me soluitur in primo no-
tabili, et tertia soluitur ex secūdo dubio.

Veritar Utrum tantū
sint due p̄cogni-
tiones, scilicet quid est: et quia
est. **E**t videt q̄ non, quia q̄
tuor sunt questioes vere scibi-
les, ergo quattuor sunt p̄co-
gnitiones, tenet cōsequētia: quia questio et p̄co-
gnitio se habēt sicut certū et dubiū, et sic sūt
opposita, modo tot modis dicitur vnū oppo-
sitorū quot modis dicitur reliquū. **A**rguit se-
cundo, tria sunt p̄cognita, ergo tres sūt p̄co-
gnitiones, tenet cōsequētia, quia quodlibz p̄co-
gnitū habet propriā p̄cognitionē. **E**t confir-
matur, quia p̄cognitū et p̄cognitio sūt re-
latina, ergo plurificato vno plurificatur et re-
liquū. **T**ertio sic, i quarto metaphisice de
mōstrat aristoteles de dignitate quia est, et eti-
am in hoc libro ostendit de subiecto et passio-
ne quid est, ergo non sūt p̄cognita, et per cō-
sequēs non erunt aliquae p̄cognitiones, igitur
zē. **I**n oppositū tamē est aristoteles.

Primo Sciendū est q̄ pro declaratiō-
ne terminorū ponūt q̄tuor di-
stinctiones. Quaz prima est hec, p̄cognitio
capitur tripliciter, vno mō, ut est p̄cognosce-
tis actio, et sic p̄cognitio est notitia p̄cedēs
notitiā scientificā cōclusionis. Alio mō p̄co-
gnitio est p̄cogniti passio. Tertio mō p̄co-
gnitio est idē q̄ esse p̄cognitū, duobus p̄mis

Primus.

modis capiendoprecognitionē: quid est et qz est non sunt precisiones sed ipsoz sunt precisiones. lz bñ 3°. ¶ 2° distinctio. Duplex ē precognitū. quoddā est immediatū. et est illud qd de alioprecognoscitur. et sic quid est: et qz est sunt precisiones. Aliud est precognitū mediatū quod est illud de quo aliud precognoscitur. et sic subiectū et passio et dignitas sūt precisiones. Ex quo sequitur qd capitur precognitio pro precognito immediato. ¶ Tertia distinctio. quid est: et quia est. possūt dupliciter considerari. Uno^o capitur quia est vt ipsū est subiecti vel dignitatis. et sic est precognitio. Alio modo capitur vt est cōclusionis vel passionis et sic est questio. Similiter quid est subiecti absolute cōsiderati est qstio. sed quid ē subiecti cōsiderati in ordine ad passionē est pco- gnitō. potest etiā dici qd nō est incōueniēs idē successiue esse certū et dubiū. ideo nō est iconueniēs qd illa duo scilicet quid est et quia est primo sint questioes et postea quādo fuerint terminate sint precognitioes. nec est simile de propter qd: quia post terminationē qstionis ppter quid ipsa bene ē cognitō. sed nō precognitio. ¶ Quarta distinctio. tantū esse duas precognitioes potest dupliciter intelligi. vno mō i genere. et sic tantū sūt due. quia istud cōmūe genus precognitio diuidit in duas species subalternas. scilicet in precognitionē quid est. et precognitionē quia est. Alio modo potest intelligi qd tātū sunt due in specie specialissima et sic propō est falsa: quia sunt tres precognitioes in specie specialissima scilz quid est. et qz est. sed quia est diuiditur i quia est subiecti. et quia est dignitatis: et sic erunt tres precognitioes in specie specialissima.

Secundo Sciēdū est qd in secūda parte huius capituli determinat aristoteles de precognitione cōclusionis sillogismi demonstratiui. et continet tria puncta. in quozū primo determinat de precognitione cōclusionis quātū ad sua picipia materialia. q sunt subiectū et passio. et efficiētia que sūt premissę. et cōtinet vnā cōclusionē que est bec. ¶ Necessariū est pccognoscere dupliciē. id est due sunt precisiones. Patet. quia de aliquibus oportet precognoscere quia sūt: cuiusmodi sunt dignitates. et alia sunt de quib^o oportet precognoscere quid est qd dicit per nomē. sic sūt passionēs. Alia vero sūt de quib^o oportet p-

cognoscere vtrūqz scilz quid est. et qz est. cuiusmodi est subiectum cōclusionis. ergo tantū sunt ponende due precisiones. scilz quid est. et quia est. Antecedens predictū patet exemplariter. quia de ista dignitate scilicet De quolibet est affirmatio vel negatio vera: oportet precognoscere quia est vera. et de ista passione que est triangulus oportet precognoscere quid est. id est quid significatur per tale nomē. sed de illo subiecto quod est vnitas. oportet precognoscere vtrūqz. scilz quid est quod significat iste termin^o vnitas. et quia est. hoc est qd est ens non prohibitū. nec impossibile.

Tertio Sciendum est qd circa hunc textum incidunt due difficultates.

¶ Quarum prima est bec. vtrum precognitio quid est sit precognitio alicuius ingredientis demonstrationē. ¶ Ad quam respondet per tres distinctiones. et sex dicta. ¶ Prima distinctio est bec. scilicet. quid est diffinitio quid nominis. et quid est diffinitio quid rei. Diffinitio quid nominis est oratio explicans ratōnē vocis ad suū significatū. Sed diffinitio quid rei. est oratio explicans ipsam rem. ¶ Secunda distinctio est bec. dupliciter potest acquiri scientia i nobis. vno modo potest in nobis acquiri scientia per inuentionē. sicut docet philosophus in fine secūdi huius. Alio modo potest in nobis acquiri scientia per doctrinam. sicut scientia acquisita in aliquo per actū docētis. ¶ Tertia distinctio. Duplex est demonstratio. scilicet demonstratio propter quid. in qua scilicet demonstrat propria passio de suo proprio subiecto per diffinitionē quiditatiuā subiecti. alia vero est demonstratio quia est. qd procedit ab effectu ad causā. ¶ Primū dictū. aristoteles hic enumerat precisiones cōmunes omnium demonstrationū. tam quia qd propter quid. cōsimiliter etiam et ipse enumerat hic omnes precisiones cōmunes cuiuslibet scientie. tam scientie acquisite per inuentionē. qz scientie acquisite in nobis per doctrinam. ¶ Secūdū dictum. diffinitio quid rei nō presupponitur siue precognoscitur in omni demonstratione. Quod probatur sic. nam aliquādo demonstratur diffinitio quid rei de subiecto: et hoc per propriā passionem ipsius subiecti. vt satis patet. ergo in tali demonstratione non pccognoscit seu presupponit qd rei ill^o subiecti. tenz dñā: qz nihil idē ē pco- gnitū et demonstratū.

Posteriorum

Tertium dictum, quod rei non presupponit in omni demonstratione propter quod patet, quia iterum subiectum non habet definitionem quod rei sed tantum habet aliquam primam passionem per se notam et idemonstrabile in ipso per quam demonstrantur omnes passionibus posteriores de illo subiecto. sicut in metaphisica ibi sunt demonstrationes propter quod et potissime de ente: cuius non est definitio quid rei. **Q**uartum dictum, in demonstratione propter quod et simpliciter potissima cuius subiectum habet definitionem quod rei: necesse est de subiecto precognoscere quid rei, patet, quia in tali demonstratione definitio quod rei subiecti est medium, ergo de ipsa oportet habere precognitionem. **Q**uintum dictum, quod nois debet precognosci in omni demonstratione, quia est: quod propter quod patet, quia ignorato quod significat per nomen, de talis nomine nihil potest demonstrari. **S**extum dictum, quid nois est precognitio: non autem quid rei, patet, quia illud est solum precognitio quod in qualibet demonstratione precognoscitur necessario, sed quod nois est huiusmodi, non autem quid rei, ergo quid nois est precognitio. **E**x his inferuntur tria correlaria. Primum est, de dignitate oportet presupponere quod est patet, quia de dignitate oportet presupponere quod est: ergo et quid est, tenet consequentia, quia ignorato quod significat per dignitatem non potest sciri quod ipsa sit vera, tamen significare aliquid non conuenit dignitati nisi ratione suarum partium, ideo quod nominis eius non enumerat inter precognitiones, sed posterius enumerabitur quarto capitulo tertii tractatus huius primi cum dicit, quicquid igitur significet prima et que sunt ex primis accipiuntur, et sequitur: quod autem sint principia quidem necesse est accipere, id est presupponere, alia quidem demonstratione, ergo de principijs presupponit quid nois, et quia est. **S**ecundum correlarium, de subiecto oportet presupponere quod est, quod explicat per definitionem subiecti. **T**ertium correlarium, de passione oportet presupponere quid est: id est quid significat per ipsam. Et per hoc patet responsio ad dubium, scilicet quid nois est precognitio dignitatis subiecti et passionis. **S**ecunda difficultas, utrum quia est sit precognitio. **R**espondeatur per unam distinctionem, et tria dicta. **D**istinctio est haec duplex, quia est: scilicet complexorum, et simplicium. **Q**uia est complexorum est idem quod esse verum, sed quia est simplicium est idem quod esse verum quod est esse extrinsecum, vel esse diminutum quod est esse gradatum vel essetie. **P**rimum dictum, de dignitate

oportet precognoscere quia est, patet, quia de ipsa precognoscitur quod est vera. **S**ecundum dictum, de subiecto precognoscitur quia est, non quidem quantum ad verum esse extrinsecum: sed quantum ad esse quidditativum vel essetie. **P**rima pars patet, quia multum est scientia que non existit actualiter, et pars patet, quia ad hoc quod de aliquo sit scientia sufficit quod ipsum non sit ens prohibitu vel impossibile, sed quod ipsum possit esse. **T**ertium dictum, de passione non precognoscitur quia est, patet, quia nihil idem precognoscitur et demonstratur, sed quia est passionis per demonstrationem ostenditur, ergo non precognoscitur. **E**x his patet responsio ad dubium, scilicet quia est dicitur esse precognitio, quia in omni demonstratione oportet presupponere premissas demonstrationis esse veras, et quod subiectum non sit ens prohibitu sed habeat aptitudinem ad actualem existentiam.

Conclusio. Responsalis, tantum sunt due precognitiones: scilicet quid est, et quia est. **P**atet per rationem textus, patet etiam aliunde, quia sunt tantum tria precognita, de quorum duobus est una precognitio, nam de dignitate et subiecto simul precognoscitur quia est: sed de subiecto et passione precognoscitur quid est: ergo tantum sunt due precognitiones. **E**t haec de questione.

Primo. Dubitatur, utrum possibile sit nos aliquid scire de nouo. **P**ro solutione supponitur quod in hacertia particula posit aristoteles differetiam inter principia effectiva conclusionis quantum ad eorum precognitionem, et prius unam conclusionem que est hec, aliquid simpliciter principia demonstrationis prius tempore cognoscuntur quam conclusio, et aliqua simul tempore cognoscuntur cum conclusione. **P**atet, quia quicumque aliquis sciat aliquam maiorem alicuius illi demonstrationi, et non sciat minorem pertractatam sub illa maiore, tunc prius scit illam maiorem quam conclusionem, si vero cognita maiore sciuerit minorem contineri sub vniuersalibus, id est esse debite superius sub medio vniuersali superius tunc simul tempore cognoscet principia et conclusionem. **P**atet exemplo, quia si quis sciat illam vniuersalem omnem triangulum habet tres: nondum scit istam conclusionem quod hec figura in semicirculo descripta habet tres, si si cognita illa maiore vult simul cognoscatur hunc triangulum qui est descriptus in semicirculo esse triangulum simul cognouit hanc conclusionem, scilicet quod hic triangulus habet tres, dummodo inter minorem extremitatem et medium non sit aliquod medium per quod possit ostendi medium de minori extremitate, illud autem quod

Definitio

Ens
demonstratio

quid rei
quid nois

dignitas

principia
subiectum
passio

quia est

conclusio

Primum

Accognoſcitur in eſſe medio nō per aliud me-
diū eſt vltimū id eſt ſingulare ipſius vniuerſa-
lis quod de nullo alio dicitur. ¶ Conſequenter i
tertia particula determinat de precognitōe cō-
cluſionis in ſuis principijs. et continet tres cō-
cluſiones. ¶ Quarū prima eſt hec. anteq̃ ſcia-
tur cōcluſio per inductōnē aut per ſillm̃ opor-
tet q̃ quodā mō cognoſcat. et quodā mō igno-
retur. ita q̃ ſciat in vniuerſali. et ignoret ſim-
pliciter. id eſt i particulari. ſicut illa cōcluſiō triā-
gulus habet tres aliquo mō ſcitur i ſuis pmiſ-
ſis. et quodā mō ignoratur. Hanc cōcluſionē
probat ariſtoteles ratione ducēte ad ipſoſibi-
le. quia ſi cōcluſio non ſciret quodā modo i p-
miſſis nec aliquo mō ignoraret ſequeret in cō-
ueniētia platonis in diſcipulo ſuo mēnone. ſci-
licet q̃ aut nihil contingeret ſciri. aut q̃ ſcire
nō eſſet niſi reminiſci. et ſic intellect⁹ non adi-
ſceret aliquid de nouo. ſed ſolū ea que prius no-
uit. ¶ Secūda cōcluſio tangit reprobationē
cuiusdā ſolutionis quā antiqui dabāt ad rati-
onē platonis. Erat autē ratio platonis hec. qz
ille qui oīa ſcit nihil adſcit. vel ſi aliquid adi-
ſcat ſuū adſcere nō eſt aliud q̃ reminiſci. ſed q̃
cūq̃ iperitus in quacūq̃ arte cognoſcit om̃ia.
ergo nihil adſcit de nouo. maiorē relinqt no-
tā. ſed minorē ſic declarat. accipiendo quēdā
im̃pitiū in geometria et in quacūq̃ alia ſciētia
quē iperitū interrogabat plato de principijs
geometrie per ſe notis. primo declarādo ſimi-
nos. et ex illis termis cōſtituendo principia p-
ſe nota. et ſic per ordinē procedēdo vſq̃ ad cō-
cluſiones. ad q̃ om̃ia interrogata vſq̃ ad cōclu-
ſiones verū per ſingula reſpōdebat ille iperit-
us. hoc autē nullaten⁹ facere potuiſſet. niſi il-
la prius cognouiſſet. ergo illā cōcluſionē pri-
us ſciebat anteq̃ in ſcientia geometrie inſtru-
eretur aliquo mō. et pari mō probaret q̃ ſcie-
bat principia et cōcluſiones oīm aliaꝝ ſciētia-
rū ateq̃ inſtrueret in eis. ¶ Secūdo ſic argu-
ebat plato. ſi quis ſciat iſtā vniuerſalē: om̃is
dualitas eſt par. et per eā velit adſcere iſtam
particularē ſcilicet q̃ hec dualitas eſt par. aut
ergo ſciēdo iſtā vniuerſalē: om̃is dualitas eſt
par: ſcitur ſimpliciter q̃ hec dualitas eſt par.
aut ſimpliciter ignorat. ſi ſimpliciter ſcitur et
adſcat. tunc adſcere erit ſcitoꝝ reminiſci. ſi ve-
ro ſimpliciter ignorat. ergo ſiml⁹ ignorabit iſta:
oīs dualitas e par. cū iſta dualitas quā tu non
ſcis eſſe dualitatē ſit vā. dualitas. ¶ Ad iſtud

argumētū reſpōdebant antiq̃ q̃ ſciēdo iſtas
om̃is dualitas eſt par: nō ſcitur vniuerſaliter
oēm dualitatē eſſe parē. ſed ſolū ſcitur illā vni-
uerſalitatē eſſe parē: quā preſcitur eſſe dualitatē.
¶ Iſta ſolutionē reprobant ariſtoteles duplici-
ter. pmo ſic. quia illud ſcitur cuius demōſtra-
tio habetur. ſed per demōſtrationē habetur
notitia de omni dualitate ſimpliciter. et non
ſolū de dualitate que preſcit eſſe dualitas. er-
go ſciēdo illā q̃ om̃is dualitas eſt par. ſci⁹ vni-
uerſaliter de omi dualitate q̃ ipſa e par. Se-
cūda ratio. nulla premiſſa demōſtratiōis acci-
piebat cū illo addito: quā tu ſcis eſſe dualita-
tē. ſed accipiebat ſimpliciter de omni dualita-
te. ergo etiā iſta cōcluſio: om̃is dualitas e par
ſcitur ſimpliciter de oī dualitate. et nō ſolū de
dualitate q̃ preſcit eſſe dualitas. ¶ Tertia cō-
cluſio tangit verā ſolutionē ad argumētū pla-
tonis que e hec. nō eſt incōueniens vt opinor
adſcere de nouo illud quod ſcim⁹. dū mō non
ſciam⁹ illud eodē modo quo adſcim⁹. vt ſi ſci-
amus cōcluſionē in vniuerſali. et adſcam⁹
eā ſimpliciter. id eſt i particulari. et i ppa forma.

Secundo Dubitatur. vtrū eodē actu
intellectus poſſint cognoſci
premiſſe et cōcluſio demōſtratiōis. ¶ Reſpō-
det per duas ſuppōſes. et duo dicta. ¶ Prima
ſuppōſitio. Im̃poſſibile ē plures actus intelli-
gendi ſimul eſſe in eodē intellectu. Patet per
auicēnā dicēte q̃ ſicut im̃poſſibile eſt idē corp⁹
diuerſis figuris figurari: ita im̃poſſibile eſt eūdē
intellectū diuerſis actib⁹ intelligēdi inſormari.
Et confirmatur. quia duo actus non videntur
habere maiorē incōpoſſibilitatē q̃ in finiti. er-
go ſi in eodē intellectu poſſent eſſe ſimul duo
actus intelligēdi etiā poterūt eſſe in finiti. qd ē
incōueniens. Itē ptingit plura ſcire. intelligere
vero nō. ſed hoc nō videtur verū niſi propē i
cōpoſſibilitatē actū: intelligēdi. et ppoſſibilita-
tē habitū. ergo licet plures habit⁹ poſſint ſi-
mul eſſe in eodē intellectu. nō tamē plures ac-
tus. ¶ Secūda ſuppōſitio. per aliū actū inte-
lectus noſter intelligit propōnē et extrema pro-
poſitionis ſeorſū ſūpta. Patet. quia intellect⁹
noſter duob⁹ actib⁹ intelligit diſtincte et ſeor-
ſū duo extrema pponis. et vno actu intelligit
totā propōnē. ergo alio actu cognoſcit intelle-
ctus noſter ipſā pponē et extrema illi⁹. ¶ Pri-
mū dictū. intellect⁹ noſter ſimul et vnicō actu
intelligit propōnē et extrema pponis ſeu tero

Posteriorum

minos propositionis et ipsa propositione. patet. quia intellectus noster duobus actibus distinctis intelligit terminos distincte. et postea definit esse illi duo actus. et tunc intellectus format unum tertium actum qui virtualiter continet perfectionem duorum actuum precedentium. et illo tertio actu intelligit simul totam propositionem et terminos eius. non tamen tamquam multa: sed pro quanto habent rationem unius complexi. ¶ Secundum dictum et si tribus diversis actibus intelligendi intellectus noster cognoscat distincte duas premissas syllogismi et conclusionem: tamen eodem actu potest simul cognoscere premissas et conclusionem. Prima pars patet. quia cuilibet obiecto intellectus correspondet proprius actus intelligendi sed due premissae seorsum superius et conclusio sunt tria diversa obiecta intellectus. ergo in intellectu correspondet eis tres diversi actus intelligendi. Secunda pars patet. quia intellectus uno primo actu intelligit maiorem. et postea alio actu distincto a precedente intelligit minorem. et postea intelligit applicationem siue practicationem premissarum ad conclusionem. et in fine discursus abiectis alijs actibus precedentibus format unum tertium actum virtualiter continere perfectionem actuum precedentium per quem simul intelligit conclusionem et principia. Et sic patet responsio ad dubium. ¶ Posset tamen probabiliter superaddi unum dictum scilicet quod non est impossibile plures actus intelligendi simul esse in eodem intellectu. quod patet. quia alius est actus quo intelliguntur extrema alicuius propositionis et ipsa tota propositio. quia primus a secundo separatur: sed illi duo actus simul stant in eodem intellectu. Impossibile est enim componere simplices terminos et propositionem intelligere sine intellectu simplici terminorum. ergo simul stant. ¶ Et confirmatur. quia alio actu cognoscitur extrema differentie. et ipsa differentia inter extrema. sed intellectus simul cognoscit aliqua extrema et ponit differentiam inter illa. ergo illi actus simul stant. minor videtur nota per aristotelem 2° de anima ubi videtur probare sensum commune cognoscere obiecta sensuum particularium per hoc quod ponit differentiam inter illa.

Tertio Dubitatur. utrum maiorem et minorem cognitionis simul tempore cognoscatur conclusio. ¶ Respondetur per tres distinctiones. et duo dicta. ¶ Distinctio prima est hec. maior et minor possunt dupliciter intelligi. uno

modo seorsum et distincte. Alio modo simul et coniuncte siue ut sunt pertractate. Dicunt autem premissae pertractate: quando minor scitur esse debite superius sub maiore. ¶ Secunda distinctio. aliqua dicuntur simul tempore dupliciter. uno modo simultate adaequationis. et sic illa dicuntur simul tempore que sunt in eodem tempore precise et adaequate ita quod tempus mensuras durationem unius precise mensurat durationem alterius. sic quod in quocumque tempore verum est dicere quod unum est: in eodem tempore verum est dicere aliud esse. et sic premissae applicatae et conclusio non cognoscuntur simul tempore. Alio modo aliqui dicuntur simul tempore simultate immediationis quod sic se habent quod unum est statim post reliquum. ita quod inter tempus mensurans durationem unius: et tempus mensurans durationem alterius: non est aliquod tempus medium. et sic cognitio premissarum applicatarum simul tempore cognoscitur conclusio. ¶ Tertia distinctio. duplex est cognitio. scilicet in universali. et in particulari. Cognitio in universali est cognitio alicuius non in se: sed in suo antecedente. sed cognitio in particulari est cognitio alicuius in se et in propria forma. ¶ Primum dictum. conclusio cognoscitur in universali simul tempore simultate adaequationis cum premissis applicatis. sed in particulari cognoscitur cum premissis applicatis simul tempore simultate immediationis. ¶ Secundum dictum. premissae pertractatae propria natura cognoscuntur quod conclusio. licet simul tempore. Prima pars patet. quia causa prior est natura suo effectui. sed cognitio premissarum applicatarum est causa cognitionis conclusionis. igitur cognitio premissarum prior est natura quam cognitio conclusionis. Secunda pars patet. quia posita causa totali sufficiente et non impedita ponitur effectus. sed cognitio premissarum applicatarum est causa totalis et sufficiente cognitionis conclusionis. ergo premissae applicatae simul tempore cognoscuntur cum conclusione.

Ad rationes Ante oppositas. ¶ Ad primam dicitur quod licet cognitio et questio adiuvare opponantur. non tamen questio et precognitio. ideo totae sunt questiones quod sunt cognitiones. non autem sunt totae precognitiones. ¶ Ad secundam patuit solutio ex primo notabili. ¶ Ad tertiam dicitur quod aristoteles in quarto methaphisice ostendit primum principium solum a posteriori et per rationes thopicas. et etiam in hoc libro non ostendit definitionem subiecti et passionis ut eas ostendat vel demonstrat sed ponit eas per modum

Primus

quarundā supponū. Et ad confirmationē patu
it solutio ex primo notabili.

Veritur Utrū due dif-
finitiones scire
sint in textu sufficiēter assigna-
te. Et videt qd nō, quia de en-
te scd3 qd ens ē sciētia, et tamē
ens non habet causas, ergo sci-
re nō acquirit per causā. Et secūdo sic, de cō-
tingētib' natis est sciētia, et tamē p'rigētia na-
ta possūt aliter se habere, ergo sciētia non est
eoz que nō possūt aliter se habere. Et tertio
sic, de rebus generabilib' et corruptibilib' est
sciētia, et tamē possunt aliter se habere, ergo
rē. Et in oppositū tamen est aristoteles.

Primo Sciendū qd pro declaratione
terminoz ponūt q' tuor di-
stinctiones. Et p'ia distinctio, scire scdm liconi-
ensē capif qd dupliciter, scz p'iter, pprie, et ma-
gis p'prie, et maxie p'prie. Sciētia p'iter capta
ē p'prehēssio cuiuslibet vitar, et sic sciūtur con-
tingētia erratica sine ad vtrūlibet. Sciētia p'
prie dicta ē cōprehēssio veritatis eoz que sēp
vel frequētius vno mō se habēt, et sic sciūtur
cōtingētia nata. Sed sciētia magis p'prie est
p'prehēssio veritatis eoz que sēp vno mō se
habēt, et sic in mathematici sciūtur p'cipia et
p'clusiones. Sciētia vō p'prie capta est
p'prehēssio veritatis eius qd ē immutabiliter p' cō-
prehēssione cause immutabilis i eēdo et in cau-
sando a q' ipsū habet esse immutabile, et sic capi-
tur in diffione scire. Et scda distinctio, duplex
ē modus scire, qdā ē scire simpliciter q' cogno-
scit res in p'culari et in p'prie forma. Ali' ē
modus scire scdm accidēs siue sophisticō mō
et est cognitio rei in alio, sicut qn p'iculare
cognoscit in vti, vel pars in suo toto, vel acci-
dēs in suo subiecto, vel effect' in sua causa, et si-
cut p'clusio cognoscit in p'missis. Et tertia di-
stinctio, bec ppō: scire est causā propter quas
res est cognoscere, potest habere duos sensus
prim' est cōposit', et tunc sic explicat', scire ē
cognoscere causā esse causā p'pter quā res est
et sic nō capif hic, quia tūc p'icula sequēs, s.
et quoniā illius ē causa superflueret. Ali' ē sē-
sus diuisus qui pōt sic explicari, scire ē cogno-
scere illā rē propter quā est illa res. Et quarta
distinctio, causa pōt dupliciter sciri, vno modo
absolute et seorsuz ab effectu, et talis cognitio
cause nō facit nō cognoscere effectum. Alio

modo potest cognosci causa respectie, vt scilz
ē applicata ad effectū, et sic facit scire effectū.

Secundo Sciendū est qd 2us capitulus
hui' tractatus cōtinet q' tu-
or partes. In quaz p'ia determinat de fine si-
logismi d'mōstratiui: q' finis ē scire, et cōtinet q' t-
tuor p'clusiones. Et quaz p'ma tāgit diffionem
scire, et est bec. Scire aut opinamur vnuq'dq'
simpliciter et nō sophisticō mō qd ē scdm acci-
dēs cū causā arbitramur cognoscere p'pter quā
res ē et quoniā illi' est causa, et nō est p'ringere,
aliter se habere. Hanc diffinitionē probat ari-
stoteles a signo p' communē estimationē omniū,
qz tā sciētes q' non scientes vtiunt aliq' mō sci-
re, sed oēs vtiuntur scire eo mō quo diffinitū est
ergo rē, mior patet, qz tā sciētes q' nō sciētes
opinant' se habere scientiaz qz credūt habere
causā et nō habēt, sicut sophistici, sed scientes
habēt causā et sciūt per causā, ergo signū ē qd
scire ē hā diffinitū. Et scda p'clusio tāgit vnu
correlatiū qd ē tale, cui' p'prie ē sciētia illud
ē impossibile aliter se habere. Et tertia p'clusio
se excusat de d'terminatiōe alioz modoz scire,
et est bec, si sit aliq' alius modus scire dicet in-
ferius. Et quarta p'clusio tāgit scda3 diffiones
scire, et est bec, scire est p' d'mōstrationē intel-
ligere. Et extra textū ē aduertēdū qd in p'ima
diffinitione scire tāgūt q' tuor p'clitōes q' vidē-
tur exigi ad hoc qd de aliq' p'prie habeat sciētia.
Nā p'imo requirit' causa ipsius scibilis, qd de-
notat per p'iam p'iculā, cū dicitur, cū cām
arbitramur cognoscere, et requirit' imediatō
cause, qd denotat per scdam p'iculā, scilz p'ro-
pter quā res ē. Tertio requirit' applicatō cau-
se ad effectū siue p'missaz ad p'clusiones, qd
denotat per illā p'iculā, et quoniā illi' ē cau-
sa. Quarto requiritur p'prietas cōclusionis sci-
bilis et cause eius scilicet p'missaz, qd tāgit
p' istā p'iculā, et nō ē p'rigere aliū se habere.

Tertio Sciendū qd circa hunc textū in-
cidūt tres difficultates. Et p'ia
est bec, vtrū ad p'fectā notitiā alicui' necesse sit
oēs cās cognoscere. Et r'ndet' p' ynā distinctio-
nē, et duo dicta. Et distinctio est hā, duplicif pōt
aliquid sciri p'fecte, vno p'fectiōe certitudinis et
enidētie, et sic illud scitur p'fecte de quo habe-
mus notitiā certā et enidētē per p'cipia certū
tudinalif et enidētē nota. Alio mō scit' aliqd
p'fecte p'fectione totalitat' et completiue, et sic
illa cōclusio scitur p'fecte isto mō que scitur

evidenter per oia media per que pōt sciētifi-
ce demonstrari. ¶ Primū dictū. ad perfecte ali-
quid sciendū perfectione certitudinis et euidē-
tie nō est necesse scire quālibet cām ei. patz.
quia quelibet causa ē mediū sufficiens ad cau-
sandū notitiā sciētificā de suo effectu. sed qū-
bet talis notitia est perfecta perfectione cer-
titudinis et euidētie. ergo rē. ¶ Secundū dictū
ad perfecte aliqd sciendū perfectione totalita-
tis et cōplētine necesse ē cognoscere quālibet
causā eius. qz alias non scirent omnia media
per que talis effect⁹ natus est sciri. ¶ Secūda
difficultas. vtrū obiectū scibile debeat esse ne-
cessariū et incorruptibile. ¶ Respōdet p tres
distinctiones. et duo dicta. ¶ Prima distinctio
est hec. duplex est obiectū scibile. scilicet pple-
xū. sicut cōclusio. Aliud ē incōplexū. sicut sub-
iectū cōclusionis. ¶ Secūda distinctio. duplex
ē necessitas. quedā ē necessitas que ē differē-
tia vel passio ppōnis. et talis opponit falsita-
ti. et sic illud ē necessariū qd nō potest eē falsū
Alia ē necessitas que ē differētia entis. et illa
opponit non entitati. et sic illud ens dicit⁹ ne-
cessariū qd nō pōt esse nō ens. ¶ Tertia disti-
ctio. quiditas significata per subiectū cōclusi-
onis habet duplex esse. quoddā ē esse qditati-
nū. et tale esse habuit ab eterno incorruptibi-
liter et immutabiliter. habet etiā esse existētie qd
de nouo acgrit per actionē generātis. et secū-
dū tale esse quelibet res creata ē corruptibilis.
ac etiā possibilis aliter se habere. ¶ Primū di-
ctū. obiectū scibile cōplexū est necessariū ne-
cessitate opposita falsitati. patet. quia tale ob-
iectū est cōclusio demonstrationis que nūq po-
test esse falsa. ergo rē. ¶ Secundū dictū. obie-
ctū scibile incōplexū necessario et incorruptibi-
liter est ens. et habet esse qditatiū immutabile
et impossibile aliter se habere. ¶ Tertia difficul-
tas. vtrū propōnis scibilis notitia sit sciētia p-
prie dicta. ¶ Rōndetur per duas supposi-
tiones et vnū dictū. ¶ Prima suppo ē hec. pro-
positio scibilis est ppō necessaria et dubitabi-
lis nata fieri euident per propositiōes neces-
sarias et euidentes per discursū sillogisticū ad
ipsā applicatas. ¶ Secūda suppo. ad β q aliq
ppositio sit propriissime scibilis: q̄tuoꝝ cōdi-
tiones requirunt. ¶ Prima q sit necessaria. patz
per istā particulā. et nō ē ptingere aliter se ha-
bere. per quā excludunt euidentes notitie pro-
positiōnū cōtingētū que nō sūt sciētifice. Se-

cunda cōditio. q sit dubitabilis. quia quelibz
cōclusio demonstratiōis ē questio vere scibilis.
modo q̄stio ē dubitabilis propo. et per hoc ex-
cludunt oēs ppōnes per se note que ex q non
sūt dubitabiles: nō sūt etiā scibiles. Tertia cō-
ditio. q talis propositio sit nata fieri euident
per priores propositiōes necessarias et euidentes
et per hoc excludunt alique ppōes necessarie
et dubitabiles que sūt nate fieri euidentes per
perientiā. sicut ista: ignis ē calidus. ¶ Quarta
cōditio. q tales premisse applicent cōclusioni
per discursū sillogisticū. ¶ Dictū ē istud. cuius
libet ppositiōis scibilis cui cōpetunt condi-
tiones prius posite notitia ē sciētifica proprijs
sime dicta. Patet per diffinitionē ppositiōis
scibilis propriissime dicte prius posite.

Conclusio Respōsalis. Due diffinitio-
nes scire sunt in textu sus-
ficiēter posite. patet ex dictis in 2° notabili.

Primo Dubitatur. vtrū due diffinitio-
nes demonstratiōis sint i textu
sufficiēter posite. ¶ Pro respōsione supponit
q aristoteles in secūda parte hui⁹ capituli de-
terminat de sillogismo demonstratiuo. et cōtinet
qngz cōclusiōes. ¶ Quaz prima tāgit diffiniti-
onē demonstratiōis sūptā ex parte finis. et est h.
Demonstratio ē sillo^o apoditicō. id est faciēs sci-
re. Dicit⁹ enī apoditicō. ab ypos qd est de. et di-
sus qd est disciplina. quasi sillo^o disciplinalis.
vel sillogism^o de disciplina. Et addit aristo. q
demonstratio dicitur esse sillo^o disciplinalis si-
ue scēlialis nō quia ea vterentur alie sciētie:
sed quia in habēdo eā demonstrationē etiam
habem^o sciētia. ¶ Secūda cōclusio tāgit diffi-
nitionē demonstratiue sciētie siue sillogismi de
monstratiui sūptā ex parte materie. et ē hec.
Sillogism^o demonstratiu^o est sillogism^o procedēs
ex primis veris et immediatis notiozib^o et prio-
ribus causisqz cōclusionis. Et addit aristoteles
q talis demonstratio pcedit ex proprijs. eo q
procedit ex principijs primis et veris. Princi-
pia autē prima et vera sūt propria. ergo demō-
stratio procedit ex proprijs. ¶ Tertia cōclusio
tāgit differētiā inter sillogismū simplr. et sillo-
gismū demonstratiuū: quia sillogism^o simpli-
citer non necessario pcedit ex premissis veris
et immediatis. et ideo non facit sciētia. sed sillo-
gismus demonstratiu^o necessario procedit ex
premissis veris primis et immediatis. et agene-
rat sciētia. ¶ Quarta cōclusio declarat par-

Primus

riculas positas in diffinitione materialis demonstratiois. et primo probat qd sillogism^{us} demonstratiuus procedat ex veris. qz conclusio demonstratiouis est vera. ergo et premissae sunt vere. tenet prima. qz conclusio vera non scitur nisi ex premissis veris. an^{te} patz. quia qd non est non contingit scire. vt qd dyametros sit symetros. Secundo probat qd procedit ex primis immediatis et indemonstrabilib^{us}. qz conclusio non scit nisi per demonstrationem. vel ergo premissae illi^{us} demonstrationis sunt indemonstrabiles. vel non. si sic habetur propositum. si non. ergo per eas non scietur conclusio nisi secundum accidens. eo qd tales premissae non faciunt scire conclusionem nisi prius fuerint demonstratae. Tercio probat qd procedat ex causis. quia conclusio scitur per premissas. qd premissae sunt cause conclusionis. tenet prima. qz scire est causa rei cognoscere. Quarto probat qd procedat ex priorib^{us} et notiorib^{us}. quia procedit ex causis. ergo procedit ex notiorib^{us} et priorib^{us}. tenet prima. quia ois causa est prior et notior suo effectui. Et subdit qd premissae non solum sunt priores altero modo scilicet in essendo. sed etiam in intelligendo et sciendo. Quinta conclusio est hec. priora et notiora dicuntur dupliciter. scilicet simpliciter. et quo ad nos. non enim idem est prius natura. et prius quo ad nos. neqz natura notius. et notius notius. dicuntur autem quo ad nos priora et notiora que sunt proximiora sensui. Sed illa dicuntur priora et notiora simpliciter. que sunt a sensu remotioniora. cuiusmodi sunt vniuersalia. singularia vero sunt sensui proximiora. Et subiungit qd demonstratio procedit ex propriis. quia demonstratio procedit ex primis. vt patuit. qd procedit ex propriis. Idem enim dico primum et proprium.

Secundo Dubitatur. verum ista consequentia sit bona. qd non est non est scire. ergo demonstratio procedit ex veris. Et videtur qd non. quia verum procedit aliquando ex falsis. ergo si conclusio sit vera non oportet premissas esse veras. In oppositum arguitur per philosophum qui facit illam consequentiam. Pro responsione premitte vna suppositio. scilicet qd hec propositio demonstratio facit scire conclusionem: potest habere duos sensus. vno modo qd sit locutio gratia partis eo modo quo dicimus sanari qd torax sanat. et sic demonstratio facit scire conclusionem. quia vna pars demonstratiouis scilicet et premissae facit scire conclusionem. Alio modo potest esse locutio gratia totius. et sic demon-

stratio non facit scire conclusionem ex quo conclusio est pars integralis demonstratiouis. Tunc respondet ad dubium affirmatiue: quod patet. quia bene sequitur. qd non est non scit. qd scitur est verum. et ultra qd scitur est verum. ergo qd scitur illud scit ex veris. et per. prima demonstratio procedit ex veris. prima prima probatur. quia bene sequitur: qd non est non scit: ergo quod scit est. per primam e contrario. Et ultra qd scit est ergo qd scitur est verum. quia idem est esse et esse verum. 2° consequentia patet. scilicet ista: qd scit est verum: ergo qd scit illud scitur ex veris. qz verum non sequitur ex falsis propter qd nec demonstratiue. vt patuit secundo priorum. Et per hoc patz qd sit conclusio ad rationem concludentem oppositum.

Tercio Dubitatur. verum non ens possit sciri. Respondet per duas distinctiones. et vnu dictum. Prima distinctio est hec. duplex est non ens. quoddam est non ens simplex. et sic quelibet propositio falsa est non ens. Aliud est non ens incomplexum. et sic illud qd est impossibile esse vel prohibitum dicitur non ens. sic chymera. Secunda distinctio. propositio falsa potest dici ens simplex dupliciter. vno modo intrinsece et formaliter ita qd etitas propositiouis false sit entitas simplex. et sic quelibz propositio falsa dicitur ens simplex. Alio modo extrinsece et ab obiecto siue significato eius. et sic illa propositio est ens simplex cuius significatum totale est ens. sic qd est ita sicut ipsa significat illa autem propositio cuius significatum totale est non ens dicitur esse non ens simplex. Dictum est istud. nullum non ens est scibile. Patet primo idem esse incomplexum. quia ois scibile incomplexum est diffinibile. sed non ens incomplexum non est diffinibile. ergo nec scibile. 2° patz idem de non ente incomplexum. quia nullum falsum est scibile. sed non ens simplex est falsum. ergo non ens simplex non est scibile. maior patet. quia demonstratio debet procedere ex veris premissis que sunt cause conclusionis. sed verum non est causa falsi. ergo et. Et si querat quomodo premissae sunt cause conclusionis. Respondet qd premissae demonstrationis possunt capi tripliciter. vno pro ipsis propositionibus vocalibus ex quibus demonstratio inferatur vna conclusio vocalis. et sic premissae non sunt cause conclusionis qz vna vox non est causa alterius vocis. Alio modo possunt capi premissae pro suo totali significato. et etiam conclusio pro suo totali significato. et sic premissae sunt cause totius.

Duplex est non ens

2° b.

Complexum

2° m.

Posteriorum

talis conclusionis. quia sic esse sicut significatur per premissas est causa quare sic est sicut significatur per conclusionem. Tercio modo potest capi premissas pro notitiis causarum. et conclusio pro notitia conclusionis. et sic premissas sunt cause conclusionis. quia notitia siue cognitio illarum premissarum. est causa cognitionis conclusionis.

Ad rationes Ante oppositum. **¶** Ad primam dicunt quod licet entis in sua simplici quidditate considerati non sit aliqua causa: tamen entis considerati per habitudinem ad passionem demonstrabiles de ipso est bene aliqua causa per quam de eo demonstrant ille passionem. **¶** Ad secundam dicunt quod licet contingit nata non sint semper: tamen propositiones in quibus predicantur eorum propria de ipsis sunt necessarie et semper vere. **¶** Ad tertiam dicunt quod licet res naturales sint corruptibiles in esse extrinsece: sunt tamen incorruptibiles quantum ad esse extrinsece et quidditativum earum. **¶** Et hec de questione.

¶ Veritur quod propositio immediata sit per se nota. et contra. **¶** Et arguitur quod quilibet propositio immediata sit per se nota. quia omnis propositio indeterminabilis est per se nota. **¶** Quod quilibet propositio immediata est per se nota. maior pars quia propositio indeterminabilis potest esse nota per se et non per aliud quia tunc esset demonstrabilis. **¶** Et est per se nota. **¶** Secundo sic. illa propositio est per se nota quia non est altera prior neque notior. sed propositio immediata est huiusmodi. ergo etc. **¶** Tercio arguitur sic. probando quod non omnis propositio per se nota sit immediata. quia aliqua talis est demonstrabilis. ergo non est immediata. **¶** In oppositum tamen est aristoteles.

¶ Primo Sciendum est quod pro declaracione terminorum ponuntur due diffinitiones. **¶** Quare prima est propositionis immediate. que sic in textu diffinitur. **¶** Propositionis immediata est quod non est altera prior neque notior. **¶** Secunda diffinitio est propositionis per se note. que sic a quibusdam diffinitur. **¶** Propositionis per se nota est propositio immediata quod vel alia sibi equalis in significando nata est esse naturaliter nota cuilibet veteri ratione absque indigentia notitie alicui extrinsece. **¶** Ex qua diffinitione eliciuntur quatuor conditiones requirite ad hoc quod aliqua propositio sit per se nota. **¶** Prima est quod sit propositio immediata. quia propositio per se nota sicut dignitas est species propositionis immediate.

Ex quo sequitur quod nulla propositio demonstrabilis est per se nota. cum nulla talis sit immediata. **¶** Secunda conditio quod talis propositio nata sit esse naturaliter nota cuilibet. vel saltem aliqua sibi equalis in significato. **¶** Quia eadem est propositio numero cuilibet non est per se nota. **¶** Tercia conditio quod sit nata esse nota cuilibet veteri ratione. et per hoc excluduntur aliquae propositiones que licet sint certitudinaliter note alicui: non tamen cuilibet. **¶** Quarta conditio quod sit nota absque indigentia notitie alicui extrinsece: quia tunc non esset per se nota sed per aliud extrinsecum posset notificari. non tamen per hoc excluditur notitia terminorum quia ipsa non est extrinseca sed intrinseca propositioni. et huic diffinitioni satis concordat diffinitio propositionis per se note a scoto posite: pro qua permittuntur due suppositiones. **¶** Quare prima est. nulla propositio potest alicui intellectui esse nota sine notitia suorum terminorum sed omnis oratio sit nota per suos terminos. ut patet per philosophum primo huius dicente quod prima principia cognoscimus inquantum terminos cognoscimus. **¶** Secunda suppositio est h. cum dicitur propositio per se nota. hec determinatio per se non excludit generaliter quodcumque quod potest esse causa notificationis propositionis. sed solum excludit quacumque causam vel rationem quod est extra per se conceptum propositionis per se note. **¶** Prima pars patet. quia non excludit terminos. ut dicebat prima suppositio. nulla enim est propositio per se nota seclusa notitia terminorum. **¶** Secunda pars patet. quia hec determinatio per se excludit omne illud quod potest esse medium ad demonstrandum tale propositionem sed tale medium oportet esse extra per se conceptum terminorum. vel saltem alteri terminum propositionis. **¶** Ex his duabus suppositionibus inferuntur talis diffinitio propositionis per se note. Est enim illa que ex propriis terminis quod sunt aliquid eius. et non per aliquid aliud quod sit extra terminos habet evidentiam veritatem. hoc est. quod per nullam aliam veritatem complexam cuiuscumque propositionis habet evidentiam. ut ista: omne totum est maius sua parte.

¶ Secundo Sciendum quod in tertia parte huius capituli docet aristoteles de propositione immediata. et intendit decem conclusiones. **¶** Prima conclusio ostendit quid sit principium demonstrationis. et est hec. quod principium demonstrationis debet esse propositio immediata. **¶** Secunda conclusio est hec. propositio immediata est quia non est alia prior. **¶** Tercia conclusio est hec. propositio est enunciationis altera pars enunciationis

Ex quibus patet ad hoc quod aliqua propositio sit per se nota quod sit

immediata
naturaliter nota cuilibet
et sit nata cuilibet veteri ratione
est nota absque indigentia notitie

Primus

vnū de vno. Quarta conclusio est hec. propositio dyalectica est q̄ similiter accipit quālibet partē contradictionis indistincte. Quarta p̄ est h. propō demonstratiua ē propō accipiens determinate alterā partē contradictionis. scilz partē verā. Sexta conclusio ē hec. enūciatio ē que accipit quālibet partē contradictionis. Septima conclusio. cōtradictio ē oppositio cui⁹ secundum se non est dare mediū. Octaua conclusio est hec. affirmatio ē pars contradictionis affirmans aliquid de aliquo. Sed negatio ē pars contradictionis enūciās aliquid ab aliquo. Nona conclusio innit quādam diuisionē. et diffinit mēbra ill⁹ diuisionis. diuisio ē hec. propōnū immediatā. alia est positio. alia vero dignitas. Positio ē propō imediata quā nō contingit demonstrare. et quā nō est necesse quēlibet adscēre habere. id est non est necesse illuz qui debet edoceri in aliq̄ sciētia cognoscere q̄ talis positio sit vera. Sed dignitas est maxia quā nō ē necesse demonstrare. tamē est necesse quēlibet docēdum habere. Et q̄ sint aliq̄ tales maxie probat aristoteles. quia in vsu cōmuni cōsueuerūt ponere quādam maxias. ergo signū est q̄ sūt aliq̄ maxie. Decima conclusio tāgit diuisionē pōnis. et diffinitiones mēbroz eius. Diuisio est h. positio nū alia ē suppositio. et alia est diffinitio. Suppositio ē positio quālibet partē enūciatiōis accipiens. scilicet affirmatiuā. et negatiuā. Sed diffinitio nō est accipiens quālibet partē enūciatiōis. q̄ aut diffinitio sit positio et nō suppositio probat aristoteles. primo primā partē. qz in diuisibile secundū quāritatē est diffinitio unitatis. et tamē est positio quia arismetice ponit eā. igitur zc z^m patet. qz indiuisibile scdm quāritatē. et esse indiuisibile scdm quāritatē. non sunt idē. sicut nō ē idē unitas et esse unitatem sed p̄mū scilicet indiuisibile scdm quāritatē est diffinitio. z^m vero qd est esse indiuisibile scdm quāritatē est suppositio. ergo diffinitio nō ē suppositio.

Tertio Sciendū est q̄ circa hūc textuz incidūt tres difficultates. Prima est. qualiter differūt propositio dyalectica. et enūciatio. Et videt q̄ sint idē. quia vtriusq̄ p̄perit eadē diffinitio scilz hoc qd est similiter accipere quālibz partē contradictionis. Rūdet p̄ vnā diffinitionē. quia propōis duplices sūt partes. quedā sūt partes integrales. vt subiectū et predicatū. et de istis nihil est ad p̄ns. Alie sunt partes subiectiue. et iste sunt dupli-

ces. quia quedam sumūtur ex parte forme siue copule propositionis. cuiusmodi sunt propositio affirmatiua. et propositio negatiua. Alie sunt que sumūtur ex parte materie vel conditiones materiales propositionis. cuiusmodi sunt verum. falsū. necessarium. probabile et improbabile. et isto modo capitur in proposito. in diffinitione propositionis dyalectice. sed primo modo sumebatur in diffinitione enūciatiōis. Secunda difficultas. ad quid potest cognosci si aliqua propositio sit imediata. Respondetur q̄ per duas conditiones que ex textu eliciuntur. Prima conditio est q̄ talis propositio sit vera. Secunda conditio est. q̄ predicatū talis propositionis de nullo primo predicetur q̄ de subiecto. Ex quo sequitur q̄ nulla conclusio demonstrabilis est propositio imediata. Ex textu etiā habentur due conditiones requisite ad hoc q̄ aliqua propositio possit esse positio. Quarū prima est. q̄ non sit demonstrabilis. Secunda conditio est q̄ nō sit necesse q̄ quilibet adscēs volens doceri assētiat ei. siue sciat eam esse veram. Similiter ex textu possunt elici due conditiones ipsius dignitatis. Prima conditio est q̄ sit propositio imediata. Secunda est q̄ sit nota cuiuslibet quibz debet edoceri. et ista aliquando vocatur maxia. aliquādo vero cōmunis animi p̄ceptio. et quandoq̄ propositio per se nota. Tertia difficultas est hec. vtrum omis propositio in qua predicatū est de diffinitione quiditatis subiecti sit per se nota. et etiā econtra. Respondetur primo ad primā partē. et hoc negatiue. quia aliqua talis propositio cognitio terminis potest esse dubia vtrū ratiōe. ergo nō quēlibet talis est per se nota. tenet cōsequētia. per diffinitionē propositionis per se note superius positā. antecedēs patet de ista propositio albedo est color que est dubia ceco. et etiam de istis propositionibz. intellectus ē substantia. intellectus est qualitas. q̄ multis philosophis sunt problematice. Dicitur secundo q̄ nō cuiuslibet propositionis per se note predicatū est de diffinitione quiditatis subiecti vt patet de ista. si aliqua eide m sūt equalia. illa inter se sunt equalia.

Conclusio Responsalis. Quelibz propositio p̄ se nota ē imediata. sed nō eō. Patz. qz ppō per se nota et dignitas idē sūt. sed dignitas est species propositiois

Quarta conclusio

Partes p̄pōis alie sūt

Subiectiue alie

Ex parte forme siue copule

Posteriorum

immediate. ergo etiam propositio per se nota est species propositionis immediate. Secunda pars patet. quia propositio in qua predicatum est de diffinitione quod tatiua subiecti est immediata. sed non omnis talis est per se nota. Et hec de questione:

Primo Dubitatur. utrum sit necesse magis credere et scire principia quam conclusionem. Et videtur quod non. quia contingit per sensum credere conclusioni sine demonstratione: ut si quis videret lunam eclipsari haberet credulitatem de hac conclusione luna eclipsatur. et tamen ignoraret principia illius conclusionis. **Secundo** sic. credulitas conclusionis est acquiribilis per plura media. ergo magis est credendum conclusioni quam principiis. tenet prima. quia quodlibet medium demonstrationis auget credulitatem demonstrationis per ipsum demonstrare. **Respondeo** tunc ad dubium supponendo quod aristoteles in quarta parte huius capituli comparat notitiam premissarum ad notitiam conclusionis penes magis et minus. et interducat quattuor conclusiones. Quamvis prima est hec. in omni demonstratione principia sunt magis nota quam conclusio. Patet. quia illa que sunt scita et propter quod alia sciuntur sunt magis scita. sed principia demonstrationis sunt magis scita. et propter ipsa sciuntur conclusiones. ergo ipsa sunt magis scita. maior patet. quia propter unum quodque tale. et illud magis. ut illud propter quod amamus magis est amatum. ut si quis amat magistrum propter discipulum: tunc magis amat discipulum. **Secunda** conclusio. impossibile est magis scire conclusionem quam principia. Pro cuius probatione ponitur a linconio tres suppositiones. Prima est hec. principiorum demonstrationis quedam sunt indemonstrabilia simpliciter. scilicet que non contingunt id est non sequuntur ex aliquibus prioribus et que possunt demonstrari. Alia sunt principia que sunt simpliciter demonstrabilia et contingunt id est sequuntur ex aliquibus prioribus principis per que possunt demonstrari. **Secunda** suppositio. notitia conclusionis demonstrare vocatur scientia. sed notitia principiorum siue illa sint indemonstrabilia simpliciter siue indemonstrabilia secundum quod: tamen respectu conclusionis demonstrare illos notitia vocatur intellectus. **Tertia** suppositio. ex quo cognitio principiorum que est intellectus est melior dispositio quam scientia. hic est quod habes habitum huiusmodi principiorum vocatur in proposito melius dispositus quam sciens. et habes notitiam conclusionis vocatur sciens.

His suppositis formatur sic ratio a linconio. se. quia necesse est magis scire principia quam conclusionem. ergo impossibile est magis scire conclusionem quam principia. antecedens patet. quia neque sciens neque melius dispositus quam si contigerit sciens magis scit que scit. id est conclusiones quam ea scilicet principia que non contingunt id est non sequuntur ex aliquibus prioribus. ergo sciens et melius dispositus quam sciens magis scit principia quam conclusionem. et per consequens non magis scit conclusionem quam principia. Et confirmatur. quia propter unumquodque tale et illud magis. sed sciens et magis dispositus quam sciens assentit conclusioni propter premissas. ergo magis scit premissas. **Tertia** conclusio. non solum oportet magis cognoscere principia quam conclusionem. imo nihil debet esse notius in scientia quam ipsa principia. Hanc conclusionem non probat aristoteles sed ex dictis relinquit notam. Posset tamen sic probari. quia omnis propositio scita vel est principium. vel conclusio. a sufficienti divisione. sed conclusio non est magis scita quam principia. ut patuit in questione precedenti. ergo in scientia nihil magis scitur quam principia. Ex hac conclusione infert aristoteles unum correlativum quod est quarta conclusio. scilicet quod sicut nihil est notius in scientia principis veris in suaveritate sic etiam nihil est notius in falsitate oppositorum principiorum ex quibus fit syllogismus contrarie deceptionis. patet. quia oportet scientem per demonstrationem simpliciter esse omnino credibilem conclusionis demonstrare ex principis. quod non contingeret si opposita principiorum non essent evidenterissima in falsitate. quia quanto quis dubitat de falsitate oppositorum: tanto dubitat de veritate illorum principiorum. ut si dubitet de illis principis non poterit simpliciter adherere principis. ergo neque conclusioni. et per consequens non habebit evidenterissimam notitiam de conclusione. **Ad rationes** dubie respondetur per tale distinctionem. notitia siue credulitas conclusionis potest dupliciter acquiri. uno modo per sensum siue per experientiam sensitivam. et sic conclusio potest esse magis cognita quam principia. illa tamen notitia non est scientifica. Alio modo potest acquiri per demonstrationem. et hoc dupliciter. uno modo quia vel per unam demonstrationem tantum. et sic credulitas principiorum est maior credulitate conclusionis. Alio modo potest acquiri per plures demonstrationes. et tunc stat credulitate conclusionis esse maiorem quam credulitas

principiorum. quia que libet demonstratio auget credulitatem conclusionis in certo gradu. ideo poterunt fieri tot demonstrationes quot conclusio habebit plures gradus credulitatis quam ipsa prima.

Secundo

Dubitarum utrum ista propositio sit vera: propter unumquodque tale: et illud magis. R. videtur per unam distinctionem. et unum dictum. Distinctio est hec. hoc aduerbiu magis potest dupliciter accipi. uno modo intensiue ut scilicet dicitur intensio forme. et sic non capitur in proposito. Alio modo capitur ut dicitur prioritate ordinis. et sic sumitur in proposito. Dictum est istud dicta propositio est vniuersaliter vera: duabus additionibus obseruatis. Prima additio. quod predicatum dicatur vniuoce de causa et causato. Secunda conditio. quod predicatum dicatur secundum magis et minus de causa et causato. accipiendo magis et minus non ut dicitur intensio vel remissione sed ordinem prioritatis et posterioritatis. Ex quo sequitur quod ista est vera: pater est magis homo quam filius. quia pater est prius homo quam filius. Aliter respondetur alij dicentes predictam propositionem esse veram: quattuor conditionibus obseruatis. Prima est. quod arguatur in causa sua vniuocis. Id est quod predicatum in quo fit comparatio conueniat utriusque comparabiliu. ideo non sequitur aer est calidus propter solem. ergo sol est magis calidus. quia caliditas non inest formaliter sed tantum effectiue soli. Secunda conditio quod arguatur in causa per se. scilicet quod unum illorum que fit adinuicem comparantur sit causa alteri. non solum in essendo simpliciter: sed etiam in essendo tale. propter cuius defectum non sequitur: domificator et domus sunt alibi. sed domus est propter domificatorem. ergo domificator est magis albus. quia licet domificator sit causa per se domus. non tamen est causa per se domus albe. Tertia additio. quod predicatum in quo fit comparatio participet secundum magis et minus ab extremis comparatis. ideo non sequitur: filius est homo propter patrem. ergo pater est magis homo quam filius. quia esse hominem non est natum ab alio participari secundum magis et minus. Quarta conditio. quod sit causa sufficiens et adequata respectu illius effectus. ita quod non possit effectus produci ab alia causa. ratione cuius non sequitur: homo est ebrius propter vinum. ergo vinum est magis ebrius. quia vinum non est totalis causa inebriationis. sed propter hoc regressus sumi ad cerebrum. ligatio sensuum. et alia huiusmodi. Et hec de dubio.

Tertio

Dubitarum utrum stet principiorum et conclusionis esse eundem habitum numero. et quod

habitus principiorum sit notior habitu conclusionis. R. Respondetur per tale distinctionem. Principia possunt cognosci dupliciter. uno modo in instanti discursus. Alio modo in instanti immediate sequenti discursu. Intellectus enim prius format unum actum intelligendi per quem cognoscit maiorem. et ex illo actu frequenter elicitur generatur habitus maioris. et cessante illo actu format intellectus alium actum per quem cognoscit minorem. et ex tali actu frequenter elicitur generatur habitus minoris. cessante vero illo actu format intellectus virtute illorum duorum habituum unum tertium actum qui continet perfectionem actuum precedentium per quem similiter cognoscit principia et conclusionem. et ex tali actu frequenter elicitur generatur unum habitum quo cognoscimus principia et conclusiones. qui tamen realiter distinguitur a duobus actibus precedentibus. Ex quo patet responsio ad dubium. quia licet idem numero sit habitus principiorum et conclusionis. tamen habitus principiorum erit intensior habitu conclusionis. et hoc intelligendo de distinctis habitibus principiorum et conclusionis. Ex quibus inferuntur duo correlaria. Primum. quod nullus est melius dispositus quam scies. quia scies non solum habet habitum principiorum: sed et conclusionis simul. Secundum correlarium quod habens habitum principiorum in quantum talis est melius dispositus quam scies siue habens habitum conclusionis in quantum talis.

Ad rationes

Ante oppositum. Ad primum. Antequam dicatur quod licet nulla propositio immediata possit esse nota per demonstrationem. tamen multe propositiones immediate cognoscuntur per experientias que est notitia extrinseca illi propositioni. ideo multe sunt propositiones immediate que non sunt per se note. Ad secundam dicitur quod licet propositio immediata sit prior et notior in suo genere: non tamen simpliciter. Ad tertiam dicitur quod licet ista propositio immediata: omne totum est maius sua parte sit demonstrabilis demonstratione quod est: non tamen demonstratione propter quod.

Veritur Utrum sit possibile circulariter demonstrare. Et videtur quod sic. quia causa potest demonstrari per effectum. et effectus per causam. ergo contingit circulariter demonstrare. Secundo sic. cause sibi inuicem sunt cause. ut habet philosophus. ergo poterunt sibi inuicem demonstrari. et per consequens possibile est circulariter demonstrare. Tertio sic. contingit

Posteriorum

fillogizare circulariter. ut prius patuit in secundo priorum. ergo et circulariter demonstrare. tenet consequentia. quia termini fillogismi demonstratiui sunt magis susceptibles fillogizatiōis circularis quā fillogismi simpliciter. quia termini demonstrationis sunt convertibiles. In oppositū tamen est aristoteles.

*demonstratio
circularis*

Primo Sciendū est quod pro declaratione terminorum ponitur una diffinitio. et una distinctio. Diffinitio est hec. demonstratio circularis est que ex conclusione prioris demonstrationis cum convertente unius premisse infert aliam premissam. sicut dicebat de fillogismo circulari in secundo priorum. Distinctio est hec. quadrupliciter potest intelligi fieri demonstratio circularis: uno modo variando genus demonstrationis scilicet demonstrationem quia est in propter quod. vel e contra. quia quando esse alicuius cause est ignotum: et esse sui effectus est notum. tunc contingit per demonstrationem quod est demonstrare causam per effectum si vero esse cause sit notum. et esse effectus sit ignotum. tunc per demonstrationem propter quod contingit effectum demonstrare per causam. Secundo modo contingit circulariter demonstrare variando unum genus cause in aliud genus cause. ut demonstrando causam finale per efficientem. et e contra. Tercio modo quando notitia alicuius conclusionis accipitur per plures demonstrationes tunc conclusio potest esse notior quilibet premissarum seorsum superius. ideo conclusio potest assumi ad demonstrandum quālibet premissa. Quarto modo quando conclusio solum demonstrat per unam demonstrationem et ipsa assumitur ad probandum et demonstrandum aliquā premissam. non variando genus demonstrationis nec genus cause. et tale genus demonstrationis circularis est impossibile. Alię autem demonstrationes sunt omnes veritate et possibiles.

*Scientia
principia*

Secundo Sciendū est quod in hoc quarto capitulo excludit aristoteles duos errores antiquorum circa prius dicta incidentes. et continet quicquid conclusiones. Quarum prima tangit illos duos errores. et est hec. Ex quo dictum est principia esse magis credibilia quā conclusiones. et etiam quod nihil magis sciatur quā principia: videtur sequi quod principiorum est scientia. ideo antiqui ignorantes equocatione huius nominis scientia inciderunt in varios errores. Quidam enim dixerunt quod nihil potest sciri. Alii autem dixerunt quod omnium scilicet tantum principiorum quā conclusionum est scientia per demonstrationem. et propter hoc posuerunt demonstrationem cir-

cularē per quā principia demonstrarent. sed neutrum illorum dictorum est verum neque necessarium ut dicit aristoteles. Secunda conclusio tangit motiui primi erroris. quia principia non sciuntur. ergo nihil potest sciri. tenet prima: quia si principia non sciuntur nec etiam sciuntur ea quę sequuntur ex eis. aut patet. quia vel esset processus in infinitum in principijs. vel statim. si primum: tunc principia non sciuntur. quia impossibile est infinita pertransire. si sit statim in principijs tunc erunt aliqua principia quorum non erit demonstratio. et per primum neque scientia. et si ipsorum non sit scientia: tunc nullorum erit scientia. quia si non contingit scire principia non contingit ea scire que sunt ex his. conclusiones enim non sciunt simpliciter neque proprie sed solum ex additione si principia sciuntur. Tertia conclusio tangit motiui secundi erroris. et est tale. omne est demonstratio. ergo omnium est scientia. antecedens patet. quia possunt per se iuncte circulariter demonstrari. Quarta conclusio tangit solutionem primi motiui ponendo tale conclusionem. non omnis scientia est demonstratiua id est per demonstrationem acquisita. sed aliquorum est scientia indemonstrabilis. Patet. quia principiorum est scientia et non demonstratiua sed indemonstrabilis. ergo non omnium est scientia demonstratiua. minor patet. quia statim est in principijs. ergo scientia ipsorum non est demonstratiua. et sic principia non sciuntur per priora. sed per seipsa cognitio suis terminis. nam principia cognoscimus in quantum terminis cognoscimus. Quinta conclusio tangit solutionem secundi motiui. et est hec. impossibile est simpliciter circulo demonstrare. patet tribus rationibus. Prima ratio est hoc. omnis demonstratio sit ex prioribus et notioribus. ergo si contingeret circulo demonstrare idem esset prius et posterius. notum et ignotum respectu eiusdem. quia impossibile est eadem simul esse priora et posteriora: nisi si altero modo. id est nisi secundum diuersos modos. quia aliquid potest esse prius quo ad nos. et prius simpliciter. id est quod ad naturam. Inductio enim procedit ex notioribus quo ad nos: et demonstratio ex notioribus simpliciter. Secunda ratio. si demonstratio circularis esset possibilis sequeretur quod idem posset demonstrari per seipsū. et quod demonstrare aliquid non esset aliud quā dicere: si hoc est: hoc est. Patet consequentia. quia si ad a. sequitur. b. et ad b. sequitur. c. et ad c. sequatur. a. tunc ad a. sequitur a. et sic demonstrare non est aliud quā dicere: si a. est: a. est. quod est inconueniens. Et addit quod nihil refert siue ponant tres termini aut plures aut

*prius
posterius
iunct*

Primus

pauciores q̄ tres. Tertia ratio. quecūq̄ sunt circulariter demonstrabilia sunt uertibilia et in primo modo p̄ie figure sillogizabilia. s̄z nō omnia sūt cōuertibilia nec in p̄io p̄ime sillogizabilia. ergo non oīa sunt circulariter d̄mōstrabilia. Et addit q̄ in demonstratione nihil sequitur nisi ponant̄ admin^o due p̄pōnes.

Tertio Sciendū ē q̄ circa hūc textū incidunt tres difficultates. ¶ Quorum prima ē hec. utrū ad cognitionē p̄positi/onis p̄ se note sufficiat cognoscere suos terminos. Et uidet̄ q̄ sic per aristotele in textu dicēte. principia cognoscim^o in quātū terminos cognoscim^o. ¶ In oppositū argi q̄ si sic. seq̄ret̄ q̄ cuiuslibet d̄mōstratōis p̄opter qd. cōclusio esset p̄ se nota. tenet p̄ia. q̄z talis p̄scit̄ per qd qd ē sui subiecti. sed illud qd qd est non ē ex p̄ se p̄ceptū subiecti. ergo talis cōclusio scit̄ p̄pter solā cognitionē suoz terminoz. ¶ R̄nde tur per vnā suppositionē. et vnū dictū. Suppositio ē hec. alius est p̄cept^o per se qd itatis vt distincte ipoztat̄ per diffinitionē. et alī quiditatis vt cōfuse et indistincte ipoztat̄ per nomen diffiniti. ita q̄ ē alī cōcept^o diffinitionis et diffiniti. patet. q̄z si esset idē p̄cept^o per se diffinitōis et diffiniti. seq̄ret̄ q̄ in d̄mōstratōe potissima esset petitō p̄ncipy. tenet p̄ia. q̄z i d̄mōstratōe potissima qd quid est alteri^o extremi est mediū. ergo altera p̄missa nō differt a cōclusionē nisi sicut diffinitō a suo diffinito. et per p̄is si idē p̄cise esset p̄cept^o diffinitionis et diffiniti sequeret̄ q̄ altera p̄missarū erit p̄cise eadē cū cōclusionē. et sic erit petitō p̄ncipy. ¶ Ex quo sequitur q̄ aliq̄s pōt habere conceptū diffiniti nō habēdo cōceptū diffinitōis. ¶ Dictū est istud. ad hoc q̄ aliqua propō dicatur p̄ se nota nō regitur q̄ sit nota p̄opt̄ cognitionē quid rei suozū terminozū. sed sufficit scire quid nois. Patet. quia multe sūt p̄pōes per se note quarū termini nō habēt quid rei. Ex quo sequitur q̄ illa propō dicit̄ per se nota q̄ est nota p̄opter solā cognitionē quid nois t̄miorū. ¶ Secūda difficultas. utrū sit incōueniēs eadē sibi inuicē esse p̄iora et posteriora. R̄ndetur per tres suppos̄es. et vnū dictū. ¶ Prima suppositio ē hec. illud dicit̄ prius secūduz naturā qd est prius secūduz debitū processuz nature. vnde debet̄ processuz nature est p̄cesus a causis ad suos effect^o ideo cause sūt p̄iores secūduz naturā suis effectibus. ¶ Secūda

suppositio. Illud est prius quo ad nos quod ē prius secūduz debitū processū nostri intellect^o. Debitus enī processus intellect^o est procedere a sensibilibus ad itelligibilia. ideo singularia sunt p̄iora quo ad nos. ¶ Dictū est istud. non ē incōueniēs eadē simul esse p̄iora et posteriora sibi inuicē scdm̄ diuersos modos p̄ioritatis et posterioritatis. ¶ Tertia difficultas. vtm̄ in relationibus p̄ioritatis et posterioritatis valeat cōsequētia de p̄mo ad vltimū. ¶ R̄nde tur per distinctionē. Duplices sunt relationes. quedā sunt relationes disquiparētie. et in talibus est bona cōsequētia siue circularis siue nō dūmodo nō fiat variatio penes mediātū et i mediātū. vt bene sequitur. si. a. est prius. b. et. b. sit pri^o. c. ergo. a. est prius. c. sed non sequitur. sortes est fili^o platonis. plato est filius socratis ergo sortes est filius socratis. Alie sunt relationes equiparētie. et in talibus nō valet cōsequētia circularis. quia non sequitur. sortes ē similis platoni. et plato est similis sorti. ergo sortes

Conclusio est similis sorti. Respōsalis. Non est possibile circulo demonstrare. Nec cōclusio patet ex secūdo notabili. ¶ Et hec de questione.

Primo Dubitat̄. Utrū diffinitio de oīi textu posita sit sufficiens. Pro respōsione supponit̄ q̄ aristoteles in secundo tractatu postq̄ probauit q̄ d̄mōstratō procedit ex p̄mis veris et immediatis vult probare q̄ d̄mōstratio procedat ex necessariis. et quia necessitas p̄mo et maxime reperitur i p̄positionibus habētibus has tres conditiones. q̄ sunt de omni. de p̄ se. et de scdm̄ q̄ ipsū. iō i hoc tractatu intēdit in tribus capitulis determinare de istis tribus conditionibus. Primo capitulū in quo determinat aristoteles d̄mōstratōem continet q̄tuor cōclusiones. ¶ Quap̄ p̄ia est hec. sillogism^o d̄mōstratiuus procedit ex necessariis. Patet. q̄z oīs sillogism^o faciens scire procedit ex p̄ncipijs necessariis. sed omīs sillogism^o demonstratiuus facit scire. ergo et. maior patet. quia omīs sillogism^o faciens scire facit scire cōclusionē necessariā. sed cōclusio necessaria nō scitur nisi per p̄cipientia necessaria. vt infra patebit. q̄z. maior p̄osillogism^o patet. q̄z omīs sillogism^o faciens scire facit illud quod est impossibile aliter se habere. sed tale est necessariū. vt patuit in p̄p̄ermentias. ergo oīs sillogism^o faciens scire cōclusionē facit

Posteriorum

scire conclusionē necessariā. **Secūda** conclusio pponit intētū principale. et est hec. accipiēdū est id est cōsiderādū ē ex quib⁹ et qualib⁹ pmissis veris sūt demonstratiōes. ex quib⁹ quātū ad essētiā. et ex qualib⁹ quātū ad cōditōes qz nō sufficit pmissas demonstratiōis esse veras et necessarias. sed cū h requiritur q sint de omni. de perse. et de scōm q ipsū. **Tertia** cōclusio rāgit ordinē determinātorū. et est h anteq ostēdam⁹ ex quibus et qualib⁹ fiat demonstratio oportet pns ostēdere: quid sit d oi. secūdo quid sit de per se. et tertio quid sit vniuersale. Cui⁹ rationē assignat linconēsis qz iste tres cōditōes sine eaz diffinitionib⁹ nō sunt satis notē. ideo oportet eas diffiniri. ne cū fuerint demonstrate intentiones eaz sint ignote. **Quarta** cōclusio rāgit diffinitionē de omi. et est hec. predicatū dico de omi quod vtiq est nō in quodā qdē sic: in quodā autē nō. nec aliquid quidē sic: aliqui vero nō. Probat dupl pmo duob⁹ exēplis. Primū exēplū. animal dicitur de omi hoīe. si enī est verū dicere aliquem esse hoīem: verū est dicere ipsū esse animal. et sic nūc alterz aliqui alterū. Scōm exēplū. omi linee iest punct⁹. ibi est de omni posterioristīcū. qz punct⁹ est in qualibet linea et semp. 2o probat eādē signo sic. qz nos ferim⁹ instātiās ptra ppōnes demonstratiuas in quib⁹ predicatum solū inest subiecto pro aliquibus suppositis et pro aliquo tēpore. ergo signū est q ad de omi requiritur q predicatū insit pro quolibet supposito subiecti. et pro omni tēpore. Ex quo patet et responsio ad dubiū.

Secūdo Dubitatur. qualiter differūt dici de omni prioristīcū. et dici de omni posterioristīcū. **Rūdet** q quadrupliciter differūt primo. qz ad dici de oi prioristīcū requiritur actualis distributio. sed ad dici d omi posterioristīcū sufficit aptitudinalis distributio. 2o differūt. quia ad dici de omni posterioristīcū requiritur vniuersalitas suppositoꝝ et tēporis ita qz predicatū insit subiecto p quolibet supposito subiecti et pro quolibet tēpore. sed ad dici de oi prioristīcū sufficit vniuersalitas suppositoꝝ. **Tertio** differūt. quia dici de omi prioristīcū solū inuenitur in ppōne vniuersali. sed dici de omni posterioristīcū pōt inueniri tā i ppositionib⁹ vniuersalib⁹ qz nō vniuersalibus. **Quarto** differūt. qz ppositio in qua est dici de omni posterioristīcū sēper est vera et necessa-

ria. sed ppositio in qua est dici de oi prioristīcū cū potest esse vera vel falsa contingēs vel necessaria. Ex quib⁹ patēt tres cōditiones requirite ad dici de omi posterioristīcū. **Prima** q ppositio in qua ē dici de omni sit sēper. id est sēper sit ita sicut significat. **Secūda** cōditio qz predicatū insit subiecto vniuersaliter pro omib⁹ suppositis tā actualib⁹ q aptitudinalib⁹ tā existerib⁹ qz nō existentibus. **Tertia** cōditio. qz predicatū insit subiecto pro quolibet tēpore et pro quolibet supposito subiecti.

Tertio Dubitatur. vtrū ppositio d oi per solā non existētiā terminorū suoz sit falsificabilis. **Rēpondet** per duo dicta. **Primū** est. q ppositio i qua est dici de omni posterioristīcū ē omnino infalsificabilis. **Patet**. quia quādo cūq aliqua ppō cū termini supponūt pro eodē est vera et manet sēper vera quādiu termini supponūt pro eodē. s3 termini ppōnis de omni posterioristīcū semp supponūt pro eodē. ergo rē. **miōr** patet. qz tūmi nī talis ppōnis supponūt pro quiditatib⁹ abstractib⁹ ab actuali existētiā que vt sic hnt esse incorruptibile imutabile et necessarium. **Scōm** dictū. aliqua ppō est de oi que ostiuitur ex terminis oibus quoz nullū singulare actualiter existit. patet. qz in propositionibus de omni sūt predicationes essentielles et per se sed in predicatōib⁹ per se nō requiritur actualis existētiā terminū rerū pro quibus termini supponūt. quia tales termini supponūt pro quiditatibus que per actū generationis trahunt vltra bi possūt ad actualem existētiā.

Ad rationes Ante oppositū dicitur q solūtur ex dictis in pmo notabili. **Et** hec de questione.

Utrū sola ppositio que ē in secūdo mō dicēdi per se sit proprie scibilis. **Et** videt q non qz ppō in qua predicat diffinitio materialis de suo diffinito est demonstrabilis per diffinitōē suā formale et tamē non est in secūdo mō dicēdi per se. ergo non sola ppō de scōdo modo dicēdi per se ē proprie scibilis. **Secūdo** arguit sic. ista ē scibilis ysocheles habet tres. et tamē nō ē in secūdo mō dicēdi p se. cū subiectū nō sit de diffinitione predicatorum. ergo rē. **Tertio** sic. conclusio in qua demonstratur causa per effectū non

Primus

est in secundo modo dicendi per se. et tamen non est vere scibilis g rē. ¶ In oppositū ē aristo.

Primo Sciendū est qd pro declaratio ne terminoz ponit vna diffini tio. et quattuor documenta. ¶ Diffinitio ē h. propo per se scdm liconiensē est illa cui quidi tas vni extremi egredit a quiditate alterius ¶ Prīmū documentū. quādoq quiditas subie cti egredit a qditate predicati. tūc seper talis ppositio ē in pmo mō dicendi per se. patet. qz qñcūq predicat diffio vel pars diffinitiois d suo diffinitio ibi est pīmū modus dicendi per se sed qñcūq predicat diffinitio vel pars diffio nis tūc qditas subiecti egredit a qditate pdi cati ergo rē. Ex quo inferi linconiensis qd i pmo modo dicendi per se cadūt oēs ille predicatōes q obliq predicat per se causa efficiētē vel ma teriale formale vel finale de suo causato. qz il lud a quo aliud habet esse necessario ponit in diffinitione qdquid ē eius. ergo quādo cūq p dicatū est cā subiecti necesse ē cōtineri in diffi nitioe subiecti. et p pns talis predicatio ē in p mo mō dicendi p se. ergo pñet qñtuor mōs pri ales. Prīmū est qñ predicatū est pars d. ffinitō nis subiecti. vt hō ē aīal. Scds est quādo pdi catū est tota diffinitio subiecti. vt hō est aīmal rōnale. Tertū quādo predicatū quiditatie vī essentialiter includit in pmo genere subiecti. vt hō est ens. Quartū qñ predicatū ē diffinitō vel pars diffinitiois nō subiecti sed alicui inclusi qditate in subiecto. vt hō est corp. ¶ Scdm documētū. qñcūq quiditas predicati egredit a qditate subiecti. talis predicatio ē in secūdo mō dicendi per se. patet. qz qñcūq predicatum recipit subiectū in sua diffinitione ibi ē secun dus modus dicendi per se. sed qditas predicati dicat egredi a qditate subiecti quādo predica tū recipit subiectū in sua diffinitione. g rē. Ex quo sequit secūdu linconiensē qd in secūdo mō dicendi p se cadūt omīa illa que obliq predicāt causatū per se de sua causa p se. patet. qz qñcū q quiditas predicati qd est accidēs nō pacci dens essentialiter egredit a quiditate subiecti ibi est scds modus dicendi per se. illud autē cu ius quiditas per se causat a qditate alteri ē per se causatū illi. ergo rē. Et cōtinet tres mo dos partiales. Prīmū modus ē quando predi catū est propa passio subiecti. vt triāgulus ha bet tres. Scds modus qñ predicatū est passio superioris essentialiter ad subiectū. vt ysoche

les habet tres. Tertius modus ē quādo predi catū est passio alicui inferioris per se ad subie ctū. vt figura habet tres. ¶ Tertū documen tū. omīe illud qd habet esse per se sic q nullo ē in alio sicut accidēs in subiecto nec superi in suo inferiori ē per se i tertio sicut sūt pme sub stantie. sed illud qd nō ē nisi qz alterū ē dicitur esse p accidēs. ¶ Quartū documētū. qñcūq subiectū ē causa quare pdicatū sibi inest. talis ppo est in qrtō mō dicendi per se. qd sit tribus modis. Prīo qñ subiectū ē causa immediata qd pdicatū inest sibi talis. vt aīal rōnale ē risibil le. 2° mō qñ subiectū includit essentialitē cām qre predicatū sibi inest. vt hō est risibilis. Tertio mō qñ act^o alicui cause formalis predicat de effectu illi cause. vt calefaciens calefacit. do mificās domificat. Et differūt isti modi. quia duo primi modi sūt modi dicendi sine predicā di per se. tertū est modus essēdi per se. et quar tus est modus causandi per se.

Secundo Sciendū est qd in hoc 2° ca pitulo definit aristo. d mo dis dicendi p se. et cōtinet sex conclusōes. ¶ Qua rū pīa tāgit pīmū modū dicendi per se. et est hec. illa predicata per se pīo insūt subiecti qñ cūq ponūtur in rōne dicere qdqd ē eius. patz deducēti. qz linea per se pīo inest triāgulo. et pūctū per se p inest linee. qz substātia ipsoz ē ex his. B est i diffiōne substāciali triāguli poni tur linea. et in diffinitioe substāciali linee poi tur pūct. Ex quo inferi aristoteles qd qñcūq predicata ponūtur in ratione dicere qdqd est idest i diffinitōne qditatia subiecti illa insūt p se in pīo mō. ¶ Scda conclusio tāgit 2^m modū dicendi p se. et ē hec. illa predicata predicātur i scdo mō dicendi per se in quoz qdqd est ponit subiectū. Patet sex exēplis. pīmū exēplū. vt rectū inest linee. 2^m. vt circulare inest linee. 3^m vt par et impar insūt numero. Quartū. vt pīmū et ppositū insūt numero. Quintū. vt eglaterū inest ysoptero. Sextū. vt esse altera parte longi in est scalarō in 2° mō dicendi per se. ¶ Ex quibus inferi tria correlaria. Prīmū est. qñcūq pdi cata sūt talia q insūt alicui qd est de ratioe di cere qd est ipsoz illa predicātur per se in scdo mō dicendi per se. Scds correlariū. qñcūq pre dicata insunt aliq istoz duoz modoz insunt per se. Tertū correlariū. qñcūq pdicata neu traliter insūt. idest nō predicātur de subiecti i pmo mō aut i secūdo mō sed p accidēs insūt

Posteriorum

ut albu et musicu p accidēs ifunt aiali. ¶ Ter
tia cōclusio tāgit tertiū modū dicēdi p se. et est
hec. per se tertio mō sūt illa q cōtinētur i gene
re substantie et nō dicūtur de aliq subiecto. Pa
tet exēplariter. qz albu et ābulās nō sūt per se
i tertio mō eo qz predicantē denotiatiue de sub
iecto. sed qdūqz sūt hoc aliqd illa ifūt p se iter
tio modo. Ex q infert qz quecūqz nō dicuntur
de subiecto aliq illa sūt p se i tertio modo. illa
vō q dicūt de subiecto sūt p accidēs. ¶ Quar
ta cōclusio tāgit quartū modū dicēdi p se. et ē
hec. illud ē p se i quarto mō qd inest alicui sub
iecto ppter ipsū. B ē quādo subiectū est causa
qz predicatū sibi iest. sed illud predicatū qd nō
inest subiecto ppter ipsū ē p accidēs. vt h est
p accidēs aliqū hoiem ābulārē choruscantē.
qz subiectum nō explicat vel denotat causā
predicari. eo qz ābulatio nō ē causa choruscanti
onis. sed ista ē per se. iterfectū iteryt scōz iter
fectionē. qz subiectū explicat causā pdicati. a
liqd enī iteryt ppter qd iterfectū ē. necē ē ei
iterfectū interire. ¶ Quinta cōclusio ppat istos
modos ad demōstrationē ostēdēdo qd iter eis
vtaf demōstrator. et ē hec. in simplicie scibili
bus. idest i cōclusionibz demōstratis inueniunt
scōz et qrtz modus dicēdi per se. qz inuenit mo
dus in q subiectū ē de rōne pdicati. et etiā il
le modus in q predicata insūt subiectis scdm
q ipsa. ¶ Sexta cōclusio. qdūqz insūt p se de ne
cessitate insūt. Patet. qz quecūqz p se insūt nō
ptingit ea nō inesse. ergo ex necessitate ifunt.
aīis patz. qz talia predicata aut sūt simplicia.
aut pposita. et vtroqz mō ex necessitate insūt.
vt linee necessario iest rectū vel obliquū. et nu
merop par vli par. Et subdit qz pzinatō dritas
et dicitio sūt i eodē gñe. i. hūit fieri ēca idē sbin
et pdicatiū. Postea recapitulat ea q dicta sūt.
Tertio Sciēdū ē qz circa hunc textū in
cidūt tres difficultates. ¶ Qua
rū prima ē hec. vtrū se exēpla deducta i scdo
mō dicēdi per se sint inuenientia. ¶ Rñdetur
qz sic. qd facilliter pōt patere ex ipsoz diffioni
bus. nā ipar ē numerus mediu habēs. sed par ē
numerus medio carēs. primū autē ē numerus q
sola ynitāte pōt numerari. sic ternari. Sz cō
positū ē numerus qui ynitāte vel alio numero i
differēter numerari potest. sicut nouenari q
pōt numerari p nomen ynitatis. et etiā p tres
ternarios. ysocheles vero et scalerō licet sint
species triāguli. tamē hic accipiūtur tāqz pas

siones numeri. vñ ysocheles ē numerus qui pōt
diuidi i tres ptes eqles. sic duodeci. Sz scale
rō ē numerus qui pōt diidi i duas partes eqles et
in yñā seqlē. sicut octo didit p duos ternarios
et vñū binariū. ¶ Scda difficultas. vtrū illa
ppō in q predicat idē d seipso sit i p mō dicē
di p se. ¶ Rñdet p duas diffictōes. et vñū di
ctū. ¶ Pzia diffictō ē hec. ppōis idēice qrtu
or sūt gradus. pmus est gñalis. qñ scz subiectū et
pdicatū supponūt p eodē. et sic i oi ppōe affir
matia vā ē predicatio idēica. qz i qualibz tali
subiectū et pdicatū supponūt p eodē. 2us gra
dus ē specialis. et distinguētra predicationes
directā et ordinatā. et sic ois pdicatio affirma
tiua vā q nō ē scōz aliqū modū pdicādū qn
qz predicabiliū pōt dici idēica. Et tertius gra
dus ē magis specialis qñ scz subiectū et pdica
tū supponūt p eodē sed diuersa pnotant. et sic
predicatio synonimi d synonimo ē predicatio
identica. sicut marcus est iuli. ¶ Quartus ē maxie
specialis quādo scz idē scōz rē et vocē predica
tur de seipso. vt hō ē hō. Et ad istū qrtuor pdi
tiones regrūf. Pzia. qz sit idēitas vocalis sub
iecti et pdicati. Scda qz sit idēitas eoz i sup
ponēdo. ita qz pēise supponāt p eodem. Ter
tia. qz sit idēitas in significādo. Et qrtā qz sit
idēitas in pnotādo. ita qz pēise idē cōnotēt
¶ Scda diffictō. duplex ē predicatio identica.
pzia ē simplr dicta qñ scz subiectū et pdicatū
sūt idē idemōstrabili. ita q nō sint idē inf se
sed ppter idēitātē in vno tertio. Alia ē pdi
catio idēica qñ scz subiectū et pdicatū sunt
idē idemōstrabiliter. ita qz sūt idē ppter idēi
tatē illoz iter se. vt ista ē idēica: veritas ē bo
nitas. qz idēificānt inter se. ppter idēitates
quā habēt i ente. ¶ Dicitū ē istud. nulla ppō i
q est pdicatio idēica ppyssime dicta ē i pzo
mō dicēdi p se. cū tale predicatū nō sit in diffi
nitōe subiecti. idē ei nō diffinit seipsū. ¶ Ter
tia difficultas. vtrū aliq propō in qua ē predi
catio denotiatiua sit i pzo mō dicēdi p se. ¶ Rñ
det per diffictōnē. duplex ē predicatio dnoia
tiua. qdā ē supā ab aliq posteriori essentialit
ad subiectū. sic ab accidēte. et talis distinguit
tra predicationē essentialē. nec ē in pmo dicē
di p se. Alia ē predicatio dnoiatia supā a pre
essentiali vā ab aliq priori essentialiter. si primū:
sic ē in pzo mō dicēdi p se. si 2us. tūc nō ē i scdo
mō dicēdi p se directe. sz reductiue. ¶ Quarta
difficultas. vtrū ois predicatio i abstracto sit

Primum

¶ In primo modo dicendi per se. ¶ Rñdē per distinctō
nē. et duo dicta. ¶ Distinctio ē h. predicatio i ab
stracto ē duplex. qdā ē vera p idēritatē. Alia ē
vā formaliter. ¶ Prīmū dictū. p dīcatō in ab
stracto vera p idēritatē nō ē in pzo mō dicen
di per se. patz. qz i tali predicatū nō ē in diffio
ne subiecti. Ex q patet q ista predicatio: boni
tas ē entitas. et ista: hūanitas ē hūanitas. nō sūt
in pmo mō dicēdi p se. ¶ Scdm dictū ē istud.
ois predicatō siue i abstracto siue i pcreto i q
predicatū ponit i diffione subiecti ē directe i

Conclusio pzo mō dicēdi p se.

Rñsalis. Sola ppō i scdo
mō dicēdi per se ē scibilis scia pprie dicta. pa
ret. qz sola talis ē demonstrabilis dmonstratiōe
pppter qd et potissima. g sola talis ē scibilis sci
entia pprie dicta.

Primo Dubitat. vtrū diffio vlis i qua
dicē. vlc ē qd iest de oī de per se et de scōz qz ip
sū. sit in textu sufficēter posita. Et videt q n.
qz per se et scōz qz ipsū idē sūt. vt dī in textu. g i
diffione pmitit nūgatio. ¶ Pro rñsione sup
ponit q arist. in b̄ tertio caplo dēteriat d ter
tia p ditiōe pmissaz et p ditiōis dmonstratiōis
scōz de vli. et p̄tinet tres partes. Quaz p̄tia tri
net quattuor p ditiōes. ¶ p̄tia est h. vlc est il
lud predicatū qd iest alicui subiecto de oī d p
se et d scōz qz ipsū. Ex q pcludit arist. quoddā
correlariū nā ex q vlc iest d oī de p se et scōz qz
ipsū manifestū ē q qdūqz sūt vli ex necessita
te i sūt rebus. idest subiecti. ¶ Scda p̄ probat
q vlc insit d scōz qz ipsū. qz vlc iest p se. g iest
scōz qz ipsū. t3 p̄tia. qz p se et scōz qz ipsū idē sūt.
Qd pbat duob' exēplis. nā pūctū iest per se li
nee et etiā scōz qz ipsū. g p se et scōz qz ipsū idēz
sūt. 2^m exēplū h̄re tres āgulos iest triāgulo se
cūdu qz triāgulus. et etiā sibi iest p se. g idē ē p
se et scōz qz ipsū. ¶ Tertia p̄ rāgit duas p ditiō
nes regstas ad b̄ qz aliqd p dīcatū dicat vlc. et
ē hec. solū illud p dīcatū qd dī de aliq p oī sup
posito ei' et p. idest adeqte dī esse vlc. patz vno
exēplo. qz illa passio q est habere tres: lz sit de
mōstrabilis d figura: tñ nō dī vli respectu fi
gure. eo q nō p̄ueit cuilibet figure. Similit il
la cadē passio q ē h̄re tres: lz p̄ueit cuilz sup
posito ysochelis d q etiā ē dmonstrabilis: tñ nō
est vli respectu ysochelis eo q p̄ueit alijs ab
ysochele. nec cōueit adeqte ysocheli. lz qz ade
qte et pzo p̄uenit triāgulo: ideo ē predicatūz
p̄uineriale respectu triāguli. ¶ Quarta p̄clu

sio. dmonstrator p et per se dmonstrat vlc de
suo pmo subiecto sed de alijs. puta de inferiori
ribus vel superiorib' ad subiectū dmonstrat p̄e
dīcatū vlc qdā mō. idest p accidēs. qz de ip̄is
dmonstrat nō pzo sed p habitudine ad p̄mū
subiectū. s̄c habere tres āgulos dmonstrat
pzo et per se d triāgulo tāq de pzo subiecto.
De figura autē q est supior ad triāgulū et d yso
chele q ē inferior: lz dmonstre p se b̄ predica
tū qd est habere tres. nō tñ p. idest immediate. lz
per accidēs aliq alio subiecto p̄ori. Ex illo tex
tu pōt elici q duplex ē dmonstratio. qdā est
vli. in q dmonstrat vlc. idest passio de suo p̄i
mo subiecto. Alia ē dmonstratio p̄icularis in
q scz dmonstrat vlc de superiori vel inferiori
ad subiectū p̄mū. ¶ In scda parte rēouet qd
dā errores q circa assignatiōē vlis p̄ingūt. et
p̄tinet septē p ditiōes. ¶ p̄tia p ditiō tāgit p̄
mū errorē q ē iste. si sit aliqd p̄mū qd nō v̄i
deat habere nisi vnū singularē: tūc si passio il
li cōmunis assignetur in eē inferiori illi' supe
rioris tāq pzo subiecto: tūc ē error in assigna
tiōē vli. ¶ Scda p ditiō tāgit 2^m errorē q est
iste. si aliq passio insit multis singularib' p̄ali
qd p̄mū nobis inoiatū: tūc si assignem' illam
passiōē alicui illoz singulariū vel oib' simul
tāq pzo subiecto. p̄tigit error in assignatione
vli. ¶ Tertia p ditiō tāgit tertiū errorē. et est
iste. si passio alicui' vli assignet in eē superiori
et ppter b̄ qz sup̄ior' videt p̄uerti cū inferiori
p̄tigit error in assignatiōē vli. ¶ Quarta cō
clusio tāgit vnū argumētū p̄travltimū errorē
qz possibile ē h̄re scia3 d q̄libz triāglo i p̄i' qz
habz tres. et tñ igrare d triāglo i p̄i. g nō ē necē
dmonstrare passiōē d illo p̄i. Rñdz arist. qz si
igra sit nō b̄ qditas triāgli i p̄i nūqz scim' hanc
passiōē q ē h̄re tres d singlib' ip̄a' triāguli. lz
ei p̄cluserim' d oib' singlib' ei'. qz si nō p̄cluse
rim' d triāglo i coi: tūc nō scie' eā d singlarib'
nisi sophico. ¶ Quinta p̄ declarat 3^m errorē per
ex^m. nā si illud p dīcatū: nō occurrere qd ē pa' li
neaz palelaz dmonstre d lineis recti tāq d s̄bo
pzo ē error. ¶ 6^a p̄ tāgit ex^m d p̄ errorē. quia si
sub triāglo nō sit nisi vna spēs. i. ysocheles. et
pa' triāguli. i. h̄re tres assignet in eē ysocheli tā
qz p̄ s̄bo ē error. ¶ 7^a p̄ tāgit ex^m de 2^m errorē
qz illa pa' p̄portōabilit' p̄mutari p̄ueit multis
scz numer' magnitudib' lineis tpib' et corpib'
et cuilibz istoz p̄ueit p̄mediū inoiatū. iō si as
signet in eē alicui illoz inferior' tāq: p̄ s̄bo ē error.

Q 2

- predica
tio

Modi dicendi

Demonstra

Vniversale

p se
secundū qz

- primo

Posteriorum

In tertia parte ponit duo documēta valen-
tia ad debitā assignationē vniuersalis. et cōti-
net duas cōclusionēs. Quaz p̄ia t̄git p̄mū
documētū qd̄ ē tale. Si duo subiecta sint idē
scōz rē. et sint penit⁹ synonymia sic enī et gladi-
us: tūc quēcūq; passio de mōstrat de vno tāq;
de subiecto p̄io: eadē dē mōstrabitur de alio.
Scōda p̄t̄git 2^m documētū qd̄ ē tale. si sint
duo subiecta q̄ nō sint nobis manifesta esse ea
dē et de altero illoz fiat dē mōstratio: tūc si vo-
lum⁹ scire de q̄ illoz dicat⁹ p̄io illa passio o-
rali subiecto addere oīa sua ḡna superiora. et
oēs differētias diuīsuas. et omēs species vsq;
ad ididua. quo facto o-3 ascēdere et videre qd̄
ē illud q̄ posito ponit⁹ passio. et quo rēoto rēo-
uetur passio. qz illud ē p̄mū subiectū illi⁹ pas-
sionis. Et sic patet r̄issio ad dubiū. Et ad rō-
nē in oppositū r̄idet. in cōnitiōis q̄ per se pōt
accipi duplici. vno p̄prie. et tūc p se et scōm
q̄ ipsū. et de p̄ sunt idē. et sic capit aristoteles
cū dicit. per se aut⁹ et scōz q̄ ipsū idē dico. Alio
mō capī per se p̄ter. et tūc ē quasi gen⁹ ad se
cūdu q̄ ipsū. et sic capī in diffinitōne v̄lis.

Secundo Dubitat⁹. vtrū oīa p̄pō i q̄
predicat⁹ p̄p̄ia passio d̄ suo p̄
mo et adeq̄to subiecto sit imediata: et sola tal
sit de scōz q̄ ipsū. Quātū ad p̄iaz p̄t̄ r̄ide
tur p̄ vna diffictōne q̄ duplex ē p̄pō imedi-
ata. qd̄a est imediata imediatōne cāe q̄ scilz
subiectū ē cā essētiālis et imediata respectu p̄-
dicati. sic ista. oīe animal rōnale ē risibile. et sic
p̄pō i q̄ predicat⁹ passio de suo p̄io subiecto
nō ē imediata. cū sit dē mōstrabilis. Alia est i-
mediata imediatōne subiecti i q̄ scz predicatū
est suo p̄io subiecto. et sic oīs p̄pō i q̄ predica-
tur p̄p̄ia passio de suo p̄p̄io subiecto ē ime-
diata. et pōt dē mōstrari p̄ principia essētiālia
subiecti. Quātū ad scōz partē dubiū r̄idet
p̄mittēdo quicq; diffictōnes. Quaz p̄ia est.
subiectū passionis ē duplex. quoddā ē p̄mū.
cui scz p̄ inest ipsa passio. Aliud ē nō p̄mū: de
quo nō p̄io predicat⁹ ipsa passio. Scōda disti-
ctio. subiectū p̄mū ē duplex. quoddā est p̄i-
mū p̄mitate adeq̄tionis de q̄ p̄io et adeq̄re
siue cōuertibiliter predicat⁹ ipsa passio. Aliud
ē p̄mū p̄mitate p̄fectiōis qz scilz ē p̄fecti-
us iter oīa quib⁹ inest ipsa passio. Tertia di-
stinctio. duplex ē subiectū nō p̄mū. quoddā
est nō p̄mū p̄p̄ in adeq̄tionē. eo q̄ de ipso
nō p̄uertibiliter predicat⁹ ipsa passio. Aliud ē

nō p̄mū p̄pter ibestione q̄ sibi nō inest pas-
sio nisi qz p̄io iest alteri. vt calefactiū p̄io i-
est caloz. et p̄ caloz iest igni. ideo ignis ē sub-
iectū nō p̄mū calefactiū. Quarta diffictō
duplex ē subiectū nō p̄mū p̄pter iadeq̄tōne
quoddā ē qd̄ excedit passionē. sicut aīal ē sub-
iectū nō p̄mū risibilitat. Aliud ē nō p̄mū
qd̄ excedit a passionē. et sic fortis ē subiectū
nō p̄mū risibilitat. hic aut⁹ ē sermo de subie-
cto p̄io p̄mitate adeq̄tiōis. Quia disti-
ctio. ad predicationē de scōz q̄ ipsū tria requi-
runt. p̄io q̄ predicatū sit de omi. 2° q̄ sit de p̄
se. et tertio q̄ talis p̄pō egualeat reduplicati-
ue in q̄ subiectū ē reduplicatū. sed talis redup-
plicatiua vocat⁹ p̄pō de scōz q̄ ipsū. Tūc re-
spōdet ad dubiū q̄ nō sola p̄pō in q̄ predica-
tur p̄p̄ia passio de suo subiecto p̄io ē de scō
dū q̄ ipsū. patet. qz ista ē de scōz q̄ ipsū rōna-
le ē risibile. et tū nō predicat⁹ p̄p̄ia passio d̄
suo p̄ subiecto. ḡ rē. maior patz. quia sibi p̄ueni-
unt tres p̄ditiones p̄i⁹ posite. predicatū ei cō-
ueit subiecto d̄ oī. de p̄ se. et cū ista reduplica-
tiua rōnale s̄m qd̄ rōnale ē risibile: ē v̄a. ḡ rē.

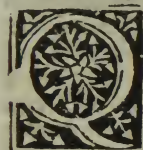
Tertio Dubitat⁹. quor modis differunt
p̄portio et p̄portionabilitas. et
mutata p̄portio. R̄idet q̄ sic differūt. qz
p̄portio ē cōparatio vni⁹ quātitat⁹ ad aliā. vt
p̄paratio q̄ttuor ad duo. vel sex ad tria d̄ esse
p̄portio. Ex q̄ patet q̄ in q̄libet p̄portioe sunt
duo termi. scz quātitas q̄ p̄parat⁹. et quātitas
cui p̄parat⁹. S3 p̄portionabilitas ē habitudo
duaz p̄portionū adiūicē. vt dicēdo sic se h̄nt
q̄ttuor ad duo: ita se h̄nt sex ad tria. Ex q̄ patz
q̄ in qualibz p̄portionabilitate sūt q̄ttuor ter-
mi. qz i qualibz p̄portionabilitate sūt due p̄-
pōnes. et in q̄libet p̄pōne sūt duo termi. ḡ i q̄
libet p̄portionabilitate sūt q̄ttuor t̄mi. quoz
duo se h̄nt sic aīcedētia. et alij duo se h̄nt sic
p̄seq̄ntia. qd̄ patz i exēplo dicto. nā isti duo ter-
mi q̄ttuor et sex se h̄nt sic aīcedētia. et alij duo
termi se h̄nt sic p̄seq̄ntia. Vtrū ē tū q̄ ē qd̄az
p̄portionabilitas diūcta seu p̄tinua in q̄ sunt
tātū tres termi. vt sic se h̄nt tria ad sex: ita sex
ad duodeci. Alia ē p̄portionabilitas diūcta
siue discōtinua i q̄ sūt q̄ttuor termi difficti. vt
sicut se habent duo ad quattuor: ita se h̄nt sex
ad duodeci. S3 mutata p̄portio ē p̄patio du-
ozū aīcedētiū et duozū p̄tū aīcui⁹ p̄portio-
nabilitatis adiūicē. vt dicēdo. sicut se habent
q̄ttuor ad duo: ita se h̄nt sex ad tria. ḡ p̄muta-

*propositio
narrativa
propria*

Primus

et proportionem sicut se habet quattuor ad sex ita se habet duo ad tria. et ista commutata proportionem fundat locum a transmutata proportionem.

Ad rationes Ante oppositum. **Ad primum** respondet distinguendo maiorem. quia duplex est demonstratio. quidam est propria quod et potissima in qua se demonstrat propria passio de suo proprio et adeoque subiecto per definitionem quidam est subiecti. et sic negat maiorem. Alia est demonstratio propter quod non potissima in qua demonstratur quodcumque scibile per causam immediatam et necessariam et sic procedit maiorem. sed negatur prima. **Ad secundam** dicitur quod habere tres est tamen scibile ob hoc quod est per accidens et sophistico modo. sed per se scit ob hoc quod est triangulo. **Ad tertiam** procedit quod causa demonstratur per effectum demonstrationem quia: sed non de demonstratione propter quod que proprie facit scire.

Veritur **Q**uoniam demonstratio procedat ex necessariis. **Et** videtur quod non. quia aliqui propositiones ex quibus fit demonstratio sunt affirmatiue de eis esse et de presenti quare subiecta per nullo supponere possunt. ergo tales possunt esse falsae. et per consequens demonstratio non procedit ex necessariis. autem patet de propositionibus constitutis ex istis subiectis. rosa. nix. pluuia. **Sed** arguitur. quilibet propositio potest non esse vera. ergo nulla est necessaria. et per consequens demonstratio non procedit ex necessariis. autem patet. quia quilibet propositio potest non esse. ergo quilibet propositio potest non esse vera. **Tertio** arguitur sic. ista est contingens hoc est animal. et tamen ex ipsa procedere potest demonstratio. ergo tamen maiorem patet. quia bene sequitur hoc est animal. ergo hoc est compositum ex corpore et anima. autem est contingens. ergo et autem. **In** oppositum est aristoteles.

Primo Sciendum est quod tertius tractat in quo ostendit aristoteles. ex quibus et quilibet debeat procedere demonstratio et tunc quod capitula. **In** quorum primo ostendit premissas demonstrationis esse necessarias et ex his quae sunt per se. et continent quattuor conclusiones. Quarum prima est haec. demonstratio procedit ex premissis necessariis. Probat quattuor rationibus. et vno signo. Prima ratio est haec. omne impossibile aliter se habere scit ex necessariis. sed omne quod scit est impossibile aliter se habere. ergo omne quod scit ex necessariis scit. **Sed** ratio. quicquid procedit ex his quae sunt per se procedit ex necessariis. sed demonstratio procedit ex his quae sunt per se. ergo procedit ex necessariis. maior patet. quia predicata quae per se insunt necessario insunt

rebus. id est subiectis. nam quicquid predicata insunt per se aut sunt simplicia. et tunc sunt de quodcumque est subiecti. vel subiectum est de quodcumque est illud. et sic necessario insunt. vel illa predicata sunt composita. et talia necessario insunt. quia necesse est alteri oppositorum semper esse subiecto. **Ex** quibus inferre duo correlaria. Primum est istud. si illud quod scit sit impossibile aliter se habere. ergo oportet demonstrationem esse ex necessariis. **Secundum** correlarium. si logicum non demonstratum potest esse ex vis. sed non ex necesse. quia proprium est sillo demonstrationem esse ex necessariis. Probat contra dictam conclusionem signo. quia nos proponimus istas duas contra opinionem teae demonstrare nisi procedant ex necessariis. sed haec instantia nulla esset nisi oportere principia demonstrationis esse necessaria. **Ex** quibus inferre vnum correlarium. quod illi sunt stulti qui bene opinantur accipere principia demonstrationis capiendum solus propositos probabiles et veras. sic philosophus qui in linconiese putat se demonstrare. Hanc conclusionem sciens nouit quod est scientia. arguendo sic. scire est scientiam habere. sed huius aliquid nouit illud quod habet. ergo sciens nouit quid est scientia. haec argumentatio est contexta ex propositione vera et probabili solum ideo non est demonstratio. quia principium demonstrationis non est propositio probabilis. nec est principium scientie. non enim principium scientie solum debet esse verum sed debet esse primum et proprium circa illud quod demonstratur. **Consequenter** adducit tertiam rationem supra a causa ad probandum dictam conclusionem. quia omne scientia conclusionem demonstrationis debet habere medium propter quod illi conclusionis. sed non est possibile habere propter quod conclusionis necesse nisi per medium necessarium. ergo oportet demonstrationem procedere ex necessariis. **Quarta** ratio. si aliquid non scit conclusionem quod tamen non est corruptum nec alicui est oblitum et conclusio est salua et habet idem medium quod primum habuit talis nunquam sciuit illam conclusionem. sed sciens per medium contingens potest non scire conclusionem. igitur non sit corruptum nec alicui sit oblitum. et res sit salua et habeat eadem rationem. ergo conclusio non poterit sciri per medium contingens. sed solum per medium necessarium. minor patet. quia cum medium sit contingens aliqui corrumperetur. et sic non sciet conclusionem. quia non est non est principium scientie. et licet medium non sit actu corruptum tamen ex quo est contingens poterit aliquando corrumperetur. modo possibili posito in esse nullum debet sequi impossibile et tamen si tale medium ponatur in esse scilicet quod sit corruptum sine falsificatione sequitur inconueniens scilicet quod per medium falsum sciet conclusionem ne

Posteriorum

cessaria. **¶** Secunda conclusio. quod conclusio est necessaria nihil prohibet medium per quod syllogizetur non esse necessarium. quod sic videtur potest syllogizari ex falsis. ita conclusio necessaria potest syllogizari ex non necessariis. **¶** Tertia. si medium sit necessarium conclusio erit necessaria. Patet. quia sicut ex vero semper syllogizatur verum. sic et ex necessariis semper sequitur necessarium. **¶** Quarta conclusio. si conclusio non sit necessaria: nec medium erit necessarium. Patet. quod si conclusio non sit necessaria: vel premissae erunt necessariae. vel non. si non habet perpositum. si sic. conclusio erit necessaria per conclusionem. nec precedente. et per duas eadem conclusio erit necessaria. et non necessaria. quod est impossibile. Et de hoc ponit aliquod exemplum in istis terminis. a. b. c. **¶** Consequenter recapitulando infertur duo correlaria. Primum. omnis demonstratio precedere ex necessariis: si conclusio sit necessaria. quod impossibile est scire de conclusione neque propter quod neque quia: nisi per medium necessarium. 2um correlarium. accipiens medium necessarium: et opinans quod non sit necessarium non habet scientiam si ne procedat per immediata siue per mediata.

Secundo Sciendum est quod in secundo capitulo huius tractatus ostendit aristoteles quod demonstratio est ex his quae sunt per se. et si gnanter quod ad conclusionem. et pertinet duas conclusiones. Quarum prima est haec. conclusio demonstrationis est eorum quae per se insunt. probatur duabus rationibus. Quarum prima est haec. quod si conclusio demonstrationis esset illorum quae per accidens insunt sequeretur quod conclusio demonstrationis non esset necessaria. duas est contra primum probata. quod omnis conclusio demonstrationis est illorum quae accidunt que insunt per se secundo: quod quodcumque aliud accidet potest non inesse. ergo si ex talibus esset conclusio demonstrationis ipsa esset contingens et non necessaria. **¶** Contra hoc obicitur. probando quod ex premissis contingetibus sequatur conclusio necessaria. quod de premissis contingetibus sit iterrogatio ut ex ipsis processibus procedat ad conclusionem inferendam. ergo licet ex premissis contingetibus absolute sumptis non sequitur conclusio necessaria: tamen ex premissis contingetibus iterrogati et concessis bene sequitur necessaria. Rursus dicit aristoteles. quod licet ex premissis contingetibus iterrogati et concessis sequitur conclusio necessaria necessitate consequentie. non tamen necessitate consequentie. de qua necessitate est in proposito sermo. Secunda ratio. quod demonstratio sit ex necessariis. sed illa sola sunt necessaria secundum unum quodque genus entium quod insunt unicuique generum per se. ergo demonstratio est ex his quae sunt per se. minor pars. quod omne quod est aut igitur per se aut per accidens. sed illa quae insunt per accidens non sunt

necessaria. relinquitur ergo quod illa sola sunt necessaria. ergo insunt per se. **¶** Ex hoc infertur aristoteles. quod ille syllogismus non facit scire propter quod cuius premissae sunt communes. licet ipse sit vere. sicut sunt syllogismi procedentes per aliquod signum. ut si probetur. quod omne compositum ex elementis est corruptibile sic arguendo. omne quod antiquatur tempore est corruptibile. sed omne compositum ex elementis antiquatur in tempore. ergo tale est corruptibile. nam istiusmodi syllogismi vel premissae semper sunt vere. quod tamen ille premissae non sunt per se ideo talis syllogismus non facit scire propter quod. Quod probat aristoteles. quod scire propter quod est scire per causam. modo tales premissae ex quibus non sunt per se sed contingentes non sunt causa alicuius conclusionis scibilis quod debet esse per se. ergo per huiusmodi premissas non sciatur propter quod conclusio. **¶** Secunda conclusio. scire propter quod est scire primum igitur tertio secundum quod ipsum. propter illud quod primum igitur medium. et medium

Tertio Sciendum est quod circa hunc textum incidunt tres difficultates. Quarum prima est haec. videtur enim aristoteles in probatio de prima conclusionis secundi capituli committere duo inconuenientia. primo quod petit principium. 2° quod videtur committere circulum. quod primum probatur demonstrationem esse ex necessariis eo quod eorum quae per se insunt. nunc autem probatur demonstrationem esse eorum quae per se insunt. quod est necessarium. **¶** Rursus dicitur quod non est inconueniens quod aliquod conclusio demonstratur per diuersa media ipsa accipiat demonstrationem circulariter unum illorum mediorum. modo aristoteles primum probatur demonstrationem esse necessarium. non solum quod est eorum quae per se insunt. sed etiam ex diffinitione ipsius scire. et ille modus probandi siue demonstrandi fuit potissimum et propter quod. nunc autem demonstratur conclusionem esse eorum quae sunt per se eo quod est necessarium. ita quod ille modus demonstrandi sit quod tamen non est conueniens circulo demonstrare mutando demonstrationem propter quod in demonstrationem. Vel possit dici. probabile quod aristoteles bene probat demonstrationem non esse ex his quae sunt per accidens eo quod est ex necessariis. non autem probat demonstrationem esse ex his quae sunt per se. **¶** Secunda difficultas. quod sunt causas corruptionis scientie. Rursus dicitur quod sunt quatuor quae possunt elici ex quatuor ratione adducta ad probandum primam conclusionem primi capituli. Prima causa est corruptio scientie. ut per mortem vel insaniam corrupto enim subiecto corruptum accidit illi subiecti. Secunda est corruptio seu falsificatio conclusionis scire. Tertia est corruptio rei significata

Primus

te per conclusionē. qz corrupto obiecto alicuius habitus corruptus etiam ille habitus. Quarta causa ē obliuio sciētis. Et potest poni alia scz variatio medij. Tertia difficultas. vtrū omnis ppositio per se sit necessaria. et c. Rñde tur probabiliter q non. imo se hñt sicut superius et inferius. quia omnia propo per se est necia sed nō omnis ppositio necia ē per se. 2^m patet quia ista rationale ē animal. et multe similes sūt necessarie. et tamē non sūt per se. cū predictū nec sit d diffinitōe subiecti. nec passio ei.

Conclusio Responsalis. Demonstratio procedit ex necessarijs. Hec conclusio sūt patet ex rōib⁹ textus.

Primo Dubitatur. vtrum sit possibile demonstratorē descendere de genere in gen⁹. Pro solutione supponit qz tertiu capitulū in quo aristo. ostendit q demonstratio debet procedere ex ppijs cōiet tres partes. Quaz pzia confict vnicā conclusiōē q ē hec. Non ē possibile demonstratē descendere de vno gñe in aliud gen⁹. sic intelligēdo q demonstrat aliqū passionē de subiecto alic⁹ sciētie non potest eā demonstrare d subiecto alteri sciētie. Pro cui⁹ probatiōe pemitit vnā pbatiōē. scz q in qcūq demonstratiōe tria sunt necessaria. vnū ē id quod demonstrat. s. conclusio. et illud quod uest alicui generi per se. et per conclusionē solū intelligit passiones. aliud ē dignitas. sūt autē dignitates principia ex qbus sit demonstratio. Tertiū ē gen⁹ subiectū. cuius passiones et per se accidetia ostendit demonstratio. Ex qbus inferit q principia ex qbus ē demonstratio ptingit eē eadē in diuersis sciētis. et hoc debet itelligi de picipiis cōib⁹ et nō proprijs. Consequē probat dictā conclusiōē trib⁹ ratēnib⁹. Quaz pzia q sumitur ex parte subiecti ē hec. qqd habet gen⁹ p pziū. i. subiectū propriū circa quod sit demonstratio nō descendit de gñe in gen⁹. sed dmostrator in qlibet scia habet ge⁹ propriū circa quod sit demonstratio. q non contingit demonstratorē descendere de genere in gen⁹. maior patet qz quoz genus ē altez etia demonstrationes sunt alie. et per pñs non contingit illas demonstrationes puenire. mior patet exēplariter. qz geometria ē circa magnitudines. et arismetica ē circa numeros. q passiones ipsaz non possunt conuenire nisi dicat q magnitudines sūt numeri. i. q magnitudines contineat sub nu-

meris sicut inferi⁹ sub suo superiori. quo dato sequeret q geometria q ē de magnitudinib⁹ contineret sub arismetica q ē de numeris. et sic contingeret per picipia arismetica demonstrare in geometria passionē de subiecto. Qualis autē vna scia contineat sub alia patebit infra scz in pzio capitulo hui⁹ tractat⁹. Ex his inferit aristo. q si demonstrator debeat descendere tūc debet esse idē gen⁹ subiecti. Secūda ratio q sumit ex parte principioz ē hec. in oī demonstratiōe necē ē mediū et extrema esse eiūsdē generis. q principia non possūt esse diuersoz generū. et per pñs nō ē possibile descendere de genere in gen⁹. añs patet. qz si non esset eiūsdem generis tūc pmissio non esset per se sed eēt accidētia. i. per accēs. Ex q inferit aristo. q geometria non potest demonstrare q contrario rū eadē sit scia. neqz q duo nūeri cubi sit vn⁹ cub⁹. et gñaliter in vnaqz scia non potest demonstrare id quod ē alteri. nisi subiectū vni sciētie contineat sub subiecto alteri. qz tunc vna scia potest demonstrare id quod ē alteri. sicut subiectū pspēctine cōinet sub subiecto geometrie. qz subiectū pspēctine ē linea visua lis et radiosa. subiectū vō geometrie est linea. s. milti subiectū armonice. i. musice quod ē numer⁹ sonoz. ptingitur sub subiecto arismetice quod ē numer⁹. Tertia ratio sumit ex pte passionis et hec. ille q considerat passiones puenientes gñi scibili secūdu q ipsū nō descendit d genere i gen⁹. s. qlibz demonstrator in qibz sciētia demonstrat passiones puenientes gñi scibili fm q ipsū. q non ē possibile demonstratē descendere de gñe i gen⁹. maior pz. qz tale pcedit ex ppijs pncipijs. mior pz. qz demonstratō nō demonstrat de lineis pdicata q nō pueniūt lineis fm q linee sūt. vt nō demonstrat de linea recta q sit pulcherrima lineaz. vel q brief lice circulari. qz illa pdicata nō pueniūt lineis fm q linea ē. s. secūdu q linea ē subiectum cōmune. Ex his responderetur ad dubiū q non contingit demonstrantē descendere de vno genere in aliud genus. nisi subiectū sciētie subalterantis et subiectū subalterate sint idē simpli vel quodā modo. Dicuntur autē genera subiecta esse eadē simpliciter qū vnū ē iferi⁹ simpliciter respectu alteri. sic species ē iferior respectu gñis. Sed gñia dicūt esse eadē qdā mō qū vnū est iferi⁹ qdā mō respectu alterius. sic pars i mō est quodā mō inferior ad suū totū.

Posteriorum

Secundo

Dubatur. vtrū sit possibi-
le distinctas scientias habere
eadē principia. ¶ Pro solutōe premittit q̄ cu-
iuslibz scie duplicia sūt principia. q̄dā sūt princi-
pia cōplexa. sic sūt dignitates. Alia sūt princi-
pia icōplexa. cuiusmodi sunt subiectū et passio
¶ Intelligēdo d̄ principys p̄plexi r̄ndet̄ p̄ tres
distinctiones Quaz p̄ia ē h̄. duplicia sūt princi-
pia p̄plexa. q̄dā sūt p̄pia q̄ cōstituūt ex diffio-
ne essēiali subiecti. et q̄dā cōmunia q̄ cōstituūt
tur ex terminis cōioribz et p̄ioribz subiecti. et vtrū
q̄mēbz subdiuidit̄. nā principia diuersaz sci-
entiaz esse p̄pia p̄t̄ dupliciter intelligi. vno q̄
illa principia sint p̄pia cōclusiōibz diuersaz scia-
rū. et sic diuersę sciētie nō habēt eadē principia
p̄pia. Alio p̄t̄ intelligi q̄ illa sint p̄pia vni cō-
clusiōi et d̄ia vni alteri. et sic distinctę scie bene
habēt eadē principia p̄pia. Similit̄ distinctarū
sciaz esse eadē principia cōmunia potest dupli-
citer intelligi. vno sc̄dm eadē p̄tractionē. Alio
mō fm diuersas p̄tractiones. sic arithmetica p̄bit
ad numeros illud principiu. si ab eālibz eālia
demā. sed geometria illud idē principiu p̄bit
ad magnitudines. ¶ Si vō dubiū q̄rat de princi-
pys icōplexis: r̄ndet̄ par duas distinctiōes. q̄rū
p̄ia ē hec. Distinctaz sciaz esse idē subiectū po-
test dupl̄ intelligi vno q̄ sint idē per cōtinētiā
ita q̄ subiectū vni cōtineat̄ sub subiecto alte-
ri. et sic ē possibile distinctas scias habere idē
subiectū. sic patz de scia subalternāte. et subal-
ternata. Alio p̄t̄ intelligi q̄ p̄mū et adeq̄tum
subiectū passionū vni scie sit p̄mū et adeq̄tum
subiectū passionū alteri scie. et sic distinctaz sci-
entiaz necio sūt distincta subiecta. cū distinctio
scie sumat̄ ex distinctiōe subiecti. ¶ Sc̄da disti-
ctio. Distinctaz sciētiā esse eadē passionē p̄t̄
dupliciter intelligi. vno q̄ eadē passio demonstrē
de distincti subiectis p̄is et adeq̄tis. et sic nō est
possibile. saltē vtrāq̄ demonstratiōe exīte po-
tissima. Alio q̄ passio vni scie demonstrē de
subiecto illi scie tāq̄ de subo p̄. et de subo al-
teri scie tāq̄ de subiecto nō p̄. et sic diuersę sci-
entie p̄nt habere eadē passionē. Et addit terti-
um modū q̄n. s. passio subiecti vni scie sit sub-
iectū alteri scie. et sic itē ē possibile distincta-
rū sciaz habere eandē passionē.

Tertio

Dubitat̄. q̄d sit numerus cubus
R̄ndet̄ q̄ ē ille q̄ resultat ex du-
ctu vni numeri seipsū bis. sic octonari ē nu-
mer cubus resultat ex ductu binary i seipsū

bis. nā bis duo bis: sūt octo. Similit̄ viginti se-
ptē est numer cubus resultat ex ductu ternary
in seipsū bis. nā ter tria ter sūt viginti septē. mō
si vni istoz numeroz cuboz ducat̄ in aliū nu-
merū cubū. vt deducēdo octies viginti septē. et
viginti septies octo resultat vni terti numeri
cubus. scz ducētū sexdecī. et iste numerus cu-
bus itē resultat ex ductu senary i seipsū bis:
nā sexties sexsexties faciūt ducētū et sexdecī.
Et sic patz q̄ ex ductu vni numeri cubi i aliū
numez cubū resultat vni terti numeri cubus.
sed h̄ p̄bare habet arithmetica. et nō geomet̄.

Ad rationes

Ante oppositū. ¶ Ad p̄-
mā negat̄ q̄n cū ei p̄-
batiōe. qz lz rosa nix et pluuia possint nō esse q̄-
tū ad eē exītie. nō tū quātū ad eē essētie. mō i
p̄pōe d̄mōstratiōe t̄mi nō supponūt p̄ suis sup-
positis vt actualit̄ existunt. sed supponūt p̄ bis
vt p̄cedūt ab actuali existētia. ¶ Ad sc̄daz di-
cū qz lz quelz p̄pō possint nō esse. et per q̄n nō
esse vera nec necessaria necitate aut veritate
formali et intrinseca. nō tamē necitate aut ve-
ritate extrinseca et obiectiua. ¶ Ad tertiā d̄ q̄
licet actualis p̄positio ex corpe et anima sit cōtin-
gēs: nō tamē p̄pō aptitudinalis. vt alias patuit.

Veritur

Utrū aliq̄ dif-
finitio nata sit
esse tota cōclusio vltis demon-
strationis. ¶ Et videt̄ q̄ nō. qz
diffinitio p̄t̄ demonstrari d̄ suo
diffinito in dary. ergo saltē dif-
finitio aliq̄ erit cōclusio p̄iculari. et nō vniuer-
salis. ¶ Sc̄do arḡ. diffio nō dicit aliqd esse vlt
nō esse. vt patuit superi. q̄nō ē cōclusio vltis de
mōstratiōis. ¶ Tercio sic. diffio ē p̄dicatū dy-
alecticū natū terminari partē dyalecticā. vt patz
p̄io thopicor. q̄nō est cōclusio demonstratiō-
nis. ¶ In oppositū ē aristo.

Primo

Sciēdū ē q̄ p̄ declaratiōe t̄mi
noz ponūtur tres distinctiōes. Quaz p̄ia est.
Duplex ē vltitas. q̄dā ē vltitas distributiōis et p̄-
oristica. Alia ē vltitas inhesionis et analitica. et
isto illa p̄pō dicit̄ vltis cui p̄dicatū iest subie-
cto fm q̄ ipsū. et sic q̄libz p̄ cuiuslibz d̄mōstra-
tiōis p̄pter qd et potissime ē vltis. Ex q̄ patz q̄
q̄rere vtrū p̄mō demonstratiōis sit vltis: ē querere
vtrū cōclusio demonstratiōis sit sc̄daz q̄ ipsum.
¶ Sc̄da distinctio. diffio potest capi dupl̄. vno
mō p̄ oratione indicāte et declarāte essētiā
diffinitū. et sic diffinitio nō potest esse principiu

Primus

nec conclusio demonstratiois. nec est tota demonstratio. licet tñ bñ sit mediū demonstratiois vel pñcatū conclusiois. Alio pñt capi diffinitio p vna totali pñone in qñ pñcat diffinitio de suo diffinito. et sic diffinitio pñt esse pñcipiū vel 2º de demonstrationis. Tertia distinctio. qñ duplex est diffinitio. quedā ē data per cāz finalē. alia per causā efficiētē. alia per cāz formalē. et alia per cāz materialē. Illa aut pñō in qñ pñcat diffio materialis de diffinito pñt demonstrari p causā formalē. et formalis p efficiētē. et efficiēs per finalē. Cuius ratio pñt esse scōz linconiensē. qz de demonstratio debet procedere p cām. mō species siue forma ē cā materię. et efficiēs cā forme. et finalis cā efficiētis inquātū efficiēs ē. cū sit pñcipiū motiū efficiētis ad agēdū. vt p 3º pñbñ cor. Un pñ de aia tres assignāt diffinitioēs ire. pñia ē materialis qñ ē h. Ira est ebullitio sine ascēsus sanguis circa cor. Alia ē diffinitio formalis. qñ est h. Ira ē appetit⁹ vindicte p dolore. et per illā formalē pñt diffinitio materialis sic demonstrari. oīs appetit⁹ vindicte pro dolore ē ebullitio sanguis circa cor. sed ira ē appetit⁹ vindicte pro dolore. gñ ira ē ebullitio sanguis circa cor. et ista diffio formalis ē pñcipiū demonstratiois. sed materialis ē conclusio demonstratiois. Tertia vñ ē pñposita ex vtrāq. et ē h. Ira ē ascēsus sanguis circa cor ppter appetitū vtrary dolori. et ista tertia diffinitio ē tota demonstratio. id est pñtēs oēs terminos pñtos i pñdicta demonstratioē. scōz maiorē extremitatē. mīoz. et mediū. Hñt tñ pñpositioē a demonstratioē in b pñ demonstratio pñt illos terminos scōz qñ ordinant in mō et figura. sed pñdicta diffinitio nō sic pñtinet illos.

Secundo Sciendū ē qñ in scōda pte huius capituli oñdit conclusioēs demonstrationis esse pñpetuā. et pñtinet qñtuor conclusioēs. Quāz pñia ē h. demonstratio ē ex pñpositionib⁹ pñpetuis. p 3. qz oē vñ ē pñpetuū sed demonstratio ē ex vñb⁹. gñ ex pñpetuis. et per pñsequēs conclusio demonstratiois nēcio erit pñpetua. qz ex pñpetuo nō segñ nisi pñpetuū. Ex hac conclusioē isert aristo. correlarie scōz conclusioē qñ ē h. corruptibiliū nō ē scia neqz demonstratio simplf sed solū scōz accidēs. p 3. qz si conclusio demonstratiois ēē corruptibilis tñc nēcio esset aliqua pñmissa esse corruptibilē et nō vñuersalē. qñ ē cōtra cōclusionē pñcedētē. Tertia conclusio. corruptibiliū nō ē diffinitio. p 3. qz corruptibiliū nō ē demonstratio. ergo nec dif-

finitio. t 3. consequentia. qz qñdā diffio ē pñcipiū demonstrationis. alia ē conclusio. et alia ē tota demonstratio sola pñpositione dñs. Quarta conclusio tangit reotionē cuiusdā dubij. qz dicitur ē pñpetuū et icorruptibiliū ēē demonstratioē et scia. ideo posset aliqz dubitare an eorū qñ sūt sepe vel frequē possit haberi scia. cūz talia non sūt sēper. Rñdet aristo. qñ corz qñ frequēter sūt inquātū frequēter sūt non ē scia. s 3. inquātū sēper. qz scōz qñ i demonstratione sūt sēper sūt. licet scōz se non sūt sēper. s 3. solū p 3. partē. sicut sūt defectus lune.

Tertio Sciendū ē qñ circa hūc textū incidunt due difficultates. Quāz pñma incidit circa probationē pñme conclusionis. et ē h. vñrū sēqñtur. demonstratio pñcedit ex vñb⁹. gñ ex pñpetuis. et arguit linconiensis qñ non. qz demonstratio pñcedit ex vñb⁹ repert⁹ in singularib⁹. s 3. vñia repta in singularib⁹ sūt corruptibilia. ergo demonstratio erit ex corruptibilib⁹. s 3. pñcedat ex vñb⁹. Ad hāc obiectionē adducit linconiensis qñtuor modos soluēdi. qñ vñm⁹ est. licet vñia sūt simplf corruptibilia ad corruptioē singulariū. tñ sūt incorruptibilia successione. pñia pars p 3. qz vñia in seipsis non corripuntur. sed cū indigēt singulari tāqz differēte corripunt p corruptioēz dñt⁹ corruptibilis. 2º pñpatet. qz sēper manēt vñia per continuā successione singulariū. et ad huiusmodi pñtinā successione saluādū dicit qñ species qñ sūt i aliqb⁹ regionib⁹ corripunt in hyme. sic musce et hui⁹ modi saluātur et pmanēt in alijs loci hñtibus tēperie. non ei est hora tēporis quī in aliq parte terre sit tēperies et tps aptū gnationi. qñ sicut nittif suadere. qz species oēs sūt de pñfectione essēiali vñiuersi. gñ oportet oēs spēs in oī hora manere. aliqñ vñitas mūdi qñqz esset cōpleta et qñqz incompleta. qñ ē icōueniēs. Scōda difficultas. qñ mō itelligit illud dictū text⁹ qñ corz qñ sepe sūt ē scia non inquātū sepe sed inquātū sēper sūt. Rñdet p distinctionē. qñ illa que sūt sepe pñt duplf considerari. vño in vñ. et sic sūt sēper. Aliomodo i particulari. et sic sūt sepe. et non sēper. Dñc tñ modū reprobat linconiensis. qz vñe non pñt saluari nisi in aliq suo rū singulariū. gñ si eclipsis in singulari non sit nec etiā erit i vñ. Aliter rñdet egidi⁹ dñ roma qz illa qñ sūt sepe pñt cōsiderari duplicif. vño i quātū i effectu. et sic sūt sepe. et non semp. Aliomodo vt sūt i suis ratioib⁹ cālibus. et sic sūt sēp.

Posteriorum

Contra hunc modum arguit liconiēsis. qz nulla particularis eclipsis ē sepe i suis rōnib' cālib' Irē qz vel ille cāe sepe sūt nate pducere talē effectū. 7 sic sepe pducūt ipsū. 7 p nō ille effect' erit sepe pduc' qd ē 3° oppōnē. v' ille cāe nō sūt nate pducere illū effectū. 7 tūc v' ille effect' erit sepe pduc' vel nō. si nō: hēt pōpositū. si sic. g' effect' aliqñ erit 7 nō erit p causā qd ē cōducēs. Ideo alr rñdz liconiēsis q de illis q sepe sūt pōt eē scia ranqz de reb' significat. de qb' tñ sūt ppōes ppetue. i. nūqz falsificabiles. Ita cī ppō: qñ scūqz terra iterponit iter solē 7 lunā ē eclipsis. ē v' scita 7 ppetua i astrologia. Et si obiciat qz fm eūdē liconiēse v'site ē oēs spēs i oi hora manere. s3 eclipsis ē spēs. g' sepe erit eclipsis. Rñdet liconiēsis q illa ppō itelligit de specie significāte aliquaz pfectionē. mō eclipsis cū sit priuatio nō significat.

Conclusio at aliqñ pfectionē. Rñsalis. aliq diffinitō nata ē eē 3° v' is dñstratōis. p3. qz aliq diffinitō nata ē pducari i dñstratōe dñstrationis d' s' bo fm qd ipsū. g' nata ē eē dñstratō v' is dñstratōis.

Primo Dubitat. vtrū ptingat vnūqd qz p vnūqd dñstrare. Pro rñsōe supponit q aristo. i. tertia pte hui' capiti ostendit dñstrationē nō pcedere ex tribus et continet qrtuor cōclusiōes. ¶ Quaz pzia ē h. dñstratō pcedit ex ppys pncipys. pba tur qrtuor rōib'. Pzia est h. qd pcedit ex his q sūt per se 7 de scōz q ipsū pcedit ex popyis. sed dñstratō pcedit ex his q sūt p se et de scōm q ipsū. g' pcedit ex ppys pncipys mior p3. qz nisi sic se qret q ptingeret vnāquā q dñstrare ex vnoqz pzin' qd ē s3. Ex hac rōne ifert az q nō ois sillo' pcedēs ex v' is idēstrabilib' et imediat' ē dñstratō Scōa rō. si dñstratō pcederet ex cōib' tūc ptingeret dñstrare tetrachonismū. i. circula re esse egle qdrato sic bñsso dñstrabat. s3 b' ē cōuēiēs. g' rē. maior p3. qz ratio bñssonis fiebat per mediū 2ē qd dñciebat alteri ab extre mis: 7 ita nō pcedebat ex ppys. Sūit ei talia rō bñssonis. vbi cūqz ē iueire mai' 7 min' ibi ē iue nire egle. sed ē iueire qdratū mai' circulo qd sc3 describit ex circulū. 7 ē iueire qdratū min' circulo qd sc3 describit i fra circulū. g' ē ē iuei re qdratū mediū qd erit egle circulo. p3 ei qz licet illi' silli pmissē sint v' 7 idēstrabilea tñ nō sūt de p se. qz mai' 7 min' cōuēniūt alyx a

figura. ideo illa rō nō ē dñstratō. Tertia rō. illud qd scit p mediū cōe descēdēs i aliud ge' nō scit nisi scōz accidēs. s3 dñstratō nō facit scire scōz accidēs. g' dñstratō nō pcedit ex pncipys cōib'. maior p3. qz nihil scit scōz q ip sū nisi cognoscat ex pncipys illi' fm q illi'. v' habere tres debet sciri de triāglo ex pncipys q insūt triāgulo scōz q triāgulo. Quarta ratio qñcūqz mediū ē in eadē pmitate cū extreis tūc pcedit ex ppys. sed i dñstratōe mediū ē i eadē pmitate cū extremis. g' ois dñstratō pcedit ex ppys. mior p3. qz nisi sic se qret q pducātū nō in eēt p se subiecto. ¶ Scōa 2° rēo. uet qd dā dubiū. qz ptingit dñstrare aliqd i ar monica p arismetica. g' nō o3 mediū eē i eadē pmitate cū extremis. Rñdet az. q nulla 3^a ar monice pōt dñstrari p pncipia arismetice sūpta simpli. i. icōtracte. s3 debēt 3bi scōz exi gētiā subiecti armonice. Ex q ifert az. dñs i ter sciaz supiorē 7 iferiorē. qz scie supioris ē de mōstrare ppter qd. s3 iferiorē ē dñstrare ipsuz qz. ¶ Ex b' ifert az. tertiā cōclusiōe pncipalē hui' p1. q ē h. nō cōtingit dñstrare simplicē vnūqd ex vnoqz pncipio. s3 qlibz 3° dñstrat ex suis pncipys ppys q pzia pncipia bñt aliq pncipia oia p q pnt pbari. illa autē oia pncipia cōsiderant in scientys oib'. cuius modi sūt dyaletica 7 methaphica. ¶ Quarta 3° nulli' sciēt' ē dñstrare pncipia sua pzia. ¶ Patz trib' medys. Primū. qz pncipia pzia sūt pzia in illa sciētia. g' i eadē sciētia nō ptingit il la dñstrare. 2° mediū. qz notitia oim q cōsi derāt in illa scia dpēdet ex illis pncipys. 3° mediū. qz pncipia magl sciūt qz qñcūqz alia. ex b' infert peminētiā metha' ad alias scias. qz metha' facit magl scire 7 ēr maxie scire. eo q ipsa pcedit ex supiorib' cāis. ¶ Ultio infert p mā dñstratōe h' capli dñclaratā q ē h. nō ptingit de mōstratē dñscēdere d vno gñe in aliud ge' nisi sicut dictū ē. s. qñ subiecta sūt eadē simpli vel qdā mō. sic ptingit geometrā dñscēdere i metha phicas vel ymaginatias v' speculativas scias. etiā arismetica ptingit dñscēdere i armonicas partes mechāicas v' ymaginatias intelligit illas sciētias q sūt d machinis et alyx ingenys bellicosos qb' dñmicāt castra. s3 p speculativas intelligūt sciētie p spectine. 7 alie huiusmodi.

Secūdo Dubitat. vtrū in qlibz sciētia oporteat d pncipys illi' sciētie sepe qd ē 7 qz ē p suppoere. ¶ Pro rñsōe

Primus

supponit qd ap. in B qrtto capto dteriat d pzi
pys tā pziys qz pib^o dmonstratōis. 7 pzi duas
ptes. In qz pzi itēdit septe dclōes. ¶ Pzia ē
h. difficile ē cognoscere an sciam^o vel nō. p3. qz
nō pigit scire aliquā cōclusionē nisi p dmon/
strationē pcedere ex pziys pziipys. s3 diffi/
cile ē cognoscere an hēam^o. pzia pziipia cō/
elusiōis icibilia. g difficile ē nos cognoscere an
sciam^o vel nō. maior p3. qz sepe opinamur nos
scire si hēam^o sili3 ex pziis vīs 7 imediati. s3 i h
fallimur. qz cū h regit q talia pziipia sint p
pzia respectu dclōis dmonde. ¶ Seda 2° tā
git diffionē pziipioz. 7 ē h. pzia pziipia sūt fl
la q cū sint ya si pigit ea dmonstrare. ¶ Tertia
2° ppar pziipia dmonstratōis tā ppleza qz in
cōpleza adiūicē penes pueniētā 7 drias. Con
ueniūt eni i h q d oib^o pziipys tā pplez qz in
cōplez psuppōit qd significēt. sed dnt. qz de
qbusdā. s. de sfo 7 dignitate psupponit qz sūt.
s3 de alijs. s. de passionib^o dmonstrat qz sūt. p3
exēplari3. qz de vnitate 7 linea in geometria
psupponit qd significēt. 7 similit^o d fcto 7 cur/
uo. tñ d fcto 7 curuo dmonstrat qz ē. ¶ Quarta
2° tāgit vnā diuisionē pziipioz. 7 ē h. pzi
pioz dmonstratōis qdā sūt pzia vnicuiqz scie
spāli. Alia vō sūt cōia diuersis sciētys spālib^o
ex^m d pziys. vt linea ē lōgitudō sñ latitudine
7 pfūditate. ex^m de dñb^o. vt si ab eqlib^o eqlia
auferas reliq^o sūt eqlia. ¶ Quinta 2° dñdit qñt
dmonstrator vtrā pziipioz 7 ē h. dmonstrator
nō vtrā pziipioz pib^o i sua pitate manētib^o. s3
vt sūt dcta ad pziipū ge^o illi^o scie spālis. vt arif/
metica pbit istō pziipū dē. si ab eqlib^o eqlia
demas ad numeros. 7 geometria pbit ipsū ad
magnitudies. ¶ Sexta 2° tāgit diffionē pzi
rū pziipioz. 7 ē h. pzia pziipia sūt illa d qb^o
suppōit qz sūt. 7 d qb^o i vna qz scia dmonstrāf
passiones. vt vnitas i arismetica. 7 signa. i. pū/
cta. 7 linee i geometria. sili3 d passiōib^o suppōit
qd significēt. vt arismetica suppōit qd signifi/
cēt par 7 ipar. 7 qd significēt triāgls 7 qdrāgu/
lus vel cub^o. i geometria qd significēt rōale id
est mēsurabile. 7 ē qd significēt flectū 7 cur/
uū. ¶ Septia 2° q ē rñsua ad dubiū ē h. nihil
phibz qdā scias dmonstratias pdicta tria pzi/
cipia despicere. ita q i pziipio libroz nō illa
tria pscribi. nec spoz q doctor illa tria pordiet
apud discipulū. cui^o rō ē. qz qñqz i sciētys illa
sūt manifesta 7 māifeste accepta apd oēs adi/
scētē absqz eo q pscribāt vel pzi^o doceāt. iō su

perfluū cēt pscribere vel pdocere. vbi gñ. i. a/
rismetica oportet speciale mētōnē faciēdo de
numero supponere qz ē. eo q nō sit d se mani/
festū numez eē. s3 q calidū vl frigidū sit nō o3
psuppōere faciēdo spālē mētōnē in scia. qz ad
sēlū norū ē calidū vl frigidū. sili3 nō seper ē acci/
pere. i. psupponere de passiōib^o qd significēt
qz in dū sūt māifeste. sili3 nec d pziipioz cōi/
b^o o3 sēp psuppōere qz sūt aut qd significēt. sili3
cur d illo pziipioz si ab eqlib^o 7 c. qz illō pziipioz de se
ē māifestū. Vtrūqz addit ap. qz h tria i pñ/
cipys libroz nō pscribāt. nec ēt doctor apd di/
scipulū ea pordinet dicēdo discipulo: tu debes
suppōere d sbo qd ē 7 qz ē. de passiōe qd ē. 7 d
dignitate qz ē. tñ in dmonstratione debēt illa
psuppōi ac si cēt pscripta vel apud discipulū.

Tertio pzeordinata.
Dubitāt. vt^m ptra dignitatē pos/
sit instātia ferri. ¶ Et videt q sic. qz cuilibz p/
positioni ē alia ppō sibi opposita. g tra digni/
tatē ptingit opponere. 7 per pñs instātia ferri.
¶ Pro rñsōe suppōit q ap. in scda pte h^o ca/
pituli ppat pziipia dmonstratōis adiūicē pe/
nes drias. 7 intēdit qñtuor cōclusionēs. ¶ Pzi/
ma ē h. dignitas nō ē suppō neqz petitiō. p3 dua
b^o rōib^o. Pzia. qz dignitas ē pziim^o qd nec ē vī/
ficari. ppē ipsū. 7 qd nec ē eē vey ppē ipsū. s3
suppō 7 petitiō nō sūt ita. g dignitas nō ē suppō
neqz petitiō. S3 h nōt licoñ. q cognoscit vitas
ppōis a^o cū videt idētitas i sba subiecti 7 pdi/
cati. ita q cadē res iportet p s3 7 pdicatu. co/
gnoscit et necitas sili3 cū videt idētitas vtri^o
qz extrēicū i mio me^o i qñqz g ppōe vel sillo
sūt māifeste idētitates ille p se 7 ab^o illa ppō
ē dignitas. 7 sili3 d pfect^o. 2° rō. suppō 7 peti/
tiō pñt pbari p rōez extiozē. nō aut dignitas. g
7 c. b^o p3 duab^o rōib^o. Pzia ē. qd pōt pbari
p rōez extiozē idiget sillo. s3 dignitas nō idiget
sillo. g dignitas nō pōt pbari p rōez extiozē. 2°
rō. qd libet qd pōt pbari p rōnē extiozē pōt
ferri instātia. s3 d dignitatē nō pōt ferri instātia. g
dignitas nō pōt pbari p rōnē extiozē. ¶ 3° 2°
tāgit drias intēd supponē petōnē 7 qōnē. 7 ē hec
suppō ē ppō dmonstrabilis accepta vt idemō/
strabil^o. dū tñ sit pbabilis adiscēti. 7 talis nō ē
suppō simplr s3 solū q ad adiscētē. S3 petitiō
ē ppō cui adiscēs nec assentit nec dissēti opi/
nādo dñū ei^o. Questio vō ē ppō pbabil^o cuius
dñū opinaf adiscēs. ¶ 3° 2° tāgit qñqz drias
inter supponē 7 diffinitōnē. ¶ Pzia ē. suppō s

Posteriozum

gnificat esse vltmō eē. diffio vō non. Scda dīa. suppo ē ppō. s. diffio nō. Tertia. qz suppo acci-
pi p itellectū cōponētē. diffio vō p itellectūz
simplicē. Quarta dīa. qz suppo ē de numero p
missaz qb' ex pītib' necē ē cōclusionē eē. s. dīf-
finitio nō. Quita dīa. suppo ē vltis vel pīcula-
ris. nō aut diffio. ¶ Quarta cōclusio tāgit rēo-
tionē duoz dubioz. qz pī^m est qz aristo. vide-
tur inuere qz suppo sēp ē vā. et tñ geomet sup-
ponit lineā esse bipedalē vel rectā. q tñ non ē.
Rūdet apz. qz geomet nō vti^r suppone fīa qz
nihil dēmonstrat d lineā pīculari. s. solū d līea
vlti. ¶ Scdm dubiū. qz alīga posset credere qz
vlt esset sepatū a singularib'. Rūdet apz. qz nī
nā vlt nō ē vniū eē multa s. ē vniū in mult. ex
quo ifert tres pōnāles. et vñā cathegoricā.
Pīa cōdōalis. si nō est h. i. singl are: nō ē etīaz
vlt. Scda pōdōalis. si vlt non sit: nec mediū
dēmonstrationis erit. Tertia pōditionalis. si me-
diū dēmonstrationis non sit: nec etīa dēmonstratio
erit. Cathegorica ē h. mediū i dēmonstratōe est
vniū i plurib' nō equocū. ¶ Ad rationēz duby
dī qz hic non capī^r istātia vt ē ppōnī dīa vel
pōditionis. s. capī^r istātia p dīffēsu qz dīffen-
sit alicui ppōnī cui tñ ali' assērit. mō null' pōt

Ad rōnes dissentire dignitati.
Ante oppositū. due pīme sol-
uūtur ex pīo notabili. ¶ Ad tertiā dī qz dīffī-
nitio considerata p bītudinē ad pīdicatā pīdica-
bilia notioz i modo sibi pīcientia qz dīffinito
ē pīdicatū dyaleticū. ipsa aut cōsiderata p ba-
bitudinē ad suū dīffinitū de q nata ē vlt et as-
firmatīe pīdicari potest esse pō dēmonstratōis.

Veritur Utruz demon-
strator interro-
get. ¶ Et videt qz sic. qz in qli-
bet scīa sūt pīe interrogatōes.
ergo et pīa interrogata. et pōis
dī ipsis dēmonstrator interrogat.
¶ Scdo argī sic. dubitabile ē interrogabile. s.
cōclusio dēmonstratōis ē dubitabilis. g ē in-
terrogabilis: et pōis de ea dēmonstrator interro-
gat. ¶ Tercio argī sic. qtuor sūt qstīdes vere
scībiles. vt patebit i 2° hui'. s. qstīdes vlt scībi-
les nō pīnt terminari nisi pī^o interrogat. g necē
ē dēmonstratorē interrogare. ¶ In oppo^m ē apz.

Primo Sciēdū ē qz pō dēclaratōe ter-
mīoz ponūt tres dīstīctīones.
Quaz pīa ē h. duplex ē interrogatio. qdā ē ca-
thegorica qz qz dēterminatē qrit alterā partēz

pōditionis vt vtrū hō sit rīssibilis. Alia ē inter-
rogatio dīstīctīua qz qz qrit vñā pīe pōditionis
sub dīstīctīone ad alia. vt vtrū hō sit aīal vel
non. ¶ Scda dīstīctīo. dēmonstratorē interro-
gare pōt duplī itelligi. vno^o qz interroget pīmis-
sas. et hī interrogatōe ca^a. Alio^o qz interroget cō-
clusionē similī interrogatōe ca^a. ¶ Tertia dī-
stīctō. dēmonstratorē interrogare tā pīmissas qz
cōclusionē pōt duplī itelligi. vno mō an actua-
lē dēmonstrationē. et sic pōt interrogare tā pīmis-
sas qz cōclusionē. cū sint sibi adhuc dubie. et hī
interrogatione cathegorica. Alio mō in actuali
dēmonstratione. et sic pōt interrogatōe cathego-
rica adhuc interrogare cōclusionē cū sit sibi ad-
huc dubia. nī tñ i actuali dēmonstratōe interroga-
re de pīcipys. qz i actuali dēmonstratione oīz pī-
cognoscere d pīcipys qz sūt vā et necīa.

Secundo Sciēdū qz qntū capīulū in
quo dēterminat aristo. qliē scī-
entīe spāles vtrū pīcipys cōib' cōtiet qntū
oz pīes. Quaz pīa cōtiet tres cōclusīōes pīci-
pales. ¶ Pīa ē h. nulla dēmonstratio accipit il-
lud pīcipiū cōe. nō cōtigit simul idē affirmare
et negare d eodē nisi cōclusio affirmet pīdicatū
d suū et siml neget oppositū pīdicatū d illo sub-
iecto. et tūc debz capi maior cū negatōe sui op-
positi. s. mediū aut mīor extremītas nī debet
sumi cū suo opposito. qz nihil dīr dicere hō est
aīal. et dicere hō ē aīal et hō nī ē nī aīal. qz aīal pīdi-
cat d alys ab hoīe. Similī nihil refert dicere
calias ē aīal. et dicere calias ē aīal et nī calias est
nī aīal. ¶ Scda cōclusio oīdit qliē istud pīci-
pale ē affirmatō vlt negatō. īgredit dēmonstra-
tōnē. et ē h. Istud pīci^m īgredit dēmonstratōnēz
ad īpossibile. nī tñ sēp nec vlt. s. solū īquātū suf-
ficiēs ē. Dī aut esse sufficiēs qñ dībī ad pīpīū
gen^o subiectū circa qd sit dēmonstratō ¶ Tertia
pīnfert qdā corrlaria. Pī^m. oēs scīe pīcāt. i.
vtrū pīcipys cōib' rōe cui dīffinit cōia pīci-
pia. Sūt ei pīcipia cōia illa qb' vtrū scīe tāqz
ex hīs dēmonstrātes. nec tñ sūt illa d qb' dēmon-
strāt. s. subiecta. nec illa q dēmonstrāt. sic passio-
nes. 2^m corrl^m. dyaletica dīr et pīuenit cū alys
scīis. pīuenit ei. qz oēs alie scīe pīcāt cū pīcipys
cōib'. s. dīnt. qz oēs alie scīe sūt dēfīnīati gñis
īdēst sūt circa dēfīnīatū sūm scīibile. s. dya-
letica nī ē vni^o dēfīnīati gñis. Tertiū corrl^m. de
mōstrator et dyaletic^o dīnt. qz dyaletic^o interro-
gat. dēmonstrator aut nī interrogat ppter id qz
non ē īnōfns ad vtrāqz partē pōditionis.

Primus

Tertio Sciendū ē q̄ circa hunc textuz incidunt quattuor difficultates. ¶ Quaz p̄ia est hec q̄liter ē possibile q̄ illud p̄cipiū: nō p̄tingit idē simul affirmare et negare. ingrediat̄ formaliter d̄mōstrationē. cū tātū d̄mōstratio fiat ex p̄pōnib⁹ cathegoricis. ¶ R̄ndet̄ q̄ illud p̄cipiū p̄t̄ formaliter ingredi d̄mōstrationē si addat̄ ad maiore ex̄tremitatē. et tūc faciet̄ vnā cathegoricā de copulato p̄dicato sic arguēdo. oīs hō ē aīal. et nō est nō aīmal. calias ē hō. ergo calias ē aīal et nō ē nō aīmal. ¶ Sc̄da difficultas. vtrū illud p̄mū p̄cipiū. de quolibet ē affirmatio v̄l negatio ingrediat̄ oēm d̄mōstrationē ad impossibile. ¶ R̄ndet̄ per distinctionē. qz duplex ē d̄mōstratio ad impossibile. quedā ē q̄ ex opposito p̄radictorio oīdit̄ veritatē p̄positi. et ī tali d̄mōstrationē ingrediat̄ illud p̄cipiū. Alia est d̄mōstratio ad impossibile q̄ propter nō inherētā vni cōtrarij icōplexi oīdit̄ inherētā alterius p̄trarij. v̄t illa q̄ oīdit̄ numex esse p̄rez eo q̄ numer⁹ nō est ip̄ar. et in tali d̄mōstrationē nō ingrediat̄ illud p̄cipiū. eo q̄ nō sumit̄ negationē p̄dicetē affirmationi. ¶ Tertia difficultas. quare dicūt̄ methaphica et dyaletica sciētie p̄munes. ¶ R̄ndet̄ q̄ methaphica dicūt̄ p̄is cōitate p̄dicatōis. eo q̄ suū subiectū p̄dicat̄ de subiecto oīm aliaz sciētiarū. Sed dyaletica dicūt̄ p̄is cōitate v̄sus et applicatio nis. qz subiectū dyaletice p̄t̄ applicari ed omnes sciētiarū. possum⁹ enī per s̄llz dyaleticū p̄babiliter disputare de p̄cipijs et cōclusiōib⁹ aliaz sciētiarū. ¶ Quarta difficultas. cū cuiuslibet sciētie sit vnū p̄p̄iū subiectū. q̄ mō potest stare q̄ dyaletica nō sit d̄cīmate alicui⁹ generis subiecti. ¶ R̄ndet̄ per distinctionē. qz vel p̄gen⁹ subiectū itelligit̄ illud p̄ qd̄ d̄mōstrat̄ur passiones. et sic dyaletica ē d̄terminatē alicui⁹ generis subiecti. sicut et q̄libz alia sciētia. Alio mō per gen⁹ subiectū p̄t̄ intelligi obiectū totale sciē qd̄ ē cōclusiō. et sic dyaletica nō est vni⁹ generis subiecti d̄cīmate. ad illū sensū q̄ cōclusiō s̄llz dyaletici nedū p̄t̄ esse vera sed etiā p̄t̄ esse falsa. mō cōclusiō s̄llz d̄mōstratiui s̄p̄ est v̄a. idco d̄mōstratiua sciētia ē d̄terminatē vni⁹ generis subiecti. ¶ Vel sic respōdet̄ s̄m linconicē. quia dyaletica dupliciter sumit̄. vno⁹ in quātū ē sciētia et p̄s philosophie. et sic habet subiectū p̄p̄iū. scz s̄llm vel sc̄das it̄etiōes applicatas p̄mis pro quāto

peas deuenit̄ de noto ad ignotū. Alio mō potest capi dyaletica in quātū est ars et instrumentū p̄bie quo v̄ritur ī qualibet sciētia. et sic non habet p̄p̄iū gen⁹ subiecti. sed est cōmunis oīb⁹ subiectis omniū aliaz sciētiarū.

Conclusio Respōsalis. D̄mōstrator nō it̄rogat. Patet. qz it̄rogare ē querere vnā partē p̄radictiōis sub distinctionē ad aliā. sed d̄mōstrator nō q̄rit vnā partē p̄radictiōis sub distinctionē ad aliā. sed sumit̄ alterā partē. ergo r̄c.

Primo Dubitatur. vtrū in qualibz sciētia sint p̄p̄e it̄rogatōes. ¶ Ad dubiū respōdet̄ aristo. in sc̄da p̄te huius capituli affirmat̄ q̄ sic. P̄bat. quia in vna q̄q̄ sciētia sūt p̄p̄ie p̄pōnes ex q̄b⁹ fit s̄llz logisim⁹. ergo et p̄p̄ie it̄rogationes. et p̄ia qz p̄pō et it̄rogatio s̄llz logica idē sunt. oīs enī q̄stio quā querit d̄mōstrator postea fit p̄positiō aut p̄clusiō d̄mōstratiōis. q̄ oīs q̄stio quā q̄rit d̄mōstrator ē ex p̄p̄iis termis illius sciētie. et per consequē in d̄mōstratiua sciētia sunt p̄p̄ie it̄rogatōes cōstitute ex p̄p̄iis termis illius sciētie. ergo similiter erit ī alijs sciētijs. ¶ Ex quibus isert̄ aristoteles q̄truo cor̄relaria. p̄mū ē q̄ nō oīs it̄rogatio ē geometrica vel medicinalis. sed solū illa ē geometrica que fit ex p̄p̄iis termis geometrie. ex quib⁹ etiā d̄mōstrat̄ cōclusiō ī geometria. ¶ Sc̄cōm cor̄relariū. geometria p̄ sua p̄p̄ia p̄cipia habet p̄bare cōclusiōes geometricas. nō tamē habet p̄bare sua p̄p̄ia p̄cipia. ¶ Tertiū cor̄relariū. nō oportet quēlibet sciētiā quālibet it̄rogationē it̄rogare. nec ad oīm it̄rogatū r̄ndere. oportet tamē cū it̄rogare et r̄ndere de his que p̄t̄nēt ad ad suā sciētiā. ¶ Quartū cor̄relariū. si q̄s disputat cū geometra sc̄dz q̄ geometra ex his q̄ sūt geometrie b̄n̄ disputat. si aut̄ disputet cū geometra ex his que nō sūt geometrie nō b̄n̄ disputat. Ideo nō est disputādū de geometria non geometricis.

Secundo Dubitatur. quot q̄stōes mouet aristoteles circa it̄rogatōes geometricas. ¶ Ad dubiū r̄ndet̄ q̄ in tertia parte hui⁹ capituli mouet tres q̄stōes. ¶ P̄ia ē h. quia dictū est q̄ sūt aliq̄ it̄rogatōes geometricę vtrū sint aliq̄ nō geometricę. ¶ Sc̄da. vtrū it̄rogatōes factę sc̄dz quālibet ignorātiā p̄cipioz geometrie sint geometricę. ¶ Ter

Posteriorum

tia. vtrū sillogism⁹ ignorātie procedēs ex op-
 positis principioꝝ sit sillogism⁹ vel paralogis-
 mus. Est enī duplex sillo⁹ ignorātie. qdā est q
 procedit ex falsis et dī peccare i materia. ē ta-
 mē sillo⁹ simplici. Ali⁹ est sillo⁹ ignorātie qui
 appet esse bon⁹ et nō est. et dicitur peccare in
 forma sillogismi. sic sillogismi q n̄ fiūt i debito
 mō et debita figura. et ille cōnoie vocatur pa-
 ralogism⁹ discipline. id est apparēs sillo⁹. ¶ Ad
 primā q̄stionē rīdet aristo. per duo dicta. Pri-
 mū ē istud. interrogatiōes facte ex alia arte a
 geometria sūt nō geometricæ. de hoc non dat
 exēplū. sed posset sic dari. vt si queratur i musi-
 ca. vtrū ton⁹ possit diuidi in duo semitonia eq̄
 lia. talis interrogatio ē non geometrica. ¶ 2^m
 dictū. quia scdm geometriā pnt fieri interro-
 gationes nō geometricæ. vt si q̄s opinetur pa-
 leas subire. id est leas eq̄liter distātes occur-
 rere: est interrogatio nō geometrica. ¶ Ad se-
 cūdā q̄stionē rīdet aristo. q̄ interrogatō fa-
 cta scd̄z ignorātiā principioꝝ geometricæ ē quo-
 dā modo geometrica: et qdā mō nō geometri-
 ca. nā sic arithmū dicitur duplī. vno qz ē sine
 rithmo. B ē sine sono. alio mō qz habet prauū
 sonū. Similiter nō geometricū dī duplī. vno
 mō qz nō habet aliqd de geometria. Alio qz
 prauē habet aliqd de geometria. sic ē ignorā-
 tia q̄ est p̄traria p̄cipis geometricæ. Sed solu-
 tio tercię q̄stionis patēbit in dubio sequenti.

Tertio Dubitatur. vtrū sillo⁹ ignorātie
 per quē gīat error vel deceptio
 sit sillo⁹ vel palogism⁹. ¶ Pro solutiōe dubij
 ponit aristo. septē differētiās iter scias dmon-
 stratiuas et dyaleticas. ¶ Prima est. qz in dmon-
 stratiuis non fiūt paralogismi sic i dyaleticis. 2°
 dīa. qz mediū in demonstratiōe sēper habet du-
 plicē habitudinē ad extrema. qz habet bitudi-
 nē ad maiore q̄ predicat d̄ eo vlr. et ad miorē
 de q̄ predicatur vlr. nō tñ sic predicatur vni-
 uersaliter q̄ signū vniuersale ponatur ad p̄di-
 catū. qd̄ aut predicatur nō dī oē. id est nō sumi-
 tur cū signo vli affirmatio. Tertia dīa. qz illa
 q̄ sūt in sciētijs demonstratiuis sūt manifesta i
 intellectui. sic visibile visui. sed nō in dyaleticis
 qz in rōnib⁹ dyaleticis latēt multe deceptiōes.
 sic patet faciēdo talē sillo⁹ dyaleticū. circul⁹ ē
 figura. s3 carmia id est inēi homeri sūt circul⁹
 ergo carmia homeri sūt figura. Quarta dīa.
 quia in dyaleticis pōt fieri instantia. sed nō in
 dmonstratiuis. qz sillo⁹ demonstratiu⁹ procedit

ex premissis vltibus q̄ sunt de pro quolibz sup-
 posito. Quinta dīa. qz in dyaleticis pōt fer-
 uare formā sillogisticā. non aut in demonstra-
 tiuis. Patet sic. qz senes sic arguebāt ex puris
 affirmatiuis in scda figura. q̄qd generat in
 multiplicata analogia. id est i maiori p̄pōtōe
 q̄ sit corp⁹ ex q̄ generat illud cito generatur:
 sed ignis cito generat. ḡ ignis generat in mlti-
 plicata analogia. Sexta differētia. i dmonstra-
 tiuis non potest demonstrari ex falsis vey. iō ē
 facilis resolutio a vitate clusiōis ad veritatē
 principioꝝ. patet. qz in methaphisicis aīis et p̄is
 ouertunt i veritate. qz pro medio nō accipiūt
 aliqd accidētale. sed diffinitiones ouertūt cū
 extremis. nō sic autē est in dyaleticis. Septia
 differētia. qz sillogismi dyaletici bñ pnt auge-
 ri p diuersa media. s3 sillo⁹ demonstratiu⁹ nō pos-
 sūt augeri p diuersa media. sed bñ augent iū-
 mēdo in post. id est sub minori extremitate. et
 in lat⁹. id est sub maiori extremitate. vt sit ista
 clusio demonstrata: numer⁹ est quāt⁹. sub q̄-
 to sumit finitū et infinitū. et sub numero sumi-
 tur par et impar. ¶ Ex his patet respōsio ad du^m.
 quia sillo⁹ ignorātie p̄quē causat deceptio vel
 error in sciētia est sillo⁹ scz peccas in materia
 nō autē ē paralogismus discipline.

Ad rationes Ante oppositū dicitur.
 q̄ soluūt oēs ex p̄is
 mo notabili. ¶ Et hec de questione.

Veritar Utrū sit possi-
 bile vna sciētia
 alteri subalternari. ¶ Et videt
 q̄ nō. qz ptingit dmonstratorem
 descendere d̄ vno ḡie i aliud ge-
 nus. et tñ cōtingit descendere d̄
 vno subalternoꝝ in aliud. ḡ nō est possibile sci-
 entias subalternari. ¶ Scdo sic. nulla indiui-
 dua eiusdē speciei sibi inuicē subalternant. s3
 oēs sciētie sūt indiuidua eiusdē speciei. ḡ nulle
 sciētie sibi inuicē subalternant. ¶ Tercio sic. to-
 tius et pars est eadē sciētia. sed subiectū scien-
 tie superioris ē totū respectu sciētie inferioris. ḡ
 d̄ subiecto sciētie superioris et inferioris est eadem
 sciētia. et p̄ p̄is vna nō subalternat alteri. euz
 idē nō subalternat sibi p̄s. ¶ In oppo^m ē aristo.

Primo Sciendū est q̄ p̄ declaratiōe
 terminoꝝ ponūt tres distinctio-
 nes. et tres diffinitōes. et vnū dictū. ¶ Prima
 distinctio ē hec. duplex ē subalternatio. quedā est
 subalternatio actiua: q̄ aliqd dicit sibi subat-

Primus

ternare aliud. Alia ē subalternatio passiva a q̄
aliquid subalternari dicitur alteri. ¶ Secūda disti-
ctio. superi⁹ pōt dupliciter trahi. vno⁹ p̄ dīam
essētiāle. vocat̄ aut̄ dīa essētiālis q̄ addita su-
periori constituit vnū per se inferi⁹ illi⁹ supioris.
vt rōnale additū aīali constituit hoīez. Alio⁹ pōt
trahi per dīaz accidētiāle. Est aut̄ dīa accidē-
talis q̄ addita supiori constituit vnū ens pac-
cū. ¶ Tercia distinctio. aliquā sciāz alci su-
balternari pōt dupliciter intelligi. vno⁹ per dīoiati-
onē intrinsecā ita q̄ subalternatio sit p̄prietas
intrinsece dēnoians sciētiā. et sic vna sciā alci nō
subalternat̄. Alio⁹ pōt intelligi per dīoiatiōnē
extrinsecā sic q̄ subalternatio sit p̄prietas intri-
sece dēnoians subiectū et extrinsece sciā. et sic
vna sciētiā alteri subalternat̄. ¶ P̄ia diffio ē
hec. subalternare ē subiectū vltimū alteri sci-
entie p̄ialit̄ mīstrare. Secūda diffio. subalternari
ē partē subiecti vltimū ab alia sciā recipere.
Ex q̄b⁹ sequitur tertia diffio. aliquā sciētiā alte-
rā sibi subalternare ē illā sciētiā alteri p̄e subie-
cti vel medij dare. et sic illa sciā dī subalternata
q̄ ex altera recipit p̄e subiecti vel medij. ¶ Di-
ctū est istud. ad h̄ q̄ aliq̄ sciētiē subalternat̄ si
bi inuicē q̄truoꝝ additōes regunt̄. P̄ia ē q̄ sub-
iectū sciē inferiori cōtineat̄ sub subiecto scien-
tie supioris. sic pars in mō sub suo toto. Secūda
q̄ subiectū sciētie supioris h̄at̄ ad subiectū
sciē inferiori per dīaz accidētiāle. q̄z si h̄eret
per dīaz essētiāle tūc ip̄oz eēt eadē sciā. Ter-
tia additō q̄ talis dīa h̄bens nō sit cāta ab illo
superiori. Quarta additō q̄ subiectū sciē inferiori
sit aliq̄ constitutū ex subiecto sciē supioris
cū aliq̄ additō q̄ additū faciat vnū per ac-
cidēs cū illo superiori. illud aut̄ facit vnū pac-
cidēs cū altero q̄ p̄dicat̄ de altero origēti.

Secūdo Sciēdū est q̄ q̄r̄ tractat⁹ i q̄
definiat̄ aristo. de dīmōstratio-
ne q̄ ē q̄ facit scire min⁹ p̄prie p̄tiet duo capi-
tula. In quoz p̄ pōt dīaz iter dīmōstratiōnē
p̄pter qd̄ et q̄ i eadē sciētiā. et p̄tiet sex conclusio-
nes. q̄rū p̄ia inuit̄ vnā dīonē dīmōstratiōis p̄
diuisione ip̄i scire qd̄ ē effect⁹ ei⁹. nā sic est qd̄
dī scire p̄pter qd̄ ē. et aliud ē scire qd̄ ē. ita alia
ē dīmōstratiō p̄pter qd̄. et alia ē dīmōstratiō qd̄ ē.
Hāc diuisione inuit̄ aristo. in p̄ia conclusiōe h̄
capituli q̄ ē hec. dīmōstratiō qd̄ ē et p̄pter qd̄
dīnt̄ dupliciter in eadē sciētiā. p̄io⁹ qd̄ dīmō-
stratiō p̄pter qd̄ p̄cedit ex immediat̄. et accipit

propriā causam et adēq̄ram cōclusionis. Sed
dīmōstratiō quia est p̄cedit ex mediatis. eo
q̄ p̄o medio accipit causā remotā vel effectū
tā p̄uertibilē q̄ nō cōuertibilē. Secūdo differūt
quia dīmōstratiō p̄pter qd̄ p̄cedit per cau-
sam immediatā et p̄uertibilē. sed dīmōstratiō
quia est p̄cedit ab effectū. quia nihil p̄hibz
eorū que p̄dicat̄ effectū esse notiorē sua cā.
ideo per talē effectū cōtingit dīmōstrare cāz
quia ē. igit̄ et. ¶ Secūda conclusiō tāgit vnū exem-
plū de dīmōstratiōe qd̄ ē que fit per effectum
p̄uertibilē. vt oē nō scintillās ē p̄prie. planete
erraticē nō scintillāt. q̄ planete sūt p̄prie. q̄ aut̄
illa dīmōstratiō nō sit p̄prie qd̄ p̄bat aristo.
quia nō p̄cedit per causā. non enī ex eo q̄ nō
scintillāt p̄prie sūt. sed p̄pter illud q̄ p̄prie
sunt non scintillāt. ¶ Tercia conclusiō tāgit vnū
documētū ad cōuertendū illā dīmōstratiōnē
quia ē. in vnā dīmōstratiōe p̄pter qd̄. et ē h̄.
si mediū sit maior extremitas et ē tūc erit de
mōstratiō p̄pter qd̄. vt sic arguēdo. q̄ qd̄ ē p̄-
prie non scintillāt. sed planete sūt p̄prie. q̄ nō sci-
tillant. ibi ē dīmōstratiō p̄pter qd̄. q̄ p̄cedit
per causā p̄imā. ¶ Quarta conclusiō tāgit 2m ex-
emplū ad idē qd̄ est istud. q̄ qd̄ augef̄ circula-
riter est circularē. luna augef̄ circularit̄. q̄ est
circularis. ibi ē dīmōstratiō qd̄ ē p̄cedēs p̄ effe-
ctū. si si mediū fiat maior extremitas et ē. co-
rit dīmōstratiō p̄pter qd̄ sic arguēdo. q̄ qd̄ est
circularē augef̄ circularit̄. luna ē circularis. q̄ au-
gef̄ circularit̄. ibi ē dīmōstratiō p̄pter qd̄ p̄cedens
per cām. nō enī p̄pter augmētari h̄ ē q̄ augef̄
circularit̄ circularit̄ est. sed q̄ circularit̄ est ideo
augef̄ circularit̄. Et addit aristo. q̄ ē dīmōstra-
tiō fit per effectū nō p̄uertibilē: si tū talis effe-
ctus sit notior sua cā. ¶ Quinta 2o ē h̄. q̄ nō me-
ex ponit̄ est cā rēota. et tūc nō ē dīmōstratiō p̄pter
qd̄ sed qd̄ ē. eo q̄ cā rēota nō ē p̄prie cā. Hanc
conclusiōnē declarat̄ exēplo sic arguēdo. oē re-
spirās est animal. paries nō est animal. q̄ paries
nō respirat. ibi enī est dīmōstratiō qd̄ est p̄ce-
dens per causā rēotā et non p̄ causā propriā
et immediatā. quia si non esse animal esset causa
immediata hui⁹ quod ē nō respirare sequetur
q̄ animal esset cā respirādi. q̄ sequēs ē falsum.
q̄ nāz tamē p̄bat aristo. per duas reglas. p̄i-
ma est. si negatio sit causa ipsius nō esse: etiā
affirmatiō est causa ipsius esse. sicut recipe ca-
lida et frigida sine mensura est causa non sa-
nādi: ita etiam recipere calida et frigida cum

differe

subalternatio

subalternatio

Vm

*dīmōstratiō
quid
quid*

Posteriorum

mensura est causa sanandi. **¶** Secunda regula. si affirmatio sit causa ipsius esse: negatio erit causa ipsius non esse. et intelligitur iste regle de terminis inuertibilibus tantum. **¶** Sexta: predicta demonstratio debet fieri in secunda figura sic arguendo. quicquid respirat est animal. paries non est animal. ergo paries non respirat. Et ratio huius est. quia medium se habet ad maiorem extremitatem secundum excellentiam. id est secundum excessum. ideo debet predicari de maiore. et per consequens erit dispositio secunde figure. et est illud medium reorum sicut erat medium anatarcticis qui probat quod si scitis non sunt sibilatores. eo quod ibidem non sunt vites. Dicebat enim quod non habere vites erat causa huius quod est non habere ioculatores que est causa multum reota. nam causa fistulationis est lasciuiam metis. sed lasciuiam metis est causa dilatatio sanguinis et spirituum ad singula membra. huius autem dilatationis causa est calor vini. et causa vini est vitis. ideo habere vites est causa valde reota sibilationis.

Tertio Sciendum est quod circa hunc textum incidunt quatuor difficultates. **¶** Quare prima est hec. vtrum per effectum non inuertibile possit fieri demonstratio. **¶** Rursus per unam distinctionem que est hec. demonstratio fieri per effectum non inuertibile potest quadrupliciter intelligi. vno quando medium excedit maiorem extremitatem. et inuertitur cum maiore. et sic bene fit demonstratio. sic arguendo. quicquid non scintillat est prope. luna non scintillat. ergo luna est prope. 2º potest intelligi quod medium excedat a maiori extremitate. et sic bene fit demonstratio sic arguendo. quicquid non scintillat est prope. stella non scintillat. ergo stella est prope. **¶** Tertio potest intelligi quod medium excedat a maiori extremitate. et sic bene fit demonstratio sic arguendo. quicquid mouetur motu progressiuo habet animam sensitivam. sed animal mouetur motu progressiuo: ergo animal habet animam sensitivam. Quarto modo potest intelligi quod medium excedat maiorem extremitatem. et tunc non potest fieri demonstratio quia effectus procedens a pluribus causis non potest alteram illarum concludere. **¶** Secunda difficultas. vtrum iste due regule sint vere. si affirmatio est causa affirmationis: negatio erit causa negationis. Secunda regula. si negatio sit causa negationis. et affirmatio erit causa affirmationis. **¶** Rursus per aliam distinctionem. nam iste due regule possunt dupliciter exponi. vno modo logicaliter. et tunc prima tantum valet sicut ista. si ab aliquo proponitur affirmatiua sequitur aliquid propositum affirmatiua. tunc a negatiua dicitur ante-

cedenti sequitur negatiua dicitur dñti. sensus vero secunde est. si a negatiua sequitur alia negatiua. tunc ab affirmatiua dicitur ante dñti sequitur affirmatiua dñti. et iste regle solus tenet in terminis inuertibilibus. quia si argueretur in terminis non inuertibilibus tunc committeretur fallacia contradictionis. arguendo a destructione antis. ad destructionem contrarij. Alio modo possunt exponi dicte regule phisicaliter. et tunc sensus prius est. si aliquis effectus positivus causetur ab aliqua causa positiua: tunc effectus negativus sibi oppositus causatur a causa negatiua prioris cause opposita. vnde si sanitas causetur a commensuratione calidorum et frigidorum. ita non sanitas siue egritudo causatur ab incommensuratione calidorum et frigidorum. **¶** Tertia difficultas. vtrum de eadem conclusionem possumus habere demonstrationem quare. et propter quod. **¶** Respondetur quod sic in diversis scientiis: per diuersam rationem media. et est in eadem scientia licet non per idem medium. sed per diuersa. vnde huius demonstratio quare. paries non est animal. ergo non respirat. sed si arguatur sic. paries non habet pulmonem. ergo non respirat. ibi est demonstratio propter quod. Quarta difficultas. quod est scintillare. **¶** Rursus ab aliquibus quod est effectus ad modum ignis vere vel apparere ignem emittere. sed non dicitur vere. quia planete cum sint magis lumine si magis apparere et se ignem emittere. et tamen non scintillant. Ideo dicitur aliter quod scintillatio est appens tremor rei visibilis. nam quando res videtur de prope sub maiori angulo videtur: et ea potest visus subtiliter apprehendere et de ea iudicare. quando vero res a longe videtur: tunc sub maiori angulo apparere. nec visus potest subtiliter iudicare de tali re visibilis. ideo stelle fixe que valde distant a nobis apparent scintillare. id est tremere. sed planete que minus distant a nobis in eorum aspectu visus non caligat aut tremit. nec per consequens videtur huiusmodi planete scintillare siue tremere.

Conclusio Responsalis. possibile est vnam scientiam alteri subalternari. quia possibile est quod due scientie sic se habeant ad invicem quod subiectum vni continetur sub subiecto alteri continetur vere subalternationis. ergo etiam possibile est quod vna scientia alteri subalternetur. **¶** Primo Dubitatur. vtrum possit sciri per responsione supponitur quod aristoteles in secundo capitulo ponit dictam iter demonstrationem propter quid et quia est in diversis scientiis. et continetur octo conclusiones. Prima est hec. demon-

Primus

stratio quia est et demonstratio propter ad differunt in diuersis scientiis. quia vni^{us} est scire ppter qd. alteri^{us} vero est scire quia est. **Secunda conclusio.** qd. cūq. scientie sic se habet qd. subiectū vni^{us} continet sub subiecto alteri^{us} tūc vna speculatur qz est. et alia speculat^{ur} propter qd. Probatur q. tūc exēplis. qz speculatur. i. perspectia que speculat de magnitudine visuāli. dicitur sub geometria q. considerat de magnitudine absolute. 2° exēplū. machinatur q. considerat de edificatione turriū et alioz edificioz. subal^{ter}natur scierimetricē q. considerat de edificatōne absolute seu de cōmēsuratōne corporum. Tertiū exēplū. armonica. i. musica q. est de numero sonoro subal^{ter}natur arismetice q. est de numero absolute. Quartū exēplū. apparentia id est scientia nauallis q. considerat signa serenitat^{is} et tēpestatis in celo subal^{ter}natur astrologie. q. considerat situs et mot^{us} astroz. **Tertia conclusio.** qd. tā talū scientia p^{ri}ma sūt fere vniuoce. qd. tā vō nō. patet exēplari^{us} p^{ri}ma pars. qz astrologia. ap^{ar}parentia. armonica et musica q. est scōz auditū non aut musica q. est de sonis humanis. ille oēs sunt vniuoce qz cōueniūt in vno noie et i vna nominis ratione. sūt eni oēs mechanice scientie. De scōda parte. scz de scientiis nō vniuoce nō exēplificat aristo. **Quarta conclusio.** scientiarū sēsibiliū. i. inferiorū vel subal^{ter}natarū est scire quia ē. scz mathematicaz. i. superiorū et subal^{ter}nantiū ē scire propter qd. patet. quia scie superiores habet demonstraciones cap. id est principiorū scientie inferioris. **Quinta conclusio.** que est respōsiua ad dubiū ē hec. multoties contingit ignorare qz ē. quāuis p scientiā superiorem sciat propter qd. patet. quia sicut se habet vniuersale ad particulare. ita se habet ppter qd. ad quia ē. sed cōrigit sepi^{us} scire vniuersale ignorato particulari. sicut pōt aliq. cognoscere q. oīs mula ē sterilia. et simul dubitare vtrū hec nulla sit sterilia. Et hui^{us} causa ē. quia nō applicatur vlt^{im}o ad particulare. sic etiā quando ppter quid qd. se habet tanq. causa non applicat ad quia ē qd. se habet tanq. effect^{us} conigit tunc scire ppter qd. ignorato qz est. **Sexta conclusio.** scientie subal^{ter}nate mathematice differūt penes subiectionē a methaphisicis subal^{ter}natis qz scie mathematice subal^{ter}nate sūt de subiecto. i. de aliq. tractato per aliquā cōditionē et vtiunt^{ur} speciebus id est formalibus principijs que accipiūt a mathematica et que cōtrahunt per

aliquā conditionē materiale. sicut scientie mathematice subal^{ter}nates sunt circa species. et nō circa subiectū. id est circa materiā sine circa aliq. contractū per dīaz materiale. licet ei geometria cōsideret de linea q. ē in subiecto. i. in materia. nō tamē vt ē in subiecto. **Septima conclusio.** nedū per duas sed etia per tres scias cognoscūtur quia ē. et propter qd. Patet qz geometria q. est subal^{ter}nata respectu p^{er}spectiue. et perspectiua ē subal^{ter}nata respectu scientie de yride. nā eadē cōclusio de q. scit quia est in scientia de yride. eadē scit propter qd. aut simpliciter. id est per habitū scientie p^{er}spectiue aut scōz doctrinā. i. per habitū scientie superioris. scz geometrie. **Octaua conclusio.** diuersarū scientiaz adiūce nō subal^{ter}natarū vna cognoscit quia ē. et alia propter qd. Patet. qz medicina et geometria non subal^{ter}nant^{ur}. et tamē medicū ē scire quia de hac propōe. vulnera circularia tardi^{us} sanantur. et ipsius geometrie ē scire propter qd. scz q. circulus est omniū figurarū rectilinearū capacissim^{us}. et est cui^{us} latera magis distāt. vt arguēdo sic. illa vulnera quorū latera mag^{is} distāt tardi^{us} sanant^{ur}. sed vulnera circularia sunt huiusmodi. ergo vulnera circularia tardius sanantur.

Secundo Dubitat^{ur}. vtrū p^{ri}ma figura maxime faciat scire. **Pro solutione** supponitur q. quint^{us} tractat^{ur} cōtinet duo capitula. qz p^{ri}mu cōtinet vnicā cōclusionē. et est h. **P^{ri}ma figura maxie facit scire.** Probatur signo. et tribus rationib^{us}. Signū ē istud. qz scie mathematice. vt sūt arismetica geometria et p^{er}spectiua faciūt suas demonstratiōes per p^{ri}mā figurā. ille autē maxie faciūt scire. ergo signū ē q. p^{ri}ma figura maxie facit scire. **P^{ri}ma ratio ē h.** in quacūq. figura in q. maxie fit sillo^{us} propter qd. illa maxie facit scire. sed i p^{ri}ma figura maxime fit sillo^{us} propter qd. ergo p^{ri}ma figura maxime facit scire. maior patet. qz scire prop^{ter} qd. est maxie scire. **Secunda ratio.** p. quacūq. figurā potest venari qd. est illa maxie facit scire. scz solū p p^{ri}mā figurā pōt venari qd. ē. q. sola p^{ri}ma figura maxie facit scire. maior patet. qz qd. ē seu diffinitio. aut ē p^{ri}ncipiū demonstratiōis. aut cōclusio. aut tota dmonstratio positiōe differēs. minor patet. qz qd. ē. i. diffinitio predicat^{ur} de eo cui^{us} est vlt^{im}o et affirmatiue. et autē qd. ē scientia affirmatiōis ē. vt aial bipes predicat^{ur} vlt^{im}o et affirmatiue de boie. mō in scōda figura sēp cōcludit^{ur}

R

Posteriorum

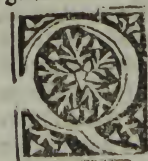
tar negative. *g* in ea nō potestcludi diffio de diffinito. Similiter i tertia figura sepe cōcludit p̄ticularit̄. *g* in ea non potest concludi diffinitio de diffinito. tenet p̄na. qm̄ quidē qd̄d ē vniversalit̄ ē. Scda rō est ista. illa figura q̄ sic se habet ad alias q̄ alie indigēt ea et ipsa nō indiget alijs illa maxie facit scire. sed p̄ma figura nō indiget alijs sed alie indigēt ea. *g* p̄ia figura maxie facit scire. mior pater. qz p̄imas figurā premisse aliaz figuraz d̄stipant̄. id est d̄dēpant̄ z augent̄ donec ad immediatū veniāt unde i p̄posito d̄dēp̄ari est inter mediū accēptū z extrema accipere aliū t̄minū immediatio rē pro medio. Sed augmētare ē supra mediū p̄ceptū accipe p̄a alia media immediatōra.

Tertio Dubitat̄. vtrū ista sit immediata: nullū ratiōale ē irrōnale. ¶ Pro dubio supponit̄ q̄ aristo. in b̄ scdo capitulo ostendit̄ q̄liter p̄pō negatiua potest eē immediata. et int̄d̄it̄ q̄tuor cōclusiones. ¶ Quaz p̄ma ē hec. sicut cōtingit. a. inesse. b. et indiuisibilē. i. immediate. ita cōtingit. a. nō inesse. b. indiuisibilē. i. liter. id est sic ē aliqua p̄pō affirmatiua immediata. et ita etiā potest eē aliq̄ p̄pō negatiua immediata. Pater. qz p̄pō immediata ē illa que nō habet mediū per qd̄ possit demonstrari. sed aliq̄ negatiua ē huiusmodi. *g* rē. ¶ Scda p̄ illa p̄positio d̄r̄ mediata cui⁹ subiectū vel p̄dicatūz vel abo simul sunt in aliq̄ toto. i. cōtinētur sub aliquo. sic species sub ḡne. Cōclusio probatur trib⁹ exēplis scdm̄ tres partes ei⁹. q̄ exēpla ponūtur ab aristo. in istis litterl. a. b. c. sed p̄ma tōri enidētia ponūtur alij termi. P̄mū ex⁹ ē istud. nulla substātia ē q̄litas. ois hō ē substātia. *g* nullus hō ē quālitas. ista cōclusio ē negatiua et mediata. eo q̄ subiectū ei⁹ est in toto qd̄ ē substātia. in quo tamē nō ē p̄dicatū q̄litas. cū ipsū sit quoddā totū. 2^m exēplū ē istud. ois hō est substātia. nulla q̄litas ē substātia. ergo nulla q̄litas ē hō. ista cōclusio ē mediata negatiua. qz p̄dicatū ei⁹ est in aliq̄ toto scz in substātia. nō autē subiectū: s̄z ipsū ē quoddā totū. Tertiu exēplū. nullū animal ē color. omis hō est animal. *g* nullus hō est color. ista cōclusio est mediata cui⁹ subiectū continet̄ sub aliq̄ toto: scz sub substātia. et p̄dicatū cōtinet̄ sub alio toto. s. sub q̄litate. ¶ Tertia cōclusio. possibile ē p̄dicatū esse in aliquo toto: in q̄ nō ē subiectū. Pater ex coordinatōib⁹ p̄dicamētōz. qz illa que sunt in diuersis coordinatōib⁹ nō cō

nectant̄ adiuncē sic q̄ illud qd̄ ē in vna coordinatiōe sit in alia. Qd̄ patet exēplo. qz isti⁹ negatiue mediate nullus hō ē qualitas. subiectū est in vna coordinatiōe p̄dicamēti. scz in coordinatiōe p̄dicamēti substātie. tūc vel p̄dicatū est de eadē coordinatiōe. vel nō. si non: habet p̄positū. s. q̄ subiectū ē in aliq̄ toto in quo nō ē p̄dicatū. si sic. sc̄q̄ref q̄ coordinatō in q̄ ē hoc p̄dicatū q̄litas erit eadē cū coordinatōe i q̄ est p̄ subiectū hō. z sic coordinatiōes erūt per mixte. Hāc tamē declaratiōe p̄t aristo. i. istis litterl. a. b. c. ¶ Quarta cōclusio. illa p̄pō negatiua dicit̄ immediata cui⁹ neutrum extremoz est in toto. p̄bat̄ ex opposito p̄nt̄. quia si talis esset mediata tūc alterū extremoz esset in toto. qd̄ patet. qz vel talis vltis negatiua demonstraret̄ i p̄ia figura. vel i scda. nō autē in t̄tia. cū in ea nō cōcludat̄ vlr̄. Si in p̄ia. tūc mediū esset i toto. qz in p̄ia figura sepe mior est affirmatiua. Si in scda. tūc necē ē alterā esse affirmatiua. qz si vtrazq̄ esset negatiua non fieret sillo. Si vō altera p̄missaz fuerit affirmatiua tūc altez extremoz ē in toto. ¶ Hoc suppositō r̄ndet ad dubiū per distinctiōē. qz duplex est negatiua immediata. qd̄ ē falsa q̄ sit per negatiōē superioris d̄ inferiori. Alia ē immediata vā. et illa fit duob⁹ modis. P̄io. qn̄ neutrum extremoz est in toto. vt nulla substātia est q̄litas. Alio modo qn̄ vtrūq̄ extremoz est in toto. dū mō illa extrema sint due differētie immediate ex toto diuidētes idē gen⁹. vt nullū rōale est irratiōnale.

Ad rationes

Ante oppositum. ¶ Ad p̄imā dicit̄ q̄ l̄z nō d̄rigat demonstratōrē d̄scēdere de vno ḡne i aliud gen⁹ simplr̄. tñ pōt de scēdere d̄ vno ḡne i aliud qd̄ ē idē simpliciter vel quoddā mō. cuiusmodi sūt subiectū sciētie subalternātis. z subalternate. ¶ Ad scdaz d̄r̄ q̄ licet due scie nō subalternent̄ sibi inuicē denotiōē it̄riseca z formali. bñ tñ subalternātur denotiōē extriseca z obiectia. ¶ Ad t̄iaz d̄r̄ q̄ maior ē intelligēda de p̄e subiectiua vel integrali. nō autē de parte in mō. ¶ Et h̄ d̄ q̄ōne.

Veritur Utrum deficiente i nobis aliquo sensu necē sit deficere scēntiam sui proprii scibilia. ¶ Et videt̄ q̄ nō. quia destructo aliq̄ sensu adhuc possūt remanere species intelligibiles in mēoria. ergo

Primum

adhuc potest haberi scientia illius sensibilis. **Secundo** sic scientia est vniuersaliū que cognoscuntur per intellectū et non per sensū. ergo destructo sensui non est necesse scientiā illius sensibilis destrui. **Tertio** sic sensus est causa pacidēs sciētie. g. ipso destructo possumus habere scientiā tenet consequētia. quia causa per accidēs est qua destructa nihil minus est effectus. **In oppositum** tamē est aristoteles.

Primo Sciendū est q. pro declaratio ne terminorū ponitur quatuor distinctiones. **Quar** p.ia est hec. sensus potest capī dupliciter. vno modo pro actu sentiēdi. et sic non capī hic. Alio modo pro potētia sentiētiua. et sic capī hic. **Secūda** distinctio. sensus potest dupliciter deficere. vno modo a natiuitate. et sic capī hic. Alio modo post natiuitatē. et hoc dupliciter. vno modo postq. accepte sūt species aliquę sensibiles. et sic non capī hic. Alio modo ante q. accepte sint aliquę species sensibiles. et sic capī hic. **Tertia** distinctio. duplex est sensibile. q. d. d. est per se. et de illo est ad propositū. Aliud ē per accidēs. et de isto non est ad propositū. **Quarta** distinctio. duplex est sensibile per se. quoddā ē propriū. et de isto est hic ad propositū. Aliud ē cōe. et de isto non est hic ad propositū. Nec valet instare de substantiis separatis que sine sensu re. sensibilium habent scientiā. de quibus etiā habemus scientiā sine eaz. sensatione. quia substantie separate propter sui simplicitatē et perfectionē nō indigent ministerio sensus in intelligēdo. ideo sine sensatione de rebus sensibilibus habet verā et certā sciētiā et notitiā. Similiter habemus scientiam de substantiis separatis quātū ad cōceptū eaz. propriū et quiditatiū. tamen ille conceptus non ē simplex. de quo potissime intelligitur questio. scilicet q. deficiente nobis aliquo sensu a principio natiuitatis impossibile est nos habere scientiam simplicē et distinctā de sensibilibus illius sensus.

Secundo Sciendū est q. sextus tractatus in quo determinat arist. de sillogismo ignorantie qui generat deceptionē siue errorem. cōtinet duo capitula. in quorū primo ostendit q. modo in nobis causatur ignorantia prae dispositionis. et cōtinet quatuor partes. Quarū prima tangit quatuor conclusiones. **Prima** conclusio tangit quatuor suppositiones. Quarū p.ia est hec. deceptio facta per sillogismū ignoran-

tie qui procedit ex oppositis principiorū non est ignorantia scdm negationē. sed ignorantia secundū dispositionē. **Secūda** suppositio. ignorantia prae dispositionis est duplex. quedā est eorum que sunt primo. id est principiorū. Alius est eorū que non sunt primo. id est conclusionū. **Tertia** suppositio. ignorantia prae dispositionis est duplex. quedā est simplex. q. sic simpliciter opinādo aliquod esse vel non esse. Aliā fit per sillogismū quando opinio ipsi. esse vel non esse generat in nobis per aliquā rationē vel sillogismū. **Quarta** suppositio. ignorantia simplex et ignorantia per sillogismū adinuicē differunt. quia p.ia solū fit vno modo. scilicet opinando aliquid esse vel nō esse. sed secūda fit multis modis. vt infra declarabitur. **Secūda** conclusio. si sit aliqua vniuersalis negatiua immediata et vera tunc si aliquis sillogizet suam cōtrariā per aliquod mediū. ille erit deceptus per sillogismū ignorantie. **Tertia** conclusio. vniuersalis affirmatiua immediata et falsa potest cōcludi per sillogismū ignorantie tribus modis. **Primo**. ex abibus in toto falsis. vt deducit aristoteles in litteris. Potest tamē sic deduci in terminis. omnis quātitas est qualitas. omnis substantia ē quātitas. ergo omnis substantia ē qualitas. **Secūdo**. ex maiore vera et minore falsa in toto. vt omnis quātitas discreta est quātitas. omnis substantia ē quātitas discreta. ergo omnis substantia est quātitas. Et addit postea aristoteles q. talis propositio non potest sillogizari ex minori. p. p.ōne vera. quia cū conclusio sit immediata. eius subiectū non est in toto. sed si minor sit affirmatiua et vera significabit subiectū esse in toto. quod tamen non est. igitur minor propositio sepe erit falsa. **Tertio** modo potest dici propositio sillogizari ex abibus in parte falsis. sed hoc non deducit aristoteles. potest tamē sic deduci. omne perfectū est substantia. omnis quātitas ē perfecta. ergo omnis quantitas est substantia. **Quarta** conclusio. propositio vniuersalis affirmatiua immediata et falsa solū potest sillogizari in prima figura. sed vniuersalis negatiua falsa et mediata potest sillogizari in prima et secūda figuris.

Tertio Sciendū est q. circa hunc textum incidunt quatuor difficultates. **Quarū** p.ia ē hec. vtrū ignorantia sit qd. positiuū. Rūdet p. dispositionē duplex ē ignorantia. q. d. ē negatiōis q. est simplex ne. siue carētia.

R.

Posteriorum

scientie in subiecto apto nato. sicut cū aliquis nullā penitus cognitionē habet de re. vt puer nōdū hīs vñū ratiōis. et talis ignorātia nō est pura negatio. qz lapis non igrat. sed ē carētia sciētie cōnotādo subiectū in aptitudine ad illā. Alia ē ignorātia prae dispositionis. et ē habit⁹ errone⁹ quo assentim⁹ oppositū principior⁹ vel conclusionū dīmōstratiōis. et sic ignorātia est quid positiuū. ¶ Secūda difficultas. q̄ mō oppo nitur ignorātia sciētie. Rñdē q̄ ignorantia pure negatiōis opponit⁹ priuatiē solū scientie sed ignorātia prae dispositiōis opponit⁹ ptra rie sciētie. cū sit qdā habit⁹ errone⁹ positiu⁹ in pzia specie q̄ litat⁹ reponibilitis. ¶ Tertia diffi cultas. cui notitiae opposit⁹ ignorātia prae dispo sitionis. Rñdē p distinctionē. duplex ē igno rātia prae dispositiōis. qdā ē qua q̄s assentit⁹ oppositū principior⁹. et talis ignorātia opponi tur cōtrarie notitiae principior⁹. Alia ē qua q̄s opinat⁹ vel assētit⁹ oppositū conclusionis. et ista opponit⁹ cōtrarie notitiae cōclusiōis q̄ proprie dici⁹ sciētia. ¶ Quarta difficultas. q̄ mō i nob causat⁹ ignorantia prae dispositiōis. Rñdē q̄ dupliciter in nobis pōt causari. vno mō simpli citer qñ scz aliqua existimat vel opinat⁹ opposi tū alicui⁹ principij vel cōclusionis sine aliq̄ du ctu rationis. Alio mō qñ opinat⁹ vel assētit⁹ op positū principior⁹ vel cōclusiōis propter aliquā rationē quam nescit dissoluere.

Conclusio Respōsalis. Deficiēte ali quo sēsu nece ē deficere sci entia propriā et per se sēibilis illi⁹ sensus. quia omis cognitio intellectiua depēdet ex cognitō ne sēsitriua. q̄ potētia sēsitriua destructa dīstru itur cognitio intellectiua.

Primo Dubitat⁹. vtrū vñis negatia im mediata et falsa possit concludi p sillogismū igrantie. ¶ Pro solutione supponit⁹ q̄ aristo. i scda pte hui⁹ capituli docet cōcludere vñz ne gatiuā imediatā et falsā per sillogismū igrantie. et in tendit tres cōclusiōes. ¶ Quaz pzia est h. vni uersalis negatia imediata et falsa potest i pma figura trib⁹ modis sillogizari. p ex ābab⁹ falsis sicut declarat aristo. i lris. Pōtēst tñ sic dedu ci in termis. nulla substātia icorpozea ē substā tia. oīs substātia corpozea ē substātia icorpea. ergo nulla substātia corpea ē substātia. 2º ex maiore falsa. et minore vā. sicut nullū corpus ē substātia. oē corpozeū ē corp⁹. ergo nullū cor pozeū ē substātia. Tercio ex maiore vā et mio

re falsa. vt nulla q̄litas ē substātia. omē corp⁹ est q̄litas. ergo nullū corp⁹ ē substātia. ¶ Secū da cōclusio. vñis negatia imediata et falsa non potest i scda figura cōcludi ex ābab⁹ in toto fal sis. Patz. qz si ābe sint i toto false: tūc sue con trarie erūt vñe. mō ex cōtrarijs suis pōt alio mō inferri eadē cōclusio. et sic ex vñis dēmōstratie seq̄ret falsū. ¶ Tercia cōclusio. vñis negatia i mediata et falsa pōt in scda figura trib⁹ modis sillogizari. p ex ābab⁹ in parte falsis. vt nulla substātia est alba. oē corp⁹ est albū. q̄ nullū cor pus ē substātia. 2º ex maiore vā et minore falsa. vt nullū corp⁹ est icorpozeū. oē corp⁹ animatū ē icorpozeū. q̄ nullū corp⁹ animatū est corpus. Tercio. ex maiore falsa et minore vera. vt nullū corp⁹ est substātia. omē corp⁹ animatū ē substātia ergo nullū corpus animatū ē corpus.

Secundo Dubitat⁹. vtrū vniuersal ne gatia mediata et falsa possit cōcludi per sillogismū igrantie. ¶ Pro solutiōe sup ponit⁹ q̄ aristo. in tertia parte hui⁹ capituli oñ dit q̄ mō pōt vñis negatia imediata et falsa cō cludi p sillogismū igrantie tā i pma figura q̄ in scda. et intēdit quicq̄ cōclusiōes. ¶ Quarum pma ē hec. vñis negatia imediata et falsa p me diū propriū nō pōt in pma figura concludi ex ābab⁹ falsis. sed tātū pōt sillogizari ex maiore falsa. et minore vā. Probat aristo. premittēdo diffinitionē medij p̄prij. q̄ ē h. Medij p̄prij est per qd̄ fit sillo cōtradictōis. i. sillo sciētie dīctori⁹ sillo igrantie. tūc sic probat cōclusio. qz in sillo igrantie accipit⁹ cōtraria maior sil logismi sciētie. et seruat eadē mior. q̄ sillogis mus igrantie per mediū propriū fit ex maio re falsa et minore vā. et pōt sic deduci in termis nullū aial est substātia. oīs hō est aimal. q̄ nul lus hō est substātia. ¶ Secūda cōclusio. vñis ne gatiua mediata et falsa eodē mō sillogizat⁹ per mediū nō propriū sic p mediū p̄prij. dū mo do tale mediū p̄dicet⁹ vñr de minori. et maior vñr d medio. sic deducit aristo. i litterl. ¶ Ter tia cōclusio. vñis negatia mediata et falsa pōt sillogizari per cñcū ex ābab⁹ falsis. vel ex ma iore vā et minore falsa. sed nō ē. exēplū primi. vt nullus lapis ē substātia oīs hō ē lapis. q̄ nul lus hō ē substātia. Exēplū scdi. vt nulla q̄litas est substātia: oīs hō ē q̄litas. q̄ null⁹ hō ē suba. Tercia partē pbat aristo. qz mediū cñcū nō potest p̄dicari de miori extremitate. q̄ mior p positō nō pōt ēē vā. ¶ Quarta cōclusio. vñis ne

Primum

gatiua mediata et falsa nō potest in secūda si-
gura sillogizari ex ābabus in toto falsis. quia
tūc contrarie ipsarū essent v. ex quib⁹ scq̄rē
cōclasio in alio mō. ¶ Quia 2⁹ vniuersalia ne-
gatiua mediata et falsa potest sillogizari in se-
cūda figura ex altera vera et altera falsa q̄cū-
q; indifferēter exīte falsa. exēplū qm̄ mior est
falsa. vt omne aīmal ē substātia. nullus homo
est substātia. ergo nullus hō ē aīmal. exēplū 3
quādo ē 5. vt nullū aīal est substātia. oīs hō est
substātia. ergo nullus hō est aīal. ¶ Consequē-
ter in q̄rta pte docet cōcludere vlem affirma-
tiua mediata et falsa ponēdo tres cōclusiones
¶ 1⁹ p̄ia est. vniuersalis affirmatiua mediata et
falsa non pōt sillogizari per mediū propriū ex
ābabus falsis. sed tantū ex maiore falsa et mior
re vera. patet. qz eadē minor remanet in vtro
q; sillo scilicet sciētie et ignorātie. et maior mu-
ta in suā contrariā. ¶ 2⁹ Scda 2⁹ eodē mō sillo-
gizā vls affirmatiua mediata et falsa p mediū
alteri⁹ coordinatōis. dūmō tale mediū sit simi-
le medio p̄prio. vt arguēdo sic. oīs color ē ani-
mal. oīs albedo ē color. gōis albedo est aīmal
¶ 3⁹ Tertia 2⁹ vls affirmatiua mediata et falsa
pōt sillogizari p mediū exneū duobus modis
¶ 1⁹ p̄rio. ex maiore vā et miorē falsa. vt oīs lapis
ē inaiar. oīs hō est lapis. gōis hō est inaiar. 2⁹
ex ābabus falsis. vt oīs substātia ē aīmal. om-
nis linea ē substātia. gōmnis linea ē aīal. Ter-
tio ex maiore falsa et miorē vera. vt oīs sciētia
ē aīal. omnis musica ē sciētia. gōis musica ē aī-
mal. Extra textū dicif q mediū propriū est il-
lud per qd in vero sillo scientie pōt sillogizari
cōclusio opposita cōclusioni sillogizāde p sillo
ignorātie. siue illud mediū sit eiūsdē coordina-
tionis cū extremis. siue nō. Sed mediū nō p̄-
priū simile tamē p̄prio est mediū alteri⁹ predi-
cāteri qd tamē vlr predicat de minori. et de
cōclusionē predicat vlr maior. Sed mediū ex-
traneum est illud quod vere potest negari de

Tertio vtrāq; extremitate.
Dubitaf. vtrū sine actu sentiēdi
possit haberi sciētia. ¶ Pro respōsione suppo-
nit q in quita parte hui⁹ capituli irēdit aristo-
teles vnā causā ignorātie pure negatiōis q p̄-
uenit ex defectu alicui⁹ sc̄s. et ponit vnicam
cōclusionē. que ē hec. q si aliquis sensus defece-
rit nec ē sciētia illi⁹ sensibilis deficere. Patz.
qz cū sensus sit singulariū apprehēso cū defe-
cerit singulariū apprehēso deficiet inductio

que sit ex singularib⁹. deficiēte autē inductio-
ne deficiet vlc. quia ipossibile est vniuersalia
speculari sine inductione. neq; iductionē spe-
culari sine sensu. deficiēte autē vli deficiet de-
monstratio. cū demonstratio pcedat ex vniuer-
salib⁹ tantū. Deficiēte autē demonstratiōe de-
ficit sciētia q acgrit per demonstratiōē. gō de
p̄rio ad vltimū deficiēte sensu necesse est defi-
cere sciētia p̄prio sensibilis illi⁹ sensus. tenet
cōsequētia. qz oē quod adiscim⁹ aut inductōne
aut demonstratiōe adiscimus.

Ad rationes Ante oppositū. ¶ Ad p̄-
ma dicit q soluta est i
primo notabili. ¶ Ad scda 3 ridet pcedēdo an-
tecedēs et negādo p̄ia. qz licet vlia cognoscā-
tur p intellectū et nō per sc̄s. tamen cognitio
vniuersaliū depēdet ex cognitōne singulariū
¶ Ad tertiā dicif q duplex ē causa paccidēs.
quedā ē q nihil facit ad productionē sui effe-
ctus. vt albū per accidēs domificat. Alia est p
accidēs sine qua non. et talis necessario regrit
ad productionē effectus. cuiusmodi est sensus
respectu sciētie.

Veritur Utrū in dmo-
strationib⁹ sit
processus in infinitū. ¶ Et vide-
tur q sic. qz demonstratiōes pos-
sunt augeri in infinitū. in post su-
mēdo vel ad lat⁹. vt dictū est i
isto p̄rio. gō processus i infinitū in dmostratiōi-
bus. ¶ Scdo sic. primorū p̄ncipiorū ē dmo-
stratio. ergo in demonstratiōibus ē p̄cessus i
infinitū. aīa patet. qz p̄ncipiorū ē sciētia. gō eo-
rū ē demonstratiō. tenet aīa. qz scire ē per dmo-
stratiōē itelligere. ¶ Tertio sic. de demonstrati-
ōne ē sciētia. et nō per seipsā. gō per aliā dmo-
stratiōē. et per cōsequēs i demonstratiōibus
erit processus i infinitū. ¶ In oppositū ē aristo.

Primo Sciēdū ē q vt vult linconien-
sis iste tractat⁹ sicut nec p̄cece-
dens nō est de cōplemēto hui⁹ sciētie. sed solus
de bonitate sciētie. ideo breuiter pertractans
do diuidit in q̄ttuor capitula. In quorum pri-
mo p̄mittit q̄ttuor supponēs. q̄rū prima ē hec
Omnis sillo cōstat ex trib⁹ termis. Scda sup-
positio. 2⁹ affirmatiua sillogizā ex duab⁹ affir-
matiuis. et 3⁹ negatiua sillogizā ex vna p̄missa
affirmatiua et alia negatiua. ¶ Tertia suppo-
sitiō. ex trib⁹ termis i sillo demonstratiuo fiunt due
ppositiones q sūt p̄ncipia demonstratiōis.

R 3

Posteriorum

Quarta suppo. sillo dyalectic⁹ et demonstratiu⁹ differunt tripliciter. Prio. qz sillo dyalectic⁹ solu generat opinionē ideo solu procedit ex proba bilib⁹ neqz demonstrat ppositiones mediatas eas reducēdo ad immediatas. sed demonstrator qui generat verā sciētiā debet procedere ex i mediati. ideo si sibi proponat aliq⁹ propo me diata eā demonstrat quousqz ad aliquā imedi ataz pertigerit. 2° differunt. quia sillogism⁹ de monstratiu⁹ nō procedit ex hys que predicatur scōm accidēs. sed bene dyalectic⁹. Ex quo ifert aristoteles qz predicatorz quedā predicantur scōz se. quedā vero scōz accidēs. et hoc duplici ter. prio. qz subiectū predicat de accide te. vt albu⁹ est hō. 2° quādo accidēs predicat de sub iecto. vt hō est albus. illa autē que neutro mō predicant⁹ per se predicant⁹. ¶ In secūda parte huius capituli mouet tres qstiones. Quaz pri ma ē hec. dato infimo subiecto. vtrū sit proces sus in infinitū sursū ascēdēdo in predicatū illi⁹ subiecti. ¶ Scōda qstio. dato supremo predica to. vtrū deorsū sit processus in infinitū. descē dendo in subiectis illi⁹ predicatū. Et subdit dif ferentiā inter dictas duas qstiones. qz prima incipit ab infimo subiecto et terminat ad su premū predicatū. sed scōda incipit a supmo pre dicato. et terminat ad infimū subiectū. ¶ Ter tia questio. vtrū extremis existentib⁹ finit⁹ sit possibile media esse infinita. ¶ In tertia par te ponit duas conclusōes. Quaz priā ē hec. ille que stides eq⁹ possunt moueri i negatiuis sicut in affirmatiuis. ¶ Scōda p⁹ iste qstiones nō pos sunt moueri in terminis puerilib⁹. quia i ip sis nō est primū vel vltimū. supmū aut ifimū. ¶ Sciendū ē qz in scōdo capitu lo soluit p⁹ tertiā qstione que ex duabus p⁹mis depēdet. et cōtinet q⁹tuor cō clusōes. Quaz primā ē hec. extremis existen tibus finitis impossibile ē media esse infinita. pa ter. quia si extrema sint finita contigit tūc vnū predicari de alio. sed si media sint infinita: nō posset vnū de alio predicari. cū nō contigat in finita pertrāsire. ¶ g⁹ extremis existentib⁹ finitis i possibile est media esse infinita. ¶ Scōda conclusio rāgit solutionē cuiusdā obiectōis. nā posset aliqs dicere qz p⁹dicta rō extrema suppoit esse cōiuncta cū aliq⁹ medioz. qd ē falsū. quia cū me dia sint infinita iter vnū extremū et aliud me diū sūt infinita media. ¶ Rūdet aristo. qz nihil differt an illa media sint p⁹dicta. quia siue sint

dicta siue nō cū ipsa media sint infinita nūqz cōtingit vnū extremū predicari de alio. ¶ Ter tia conclusio ē hec. si sit stat⁹ in affirmatiuis etiā erit status in negatiuis. Probat aristo. iducti ue in omi figura. Prio. in priā figura cōclusio negatia ostēditur ex maiore negatia et minore affirmatia. sed si illa affirmatia sit dabile pri mū de quo p⁹dicat⁹ predicatū etiaz erit dabile primū a quo in negatia p⁹remouet⁹ predicatū. ergo si sit stat⁹ in affirmatiuis: etiā erit stat⁹ in negatiuis. sicut declarat aristo. in terminis nō si gnificatiuis. Et posset sic declarari p⁹ terminos significatiuos. vt sit hec conclusio negatia null⁹ hō est quāritas. cōcludēda i priā figura p⁹ hoc mediū corp⁹. sic arguēdo. nullū corp⁹ est quan titas. ois hō est corp⁹. g⁹ nullus hō est quāritas ¶ P⁹ri⁹ sillogismi minor ē mediata q⁹ itez pōt pro baris priā figura assumēdo illud mediū de q⁹ pri⁹ vniuersalit⁹ negat⁹ quāritas. et qd affirma tur vtr⁹ de corpe. qd mediū sit substātia. et argu atur sic. nulla substātia ē quāritas. omne corp⁹ est substātia. g⁹ nullū corp⁹ est quāritas. ex quo supra substātia nō ē sumere aliqd⁹ superi⁹ quod vtr⁹ et affirmatie verificet⁹ de substātia. g⁹ reliq⁹ tur qz ē stat⁹ tam i affirmatia qz in negatiua. et similiter deduci pōt i alijs duab⁹ figuris. ¶ Quar ta p⁹ soluit quādā obiectionē. posset ei aliqs di cere qz licet sit stat⁹ in tali figura: est tū p⁹cess⁹ in infinitū demonstrādo idē in diuersis figuris. ¶ Ad B⁹ rūdet aristo qz q⁹libet illaz figuraz p se supra ē finita. ergo etiā si sint simul sup⁹te nō possūt esse infinite. tenet p⁹ia. quia finita centi es sup⁹ta non possunt esse infinita.

Tertio Sciendū ē qz tertiū capitulū in q⁹ aristoteles ostēdit esse statū in sur sū et deorsū p⁹ones logicas p⁹iet tres ptes. In quaz priā intēdit talē cōclusionē. in predicatū essētiālib⁹ q⁹ predicatur de suis subiecti i eo qd qd est necessario ē stat⁹. Probat. qz nisi sic se q⁹ref qz nihil cōtingeret diffiniri neqz diffiniti onē alicui⁹ cognoscere. quoz vtrūqz ē incōueni ens. patet in p⁹ia: qz i diffinitione alicui⁹ debēt capi q⁹cūqz de illo p⁹dicant⁹ in eo qd qd est. s⁹ si huiusmodi p⁹dicata sint infinita nō poterūt oia simul accipi. qz infinita nō ē p⁹trāsire. g⁹ nec ē est finiri in eo qd qd est p⁹dicatū. et vltra. si in p⁹di catū sursū ascēdēdo sit stat⁹: videt⁹ etiā qz i sub iectis deorsū descēdēdo erit stat⁹. ¶ In secun da pte p⁹mittit quiqz suppoēs valētes ad de clarationē sui propositi. ¶ Priā suppo⁹ est hec.

Sillogism⁹
demonstratiu⁹

predicantū

subiectū

extremis
st⁹ chēa
infinitū

Stat⁹

Stat⁹

Diffini
tia

Primus

eorū q̄ predicant q̄dā pdicant scdm se. q̄n scilz
subiectū scōz se totū 7 nō rōne alteri⁹ subiecti
respectu sui accit. vt dicēdo hō ē albus. Alia
pdicatur scōz accidēs q̄n. s. subiectū n̄ s̄z se to
tū s̄z ratiōe vni⁹ part/ sui significati cui adiacet
alia pars significati subiecti i. ppōe. 7 s̄z t̄git
duplicit. vno⁹ q̄n subiectū pdicat de accidēte
vt dicēdo albu ē lignū. 2⁹ q̄n pdicat accidēs
de accidēte. vt dicēdo albu ābulat. Nec sup
positio sic declarat. nā i hac ppositiōe lignū
ē albu. s̄z subiectū lignū scōz se totū subicitur
huic pdicato albu. q̄z s̄sus ē q̄ lignū est subie
ctū qd̄ v̄e factū ē albu. ideo dicit illa pdicatō
scōz se. sed in hac ppositiōe albu ē lignū. hoc
subiectū albu n̄ scōz se totū sed solū ratiōe ma
terialis significati cui adiacet suū significatū
formale subiecti respectu illi⁹ pdicati lignū. vt
sit s̄sus. aliqd cui accidit esse albu ē lignū. Si
milliter cū d̄r. albu ābulat. s̄z subiectū albu ra
tione sui materialis significati subiecti huic p
dicato ābulat. vt sit s̄sus. aliqd cui accidit eē
albu ābulat. ideo i his duob⁹ modis dicit p
dicata de suis subiecti pdicari scōz accit. Se
cūda suppo. ex q̄ noīa significāt ad placitū id
p declaratiōe pncipalis conclusiōis hui⁹ capitu
li possum⁹ noīa ipōere. vt solū illud dicat p
dicari qd̄ pdicat scōz se. et n̄ scōz accit. pater. q̄z
in declaratiōe pncipalis conclusiōis hui⁹ capli
accipit pdicatio vt ordinat ad demonstratio
nē. sed in dmonstratione tātū intrat pdicatōes
scōz se 7 n̄ scdm accit. ideo eadē pbatōe de
bet capi pdicatio p pdicatione scdm se tātū
Tertia suppo. pdicator scōz se qdā pdicant p
modū substātie. qdā vō p modū q̄lital/ aut q̄
titat/. aut alicui⁹ alioz pdicamētoz. Et addit
vtr q̄ q̄n pdicatur vni de vno pdicatur sim
plicit ibi ē pdicatio scōz se. p qd̄ excludit p
dicatio in q̄ pdicat plura de vno. q̄z in tali p
dicatiōe pōt eē qd̄ 7 q̄le s̄l. vt dicēdo. sortes ē hō
albu. Quarta suppo. illa q̄ pdicat i eo qd̄ qd̄ est
siue p modū sube d̄nt ab his q̄ pdicat p mo
dū q̄lital/ aut q̄lital/. 7 sic de alijs. p̄z. q̄z illa
q̄ pdicat i eo qd̄ qd̄ s̄t illud totū qd̄ v̄e ē. i. di
cūt totā essētiā subiecti. sic d̄ffio. aut s̄t aliqd
illi⁹ qd̄ v̄e ē. i. dicūt p̄e sube vel essētie illius d̄
q̄ pdicat. sic gen⁹ 7 d̄ria. s̄z pdicata accitālia n̄
significāt aliqd p̄nēs ad essētiā subiecti s̄z a
liqd accidētale sube. vt cū d̄r hō ē albu. albu
nec ē totū qd̄ v̄e ē hō. nec est aliqd qd̄ v̄e sit hō
q̄z n̄ dicit totā essētiā nec p̄e essētie hoīs. s̄z cū

dicat hō ē aial. hō ē qd̄ v̄e aial ē. q̄z esse aial est
de essētiā hoīs. Qui ta suppo remouet quā
dā obiectionē. posset enī alijs dicere q̄ gen⁹ 7
species pdicatur d̄ suis inferiorib⁹ in eo qd̄ qd̄ ē
et t̄n n̄ significāt essētiā nec p̄e essētie suoz in
ferioz. imo significant alijs ydeas sep̄atas a
suis singularibus. sic posuit plato. Ad hāc ob
iectionē n̄ det aristo. q̄n derisorie dicēdo. gau
deāt ḡna 7 spēs monstra esse. et si sint nihil ad
rationē s̄t. s̄z ē ylia separata sic dicebat plato
s̄t monstra. nec valēt ad dmonstrationē. q̄z de
monstrationes s̄t solū de his q̄ pdicant esse
tialiter 7 per se de suis subiecti. mō si ḡna 7 spe
cies n̄ inessēt p se suis inferiorib⁹ sed ab eis d̄z
essēt sep̄ata de ipsis n̄ poss̄t esse dmonstratio.

Conclusio R̄n̄salis. non t̄git in de
monstrabilib⁹ procedere i
infinītū. p̄z. q̄z stat⁹ est tā in affirmatis q̄ in ne
gatiuis. ḡ ē stat⁹ in oib⁹. aīa p̄ q̄libz sui pte p
batū est in textu.

Primo Dubitat. vtrū vniuersaliter in
oib⁹ pdicatōib⁹ affirmatiuis sit stat⁹. C̄ p̄o
r̄n̄sione supponit q̄ in tertia parte hui⁹ capli i
tēdit aristo. d̄tas conclusiōes. Quaz p̄ia est
hec. in pdicat/ affirmatis dictis scōz se non cō
tingit ire in infinitū penes circulationē. p̄z. q̄z
oia pdicata aut s̄t substātia. aut accitālia.
s̄z nulla talia pdicata pdicat circularit de suis
subiecti vtrōiq; manēte pdicatione scōz se. ḡ
in ipsis scōz se non ē p̄cessus in infinitū scdm
circulū. m̄ior p̄z p̄ quo ad pdicata accidētia.
q̄z illud qd̄ ē subm̄ respectu vni⁹ accitit 7 d̄ q̄ il
lud accitit pdicat scōz se n̄ potest esse accitit re
spectu illi⁹ pdicati. vt quātitas n̄ est q̄litas. ita
q̄ aliter sit subz respectu alteri⁹. ḡ ipossibile ē i
pdicatōib⁹ scōz se eē p̄cessū i infinitū penes cir
culū. 7 d̄ia. q̄z talis p̄cessus circular/ sit ex eo
q̄ illud qd̄ subiecti respectu vni⁹ pdicat respectū
alteri⁹. 7 eē. s̄z talis p̄uertibilitas pdicatiōis. n̄
t̄git i pdicatiōib⁹ scōz se. ḡ i eis d̄ n̄ pōt esse p̄
cessus circular/ i infinitū. 2⁹ probat dicta b̄ q̄
ad pdicata essētia. 7 s̄z dupl̄. p̄ sic. q̄z oē p̄di
catū s̄bale aut ē gen⁹ aut spēs. sed illa n̄ s̄t i
finita. vt aial 7 bipes pdicat d̄ hoīe. 7 hō d̄ calia
sed calias de nullo alio pdicat. 2⁹ sic. oia p̄dica
ta subalia diffiniūt spēs. ḡ n̄ ē p̄cessus i infini
tū in pdicatis substātia. tenet d̄ia dupl̄
p̄. q̄z n̄ t̄git infinita p̄trāfire itelligere. 2⁹ q̄z n̄
t̄git illd̄ diffire d̄ q̄ ifita pdicat. 2⁹ p̄ i p̄dica
tis aīa scōz se n̄ t̄git p̄cedere i infinitū. pater

R 4

Posteriorum

duabus rationib⁹. Quaz prima est hec. oē qđ predicat^r aut predicat^r in qđ: aut in quale. aut in quātū. 7 sic de alijs. sed oīa illa sūt finita. cū gñā pdicamētoz sint finita. igit^r 7c. maior pz. qz vnūqđq; predicat qđ significat. aut quale. aut quātū. aut huiusmodi. ¶ Ex quo textu gđā eliciūt duas auctoritates p̄mūes. P̄ia est illud pdicat termin⁹ quod significat. 2^a. terminus subicit 7 supponit qđ significat. Scđa rō. quia si esset processus ī infinitū tūc nihil cōtingeret sciri simplr. qz scire simplr ē scire p dñōstrationē q̄ resoluit ī supmā causā 7 immediatā. si ḡ in huiusmodi pdicatū esset p̄cessus in infinitū nō cōtingeret dñōstrationē resolui in supmā causā et immediatā. ideo nihil cōtingeret sciri simpliciter. Post h̄ epilogat dicens q̄ manifestū ē ex predicis per rationes logicas nō esse processū ī infinitū ī demonstratōibus.

Secundo Dubitatur. vtrū analitice. i. demonstratōe possit probari nō esse processū ī infinitū ī demonstratōibus. ¶ Pro solutiōe supponit^r q̄ q̄rtū capitulū in quo aristoteles ostēdit statū esse ī fursū 7 deorsū per rationē analiticā p̄inet duas partes. in quaz p̄ma intēdit vnā cōclusionē. q̄ est hec. In demonstratōib⁹ nō ē processus ī infinitū. Probat^r vna rōne analitica p̄mittendo vnā supponē scz qz sūt duo modi pdicādi p se. P̄im⁹ est. qñ pdicatū est d̄ diffinitōe subiecti. vt multitudo aut diuisibile sūt de diffinitione numeri. Scđs ē. qñ subiectū est de diffinitōe pdicati. vt numer⁹ est de diffinitione iparis. ¶ Ex q̄ format^r talis ratio. Omis demonstratō est ex pdicatū per se. sed oīa predicata per se sūt finita. ḡ 7c. mior pbat^r. p̄io d̄ pdicatū secūdi modū. quia si numero īsit ipar. 7 ipari īsit perfectū. et īperfectū īsit alicui alteri: necesse ē qz numer⁹ sit de diffinitōe oīm illoz. ideo nō possibile ē qz illa sint infinita. nā alias idē poneret in diffinitione īfinitoz. Scđo pbat^r eadez mior in pdicatū p̄mi modū. qz oīa predicata p̄mi modū sunt de diffinitōe subiectoz. ḡ est status in ipsis. tenet p̄ia. quia alias nihil p̄tingeret diffiniri. ¶ Ex qbus infert aristoteles duo correlaria. Quoz p̄mū est. si aliqđ pdicatū p̄dicet de duobus subiectis vel de plurib⁹ de se iucē nō predicatib⁹. aut saltē non pdicatibus de se iucē vniuersaliter. nō opoz: et semp qz illud pdicatū īsit illis plurib⁹ per aliqđ cōmunē. p̄a. et c̄ia exēplo 7 rōne. Exēplo sic. qz yso

cheles ysopteres et scalarō sunt tres sp̄s triaguli. gđ se iucē nō pdicant^r. quib⁹ tamē ē vna passio cōmunis scz h̄re tres. que eis cōuenit p aliqđ cōmunē qđ ē triagulus. non tamē se per se habet qz illa passio īsit illi cōmuni p aliud cōmunē. sed sibi uest per rationē p̄p̄iā. Scđo probat^r ratione sic. qz si illud pdicatū īsit illis duob⁹ per aliqđ cōe uest itez illi p aliud cōmunē. et tūc esset processus ī infinitū. 7 sic inter extrema finita esset infinita media. Et addit aristo. qz illa duo qbus attribuit^r illud cōe debent esse eiusdē generis scibilib⁹. dū tñ illud cōmunē p̄dicet^r p se de eis. quia si ipsa esset diuersoz genēz tūc cōtingeret illud cōmunē applicari ad illa diuersa. qđ ē cōtra p̄i⁹ dicta. vbi dicebatur qz nō cōtingit demonstratōe deicēdere d̄ gñe in gen⁹. 2ª dictū ex d̄cis manifestū est scz qz oīs ppositio q̄ habet aliqđ mediū inter subiectū et pdicatū ē demonstrabilis. 7 ppositiōes p quas demonstrat^r illa propō si sint īmediate sūt elemēta. i. p̄cipia dñōstrationis vt sic dictū ē de p̄pōib⁹ affirmatiuis ita dicēdū est de negatis. qz scilz illa negatiua ē dñōstrabilis cui⁹ pdicatū p̄i⁹ remouet^r ab aliqđ subiecto q̄ a subiecto illi⁹ propōis. vt ista negatiua ē demonstrabilis. nullū corp⁹ est quātitas. per illud mediū qđ ē substantia. Sed illa ppositio negatiua ē indemonstrabilis cui⁹ pdicatū reouet^r ab aliqđ subiecto. nec ē aliqđ subiectuz de q̄ prius possit reoueri illud pdicatū. sicut ē ista: nulla substantia est quantitas.

Tertio Dubitat^r. vtrū per quālibet figurā possint p̄pōes mediate ad īmediatas reduci. ¶ Pro solutiōe supponitur qz aristoteles ī hac scđa parte itēdit duas cōclusiones. ¶ Quaz p̄ia ē hec. ad reducēdū ppositiōes mediatas affirmatiuas ad īmediatas necesse ē accipere aliquid qđ p̄i⁹ predice^r de subiecto q̄ de pdicato illi⁹ ppositiōis. p̄ exēplo. quia ad reducēdū istā affirmatiuā mediatā. omē. b. est. a. necesse ē accipere aliquid qđ prius predice^r de. b. q̄ de. a. et de q̄. a. p̄ p̄i⁹ dicat^r q̄ de. b. et sit illud. c. tūc poterit sic demonstrari. omē. c. est. a. omē. b. est. c. ḡ omē. b. est. a. et si iterū maior sit mediatā procedendū est vt p̄i⁹ quousq; deuctū fuerit ad vnā p̄pōnē idē uiuibile. i. īmediatā iter cui⁹ extrema nihil mediet. Et subdit qz sicut ī materialib⁹ illud qđ ē simpliciter est p̄cipiū illoz. sicut in graui idēst ī gñe pōderl vnciā ē p̄cipiū. et ī melodia

Id est in cōonātijs musicalibus mīmū. i. ton⁹. sed in mēbris neruis ē primū pncipiū per qđ vnū mēbrū alteri pūgiť. et per cui⁹ rapturas altep ab altero dissoluť. sic etiā in demōstratione ppō imediata que ē vna z idiuissibilis ē pncipiū clusiōis imediate. Ex quo infert aristoteles qđ in silis demonstratiuis affirmatis mediū qđ assumit ad reducēdū ppōnē mediātā ad imediatā nō est extra terminos ppōstriōis mediate. B est nō ē alteri⁹ generis subiecti qđ sint tales fmi. ¶ Secda 2⁹ ad reducēdū ppōnes negatiuas ad imediatas accipiendū ē mediū a quo pri⁹ remoueat maior extremitas qđ a minore. Patz exēplo. sic pcedē. et licet illud mediū sūptū sit extra minore extremitatē B ē superi⁹ ad eā: non tamē est superi⁹ maiore extremitatē. sed mediat inter minore et maiore extremitates. z simil. ē se habz in scda figura scz qđ mediū nō cadit extra ābo extrema. sed i tertia figura neqđ mediū est cū subiectū nec extra pdicatū. sed sēper ē inferi⁹ ad subiectū respectu vtriusqđ extremi. id arē reducēdi. ppositiōes mediatas ad imediatas nō habet locū in tertia figura. quia sumendo mediū fm dīspōitiōnē illius figure magis iretur ad ppōnes mediatas qđ ad imediatas. vt si ad demōstrādū qđ alal sit substātia sumat illud mediū qđ ē hō. aut quodcūqđ aliud iferi⁹ ad qđcūqđ extremū. tūc patz qđ pmissē magis esset mediate qđ clusiō sillogizāda.

Ad rōnes Ante oppositū. ¶ Ad pma dicit qđ aristoteles. solus loqbat addicionaliter. scz qđ si sub minore esset multa inferioza: tūc demōstratiōes possēt augeri in infinitū subsumēdo sub minore. ¶ Ad scdam dicit qđ pncipioz ē scia tertio: et non qrtio: ¶ Ad tertiā rīdetur pcedēdo aīis et negādo pnam. qđ est status in demōstratione particulari. qđ demōstrando passiōē de demōstratione vli: simul ex cōsequēti demōstrat b per se ipsa.

Veritur Utrum demōstratio vli sit potior particulari. ¶ Et videt qđ nō trib⁹ ratiōib⁹ aristotelis. Et p sic. illa demōstratiō secundu quā scim⁹ est potior sed fm demōstrationē particulare magis scim⁹ qđ secundū demōstrationem vlem. g demōstratio vli nō est potior particulari. maior patet. qđ facere scire ē tota virt⁹ demōstrationis. ergo

illa demōstratio qđ maxime facit scire est potior. minor probat. qđ illa demōstratio magis facit scire qđ facit aliqd scire scdm qđ ipsū: qđ illa qđ facit scire scdm aliud. s. demōstratiō pncipali facit scire s. qđ ipsū. vli aut s. aliud. a. p. p. p. p. qđ magis scim⁹ coruscū esse musicū: qđ cognoscim⁹ qđ hō est music⁹. minor declarat. qđ demōstratio vli solū facit scire de triāgulo eg. b. i. r. id est de ysochele. qđ habet tres scdm aliud scz scdm qđ triāgulus ē. et nō scdm qđ ē eg. b. i. a. sed demōstratio particularis de eg. b. i. a. facit scire qđ habet tres scdm qđ ē eg. b. i. a. ¶ Scdo sic. illa demōstratio ē potior qđ ē de ente: qđ illa qđ est de nō ente. sed demōstratio vli ē de non ente. pncipali vō est de ente. ergo pncipali est potior vli. p. qđ si vli ēēt ens dubiū esset an esset ens aliqd pter singularia. ¶ Tertio sic. illa demōstratio ē potior qđ nō facit errare: qđ illa qđ facit errare. sed demōstratio pncipali nō facit errare. vli autē facit errare. g particulari ē potior vli. minor patz. qđ demōstratiō vli facit opinari vli esse aliqd pter singularia. vt qđ triāgulus ē pter singulares triāgulos. z figura pter pncipales figuras. et numer⁹ pter pncipales numeros. eo qđ demōstrat aliqd de aliqđ coī analogo sine B qđ demōstret de singularibus illi⁹ coīs. ¶ In oppositū arg. quia illa demōstratio ē potior que facit scire scdm qđ ipsū: qđ illa qđ facit scire scdm aliud. sed demōstratio vniuersalis facit scire scdm qđ ipsū. g ē potior particulari. minor patet. quia demōstratio vniuersalis demōstrat de triāgulo qđ habet tres scdm qđ ipsū. demōstratio vō particularis demōstrat de eg. b. i. a. qđ habet tres sed non se cūdū qđ ipsū sed scdm qđ aliud. scz scdm qđ triāgulus. vt patebit in solutiōe prime rōnis. igit demōstratio vli est potior particulari.

Primo Sciendū qđ pro declaratione terminoz ponitur vna diffictio et due diffinitiones. ¶ Diffictio ē b. demōstratio potest tripliciter cōsiderari. vno⁹ iquā tū silis. et sic ei cōueniūt sex cōditiōes sibi iuncte oppositionē hntes. scz vli. pncipale. affirmatiuū. negatiuū. oñsiuū. et ad ipossibile. Secundo mō pōt cōsiderari demōstratio inquantū demōstratio. et sic ei cōueniūt iste quatuor cōditiōes: qđ sūt. pcedere ex prioribus z posteriorib⁹. oñdere propter qđ et quia. Tertio mō potest cōsiderari per pparationē ad res significatas. et sic ei cōueniūt iste pditiones. qđ

Posteriorum

unt esse ex secretis siue magis compositis. et ex simplicibus siue magis abstractis. esse de subiecto. et non esse de subiecto. Prædicta diffinitio est huius demonstratio vltima est illa quæ demonstrat passionem de suo subiecto per adequatum. Secunda diffinitio. Demonstratio particularis est illa quæ concludit passionem de suo subiecto non prædicto. sicut demonstratio quæ concludit quod ovis fovebiles habet tres. Ex quibus sequitur quod demonstratio non dicitur vltima eo quod concludat conclusionem determinatam signo vltimo. sequitur quod demonstratio non dicitur particularis eo quod concludat conclusionem determinatam signo particulari.

Secundo Sciendum est quod octavo tractatur in quo comparat aristoteles demonstrationes per additiones quæ conveniunt demonstrationi in quantum est illis continetur tria capitula. in quorum primo comparat demonstrationem vltimam ad particularem per certitudinem. et continet quatuor partes. In quarum prima movet tres questiones. Prima est huius. cum sit quedam demonstratio vltima et alia particularis: dubitatur que illarum est certior et melior. Secunda questio. cum sit quedam demonstratio affirmativa. et quedam negativa: dubitatur que illarum est certior et melior. Tertia questio. cum sit quedam demonstratio omnis sui generis. et quedam ad impossibile: dubitatur que illarum est certior et melior. Et subdit quod illarum trium questionum prædeterminabit primam. 2º secundum dicitur. et tertio tertiã. In secunda parte soluit primam questionem ponendo unicam conclusionem. quæ est huius. demonstratio particularis est potior vltima. Probat aristoteles tribus rationibus factis ante oppositum. In tertia parte soluit tres prædictas rationes. sicut patebit in fine questionis respondendo ad rationes factas ante oppositum. In quarta parte determinat secundam veritatem primam questionem ponendo unicam conclusionem. quæ est huius. demonstratio vltima est potior quam particularis. quia probat septem rationibus. que patebunt probando conclusionem respondens ad questionem.

Tertio Sciendum est quod 2º continetur unica conclusio nempe quod huius demonstratio affirmativa est potior negativa. Probat. 5. rationibus. Quarum prima est huius. illa demonstratio est potior quam præcedit ex paucioribus. sicut demonstratio affirmativa præcedit ex paucioribus quam negativa. 2º demonstratio affirmativa est potior negativam. 3º illa quæ præcedit ex paucioribus certior pariter velocius facit scire. 4º per 3. quod 13. vterque fiat ex tribus terminis et duabus præpositis affirmativa consistit solum ex affirmativa. sicut negativa fit ex una negativa et alia affirmativa. probatur itaque maior exemplum. quod ponatur quod illa 2º est. a. debeat probari per il-

la tria media. scilicet. b. c. d. ubi gratia terminis significatio. ista 2º ovis habet corpus. citius cognoscitur quam illa ovis habet subiectum. eo quod prima cognoscitur per pauciores media. quod tamen per illa duo media quæ sunt a. et corpus. aiatum. sicut secunda cognoscitur per tria media quæ sunt aiatum. corpus. aiatum. et corpus. id est ad cognoscendum secundam ovis cognoscitur primam. sicut non est. Secunda ratio. ex ab ab affirmati potest fieri demissa. non autem ex duabus negatiis. 3º demissa affirmativa est potior negativa. Tertia ratio. demissa affirmativa non resolvitur in negatiis. sicut est. demissa negativa resolvitur in affirmatiis. 4º affirmativa est potior negativa. 5º per 3. quod ad reducendum negatiuam mediatam ad immediatam ovis concludit per vnam affirmativam et vnam negatiuam. sicut ad reducendum affirmativam mediatam ad immediatam solum ovis concludit per duas affirmatiis. 6º ratio. affirmativa demissa negatiuam. et si est. 7º affirmativa est potior negativa. 8º ratio. primam demissam affirmatiæ est potior primam demissam negatiæ. 9º affirmativa est potior negativa. 10º per 3. quod primam affirmatiæ est potior affirmatiæ. et primam negatiæ est potior negatiæ. 11º sequitur quod potior affirmativa est potior negatiæ. per 3. per quod est notior cum negatiæ sit non per affirmativam. 2º quod est per 2. a. n. significat esse et negatiua significat non esse. modo esse prius est quam non esse. 3º quod affirmativa est sine negatiæ. sicut si est.

Conclusio Ratiōis. Vltima est potior particulari. Probat. 7. rationibus. quæ sunt prima et secundum. Illa demissa est melior et dignior quam magis accipit causam propter quam res habet esse. sicut vltima est habens. 2º ratio. per 3. quod demissa est similis cause propter quod. b. per 3. quod demissa vltima accipit subiectum vltimum cui per se inest passio. modo tale subiectum est magis causa predicati quam subiectum particulare. 3º. Secunda ratio. Illa demonstratio est potior que præcedit per causam magis universalem postquam non contingit querere aliam causam priorē. sed demonstratio universalis est huiusmodi. 4º. Maior patet. quia si ad aliquod interrogatum detur aliquid propter quod tunc ulterius queretur quousque detur ultimum propter quod et tunc opinamur nos scire quando habemus ultimum propter quod et huius dat duo exempla. Primum est de causa finali ut si queratur propter quam finem venit aliquis ad forum. Respondetur ut vendat bladum et aliter ulterius queratur quare vult vendere bladum. Respondetur ut soluat debitoribus. Et si ulterius queratur quare vult reddere debitori. Respondetur ut iuste agat. et tunc ulterius non contingit querere. Secundum exemplum est de causa formali. ut si queratur propter quod aguli egubiaz habent

Primum

duos angulos rectos equales. Respondet quod sunt trianguli. Et si queratur quid est triangulus. Respondet quod est figura rectilinearum. et ibi est status nec contingit aliam eam querere. Tertia ratio. Illa demonstratio est potior quam magis recedit ab infinito sed universalis est huiusmodi. Maior pars quod infinitum secundum quod infinitum non est scibile. Minor probatur. demonstratio universalis est de vltimo. quod magis recedit a singularibus que sunt infinita. demonstratio vero particularis est de particularibus vniuersis quod magis accedit ad infinitatem. Quarta ratio. demonstratio vltis plura facit scire quam particularis quod est potior. Ans pars quod demonstratio vniuersalis facit scire vlt et particulare simul saltem modo confuso sed demonstratio particularis tamen facit scire particulare. Quinta ratio. Demonstratio vniuersalis accipit medium propinquum principio quam particularis cum vltis accipiat medium vltius ergo est potior. Et subdit quod quedam istarum rationum sunt logice id est communes. scilicet tertia et quarta et precipue quarta que non videtur necessaria eo quod cognito vniuersali non cognoscitur particulare in propria forma. Sexta ratio. cognoscens vlt cognoscit particulare vel in vlt vel in propria forma et non e contra. talis est potior. Septima ratio. Demonstratio vltis est intellectualis et ab intellectu perceptibilis. demonstratio vero particularis est sensualis eo quod scit illa que sunt in percipiunt. g.

Primo Dubitat. Vtrum vltis est potior demonstratio ostensiva sit potior demonstratio ad impossibile. Pro responsione supponitur quod a. i. B. etio caplo coparat demonstrationem ostensiuam ad demonstrationem ad impossibile. Et iterum tres conclusiones: quarum prima tangit duas differentias inter demonstrationem negativam et ad impossibile: quarum prima est hec. Quia demonstratio ostensiva negativam preedit ex altera affirmatiua et altera nequa. ex quibus ostensive demonstrationis conclusionem negativam: sed demonstratio ad impossibile est quod ex opposito conclusionis demonstratiue cum vno manifeste vobis claudit conclusionem manifeste falsam. ex cuius falsitate regredit ad falsitatem hypothese per quam demonstratur veritas conclusionis demonstratiue. Ex qua infert ueniendum ipsam iterum se. sunt ei ex eisdem terminis simili ordinati tam quod ad figuram quam quod ad modum. Secunda dicitur quod demonstratio ad impossibile debet esse notior premissis. quod fit per se susd falsitate conclusionis ad falsitatem vniuersalem premissis scilicet est in demonstratio ostensiva nequa. Tercia dicitur quod

demonstratio ostensiva negativam est potior quam demonstratio ad impossibile. pars. quod illa demonstratio est potior quam fit ex notioribus credibilibus et potioribus. scilicet illa est huiusmodi. g. et. i. demonstratio de vobis ad impossibile debet esse notior premissis. g. et. Tercia dicitur quod demonstratio ostensiva a qua est potior demonstratio ad impossibile. pars. quod affirmatiua est potior negativam ut patuit in capitulo precedenti. scilicet demonstratio affirmatiua est potior demonstratio ad impossibile. ut patuit in conclusione precedenti. g. demonstratio ostensiva affirmatiua est potior demonstratio ad impossibile. Ex qua pars ratio ad dubium. scilicet quod demonstratio ostensiva est potior ea quam est ad impossibile. pars. quod ois demonstratio ostensiva est a qua vel negativam. scilicet vtraque earum est potior demonstratio ad impossibile.

Secundo Dubitat. vtrum impossibile demonstrationes possint augeri. Et videtur quod non. pariter. i. sine ety tractat vbi dicitur. augere autem non per media suple demonstrationis. Tria opposita argui pariter. i. tertia ratio posita in 2o capitulo huius tractat vbi dicitur quod ois accipere predicatas quod augmentata demonstratio necesse est fieri plures. R. videtur per vnum dictum. et vna distinctio. Dicitur est istud. demonstratio de augeri in proposito. quod ei premissis sunt mediate et patet per bar. si vobis premissis sint immediate talis demonstratio non de augumentata. Distinctio est h. demonstrationes augeri potest intelligi tripliciter. vno per plurificationem medietatis scilicet quod plura media cum prima accipiantur ad probandum eadem conclusionem. 2o potest intelligi quod augere ad latitudinem vel in post subsumendo scilicet sub medio distributo plures minores extremitates vel sub extremitate distributa plures alias minores. 3o potest intelligi demonstrationes augeri per syllogizationem suarum premissarum. quod scilicet premissis vel alia ratio est medietas vel demonstrabilis. Tunc videtur ad dubium quod demonstrationes non possint augeri primo: sic deducit auctoritas auctoritatis op. patet tamen augeri 2o vel 3o ut patet.

Tercio Dubitat. vtrum demonstratio a qua precedat ex paucioribus quam negativam. R. videtur quod demonstratio affirmatiua et negativam habent principia communia materialia. vtraque enim fit ex tribus terminis et duobus abus propositionibus. scilicet per tanto de affirmatiua fieri ex paucioribus quam solū preedit ex affirmatiua. nequa vobis fit ex vna a qua et alia nequa. Et si quatenus demonstratio particularis facta in dary sit potior quam demonstratio facta in barbara. R. videtur quod demonstratio vltis in barbara facta ex eisdem terminis sit particularis facta in dary est potior quam ad euidetiam illatōis. non autem quantum ad euidetiam centiale demonstrationis. quod est

Posteriorum

procedere ex his que sunt de scōz q̄ ipsuz.

Ad rationes Ante oppositū. Ad pri-
mā rīdet aristō. conce-
dendo maiore et negādo minore cū eius p̄bati-
one. q̄z habere tres nō inest eḡtibie s̄m q̄ ē eg-
tibia. sed scōz q̄ triāgulus ē. q̄d patz. q̄z triāgu-
lus ē quoddā cōe ad eḡtibā et predicat̄ de eg-
tibia et alijs triāgulis scōz eādē rōnē et nō s̄m
equocationē. q̄cū habere tres insit oī triangu-
lo oīz q̄ insit eḡtibie scōm q̄ triāgulus. Ad
scōz rīdet negādo minore. quia v̄lia sūt ma-
gis entia q̄ particularia. q̄d patet. quia quāto
aliquid ē magis incorruptibile tāto ē magis ens
sed vniuersale ē magis incorruptibile q̄ particu-
lare. q̄ est magis ens. Ad tertiā rīdet aristō.
negādo minore. et ad p̄bationē dicit q̄ nulla ē
necessitas opinari v̄le esse vñū p̄ter multa.
q̄d patet p̄ simile. quia pōt demonstrari aliqua
passio de aliquo accidēte sine substantia. et tamē
p̄pter hoc nō seq̄r q̄ sit dare accidēs sine sub-
stantia. ita i p̄posito pōt fieri demonstratio de
v̄libus sine applicatiōe ad sua particularia. et nō
p̄pter hoc nō seq̄tur q̄ v̄le sit res p̄ter singula-
ria. Et addit q̄ si aliquis hoc opinē tamē causa
illius erroris nō est demonstratō. sed male audi-
ens. id est male intelligēs. Et hoc de q̄stione.

Veritur Utrum vnitas
sumat ab vnitate subiecti. et di-
uersitas a diuersitate principio-
rū. Arḡ p̄ q̄ nō. quia diuerse
scie p̄nt p̄siderare idē subiectū
ergo vnitas sciētie nō sumit ab vnitate subie-
cti. n̄is patz. q̄z oēs sciētie cōsiderāt d̄ vniuer-
sali. Secūdo sic. sciētia nō capit entitatē a sub-
iecto. q̄ nec vnitatē. tenet p̄ia. quia ab eodez
habet res q̄ sit ens et vñū ens. Tercio sic. di-
stinctio sciētiāz sumit a distinctione subiecto-
rū q̄ nō a distinctione principio-
rū. n̄is patz. q̄z idēz
nō habet diuersa principia distincta. n̄is patz p̄
aristō. in p̄ de aīa dicēte q̄ secātur scie q̄admo-
dū res de q̄bus sūt. In oppositū ē aristō.

Primo Sciendū ē q̄ pro declaratiōe
terminoz ponūt q̄ttuor diffi-
cultates. Quāz p̄ia ē hec. vtrū vnitas sciē-
tie sumat ab vnitate subiecti. Respōdet̄ per
duas distinctōes. et duo dicta. P̄ia distinctō
est hec. subiectū alicui⁹ sciētie pōt capi duplici-
ter. vno mō materialiter scz pro illa simplici q̄
ditate de q̄ d̄mōstrant passiones. Alio mō ca-

pitnr formaliter pro ipsa quidditate informata
quādā rōne formali q̄ vocat̄ ratio subiectiua.
Secūda distinctio. aliqua sciētia pōt dici vna
duplicit̄. vno mō intrinsece et formaliter. Alio
modo extrinsece et ab obiecto. P̄imū dictū
est istud. vnitas sciētie nec formaliter nec ob-
iectiue sumit ab vnitate materiali subiecti. p̄z.
q̄z idē subiectū pōt cōsiderari in diuersis sciē-
tijs. Secūdo dictū. vnitas sciētie nō formalis s̄z
obiectiua et extrinseca sumit ab vnitate for-
mali subiecti. P̄ima pars patz. q̄z sciētia est
vñū ens reponibile in predicamēto qualitat̄
formaliter. ergo de se formaliter et intrinsece ē
vna. tenet p̄ia. quia cuiuslibet entitati correspō-
det sua propria vnitas. Secūda pars patet. quia
si subiectū sciētie sit vñū in genere sciētia di-
citur esse obiectiue vna in genere. ergo et cetera.
Secūda difficultas. vtrū distinctio sciētiā-
rū sumat p̄cise a distinctione principio-
rū. Rīdetur per duas distinctōes. et duo dicta.
P̄ima distinctio. distinctio est duplex. nā que-
dā est intrinseca qua aliquid per differentia-
z essentialē et intrinsecā distinguitur ab alio. et
sic distinctio sciētiāz non potest sumi a distin-
ctione principio-
rū. Alia est distinctio que sit p̄
extrinseca. scilicet quādo principū essentiali-
ter et extrinsece distinctiū ē nobis innotatū
tunc accipim⁹ vñū extrinsecū pro principio di-
stinctiū. sicut distingvim⁹ potētias per obie-
cta. Secūda distinctio. duplex ē principio-
rū distinctiū. quoddam est distinctiū a priori.
Aliud vero est distinctiū a posteriori et p̄ cō-
comitatā. P̄imū dictū est istud. distinctio
sciētiāz essentialis et intrinseca nō potest su-
mi a distinctione principio-
rū ipsius subiecti vel
demonstrationis. patet. quia per nihil extrinse-
cū distinguitur aliquid intrinsece et essentiali-
ter. sed principia subiecti vel demonstrationis
sunt extrinseca sciētie. ergo per ea nō potest su-
mi distinctio essentialis et intrinseca sciētie et
ideo q̄libet sciētia habet vñā d̄ram intrinsecā et
essentialē q̄ multoties ē nobis ignota: per quas
differt a qualibet alia scia. Secūdo dictū di-
stinctio extrinseca sciētie sumit a priori ex distinctō-
ne principio-
rū. et a posteriori sumit penes diuer-
sos modos procedēdi illa sciētia. P̄ia pars
patz. q̄z principia sūt nat̄ alij p̄ora subiecti. 2^a pars
patz p̄ aristō. p̄ de aīa dicēte q̄ illa scia ē prior et
p̄fectiō q̄ habz p̄fectiōrē et certiorē modū p̄ce-
dēdi. Alie due difficultates patebūt i 3° nobili.

pri
cipiū
distin-
ctio

dictū
n̄is

Primus

Secundo Sciendū ē qd non tractat in q aristoteles determinat d cōparatiōe sciētie ad sciētā. 7 ad alios habitū cōtinet tria capitula. ¶ In quoz p rāgit de cōparatiōe sciētie ad sciētā. et cōtinet tres partes. In qz p rā sciōz liconiēse cōparat vñā de mōstratiōe ad aliā penes cōditiones q debentur ei rōne q ē dēmōstratiō. q cōditiones sunt qtuor. scz esse ex p rioribz et esse ex posterioribus. facere scire ppter qd 7 facere scire quia: et scdm hoc ponit duas conclusiōes. Quarū prima est hec. Scia que ē p rior. i. ex p rioribus est certior ea que ē ex posterioribus. ¶ Secūda conclusiō Demonstratiō que facit scire propter quid 7 qz est est notior illa que facit scire quia est tñ. has duas conclusiōes relinqr aristoteles notas ex p rioribus habitis. ¶ In scda parte comparat vñā demonstratiōe ad aliā penes cōditōes q debentur ei in ratione reruz significatarū. q cōditōes sūt qtuor. scē de subiecto. et esse de non subiecto. esse ex simplicibz et esse ex magis cōpositis. 7 cōtinet duas conclusiōes: quarū p ria est hec. ¶ Scia que est de nō subiecto est certior illa que ē de subiecto. et capitur hic subiectum pro materia sensibili vel p aliqua cōditione materiali sensibili. pbat exemplo quia arithmetica que ē de numero qui est non subiectū ē certior 7 nobilior qz musica que est de numero sonoro qui dicitur esse subiectū. ¶ Scda conclusiō. sciētia que ē de simplicibus est certior ea que ē de magis cōpositis aut contrariis. vt arithmetica que est de numero est certior qz geometria que ē de magnitudine. quia vñitas que est principiū numeri est simplicior et p rior pūcto. quod ē principiū magnitudinis: Addit enī pūctus supra vñitatem positionē in x riuo. ¶ In tertia parte cōparat scias ad invicē penes identitatem et diuersitatem: 7 intendit tres conclusiōes: quarū p rima est hec. ¶ Unitas scie sumitur ab vñitate subiecti ita q illa sint vñius scie que sūt vñi gñis scibilibz. Hanc conclusiōe nō probat arist. potest tñ sic pbari. qz scia ē quidā motus rationis: sed motus capit vñitātē a termino ad quem. terminus autem ad quē sciētie est subiectū ipsius scie. qz in sciētyz speculatiuis solū qñt cognitio subiecti scibilibz. et in sciētyz practici qñt cognitio cōstructionis ipsi subiecti. ¶ Scda cōclusiō rāgit qtuor cōditōes requisitas ad b qz aliq scia dicit vñā. Quaz p ria ē

hec. qz talis scia habeat vñuz gen^o subiectum. Scda ē. qz tale subiectū cōponat ex aliquibus p ricipijs p rimis ex qb^o procedit dēmōstratiō. Tertia ē. qz habeat partes subiectiuas. Quarta ē. qz habeat passiones p se de subiecto p sua p rincipia dēmōstrātes. ¶ Tertia^o distinctio sciētiarū sumit ex distinctiōe p ricipioz. pater. quia ex opposito pñt inferri oppositū aīcedēris. nā si p rincipia sint eadē: et scie erūt cedē. ergo ille sciētie erūt diuerse quaz p ricipia sūt diuersa. 2° paret idē a signo. quia dicim^o sciaz subalternatā et subalternatē esse distinctas sciētiās eo qz habēt p rincipia p ria 7 idēmōstrabilia distincta et nō eadē. gñū ē qz distinctio sciētiarū sumit a distinctiōe p rincipioz. Et subdit arist. qz eadē 3° potest dēmōstrari per diuersa media. p rior in medijs eiusdē cōordinatiōis. et de hoc nō dat ipse exēplū. 2° in medijs alteri^o cōordinatiōis. sic ista 3° oē qd letat trāsmutat. pōt pōndi p illō mediū qd ē qesce re. vt oē qd quiescit trāsmutat. omnis letans qesceat. gñis letans trāsmutat. 2° potest dēmōstrari per istud mediū qd est moueri. vt oē qd mouet trāsmutat. sed oīnis letans mouetur. ergo omnis letans trāsmutatur.

Tertio Sciendū ē qz circa hūc textū incidunt qtuor difficultates. Quarū p ria ē hec. vtrū habit^o omniū conclusiōū sit idē habit^o numero. ¶ Rñdet probabilē qz sic sicut enī calor p primū actū calefactōis causat vñū gradū. et per 2^m causat vñū aliū gradū. 7 per actū caliditatis tertiū cāt tertiū. et sic in istū: itādē ex oībus illis gradibz fit vñā caliditas numero. sic ēt itellect^o per actū quē habet circa primā cōclusiōe methaphisicā causat vñū gradū bit^o totalis methaphisici. et p actū quē habet circa scdaz causat 2^m gradū. 7 sic cōsequēter. tūc ex illis oībz habitibz resultat vñū habit^o totalis q est vñū vñitate numerali 7 cuiusdā totalitatis. dicit tñ vñū in genere p p vñitātē genericā sui subiecti. ¶ Scda difficultas vtrū subiecti 7 passionis 7 generaliter omniū cōrentoz in sciētia possit esse vñus habit^o. Rñdet qz sic. qz subiectū cōtinet vñualiter notitiā cumlibet cōtēti sub eo ideo habit^o subiecti per idēitātē vñualis cōmētie pōt dici vñū cū habitu oīm cōsideratoz in sciētia illa. ¶ Scda difficultas. vtrū scia d icozporis 7 a cozporis sepat. sit certior qz sciētia de cozporis 7 cū cozge ligat. ¶ Et videt qz sic. p aristotele i

Habebat

Posteriorum

prima conclusiōne huius capituli qui dicit qd
scientia que est ex prioribus est certior. ¶ In
oppositum arguitur per cōmentatorē seprimo
methaphisice vbi vult qd methaphisica ē cer-
tior omnibus alijs et tamē ē de subiectis cor-
pore ligaria. g. ¶ Ad dubiū scdm linconien-
ses Respondetur affirmatiue qd sic. Pro cur p-
batione supponit qd sicut ad b qd aliquod ob-
iectum sensibile ab oculo corporali videatur
requiritur qd in tali obiecto infundatur lumē
corporale ita qd quanto in illo maius lumē in-
funditur tāto magis est ab oculo corporali vi-
sibile: ita proportionabiliter ad b qd aliqd ab
intellectu cognoscatur: requiritur qd in eo infu-
datur lumē spirituale ita. s. qd quanto tale ob-
iectum est magis receptivum lucis spiritualis
ipsum est propinquius intellectui et ab eodez
magis intelligibile. Hoc supposito format ta-
lem rationē: qz notitia illorū entium que sunt
propinquiora ipsi intellectui et lucis spiritali
alio magis receptiva est certior: sed entia pia
sunt cause vniuersales et intelligentie et
substantie a corporibus separate sunt huius-
modi. g. 2c. Verū tamē a nōnullis negatur il-
lud lumē spirituale necessario p̄exigi ad in-
telligibilitatem alius quiditatis: sed dicūt
vnumquodqz in se habere propriū gradū sue
entitatis et magis sue cognoscibilitatis. huius-
tamē difficultatis veritatem requirere altio-
ris eget scientie. ¶ Ad ratōnē in oppositum re-
spondet linconiensis qd licet mathematica sit
certior alijs sciētijs qd ad intellectū nostrū
grauatū et mole carnis obnubilatū: nō tamē
qđ ad intellectū separatū a tali mole carnis.
¶ Quarta difficultas. Vtrū ista conclusio le-
tans transmutatur possit probari per ista duo
media que sunt moueri et quiescere. Et videt
qd non qz demonstrationes non augentur per
media. In oppositum ē arist. ¶ Respondetur
affirmatiue qd sic. et vltra dicitur qd ari. prius
locutus est de demonstratione pprie dicta et
methaphisicali: hic aut loquitur magis de de-
monstratione naturali que ē minus pprie di-
cta demonstratio et illa potest augeri per me-
dia. ¶ Et pro declaratione exēpli notat linco-
niensis qd in letante sunt duo motus scz inte-
rior et exterior. Nā aīqz letās letetur oportet
qđ habeat appetitū et spem: visus enī que ha-
bebat ad rem appetitā vocatur appetitus: s3
p̄secutiua illius appetibilia vocat. spes: post

vero rei executionez illud quod prius vocaba-
tur appetit⁹: nūc vocat amor. qđ vō pri⁹ voca-
bat spes: nūc dī letitia. Est enī letitia dilatatio
sanguis circa cor letitia. g. post executionez rei
appetire gescit quātū ad appetitū. s3 tñ adhuc
mouet motu interiori. qui est dilatatio sangui-

Conclusio nis ad cor
Rationalis. vnitatis habet scie-
tifici sumit ab vnitatis subiecti. et distinctio sui ē
a distinctiōe p̄cipioz. h. 2o s3 p3 ex 2o nō bīk

Primo Dubitat. vtrū sensibiliū sit sci-
entia. ¶ Pro solutiōe supponi-
tur qd in secūdo capitulo excludit arist. sciē-
tia a duob⁹ generib⁹ rez. scilz a casualib⁹ et for-
tuitis. et ab his qd per sensū percipiuntur. Et cō-
tinet duas partes. In quaz pia intēdit qtu-
or cōclusiōes. ¶ Quaz pia ē hec. ei⁹ qđ ē a for-
tuna nō est sciētia per dēmonstrationē. Patz. qz
cui⁹ est scia aut ē necessariū aut vt frēqnter. s3
illud qđ ē a fortuna nō est necessariū neqz frē-
qnter ergo eius qđ ē a fortuna nō ē sciētia. ma-
ior p̄ter. qz oīs dēmonstratio aut ē per necessa-
rias propōnes. aut per propōnes qd sūt vere vt
frēqnter. minor p̄bat. quia illa que sunt a for-
tuna sunt extra necessariū. et extra frēqnter.
Ex quo infert arist. qd si p̄missa fuerint ne-
cessarie cōclusio erit necessaria. et si p̄missa
fuerint vere vt frēqnter. conclusio erit va vt
frēqnter. ¶ Scda 2o nō contingit aliquid scire
per sensū. Probat duab⁹ rationib⁹. et duobus
signis. Prima ratio. si cōtingeret aliqd scire p
sensū: seq̄ret qd scire esset scire. 2as ē incōue-
niens. g. et aī. Scda rō. quia sciētia ē vniuer-
saliū. sed nō contingit sentire vniuersale. g. nō
contingit scire aliqd per sensū. maior p3. quia
dēmonstratio ē per ppōes vles. minor probatur
qz sensus nō ē nisi eorū que sūt hic et nūc. vni-
uersale autē non ē hic nec nūc. sed ē vbiqz et sē-
per. ergo non contingit sentire vlc. Ex quo in-
fert qd sentire quid ē necesse est singula. i. qd se-
tire contingit singulariter. est autē sciētia co-
gnoscēdo vniuersale. ¶ 2o signū est. si se-
nsibiliter viderem⁹ triāgulū habere tres nōdū
scirem⁹ ipsū habere tres. sed adhuc q̄reremus
dēmonstrationē et causā propter quā ipse habet
tres. g. seq̄t qd nō p̄git aliqd scire per sensum.
3o signū. si essem⁹ supra lunā et viderem⁹ ter-
rā obiectā inter solē et lunā tūc viderem⁹ lunā
eclipsari. et tamē nō scirem⁹ causā p̄pter quā
vniuersaliter deficit: sed solū sciēm⁹ causā p̄-

Primus

pter quā nūc deficit. q̄ signū est q̄ non cōtigit
aliquid scire per sē. Tertia cōclusio tāgit
aliq̄ correlaria. Quoz primū ē. sensus non est
yniuerfaliū sed ex plurib⁹ singularib⁹ multoti
ens sensat⁹ venamur ynū vñ. Scdm correla
riū. ynuiersale est honorabile quādo ostendit
causā passionis. Tertium correlariū. cognitio
yniuerfalis ē honorabilior quacūq; cognitioe
sensitiua et quacūq; cognitione q̄ nō est p cau
sā. Quartū correlariū. cognitio picipioz ē ho
norabilior quacūq; alia cognitione. Quātū cor
relariū. ipossibile ē sentiēdo aliqd scire demō
strabile. nisi aliq; dicat q̄ sentire sit per dīmō
strationē scire. secūdū illos q̄ ponebāt q̄ sen
sus non differt ab intellectu. Quarta p̄tan
git remotionē cuiusdāz dubij. qz aliquis possz
dicere q̄ sensus nihil faceret ad sciām. Rñdz
aristo. dicens q̄ qdā sūt q̄ ignorānt p̄p̄t dīse
ctū sensus. et si sentirent eoz haberem⁹ scien
tiā nō q̄ sensus sit causa p̄ncipalis sciētie. sz
quia ex sensu tanq̄ ex causa occasionali deuei
mus in cognitionē p̄p̄tis ynuiersalis. ita q̄
ex plurib⁹ visionib⁹ et sensationib⁹ venamur
yniuerfale. vt si viderem⁹ pozos qui sūt i vitro
nūq; dubitarem⁹ q̄ mō lumē pertransit vitrū
sed quia sic videm⁹ in vno vitro et consecūter
in alijs plurib⁹ vitris. tunc intelligim⁹ sic esse i
oib⁹ vitris. et sic per sensū multiplicatū due
nim⁹ in cognitionē p̄p̄tis ynuiersalis. sci
licet q̄ omne vitrū permittit lumis trāsītū. sz
quia aliquādo ignoram⁹ illū sensū scz q̄ vitrū
sit perforatū. ideo ignoram⁹ p̄p̄tōnē ynui
ersalē. et ita impedimur ad sciendū p̄p̄t qd vi
trū est transparens.

Secundo

Dubitatur. vtrū omniū fillo
gismoz p̄ncipia sint eadē p̄ncipia. Pro rñ
sione supponēdū ē q̄ aristo. in tertia parte oñ
dit q̄ diuersaz sciaz diuersa sunt p̄ncipia. z
continet duas particulas. Quaz p̄ia tāgit q̄t
tuoz p̄clusiōes. Prima ē hec. nō omniū fillo
gismoz sūt eadē p̄ncipia. Pater. quia sillogis
moz quidā sunt veri alij sunt falsi. sed fillozū
veroz et falsoz non sūt eadē p̄ncipia. q̄ non
omniū filloz sunt eadē p̄ncipia. et licet ex fal
sis cōtingat sillogizare verū hoc nō est nisi se
mel. sz ē non sēper. qz si altera p̄missaz fillo
gismi p̄cedētis ex falsis p̄osillogizat⁹ tūc i ta
li p̄sillogizatione nō contigit ex falsis fillogi
zare verū. Secda cōclusio. nō omniū fillozū
falsoz sūt eadē p̄ncipia. pater. qz quozdā

filloz falsoz p̄clusiōes sūt p̄rie. et quozdā cō
clusiōes sūt icōpossibiles. q̄ nō omi filloz sūt ea
dē p̄ncipia. an⁹ p̄z. qz iste sūt p̄rie. iniustitia ē in
sticia. tumor ē audacia. z vtraz est falsa. iste et
sūt icōpossibiles. hō ē equ⁹. hō ē bos. egle ē ma
ius. egle ē min⁹. sz tles p̄clones nō p̄nt p̄cludi
nisi ex p̄ncipijs d̄rys falsis aut icōpossibilib⁹.
talia aut p̄ncipia nō sūt eadē. ḡ rē. Tertia p̄
nō omi filloz veroz sūt eadē p̄ncipia. p̄roba
tur q̄tuoz rōib⁹. P̄ia ē h. p̄clusiōnū ḡne d̄rn
tiū p̄ncipia nō p̄nt esse eadē. sz mltē sūt p̄clones
vñ ḡne d̄rntes. ḡ eoz p̄ncipia nō sūt eadem. ma
ior p̄z. qz si p̄clusiōnū ḡne d̄rntiū p̄ncipia essēt
eadē. vel q̄huiusmodi p̄ncipia p̄ueirēt in sursum
sz ē q̄ fmi p̄ueirēt fmi dispōnē z figure i q̄ scz
mediū sēp p̄dicat⁹. aut p̄ueirēt i deorsū. sz q̄ sil
logismi p̄ueirēt i terminis dispositi scōz exigēt
am tertiē figure in q̄ mediū subiciit in vtraz.
aut cōueirēt in termino exteri⁹ se hñte aut iteri
us. sz ē p̄ueirēt i dispōnē p̄me figure i q̄ mediū
subiciit respectu maior. p̄p̄t qd dicit⁹ eē interi
us. et idē mediū p̄dicat⁹ in scōz. p̄p̄t de mio
re. ideo d̄r eē exteri⁹. Secda rō. si omi filloz ve
roz eēnt eadē p̄ncipia maxie eēnt p̄ncipia cō
muniā. cuiusmodi ē istud. d̄ q̄libz ē affirmatio
vel negatio vā. sed talia nō sūt eadem respectu
omi p̄clusiōnū demōstrādaz. ḡ rē. minor p̄z. qz
huiusmodi p̄ncipia p̄ia cū igrediūt d̄mōstrati
onē coartant⁹ ad p̄p̄tū gen⁹ subiectū. vt p̄ius
patuit. z frequēter illa subiecta sup q̄ fūdant⁹ z
erigūt d̄mōstratiōes d̄rnt ḡne. q̄ nō omi d̄mō
stratiōnū p̄ncipia p̄ia sūt eadē. minor p̄z. qz eo
rū q̄ erigūt sub d̄mōstratiōe qdā sūt sub q̄lita
te. qdā sūt sub quāritate. Tertia rō. p̄ncipia nō
sūt multo miōra p̄clusiōib⁹. sed p̄clusiōes i di
uersis d̄mōstratiōib⁹ nō sunt eadē. ḡ neq; p̄nci
pia. minor p̄z. qz p̄clones aliqñ sūt ex terminis
assūpti. i. dispositi i scōz vel tertia figuris. vel
sūt ex terminis admissis. i. dispositi i p̄ia figura
ḡ rē. Quarta rō. q̄rūdā p̄clonū p̄ncipia sūt ne
cessaria z q̄rūdā p̄rigētia. sz necia z p̄rigētia nō
sūt eadē. ḡ rē. 4. p̄ tāgit rēotōnē cuiusdāz du
by. nā sz nō oiz d̄mōstratiōz vñ sil sil supraz sint
eadē p̄ncipia: tū nō videt⁹ obstare qn q̄rūdāz
demōstratiōnū sint aliq̄ p̄ncipia eadē. sic d̄mō
stratiōnū logicaliū sūt eadē p̄ncipia logicalia.
z geometraliū geometalia. Rñdz aristo. q̄ di
cere sic ēē nihil aliud ē q̄ dicere q̄ diuersaruz
sciaz sūt diuersa p̄n⁹ p̄p̄a. z iō si p̄p̄t sz p̄cludit
aligs omi d̄mōstratiōnū ynuiersalē esse eadē

Posteriorum

principia. illud ē multū derisorium. qz pari ratione diceret qd oia entia sūt eadē. qz omnia entia conueniūt in hoc qd est esse ens.

Tertio Dubitat. vtrū omniū sciētiarū sint eadē principia. ¶ Pro solutiōe supponit qd arist. in tertia particula intēdit duas cōclusiōes. ¶ Quaz p^{ri}a est h. nō omniū demonstratiōnū et sciētiarū sunt eadē principia. ¶ Probat ouab⁹ rationib⁹. Quaz p^{ri}a est bec. qz si sic. tūc de quolibet demonstraret qdlibet. sed illud ē fatuū dicere et multū inspiciter. g^o rē. p^{ri}a p^{ri}a. qz sumatur iste due cōclusiōes q^u sūt. a. et. b. et capiātur plura p^{ri}ncipia scz. c. d. f. tūc si per illa possit. a. demonstrari ita ēt. z. b. minor pater. qz talis indrīa p^{ri}ncipiorū nō cōtingit in sciētis mathematicis q^u procedūt ex oīno immediatis. neqz i resolutoris q^u pcedūt ab his que ab immediatis originē traxerūt. ¶ Scdā rō. principia sūt propōes immediate. sed diuersarū sciētiarū diuersē sūt cōclusiōes. g^o z diuersa p^{ri}ncipia immediata. tenet p^{ri}a. qz cōclusiōes suā diuersitatē sumūt ex suis proprijs p^{ri}ncipijs. vt patuit ex capitulo pcedenti. ¶ Scdā p^{ri} tangit solutiōē eiusdē obiectiōis. posset enī aligs dicere qd pluriū cōclusiōnū demonstrabilium est vnū p^{ri}ncipiū immediatū. qd tamē pōt applicari ad diuersas cōclusiōes. Rūdet arist. qd licz p^{ri}a p^{ri}ncipia sint cōia plurib⁹ cōclusiōib⁹. tamē in vno q^u g^one scibili ē vnū p^{ri}ncipiū p^{ri}mū speciale. hē vna p^{ri}a p^{ro}positiō immediata ad quas resoluitur oēs cōclusiōes q^u deducunt ex p^{ri}ncipijs illi⁹ sciētiē. et ē illa p^{ri}a p^{ro}positiō imediata que subicit gen⁹ subiectū respectu sue difinitionis. Ex q^u infert qd nō cōtingit demonstrare quodlibet ex q^ulibet. sed diuersarū sciētiarū necessario p^{ri}ncipia sūt diuersa. Infert z^o qd sciētiarū duplicia sūt p^{ri}ncipia. qdā sunt ex qb⁹ et illa sūt p^{ri}missē ex quib⁹ vel per q^us demonstrant⁹ passōes de subiecto. Alia sūt p^{ri}ncipia circa q^u. et ista sūt subiecta sciētiarū circa q^u sciētia v^{er}atur. sicut in arithmetica numer⁹ est subiectū. et in geometria magnitudo. Et subdit qd p^{ri}ncipia ex quibus sūt cōia. sed p^{ri}ncipia circa que sunt propria.

Ad rationes Ante oppositiū. due p^{ri}me soluitur ex p^{ri}mo notabili. ¶ Ad scdā dicitur qd negatur a^us. et ad probationē p^{ro}cesso antecedēte negat cōsequētia. quia bec dictiō q^uadmodū nō dicit circūstātiā cause. sed solū dicit similitudinē. ¶ Et bec de questione.

Veritur vtrū ab eodē intellectu dē obiecto possit siml⁹ z semel haberi sciētia z opinio. ¶ Et videt qd sic. per philosophū in textu de dyametro scim⁹ qd ē cōmēsurabilis costē. et sūt opinamur de dyametro qd fit cōmēsurabilis costē. g^o de eodem subiecto potest simul haberi sciētia z opinio ¶ Secūdo sic. possibile ē eūdē intellectu siml⁹ habere mediū p^{ro}babile z mediū demonstratiū ad eadē cōclusiōē. ergo possibile ē simul habere sciētiā et opiniōē de eodē. ¶ Tertio sic. aligs pōt p^{ro}per mediū p^{ro}babile habere opiniōē de aliq^u cōclusiōē et postea cognito medio p^{ro}pter qd pōt de eadē habere sciāz. sed ad ueniēte sciētiā nō destrui⁹ p^{re}cedens opinio. cū talis adhuc possit probare illā cōclusiōē p^{ro}mediū p^{ro}babile. g^o de eodē simul possum⁹ habere sciētiā z opiniōē. ¶ In oppositiū ē az.

Primo Sciēdiū est qd p^{ro} declaratiōne terminorū ponūt due distinctiōes. ¶ Quaz p^{ri}a ē bec. opinio scdm linconiensē potest capi tripliciter. scilz p^{ro}prie. cōmuniter. et magis p^{ro}prie. Opinio cōmuniter dicta ē cognitio cū assētu. et sic nō est aliud q^u fides vel credulitas q^u assētim⁹ siue firmiter siue nō alicui p^{ro}positiōi p^{ro}ingēti vel necessarie. z sic opinio ē gen⁹ ad sciētiā. z ad opiniōē p^{ro}prie et magis p^{ro}prie dicta. Ex quo sequitur qd omnis sciētia ē opinio. et oē scibile ē opinabile. sz nō ecōtra. Opinio p^{ro}prie dicta ē acceptiō vni⁹ partis cōtradictiōis cū formidine z timore alterius partis. et tūc cū assentim⁹ alicui p^{ro}positiōi dubitādo tamē de veritate sui p^{ro}trary. talis assensus vocat⁹ opinio. Sed opinio magis p^{ro}prie dicta est cognitio veri cōtingētis scdm qd huiusmodi. Et ad istā due cōditiōes requirunt⁹. ¶ Primo requirit⁹ adhesiō vel assensus alicuius p^{ro}positiōis cōtingētis. Ex q^u sequitur qd nulli⁹ p^{ro}positiōis necē pōt esse opinio p^{ro}prie z magis p^{ro}prie dicta. Scdō requirit⁹ qd talis p^{ro}prie cōtingens ab opināte capiāt⁹ vt cōtingēs. qz si talis p^{ro}prie de facto fuerit cōtingēs. et ab opināte accipiāt⁹ tanq^u necessaria. tūc stāte tali iudicio nō posset opinās de ea habere opiniōē. ¶ Secūda distinctiō. sciētiē vel opiniōis duplex ē obiectū. quoddā ē obiectū totale. sicut ē p^{ro}prie cōclusiō scita vel opinata. et sic capi⁹ hic. Aliud est obiectū partiale. scz obiectū cōclusiōis scite

Primus

vel opinare. et de tali non intelligit questio.

Secundo Sciendum est quod tertium et ultimum capitulum in quo aristoteles determinat de comparatione scientie ad alios habitus

Sciētia continet tres partes. In quarum prima agit de comparatione scientie ad intellectum et opinionem. et continet quattuor conclusiones. *Quarum* prima est hec

scibile et scientia sunt ab opinabili et opinione. Patet. quia scientia est verum et fit per propositiones universales et necessarias. sed opinio est circa propositiones contingentes non necessarias. ergo etc. Secunda pars patet. quia scibile est necessarium et impossibile aliter se habere. opinabile vero non est necessarium quia sic

Intellectus possibile aliter se habere esset impossibile. cum opinabile sit contingens. Tercia conclusio tangit differentiam inter intellectum et opinionem. quia intellectus est principium scientie: opinio autem non cum sit contingentium. et capit hic intellectus non pro potentia in

tellectiva. sed pro habitu cognitionis principiorum. Tercia conclusio tangit differentiam inter scientiam et intellectum. et est haec. scientia differt ab intellectu. quia scientia est habitus proportionis mediate et demonstrabilis. intellectus vero est habitus proportionis immediate et indemonstrabilis. Quarta pars scientia intellectus et opinio conveniunt in hoc quod sunt verorum et possunt esse circa propositiones veras. Ex quibus infert duo correlativa. primum est. opinio est circa verum et falsum. Secundum est quod opinio est circa verum contingens quod est possibile aliter se habere

Patet tribus rationibus. primo per definitionem opinionis. quia opinio est acceptio propositionis mediate et non necessarie. et quia incertum dicit de natura opinionis. ergo opinio est veri incerti siue contingentis. et nullus dicit se opinari cognoscendo aliquid esse impossibile aliter se habere. sed tunc dicit se scire. ergo opinio est veri contingens. et scientia veri necessaria.

Tercio Sciendum est quod in secunda parte huius capituli movet aristoteles duas questiones. et intendit quattuor conclusiones. Prima conclusio tangit abas questiones. quarum prima est hec. verum contingit idem sciri et opinari. Secunda questio. verum scientia et opinio sint idem. Tercia conclusio quod est disputativa tantum est ista. contingit idem sciri et opinari. patet tribus rationibus. Prima ratio est hec. nihil contingit opinari quando contingat illud scire. ergo contingit idem scire et opinari. Secundo sic. si scire procedit per propositiones mediatas quousque veniat ad immediatas. similiter et opinari. ergo contingit idem scire et opinari. Tercio sic. sicut contingit scire quod et propter

quod. ita contingit opinari quod et propter quod. ergo contingit idem scire et opinari. Tercia pars tangit solutionem secunde questionis. et est hec. si aliquis habet acquiratur per media quod non suntabilia aliter se habere sic sunt definitiones per quas fiunt demonstrationes. talis habitus erit scientia et non opinio. et habet tale habitum sciet et non opinabitur. Sed si aliquis habet acquiratur per media possibilia aliter se habere que non insunt extremis secundum substantiam nec secundum speciem id est per se: talis habitus erit opinio et non scientia. et habet tale habitum opinabitur et non sciet neque quia neque propter quod. Si tamen acquiratur per immediata erit opinio propter quid. et per mediata erit opinio quia. Quarta conclusio tangit solutionem prime questionis ad quam respondet tripliciter. primo per simile. nam sicut eiusdem penitus non est opinio vera et falsa. et sic nec eiusdem penitus est opinio et scientia. sed sicut quidam dicunt inconuenientia sequi ad hoc quod est eiusdem esse opinionem veram et falsam. ut inconueniens est vere opinari diametrum esse mensurabile coste quadrati. similiter sequitur inconuenientia ad hoc quod est eiusdem esse opinionem et scientiam. Tercia solutio. sicut eiusdem diametri potest esse opinio vera et falsa. non tamen eiusdem penitus. differt enim secundum rationem. ita etiam scientia et opinio sunt eiusdem. ut de homine scimus quod vere est animal sed de homine opinamur quod sit animal vel currens

Tercia solutio. non trigit simul opinari et scire idem. quia tunc aliquis simul opinaretur idem posse aliter se habere. et non posse aliter se habere. quod est inconueniens. Ex quibuscludit correlativum quod impossibile est de eodem habere scientiam et opinionem. licet diuersorum predicatorum respectu eiusdem subiecti possit haberi scientia et opinio. ut de homine respectu rationalis habet scientiam. sed de homine respectu humani predicatorum currit habet opinio.

Conclusio Rationalis. implicat contradictionem de eodem obiecto totali. ut de eadem conclusionem habere scientiam et opinionem siue successiue siue simul. siue ab eodem intellectu siue a diuersis. patet. quia scientia solum est de conclusionem necessaria et impossibile aliter se habere. modo implicat contradictionem eadem propositionem simul vel successiue in eodem intellectu. vel in diuersis esse necessariam et contingere. esse possibilem aliter se habere: et esse impossibile aliter se habere. ergo implicat contradictionem siue simul siue successiue siue ab eodem intellectu siue a diuersis de eadem conclusionem habere scientiam et opinionem.

Primo Dubitat. verum propositio immediata

Sciētia

Posteriorum

re possit haberi opinio propter quid. ¶ Pro
solutione ponuntur tres difficultates. Prima
est h. vtrum opinio possit esse acceptio ppositiois
immediate: cum tamen quilibet immediata videatur ne-
cessaria esse. Respondetur per unam distinctionem
quia una opinio esse acceptionem ppositiois
immediate potest intelligi dupliciter. Uno modo
quod talis propositio de facto sit immediata et necessa-
ria: accipiat tamen ab opinante vtrum non necessaria.
et sic opinio magis proprie dicta non potest esse ac-
ceptio ppositiois immediate et necessarie. cum se-
per sit veri contingens. Alio modo potest intelligi
quod ipsa sit contingens et cum hoc immediata. et sic opi-
nio bona est acceptio ppositiois immediate. ¶ Secun-
da difficultas. vtrum aliqua ppositio contingens
sit immediata. Respondetur quod sic. quia vtrum superius
probatum est sit status tam in predicatis essentiali-
bus quam accidentibus. ergo sicut sunt alique ppositioes
necessarie immediate: ita erunt alique contingentes
immediate. Unde illa ppositio dicitur contingens i-
mediata quando predicatum inest contingenter sub-
iecto sic tamen quod immediate et adequate fluat a
propriis principibus individui illius subiecti. sic co-
lor contingenter predicatur de corpore. et immedia-
te fluit a principibus individualibus corporis. id
ista est immediata corporis est coloratum. ¶ Tertia dif-
ficultas. vtrum sit aliquid opinio propter quod. Respon-
detur quod sic. quod sicut notitia alicuius necessary
accepta per propositiones immediatas et neces-
sarias dicitur scientia propter quod. et etiam notitia
alicuius necessary accepta per propositiones medi-
atas et necessarias dicitur scientia. sic etiam notitia a-
licuius veri contingens accepta per ppositioes i-
mediatas et contingentes dicitur opinio propter quod.
et notitia veri contingens accepta per ppositio-
nes mediatas et contingentes dicitur opinio
quia. Ex his patet responsio ad dubium.

Secundo Dubitatur. vtrum de eodem obiecto
possit idem intellectus simul habere
re scientiam et opinionem et formidinem. ¶ Ad primam
partem respondetur per duo dicta. Primum dictum est.
de eodem obiecto materialiter sumpto scilicet per ab-
stractionem a quacunque ratione formali possumus
respectu diversorum predicatorum habere sci-
entiam et opinionem. non tamen respectu eiusdem pre-
dicati. et ita bonum est risibile est scibile. sed ista
est opinabilis homo est albus. ¶ Secundum dictum. impossi-
bile est de eodem subiecto sub eadem ratione for-
mali habere scientiam et opinionem. siue respectu
eiusdem predicatorum siue respectu diversorum. quia

eiusdem subiecto sub eadem ratione formali non pos-
sunt iesse duo predicata quorum unum inest contri-
gender et aliud necessario. ¶ Ad secundam partem
dubii respondetur per duas distinctiones. et duo
dicta. Prima distinctio est hec. opinio potest capi
dupliciter. uno modo pro actu opinandi. Alio mo-
do pro habitu opinatio genito ex multis acti-
bus opinandi. ¶ Secunda distinctio. opinio potest
adhuc capi dupliciter. uno modo pro actu vtrum
habitu deducendi propositionem probabilis ex premis-
sis probabilibus. Alio modo potest capi pro actu vtrum
habitu asserendi conclusionem probabilis deducere
ex premisibus probabilibus. et sic capitur in propo-
sitione. ¶ Primum dictum. de graditate cuiuslibet opi-
nionis est formido. quod opinari est actualiter vel
habitualmente asserere alicui conclusionem proba-
bili cum formidine sui oppositi. ¶ Secundum dictum.
cum formido sit de graditate opinionis similiter
dicendum est de formidine in ordine ad scientiam.
sicut de opinione dictum est prius.

Tertio Dubitatur. vtrum solertia sit ha-
bitus intellectualis. ¶ Pro soluti-
one supponitur quod aristoteles in tertia parte huius ca-
pituli determinat de quodam habitu qui vocatur
solertia. et continet tres questiones. Quarum
prima est hec. vtrum sint sex habitus intellectuales
qui sunt intellectus. scientia. ars. sapientia et prudē-
tia. de quorum duobus scilicet de intellectu et sciē-
tia iam visum est. de alijs autem determinare non est
presentis intentionis. quia magis pertinet ad ter-
tium de anima. et ad sextum ethicorum. ¶ Secunda co-
clusio tangit diffinitionem solertie. et est h. So-
lertia est quedam subtilitas iuveniendi medium in non
prospecto tempore. id est in tempore breui et paruo. Et
a linconienſe sic diffinitur solertia. Est via pe-
netrativa qua visus mentalis non quiescit sup-
remam visam sed penetrat ipsam usque ad aliam rem sibi
naturaliter coniunctam. vtrum visus mentalis apprehē-
dit rem non quiescit in visione illius rei sed ipsam cito
penetrat donec apprehenderit causam vel effe-
ctum rei vise in se. ¶ Prima diffinitionem declarat
aristoteles per tria exempla. quorum primum est.
si queratur quare luna conuersa ad solem amittit
splendorem. statim potest dicere solers quod ratio est quod
illuminatur a sole. 2um exemplum. si quis pauperem vi-
derit litigantem cum diuite et dicat rationem esse quod
a diuite pauper accōmodauit argenti. et diues
petit illud: tunc ille est solers. Tercium exemplum. si
quis viderit duos esse amicos qui prius erant iumi-
ci et causam assignet quia facti sunt amici propter

Secundus

amittitū vnius terty. ille est solers. ¶ Tertia conclusio. solertia ē habitus quidā naturalis ordinatus ad sciētā et demonstratiōē. probatur ratione. et signo. Ratione sic. quia aliquis cognoscēs causas mediatas statim cognoscit vltimas et immediatas in quibus stat tota resolutio īmediatore. sed solers eo qd cognoscit cās mediatas cognoscit vltimas. mō cognoscere cās vltimas vel immediatas alicui? effectus est cognoscere demonstratiōē et sciētificē illū effectū ergo solertia ordinat ad sciētā et demonstratiōē. Signo sic. qz exēpla prius dicta reduci possunt ad demonstratiōē. ergo signū est qd solertia ordinat ad demonstratiōē et sciētā. aīa patet reducēdo primū exēplū ad demonstratiōē. arguēdo sic. omne quod illuminat a sole habet splendore in parte cōuerſa ad solē. sed luna illuminat a sole. ergo luna in parte cōuerſa ad solē habet splendore. ¶ Ex his respondet ad dubiū qd solertia nō est habitus intellectualis: cū non sit habitus acquisitus. sed est qdā naturalis habilitas anime ad cito et pōtē inueniēdum causā quesiti.

Ad rationes Ante oppositū patuerunt solutiones in primo notabili. et primo dubio. ¶ Et hec de primo posterior.

Ira

gnitiū secū dī libi posterior. queritur p. Utrū tātū sint qtuor quesitiōes vē scibiles. scilicet si est. qd est. qz est. et ppter quid ē. ¶ Et videt qd sint

plures. quia sunt plura dubitabilia q̄ qtuor. cū sint multa p̄tigētia. q̄ multo p̄les sūt quesitiōes vere scibiles q̄ qtuor. tenet dīa. qz quesitiō ē dubitabilis p̄pō. ¶ Scōdo arguit qd sint pauciores. qz nīl ē p̄scitū et q̄scitū. sed si ē et qd est ante demonstratiōē p̄supponit. cum de subiecto oporteat p̄supponere qd ē et quia est. q̄ si ē et qd est nō sunt quesitiōes vē scibiles. ¶ Tercio sic. illud vē scit qd per demonstratiōē p̄cludit. cū scire sit effectus dmonstratiōis.

sed tantū qz est potest per demonstratiōē p̄cludi. q̄ tātū ē vna q̄stio vere scibilis. mior p̄z. nā quia ē q̄rit de inherētia p̄dicati dubitabilis ad subiectū. talis aut inherētia per p̄clusionē demonstratiōis exprimit. q̄ tātū qz ē per demonstratiōē p̄cludi. ¶ In oppositū ē aristo.

Primo Sciendū ē qd pro declaratiōe terminorū ponit vna distinctio. et due sup̄pōnes. ¶ Distinctio ē hec. interrogatio p̄t sumi dupliciter. vno mō ḡnāliter p̄ oī p̄pōe sūpta cū signo interrogatio. et sic de p̄ponib? per accidēs ver? p̄t fieri interrogatio. nec ī p̄posito capīt sic interrogatio siue q̄stio. Alio mō capīt interrogatio specialit̄. scz pro p̄pōe necia dubitabili q̄ p̄t demonstrari aut per dmonstratiōē elici. et sic in p̄posito capīt interrogatio siue q̄stio. qz oīs talis ē vē scibilis. nec de p̄positiōib? per accidēs vīs p̄t h̄ mō fieri interrogatio. ¶ P̄ria sup̄pō. qtuor sūt q̄stiones vē scibiles. q̄ sic adiūcē d̄nt. qz qd si ē q̄rit an res sit. sed q̄stio qd est q̄rit q̄ res sit. q̄stio vō quia est q̄rit aliqd de aliq. q̄stio vō ppter qd q̄rit causas q̄re h̄ est huic. Ex q̄ seq̄r qd due sūt q̄stiones q̄ q̄rūt d̄ eē rei simpliciter. s. si ē. et qd ē. et alie due d̄ p̄plexiōe rei cū alia re. s. qz ē. et ppter qd ē. Scōda sup̄pō. ad p̄pletā et p̄fectā notitiā alicui? qd iratū scibilis sufficiūt qtuor p̄dicte q̄stiones. p̄z. quia de nulla qditate scibili p̄t aliqd sciri nī si p̄i? sciat an ipsa sit. ideo p̄ria q̄stio possibilis fieri de aliq qditate scibili ē q̄stio si ē. vt si q̄rat̄ an triāgul? sit. et cognito qd ipse sit q̄rit que res sit q̄redo qd ē triāgul?. scito aut qd triāgul? sit et qd ē triāgul? statim mouet intellect? ad inq̄rēdū an veritas aliq̄ sen p̄dicatū vē possit inesse triāglo qd sit p̄ q̄stione qz ē. vt q̄redo vtrū triāgul? h̄eat tres. q̄ cognito igit̄ cā q̄re triāgul? h̄eat tres. qd sit p̄ q̄stione ppter qd. q̄ scito nīl vltēri? trigit dubitare. et p̄ oīs neq̄ q̄re re d̄ triāglo. iō ad p̄pletā et p̄fectā notitiā triāguli sufficit cognitio qtuor p̄dictarū q̄stionū.

Secundo Sciendū ē qd in h̄ scōdo libro d̄rmiat aristo. d̄ scibili. Cuius rō p̄t eē eo qd ī p̄libro d̄rmiat d̄ d̄mōne q̄ ē ḡnātia scie. et ē de ipsa scia q̄ ad scibile r̄fer̄tur. mō flatiōz eadē ē scia. iō ī h̄ 2° tractatu d̄rmiat d̄ scibilib?. et d̄rmiat. o. f̄cat. q̄ p̄m? p̄z vnicū capl? ī cui? p̄ria p̄te igit̄ nūēx vē scitoz ponēdo. 4. p̄clones. ¶ P̄ria ē h̄. qtuor sūt vē scita. p̄z. qz q̄stia ē vē scita sūt cōlia numero. s. q̄stia sūt qtuor. s. si ē. qz est. qd ē. et ppter qd ē.

Interrogatio

Quæstio

Demonstratio

Posteriorum

ergo vere scita sunt quattuor, maior patet, quia questiones sunt equeles numero his quicunque vere sciunt.
¶ Sed pro declaratione minor ponuntur due conclusiones. Quia prima quod est secunda iordie ostendit quod sit querere quia est simul ponendo ordinem inter istas duas questiones. scilicet quod est. et propter quod est et sit. querere quod est est querere utrum sit sit. ponendo scilicet in numerum. id est addendo isti verbo est: unum predicatum quod ponat numerum contra ipsum. ut utrum sol deficiat aut non. cuius signum est. quod cum scimus quod sol deficit cessamus querere quod est. et si in principio sciremus quod deficit non quereremus an sol deficiat aut non. si signum est quod querere utrum hoc sit sit est querere quod est. scito autem quia est quoniam propter quod. ut scito quod sol deficit et quod terra mouetur quoniam causa propter quod sol deficit. et propter quod terra mouetur.
¶ Tertia conclusio ostendit quid sit querere si est. simul ponendo ordinem inter questionem si est. et inter questionem quid est. et est hec. Querere si est est querere utrum aliquid sit ut utrum cetibatur sit. aut si de sit vel non. et non est querere in parte. id est utrum cetibatur sit albus vel non. et rursum nos cognoscentes si est. querimus quod est. et cognito quod hoc et deus sunt. querimus quod est hoc. et quid est deus.
¶ Ex quo concluditur quod tot sunt vere scita quot sunt vere quesita. quod querimus et que inuenientes scimus hec et tot sunt.
¶ Ex quibus extra textum possunt inferri duo correlaria. Primum est. quod illa eadem quod ante demonstrationem querimus per demonstrationem scimus. Secundum correlarium est. quod quia est quicquid sumitur pro si est. ut patet in littera cum dicitur. cognitum quia est et si est quod est quoniam.
¶ Quarta conclusio. omnis que scio quod sit si est medium. aut quod est medium. patet. quod cum querimus quia est aut si est. et cum querimus quid est et propter quod quoniam quid est medium. ante pro prima parte patet a signo. quod cum cognoscimus quia est aut si est aut simpliciter aut in parte statim cessamus querere si est medium et querimus quod est medium. ergo signum est quod quia est et si est querunt medium si est. Et subdit quod querere quod est in parte est querere utrum luna deficiat vel augeatur. sed querere si est simpliciter est querere utrum luna sit vel non sit.

Tertio Sciendum est quod circa hunc textum inueniuntur aliquae difficultates. Quia prima est haec. utrum questiones sint equeles numero his quod vere sciunt. Respondetur per unam distinctionem. quod aliquid dicitur dupliciter esse scibile per demonstrationem. uno modo proprie tamquam id quod scitur. et isto modo tamquam quod est passionis per conclusionem

demonstrationis expressum per demonstrationem vere scit. Alio modo aliquid est vere scibile per demonstrationem elicitive quod scilicet habita demonstratio ne elicitive cognoscitur et certitudinaliter. et sic sunt quattuor questiones per demonstrationem vere scibiles. Patet. quod habita demonstratio per quas scitur passionem inesse subiecto statim elicitive habet terminatio questionis si est. eo quod nulla veritas est vere scibilis de aliquo subiecto nisi ipsum subiectus habeat esse. ideo cognito quod subiecto conclusionis inueniat aliquis passio statim elicitor quod illud subiectum habeat esse. 2° scita conclusio per medium quod est ipsum quod quod est statim elicitive cognoscitur quid est. 3° habita demonstratione per quam cognoscitur bitudo causalitatis premissarum ad conclusionem statim elicitive cognoscitur quod sit esse sicut per conclusionem significat. et potest sic esse sicut significat per premissas. et in his elicitor propter quod.
¶ Secunda difficultas. utrum questio quod est sit vere scibilis tamquam id quod per demonstrationem scitur. Et videtur quod sic. quod dicitur Aristoteles in prima in his quod in his quod causa alia ab ipso quod quod est potest ipsum quod quod est demonstrari. **¶** Respondetur per quattuor dicta. Primum dictum. questio quod est terminabilis est diffinitive. per. quod per illud terminatur aliquid questio per quod notificat illud quod in tali questione queritur. sed per diffinitionem notificat illud quod per questionem quid est queritur. 2° questio quod est est diffinitive terminabilis. minor patet. quod diffinitio est oratio idcirco quod est esse rei per essentialia.
¶ Secundum dictum est istud. questio quod est non est per demonstrationem terminabilis. per. quod nihil est per demonstrationem terminabile nisi quod per tale demonstrationem concluditur. sed per demonstrationem non concluditur quod est sed tamquam quod est. 3° 2° minor patet. quod per demonstrationem solum concluditur propter verum. sed quod est non est propositio vera. 4° 2° Tercium dictum. licet una diffinitio possit per aliam demonstrari. tamen per tale demonstrationem non terminatur proprie questio quod est. prima pars patet. quod diffinitio materialis potest per formalem demonstrari. sic patet infra. 2° pars patet quod per eadem demonstrationem terminatur illa questio per quam notificatur et indicatur illud quod queritur talis questio. sed per demonstrationem in qua demonstratur aliqua diffinitio de suo diffinito per illam diffinitionem solum notificatur quod talis diffinitio igitur diffinito. ita quod scilicet tamquam scitur quod ita est quod tale predicatum igitur subiecto. non autem scitur quid est ipsum subiectum. ergo per tale demonstrationem non terminatur questio quod est. sed magis quia est. Ex quo infert quartum dictum. licet quid est possit per

Secundus

monstrari de eo cuius est tanq̃ aliquod predi-
catū essentiale cōueniens subiecto. non tamē
deo qđ qđ est. Istud correlariū factū ē ex dictis.

Conclusio Responsalis. Tantū sunt
quattuor quēstiones de sci-
bilibus. Patet per sufficiētia. quia omnis q̃stio
est quēstio mediū. vel ergo querit si est mediū.
vel quid ē mediū. Si primū: B est dupliciter.
vel nō ponit in numez. et sic est quēstio si ē. vñ
ponit in numez. et sic ē quēstio quia est. Si ve-
ro querat qđ ē mediū: hoc est dupliciter. vñ
non ponit in numerū. et sic ē quēstio quid est.
vel ponit in numerū. et sic ē q̃stio propter quid.

Primo Dubitatur. vtrū quēstio si ē sit
quēstio per demonstratiōē de
scibilibus. Pro solutiōe terminabūtur due diffi-
cultates. Quarū prima ē hec. vtrū quēstio si
est querat esse essētie. vñ esse existētie rei. Rñ-
det per duas distinctiones. et tria dicta. Prima
distinctio ē hec. esse rei ē duplex. quoddā ē es-
se essētie quod idē ē qđ essentia. Est enī essen-
tia quidditas predicabilis de alio in primo mō-
dicendi per se. Aliud ē esse existētie quod est
quiddā modus intrinsecus. vel entitas quedam
formaliter inherēs supposito quo formaliter
et intrinsece suppositū existit. Secūda distin-
ctio. esse existētie ē duplex. quoddā est actua-
le: quo suppositū existit. Aliud est aptitudinale
quo suppositū formaliter denotatur aptū na-
tū existere. Primū dictū. quēstio si ē nō q̃rit
de esse essētie. patet. quia esse essētie ē idē qđ
essentia. sed q̃stio quid ē q̃rit de essentia. ergo
si quēstio si est q̃rat de esse essētie nō distigue-
retur a quēstiōe quid est. Secūm dictū. q̃stio
si est nō q̃rit de esse existētie actuali. patet. quia
esse existētie actuale predicat cōtingēt de
subiecto. mō nullū predicatū cōtingēs est de
aliquo vere scibile. ergo q̃stio si est nō querit
esse existētie actuale. Tertiū dictū. quēstio
si est q̃rit de esse existētie aptitudinali. patz. a
sufficiēti diuisione. Secūda difficultas. vtrū
esse existētie aptitudinale sit vere de suo sub-
iecto demonstrabile. Et videt qđ nō. quia oē de
mōstrabile de aliquo per aliqđ prius et notū
demonstrat. sed nihil ē notius aut prius notū de
aliquo qđ qđ est ipso exīte. ergo et. minor pz. qz
si aliqđ esset notius maxie esset quid est ei? sed
hoc nō. quod patet per aristotele in fra dicētē
qđ querere qđ est ignorato si est nihil est quere-
re. Respondet per vnā supponē. et duo di-

cta. Suppositio ē hec. ad hoc qđ aliqua q̃stio sit
vere scibilis tantū videntur tria exigi. prius qđ
ipsa sit ignota. 2. qđ aliquis prius notū presup-
ponat. 3. qđ habeat causā vel mediū per quod
possit demonstrari. Primū dictū ē istud. esse
existētie aptitudinale est vere de subiecto suo
demonstrabile. patet. qz tria predica sibi pue-
unt. nā esse rei quātū ē de se ē ignotū. et aliqđ
presupponit prius notū scz quid nois subiecti. ha-
bet etiā mediū siue causā. scz diffinitionē quā
ditatiua ipsius subiecti per quā demonstratur
ipsū esse de subiecto. Secūm dictū. esse exī-
tie aptitudinale subiecti de eodē propter qđ ē
demonstrabile. Probat tribus rationib. qz ois
respectus aptitudinalis vel fūdamētalis ē dmo-
strabilis demonstratiōe ppter quid de suo sub-
iecto quidditatiue diffinibili. sed esse aptitudi-
nalis existētie est respectus aptitudinalis aut fūda-
mētalis. ergo de quolibet subiecto diffinibili
quidditatiue pōt dmostrari ppter quid. maior
patet. quia oē predicatū pueniēs subiecto i se-
cūdo mō dicēdi per se est propter quid demo-
strabile de illo subiecto per predicata sibi pue-
niētia in primo modo dicēdi per se. sed omnis
respectus fūdamētalis aut aptitudinalis forma-
lis predicat de suo subiecto in secūdo mō di-
cēdi per se. ergo potest demonstrari de illo sub-
iecto ppter qđ per diffinitionē quidditatiuā. er-
go de ipso predicat in primo modo dicēdi per se
Secū sic. ois propō habens mediū prius se ppter
quid et potissimū est demonstrabilis ppter qđ.
sed ois propōsitio in qua predicat esse aptitu-
dinalis existētie de suo subiecto diffinibili qui-
datiue habet mediū propter quid et potissi-
mū prius et notū. ergo per illud potest ppter
quid demonstrari. minor patz. quia diffinitio qui-
datiua subiecti cōtinet causā adequatā sub-
iecti et esse eius cōuertibile cū vtroq. et ē na-
turaliter prius et notior suo esse. cū verificet de
subiecto in primo modo dicēdi per se. et ipsū esse
existētie tantū verificatur in secūdo modo
dicēdi per se. modo predicata primi modi sūt
notiora predicatis secūdi modi. g. et. Tertiū sic.
demonstratio est sillogism⁹ cause. sed quid est
est causa ipsius si est. ergo per quid est potest ip-
sum si est demonstrari. minor patet per philoso-
phum in hoc secūdo dicētē: qđ idē est scire qđ
est. et causam quēstiois si est. Ex quibus patet
qđ ois sciētia habens pro subiecto adequatū quid-
datiue diffinibile quidditatiue potest a priori es-

Posteriorum

propter quid demonstrare suū subiectū esse. **Ad** rationē ante oppositū factā respondet qd licet quo ad nos esse existētie sit prius notū qd quid est. tamē simpliciter qstio quid est p. **Secūdo** or et notior qd questio si est.

Dubitat. vtrū in omni dmo stratione necesse sit de subiecto presupponere si est. **Et** videt qd sic. quia in oi demonstratione illud ē supponēdū quod ē notius et prius et sine quo impossibile ē aliud sciri. sed si est ē huius modi. ergo in oi demonstratione supponit si ē. minor pater. qd sine qd est impossibile ē demonstratorē scire aliqd. cū quid est sit mediū dmo strationis. sed si est precognoscit ipsi quid est. ergo simpliciter in oi demonstratione debz presupponi si ē. minor pro illi pater. p philosophū i hoc scdo dicēte. manifestū est qd simpliciter et qd quid erat esse non sine qd scire est. et segtur impossibile enī scire qd ē ignorātes si est. et paulo post. querere autē qd est non habētes quia est nihil est querere. et segtur. sed quādocūq; autē in essētia habem⁹ qnia est: quid ē facile ē querere. ergo si est prius et notius qd quid ē. **In** oppositū arguit. quia esse existentie qd significat per si ē demonstrabile ē de subiecto suo p ipsū quid ē. ergo non in qualibet demonstratione presupponit si est. **Ad** dubiū respondetur p distinctionē. Dupliciter ptingit a nobis si est sciri. vno mō simpliciter quādo scilz cognoscitur si est demonstratiue et per propriā causā ei⁹ que dicit qd quid est subiecti per qd dmo stratur ipsū si est de suo subiecto. et sic nullo modo precognoscit si est ante demonstrationē vlt diffinitionē. imo qd quid est precognoscit ipsi si est. sicut cā precognoscit suo effectu. Alio modo potest sciri si ē scdm qd et impfecte nō gdes per demonstrationē sed per aliqua accidētia. vt per diffinitionē descriptiuā. aut etiā per diffinitionē quid nois ipsius subiecti. et sic necesse ē precognoscere si est āte quālibet demonstrati onē vel diffinitionē dicēte quid rei. et in b sen su procedūt auctoritates phi prius habite.

Tertio Dubitat. vtrū in demonstratione in qua demonstrat si est de subiecto debeat precognosci si est subiecti. **Et** videtur qd nō. qd nihil id ē prescitū et demonstratū. sed si est demonstrat g nō precognoscit. **In** oppositū arguitur. qd due precognitiōes in quibet demonstratione debēt precognosci. si cut declaratū ē in prio hui⁹. sed si est ē pcogni-

tio. ergo in qualibet demonstratione debet precognosci. ergo in illa eadē demonstratione i qua demonstrat debz precognosci. **Respondeatur** cōformiter sicut ad pcedēs dubiū qd in tali demonstratione iperfecte presupponit esse de subiecto per quā tamē scit perfecte et cōplete subiectū esse. Ex quo segtur qd nō est incōueniēs i qualibet demonstratione presupponere si est de subiecto. et tū per aliquā demonstrationē accipere causā propter quā subiectū ē. Qd pz a simili. qd sicut fuit in prio hui⁹ declaratū nō est incōueniēs in aliq demonstratione precognoscere quia ē passionis. et per eadē demonstrati onē accipere causā ppter quā talis passio iest subiecto. sicut cognito qd lūmē apparet per vtrū potest ignorare causā ppter quā transit. et illa per demonstrationē accipere. ideo dicit aristoteles in b 2o qd cognito si est: querim⁹ quid est. et vltra scire qd ē est scire causā ipsius si ē. Inuenta ergo causa poterim⁹ demonstrare et cognoscere per causā illud qd prius cognoscebam⁹ sine causa. 2o sequit qd nō ē incōueniēs idē eē precognitū et scitū. quia si est iperfecte cognoscit āte demonstrationē. et perfecte cog scitur p demonstrationē. **Tertio** segtur ex omib⁹ pri⁹ declarati tantū quattuor esse questiones vere scibiles. quia de quacūq; re tantū qd tuor possūt queri. prio. vtrū illa res sit in rerū natura. siue sit ens nō prohibitū. et tunc ē qstio si est. 2o de quiditate rei scz quid sit. et sic ē questio qd est. **Tertio** de pprietate rei scz qd sit p prietas sibi pueniēs. et sic ē qstio qd ē. **Quarto**. qre illa pprietas insit illi: et sic est qd ppf qd.

Ad rationes Ante oppositū. **Ad** p mā. soluit ex prio notabili. **Ad** scdaz dicit qd si ē subiecti iperfecte cognitū. et etiā qd nois ipsius subiecti sūt pco gnitiōes. cū q tamē stat qd si ē perfecte cognoscit per demonstrationē. et etiā qd rei ipsi⁹ subiecti. vt patuit i 3o nobili. **Ad** tertiā patuit solutio i prima difficultate. **Et** i b de qstione.

Veritur Utrū ois questio vere scibil sit qstio medij. **Et** videt qd nō qd nihil id ē presuppositū et qstū. sed in quibet questione mediū presupponit. g nō querit. et p hīs nulla ē qstio medij. **Scdo** sic. aliq ppō imediata qrit. et tū ipsius non ē mediū. qd alias non esset imediata. g rē. **Tertio** sic. qstio

Secundus

qd est et questio propter qd sunt questioes ve
re scibiles. et tamen non e eoz mediū. quia ali-
as in medys esset processus in infinitū. ¶ In
oppositū ē aristō. dicens. cōuenit itaq; in oib;
questionib; querere aut si ē mediū. aut quid ē
mediū. ergo ois questio ē questio medy.

Primo Sciendū q; p; declaracione
terminoz ponūt due distinctio-
nes. et duo dicta. ¶ P;ia distinctio ē hec. quat-
tuor q̄stioes vere scibiles aduicē quadruplici-
ter differūt. p;io. quia q̄stio si ē et questio quid
est sunt ipsius subiecti. sed q̄stio q; est. et ppter
quid se tenēt ex parte predicati cōclusionis. pos-
set eni probabiliter dici q; se tenēt indifferētia
ex parte subiecti q̄ ex parte predicati. Secū-
do differūt. quia questio si ē. et questio quid ē
dicunt esse q̄stioes simplices et non ponētes i
numez. sed questio q; ē et ppter quid dicūt
esse questioes pposite siue ponētes in numez.
Est eni questio simplex scd; lincomēs illa i q;
ratio scilz forma rei subiecte. et ipsa ratio siue
forma rei predicate nō sūt due sed vna. S; q;
stio cōposita dicūt illa in qua ratio subiecti. et
ratio siue forma predicate sūt due. Tercio dif-
ferunt. quia questio si ē et questio quia ē q̄rūt
an sit aliqd mediū. vt querēdo si ē simplr q̄ri-
mus si sit aliqd mediū per qd possit ostēdi ip-
sū esse. similiter dū querit de aliquo quia ē q;
ritur si ē aliqd mediū per qd possit ostēdi ita es-
se. sed questio quid ē et propter quid querunt
quod ē illud mediū. Quarto differūt. q; q̄stio
si ē et questio quia ē non querūt formalit ali-
quod mediū sed per quādā cōcomitantia. eo
q; si aliquid sit aut nō sit hoc vel illud ducit
est q; sit aliqd mediū per quod possit ostēdi il-
lud esse simpliciter vel i parte. vnde illud esse
quod querit q̄stio si est vocat esse simplr. sz il-
lud esse quod querit q̄stio q; est. vocat esse in
parte. sed q̄stio quid est. et questio propter qd
est. q̄runt mediū formaliter ex modo q̄rendi.
Et posset subiūgi quita differentia. quia q̄stio
si ē et questio quia est querūt absolute de me-
o scilicet sit aliqd mediū quo possit dmonstra-
ri illud quod per tales q̄stiones q̄ritur. sed qd
qd est et ppter qd presupponūt q; sit aliqd me-
diū. et q̄runt quid ē illud mediū. siue illi me-
dy descriptionē. ¶ Secūda distinctio. q̄stionē
esse medy potest dupliciter itelligi. vno modo
sic q; ois q̄stio sit q̄stio medy tanq; obiecti il-
lius q̄stionis. ita q; mediū sit formaliter ques-

tū et vltim; terminus talis q̄stionis. Secūdo
modo potest itelligi q; ois q̄stio sit medy tā-
q; alicui; ordiabilis in finale q̄stū. ita q; illud
mediū sit illud per quod deuenit ad notitiā il-
lius quod vltimate queritur per talē questio-
nem. ¶ Primū dictū est istud. nulla questio ē
questio medy tanq; obiecti et vltimate ques-
ti. Patet. quia si sic sequerēt q; habito medio
cessaret demonstratio. cōsequens est falsū. quia hī
to medio adhuc cū h; requit applicatō medy
ad extremitates. cōsequētia tenet. quia habito
illo quod per aliquā questionē queritur cessat
tunc illa questio. ergo si mediū sit illud quod
queritur sequeretur q; habito medio cessaret
omnis inquisitio. et per cōsequēs cessaret om-
nis demonstratio. Item si ois questio sit q̄stio
medy tanq; obiecti et vltimate q̄sti. sequeretur
q; in questionib; esset processus in infinitū. pa-
tet consequētia. quia in omni questione querit
semper aliquid dubitabile fieri nobis notum
ergo in omni questione qua querit mediū tan-
q; obiectum queritur aliquod per quod illud
mediū dubitabile sit nobis notū. illud autem
aliquod est mediū. et sic medy esset mediū.
et per consequens esset processus in infinitū
in medys demonstrationis. quod est incōueni-
ens. ¶ Secūdū dictum. ois questio p; p;
dicta que est alicuius dubitabilis inuenibilis ē
questio medy. Secūdo modo probatur. quia
omnis questio querens aliquod finale ques-
tum querit illud sine quo tale finale attingi nō
potest. sed sine medio non potest attingi illud
questum. ergo in querendo illud finale ques-
tum queritur mediū requisitū ad q; tale que-
situm sit nobis notū. relinquitur ergo q; om-
nis questio est questio medy.

Secundo Sciendum est q; in secūda
parte huius capituli intēdit
aristoteles quattuor cōclusiones. ¶ Quaz p;ia
est hec. Omis questio querit mediū. ¶ Probat
aristoteles rōne et exēplo. Rōne sic. quia ois
questio querit causā. ergo ois questio q̄rit me-
diū. tenet p;ia. q; causa et mediū idē sūt. Exē-
plo pbat sic. quia cū queritur vtrū sol deficit
vel non queritur vtrū sit mediū vel nō. ¶ Se-
cūda cōclusio. questio qd ē et propter qd est
querūt qd ē mediū. patet. quia causa et mediū
idē sūt. sed q̄stio qd est et propter qd est q̄runt
qd est cā. igitur querūt quid est mediū. minor
p; q; vel q̄rim; causā subiecti absolute. et sic ē

Posteriorum

Quid est

propter qd

Luna

Armonia

Mediu

questio quid est. ut querendo quid est hō. vel q̄ri-
mus causas subiecti respectu alicui⁹ predicati
sibi attributi. ut querendo causā q̄re homo ē
risibilis. vel q̄redo vtrū luna deficiat. vel vtrū
triangulus sit eq̄lis vel ineq̄lis. vel vtrū terra
sit in medio vel non. in oibus istis questionib⁹
querit quid est mediū per quod potest cōclu-
di predicatū inesse subiecto. ¶ Tertia 3° idēz
est q̄rere quid est. et propter quid est. quod pa-
ter. quia idē respōdem⁹ ad vtrāq; questio-
nem. ergo 2°. aūs pater duob⁹ exēplis. Primū
exēplū est istud. si querat quid est defect⁹ lu-
ne. respōdet q̄ ē priuatio luminis a luna causa-
ta a terra obiecta. similiter si querat propter
quid luna deficiat. rēdetur q̄ propter priuatio-
nē luminis causatā a terra obiecta. 2° exem-
plū. si queratur. quid est armonia. idēz p̄sonā-
tia. rēdet q̄ ē p̄portio numerorū i acuto et ḡui.
sz si q̄rat p̄pter qd p̄sonat. rēdet p̄pter p̄portio-
nē nūerorū i acuto et grani. ¶ 4° 3° ois questio ē q̄
stio medij. patet. quia habito medio cessat ois
questio. ergo 2°. aūs pater. quia quādocūq; ali-
quod mediū est sensibile et nō sentimus illud:
tunc querim⁹ de illo. ut si essem⁹ supra lunā q̄n
luna eclipsat. tunc scirem⁹ mediūz propter qd
luna vniuersaliter eclipsat. quā viderem⁹ ter-
rā obiectā. et tunc nō quererem⁹ neq; si ē. ne-
q; quia neq; propter qd. eo q̄ cognosceremus
mediū. ergo signū est q̄ hito medio cessat ois
q̄stio. Et subdit aristo. q̄ si viderem⁹ lunā ecli-
psari tamē p̄pter hoc nō scirem⁹ illā p̄positio-
nē vniuersalē. quotiēscūq; terra interponit
inter solē et lunā tunc ē eclipsis. quia dictūz ē
in secūdo capitulo vltimi tractat⁹ hui⁹ primi
q̄ si esset sentire triangulū qd duob⁹ rectis tres
angulos habet querim⁹ vtiq; demonstrationē
et nō sic fatent quidā scirem⁹. ideo dicit nunc
aristoteles q̄ ex sensu multiplicato potest elici
p̄pō vlis que est conclusio scita. licet enī bñ vide-
am⁹. sed tamē nescim⁹ vtrū semp hoc contin-
gat q̄ ex eo qd sentim⁹ et vniuersale factū est
nobis scire sensu quid est qd nūc obycit. ¶ Cō-
sequēter recapitulat. quia dictū est pri⁹ q̄ idē
est q̄rere quid est et propter qd. sed tamē diffe-
rūt. quia propter quid respicit subiectū in or-
dine ad aliquod predicatū quod ei inest per se
ut si querat propter quid triangulus habz du-
os rectos. Sed questio quid est respicit subie-
ctū absolute et non in ordine ad aliquod aliud
p̄dicatū. Dictū ē isup q̄ mō ois qd ē qd medij.

Tertio Sciendū q̄ in secūdo tractatu
grit aristoteles disputat. vtrū
qd quid est possit per demonstrationē acquiri.
et continet quicq; capitula. Quorū primū con-
tinet tres partes. In q̄rū prima supposito quo-
dā p̄abulo remouet vnā q̄stione. ¶ P̄eam
bulū ē istud. dicēdū est q̄ mō demonstratur qd
quid est. et qd est modus cognoscēdi qd qd est
et quid est diffinitio. et quorū est diffinitio. et pri-
mō inquisitiue et disputatiue ingrendo scilz
aliquid qd ē p̄cipiū omniū superioz. idēz oim
determinādoz. quod p̄cipiū ē istud. vtrū scz
possit idē sciri per diffinitionē. et per demon-
strationē. ¶ Questio ē hec. vtrū sit possibile sci-
re idē scdm idē per diffinitionē. et per demon-
strationē. Ad quā respōdet aristoteles ponē-
do talē conclusionē. non cuiuslibet cuius est
demonstratō est diffinitio. Probatur quattuor
rationibus. Prima est. cuiuscūq; est diffinitio
illud est vniuersale et predicatiuū. idēz affir-
matiū. sed nō quodlibet cui⁹ est demonstratō
est vniuersale et affirmatiū. ergo nō cuiuslibz
cuius ē demonstratio est diffinitio. maior patet.
quia diffinitio ē manifestatiua ipsius qd qd ē.
quod predicat vniuersaliter et affirmatiue de
eo cuius est. mior pz. quia alicui⁹ est demonstra-
tio i scda figura. et illud nō ē affirmatiū. simi-
lit alicui⁹ est demonstratio i tertia figura. et illū
nō ē vlr. Scda rō. alicui⁹ clusi i pria figura nō
ē diffinitio. et tñ ipsi⁹ est demonstratō. q̄ 2°. aūs pz
q̄ isti cōclusiois ois triagls hēt tres ē demo-
stratio. et tñ nō ē diffio. q̄ si ipsius esset diffio
cū possibile sit habere diffinitionē sū demonstrā-
tione seq̄ret q̄ illa p̄ posset sciri sine demonstra-
tione. qd ē incōueniēs. Tertia rō. demonstratō ē
eorū q̄ per se vel scōz accidēs insūt subiecto. sed
diffio nō est eorū q̄ per se aut scōz accidēs insūt
q̄ 2°. Quarta rō. diffinitio ē de ḡne substantie. sz
demonstratio nō ē substantia. ḡnō cuiuslibz cui⁹
ē demonstratio ē diffio. ¶ Extra textū ponūt
duo dicta. Primū dictū ē istud. qd qd ē seu dif-
finitio per se sūpta nō ē vlis aut affirmatiua. sz
intelligit q̄ diffinitio de suo diffinito nata est
seper p̄dicari vlr et affirmatiue. et nūq; nega-
tiue et vlr. Scōz dictū. duplex ē demonstratio. q̄
dā ē potissima. et illa solū ē eorū q̄ insūt per se.
Alia ē demonstratio nō potissima. et illa i diffe-
rent ē tā eorū q̄ insūt per se. q̄ eorū q̄ insūt p̄ ac-
cidēs. Tertiū dictū. p̄rigit scire qd qd ē alicui⁹
subiecti nullā penit⁹ hñs demonstrationē. Pro-

247

Sci
dem
ansta
diffi
nito

Secundus

bat linconiecta inducitur. qz in principio geome-
tric diffinitio lineæ. superficie. angulū. triangu-
lū. et circulū. et sic huiusmodi. et scim⁹ quid est
vnūqzqz illoz nullū adhuc habētes demon-
strationē. Et si obijciat qz vnū pñ dictū in
tertia ratione. qz diffinitio ē qdā predicatūz
ergo male dictū ē qz cognoscētes scōz diffiniti-
onē nullū predicatū cognoscim⁹. neqz eoz qz
se insūt. neqz eoz qz paccidēs. Rñdet qz diffi-
nitio in quātū diffinitio nō est predicatū. sz ta-
mē vt ponit in demonstratiōe bñ ē p̄dicatū.

Conclusio Respōsalis. omis questio
ē questio medij. patz ex p̄
mo et scōo notabilibus.

Primo Dubitat. vtrūz cuiuslibet cui⁹
est diffinitio sit demonstratio. ¶ Pro solutione
supponit qz aristoteles in scōa parte hui⁹ capi-
tuli mouet scōaz q̄stionē. ¶ Ad quā respōdet
ponēdo vnā talē cōclusionē. nō cuiuslibet cui⁹
ius ē diffinitio ē demonstratio. Quā probat qz
tūoz rationib⁹. qz p̄ia iā facta ē scz i q̄ra ra-
tione cōclusionis probate in tertio notabili.
Scōa rō est hec. vni⁹ in quātū vnū est vna scia
siue vn⁹ modus cognoscēdi. ergo si aliqd est co-
gnoscibile p̄ diffinitōnē. nō poterit cognosci p̄
demonstrationē. Tertia ratio. qz si omis illi⁹ sit
demonstratio cui⁹ est diffinitio. seq̄ret qz aliqd
demonstrabile sciret nō habita demonstrationē
seq̄ns ē falsū. qz vere scire aliqd demonstrati-
ue ē de eo demonstrationē habere. cōseq̄ntia p̄-
bat. qz p̄git scire diffinitōnē alicui⁹ nō habi-
ta demonstrationē. sed diffinitio facit scire sim-
pliciter illud cui⁹ est. qz si illud cui⁹ est diffinitio sit
demonstrabile. seq̄ret qz aliqd demonstrabile p̄
fecte sciret nulla habita demonstrationē de eo.
Quarta rō. diffinitioes sūt p̄ncipia demonstra-
tionū. qz sūt indemonstrabiles. et per p̄ns cui⁹ ē
diffinitio illi⁹ nō ē demonstratio. p̄mā p̄nam
pbat aristo. qz si diffinitioes essēt demonstra-
biles tūc p̄ncipia essēt demonstrabilia. et p̄ncipio-
rū essent p̄ncipia. et tūc esset processus in infini-
tū i p̄ncipijs qd ē impossibile. qz necesse ē diffini-
tiones esse indemonstrabiles. ¶ In tertia par-
te p̄ncipali hui⁹ capituli mouet tertiā q̄stionē
scz. vtrū alicui⁹ eiusdē sit diffinitio et demonstra-
tio. ¶ Ad quā rñdet per talē cōclusionē. nulli⁹
eiusdē ē diffinitio et demonstratio. quam pbat
tribus rationib⁹. P̄ia ratio ē hec. qz diffinitio
est ipsius qd qd est substantie. sed demonstratio-
nes nō sūt ipsius qd qd est. qz. minor patet. qz

demonstrationes supponūt ipsū qd qd ē. vt de-
monstrationes mathematice supponūt qd ē vni-
tas. et qd ē ipar. et similiter alie qz. Scōa rō.
ois demonstratio demonstrat aliqd de aliq. sed i
diffinitioe nō predicat aliter de altero. cū enī
dicif. aial bipes. neqz bipes de aial. neqz aial
de bipede predicat. similiter cū dicif figura
plana. neqz planū de figura. neqz figura de pla-
no predicat. Tertia rō. qd ē a qz est differt et ē
alterū. sed diffinitio ostendit qd est. demonstratio
autē ostendit quia ē. qz nulli⁹ eiusdē erit diffinitio
et demonstratio. tenet p̄ia. qz alteri⁹ est altera
demonstratio. i. alter mod⁹ cognoscēdi. nisi illa
se habeat sic ps et totū. qz qñ aliq se hñt sic ps
et totū illud qd demonstrat de vno demonstrat
de alio. vt de triangulo demonstrat qz ē habere
tres. ideo etiā demonstrat de ysochele. cū trian-
gulus sit totū. et ysocheles sit pars. sed qd est et
quia ē nō sic se habet. eo qz neutrū ē alteri⁹ ps
aut totū. ¶ Ex his inferuntur tria correlaria re-
spōsua ad tres predictas q̄stioes. P̄mū est.
nō cuiuslibet cui⁹ ē demonstratio est diffinitio.
Scōm correlariū ē. nō cuiuslibet cui⁹ ē diffi-
nitio est demonstratio. Tertiū. nulli⁹ eiusdē est diffinitio
et demonstratio. ¶ Inferuntur duo correlaria.
P̄mū ē. nec diffinitio ē demonstratio. nec eē.
nec alē ē i alē. 2^m correlariū oia q̄ dicta sūt.

Secundo Dubitat. vtrū eiusdem entī
possit esse realiter diffinitio. et demonstratio. Re-
spōsio distit in terminatiōe duaz difficultatū.
¶ Quaz p̄ia ē h. vtrū obiectū diffinibile vtrū
demonstrabile sit ens i aia. vel eē aiaz. Rñdet p̄
vnā distinctōnē. et vnū dictū. ¶ Distinctō est hec
ens pōt capi tripl̄. vno. p̄ oī significabili cō-
plexe siue icō. et si siue ē siue fle. sic capiebat
az. i p̄ predicamētū vbi dic. qz res q̄ ē sub affir-
matiōe vel negatiōe. nō ē affirmatio vel nega-
tio. Scōo caput pro oī significabili cōplexe vel
icōplexe et ve. sic cepit aristo. i p̄dicamētū in 6°
pprietate subē. vbi dic. qz ab eo qz res ē vel nō
est oīo dī vā vel falsa. Tertiū caput pro ēte si-
gnificabili icōplexe qd habz esse vtrū reale vtrū
in aia vel eē aiaz. et sic capiebat aristo. i 5° me-
thaphice vbi diuidit ēs i ens i aia. et in ens eē
aiaz. ¶ Dictū ē istud. obiectū diffinibile aut de-
monstrabile nec ē ens in aia. nec eē aiam. qz nō
est ens tertio. sed solū ē ens p̄io. aut scōo mō.
¶ Scōa difficultas. vtrū eiusdē sit diffinitio et
demonstratio. Rñdet per tres distinctioes. et

Posteriorum

vnū dictū. **¶** Prima distinctio est hec, diffinitionē esse alicui pōt dupliciter itelligi. vno: tāq̃ diffinitū. et sic illi⁹ est diffinitio cuius simplex essentia per diffinitionē explicat. Alio mō alicui⁹ est diffinitio tāq̃ p̃cipiū. et sic illi⁹ est diffinitio cui⁹ ipsa diffinitio ē p̃cipiū vel d̃mōstrādi vel causādi. **¶** Scda distinctio. alicui⁹ esse de d̃mōstrationē pōt dupliciter itelligi. vno: tāq̃ de totali d̃mōstrato. et sic soli⁹ cōclusiōis ē de d̃mōstrato. Alio: tāq̃ de d̃mōstrato p̃tiali. et h̃ dupl̃. vno: tāq̃ de eo qd̃ de alio d̃mōstrat. et sic passionis ē d̃mōstratio. Alio mō tāq̃ de illo de q̃ aliud d̃mōstrat. et sic subiecti d̃mōstrabilis siue scibilis est d̃mōstratio. **¶** Tertia distinctio. aliquid sciri p̃ diffinitionē pōt dupliciter itelligi. vno mō potest aliquid sciri p̃ diffinitionē tāq̃ per instrumentū siue mediū explicā. Alio modo potest aliquid sciri p̃ diffinitionē tāq̃ per mediū sillogizās. **¶** Dictū ē istud. nulli⁹ eiusdē ē demonstratio et diffinitio tāq̃ diffinitio. licet idē obiectū scibile d̃mōstrationē sit etiam scibile p̃ diffinitionē tāq̃ per mediū sillogizans. non autē tāq̃ p̃ mediū explicā. Patet per linconiesē q̃ dicit q̃ aristo. nō itēdit i h̃ sermone dicere q̃ aliq̃ passio d̃mōstrabilis n̄ diffiniat. sed itēdit q̃ diffinitio facit scire rē aliqnā. et eadē similē n̄ facit scire d̃mōstrā. qz diffinitio facit scire rē incōplexā. sic est quiditas rei. sed d̃mōstratio facit scire rē cōplexā cuiusmodi ē cōclusio.

Tertio Dubitat. vtrū vna pars diffinitionis sit de altera p̃dicabilis. et totius et partis sit eadē d̃mōstratio. **¶** Respōdet ad primā partē per vnā distinctionē. et tria dicta. **¶** Distinctio ē hec. vnā partē diffinitionis p̃dicari de altera pōt dupl̃ itelligi. vno: in diffinitionē. Alio modo ex diffinitionē. et hoc duplici. vno mō quiditatie. et alio: denotatie. **¶** Primū dictū. nulla pars diffinitionis actualiter p̃dicat de alia in diffinitione. patet. qz inter partes diffinitiones nulla ponit copula v̄balis. Scdm̄ dictū nulla pars diffinitionis ē qd̃itatie de alia p̃dicabilis. patz. qz q̃libet pars diffinitionis aut ē gen⁹ aut d̃ra. sed neq̃ gen⁹ p̃dicat de differētia. neq̃ differētia de g̃ne per se et quiditatie p̃dicat. **¶** Tertū dictū. vna pars diffinitionis ex diffinitionē ē de alia parte diffinitionis p̃dicabilis denotatiue. patz. qz gen⁹ p̃dicat denotatiue d̃ suis differētijs. **¶** Ad scdaz partē r̄ndet per duas distinctiones. et quatuor dicta. **¶** Prima

distinctio. duplex ē pars. quedā ē pars subiectiua et essētiālis. Alia ē pars i modo et accidētiālis. Scda distinctio. totū et pars p̃nt ad duplices passiones p̃pari. scilicet ad passiones superiores. et ad passiones inferiores. **¶** Primū dictū. totius in modo et partis in modo sunt distincte sciētie. Scdm̄ dictū. totū et partis subiectiue respectu passionis totū est eadē sciētia. scz sciētia totius. **¶** Tertū dictū. totū et partī respectu passionis partis ē eadē sciētia. scz sciētia partis. **¶** Quartū dictū. totū respectu p̃prie et adēq̃te passionis siue. et partī respectu siue p̃prie et adēquate passionis sunt distincte sciētie.

Ad rōnes Ante oppo^m. **¶** Ad priāz patuit q̃ mō p̃stione n̄ q̃rit ipsū mediū vt d̃mōstrat. sz vt ipsū fiat dubitabile notū. **¶** Alie due solūntur in p̃zōnōbili.

Veritur Utrū qd̃ quid est possit d̃mōstrari de eo cui⁹ est i eo qd̃ qd̃ ē **¶** Et argi p̃ q̃ sic. qz passio conuertibilis cū ipso qd̃ qd̃ ē pōt esse mediū ad d̃mōstrādū ipsum qd̃ qd̃ ē. q̃ qd̃ qd̃ est potest d̃mōstrari de eo cui⁹ est. aīa patet. qz accidētia magnā p̃tez cōferūt ad cognoscēdū qd̃ qd̃ est. vt habet in probemio de aīa. **¶** Scdo arguit sic. qd̃ qd̃ est materiale pōt d̃mōstrari p̃ qd̃ quid ē forma. q̃ qd̃ quid ē potest d̃mōstrari de eo cui⁹ est **¶** Arguit tertio sic. qd̃ qd̃ est vni⁹ cōtrariū pōt d̃mōstrari p̃ qd̃ quid ē alteri⁹ cōtrariū. cū vnū cōtrariū sit p̃cipiū cognoscēdi reliquū. q̃ r̄. **¶** In oppositū tamē ē aristo.

Primo Sciēdū est q̃ in 2° capitulo aristoteles igit. vtrū qd̃ qd̃ est possit probari d̃mōstratiue de eo cui⁹ est per finios conuertibiles. et itēdit tres cōclusiōes. **¶** Quaz priā tanq̃ questionē predictā. In scda cōclusiōe tāgit quatuor supposiōes. Quaz priā ē. oīs sillo⁹ d̃mōstrat aliquid de aliq̃ per mediū. Scda suppositio. qd̃ quid ē: ē p̃p̃iū cū eo cuius ē i eo qd̃ qd̃ est. Tertia suppo. qd̃ quid ē p̃dicat de eo cuius ē in eo qd̃ quid ē. Quarta suppo. qd̃ qd̃ ē cōuertitur cū eo cui⁹ est. **¶** Tertia cōclusio. qd̃ quid ē nō potest d̃mōstrari de eo cui⁹ est i eo qd̃ quid ē. Patz. qz si ipsius qd̃ qd̃ ē sit d̃mōstratio. vel g̃abe p̃mississe sumerent cū illa rē duplicatiōe in eo qd̃ quid est sic arguēdo. omnis numer⁹ mouēs seipsū est sibypsi causa viuendi in eo qd̃ quid est. sed aīa est numerus

Secundus

seipſū mouēs in eo qđ quid est. ergo anima ē si-
bypsi causa viuēdi in eo qđ quid est. vel g tan-
tū altera p̄missa p̄sumeret euz illa redupli-
catione in eo qđ quid est. vel neutra. nō p̄mū
quia tunc peteret p̄cipiū. eo q̄ in tali mō ar-
guendi oportebit mediū esse qđ quid est mīo-
ris extremitatis. et sic supponit qđ quid ē qđ
debit ostēdi. Si vero neutra p̄missa. vel
tantū altera sumatur cū tali reduplicatōe tūc
per talē sillogismū non demonstrat qđ qđ est
sed solū sequitur cōclusio in qua maior extrei-
tas simpliciter et sine reduplicatione predica-
tur de minori. ¶ Consequēter in tertio capitu-
lo intēdit aristo. tribus rationibus p̄bāre q̄
per sillogismū diuisiuū non potest demonstrā-
ri qđ qđ est. Vocat enī sillogismū diuisiuū sil-
logismus infirmus. qui p̄supposita aliqua di-
uisiōe procedit ex destructione vni⁹ parti. ad
cōstructionē alteri⁹. vt omis hō est rationalis
vel irrationalis. sed nō est irrationalis. ergo ē
rationalis. ¶ p̄ma ratio ē hec. quia diuisiō nō
est sillogism⁹. ergo per ipsa nō potest demon-
strari qđ quid est de eo cui⁹ est. atcedēs patz.
quia sillogism⁹ diuisiu⁹ sicut neq̄ inductiu⁹ nō
infert de necessitate suā cōclusionē nisi p̄ius
sillogizās sillogizet seu interroget. vel respon-
dēs concedat aliqd necessario requisitū ad il-
lationē cōclusionis. Qđ patet duobus exēplis.
p̄mū est. si volum⁹ p̄bāre q̄ hō est animatus
arguitur sic. oīs homo ē animatus vel inanima-
tus. sed non est inanimatus. ergo est animatus.
ille sillogism⁹ non cōcludit de necessitate: nisi
respondēs p̄ius concedat diuisiōē esse suffi-
cientē. et nihil aliud contineri sub diuisiōe. Si-
militer minor est eā ignota sicut cōclusio. ideo
petitur p̄cipiū. 2^m exēplū. si quis velit pro-
bāre q̄ homo sit gressibilis. et arguat sic. omne
animal aut ē gressibile. aut aquaticū. sed hō nō
est aquatic⁹. ergo est gressibilis. ista cōclusio nō
segitur de necessitate. nisi respondēs p̄i⁹ cōces-
serit diuisiōē esse sufficiēte. et etiā hoīem p̄ti-
neri sub diuisiōe. peti⁹ etiā p̄cipiū: modo quo
dictū est. ¶ Scđo sic. non omne qđ vere predica-
tur de aliq̄ predicat de eo cōuertibiliter et in
eo qđ quid est. sed per diuisiōē solū probatur
aliquid vere predicari de alio. mō ad ipsū qđ
quid ē requiritur q̄ predicet de eo cui⁹ est con-
uertibiliter et i eo qđ quid ē. ergo per viā diui-
sionis non potest sufficiēter ostendi qđ quid ē.
¶ Tertio sic. in diuisiōe nō est incōueniēs po-

nere aliquid superflū. aut amittere aliqd de
substātia rei. sed diffinitio nihil debet contie-
re superflū neq̄ amittere necessariū. igitur.
Et subdit duas obieciōes. quāz p̄ma ē hec
per diuisiones possūt accipi omnes differētie
vsq̄ ad vltimā. ergo qđ quid est poterit notifi-
cari per viā diuisionis. Rñdet aristo. q̄ licet
diuisiō faciat cognoscere qđ quid ē quo ad ei⁹
differentias. non tamē facit cognoscere ipsū
quod quid ē sillogistice et demonstratiue. Se-
cunda obieciō. viā diuisionis traditur sub for-
ma sillogistica. ergo potest notificare qđ quid
est sillogistice. Rñdet aristo. q̄ licet procedat
sillogistice ad cōcludēdū vñā differentia cum
sua opposita de aliquo. nō tamē ad notifican-
dū qđ quid est siue concludendū.

Secundo Sciendū est q̄ in quarto ca-
pitulo intēdit aristo. tres cō-
clusiones. ¶ Quāz p̄ma ē hec. method⁹ dif-
finitiuā non ē cōueniens ad demonstrandū qđ
quid est de eo cui⁹ est. ¶ Probat duabus ra-
tionibus. p̄ma est hec. quia in tali processu
diffinitiuo petitur p̄cipiū. cū accipiat illud
quod intendit p̄bāre. ḡ talis processus p̄ dif-
finitionē est insufficiēs. mīor posset probari ar-
guendo sic. omis oratio indicās quid ē per p̄-
p̄iū genus et per propriā differentia p̄pria et
conuertibilis cū diffinito est diffinitio ei⁹. sed
animal rationale est huiusmodi respectu hoīs.
ergo animal rationale est diffinitio hominis.
Patet quo mō in mīore peti⁹ p̄cipiū. qz eā
ignorū ē hanc orationē aīal rationale indica-
re qđ hoīs per gen⁹ et dīaz p̄uertibiliter. et eā-
dē orationē esse diffinitionē hoīs. ¶ Scđa rō.
ad cōcludēdū aliquā cōclusionē sillogistice non
capi⁹ diffinitō silli p̄ medio. ḡ ad demonstran-
dū diffinitionē de diffinito nō debet capi p̄is dif-
finitio diffinitiois p̄ medio. verūtn si facto a-
liquo sillo neget aliq̄ huiusmodi processū fore
sillogisticū. tūc sillogizās poterit accipere dif-
finitionē silli ad probādū q̄ talis p̄cessus sit
sillogisticus. ¶ Secunda conclusio. qđ quid ē
vni⁹ p̄i⁹ nō pōt ostēdi p̄ qđ qđ ē alteri⁹ p̄i⁹. vt
arguēdo sic. esse visibile et ē idisibile sūt p̄ria
et sit bonū et malū sūt p̄ria. sz esse visibile ē vis-
finitō mali. ḡ esse idisibile ē diffisio bōi. h̄ p̄ p̄-
trib⁹ rōnib⁹. p̄ria ē q̄ in tali processu ē petitō
p̄cipiū eo q̄ in mīori p̄pōe accipit qđ quid est
qđ debz ostēdi in cōclōe. nā eā du⁹ ē q̄ ē. visibi-
le sit visio mli sic q̄ ē idisibile sit visio boni.

Posteriorum

Et subdit scōaz rationē cōem ad presens capi-
tū et precedēs. quia ille processus ē minus
sufficiēs q nō concludit de necessitate vnitate
diffinitōis. sed neq per processū diuisiuū dif-
finitiuū aut sillogisticū cōcludit de necessita-
te vnitas diffinitionis. g oīs talis processus est
minus sufficiēs. mior patet. qz per processū di-
uisiuū aut sillogisticū pōt cōcludi qd hō est grā-
matic⁹ et music⁹. vbi predictio nō ē qd vnus
sed plura. ¶ Tertia conclusio. sicut trib⁹ modis
predictis videlz per acceptionē termioz con-
uertibiliū in forma sillogistica aut per viā di-
uisionis aut per diffinitionē pūne diffinitio-
nis nō potest demonstrari qd quidē: neq trib⁹
alijs modis potest demonstrari. ¶ Quoz p^m
est. qd qd est per demonstratiōē propter quid
nō potest demonstrari. quia demonstratio pro-
pter qd debet procedere ex priorib⁹ et notiori-
bus. sed nihil est prius aut not⁹ de diffinito qz
suū qd quid est. ergo nō potest propter qd de-
monstrari de eo cui⁹ est. Scōs modus ē qd qd
est nō potest per inductionē ostēdi. qz inductō
solū procedit ex singularib⁹. vt si ostendat ali-
quid de aliquo. nō tamē ostēdit hoc inesse huic
in eo qd qd est. Terti⁹ modus ē. qd qd est nō
potest ostēdi demonstratiōe ad sensū. quia qd
qd est ē obiectū intellectus et nō sensus. g qd
quid est sensū aut digito aut tactu percipi nō
pōt. et per cōseqns qd quid est nō potest dmo-
strari demonstratiōe ad sensū. ¶ Ex quib⁹ oī-
bus extra textū infer⁹ q nullo predictoz mo-
doz potest qd quid est demonstrari. Patet. qz
ad demonstrandū aliqō predictatū de aliq sub-
iecto debet capi mediū ordinatū qd illud pre-
dicatū. sed in oībus predictis capitur mediū
ordinatū ad hoc predictatū quod est h oratio ē
diffinitio hui⁹ subiecti. vel ad cōcludēdū ipsā
diffinitionē tanqz quodcūqz predictatū. et nō
sub ratione qua ē quod quid est.

Tertio Sciendū est q in qnto capitulo
hui⁹ tractat⁹ aristoteles adducit
nouas rationes pūnes ad probādū q qd qd
ē nō potest demonstrari de eo cuius est i eo qd
quid ē. Et intrēdit tres conclusiōes. ¶ Quaz p^m
ma tangit vnā supponē. q est hec. sciēre qd est
hō aut qdlibet aliud necesse est sciēre qz est. Patz
quia de eo qd nō est nullus potest sciēre quid ē
licet de eo qd nō est contingat sciēre qd signifi-
cat ratio vel diffinitio exponēs significatiōē
nomis. vt cōtigit sciēre qd significat hoc nomē

tragelaphus. vel yococerus. sed quid ē trage-
laphus impossibile est sciēre. quia tragelaph⁹ nō
habet esse. ¶ Secūda conclusio ē h. qd qd est nō
potest demonstrari. probat⁹ tribus ratiōib⁹.
¶ Prima ratio ē hec. impossibile ē sciēre quid est
nō sciō quia ē. sed nō est eadē notitia ipsius
quid est et qz ē. g cū quia est ostendat per dmo-
strationē segtur q qd quid ē nō pōt ostēdi per
demonstratiōē. Scōa ratio. totū quod p dmo-
strationē acgritur ē quia ē. ergo qd est nō pōt
per demonstratiōē ostēdi. ¶ Et si quis obiciat
quia esse siue quia est pertinet ad substantiam
siue ad quod qd rei. ergo demonstrādo quia ē
demonstrat aliquid pertines ad qd quid est rei.
¶ Rēspōdet arist. dicens q esse aut nō substantia
est nulla. id est esse siue qz est nō est de sub-
stantia aut qditate alicui⁹ rei. Qd posset sic p-
bari. quia si qd quid est ingredit⁹ qd itatem rei
vel est genus vel differētia. nō differētia. qz
differētia ē principiū distinctiū eius cui⁹ est
differētia. esse autē nullius ē propriū distincti-
uū. sed magis principiū cōueniētie. nō est etiā
gen⁹. quia ens nulli⁹ est gen⁹. ergo neq esse si-
ue quia est. tenet p^ma. quia esse et ens idē sunt
quod qdē probat aristoteles per exēplū. quia
geometer accipit id est supponit qd significat
triangulus. sed demonstrat quia est triagul⁹. nō
autē demonstrat qd est triangulus. quia si geo-
met⁹ demonstraret qd est triangulus tūc per
illam demonstratiōē sciet⁹ quid est triagulus.
et tamē nō sciet⁹ quia ē triangulus. qd est p^ma
supponē prius declarata. ¶ Tertia ratio. diffi-
niētes per diffinitionē qd nois notificāt aliq⁹.
liter qd est licet nō notificēt qd rei. et tū nō siml⁹
notificāt qz est. g ostēdēs qd est nō simul ostēdit
siue manifestat quia ē. minor patz. qz si diffini-
atur circulus diffinitioē quid nois dicendo q
circulus est figura ex cui⁹ puncto medio oīs
linee recte ad circumferentiā ducte sunt equa-
les. per talē vero diffinitionem scietur quid si-
gnificatur per nomē. et tamē nō scietur quia
est. eo q cognita tali diffinitione qd nominis:
adhuc contingit q⁹re propter qd est circulus
quia per talē diffinitionē nō est lūpta causa
sui esse. Similiter etiā si diffiniatur mōs ene⁹
dicendo q illud est corpus eneū vsquequa⁹
diffusum: scita autē tali diffinitione contingit
adhuc querere. vtrū talis mōs eneū sit in re-
rum natura. sed hoc nō contingeret si predi-
cta diffinitio manifestaret quia est. ergo nō

Secundus

simul ostendit vel manifestat quid est et quia est. **Tertia** 2° qd qd est aliquo mo per diffinitio-
nem e demonstrabile. patz. quia quilibet diffini-
ens per sua diffinitionem intendit demonstrare
seu manifestare qd e res aut qd significat no-
me. si ergo nulla diffinitio ondat qd e res: sed
tantu ondat qd significat per nome segtur qd
diffinitio nihil aliud e qd ro vel ofo explicat il-
lud qd significat per nome. sed b est incouen-
iens. qd probat aristo. trib⁹ ronib⁹. Prima est.
si diffinitio nihil aliud esset qd ratio dicens qd
significat per nome sequerent duo incoueni-
entia. scilicet qd no substantia et etia rez qd no
sint esset diffinitio. 2^aia patet. qz no ens pot per
aliquo nome significari. sed cuiuslibet nois pot
esse ratio aliq explicatiua illi⁹ qd per tale no-
me significat siue illud fuerit in intellectu siue
extra intellectu. Scda ratio. qz si diffinitio sit
ide precise qd ofo explicatiua qd nois seqretur
qd oes nostre locutiones et disputaciones essent
diffinitiones. patet 2^aia. qz cuiuslibet orati⁹ qua-
tuncqz prolire pot aliquo nome iponi correspo-
dens tali orati⁹ que erit declaratiua illi⁹ nois
seqret etia qd yllas. i. poema homeri de bello
troyano est diffinitio. qd e ridiculosu. Tertia
ratio. nulla sciencia demonstrat qd nois sed in q-
libet scia presupponit. eo q significatu nomi-
nis e ad placitu. sed iterdu demonstrant diffi-
nitiones vt infra patebit. g diffinitiones no significat
solu nois interpretatione. et per 2^aia diffinitiones
declarant seu manifestant ipsu qd qd est. **Cose**
queter epilogat. manifestu e ex dicti q diffini-
tio et silis demonstratiu no sunt ide. nec etiam
eiusde e diffinitio et silis. et qd qd e no est p dif-
finitione demonstrabile. neq per demonstratio-
nem aut diffinitionem nois simpli scire qd qd est.
Ex qbus oibus patet qd qd est no potest de-
monstrari de eo cui⁹ est qd in eo qd qd est. **Et**
textu d⁹ q diffinitio qd rei sic a linconiese dif-
fini⁹. est oratio posita ex sermonib⁹ significat
tibus res predicabiles q sunt possibiles ex natu-
ra. et quaz ordinatio et coniunctio e possibilis na-
tura per modu q ordinant et coniungunt in ser-
mone diffinitiuo. et tali diffinitione nihil diffi-
nit nisi qd habet vep esse natura. vel saltez qd
est ens no prohibitu. Sed diffinitio quid nois
ab eode sic diffinit. est sermo coposit⁹ qui inte-
dit explicare re per partes ex quib⁹ ponit a
pud intellectu. siue sit similis positi⁹ in matia
sue no. et talis diffinitio no explicat quid sit

res. sed quid significat nome siue quid res si-
gnificata e scdz esse quod habet in intellectu.
siue habeat esse in natura. siue non.

Conclusio Rñalis. qd qd est no pot
demonstrari de eo cui⁹ est i
eo qd quid est. Nec 2° sat patet ex dictis.

Primo Dubitat. vtru qd qd est possit
ostendi per silim dial. ticum.
Pro solutione supponit qd terti⁹ tractat in
quo determinat aristo. veritate eoz q in prece-
dētib⁹ sunt disputata de eo qd qd est: cotinet duo
capitula. In quoz prio dat generalē modū d-
monstradi ipsu qd qd est. et cotinet duas pres.
in quaz pria cotinet duas clusiones. **Prima** e
hec. speculadu est qd eoz q dicta sunt sit bñ di-
ctū. et qd no bñ dictū. et cuius sit diffinitio. et
vtru ipsius qd qd sit diffinitio demonstrato aut
silis. **Scda** 2° idē est scire qd e. et scire causā
questiois si est. Patz. qz si ipsius sit est necessa-
rio e aliq causa. vel ergo illa cā est eadez cum
ipso quid e. et sic habet intēru. vel e alia. et tūc
vel e demonstrabilia vel idemonstrabilia. si de-
monstrabilia tūc ipsius erit alia causa media
per quā demonstrabit in pria figura. cū pdicet
vtr⁹ affirmatiue. et illa causa media erit qd qd
est. **Ex** quib⁹ infert tria correlariā. **Primu** e.
vnus modus demonstradi qd qd est talis est. s.
qd pot demonstrari per aliud qd qd e. qz p pri-
oz mediū debet esse p priū. **2°** correlariū. qd
qd e aliud e demonstrabile. aliud idemonstra-
bile. **Tertiū** correlariū. iste modus ostēdendi
qd qd e non e demonstratiu: sed silis dyaleri-
cus. **Extra** textū pbat exēplo quo mō vnu qd
qd e potest p aliud demonstrari. **Itā** vtutis du-
plex assignat diffinitio. vna e finalis scz qd vir-
tus e habit⁹ procedēs ad beatitudinē. alia est
diffinitio vtutis scz qd vtus e habit⁹ per rectaz
rationē operās. et ista pot demonstrari per pri-
mā sic arguēdo. ois habit⁹ procedēs ad beatitu-
dinē est per rectā rationē apparēs. sed virtus
e huiusmodi. g tē.

Secundo Dubitat. vtru diffinitio sit
aliquo mo per demonstrationē notificabilis.
Pro solutione supponēdū e qd in scda parte
aristo. ostēdit qd ipsius qd est sit aliquo modo
demonstratio: non qd ipsu possit demonstrari. s.
qz potest ex demonstratiōe tanqz mediū elici.
Et intēdit tres clusiones. **Quaz** prima e h.
quādoqz scim⁹ quia est et ignoram⁹ propi⁹ qd.
aliqui vero scim⁹ qz est et propter qd. sed ipositi

Posteriorum

bile est scire propter quid et ignorare quia est. Similiter aliquādo scim⁹ quia est, id est si est, et ignoram⁹ quid est, aliquādo vō simul cognoscim⁹ si est et quid ē, sed impossibile ē scire quid ē et ignorare si est. ¶ Secūda p^o, possibile ē scire si ē dupliciter, vno^o secūdu accidēs, et de hoc nō dāt exēplū. Alio modo per aliud qd ē d qd qd ē ipsius rei, et de hoc ponit quattuor exempla. Prīmū est, possum⁹ cognoscere tonitruū esse per hoc qd sonus nebulaz est, z^m exēplū, possum⁹ cognoscere eclipsim esse p hoc qd puatio lumis est. Tertiū exēplū, possum⁹ cognoscere boiem esse per hoc qd aial ē. Quartū exēplū, possum⁹ cognoscere aimā esse per hoc qd mouēs seipsū est. ¶ Tertia p^o, quādo si est alicui⁹ scitur per mediū accidentale, tūc ignorat⁹ ipsuz quid ē, patet, qz per mediū accidentale nō scit⁹ si ē nisi scōz accidēs, ergo tūc ignorat⁹ quid est, tenet p^oia, qz querere qd ē non habētes qz est et si est nihil est querere. ¶ Quarta conclusio, si mul scim⁹ quid ē et propter qd, patet ratōne et vobus exēplis. Ratione sic, quia habētes quia ē facile ē habere qd ē, sed quid ē est cā ip^o sius qz ē, causa autē et propter qd idē sūt, g sci^o ro qd ē simul scitur ppter qd. Prīmū exēplū ē istud, qz scim⁹ lunā eclipsari ppter p qd ē puatio lumis pueniēa ex interpositiōe vmbre terre, et hoc ē qd qd ē, z^m exēplū, si sciam⁹ tonitruū eē eo qd est son⁹ fact⁹ in nubibus propter extinctionē ignis in nube, tūc ibi ē idē quid ē et propter qd, hoc exēplū dedit aristo, i forma syllogistica, ita qd, c, id est minor extremitas sit nubes, et, a, id est maior extremitas sit tonitruū b, vero id est mediū sit extinctio ignis, cōtingit eni demonstrare qd in nube est tonitruū p p qd in nube ē extinctio ignis. Ex quo videt aristo teles velle diffinitionē predicatū siue passiōis esse mediū in demonstratiōe, qz diffinitio tonitruū ē predicatū conclusiōis capiet ibi pro me^o, qd autē de istis sit dicēdū patebit in vltia questione hui⁹ secundi.

Tertio Dubitatur, vtrū per diffinitionē nullo mō p^origat demonstrari qd qd est. ¶ Pro solutione supponit⁹ qd aristoteles i hoc z^o capitulo ostendit qualiter qd qd est posset per diffinitionē demonstrari de eo cui⁹ est, et continet sex conclusiōes. ¶ Quaz p^oia ē hec, diffinitio formalis denotat diffinitionē materiale de suo diffinito. Probat⁹ premittēdo talē suppositionē, s. qd quāquā diffinitionū ē altera causa, quāquā

dā autē nō ē altera causa, sicut diffinitiones facte scōz spec^o ē, id est diffinitiones formales nullū habēt mediū neqz causā qua possint dmonstrari, sed diffinitiones facte scōz materiā, i. diffinitiones materiales possūt habere mediū siue cām, et tunc format⁹ sic rō, quāquāqz ē aliqua cā per se illa pnt pillā causā dmonstrari sed diffinitio materialis habet cām scz diffinitionē formale, g pōt demonstrari de suo diffinito per causā formale. ¶ Secūda p^o, diffinitiones quaz nō est alia cā sūt indemonstrabiles de suis diffinitis, sed diffinitiones quaz ē alia causa sūt de suo diffinito demonstrabiles. P^oia pars patet, qz p^oicipia demonstratiōis sūt indemonstrabilia et de ipsis p^osupponit⁹ qz est, sed diffinitiones quaz nō est alia cā sunt p^oicipia demonstratiōis, g sunt indemonstrabiles, et de ipsis oportet p^osupponere qd verū est eas in eē suo diffinito, sicut arismet^o supponit⁹ quid ē vnitatis, et qd verū est diffinitionē vnitatis sibi cōuenire. Subdit tamē aristo, qd si alicui nō sint tales diffinitiones manifeste de diffinito nō debēt demonstrari, sed tū aliqua leui ratiōe dyalectica pbari. Secūda pars patuit in cōclusionē precedētī. ¶ Subdit tū aristoteles qd licet tales diffinitiones habētes alias causas sint dmonstrabiles de suo diffinito: nō tū demonstrant⁹ in eo qd quid ē. ¶ Tertia conclusio tāgit vnaqz diuisionē diffinitionis, et est hec, diffinitionū quedā est oratio significatiua ipsius qd qd est Alio vō est orō significatiua ipsius qd significat nomē, et illa vocat⁹ diffinitio qd nois. Alia est diffinitio que ē ratio demonstrās propter qd ē. ¶ Quarta p^o, tangit duplicē differētiā int⁹ duos p^oia mēbra predictē diuisionis, scz inter diffinitionē qd nois, et inter diffinitionē qd rei. P^oima orō est hec, quia cognita diffinitionē quid rei simul cognoscit⁹ quid est res, sed cognita diffinitionē qd nominis contingit querere iterū ppter quid res est eo qd per talē diffinitionē quid nominis nō scitur simpliciter quia hec ē, sed tantū secūdu accidēs. Secūda differentia, quia diffinitio quid nominis solū est vna cōiunctiōe qua vnitatis erit vnu yllias, id est poema de hystoria troiana, sed diffinitio qd rei est vna simpliciter ostēdēs vnu de vno non secūdu accidēs sed per se. ¶ Ex quo concludit duas diffinitiones diffinitionis, Quaz p^oia est hec, Diffinitio est orō significatiua ipsius qd quid est. Secūda diffinitio, Diffinitio est oratio dmonstrā

Secundus

propter quid est. ¶ Quia conclusio tangit duas differentias inter diffinitionem quid rei. et diffinitionem propter quid. Prima differentia est hec. quia diffinitio quid rei non demonstrat ipsum quod quid est. sed diffinitio propter quid demonstrat ipsum quod quid est. et est tota demonstratio sola positione differens. Secunda differentia est. quia licet diffinitio quid rei et diffinitio propter quid significant eandem rationem. hoc est tamen secundum alium et alium modum. quia diffinitio propter quid est illa diffinitio que dicitur quod tonat propter quod extinguit ignis in nube. et significat illam rationem per modum demonstrationis continue. id est non distincte per diversas propositiones eo quod accipit continue omnes finis demonstrationis sine ordine et situ ipsorum in propositione. Sed diffinitio quid rei est illa diffinitio que dicitur quod tonitruum est sonus ignis extincti in nubibus. et significat eandem rationem per modum termini. diffinitionis. et est solus conclusio demonstrationis. ¶ Sexta conclusio colligit tres modos diffinitionum diversimode ad demonstrationem se habentium. et est hec. diffinitio que est in medio id est sine medio que scilicet non habet medium sine causa est omnino indemonstrabilis. sed est principium demonstrationis. et illa est diffinitio propter quid dicens. Alia est diffinitio que dicitur quid tantum. et illa est demonstrabilis et conclusio demonstrationis. Alia est diffinitio dicens quid et propter quid. et illa est tota demonstratio differens solam a tota demonstratione secundum positionem et ordinem terminorum. ¶ Consequenter epilogat dicens. manifestum est ex dictis qualiter ipsi quod quid est est demonstratio. et quo modo non. quorum quod quid est potest esse demonstratio et quorum non. quia illorum quod quid est que habet causam potest esse demonstratio. illorum autem que non habent causam non potest esse demonstratio. manifestum est etiam quod quod modis dicitur diffinitio. quia tantum quattuor modis dicitur. nam quedam est diffinitio quid nominis. quedam vero quid rei. quedam dicens quid. quedam vero dicens quid et propter quid simul. dictum est ultra quo modo quod quid est demonstratur. scilicet in quantum significat per diffinitionem significat propter quid. et dictum est quod modo diffinitio se habet diversimode ad demonstrationem. et quo modo contingit quod eiusdem est demonstratio et diffinitio. et quo modo non potest contingere.

Ad rationes Ante oppositum. ¶ Ad primam dicitur quod ipsum quid est potest demonstrari per propriam passionem demonstratione quia est et a posteriori. non autem demonstratione propter quid et a priori. ¶ Ad secundam conceditur quod quod quid est potest demonstrari. sed non in eo quod quid est. ¶ Ad tertiam similiter dicitur quod quod quid est unius contrarium bene potest demonstrare quod quid est alterius contrarium. sed non in eo quod quid est.

Veritur Utrum per quolibet genus cause possit fieri demonstratio. ¶ Et arguitur quod non. quia omnis demonstratio est ex primis. scilicet finis non est primum. ergo per causam finalem non potest fieri demonstratio. ¶ Secundo arguitur sic. materia non est cognoscibilis cum sit ens in pura potentia. ergo non potest esse principium demonstrationis. ¶ Tertio arguitur. ad esse cause non sequitur esse effectus. ergo per causam non contingit demonstrare. Antecedens patet. quia non sequitur. domificator est. ergo domus est. ¶ In oppositum est aristoteles.

Primo Sciendum est quod in quarto tractatu ostendit aristoteles quo modo propter quid siue causa se habeat ad demonstrationem. et continet tria capitula. Quorum primum in quo ostendit quo modo per diversas genera causarum potest fieri demonstratio continet duas partes principales. et iterum duas conclusiones. ¶ Quare prima tangit sex suppositiones. Prima est hec. scire opinamur cum causarum cognoscimus. Secunda suppositio. quattuor sunt cause. nam una est que est quod quid erat esse. scilicet causa formalis. Alia vero est in qua necesse est esse cum hec sit. id est causa materialis. Altera est autem que aliquid primum movet. id est efficiens. Altera vero cuius causa est finis. Tertia suppositio. omnes conclusiones demonstrat omnis demonstratio per medium quod est causa. Quarta suppositio. causa debet esse talis quod cum ipsa sit necesse est effectus esse. Quia suppositio. scilicet in demonstratione solam capiat unam causam. non tamen debet solam capere unam propositionem. sed due ad minimum. Sexta suppositio. ille due propositiones debet habere unum medium sic dispositum quod ex tali sit necesse sequi conclusionem. ¶ Secunda pars quodlibet generis cause sit demonstratio. ¶ Probat inductivum de omnibus causis. et primo de causa materiali. de qua datur tale exemplum mathematicum. omnis angulus qui continet ad eam duas medietates duorum rectorum angulorum est rectus.

Posteriorum

sed *agulus triaguli* in semicirculo descriptus est h^o. igit^r. De cā formali non dat exēplū: sed dicit q^d ipsum quodq^d est erat esse. i. cā formalis est immediata et necessaria. i. mediū necessariū ad demonstrādū effectū. sed de cā efficiēte dat tale exēplū vt propter q^d bellū medorum factū est contra atheniēses. q^z atheniēses i medos cōmiserūt. et sic demonstratio fit oēs q^d cōmiserūt i medos debellati sūt a medis. s^z atheniēses cōmiserūt in medos. q^d debellati sunt a medis. De cā finali dat duo exēpla. Primū. ppter q^d ambulat quis post cenā vt san^o fiat. et sic format demonstratio. oīs faciēs nō eminare cibos iuxta os ventris vult sanus fieri. s^z ambulās post cenā facit nō eminare cibos iuxta os vētris. q^d ambulās post cenā vult san^o fieri. Secūdu exēplū. ppter q^d vult sanus fieri. Respōdet vt saluet hoc. s. indiuiduū. Et subdit q^d si iste rōes cōmittēt ita q^d de maiori extremitate fiat mediū tūc vnaq^q rōum apparebit magis eē per cām finālē. Subdit etiam oriam inter cām efficiētē et finālē: q^z cā efficiēns generatione prior est suo effectū. sed effectus causae finalis prius generatione pducitur q^z ipsa causa finalis.

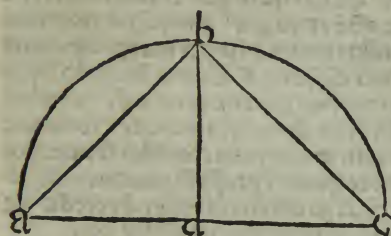
Secundo Sciendū est q^d in secūda parte huius. c. intendit Aristo. quinq^z cōclusiones. Quarū prima est hec. Eadem cōclusio pōt demonstrari per plures cās. patet duobus exemplis. Primū. vt si queratur ppter quid lumē transit per pellem lucerne. pōt dupl^r rīderi. Primo per cām materiale. q^z lumē est diuisibile in parua corpora que possunt pertransire per poros lucerne qui sunt maiores partibus luminis. Et formatur sic demonstratio. Omne diuisibile in parua corpora trāsīt per poros lucerne largiores. sed lumē ē huiusmodi. q^d rē. 2° potest rīderi per cau^ā finālē. quia causa finalis propter quā lumē transit per pellē lucerne est: vt bñficio luis de nocte ābulātes non offēdam^o pedes. Scōz exēplū. vt si querat^r prop^o q^d tonat. potest rīderi ppter causā materiale scilz q^d tonat propter extictionē ignis in nube. igne autē exticto nece est siccare. i. fremitū facere siue tonari. Scōpōt rīderi ppter causā finālē. dicūt enī pīthagorici q^d tonat cā minax vt scilz hi qui sūt in inferno timeāt. T^o Scōda conclusio. vt i plurib^o effect^o naturales fiūt ex diuersis causis. quia nat^a agit ppter finē. et etiā in actionib^o naturalib^o de necessitate regit^r ma

teria. T^o Tertia conclusio. in materialib^o et moribus dupl^r reperit^r necessitas. patz de lapide q^d de necessitate ferē sursū et deorsū. sed hoc nō est ppter eādē necessitatē. quia forte necessitate cause fertur deorsum. necessitate autē impellenti fertur sursū. Quarta conclusio. ea que sunt ab intelligētia. i. ab intellectu pratico cuiusmodi sūt artificialia bene fiūt ppter finem sed nō ex necessitate. patet. q^z neq^z dom^o neq^z effigies fiūt de necessitate. sūt tamen ppter b^o idest ppter finē. Quinta 2° illa q^d fiūt a fortuna differūt ab his que fiūt a natura vel ab arte. q^z illa que sūt a natura vel ab arte sēper fiunt propter aliquē bonū finē. sed illa que fiūt a fortuna nō fiūt propter aliquem finem.

Tertio Sciendū q^d circa hunc textū incidūt due difficultates. Quarū p^oma est. vtrū angulus trianguli in semicirculo descript^o sit rect^o. R^ondet q^d sic. sicut patz t^oriō euclidis. T^o Pro cui^o probatōne premit^rntur q^ztuor sup^opōes. Quarū p^oma est h^o. describatur semicirculus q^d vocet^r. a. b. c. cui^o corda q^d ē diameter circuli diuidat^r per mediū in pūcto. d. q^d q^d ē pūctū ē cētrū circuli sup^o q^d centro erigatur linea ppēdicular^r que tāgat circūferētiā circuli in pūcto. b. et ab illo pūcto ducantur due linee recte ad duo pūcta q^d sūt. a. et c. Secūda suppositio ē. ex his oibus lineis cōstituantur duo triaguli. quoz vn^o vocetur. d. b. c. et alius. d. b. a. Tertia sup^opō. āgulus istius circuli. d. c. b. est medietas vni^o anguli recti. patz. q^z omnis triagulus habet tres angulos eq^les duobus recti. q^d triagulus. d. c. b. habet tres angulos equales duob^o rectis. S^z angulus triaguli. d. b. c. est rect^o cū causetur a linea ppēdiculari. b. d. ergo alij duo anguli dicti triaguli q^z vnus ē angulus. d. c. et ali^o est angulus. d. b. in circūferētia semicirculi incidētes sūt equales vni angulo recto. q^z isti duo āguli incidentes in circūferētia semicirculi sunt equales inter se eo q^d linea ppēdicular^r. d. b. et linea. d. c. p^o quas constituūt^r dicti anguli sunt equales. q^d quilibet illoz duoz angulorū in circūferētia semicirculi incidētū est medietas vni^o anguli recti. et per conseq^z angulus triaguli semicirculi est medietas vni^o anguli recti. Quarta suppositio. angulus trianguli. d. b. a. est medietas vni^o anguli recti. probatur sicut precedēs. T^o Ex his formatur quedā ratio. oīs āgulus cōtinēs adēq^zte duas medietates duoz āguloz

Secundus

rectorū est rectus. sed totalis āgulus. a. b. c. ca/
dens in circūferētia semicirculi p̄inet ad eāq̄re
duas medietates duoz anguloz rectoz. q̄ to
talis angulus cadēs in circūferētia semicircu
li ē rect⁹. ¶ Utrū ista pateat hic pōit ista figura.

Ter
tia dif
fictas
quali
est no
tū q̄ p
causaz
forma
lē pos
sit fie
ri dmo
stratō.

¶ Respōdet q̄ ex p̄habitis dupliciter ē no
tū. p̄mo. quia probatū ē q̄ diffinitio materia
lis per formale potest demonstrari. 2⁹ est notū
per predictū exēplū datū de causa materiali
q̄ etiā ad causā formale pōt pertinere. nā si i
predicto exēplo mathematico intelligat ali
quid demonstrari de toto per partes: tūc illud
exēplū pertinet ad causā materiale. eo q̄ par
tes cōparate ad totū habent rationē materie.
ut dicit scđo phicoz. Si vero intelligat q̄ me
diū dicte demonstrationis potest esse medium
duoz rectoz sit ratio dicēs q̄d qd est recti an
guli. tunc talis demonstratio reducit ad causā
formale. eo q̄ ipsū q̄d quid est habet rationēz
causae formalis.

Conclusio Respōsalis. Per quod li
bet genus cause pōt fieri demonstratō. Nec cō
clusio satis patet ex p̄mo notabili.

Primo Dubitat. utrū. per eādē causā
possit demonstrari effect⁹ sub di
uersis differentijs tēpoz. ¶ Pro solutiōe sup/
ponitur q̄ aristo. in 3 scđo capitulo oñdit quo
mō in diuersis rebz sit demonstratio p̄ causā
diuersimode scđz q̄ talis causa ē vel nō est cū
suo effectū. Et continet duas p̄tes. ¶ In p̄ma
parte intēdit vnā cōclusionē q̄ ē hec. in causis
que simul sūt et nō sunt cū suis effectib⁹ sic se
habēt cause ad effect⁹ q̄ causa in fieri demō/
strat effectū in fieri. et causa in esse demonstrat
suū effectū in esse. causa vō in fore vel in fuisse
demonstrat effectū suū in fore vel i fuisse. Hāc
cōclusionē pbat liconiēsis rōe sic. qz posita cā
totali ponit effect⁹. ideo posita cā in facto esse

ponitur effect⁹ in facto esse. et posita causa l fi
eri ponitur effect⁹ in fieri. Sed eadē cōclu^o p̄o
batur ab aristo. duob⁹ exēplis. p̄mū ē. si que
ratur p̄pter qd factus ē defect⁹ lune. rñderur
q̄ ē p̄pter B q̄ terra fuit i medio. vel erit de
fectus p̄pter hoc q̄ terra erit i medio. et ē de/
fect⁹ p̄pter illud q̄d terra ē in medio. 2⁹ ex
emplū. si cristallū sit aqua cōdēpata. p̄pter to
talē defectū caloris. 7 querat p̄pter qd facta
ē cristallus. Rñdet q̄ p̄pter illud q̄ facta ē
aqua cōdēpata ex totali defectu calori. Simi
liter rñdet ad eādē q̄stionē interrogatā sub ali
is differentijs tēpoz. ut dictū ē i p̄cedēti ex⁹.

Secundo Dubitatur. utrū in causis q̄
non sūt simul cū suis effectib⁹
bus sit idē modus demonstrandi. sicut in alijs.
¶ Pro solutione supponit q̄ in scđa parte bu
ius capituli intēdit aristo. duas cōclusiones. q̄z
p̄ia tangit vnā q̄stionē q̄ est hec. ¶ Utrū i cau
sis que nō sūt simul cū suis effectib⁹ sit eadē
ratio. ita q̄ alioz effectū sūt alie cause. sic q̄
effectus facti sit cā facta. et effect⁹ futuri sit cā
futura. ¶ Scđa cōclusio tāgit solutiōē p̄dicte
q̄stionis. et ē hec. a facto esse posteriori siue ef
fectus ad effectū esse p̄oris. id est cāe: est bona
demonstratio. et similiter a fieri posteriori ad fa
ctū esse p̄oris. sed a p̄oris ad posteri nō ē bo
na demonstratio. nec a facto esse in fieri. Secū
dā partē probat aristo. scz q̄ a facto esse cause
nō segtur factū esse effect⁹. qz inter factū esse
cause 7 inter factū esse effect⁹ est adhuc medi
um. ergo in illo tēpore medio vep̄ ē dicere cāz
esse. et tamē falsū ē dicere effectū esse. anis pa
ter. qz duo facta esse nō copulant ad iuicē. qd
patet. quia duo pūcta nō sunt ad iuicē copula
ta. ergo neqz duo facta esse. tenet cōsequētia.
quia vtrāqz sunt indiuisibilia. Scđo probatur
q̄ ad factū esse cause non segtur fieri effectus
quia factū esse cause est indiuisibile. ergo non
potest cōtinuari ad aliquid fieri. tenet p̄ia. qz
aliquid fieri est diuisibile. patz etiā p̄ia per si
mile. quia sicut se habet punct⁹ ad lineā. ita se
habet factū esse ad fieri. sed punctus nō copu
latur ad lineā. ergo nec factū esse ad fieri. ma
ior patet. quia sicut in lineā sūt infinita pūcta
ita in eo quod sit sunt infinita facta esse. Ter
tio probat duob⁹ exēplis q̄ ad factū esse effe
ctus sequatur factū esse cause. p̄mū exēplū
quia bene segtur. dom⁹ est facta. q̄ lapides sūt
decisi. Scđm exēplū. quia bñ segtur. sūdāne

¶

Posteriorum

est factū. g. necesse est lapides esse decisas. ambe cōsequētie patēt. quia ex opposito cōsequētis inferitur oppositū antecedētis. nā si lapides nō sint decisī. nec fūdamentū est factum nec etiam domus est facta.

Tertio Dubitatur. vtrū in his que generant circulariter fiant demonstratiōes circulares. ¶ Pro solutiōe supponit q. arist. in 3° tertio capitulo intēdit duas conclusiōes. Quaz. prima est h. in his aut que generant circulariter fit etiā demonstratiō circulari. dū tamen semp arguat a posteriori ad pri^o. q. aut aliqua generantur circulariter probat arist. exēplo. quia ex terra deplura fit vapor. ex vapore fit nubes ex nube vero pluuia generat. et itēz etiaz ex pluuia generat deplurio terrē. et sic sēper procedēdo. vt pri^o. et in his cōtingit demonstrare circulariter. vt sic demonstrat q. terra ē deplurita per hoc q. vapores sursum eleuātur. ita etiaz ecōtra. ¶ Scda conclusio. in his que sūt vel fiūt sēper necesse ē capere mediū qd sit vel fiat sēper. et in his que sūt vel fiunt frequēter: oportet capere mediū qd sit vel fiat frequēter. Scdā partē probat arist. exēplo et rōne. exēplo sic. nā q. oīs hōmasculus i maxillis sit barbatus nō accidit sēper sed sicut frequēter. idō ad h. denotandū oportet capere mediū vt frequēter. Rōne sic probat. quia si mediū esset vlt fieret sēper: oportet talē rē esse vel fieri sēper. qd ē cōtra suppositū. g. in his que sūt vel fiūt vt frequēter debet capi mediū vt frequēter. Cōsequēter epilogat dices q. dictū ē pri^o quomō qd quid ē pōt assignari in terminis sillogisticis: quādo scz ostēdū est qualiter singula gna cārū in oībus differentijs reze debeāt capi pro medio demonstratiōis. Dictū ē insuper q. liter ipsius qd quid est ē demonstratiō vel diffio. vel nō.

Ad rationes q. l3 finis sit vltim^o i executione. ē tñ p^o i irētiōe. ¶ Ad scdaz qd sit vidēdū patz i p^o phicoz q. s. mātia d se ē cōgscibilis. pñc tñ pōt dici q. l3 de se nō sit cōgscibilis ē tñ cōgscibilis i analogia ad formā. ¶ Ad tertā iā paruit q. mō ad esse cāe ad esse effect^o valet et nō valz pñc. Et h. d. q. one.

Queritur Vtrū ptes diffinitionis debeant esse in pl^o q. diffinitū. ¶ Et videt q. nō. qz dicit arist. septimo methaphice q. deueniēdū

est ad vltias differētiās qbus habet tot erunt species quot erūt differētie. sed h. nō esset possibile si qlibet differētia esset i plus q. sua species. ergo nō quelibet pars diffinitionis ē i plus q. diffinitū. ¶ Scdo sic. arist. i eodē septio dicit q. nihil ē in diffinitione alicui^o q. gen^o et differētie. et q. possibile ē vna diffinitionē pstitui ex duob^o quoz vnū sit gen^o et aliud differētia sed dīa nō ē extra gen^o. alioquin nō videretur esse dimisua ipsius gnis per se. ergo differētia cōuertitur cū specie. ¶ Tertio sic. arist. septimo methaphice dicit sic. q. ratio q. ē ex differētijs videt esse speciei et actus. idest forme. ex quo cludit q. differētia corrūdet forme. modo cuiuslibet speciei ē pōpā forma que nulli alteri pueit. ergo differētia vltia nō excedit speciei. ¶ In oppositū tamē est aristoteles.

Primo Sciendū est q. pro declaratione terminoz ponit cōiter talis distinctio. duplex ē differētia. quedā est differētia circūloquēs. Alia ē circūlocuta. Et hoc sic declarat. quia scdz arist. septio methaphice forme essētiāles reze nō sūt per se nobis notē: sed māifestātur p aliq. accidētia q. sūt signa illius forme nō autē per accidētia p pñc illius speciei. quia talia debēt per diffinitionē dmostrari d. speciei: ideo forma speciei notificatur per aliqua accidētia pñc. et talia accidētia circūloquētia vocant differētie circūloquentes que pro tāto dicūtur differētie substātiāles qz producūt ad declarādū formā substātiāle. l3 sint piores specie. ille vō forme q. significātur per illas differētiās circūloquētes dicūt dīe circūlocute. ¶ Sed contra istā distinctionē ponūtur due ppōnes. pñc ē. q. libet dīa substātiālis sumit a forma substātiāli et p pñc illi speciei cui^o est dīa. Scda ppō. nulla dīa substātiālis ē in plus q. species per ipsā cōstituta. qz forma substātiālis a q. sumit talis differētia cōuertit cū illa specie. ¶ Aliter tñ ymaginatur lincomēsis. p cui^o ymaginatiōe ponit vna suppo. vna distinctio. et vnū dictū. Suppo est h. qdlibet gen^o subalternū quiditatie pponitur aliq. mō ex pte sibi mātiali et ex parte formali. Distinctio ē hec. cuiuslibet gnis subalterni due sūt pñc diones. quaz pñc sumit ex pte forme et alia ex pte materie. vbi gñā. posito q. corpora celestia sint aīalia. tūc i aīali ex parte forme ei^o cōueniret vna pñc diuisio. qz scz diuideretur per ratiōale et irrōnāle. Sz aīali ex pte ma

Secundus

terie ei? q̄ ē corpus dicit vna alia dīo q̄ scilz dī
uideret p̄ mortale ⁊ imortale. ¶ Dicitū ē istud
dīe formales p̄l^o debet in diffinitōe ordina
ri q̄s differentie materiales sūptē ex parte ma
terie. Patet. qz illud qd ē effētiali^o diffinito de
bet p̄ordinari in sua diffinitōe. sed differētie
sūptē ex parte forme sūt magis effētiales diffi
nito. ḡ rē. Scdm̄ dictū. q̄libet pars diffinitōis
est in plus q̄s diffinitū. licet totū aggregatū cō
uertat cū diffinito. p̄z exem^o qz hō diffinit^o ḡ
ē aīal rōale mortale. Plur aut q̄ rōale ē i plus
q̄s hō qz per casū puenit corporibus celestib^o
similiter mortale ē i plus q̄s hō. qz puenit etiā
brutis. sed tū illa tota oīo de nullo ē verificabi
lis nisi de hoīe ideo tota diffinitio reddit con
uertibilis cū hoīe. Sed p̄ra illā opintonē faci
unt ille due p̄positiones. Pro solutōne tamē
philosophi dicūt q̄ talis differētia cēntialis nō
ē notata nisi per nomē cōe sibi ⁊ altē. etiā dicit
quālibet ptē diffinitōis eē in pl^o q̄s diffinitū.

Secūdo Sciēdū q̄ qnt' tractat' i q̄ ap.
docet venari qđ qđ ē p̄z s. capi
tula. p^m docz modū venādi qđ qđ ē p̄ viā p̄pō-
niz: z itēdīt qnq̄ p̄clūsiōis. ¶ P̄ria tāgit itēū
z ē h. Dico q̄lit coḡscať qđ qđ ē z p̄pť tāgit acci-
piat' tāq̄z mediū i omōstratōe: nūc dicēdū ē q̄
mō oz venaria q̄ p̄dicat' in eo qđ qđ ē. ¶ 2^a 2°
tāgit duas diones. P̄ria ē h. eoz q̄ p̄dicat' qđā
sūt i pl^o q̄ illa i gb' sūt. z qđā nō. Dicūt aut' illa
ēē i pl^o q̄ p̄dicat' vlr' d' aliq̄ z n̄ solū d' illo s̄z etiā
de alio. z^o d'io. eoz q̄ sūt in plus qđā sunt ēx ge-
nus illoz q̄bus in sūt. et quēdā nō. z de his du-
abus diuisiōib' dat arsit. vnū exēplū. q̄ aliqđ
est qđ uesti oī trinitati. si ē nō uesti oī trinitati. s̄z
nō solū trinitati. nec etiā uesti tātū numero qui
ē gen' trinitatis. ideo ēs ē ēx gen' trinitati. sed
ip̄ar uesti oī ternario sēp z vlr. z ē i plus. q̄ due/
nit quinario. sed tñ nō ē extra gen' ternary. ni-
hil enī qđ non p̄tineat sub numero dicēť ip̄ar.
¶ Tertia p̄clūsiō tāgit tria documēta ad coḡ/
scēdū p̄dicata q̄ debēt igredi qđ qđ ē. Primū
est. oīa p̄dicata igrediētia qđ qđ ē debēt esse i
plus q̄z diffinitū. nō tñ debēt esse ēx gen' diffi-
niti. 2° documētū. tot debēt accipi p̄dicata
q̄ totū aggregatū fiat p̄uertibile cū diffinito.
q̄ totū aggregatū ex ip̄is debet significare
essentiā diffiniti. ¶ Ex gb' infert tres diffinitō-
nes trinitat'. P̄ria ē bec. ternari' ē numer' im-
par vtrobiz p̄m'. z^o ē. ternari' ē numer' ip̄ar
nō potēs alio numero mēsurari. Tertia ē. nū-

mer⁹ ipar ex alijs numer⁹ nō ē pposit⁹. Tertiū
documētū. oīa p̄dicata igrediētia qđ qđ est de
bēt esse necia. patz. qz debēt esse vlia. mō vlia
sūt necia. ¶ Quarta 2° licet q̄libet pars istius
oratiōis numer⁹ ipar p̄ueit vtrobiq; p̄m⁹ sit in plus
qz ternari⁹. tñ tota ořo siml⁹ sup̄ta est diffinitio
cōuertibilis sz ternario. p̄ia pa pz. qz illa par
ticula numer⁹ ipar p̄ueit cuilibet numero ipa
ri. 7 vltia p̄ticula. scz vtrobiq; p̄m⁹ p̄ueit dupli
ci. id est binario. 2^a pars pz. qz illud qđ p̄dicat
de aliq̄ i eo qđ qđ ē. vel ē gen⁹. vel diffinitio ei⁹.
sed p̄dicata oratio p̄dicat de ternario i eo qđ qđ
est. 7 nō ē gen⁹. ḡ ē diffinitio ei⁹. p̄ia pars minoris
patet. qz q̄cūq; p̄dicatur necio d̄ aliq̄ p̄dicat i
eo qđ qđ ē. sz p̄dicata ořo p̄dicat necio d̄ nume
ro. ḡ p̄dicat de eo i eo qđ qđ ē 2^a pars minor⁹ pz.
qz gen⁹ sc̄p i plurib⁹ p̄icat specieb⁹. mō p̄dicata
ořo p̄ueit solū a thomis. i. i diuinitis trinitatis.

Tertio ergo nō est genus trinitatis. Sciendū ē q̄ circa hūc textū inci-
dūt due difficultates. P̄ia est. q̄t modis aliq̄
num̄r pōt dici p̄m̄. R̄ndet cū arist. i textu
q̄ duob⁹ modis. vno. q̄ sola vnitate mēsurat̄.
z n̄ pōt nūcro mēsurari. z sic oīs nūer⁹ ipar est
p̄m̄. 2.º dī nūer⁹ esse p̄m̄ q̄ n̄ p̄oīē ex p̄ib⁹
nūerī. z sic dualitas ē nūmer⁹ p̄m̄. Et pōt ad-
diz⁹ mod⁹. q̄n. s. t̄lis nūer⁹ n̄ ē p̄oīē ex duab⁹
dualitatib⁹. C. 2.º difficultas. p̄trū ipar sit dīf-
finitō ternarij. R̄ndet p̄ diffictōnē. q̄ aliq̄d
pōt esse de diffinitōne alicui⁹ duplī. vno. tāq̄
dīa essētiālis essētiāliē cōstitūēs spēs q̄ diffit̄. z
sic ipar n̄ ē dīfōne t̄narij. q̄ nulla p̄pa p̄a
alic⁹ sup̄iori ē dīfōne ḡditaria sui inf̄iori.
s. z ipar ē p̄a nūeri. ḡ zc. Alio aliq̄d pōt esse de
diffōne alic⁹ p̄ modū circūloq̄nī. oīz sūb alē
nob̄ inoiatā. z sic ipar bñ pōt i diffōne t̄narij

Conclusio Rñsal. q̄l ps diffionis ē ī
pl^o q̄ diffitū. dū tñ ories ba
li puertibili cū spē diffita n̄ sit ppiū nomē ipo
sitū. Dec 2° patet ex dictis.

¶ Dubitat. vtz p viā dionis pos-
sit iuestigari diffio. ¶ Pro solutōe suppōit qd i
z^o c. docet az. venari qd qd ē p viā dionis. z cō-
tiet z^o ptes. qz p^{ia} p^{ia} t^{ia} z^o cōclones. ¶ P^{ia} p^{ia}
p^o t^{ia} g^{ia} tria documta ad iuestigādū qd qd est.
Primū ē. si volum^{us} diffire aliquā spēs quēis
ē vt didam^{us} gen^{us} i suas spēs atthomas. i. diffi-
les et spēalissimas. sic nūer^{us} didit in trinitatē
z dualitatē. z postea oz tētare. i. assignare diffi-
nitōes eaz. vt diffinitōnes recte line. circuli.

Posteriorum

et recti anguli. Scdm documētū. diuisio gene-
re in suas species specialissimas si volum⁹ assi-
gnare diffinitiones ipsaz oportet prio videre
cui⁹ generl sint. vtrū scz sint de genere quatī-
tatis vel qualitatis. et postea per picipia pīa
speculari pīas passiones eaz. quia ex his
passionib⁹ sunt manifesta qdā aiboma. i. diffe-
rentie idiuisibiles ex quib⁹ cōponūtur species
Illud enī qd ē simplex sicut gen⁹ et differētia
est picipiū omniū diffinitionū. Tertiū docu-
mētū. si faciliter volum⁹ cognoscere genus et
differētiā alicui⁹ tunc vtilis sūt diuisiones ge-
nerū scdm differētiā. et licet processus diuisi-
uus nō sit vtilis ad demonstrādū qd quid ē. ta-
mē est vtilis ad colligēdū predicata ingredie-
tia ipsū qd quid est. ¶ Scda conclusio tāgit duo
documēta de mō ordinādi illa predicata. Pri-
mū documētū ē istud. differt preponere pīas
posteriori. et posteri⁹ priorī. vt refert dicere. al-
mal māsuētū bipes. et bipes aīal māsuētum.
Scdm documētū. nihil relinquēdū est de his
que predicant i eo qd quid est. Ad accipiēdū
antē oīa que predicant in eo qd quid est opor-
tet diuidere gen⁹ nō secūdū diuisionē alicuius
suoz inferiorz. quia illa nō continēt omnia sua
inferiora illi⁹ generl. vt ista diuisio aīaliū ali-
ud torū pennatū. aliud diuisū pennis nō pīnet
orbe aīal. sed solū cōtinet oē aīal pennatū. vo-
caf enī aīal torū pennatū quod habet alas
integras et cōtinuas. sicut vesprilio. Sed aīal
diuisū pennis ē aīal cui⁹ alle distiguntur per di-
uersas penas. sic coru⁹. ideo aīal debet diuidi
sua pīa diuisione. Vocaf autē dīo pīa alicui-
us in quā incidit quodlibet inferi⁹ illius diui-
si. vt illa ē prima diuisio aīalis in quā incidit
oē animal. et illa ē pīa diuisio piscis in quā in-
cidit oīs piscis. et illa etiā ē prima diuisio auis
in quā incidit omnis auis. Ex quib⁹ concludit
aristo. qd si aliqz procedat sic in diuidēdo qd to-
tū diuisū contineat in partibus diuisionis ex
pōterit cognoscere qd nihil ē relictū de perti-
nentibus ad diuisionē.

Secundo

Dubitarur. vtrū necesse sit dif-
finientē oīa cognoscere. ¶ Pro solutōe suppo-
nitur qd aristo. in secūda parte hui⁹ capituli re-
mouet duos errores. et intēdit tres conclusōes
¶ Quaz prima tangit solutōnē primi errorl.
dicebāt enī qdā qd necesse erat diffiniētē et di-
uidētē omnia scire. Qd sic probabāt. qz nō est
possibile cognoscere differentias alicui⁹ rei ni-

si cognoscatur quodlibet. neqz etiā ē possibile
cognoscere aliquid qd differt ab alio nisi cog-
scatur a quo nō differt. et a quo differt. et a qd ē
altēz. ergo nō est possibile diffinire nisi cogno-
scatur quodlibet ens. ¶ Istū errorē soluit tri-
pliciter. primo dicit b esse falsū scilz qd oēs dif-
ferētie faciūt altēz. 2º dicit qd nō oportet co-
gnoscere oēs differentias per quas aliqd ē al-
tēz ab alio. quia i diuiduis eiusdē speciei mltē
sūt differentie que nō faciūt differre secun-
dū substantiā neqz per se. Tercio dicit qd ex qd
per diuisionē accipim⁹ oppositas differentias
scim⁹ qd oē suppositū diuisi incidit hinc. id est
sub vna differentia. aut inde. id est sub alia. sci-
mus etiā determinate qd species diffiniēda cō-
tinetur sub hac differentia. tūc nihil differt si
sciam⁹ vel nō sciam⁹ que differentia predice-
t alys aut nō. quia siue sciam⁹ siue nō si proces-
serim⁹ eo modo qd dictū est habem⁹ omnē rati-
onē substantie. id est totale diffinitionē speciei
diffiniēde. ¶ Secūda conclusio tangit soluti-
onē siue reprobationē secūdi erroris. Dixerūt
enī quidā qd in diuisionibus semper oportet
repetere id est petere qd quodlibet suppositū
diuisi contineat sub altero mēbro diuisionis
Illū errorē excludit aristoteles dicēs qd non ē
necessariū hoc petere quia si illa diuisio fiat p-
imediata necesse ē oē suppositū diuisi cōtine-
ri sub mēbris diuisionis. ¶ Tercia conclusio cō-
tinet tres cōditiones ad debite constituēdum
diffinitionē per viā diuisionis. Prima additio:
qd debēt capi sola predicata que pīcantur in
eo qd quid est. Scda additio. qd talia predicata
sint debite ordinata. ita qd magis pīune pcei-
dat et min⁹ cōmune sequatur. Tercia additio.
qd nihil pretermittat corū que pertinet ad qd
quid ē. Ad saluādā primā conditionē oportet
videre de problemate accidētis. et de pbleu-
mate generis. Sed ad saluādū scdm cōditio-
nē oportet qd illud qd consequitur ad alia sit pri-
mū. et habito illo oportet videre qd sūt sibi pro-
pingua et illa sunt priora. sed propter terriaz
additionē oportet diuidere gen⁹ secūdū diffe-
rentias continētes omne suppositū diuisi. et
sic accipiētur omnia que predicantur in quid de
specie aiboma cui⁹ diffinitionē querimus.

Tercio

Dubitarur. vtrū per viā resoluti-
onis possit venari quod quid est
¶ Pro solutione supponitur qd in tercio caplo
docet aristoteles iuestigare diffinitionē p viā

Secundus

resolutionis. et continet duas conclusiones principales. **¶** Quare prima tangit unum documentum quod est tale. si velim per viam resolutionis aliquid diffinire oportet accipere aliquid que sint similia secundum speciem. et videre si sit eis aliquid commune. 2° oportet accipere alia que sint diuersa ab illis secundum speciem et videre si sit eis aliquid commune quousque deueniamus ad unam communem rationem. et sic illa prima ratio est diffinitio. si vero non possit inueniri una communis ratio sed tamen due vel plures tunc manifestum est quod tale diffiniedum non erit unum sed plura. quod declarat per unum exemplum. si velim scire quod est magnanimitas oportet videre ad aliquos magnanimos sic ad alcibiadem id est hercule. ad achilem et ad aiace. isti enim fuerunt magnanimi. et eis comune erat non tolerare iniuriam. quia propter alcibiades dimicauit. achilles vero insauit. et aiace seipsum interfecit. Contra oportet videre ad alios magnanimos ut ad alexandrum et socrate. et videre quod erat eis commune. erat enim eis comune indifferenter se habere ad periculi et ipsos periculi. siue equanimiter se habere in prospero et in aduerso. postea oportet accipere illa duo. si impassibilitas circa fortunas. et non tolerancia iniuriarum. et videre si sit eis aliquid commune. et si sic illa erit diffinitio magnanimitatis. si vero ipsorum non sit una prima ratio. tunc erunt due species magnanimitatis. **¶** Secunda conclusio tangit tria correlaria. 1° primum est. quod omnis diffinitio est alicuius velis. patet. quia medicus non diffinit quod est sanum in hoc oculo: sed vel diffinit sanum secundum diuersas species eius. sic quid est sanum in colericis. et quod est sanum in fleumaticis. 2° correlarium. facilius est diffinire singulare seu minus vel quod velis. patet tripliciter. primo. quia oportet ascendere a singularibus ad vniuersalia. 2° quia equivocationes magis latent in vniuersalibus quam in athomis. id est in speciebus specialissimis. 3° probatur. quia sic in demonstratibus oportet accipere aliquid esse ex aliquid certo. sic etiam in diffinitionibus oportet accipere quod quid est ex aliquid certo. hoc autem fit accipiendo aliquid eorum quod singulariter dicuntur. ut si volumus cognoscere simile non accipiemus oem simile. id est simile in vniuersali. sed accipiemus simile in corporibus et figuris. similiter accipimus acutum quod est in voce. Tercium correlarium. si cut non contingit disputare per metaphoras: ita etiam non contingit diffinire per metaphoras. sicut dicendo per metaphoram quod homo est arbor euerfa cuius radices sunt capilli. etc.

Ad rationes Ante oppositum. patet. runt solutiones in primo notabili. **¶** Et hec de questione.

¶ Veritur Verum plurius questionum possit esse idem medium. **¶** Et videtur quod non quia vel ille questiones esset subordinare vel non. non primum. quia media non sunt subordinata. non 2°. quia tunc questiones esset totaliter diuerse. et per primum non possent dicare in medio. **¶** Secundo sic. plures questiones possunt ostendi per idem medium. quod eadem quod potest ostendi per plura media. primum est falsum. quia demonstrationes non augentur per media. 3° et 2° anni. **¶** Tercio sic. medium omnino strationis debet esse proprium. igitur plurius questionum non potest esse idem medium. **¶** In oppositum est aristoteles.

¶ Primo Sciendum est quod aristoteles in quarto capitulo ostendit quomodo oportet inuestigare per quod. et ostendit quatuor conclusiones. **¶** Quarum prima tangit unum documentum ad inuestigandum propter quod quod ipsum est vniuersale et notatum. et est istud. Si volumus scire propter quod. id est primum subiectum alicuius passionis oportet capere superius siue genus subiectum illorum quibus inest ipsa passio. et videre an illa passio inest cuilibet inferiori illi superioris sic tamen quod nulli alteri. et tunc illud superius erit primum subiectum illi passioni. ut data aliquid passionis animalis cuiusmodi est somnus aut vigilia. si volumus scire quod animal sit eius propter quod oportet videre si inest omni animali. ut ovis aui. et ovis equo. et ovis homini. sic de aliis. et si sic animal erit eius primum subiectum. **¶** Secunda conclusio tangit unum documentum ad inueniendum propter quod quod ipsum est innotatum. et est istud. si sit aliquid commune innotatum quod inest aliquid vel pluribus oportet videre quod necesse sequitur illud comune. et tunc illud comune erit propter quod illorum. ut ad habere cornua sequitur duo. scilicet habere dentes utrobius videlicet in superiori mandibula. et habere duos ventres propter necessitatem ruminationis. ideo illud comune quod est animal habens cornua est medium dicens propter quod ille passionis inest illis pluribus animalibus. **¶** Tercia conclusio tangit unum documentum ad inuestigandum propter quod in analogis. et est istud. si aliquid passio inest analogice pluribus oportet capere per medio aliquid comune analogum quod dicat propter quod talis passio inest illis pluribus. ut sepium spina et os comune inueniuntur aliquo comuni analogo quod est esse fundamentum corporis stabilimentum carnis. unde illud quod vocatur os in animali gressibili vocatur spina in pisce et illud idem dicitur sepium in malasse et in gibus dicitur alyis vermibus. Est autem malasse animal molle carnis cuius creatio est ex carthilagine. **¶** Quarta conclusio. plurius questionum propositarum potest esse idem

Posteriorum

mediū. patz. qz quedā sūt q̄ habēt idē mediūz
gñc. vt echō yris ⁊ ydolū. oia enī sūt prop̄ re/
percussione. s3 tñ ille repcussioes differūt spe/
cie. qz son⁹ echō causat ex repcussioe aeris mo/
ti a corpe sonāte ad aliqđ corp⁹ cōcauū. S3 yrl
causat ex repcussioe radioz solariū ad vapo/
res huidos. ydolū vō apparet i speculo ppter
B q̄ imutatio medij repcurit ad speculū. Alia
vō sūt probleumata quoz media adiucē sunt
subordinata. vt si q̄rat ppter qđ iundat nyl⁹
magis i fine mēsis. rñdet q̄ B ē ppter q̄ finis
mēsis ē magis pluuiialis. ⁊ si vltra q̄rat. ppter
qđ finis mēsis est vni⁹ ⁊ magis pluuiialis. rñde
tur q̄ B est ppter B q̄ luna deficit que habet
dominiū sup humores. et ideo deficēte luie
eius magis cōmouētur vapores ex q̄b⁹ pluuiā

Secundo Sciendū ē q̄ in qñ causat.
to caplo ppleto sermōe d̄ dif/
finitioe ostēdit q̄ vni⁹ demōstrati p se et n̄ fm
accidēs ē vna cā ⁊ mediū demōstratiuū. ⁊ fm
B sūt due ptes in hoc capitulo. In p̄ia intēdit
gnqz pclusiōes. In quaz p̄ia tāgit vnā questi
onē. ⁊ est h. ¶ Utrū cā et causatū sint siml. ita
q̄ sic ad esse cause segtur esse effect⁹. ita ē. s3
vtrū ad esse effect⁹ sequat esse cause. Hāc que
stionē declarat aristo. duob⁹ exēplis. Primū ē
vtrū sic ad arborē habere lata folia segt folia
arbori fluere. i. cadere. ita etiā ē segt. ⁊ exē
plū. vtrū ad defectū lune segt in t̄pō terre. sic
ad interpōnē terre segt defect⁹ lune. ¶ Scda
pclusio. si vni⁹ causati nō sit nisi vna cā: tūc cā
et causatū siml sūt. Patz duab⁹ rōib⁹. P̄ia est
cuiuslibz cātī ē aliqđ cā. vel q̄posito cātō ponit
illa cā. et tūc habet itētū. vel nō ponit illa cā.
et tūc necē ē q̄ ponat alia. et tūc illi⁹ causati e/
rit alia cā. ¶ Scda rō. cā et cātū per se iuicē de/
mōstrātur. q̄ simul sūt. añs p3 per duas dmon/
stratiōes. p̄ia est h. omne habēs latū foliū fluit
folio. vitis habz latū foliū. ergo vitl fluit folio
et in ista demōstrat effect⁹ per suā cām. ⁊ de/
mōstratio. dē fluēs folio habz latū foliū. vitis
fluit folio. q̄ vitis habet latū foliū. ista ē dmo/
stratio cāe p effectū. ¶ Tertia ⁹ cā est p̄o eo
cui⁹ est cā. patz. qz nō cōtingit idē esse p̄i⁹ ⁊ po/
sterius. ergo cū it̄pō terre sit cā eclipsis. segt
q̄ eclipsis n̄ poterit esse cā it̄pōnis. q̄ autē i/
t̄pō sit cā eclipsis patz. quia in diffinitioe ecli/
psis ponit it̄pō. et nō ē. ¶ Quarta pclusio.
si vni⁹ cātī sint plures cāe licet ex ea segt effe/
ctus. nō tñ ē. Hāc pclusiōe declarat aristo

teles i litteris. sed sic potest dclari i termis.
nā esse vituperabile dicitur audaci prop̄ excelsu.
et timido ppter defectū. ideo isti⁹ cōclu/
sionis aliqd ē vituperabile sūt duo media cau/
salia. s3 vel quia ipsū est audax. vel quia ipsuz
ē timidū. et ex qualibet eaz seorsū contingit i/
ferre effectū. vt bñ sequitur. iste ē audax. ergo
ē vitupabilis. et etiā iste ē timid⁹. ḡ est vitupe/
rabilis. nō tamē segtur ecōtra. vt nō sequitur
iste ē vituperabilis. ḡ est audax vel timidus se/
orsū. licet bene segtur vtrūq̄ sub diffinitione.
ideo ad positionē talis effect⁹ nō sequitur posi/
tio cuiuslibet cāe seorsū. ¶ Quia cōclusio. ad
causā vlem sēper segtur effect⁹ vniuersalis ta/
li cause proportionat⁹. Patet quia mediū de/
bet esse egle et cōuertibile cū effectū. patz eti/
am per duas demōstrationes. P̄ia ē. omis ar/
bor habēs humidū cōdēpsatū facilius desicca/
bile fluit folio. sed ois arbor habēs lata folia ē
huiusmodi. ḡ ⁊. Scda demōstrat⁹ procedit ab
effectū ad cāz. vt oē fluēs folio habet humidū
cōdēpsatū facili⁹ desiccabile. sed ois arbor ha/
bēs lata folia fluit folio. ergo omis arbor hñs
lata folia habet humidū cōdēpsatū.

Tertio Sciendū est q̄ in scda parte mo/
uet aristo. vnā aliā q̄stionē. et in/
tendit sex pclusiōes. ¶ Quaz p̄ia tangit vnā
questionē cū solutiōe eius. q̄stio est hec. vtruz
vni⁹ et eiusdē effect⁹ possint esse diuerse cau/
se. Ad quā respōdet aristoteles dicēs q̄ vni⁹
effectus ē tantū vna causa per se. quia ratio vl/
timi termi idest subiecti est mediū siue cā. mō
vni⁹ rei ē vnica ratio. sed vni⁹ effect⁹ possunt
esse ples cause per accidēs. ¶ Secūda ⁹ quā/
do effectus habet tātū vnā causā per se. tūc ip/
sa debet esse pportioata effectū. ita q̄ si effe/
ctus sit vn⁹ genere mediū erit vnū genere. ⁊ si
effect⁹ sit analogū. mediū erit analogū. Patet
duob⁹ exēplis. primū est. quia proportioabilitē
cōmutari cōuenit numeris ⁊ lineis scdm ana/
logiā. ideo mediū est analogū. ⁊ exēplū. simi/
litudo analogice cōuenit numeris figurl ⁊ co/
lorib⁹. et ideo mediū ē analogū. ¶ Tertia con/
clusio. passio potest dmonstrari de duplici sub/
iecto. de vno tāqz de p̄io subiecto. et de subie/
cto nō p̄io. si de subiecto primo demōstratur
tūc debet demōstrari de vno tanqz d̄ p̄io sub/
iecto. si demōstret de subiecto nō primo. tūc
debet capi ratio primi termi. idest maiorl pro/
medio. ¶ Quarta cōclusio. eadē passio potest

Secundus

demōstrari de diuersis subiectis per diuersa media: licet demōstret de aliquo coi ad illa plura subiecta per idē mediū cōmune. pbat per duo exēpla. primū est. si illa passio que est habere tres angulos extrinsecos demōstret de aliquo cōmuni ad triangulū et quadrāgulū per vnam rationē cōmunē quāuis tamē de triangulo et quadrangulo demōstret illa passio per diuersas ratiōes speciales. Scōm exēplū. hec passio que est folio fluere primo dīmōstratur de aliquo coi ad vitem et ad ficū et ad alias arbores habentes lata folia. et hoc p alī quod cōmune mediū quod ē humidū cōdem pstatū in contactu folij ad ramū. et illud mediū ē ratio pmi termini. idest maioris extremi tatis. nam et si queratur. quid est folio fluere. respondet qd est humidū in contactu folij ad ramū condēpsari. ¶ Quīta cōclusio est h. vniū effectus possunt esse plures cause. patet. qz esse longe vite demōstratur inesse quadrupe dibus aialibus per illud mediū quod ē nō habere coleram. sed de volatilibus dīmōstratur per illud mediū quod est esse sicuz. ¶ Sexta conclusio. si mediū propriū per quod cōuenit aliqua passio aliquibus plurib⁹ non sit nobis statim manifestū. tunc per plura media oportet demonstrare illā passionē ita qd procedēdo capiatur mediū propinquū subiecto de quo querimus passionem et sic semp ascēdendo a medijs min⁹ vniuersalibus ad media magis vniuersalia quousqz deueniam⁹ ad aliquod cōmune cōuertibile cū ipsa passione. Consequēter aristoteles epilogat omia pri⁹ determinata.

Conclusio Responsalis. Pluriū questionū. idest cōclusionū dubitabiliū potest esse idē medium. Hec cōclusio satis patet ex dictis.

Primo Dubitatur. vtrū sit necesse de monstratozē determinare de habitu pncipioz ¶ Pro solutiōe supponit qd iste est sext⁹ et vltimus tractat⁹ huius secūdi libri. in quo aristoteles ostēdit qualiter pncipia sūt nobis nota. et continet duas partes. In quaz prima tangit tres conclusiones. ¶ Prima conclusio cōtinet duas suppositiones. Prima suppositio est. dicēdus est de pncipijs quis sit habit⁹ illoz. et hoc primo dubitatur. Secūda suppositio est hec. i. possibile ē non cognoscētē prima pncipia aliquid scire per demōstrationē. ¶ Secunda cōclusio tangit tres questiones. Prima est hec.

vtrū pncipioz immediatoz sit eadem cognitio cū conclusionē. vel nō. Scda questio. vtrū omnīū pncipioz immediatoz sit scientia. vel nullorū. vel aliquoz sit scientia. et alioz sit aliquid aliū habitus. Tertia questio. vtrū habitus pncipioz fiant in nobis de nouo. ita qd i nobis prius nō fuerint. vel si fuerint in nobis et latuerint nos. ¶ Tertia cōclusio tāgit duo argumēta ad vtrāqz partem tertiē questionis. Primū argumentū probat qd sit incōueniens tales habitus fuisse in nobis. et latuisse nos. qz incōueniens est certissimas cognitiōes per demōstrationē acq̄sitas esse in nobis et latuisse nos. ergo etiā est incōueniens qd habit⁹ pncipioz qui sunt certiores sint in nobis et lateāt nos. Secūdū argumētū probat qd habit⁹ pncipioz non possit in nobis de nouo acquiri. et hoc sic. quia omis illa cognitio q̄ potest i nobis de nouo acquiri sit ex p̄existēti cognitiōe sed cognitio pncipioz nō potest fieri ex p̄existēti cognitiōe. cū sint p̄ia pncipia et i mediata. ergo habit⁹ pncipioz non fit in nobis de nouo. Ex prima ratione infert aristoteles qd manifestū est qd non est possibile nos habere habitus pncipioz. et qd lateāt nos. Et ex secunda ratōne infert manifestū esse qd nō est possibile ignorātes ipsa pncipia de nouo acquirere habitū ipsoz pncipioz.

Secūdo Dubitat. vtrū habit⁹ pncipioz sit i nobis de nouo acq̄sibilis. ¶ Pro solutiōe supponit qd arist. in tertia pte hui⁹ tractat⁹ soluit tertiā q̄stionem prius motā. et itēdit qnqz cōclusiones. ¶ Prima tāgit duas suppos. Prima suppos ē h. necesse ē acq̄res cognitiōē pncipioz habere quādā potētā cui⁹ tū cognitō nō ē honorabilior neqz certior cognitiōē pncipioz. et ista potētā videt i esse oib⁹ aialib⁹. p. qz oia aialia hnt quādā potētā nā alē iudicatiuā quā vocam⁹ sēsū. Secūda suppos tāgit tres diones aialiū. Prima est. licet oia aialia hēant sēsū: aliq̄ tū hnt mēsionē. i. mēoriā sensibilis in eius absētia. alia autē nō. illa autē i qb⁹ nō est mēoria nō hnt cognitiōē sensibilis nisi quādo actu sentiūt sēsibile. Scda diuisio. animalū in qbus ē mēoria: qdā habēt rōcinationē. et quedā nō. Tertia dio. aialiū hntiū rōcinationē. quedā habēt experimētū. et qdā nō. ¶ 3° tāgit modū gnatiōis hntus pncipioz. et ē h. ex sēsū sit mēoria. ex mēoria autē multotiēs facta sit experimētū. p. qz

Posteriorum

in te meorie hnt vnū experimētū numero. ex
experimēto autē fit vnū vñe p̄ter multa ge
scēs in aīma acceptū ex oībus singularib⁹. et
illud idē ē principiū arti et scie. qz si sit circa ge
nerationē et factionē agibiliū et factibiliū. tūc
ē principiū artis. si vero fiat circa eē speculabi
liū. tūc ē principiū sciētie. ¶ Tertia conclusio cor
relaria ē h. qz habitus principiorū nō sunt nob
determinati idest inati. neqz generāt in nobis
ex habitib⁹ notiorib⁹ sed ex sēsu. probat arist.
per simile. qz sic i euerfione machine. i. pugne
vno stāte stat alter. et postea alter. qusqz tot ag
gregēt qz ex ip̄s fiat vnū principiū pugne. sūtr
ex mēoria vni⁹ singulari. et ex mēoria alterius
fit exp̄imētū. et ex exp̄imēto fit vñe quod ē p̄n
cipiū artis et sciētie. ¶ Quarta p̄ per sēsum pōt
accipi vñe. patet. qz dū aīma stat in cōsideratōe
multorū indēntiū in vno coi. tūc in aīa fit vnū
vñe. ideo licet sērire sit rei scilz singulari. tamē
sēsus idest aptitudo ad sentiēdū est rei vñe. vt
bois. et nō callie bois. et probat a signo. qz ex
singularib⁹ indicam⁹ vnū vñe qusqz veniamus
ad vñe ipartibile. i. ad primū vniuersale. vt ex
cognitione hui⁹ aīalis venim⁹ ad cognitōnem
aīmalis in coi. ¶ Quinta p̄ necesse ē cognoscere
prima principia ex inductione. patet. quia sē
sus facit vniuersale per inductionē

Tertio Dubitat. vtrū habit⁹ principio
rū sit intellect⁹. ¶ Pro respōsione
supponit qz arist. in vltima parte hui⁹ tracta
tus soluit primā et scōaz questionē p̄ motas
ponēdo talē conclusionē. habit⁹ principiorū est i
tellect⁹. patz. quia habit⁹ principiorū nō est sci
entia. qz habit⁹ principiorū ē intellect⁹. cōsequē
tiā probat ponēdo vñā diuisionē habitūū potē
tie intellectiē. quia quidā sūt habit⁹ qui sēper
circa verū sunt. vt intellect⁹ et scientia. Alij sūt
habit⁹ qz sunt indēnter circa verū et falsū. vt opi
nio et ratio. idest suspicio. aīas probat q̄ttuor rō
nib⁹. scz qz habit⁹ principiorū nō sit sciētia. Pri
ma rō est h. principia demonstratōnū sūt notio
ra et certiora conclusōib⁹. ergo habit⁹ principiorū
erit notior et certior habit⁹ conclusōis qz vocat⁹
sciētia. et per p̄ns habit⁹ principiorū nō ē scien
tia. Scōa rō. oīs sciētia acqrit⁹ cū ratōne. suple
demonstratiā. sed habit⁹ principiorū nō acqritur
cū ratōne. ergo habit⁹ principiorū nō est sciētia.
Tertia rō. habit⁹ principiorū est verior. i. certī
or qz sciētia. sed habit⁹ certissim⁹ intellect⁹ est
ille habit⁹ qui vocat⁹ intellectus. ergo habitus

principiorū ē intellect⁹ et non scientia. Quar
ta rō. principiū sciētie nō est sciētia. sed habitus
principiorū ē principiū scie. qz habit⁹ principiorū
nō ē sciētia. maior patz. qz principiū demonstra
tionis nō ē demonstratio. qz neqz principiū sciē
tie ē sciētia. ¶ Ex qz b⁹ infert duo correlaria. qz
primū ē. cū null⁹ sit ali⁹ habit⁹ cognoscitiu⁹ sēper
veri a sciētia qz intellect⁹. relinqt qz habitus
principiorū ē intellect⁹. et correlariū. sciētia b⁹
libri simplr se habet ad cognitionē oīm rez.

Ad rōnes Ante oppositiū. ¶ Ad primā
dī qz lz plurius questionū id
est conclusōnū demonstrabiliū possit idē mediū
esse in gñe. tñ illaz sunt plura media specie di
uersa. et etiā adiuicē subordinata. ¶ Ad scōaz
cedit aīas et negat p̄ns. et ad pbationē respon
det qz sic vni⁹ effect⁹ sunt plures cāe. et vni⁹
cāe sūt plures effect⁹ et glibet pōt capi p me
dio et eadē pōt dmonstrari p diuersa media
et per idē mediū pōt demonstrari p̄les cōclones
¶ Ad t̄tiā dī qz mediū demonstratōis ē duplex
qddā ē adeq̄tū et vltimātū. et tale ē vnū tātū. et
de illo loq̄t arist. cū dicit qz demonstratōes nō au
gēt p media. Aliud ē mediū nō adeq̄tū nec to
tale s; tātū partiale. et tale nō ē p̄pziū. imo cui⁹
dē conclusōis pōt esse plura media p̄tialia. qz rē.

Veritur Vtrū diffinitio
subiecti sit me
diū demonstratōis. ¶ Et videt⁹
qz nō. qz mediū demonstratōis po
tissime debz esse vñā pōne medi
um. ita scz qz sit prius vñā extre
mitate. et posteri⁹ alia. s; diffinitio subiecti ē pri
or vtrāqz extremitate. qz nō ē mediū demonstratio
nis potissime. ¶ Et sic dicit arist. i p̄ caplo qnti
tractat⁹ qz rō primi termi ē mediū demonstratō
nis. qz diffinitio subiecti nō erit mediū s; diffini
tio passiōis. tenet p̄ns. qz passio ē prim⁹ t̄min⁹
cū sit maior extremitas. ¶ Tertio sic. diffiio sub
se bz ad passionē in gñe cāe efficiēt. diffiio vñ
passiōis se bz tāqz cā formalis ad passionē. mō
potior ē demonstratō qz sit p cāz formalē. qz diffini
tio passiōis erit mediū demonstratōis potissime.
¶ In oppo^m argt p arist. i vltio. c. qnti tractat⁹
vbi dīc qz rō vlti t̄mi ē mediū demonstratōis po
tissime. s; vltim⁹ t̄min⁹ ē subm cū sit b^{or} extre
tas. qz diffinitio subiecti ē mediū.
Primo Sciēdū ē qz p̄ intellectu q̄sti po
nit talis distīn^o duplex ē demonstratō. p̄p qd. q
dā ē demonstratō p̄p qd nō potissima in q. i. dīmō

Secundus

strat' p'pria passio de subiecto p' diffinitōne ip-
sius passiois. et in tali diffinitō subiecti nō ē me-
diū. sed diffinitō passiois. qd' p'bat per arist. lo-
co p'alleqato in 2° articulo vbi dicit q' pōt esse
manifestū q' a. sit i. c. id est q' tōitruū sit i nube
sed adhuc p'tingit q'rere p'p' qd'. illud aut' p'p'
qd' erit rō alteri? termi vti i his q' sūt ipsius. a. id
ē erit diffio ipsi? a. mō. a. ē p'dicatū. g' diffio p're-
dicati erit mediū p'pter qd' ad demonstrādū il-
lud p'dicatū ē subo. et p'firmat' p' eūdē ibidē vi-
cētē q' si demonstraret' tonitruū esse i nube ita
q' nubes sit subo. et tonitruū p'dicatur p'clusio-
nis demonstrādē. et accipiat' p' me^o illa o'fō q' est
extinctio ignis i nube. tunc accipit' illud mediū
dicēs p'pter qd'. et tū illa o'fō ē rō ipsius p'mi ter-
mi. i. maior' extrēitat' siue p'dicati p'clusiois. g'
diffio p'dicati seu passiois ē mediū dicens p'p'
qd'. Alia ē demonstrā^o p'pter qd' et potissima ad
quā requirunt' tres p'ditiones. p'ima ē. q' in
eius cōclufione p'dicet' passio de p'prio et adeq'
to suo subo. vel aliqd' qd' se habeat per modū
p'p' et adeq'te passionis. Scda p'ditio. q' t'lis
passio nō ē i incorruptibilē i'it subo. Tertia
p'ditio. q' procedat ex p'missis immediat' quarū
mediū si vltia cā inherētē passiois ad subo vlt-
tra quā nō p'tingat vltēri? querere. Ex q' segtur
q' null' d'mōstrationis potissime diffinitō pas-
sionis ē mediū. patz. qz oīs p'positio i q' p'dica-
tur diffinitio passiois ē subo ē mediata.

Secundo Sciendū ē q' de me^o d'mon-
strationis sūt varie opiniōes:
vna ē dicētū nullā diffinitōne esse mediū de-
monstrationis. C^o p'ro q' ponūt' tres suppositio-
nes. et tria dicta. p'ria suppo ē h'. sola passio cō-
cretiue designata ē demonstrabilis et scibilis ē
subo p'cretie d'signato. patz. qz passio i abstra-
cto nō p'dicat' de subo in abstracto eo q' dicūt
diuerfas formalitates. vt illa nō est vā. hūani-
tas est risibilitas. Scda suppo. abstractū est cā
formalis p'creti. Tertia suppo. passioes q' insūt
alicui tāq' p' subo cānt' a forma toti? subiecti et
nō ab altera p're ipsi? subo. vt risibilitas nō causa-
tura a corpe. nec ab aia seorsū. s'z a toto p'posito.
p'rimū dictū. diffinitio subo nō ē mediū ad de-
monstrādū passionē de subo. p'z. qz passio d'bet
p'ri^o verificari de me^o q' de subo. sed passio p'ri-
us verificat' de suo subiecto q' de g'ne vel d'ra
q' explicat' p' diffinitōne sui subiecti. 2° dictū.
diffinitō passiois nō est mediū. pater. qz mediū
debz esse p'ri^o subiecto. sed diffinitio passionis

est posterior subo. Tertiū dictū. quiditas sub-
iecti abstractiue designata ē mediū d'mōstra-
tiois potissime. patz. qz talis quiditas ē cā for-
malis subo dicēs cāz inherētē passiois ad subie-
ctū. ergo ipsa est mediū.

Tertio Sciendū ē q' alberti^o dicūt diffi-
nitionē passiois esse mediū demonstratiois po-
tissime. Quoz opinio stat in duab^o diffictioni-
bus. et trib^o dictis. p'ima diffictō ē h'. duplex
ē demonstrā^o qdā est potissima i q' scz d'mōstra-
tur passio ē suo p'prio et adeq'to subo per p'mū.
qd' qd' est siue per mediū qd' ē vā causa inherē-
tie passiois ad subiectū oīs autē alia d'mōstra-
tio dicit' nō potissima. Scda diffictio. duplex
ē diffinitio passiois. qdā ē diffinitō formalis di-
cēs qd' ipsius passiois. et illa diffinitio q' indi-
cat abstractie essētia passiois fm q' ē spēs sub-
ordinata alicui g'ni. et illa dat' per verū gen^o et
verā differētia ipsius passionis. Alia ē diffini-
tio materialis. et illa q' indicat esse inherētū ip-
sius passiois materiali et effectiue cātū a sub-
iecto et a p'ncipijs subiecti. et illa ē duplex. que-
dā ē q' datur per adeq'tū subiectū passiois cū
naturalī aptitudine iportata p' ipsā passionē.
vt risibile ē hō aptus nat^o ad ridēdū. Alia ē q'
p'stituit' ex diffinitioe p'pleta subiecti et ex ipsa
aptitudine. vt dicēdo q' risibile ē animal rati-
onale aptū natū ad ridēdū. et talis diffinitō di-
cit quid et p'pter qd' ipsius passiois. C^o p'rimū
dictū. diffinitio passiois formalis nō est mediū
d'monstrationis potissime. patz. qz mediū de-
monstrationis potissime debz dicere qd' et p'pter
qd' ipsius passiois. sed illa diffinitō rātū dicit qd'
passiois. et nō p'pter qd'. cū non explicet esse i-
herētū ipsi? passionis sed solū explicat esse essē-
tie ei^o. Scdz dictū. diffinitio materialis passio-
nis data per ei^o subiectū nō est mediū demon-
strationis potissime. patz. qz tūc mediū saltem
p' parte intraret p'clufionē. Tertiū dictū. dif-
finitio p'pleta passionis q' scz p'stituit' ex diffini-
tione subiecti et aptitudine iportata per passio-
nē est mediū in d'mōstratione potissima. patz
per rationē aū oppositū. Et p'firmat'. quia ta-
lis diffinitio dicit qd' et p'pter qd' passiois. g' est
mediū sufficiens demonstratiois potissime.

Conclusio R^o nō salis. Diffinitio subie-
cti et nō passionis est mediū
demonstrationis potissime. patz. quia illud ē me-
diū demonstratiois potissime qd' explicat cau-
sā vltia quā nō contingit querere p'pter quid.

Posteriorum Secundus

sed diffinitio subiecti ē huiusmodi. nō autem passionis. q̄ r̄c. mior patz paristorelē passu pal legato vbi postq̄ dicit q̄ mediū demonstratio nis ē rō ipsius. a. b. idest p̄mi fmi. statī subdit. si autē iter huiusmodi aliq̄d mediū sit i religis erit rōnib⁹. q̄ si dicat. si pro qz ita ē q̄ hui⁹ scilz mioris ppositionis demonstratiōis i q̄ scz dmo strabat lunā eclipsari per diffinitionē eclipsis vel etiā tonitruū esse i nubib⁹ per diffinitionē tonitruū qd ē predicatū conclusiōis si inq̄ ita sit q̄ huiusmodi miorl ppois sit aliud mediū per qd possit dmonstrari. illud mediū erit sumedū ex religis rōnib⁹ scz ex diffinitōe ipsi⁹ miorlex tremitat q̄ ē subiectū conclusiōis. Ex q̄ manifeste apparet esse de mēte aristo. in b̄ passu q̄ sē per p̄git q̄rere. ppter qd i demonstratiōe q̄s q̄ accipiat diffinitio subiecti p medio. r̄ ideo i demonstratiōe simplici ppter qd r̄ potissima diffinitio subiecti est medium.

Primo Dubitat. vtrū diffinitio subie/ cti vt ē effectiue causatiua passi/ onis sit mediū demonstratiōis potissime. ¶ Re spōdet albertiste p duas diffictiōes. r̄ duo di/ cta. p̄ia diffictiō. subiectū pōt dupliciter cōsi/ derari. vno mō absolute p ipsa q̄ditate intrinse ce pfecta p substantia sua gñis. Alio⁹ pōt cōsi/ derari p ipsa q̄ditate. vt ex ipsa et suis p̄cipi/ is fluūt et effectiue causant passiones tal sub/ iecti. Scda diffictiō. subiectū pōt dupli diffini/ ri. vno mō diffinitione indicāte q̄ditatē ei⁹ ab/ solutā q̄ resultat ex q̄ditate gñis r̄ dñe sui sub/ iecti. ¶ aīal rōale ē diffinitio hois. Alio⁹ pōt diffini/ ri diffinitione explicāte q̄ditatē sub/ iecti vt ē effecti/ ue causatiua passionū illi⁹ sub/ i. r̄ illa pstat ex ge/ nere r̄ differētys sub/ i r̄ ipsa aptitudie ipor̄ta/ ta p passionē. vt aīal rōale aptū natū ridere. ē diffio hois. r̄ ista coicidit cū diffinitione p̄leta passionis. ¶ Primū dictū. diffinitio sub/ i p̄io cō/ siderati nō ē mediū demonstratiōis potissime. p̄z qz illa nō explicat cāz iherētie ipsius passionis. 2^m dictū. diffinitio sub/ i 2^m mō cōsiderati ē me^m demonstratiōis potissime. patet. qz illa coicidit cū diffinitione p̄leta passionis. s̄z sup̄a pbatū est q̄ diffinitio p̄leta passionis ē mediū. q̄ r̄c.

Secundo Dubitat. vtrū diffinitio phi/ ca r̄ logica sub/ i sit mediū de/ monstratiōis. ¶ R̄ndet doctor sc̄tus p q̄rtuor dicta. Primū ē q̄ mediū demonstratiōis potissi me debet esse vltimū p̄p qd siue vltia cā vl/ tra quā nō est vlteri⁹ q̄rere. cuiusmodi ē diffi/

nitio sub/ i. Scdm dictū. q̄libz passio pōt dmo/ strari de suo sub/ o per diffinitionē ipsi⁹ passiois patz. qz diffinitio passiois nat̄ a p̄o est ipsa pas/ sione. q̄ p eā potest demonstrari. Tertiū dictū. diffinitio passiois demonstratione p̄p qd r̄ potissima pōt dmonstrari d subiecto p diffini/ tionē sub/ i. patz. qz diffinitio passionis ē eadez cū passione r̄ habet causā iherētie ei⁹ ad sub/ i. ista aut cā ē diffinitio sub/ i. q̄ p eā dē potest dmo/ strari. Quartū dictū. diffinitio sub/ i siue sit logi/ calis siue sit phicalis p̄dicat̄ immediate d sub/ o. ideo non potest esse demonstrabilis d eo. ex q̄ cōcludit q̄ diffinitio sub/ i siue sit logicalis siue sit phicalis ē mediū demonstratiōis potissime. li/ cet tñ diffinitio phicalis sit veri⁹ mediū.

Tertio Dubitat. vtrū p diffinitionē pas/ sionis i demonstratione p̄p qd r̄ potissima possit dmonstrari passio extrinseca de sub/ o. ¶ R̄ndet p talē diffictiōē. duplex ē pa/ alieui⁹ sub/ i. q̄dā ē passio extrinseca q̄ p cā tōli cū p̄cipys intrinsecl sub/ i nescio p̄greit aliq̄d extri/ secū. sic eclipsis nō solū cā ē a p̄cipys lune. sed etiā cā ē ab aliq̄ extrinseco scz ab iterpōne t̄re. r̄ tales passioes s̄m q̄dā nescio demonstrāte p dif/ finitiōes illaz passionū. r̄ nō p diffinitōes sub/ o r̄ū. cū nō causēt tōlit a p̄cipys intrinsecl illi⁹ sub/ i. Alie s̄r passioes intrinsece q̄ tōlit r̄ effectiue cānt a p̄cipys intrinsecl sub/ i. vt risibilitas respectu hois. r̄ talis dmonstrat p diffinitionē sub/ i. S̄z p̄tra eos pōit talis p̄pō. nulla pa⁹ pōt eē extri/ seca sub/ o sic q̄ causēt ab aliq̄ extrinseco qd nō sit p̄ncipiū sub/ i. p̄z. qz talis passio d̄structo illo extrinseco posset nō iesse sub/ o. qd falsū ē. qz pa⁹ p nulla potētiā sepabil est a sub/ o p̄p̄ realē idē/ titatē ei⁹ cū sub/ o. Ex q̄ seq̄t q̄ eclipsis nō ē pa⁹ lune: s̄z eclipsabile. qz eclipsis p̄gēter p̄dicat̄

Ad rationes An oppositū. d luna. do maiorē. s̄z d̄bz sic itelligi q̄ sit cā tōlis p̄clu/ siōis. r̄ iō d̄bz esse p̄i⁹ vtracq̄ extrēitate. ¶ Ad scda q̄ d̄ q̄ iter sub/ i r̄ passionē ē duplex ordo p̄m⁹ est ordo fillogistic⁹. r̄ sic passio ē p̄m⁹ fmi/ nus. Ali⁹ est ordo nat̄e. r̄ sic sub/ i ē p̄m⁹. v̄l pōt r̄nderi p diffinitionē factā i p̄ nobili. ¶ Ad etiā q̄ cedit aīas r̄ negat p̄ia. qz sufficit q̄ medium sit cā formalis sub/ i. ¶ Et bec de 2° posteriorū.

Thopicozum Primum

Ira

Inituz pmi
libri thopi-
coz. Querit
tur p. Utrū
fillo sub rō
ne pbabili-
tatis sit sub
iectū adeq̃
tū dyaleti-
ce. Et vi-
det q non.
quia dyale-

tica non ē sciētia. g nō habet subiectū. aīo p3.
quia dyaletica acq̃rit per silm dyaleticū. cu3
ad eodē r p̃similes acti inclinet habit⁹ ex q̃b⁹
gñaf. ergo dyaletica ē opio et nō sciētia. ¶ Se-
cūdo sic. pbabilitas cōuenit sillo demonstrati-
uo. g nō pōt esse ratio formalis subiecti dyale-
tice. ¶ Tertio sic. sils sub ratiōe probabilita-
tis nō est subiectū methaphice. g nec dyaleti-
ce. nāa tener p mētatozē sup q̃rto methaphi-
ce q dicit q dyaletica. methaphica. r sophica
pueniūt i subo. ¶ In oppositū ē aristo. r sui ex-
positores. dicit enī aristo. hūc enī q̃rim⁹ scdm

Primo propositū negociū.
Sciēdū q pro declaratiōe ter-
minoz ponūtur tres distinctiōes. P̃ria disti-
ctio ē hec. duplex ē dyaletica. sc3 docēs r vrēs
Dyaletica docēs est habit⁹ quo cogscim⁹ silm
dyaleticū i se in suis p̃cipijs et suis passiōib⁹.
et per talē habitū itellect⁹ cogscit formā r mo-
dū formādi sillos dyaleticos. iō vrere isti⁹ bi-
tus pducti itellect⁹ format vnū actū sillogisti-
cū p quē format i aliq̃ scia vnū sil3 dyaleticū
r ex illo r p̃sili actu frēq̃nt elicito i illa scia r in
alys sciēty3 gñaf vn⁹ hīc virtute cui⁹ i t̃mis
cuiuslib3 scie siue i q̃lib3 scia pōt itellect⁹ for-
mare sillos dyaleticos. r talis hīc vocat⁹ dy-
aletica vrēs. Ex q̃ seq̃t q dyaletica vrēs r docēs
sūt habit⁹ distincti. q̃ vn⁹ effectie causaf ab alio
r etiā vn⁹ ē scia. ali⁹ vero nō. 2⁹ distinctio. dy-
aletica pōt capi dupl̃. vno mō p actu vel bitu de-
ducēdi cōclusionē pbabilē ex p̃missis pbabili-
bus vel etiā p bitu affētiēdi alicui cōclusioni
pbabili dducte ex p̃missis pbabilib⁹. r sic dy-
aletica ē opio. r nō scia. Alio mō capi⁹ p actu
vel bitu deducēdi p̃prias passiōes sil3 dyale-
tici de ipso ex p̃cipijs necessarijs ei⁹. vel etiā

pro actu vel bitu affētiēdi cōclusioni sic dedu-
cte. r sic dyaletica ē scia acq̃sita p̃silim dmon-
stratiū cui⁹ mediū ē diffinitō sil3 dyaletici. r
mior extrēitas ē sil3 dyaletic⁹. r maior extre-
mitas ē p̃pria r adeq̃ta p̃a sil3 dyale-
ctio. duplex ē pbabilitas. qdā ē in gñe. q tantū
val3 sic fides vel credulitas. r talis ē passio ne-
cessario p̃scq̃ns sil3 simpl̃ r quēlibet ei⁹ spēs.
ali⁹ nulla petitiō p̃cipij peccaret d̃ sil3 simpli-
citer. Alia ē pbabilitas i spē q i sua rōe icludit
formidīnē vel modū formidis et p̃rigētiā vel
rōnē cōtigētiē. r talis ē ofia essētiālis d̃bēs sil-
logismū p̃batiū ad esse sil3 dyaletici.

Secundo Sciēdū ē q liber thopicoz
in q defmiat aristo. d sillo dy-
aletico p̃riet octo libros p̃iales. in q̃rū primo
defmiat d sillo dyaletico i se videlz quātū ad
ei⁹ p̃tes subiectias r itegrales. r p̃riet tres tra-
ctat⁹. Quoz prim⁹ ē p̃hemialis trīnēs vnicū
capitulū. in q p̃mittit qdā p̃bula valentia ad
declarationē sui. p̃positi. Et p̃riet tres p̃tes. in
p̃ria itēdit decē cōclusionēs. ¶ In q̃rū p̃ria tāgit
itētū. r ē h. p̃positū. i. itētiō p̃nti negocij ē iuci-
re vnā methodū p quā ex pbabilib⁹ p̃ferim⁹
faciliter sillogizare d̃ oi p̃bleumate. et nosip̃s
sustinētes disputatiōnē nihil dicem⁹ repugnās
suple pōni n̄re. Et p̃ dicēdū ē qd sit sil3. r que
sūt ei⁹ differētiē. i. spēs. r ex illis sumaf sil3 dy-
aletic⁹. q̃ hunc q̃rim⁹ scd3 propositū negociū.
¶ Secūda 2⁹ tāgit diffiōnē sil3 q ē h. Sil3 ē oi-
ratio i q qbusdā positi aliqd aliud ex necitate
accidit p̃ea q posita sūt. ¶ Tertia 3⁹ ē hec. De
mōstratio ē q̃ ex p̃mis ver⁹ sil3 erit. aut ex ta-
lib⁹ q p̃pria r vā ei⁹ q̃ circa ipsā est sue cogniti-
ōis p̃cipiū sup̃ferūt. ¶ Quarta 4⁹ sil3 dy-
aletic⁹ est qui ex pbabilib⁹ ē sillogizat⁹. ¶ Qui-
ta 5⁹ p̃ria r vā sūt q nō p alia sed p seipsa fidez
hīc. p3. q̃ i disciplinab⁹ et in sciēty3 nō oz iq-
rere d̃ p̃cipijs p̃p qd sint vā. sed vnūq̃d3 h3
fidē. i. credulitatē. ¶ 6⁹ 2⁹ Probabilia sūt q vi-
dētur oib⁹ aut plurib⁹ aut sapiētib⁹ r his oib⁹
aut maxie not⁹ r p̃cipuis. ¶ 7⁹ 3⁹ Sil3 litigio-
sus est q ex his q vidētur pbabilia r nō sūt sil-
logizat. aut qui ex pbabilibus aut ex his q vi-
dētur pbabilia et nō sunt ē apparēs. q̃ autē
nō omne qd videt⁹ pbabile sit probabile pat3
q̃ aliqua solū sūt pbabilia in superficie r ni-
hil ho3 habet fātasā. i. probabilitatē. g aliqd
videt⁹ pbabile qd nō est probabile. ārecedēs
p3. quia hoc sepi⁹ accidit circa p̃cipia litigio3

dyalectica

*Sillogiz-
demonstra*

*prima
vera
probabilia
Sillog.*

Thopicozum

szaz disputationū. illi enī q parua idest subtilia
pnt videre stati iudicat falsitate taliū pncipio
rū falsoz. ¶ Octaua 2° tangit differētiā iter sil
logismū sophicū peccatē i materia z peccatē i
forma. qz sils peccās i materia ē sils litigios^o
et etiā sils peccās i forma ē sils litigiosus. sz
nō ē sils eo qz videt sillogizare z nō sillogizat.
¶ Nona 3° sils falsigraph^o est q ex cōueniēti
b^o cuidā discipline fit. nō aut ex vīs silm facit
vt ille q describit semicirculos nō sic oz. et in
ducit lineas nō vt iducēde sūt. facit silm falsi
graphū. ¶ Decia 4° tangit differētiā inter sillo
gismū falsigraphū z alios sillos. qz sillo^o falsi
graph^o nō sillogizat ex pmissis z veris sicut dmo
stratiū. nec etiā pbabilib^o. sicut dyalectic^o. nā
in diffinitōne sillogismi falsigraphi nō ponit il
lud qd videt oib^o aut plurib^o aut sapiētib^o. Ex
qb^o cōcludit qz spēs silloz sūt ille q dicte sūt.

Tertio Sciēdū ē q in scōa ptehui^o capi
tuli ingrit pbs modū procedēdi
in hac scia. et cōtinet vnā cōclusionē q ē h. dicē
dū est vtr de pdict^o oib^o spēs silli. et postea di
cēdū ē q de nullo eoz subtilē rationē appeti
mus assignare sed aliquātulū de ipsiū figurali
ter dicere qz illud arbitramur esse sufficiens.
scōz predictā methodū scz posse cognoscere se
cū dū q vnū qd qz sit. ¶ Cōsequēter i etiā parte
oñdit ad q ista scia ē vtilis. et pñet duas cōclu
siones. ¶ Quaz pñia ē h. ista scia ē vtilis ad tria
scilz ad exercitiōes. ad obuiatiōes. et ad pñ
pñiaz disciplias. Pñia ps patz. qz illa scia ē vti
lis ad exercitiōes per quā facili^o possumus
argumētari de qlibz pposito. sz hāc methodū
sequētes vel hñtes q libet pposito facili^o ar
gumētari poterim^o. q ē vtilis ad exercitiō
nes. Scōa pñ pñ. qz illa scia ē vtilis ad obuiati
ones p quā n ex ēneis sz ex pñis possum^o ar
gumētari qd nobis nō videt vtr dici. h ē per
quā facili^o possum^o pñdicere pñi rñdēt. sed
ista methodus ē huiusmodi. qz. ¶ Tertia pars
patz duab^o rōib^o. Pñia ē h. illa methodus va
let ad scōz pñiam disciplinas q reddit nos po
tētes ad dubitādū de vtracqz parte pñdictionis
z ad facili^o speculādū qd sit verū z qd sit fal
sū. sz pñia method^o est huiusmodi. qz. Scōa rō
ista methodus ē vtilis ad pñia pñcipia q sūt cir
ca vnāquāqz disciplinā. q ē vtilis ad scōz pñi
losophiā disciplias. añs pñ. qz pñcipia vnuscu
iusqz discipline nō possūt pñari p aliqd illi^o sci
entie. sed solū pñatur p aliq pñia. sz h ē pñia

dyalectice. cum sit ingstitua vitatis ad oim me
thodoz pñcipia viā habēs. ¶ Scōa cōclu^o tan
git quoddā documētū ad docēdū qñ aliqba
bet pñecte hitū dyalectice. z ē istud. qñcūqz ali
qs habet oia nēcio regita ad dyalectice dispu
tādū pñecte habet hitū dyalectice. patz pñi
le. qz ista methodus simili^o habet sic rethoriz
ca z alie postreme practice scie. sed rethor nō
dicit eo qz sēp oimō pñadeat sed qz nihil omit
tit. idest ignorat de nēcio regita ad persuadē
dū. similiter medic^o nō dicit eo qz sēp sanat
sed qz nihil omittit dñs q sūt nēcia ad sanādū
ergo etiā simili^o ē d dyalectica. Ultra textū di
cit q exercitatio in pposito ē qdā pñpitudine
faciēdi sillos ex pbabilib^o. Sed obuiatio ē q
dā pñpitudine q facili^o possum^o obuiare po
sitioni respondētis per rōnes probabiles.

Conclusio Rñsalis. sils sub rōe for
mali pbabilitat^o est subie
ctū adeqz dyalectice. Patz pñ diffinitōne sub
iecti attributōis. z probat aliūde. qz illud d cu
ius partib^o pñcipys z passionib^o determinatur
in aliq scia videt esse subiectū pñcipali^o pñde
ratū in eadē. sed i hac scia determinat^o de pñci
pys silli dyalectici z de partib^o ei^o integralib^o. s.
de qñtuor pñdicat^o z de pñleumate z pñpōe dy
alectica. z d pñib^o subiectinis cuiusmodi sūt cō
sideratiōes pñs dñmian^o pñleumata qñtuor
pñdicatoz de passioib^o eiusdē silli sic qz pñcedat
ex pbabilib^o. z sic d alys. z sic sils sub rōe pro
babilitat^o est subiectū dyalectice.

Primo Dubitat^o. vtrū sils demonstrati
uus z litigiosus adiūicē dñant. ¶ Et videt qz n
quia vtracqz sit i materia speciali alicui^o sciētie
specialis. Respōdet^o premittēdo duas suppo
sitiōes. ¶ Pñia suppo est hec. duplex est dñmostra
tio. quedā est demonstratio qz est. et de illa non
est ad pñpositū. Alia est demonstratio pñpter
quid. qz iterū subdividit^o. quedam enī est ex pñ
mis veris et simpliciter notioribus. et illa tan
gitur per pñmā particulā diffinitionis sillogis
mi demonstratiui prius date in secūdo notabi
li. Alia est demonstratio pñpter quid que pro
cedit ex veris et necessarijs nō tamē procedit
ex pñmis et notiorib^o simpliciter. et illa tangi
tur per scōam pñiculaz predictē diffinitionis.
Secunda suppo. sillogism^o litigiosus ē triplex
scilicet peccās in materia tātū qui ex apparen
ter probabilib^o recte sillogizat. vt omnis sta
tua est naturalis. sed hercules est statua. ergo

*Scōa
pñia*

*Scōa
pñia
pñia*

Primus

hercules est naturalis. iste sillogismus procedit ex apparenter probabilibus. quia maior videtur esse probabilis per unum sillogismum peccatorem in forma scilicet per istum. omne es est naturale. statua est es. ergo statua est naturalis. verum tamen quod predictus sillogismus observat debitam formam sillogismi et procedit ex maiore apparere probabiliter. ideo etiam dicitur esse sillogismus peccatorum in materia et non in forma. Secundus est sillogismus peccatorum in forma tantum qui ex probabilibus apparere sillogizatur. ut omnis homo est animal. asinus est animal. ergo asinus est homo. promissum sunt probabile. cum sint necessarie. et ibi solus saluatur apparere forma sillogismi. ideo dicitur esse sillogismus peccatorum in forma. Tercius est sillogismus peccatorum in utroque qui ex apparere probabilibus sillogizatur. ut omnis homo est animal. nullum risibile est homo. ergo nullum risibile est animal. iste est apparere sillogismus. sed quod arguitur maiore negatio in prima figura: ideo peccat in forma. et minor est apparere probabilis per tales sillogismos peccatorem in forma. nullum accidens est homo. omne risibile est accidens. ergo nullum risibile est homo. Tunc dicitur ad dubium quod sillogismus litigiosus differt a sillogismo demonstratio. quod sillogismus demonstrativus semper procedit ex veris et recte sillogizatur. non autem litigiosus. ut patuit. Et ad rationem autem oppositam dicitur quod licet sillogismus litigiosus fiat in materia specialiter alicuius scientie specialis sicut et demonstrativus. capiendum materia contra se propter propositiones ex quibus constituitur sillogismus. non tamen capiendum materia specialiter scilicet pro quadam conditione premissarum sillogismi quod dicitur necessitas probabilis vel apparere probabilitas. Et si queratur quare non enumerat aristoteles sillogismum tetartum hic. sicut in perilechoz. Respondetur quod bicaristoteles dividit sillogismum ex parte materie. et quia sillogismus tetartus non determinat sibi aliquam certam materiam. sed quicquid sit ex necessariis. quicquid ex probabilibus. et quoad quod ex impossibilibus. ideo continetur sub dyalectico: sed in primo elechoz videtur sillogismum ex parte finis. et quia sillogismus dyalectici et tetartus non est idem finis: ideo ibidem ipsum distinguit a dyalectico.

Secundo Dubitatur. utrum in hoc libro sit determinandum de omnibus speciebus sillogismi. Et videtur quod sic. per aristotelem qui dicit. unum saliter autem dico de omnibus predictis speciebus sillogismi. In oppositum arguitur. quia in libro primo determinatur de sillogismo simpliciter. et in libro posteriorum de sillogismo demonstrativo. in libro autem elechoz de sillogismo litigioso. ergo respondetur. R. responde-

tur quod in hac methodo vult determinandum de omnibus speciebus sillogismi. sed principaliter de sillogismo dyalectico. de alijs autem minus principaliter. et pro quanto subiaceret sub proposito. Et si ultra obijciatur. quod scientia videtur esse difficilius et subtilius. ergo insufficienter videtur dicere quod nullo consideratorum in hac methodo assignavit rationem subtile. potest dici quod in hac scientia cum sit communis interdit solus pro ad utramque partem contradictionis tractare. ideo posset dici quod per rationem subtile intelligit rationem factam ad aliquod propositum alteram partem contradictionis determinate complectens. hic autem interdit de sillogismo dyalectico quod se extendit ad utramque partem contradictionis. ideo dicitur quod figuratim vult pertransire. et nullam subtilem rationem vult de illis assignare.

Tertio Dubitatur. utrum dyalectice scientie tantum sint tres fines. scilicet exercitatio. obuiatio. et disciplina secundum philosophiam. Et videtur quod sint pauciores. quod unus rei tantum est unus finis. Respondetur per unam distinctionem. et duo dicta. Distinctio est hec. dyalectice duplex est finis. scilicet intrinsecus qui est perfecta cognitio sillogismi dyalectici quantum ad principia et passionem eius. Alius est finis extrinsecus. qui est quidam usus argumentationis dyalectice quem habemus ex applicatione eius ad diversas scientias. Primum dictum. dyalectice est unus finis intrinsecus. patet. quia cuiuslibet scientie est tantum unus finis principalis et ultimus. et ille est finis intrinsecus. ergo respondetur. Secundum dictum. dyalectice tamen sunt tres fines extrinseci prius enumerati. patet. quod ad scienciam habendam ad quam finaliter tanquam ad finem extrinsecum ordinatur dyalectica principaliter tria reguntur. primo regitur vehementer et fortis retentio vel memoria. et hoc tangit cum dicitur ad exercitacionem. quod exercitatio est causa memorie et ad scientiam accendendam requiritur errorum extirpatio. quod fit per obuiationes. 3. regitur veritatis investigatio. ideo subdit ad secundam philosophie disciplinas et isti tres fines ad iulicem sibi ordinantur quod exercitatio prior est obuiatio. et obuiatio prior est quam ille est ad secundam philosophie disciplinas. Et per hoc per

Ad rationes responsio ad dubium. Ante oppositum. Ad primam negatur ans cum probatione. quod dyalectica non dicitur ideo dyalectica quod acquiritur per sillogismum dyalecticum. sed quod est subiectum est sillogismus dyalecticus. Ad secundam patuit solutio in per notabili. Ad tertiam dicitur quod methaphisica et dyalectica bene conveniunt in subiecto quantum ad applicationem. eo quod subiectum utriusque

Dyalectice

Thopicozum

est unicuique scie applicabile. sz nō ueniūt in eadē rōe formali subiectiua. Et h̄ de q̄one.

Meritur Utrū tātū sint q̄ttuor p̄dicata Et videt q̄ nō. qz q̄nq̄ sunt p̄dicabilia. ḡ quiq̄ sūt p̄dicata. tenet dīa. qz oē p̄dicabile est p̄dicatū. Et sic. spēs ē p̄dicatū. ḡ sunt plura q̄ q̄ttuor. aūs pz. qz spēs p̄dicat in p̄pōne termiabili p̄ artē dyaleticam. Et tertio sic. tātū sūt tria p̄dicata. scz. p̄p̄ius. gen^o. z accidēs. ḡ nō sūt q̄ttuor. aūs patz p̄ p̄hi losophū dicētē q̄ omnis p̄p̄o z oē p̄bleuma aut ē gen^o. aut p̄p̄iū. aut accīis. In opposi-
tū tamē est aristoteles.

Primo Sciendū q̄ p̄ declaratiōe fmi noz ponit vna distinctio. z vnū dictū. Distinctio ē hec. p̄dicatū capit duplī. vno mō p̄rie in tērtionalit̄ adiectiue z p̄cipialiter. z sic p̄dicabile z p̄dicatū n̄ differūt nisi p̄ncas actū z aptitudinē. sic amabile z amātū. Alio^o p̄r capī scōe itērtionalit̄ z noialiter. z tūc sic diffiniē p̄dicatū dyaleticū ē qd aptū natū est p̄dicari de aliq̄ in p̄pōe dyaletica termiabili p̄ artē dyaleticā nō reducibilē ad aliq̄d p̄i^o eo fm easdē cōsideratiōes. Dicū ē istud. ex p̄dicta diffiniētiōe p̄nt elici tres p̄ditōes nēcio regsite ad hoc q̄ aliq̄d sit p̄dicatū. Prima ē q̄ tale sit natū p̄dicari de aliq̄. rōe cui^o nullū indiuiduū est p̄dicatū. Scōa p̄dō ē. q̄ p̄p̄o i q̄ p̄dicat tale p̄dicatū de suo directo z imediato subicibili sit fmiabilis p̄ artē dyaleticā. illa ei p̄p̄o dicit fmiabilis p̄ artē dyaleticā q̄ p̄t esse p̄ns alie^o dīe dyaletice. h̄ ē q̄ p̄t p̄bari p̄ aliquē locum dyaleticū. Tertia p̄dō ē. q̄ tale p̄dicatū nō sit reducibile ad aliq̄d p̄i^o eo scōz easdē cōsideratiōes. z h̄ addit p̄pter ānexa p̄dicatoz q̄ non sūt p̄dicata. Ex hac p̄dōe iserūt tria. p̄ falsitas opinionis dītiū q̄ ad p̄pōnē dyaleticā fmiabilē p̄ artē dyaleticā regrit q̄ subiectū z p̄dicatū sint termi cōes. eo q̄ singlaria fliquenda sūt ab arte. qd solū vez ē quātū ad numez. p̄pōnū et nō quātū ad p̄dicata substātiaia v̄ficabilia d̄ ip̄is. idīduia. z^o segt p̄tra eosdē q̄ species ē p̄dicatū dyaleticū. qz p̄p̄o i q̄ p̄dicat species d̄ suo directo z imediato subicibili p̄t termiari p̄ aliquē locū dyaleticū. z^o segt q̄ ḡnālī q̄libz dīa siue ḡnica siue specifica ē p̄dicatum dyaleticū. pz ex itērtiōe p̄hi dīti q̄ dīa substātiaia sub ḡne ordināda ē. iō ista duo p̄dicata

q̄ sunt spēs z differētia p̄inēt sub ḡne. nec. fa-
ciūt p̄dicatū ab eo distinctū.

Secundo Sciendū ē q̄ scōs tractat^o cōtinet q̄ttuor p̄tes. in q̄z p̄ria itēdit sex p̄eloes. Quaz p̄ria ē h̄. p̄rimū cōsiderādū ē ex q̄b^o. f. p̄cipiys dplex/ vel icōplex/ ē p̄ns method^o z si supserim^o. i. cognouerim^o ex q̄b^o est ista methodus p̄nter erit dicēdū ad q̄t valet z ad q̄. z ex q̄b^o sūt ōfones. i. argumētatiōes. z de q̄b^o sūt silli. z q̄ mō his abūdām^o. q̄bus p̄tractat sufficiēter hēbim^o. p̄positū declaratū. Et p̄^o. p̄bleumata de q̄b^o silli dyaletici z ōfones. i. p̄pōes dyaletice ex q̄b^o sūt silli dyaletici sūt eadē z numero eq̄lia. Tertia^o tāgit numerū p̄dicatoz. z ē h̄. ois p̄p̄o aut p̄p̄iū aut accīdēs aut gen^o aut diffiō idicat. Et subdit q̄ dīa sub ḡne ordināda ē. Quarta^o tāgit dīones p̄p̄iū. z ē h̄. qdā ē p̄p̄iū qd significat qd qd ē esse rei. et illud vocat termin^o. Aliud ē p̄p̄iū qd nō significat qd qd ē esse rei. et illi nō est nō mē ipositū sz vocet noie sui dīs. f. p̄p̄iū. Ex q̄ isert ex dīci^o esse māifestū q̄ q̄ttuor sūt p̄dicata. scz termin^o. i. diffinitō. p̄p̄iū. gen^o z accīis. Quinta^o rēouet qdā dubiū. qz possit aliq̄s credere q̄ aliq̄d illoz p̄dicatoz esset dplexū. h̄ rēouet dicēs. nēo aut opinet nos dicere q̄ vnū qd q̄boz p̄dicatoz p̄ se dīciū sit. p̄p̄o vel p̄bleuma. sz ex his sūt p̄bleumata z p̄pōes. Sexta^o poit differētiā iter p̄pōnē dyaleticā z p̄bleuma dyaleticū. qz p̄p̄o dyaletica solū q̄rit vnā p̄tē dīctōnis. vt dicēdo putas ne aial gressibile bipes sit diffinitō hoīs. z putas ne aial sit gen^o hoīs. Sz p̄bleuma dyaleticū q̄rit vrāq̄ p̄tē dīctōnis. vt vtrū putas ne aial gressibile bipes sit diffinitō hoīs. vel nō. z ex h̄ isert q̄ p̄bleumata et p̄pōes dyaletice sūt eq̄lia nūero. qz ois p̄p̄o sit p̄bleuma z es trāsupro mō itērtogādī. Cōscq̄nter i scōa p̄te dēfmiat d̄ q̄ttuor p̄dicatū diffiniētiē. z p̄tinet 4. p̄telas. i. q̄z p̄ria dēfmiat d̄ p̄dicato scilz d̄ diffiniētiōe tāgēdo duas p̄eloes. Et p̄ria ē hec Termin^o. i. diffinitō ē ōfō qd ē esse rei significās. Et subdit bītudinē diffiniētiōis ad diffiniētiū dicēs q̄ aliq̄n assignat ōfō p̄ noie z ōfō p̄o ōfōne. qz possibile ē qdā eoz q̄ significat p̄oza tiōnē termiari. i. diffiniri. Ex q̄ eludit esse māifestū q̄ illi q̄ vtrū vno solo noie z diffiniētiōe nē b̄n diffiniūt. eo q̄ ois diffinitō ē ōfō. Et z^o p̄idē z diuersū ē diffinitiuū. i. ānexū diffiōnis vt vtrū bonū sit idē q̄ hōc sūt. q̄ vtrū sēsus z dī

predicatu

predicatu

predicatu

terminabile

singulare

differētia

propos

predicatu

propos

propos

termin

ofo

diffinitio

Primum

sciplina sint idē vel diuersa. Probat² o^o duab⁹ rōnib⁹. P¹ia ē h. q² p¹idē et diuersū fit pluria attritō et maxim⁹ labor circa assignatōnē diffinitōnū. g¹ idē et diuersū sūt ānērū diffionis. 2^a rō. q² illud ē ānērū diffionis q² terminat p¹can dē methodū sic ipsa diffinitō. s³ ipsa p¹blemata de idē et diuerso sūt huiusmodi. g¹ rē. mior p¹ba⁹. q² si p¹bauerim⁹ aliq¹ n⁹ esse eadē sufficien ter p¹bauim⁹ q² vnū n⁹ ē diffinitio alteri⁹. sed n⁹ ē. nō ei ad cōstitutēdū diffionē sufficit cōsidere q² h⁹ ē idē illi. q² si aliq¹ sint eadē nō o³ diffiones eaz⁹ esse eadē. ¶ In scōa p¹icla determinat de p¹po nēdo duas cōclusiōes. p¹ia tāgit diffini tiōnē p¹prop¹ū q² est h. p¹prop¹ū ē q² nō indicat q² ē esse rei. soli aut⁹ test⁹ et p¹dicat⁹ de re. vt esse grā maticē susceptibile ē. p¹prop¹ū hoīs. q² si hō ē. tūc grāmaticē susceptibile ē. et si grāmaticē susce/ p¹tribile ē. etiā hō ē. q² aut⁹ p¹prop¹ū p¹ueiat soli p¹z. q² nihil eoz⁹ q² alteri i¹sūt ē. p¹prop¹ū. g¹ signū est q² p¹prop¹ū soli test⁹. aūis patet q² dormire nō ē. p¹prop¹ū um hoī eo q² alteri test⁹. nō enī necē ē q² q² d⁹ dor mit ē hōi nē. ¶ Tertia cōcludit q² soli test⁹ p¹ali q² tēp⁹ forte vocabit⁹ p¹prop¹ū. sed tū nō o³ voca ri. p¹prop¹ū simpl¹. sed p¹prop¹ū q² n⁹. vel p¹prop¹ū ad a/ ligd. vt q² n⁹ aliq¹ ē a dextris. tūc esse a dextris ē sibi p¹prop¹ū q² n⁹. sic esse bipedē ē p¹prop¹ū hoīs ad aliqd. s³ in ordine ad equū et canem.

Tertio Sciēdū ē q² circa hūc textū inci dūt qnq⁹ difficultates. ¶ P¹ima est. q² ē ānērū. R¹ndet q² ānērū ē p¹dicatū min⁹ p¹ricipale p¹dicato cui ānērū forte i¹miabi le p¹cas dē cōsideratiōes q² et p¹ricipale p¹dicatū. ¶ Scōa difficultas. vtrū differētia sit ānērū gener¹. vel sit p¹dicatū. R¹ndet p¹ vnā disti/ ctionē. et duo dicta. Distictō ē h. duplex ē d¹ra q² dā ē g¹nica. alia ē specifica. P¹rimū dictū. nul la d¹ra ē p¹dicatū. cū q²libz d¹ra sit reducibil¹ ad aliqd p¹ca. 2^m dictū. q²libz d¹ra ē ānērū alicui i¹us p¹dicatū. vt d¹ra g¹nica ē ānērū hui⁹ p¹dicatū q² ē gen⁹. et d¹ra specifica ē ānērū speciei. ¶ 3^a difficultas. vtrū spēs sit p¹dicatū vel ānērū p¹ p¹z. R¹ndet p¹ duo dicta. P¹rimū ē. spēs nō est ānērū p¹z. q² p¹prop¹ū ē posteri⁹ speciei. Ex q² se g¹tur q² idē p¹prop¹ū nō ē ānērū p¹z. q² idē p¹po aut⁹ ē spēs. aut⁹ p¹prop¹ū. s³ nec spēs nec p¹prop¹ū est ānērū p¹z. g¹ rē. et ex illo seq¹ q² p¹prop¹ū nullū habet ānērū. 2^m dictū. spēs ē p¹dicatū sub ge nere cōtētū. patz. q² sibi p¹ueit diffinitō p¹dicatū superi⁹ data. ¶ Quarta difficultas. quot modis differūt p¹positio dyaletica. et p¹bleuma. R¹ndet

detur q² ex textu duplex potest elici differen/ tia. P¹ia. q² p¹prop¹ū dyaletica p¹supponit ibe/ rentiā p¹dicatū ad subiectū et querit cōsensum respōdētis. p¹bleuma vero si p¹suppo/ nit talē inherētiā. Scōa differētia. quia p¹prop¹ū dyaletica solū querit alterā partē cōtradictō/ nis. p¹bleuma vō querit vtrāq⁹ partē. ¶ Qui ta difficultas. quot sūt modi p¹prop¹ū. Respōde/ tur q² ex textu tres modi possūt elici. quia q² dā est p¹prop¹ū ad aliqd. vt esse bipedē. q² p¹ tanto dicitur p¹prop¹ū ad aliqd q² ē p¹prop¹ū re/ spectu hominis cōparatū ad quadrupedia. Et similiter esse grāmaticū dicitur p¹prop¹ū ad a/ liquid videlz per respectū ad alios nō habent/ tes grāmaticā. et sub hoc modo cōprehēdun/ tur duop¹rimi modia porphirio assignati. Ali/ ud ē p¹prop¹ū quando. scilicet quod cōuenit ali/ cui p¹ro aliquo tēpore. vt canescere cōuenit ho/ mini in senectute. vel dormire quādoq⁹ cōue/ nit homini. nō tamē necessario et cōuertibili/ ter. Aliud est p¹prop¹ū simpl¹ quod necessario cōuertibiliter et accidentaliter cōuenit alicui.

Conclusio Respōsalis. tātū sūt quat/ tuor p¹dicata. Probat aristot. inductione et sil/ logismo iductione sic. oīs p¹po aut oē p¹bleu/ ma. aut ē ex diffinitōne. aut ex g¹nē. aut ex p¹pro/ prio. aut ex accidēte. ergo tātū sūt q²tuor p¹re/ dicata. Sillogismo sic. quia omne quod p¹re/ dicatur aut p¹dicatur cōuersim. aut nō cōuer/ sim. si cōuersim: h⁹ ē dupliciter. vel indicat q² est rei et sic ē diffio. vel nō idicat quid ē rei. et sic ē p¹prop¹ū. Si autē p¹dicetur nō cōuersim. hoc est dupliciter. quia vel p¹dicat⁹ ē essentialit¹ ita q² ponatur in diffinitione ei⁹ de quo p¹dicatur. et sic est genus et differentia. eo q² diffinitō ex genere et differentia est. vel p¹dicatur acci/ dentaliter ita q² nō ponat⁹ in diffinitione eius de quo p¹dicatur. et sic est accidens.

Primo Dubitatur. vtrū idē et diuersū g¹nē sit ānērū gener¹. ¶ Pro so/ lutiōe supponit q² in tertia p¹icula determinat aristoteles de terti⁹ p¹dicato quod est gen⁹. po/ nēdo duas cōclusiōes. ¶ P¹ia tangit diffinitio nē g¹nēis q² ē hec. Gen⁹ est q² de plurib⁹ spēs d¹ra/ tibus in eo q² q² d⁹ p¹dicat⁹. vltimā particula p¹robat aristoteles. q² illud p¹dicatur in quid quod p¹uenienter respōdet ad interrogatōnē factā per quid. sed gen⁹ est huiusmodi. g¹ rē. mior patz. quia aliquis interrogat⁹ quid est bō:

p¹prop¹ū

p¹prop¹ū

p¹ble-

Genus

Thopicozum

cōuenienter respōdebit q̄ est aīmal. ¶ **Secūda** cōclusio. idē et diuersū gñe c̄ generale. id est annexū gñis. Patet. q̄z problemata de eodē et diuerso gñe terminant per eadē methōdū sicut problemata de gñe. q̄ est annexū generis. aīo patz. q̄z disputātes quonīaz aīal est gen^{us} hominis et bonis disputātes erim^{us} quonīā ista sunt sub eodē gñe. Similiter si ostēderim^{us} q̄ aīal sit gen^{us} hoīs et nō est gen^{us} lapidis ostēdes erim^{us} quonīā nō sunt sub eodē genere. ¶ **Cōsequēter** in q̄rta particula determinat de quarto p̄dicato qd̄ ē accidēs ponēdo q̄rtuor cōclusiones. ¶ **Prima** tangit vnā diffinitio nē accidētis. que ē h̄. Accidēs est qd̄ nihil hoīz est neq̄ species nec differētia neq̄ propriū neq̄ gen^{us}. inest aut̄ rei. id est subiecto. ¶ **Scda** cōclusio tangit scdaz diffinitio nē accidētis q̄ est bec. Accidēs est qd̄ contingit vni et eidē inesse et nō inesse. vt sedere aliquādo inest alicui. et aliquādo nō inest eidē. ¶ **Tertia** cōclusio tāgit differentia inter istas duas diffinitiones. et ē bec. quia scda ē melior q̄ prima. eo q̄ secunda per se finita est ad cognoscēdū. s̄z ad cognoscēdū primā. oportet scire qd̄ sit gen^{us} quid diffinitio et quid sit propriū. ¶ **Quarta** cōclusio ē bec cōparationes scdm̄ magl et minus facit sunt annexū accidētis. vt vtrū pulchrū et bonū. vel quod magis expedit sit magis eligēdū. et vtz vita que est scdaz virtutē sit suauior illa q̄ ē fm̄ frugalitatē. i. illa vita que ē scdm̄ delectatiōes sensibiles sicut posuit epicuri^{us} et sui seq̄ces. vt recitat aristō. p̄ ethicorū. Hanc cōclusionē probat aristō. quia in oib^{us} accidētib^{us} potest fieri q̄ sitio secūdū magis et min^{us} ergo cōparatio secūdū magis et min^{us} est annexū accidentis. ¶ **Ex** his ifert q̄ propriū quādo et propriū ad aliqd̄ non sūt simplr̄ p̄pziū sed cōtinēt sub accēte.

Secundo Dubitatur. vtrū alia p̄dicata a diffinitione sint ānexuz diffinitionis. ¶ **Pro** solutione supponit q̄ aristoteles in tertia parte reducit oīa p̄dicata ad diffinitionē. et intēdit sex cōclusiones. ¶ **Prīa** ē bec. gen^{us} propriū et accidēs sūt quodā mō diffinitiuā et annexa diffinitionis. patet. q̄z si ostēdam^{us} aliquid nō soli inesse sicut gen^{us}. per h̄ ostēdem^{us} q̄ tale p̄dicatū nō ē diffinitio. et si ostēdam^{us} q̄ tale p̄dicatū inest accidētāliter et n̄ p̄ se in eo qd̄ est sicut p̄pziū et accidēs: similidēmus q̄ nō inest vt diffinitio. ¶ **Scda** cōclusio. nō omniū p̄dicatoz est vna certa me

thodus. Patet. quia dato q̄ ipsorū esset vna certa methodus tamē nō esset eā facile inuenire. et dato q̄ inuenirem^{us} tamē ad huc esset incerta et raro vtilis ad propositū negociū. ¶ **Tertia** cōclusio. data prop̄a methodo de vtroq̄ istoz de q̄rtuor p̄dicatoz facile erit cognoscere vnū qd̄q̄ ipsorū. ¶ **Quarta** cōclusio. idē dicit̄ tripl̄ scz numero specie et gñe. Eadē numero sūt q̄z noīa sunt plura. res vero vna. vt tunica. et vestis. Eadē specie sūt illa que cū sint plura sunt plura in differētia scdm̄ speciem. vt hō est alteri hōi. idē in specie. et equus eū. Etia eadē specie sunt illa quecūq̄ sub eadē specie continentur Et similiter eadē gñe sunt illa q̄cūq̄ sub eodē genere cōtinentur. vt hō. et equus. ¶ **Quinta** cōclusio tangit solutionē cuiusdā dubij. nam due aque descendentes ab eodē fonte vidētur habere aliquā differētia propter differētia oppositas p̄dictis idētitarib^{us} eo q̄ due aque eiusdē fōris plus pueniūt q̄ specie. quia plus pueniūt q̄ due aq̄ diuersoz fontū que tñ sūt eiusdē speciei. et tamē plures aq̄ eiusdē fōris differūt numero. ergo inter idētitatē numerale et specificā est vna idētitas media. Respondet aristō. q̄ si inter duas aquas eiusdē fōris sit maior idētitas q̄ inter duas aquas diuersorū fontū illa tamē idētitas nō est essētiālis. s̄z accidētālis eo q̄ vna ē validior clarior et lenior altera. nā omnis aqua eadez specie dicitur. Ex quo cōcludit q̄ illa q̄ sunt eadem numero sunt maxie et indubitāter eadē. ¶ **Sexta** cōclusio. idē numero dicit̄ quadrupliciter. scz idē numero noīe. quod diffinitū ē sup̄a. vt tunica et vestis. idē numero diffinitione. vt aīal gres sibile bipes: et hō. Tercio dicit̄ idē numero p̄pziū. vt discipline susceptibile: ē idē hōi. et qd̄ natura surrū fert: ē idē igni. Quarto mō dicit̄ idē numero accidēte. vt sedere et musicū. sūt idē socrati. et hoc vltimū mēbruz scz q̄ accēs et subiectū sūt eadē numero. probat aristō. signo sic. quia quādo volum^{us} vocari aliquē ad nos inbem^{us} vocari noīe accidētis. vt disputāte. vel sedēte: opinātes idē secūdū nomē et fm̄ accidēs significari. ergo signū est q̄ accidēs et subiectū sunt eadē numero.

Tercio Dubitatur. vtrū diffinitio sit reponibilis in aliquo p̄dicamētoz. ¶ **Pro** solutione supponitur q̄ in quarta parte intēdit quattuor cōclusiones. ¶ **Quap̄** p̄ia ē bec. tātuz sūt quattuor p̄dicata. quā pbat sicut dictū

Primus

est in conclusioe ratiua ad q̄sitū. ¶ Scōda 2^a de
cē sūt p̄dicamēta. scz qd. q̄le. quātū. ad aliqd.
vbi. quando. sitū esse. habere. facere. pati. ¶ 3^a
conclusio. sēper accidēs gen^o propriū 2ª diffinitio
sūt in aliq̄ istoz p̄dicamētoz. patz. qz oēs p̄
pōes q̄ sūt ex his p̄dicatū significāt aut qd. aut
q̄le. 2^a. ¶ 4^a 2^a cū n̄ sint nisi. 4. p̄dicata 2^a dē p̄
dicamēta: o3 vnū illoz i p̄lib^o p̄dicamētū ipe
riri. et b̄ pōt esse vey de gñe. qz illud qd signi
ficat qd ē sicut gen^o q̄nq̄ significat subz 2^a q̄n
q̄ quantitatē. 2^a q̄nq̄ aliqd alioz p̄dicamen
toz. vt si dicat bō ē aial. p̄dicatū hui^o p̄pōnis
dic qd est. id est est gen^o respectu subz 2ª signifi
cat subz. ideo illud p̄dicatū qd ē aial reponit
in p̄dicamēto sube. sed si aliq̄ dixerit q̄ albe
do ē color: qd dicit. 2^a quale significat. b̄ est p̄
dicatū illi^o p̄pōnis ē gen^o subz. 2^a est de p̄dica
mēto q̄litatū. similiter si q̄s dixerit q̄ magnitu
do cubitalis ē magnitudo: qd dicit. 2^a quātū si
gnificat. eo q̄ p̄dicatū ē gen^o respectu subz. et
reponit in p̄dicamēto quātitatū. et sic exem
plificatū ē quō gen^o iuenit in trib^o p̄dicamētū:
ita posset exemplificari de alijs. Ex q̄b^o cōcludit
aristo. epilogādo q̄ illa de q̄b^o fuit disputatio
nes dyalectice 2^a ex q̄b^o fiunt illi dyalectici sunt
hec. 2^a tāta ¶ Ex istis dicit ad dubiū q̄ diffini^o
n̄ scōz se totā s3 scōz suas partes reponit i p̄di
camēto ¶ Pro declaratiōe dubij p̄cedēt dicit
tur vltra textū q̄ ad b̄ q̄ aliqd sit. p̄prie predi
catū aut ānexū tria regunt. 1° p̄rio q̄ sibi ope
tat p̄prie modus p̄dicādi. et suo ānexo opetat
ex p̄nti. 2° q̄ habeat per se p̄prias cōsideratō
nes per quas possint cōstitui 2ª destrui p̄bleu
mata de ipso. et illas habeat ānexū ex p̄sequē
ti. Tercio. q̄ tale p̄dicatū hēat p̄ se habitudi
nes. et ānexū non. nisi ex cōsequēti. mō cōstat
q̄ p̄dicatū accidēs gñis aut p̄prie hūt s3 se
p̄prie modū p̄dicādi. p̄prias cōsideratiōes et
habitudines locales. ideo n̄ merētur dici an
xū diffinitiois. sed qz p̄ easdē cōsideratiōes cō
munes p̄struūt 2ª destruūt. p̄bleumata d̄ illis
sic de diffinitioe: p̄tāto reducūt ad diffinōē.

Ad rationes

Queritur Utrū diffini
tio p̄pōis dya
lectice sit sufficiens. ¶ Et videt
q̄ nō. qz nihil qd interrogat est
interrogatio. s3 p̄pō dyalectica
interrogat. gñō est interrogatō

¶ Scōdo sic. diffinitio p̄pōis dyalectice ē nūga
toria. ergo est insufficiens. añs p3. qz p̄babile et
diffinitio p̄babilis ponūt sine cōiunctōe media
¶ Tercio sic. nihil qd videt oib^o est interroga
bile. sed aliq̄ p̄pō dyalectica videt oibus. gñā
q̄ n̄ ē interrogabilis. 2^a p̄pōis male d̄r q̄ p̄posi
tio dyalectica ē interrogatō. ¶ In oppo^m n̄ ē ap.

Primo Sciendū ē q̄ pro declaratione
termioz ponūt tres distinctiōes
1^a p̄ia est b̄. interrogatio capīt duplī. vno^o vt est
interrogatō actio. Alio^o vt est rei interrogate
passio. et istis duob^o modis nō capīt hic. Alio^o
capīt interrogatio p̄ p̄pōe interrogata. 2^a sic ca
pitur hic. ¶ Scōda distinctio. p̄babile capīt ou
pliciter. vno mō put p̄babilitas ē ratō forma
lis illi dyalectici distincta 2^a ra necessitatē 2^a pro
babilitatē 2^a demonstrabilitatē. et sic nō capīt i
diffinitioe p̄pōis dyalectice. Alio mō capitur
gnaliter. put p̄babile id ē q̄ apparet. 2^a sic
ē magis cōe q̄ p̄babile p̄rio victū. et sic ca
pit hic p̄babile. Tercia distinctio. aliqd pōt vi
deri oibus duplī. vno^o vere 2^a certitudinaliter
et sic illud qd videt oib^o nō ē dubitabile. Alio
mō dubitative 2^a apparet. 2^a sic capīt hic.

Secundo Sciendū ē q̄ in b̄ 2^a capitur
lo definit aristo. de p̄tib^o in
tegralib^o et p̄p̄is illi dyalectici. Et d̄r tres
partes. In quaz p̄ia definit de p̄pōe dya
lectica. 2^a p̄rinet q̄nq̄ conclusiōes. ¶ 1^a p̄ia tāgit i
tētū. et ē hec. dicēdū est q̄ mō sumem^o. i. ab un
dabim^o in illis dyalectici. et per q̄ facile pote
rim^o abū dare p̄rio tū declarabit quid sit p̄pō
dyalectica. et qd sit. p̄bleuma dyalectici. ¶ Se
cūda 2^a nō ois p̄pō nec oīne p̄bleuma ē dya
lectici. patz. qz null^o qui mētē habet ponet illud
p̄bleuma esse dyalectici qd nulli videt. i. qd ē
manifeste falsū. vel qd oib^o aut plurib^o est ma
nifestū. 2^a talia nullā penit^o habet dubitatōē.
¶ Tercia 2^a tangit diffinitōē p̄pōis dyalecti
ce. 2^a est hec. p̄pō dyalectica ē interrogatio p̄
babilis aut oib^o aut plurib^o aut sapiētib^o 2ª his
vel oib^o vel plurib^o vel maxie not^o nō ē c̄nea.
hanc vltimā p̄ticulā scz q̄ p̄pō dyalectica n̄ sit
c̄nea probat aristo. quia dyalectic^o poit illā p̄
positionē q̄ videt sapiētib^o nisi sit d̄ria opioni
bus multozū. gñ signū ē q̄ p̄pō dyalectica nō
ē c̄nea. ¶ Quarta 2ª tāgit cōiōē p̄pōis dya
lectice i tria gñā. nā qdā sūt p̄pōes dya^o eo q̄ sūt
siles p̄babilib^o. alie sūt dya^o eo q̄ sūt d̄rie p̄
babilib^o. sunt tū p̄se scōz p̄dictionē. Uocat

Thopicozum

autē ppō ōria fm dīctōnē pteſa q̄ ē de p̄di-
cato p̄trario ⁊ mō enūciādī dīctio? vt iſte ſor-
tes ē alb⁹. ſor. n̄ eſt niger. Alie ſūt dya^c q̄ ſunt
opiones ſcōz vñāquāq̄ artē iūetā. Primū mē-
brū declarat p̄ duo exēpla. quoz primū ē. ſi ſit
p̄babile cōtrarioz eſſe eādē diſciplinā. ⁊ etiā
erit p̄babile cōtrarioz eē eūdē ſēſū. ⁊^m ex^m. ſi
ſit p̄babile grāmāticā eē vñā numero. ē ē p̄-
babile muſicā eē vñā nūero. ⁊ ſi ſit p̄babile eſ-
ſe plures grāmāticas: ē erit p̄babile eē p̄les
muſicas. De 2° mēbro dat duo exēpla. p̄mū ē
dīdicatū d̄rys ⁊ mō enūciādī cōtradictio? vt ſi
ſit p̄babile q̄ amic⁹ oz bñfacere. erit ē p̄babi-
le q̄ amic⁹ nō oz malefacere. q̄ amic⁹ bñface-
re. ⁊ amic⁹ malefacere p̄trariā. ⁊^m exēplū ē dī-
ſubis p̄trari⁹ ⁊ mō enūciādī p̄tradictorio. vt
ſi ſit p̄babile q̄ amic⁹ oz bñfacere. ē erit p̄ba-
bile q̄ iimic⁹ n̄ oz bñfacere. q̄ amic⁹ bñfacere
⁊ iimic⁹ bñfacere p̄trariā. Et ſubdit q̄ ē q̄d-
dā p̄babile i pabola cui⁹ ſcilz ſubm̄ ē p̄trari⁹
ſubō p̄babilis. et p̄dicatū p̄dicato copla manē-
te eadē. vt ſi ſit p̄babile q̄ amic⁹ oz bñfacere:
etiā erit p̄babile q̄ iimic⁹ oz malefacere. Cō-
ſequēter r̄p̄etit tertiū mēbrū p̄dicte ppōis dy-
aleticē. palā autē ē qm̄ q̄cūq̄ opiones ſcōm ar-
tes ſūt ppōes dya^c. p̄z. q̄z dyaletic⁹ ponit ea q̄
vidēt eis q̄ p̄bati ſūt ⁊ expti in ſua arte. vt i ge-
ometria illa q̄ vidēt ei⁹ ē geometer. et i medi-

Tertio Sciēdū q̄ circa hūc textū icidit
vna difficultas. vtrū aliq̄ ppō necia vel ipossi-
bilis ſit dyaletica. R̄ndet p̄ vñā diſtictōnē et
vñā ſuppōnē. Suppō ē hec. iſta tria ſc̄z dya-
leticū. probabile ⁊ op̄abile ſūt idē. Diſtictō ē h̄.
ppō dyaletica pōt capi dupl̄. vno? gñalī p̄o-
oī ppōne cui pōt aliq̄ intellect⁹ aſſētire cū for-
midine ſui oppoſiti. i. dubitando de vitare ſui
oppoſiti. ⁊ ſic oīs ppō ē dyaletica. p̄ter ppōnē
p̄ ſe notā ⁊ ei⁹ oppoſitā. Alio? capi⁹ ſpecialr̄ p̄
propōne dubitabili cōrigēti cui⁹ oppoſitū ē p̄-
babile intellectui. ⁊ ſic nulla ppō p̄ ſe nō eſt dya-
letica. ſimilr̄ nulla propō necia aut ip̄ſibilis
eſt. dyaletica. ſz oīs propō dyaletica ē p̄rigens
n̄ tamē oīs propō p̄rigēs ē dyaletica. q̄z quedā
ſūt propōes p̄rigētes q̄ ſūt ſiſes p̄ ſe notl. ideo

Concluſio tales nō ſūt dyaletice:
Reſpōſalis. Diſinitō dya-
letice ppōnis ē ſufficiēs. q̄ ſic debet expōi. p̄o-
poſitio dyaletica ē p̄poſitio iſterrogatīa n̄ c̄x-
nea p̄robabilis. id eſt app̄arēs oīb⁹ vel plurib⁹

vel ſapiētib⁹. et iſte p̄ticle ponit p̄pter mul-
titudinē propōnū dyaleticaz. 2° p̄z ex dīctis.

Primo Dubitat. vtrū diſinitō p̄bleu-
matl ſit ſufficiēs. ¶ Pro ſolutō-
ne ſuppōit. q̄ i ſcōa parte hui⁹ capli d̄termiat
ariſt. de problemate dya^c ⁊ itēdit q̄ttuoz cō-
cluſiōes. ¶ Quaz p̄ria tāgit diſſionē p̄bleu-
tis. q̄ ē h̄. p̄bleuā dyaleticū ē ſpecula^r p̄cedēs
ad electionē vl fugā. vl ad vitatē ⁊ ſciētīā. aut
vt ipſū admiculās aut aliqd huiusmodi aliud.
¶ Scōa 2° tāgit primā dionē probleuātū q̄ ē
h̄. probleuātū q̄dā ſūt de qb⁹ neutro opina-
mur. ⁊ q̄dā ſūt d̄ qb⁹ p̄les. i. vulgares p̄trariā
ſapiētib⁹ ⁊ ſapiētes p̄lib⁹. ⁊ q̄dā ſūt de qb⁹ ſapi-
entes p̄trariā ſapiētib⁹ ⁊ p̄les p̄lib⁹. ⁊ de his
ponit alber⁹ exēplū. de p̄. vtrū mūdus ſit eter-
nus. aut vt p̄ alia ſint paria vel iparia. d̄ ſcōo
poit. vt vt p̄ dyaletica ſit melior arte ſutoria. d̄
iſto ōriā p̄les ſapiētib⁹. exēplū de 3°. vt vt p̄ q̄
libet ſtella fixa viſibilis a nob̄ ſit maior rō ſra.
de q̄ p̄trariātur ſapiētes p̄lib⁹. exēplū de q̄rto
vt vt p̄ ars pelliparia ſit melior arte ſutō. de q̄
p̄les cōtrariā in ſe. de q̄nto. vt vt p̄ quiditas
gñis ſit formalr̄ ex naſa rei diſticta a d̄ſia vel
ſpē. de q̄ ſapiētes iter ſe p̄trariā. ¶ Tertia cō-
cluſio tāgit ſcōaz dionē p̄bleuātū. nā q̄dā ſūt
p̄p̄t electionē ⁊ fugā. vt vtrū voluptas ſit eli-
gēda vel nō. q̄dā ſūt p̄p̄t ſc̄re tātū. vt vtrū
mūdus ſit etern⁹ vel nō. Alia ſūt q̄ volum⁹ nō
p̄p̄ ſe ſz p̄p̄t aliud. ſz vt p̄ ipſa aliqd aliud
cogſcam⁹. Et ſubdit q̄ probleumata neut̄ ſūt
illa de q̄bus ſūt p̄trari⁹ illi vl cōtrarie rōnes:
vt vtrū mūd⁹ ſit etern⁹ vel n̄. ¶ Quarta 2° tan-
git tertiā dionē probleumatū. nā q̄dā ſūt pro-
bleumata neutra q̄ ad vtrāq̄ p̄tē h̄nt rōes p̄-
bables. et q̄dā ſūt de qb⁹ rationē n̄ hēm⁹ pro-
pter eoz difficultatē. vt vtrū mūd⁹ ſit etern⁹

Secundo Dubitat. vtrū oīs vel nō.
poſitio ſit p̄bleuā. ¶ Pro ſolu-
tione ſupponit q̄ i tertia p̄e d̄ſmiat ariſt. de
poſitiōe ponēdo q̄ttuoz c̄cluſiōes. ¶ Quaraz
p̄ria tāgit vñā diſſinitionē pōnis q̄ ē h̄. poſitō
ē op̄io c̄tnea alicui⁹ notoz ſcōz p̄hiaz. Decla-
rat trib⁹ exēplis. Primū exēplū. dicere q̄ nō
p̄rigit d̄dicere ſic dicebat ātiſtēnes. aut q̄ oīs
mouēt ſic dicebat eraclit⁹. aut q̄ oīs ſint vñū
ens ſic dicebat meliſſus. Et ſubdit q̄ p̄tra-
ta-
les nō debem⁹ diſputare. nā q̄libz contraria
opiniōib⁹ proferēte ſollicitū eſſe ſtultū ē. ¶ 2^a
c̄cluſio tāgit ſcōaz diſſionē pōnis q̄ eſt h̄. po-

Primus

sitio ē propositio de q̄ rationē habem⁹ contra-
riā opinionib⁹. vt q̄ nō oīne qd̄ est ē factū vel
eternū q̄damodū dicūt sophiste. dicūt ei mu-
sicū ēē grāmaticū. ⁊ tamē n̄ est factū neq̄ eter-
nū. ¶ Tertia 2° nō oē probleūa ē positō. s; ois
positio est probleūa. p̄ia ps pz. qz probleūa
neutrū n̄ ē positō. 2° ps patz. qz de oī positione
contrariātur sapiētes plib⁹ vel econtra. vel sa-
piētes inf se. ḡ ois positio ē probleūa. ¶ Quar-
ta 2° nō oē probleūa ē terminādū. pz. qz pro-
bleūmata sēfibiā ⁊ penalia n̄ sūt ēmināda. ḡ
enī dubitat vtrū deos oporteat venerari. ⁊ pa-
rentes honorare: pena indiget. et qui dubitat

Tertio vtrū nix sit alba sensu idiget.
Dubitaf. vtrum tantū sint due
species argumētatiōis dyaletice. ¶ Pro solu-
tione supponit q̄ i tertio caplo hui⁹ tractatus
determinat arist. de spēs argumētatiōis dya-
⁊ intēdit q̄ttuor cōclusiones. ¶ Quaz p̄ia est
h. due sunt spēs argumētatiōis dya-
ctio. et silis. ¶ Scda 2° diffinitio silis data est
p̄ia scilz versus p̄ncipiū hui⁹. ¶ Tertia cōclo.
Inductio ē a singularib⁹ ad v̄ia progressio. vt
gubernator erudit⁹ est optimus. anriga erudi-
tus ē optim⁹. ergo ois q̄ est erudit⁹ est optim⁹.
¶ Quarta cōclu- tāgit d̄fam iter sillogismū. ⁊
inductionē. qz inductio ē v̄isimilior planior se-
cūdū sēsū notior ⁊ plurib⁹ cōis. sed silis ē v̄ni-
uersaliōr ⁊ ad cōtradiciēdū efficacior. Ex q̄ pa-
tet q̄ tātū sūt due spēs argumētatiōis dya-
ēptiema v̄o ad silis reducī. et exēplū ad in-
ductionem.

Ad rationes Ante oppositū. omnes
solute sunt ex dictis in primo notabili.

Veritur Utrū tātū sint
q̄ttuor instrumē-
ta abūdādi in silis dyaleticis.
¶ Et videt q̄ n̄. qz nulla sūt in-
strumēta abūdādi i iductōib⁹
dyaleticis. ḡ nec sūt aliq̄ instrumē-
ta abūdādi i silis dyaleticis. ¶ 2° sic. ppōnū sū-
ptio neōio regrīf ad silis dyaleticū. ḡ n̄ ē instru-
mētū abūdādi i silis dyaleticis. ¶ 3° sic. multi-
plicel distinctō p̄riet ad sophisticū. d̄fap̄ iuētio
⁊ silitudis p̄sideratō p̄riet ad methaphicū. er-
go n̄ sūt instrumēta abūdādi i silis dyaleticis.
¶ In oppositū tamē est arist. ¶ Sciedū ē q̄ i tertio tractatu d̄-
terminat arist. de instrumētū abūdādi i silis dy-
aleticis. Et vidit i duo capla. Quoz p̄mū tri-

net q̄ttuor p̄tes. In p̄ia d̄terminat de instrumē-
to p̄io abūdādi in silis dyaleticis. ⁊ intēdit. s.
cōclusiones. P̄ia tāgit numez instrumētōz ⁊ ē
h. ¶ Instrumēta per q̄ abūdādi in silis dya-
leticis sūt q̄ttuor. p̄mū ē ppōnū sūptio. 2^m est
multiplicel distinctō. tertiu ē d̄fap̄ iuētio. ⁊ q̄rtū
est similitudis cōsideratio. ¶ Scda 2° tria v̄l-
tia instrumēta q̄dā mō crinēt in p̄io qd̄ ē p̄po-
sitiōnū sūptio. patz. qz q̄n̄ distiguim⁹ bonū vel
eligēdū. in bonū suauē ⁊ bonū expediēs tūc su-
mim⁹ propōes. ⁊ q̄n̄ distiguim⁹ sēsū a disciplina
eo q̄ amittētes disciplinā p̄nt eā rursus sume-
re: sed amittētes sēsū nō p̄nt rursū recupare.
similif q̄n̄ dicim⁹ q̄ sic se habet sanatiū ad sa-
nitatē. ita se h̄z enechiū ad enechiā: tūc sūim⁹
propōes. mō p̄mū istoz ē multiplicel distinctō
⁊ 2^m ē d̄fap̄ iuētio. ⁊ triū ē silitudis p̄sideratō.
ḡ q̄dlibet istoz ē ppōnū sūptio. ¶ Tertia con-
clusio tāgit p̄mū documētū ad sumēdū pro-
positiōes. et est. volēs sumere ppōes d̄z qnq̄
cōsiderare. p̄io debet cōsiderare ad ea q̄ dicta
sūt sic i propōe dyaletica scz q̄ sumat opione s
omniū aut pluriū aut sapiētū. ⁊ hoz vel oim.
vel pluriū. vel notissimoz. 2° debet sumere p
pōnes cōtrarias p̄babilib⁹. 3° debet sumere p
pōnes q̄ scd̄z v̄nāquāq̄ artē sūt iuētē. q̄rto. de-
bet sumere ppōes cōtrarias p̄babilib⁹ pro-
tēsas secūdū contradictionē. q̄nto. debet su-
mere propōnes silēs p̄babilib⁹. ⁊ de isto dat
duo exēpla. vt si sumam⁹ cōtrarioz esse eādē
disciplinā: ē sumere debem⁹ cōtrarioz ēē eū-
dē sensū. 2^m exēplū ē. vt si q̄s sumat q̄ videm⁹
int⁹ suscipiētes aliqd ⁊ nihil ē mittentes. p̄r
sumere q̄ etiaz audim⁹ int⁹ suscipiētes ⁊ nihil
ē mittentes. ⁊ olfacimus eodē mō. ¶ Quarta
2° tāgit 2^m documētū qd̄ ē tale. volēs assūere
propōes debz assumere illud qd̄ videt oibus
aut plurib⁹ tāq̄ p̄ncipiū vez. ¶ Quinta 2° tan-
git tertiu documētū. volēs sumere ppōes de-
bet sūere diffiones ⁊ descripiōes v̄liū. vt dif-
finitōes boni. ⁊ aialis. ¶ 6° 2° tāgit q̄rtū docu-
mētū. volēs sūere ppōes debet cape opiones
singloz. vt ē pedocles dicē ēē. 4. eleīta corpū.
qz dyaletic⁹ p̄r p̄dere illd qd̄ ab aliq̄ p̄babilif
dictū ē. ¶ 7° 2° tāgit 5. documētū. oēs ppōnes
dya- ⁊ oia p̄bleūata didunt p̄tres p̄tes. nā q̄
dā sūt ethice. vt v̄t̄ opteat magl p̄tib⁹ vel le-
gib⁹ obedire si dissētiat. alie lo-^c. vt v̄t̄ 3. r̄ioz
sit eadē oīsci-^a. v̄t̄ n̄. alie v̄o p̄bice. vt v̄t̄ mūd⁹
sit etern⁹ vel nō. verūm ille ppōes n̄ d̄bet oēs

U z

Thopicozum

a dyalectico diffiniri. qz difficile ē assignare diffinitiones eoz sed sufficit eas cognoscere p exēpla. et aliter p hāc bēbit diffinire fm veritatē in dya^{ca}. aut scōz opionē tātū. ¶ Octava p^o tāgit sextū documētū qd ē tale. volēs sumere plēs ppōnes p debet sumere ppōnes magis vles et deinde diuidere eas in singles. vt pōz sumere qz oppositoz eadē ē disciplina. deū qz p^orio rū ē eadē disciplina. et ē eoz qz sūt ad aliqd est eadē disciplina. et p^oter qz bōi et mali ē eadē disciplina. et etiā albi et nigri. sū calidi et frigidi.

Secundo Sciēdū ē qz aristo. in secundā parte definit de multiplici distinctione. et continet. 4. pticlas. In p^oia ponit aliqz cōsiderationes d multiplici diffictōne ispiciēdo ad opposita. et cōtinet. 2. cōclones. ¶ In p^oia tāgit t^o documētū. nō solū oz ēterminare de diuersis modis multiplicis. s; oz assignare ratōnes ipsoz modoz illi^o multiplici. vt nō solū oz dicere qz bonū d^o de iusticia et fortitudine: de enechino et sanatio. qz qdā dicūt bona ppter h qz talia sūt. qdā aut ppter h qz sūt pfectia alicui^o. ¶ Scōda cōclusio tāgit p^oia cōsiderationē ispiciēdo ad cōtraria. et ē h. si ppositū hēat plura cōtraria spē et noie d^o ipū. ē multiplex. Declarat trib^o exēplis. p^omū. qz acuto i voce cōtrariat^o graue. et acuto i magnitudine cōtrariat^o obtusū. iō acutū d^o mltipli^o sic eius cōtrariū. 2° exēplū. grauii voce cōtrariat^o acutū. et grauii in magnitudine cōtrariat^o leue. iō graue ē multiplex. Tertiū exēplū. bono i aiali cōtrariat^o sedū. et bono i domo cōtrariat^o pestilēs. ideo bonū ē multiplex. ¶ Tertia p^o tāgit tertiā cōsiderationē. et ē h. si ppositū hēat p^oia cōtraria eadē noie et spē d^o ppositū ē multiplex. Patz duob^o exēplis. qz albo i voce cōtrariat^o nigrū in voce. et albo i colore cōtrariat^o nigrū in colore. vox enī et alba et nigra d^o. sū et color. qz cōtraria in voce et colore sūt eadē noie. S; qz d^oant spē p^oz. qz eoz qz sūt eadē spē ē idē sēsus. s; istoz nō ē idē sēsus. qz albū et nigrū in voce iudicamus auditū. s; albū et nigrū i colore iudicamus visu. 2° exēplū. acuto i humorib^o cōtrariat^o obtusū et similiter acuto i magnitudib^o cōtrariat^o obtusū. ista tū d^ont spē. qz vnū p^oipim^o tactu. et aliud gustu. ¶ Quarta cōclusio tāgit tertiā cōsiderationē. si ppositū i vno subiecto hēat cōtrarium. et in alio nō est multiplex. p^oz duob^o exēplis. p^oimū exēplū. delectatōi qd ē i portu cōtrariatur tristitia. s; delectationi qd ē in cōsiderando

qz dyameter ē costē assymet^o. nihil ē cōtrariū ideo delectatio ē multiplex. 2° exēplū. amare qd ē scōz aimā cōtrariat^o odire. s; amare qd ē scōz corpale actū nihil ē cōtrariū. iō amare est equocū et multiplex. ¶ Quinta cōclusio tāgit q^o tā cōsiderationē qd ē h. si inf^o ppositū et vnū suoz cōtrarioz sit mediū. et inf^o ipū et aliud cōtrariū sit idē mediū. ppositū ē multiplex. ¶ Scōda cōclusio tāgit qntā cōsiderationē qd ē. si inter ppositū et vnū suoz cōtrarioz sit vnū mediū et iter ipū et aliud cōtrariū nō sit idē mediū. ppositū ē multiplex. De istis duab^o cōsiderationib^o dat vnū exēplū. qz mediū albi et nigri in colorib^o ē su^o cū. s; iter albū et nigrū in voce nihil ē mediū nisi forte raucū. qdā enī dicūt raucā vocē esse mediā. ideo albū erit equocum et multiplex. et simil^o nigrū. ¶ Septia p^o tāgit sextā cōsiderationē qd ē. si iter ppositū et vnū suoz cōtrarioz sint p^oia media. et inf^o ipū et aliud cōtrariū sit tātū vnū mediū. ipū ē multiplex. vt iter albū et nigrū in colorib^o sūt p^oia media. s; inf^o albū et nigrū in voce ē tantū vnū mediū. s; raucū. ¶ Octaua p^o tāgit vnā cōsiderationē ispiciēdo ad contradictoria. et ē hec. si vnū contradictorioz ē multiplex. et reliquū. vt si nō videre sit multiplex: ita et videre ē multiplex nā nō videre vno mō tū valz sic nō habere visu et cōponit^o videre qd tātū valz sic hēe visu. Alio nō videre tū valz sic nō vt visu. cui cōtradicat^o videre qd ē vti visu. ¶ Nona cōclusio tāgit vnā cōsiderationē respiciēdo ad p^ouatie opposita. et ē h. si vnū p^ouatie oppositoz dicat^o multiplicit^o: et reliquū. vt si sēire dicat^o fm aiam et scōz corp^o. ita infēibile dicet^o scōz aiaz et fm

Tertio Sciēdū est qz aristo. corpus in tertia pticula docet cognoscere multiplex ispiciēdo ad casus. ¶ Et intēdit talē cōclusionē. si vnū casuū dicat^o multipl^o. et reliquū. vt si iuste dicat^o multipl^o. s; i cognoscendo et in indicādo. etiā iustū dicet^o multiplici^o. et si sanatiū dicat^o multipl^o s; qz ē sanitat^o effectiū. aut sanitat^o cōseruariū. aut sanitatis cōseruariū. et etiā sanatiū d^o mltipl^o. s; effectiue. cōseruatiue. et cōseruatiue. ¶ Cōsequēter i t^oia particula docet cognoscere multiplex ispiciēdo ad g^oia. et itēdit duas cōclusionē. Quaz p^oia tāgit p^oimā cōsiderationē qd est h. si ppositū reperiā in diuersis p^odicamētis: ipū ē multiplex. Patz trib^o exēplis. p^oimū exēplū. bonū in cibis ē effectiū voluptat^o. et bonū in mer

Primum

dicina ē effectiū sanitatis. et bonū in aia ē q̄-
 leficiatiū aie. facit enī aiaz castā. fortē et iustā.
 et similiter d̄ bono in hoīe. ideo bonū est equo
 cū et multiplex. 2^m exemplum. color est genus
 albi in corpore. et bene audibile: est genus al-
 bi in voce. Tertium exemplū. acutū est multi-
 plex. q̄ vox d̄ acuta eo q̄ est velox. et angul⁹
 dicit^r acut⁹ quia minor ē recto. et cultellus dicit^r
 acut⁹ quia habet angulū acutū. ¶ Tertia conclu-
 sio tāgit secūdā cōsiderationē. q̄ ē h̄. si proposi-
 tū cōueniat reb⁹ diuersorū generū nō subalter-
 nati positōz ipsū ē multiplex. vt β nomen ai-
 mal potest cōuenire ei qd̄ est asin⁹. et ei qd̄ est
 vas. que sunt gñā non subalternati posita. naz
 asinus ē de gñe sube. et vas est de gñe q̄liratis
 in q̄ta specie. si vō illa gñā sint subalternati po-
 sita nō oī ipsū esse multiplex. vt animal et auis
 sunt gñā subalternati posita respectu corui. cor-
 uus enī dicit^r aīal volatile bipes. et etiā dicitur
 auis. tamē quia aīal et auis sunt gñā subalterna-
 ti posita: nō oī q̄ corui sit multiplex. β etiā po-
 test fieri īspiciēdo ad cōtraria. ¶ Cōsequēti ter-
 tia particula docet cognoscere multiplex īspi-
 ciendo ad d̄ias. et intendit qnq̄ cōclusiones.
 ¶ Quap̄ p̄ia tāgit p̄imā cōsiderationē que ē
 bec. dat^r significat^r alicui⁹ propositiōz īspice-
 re ad diffinitōes eoz et perēpto gñe oīz videre
 si p̄cise remaneat eadē d̄ia. et si nō. propositū
 est multiplex. vt albū in corpore sic diffinit^r. ē cor-
 pus hñs albedinē. sed albus in voce sic diffini-
 tur. ē vox bñ audibilis. mō iterēpro p̄po gene-
 re scz corpore et voce nō remanet eadē differē-
 tia. quia nō est idē habere talē colorē. et cē bñ
 audibile. ideo albū ē multiplex. Et subdit q̄ i
 diffinitionib⁹ sepe latet assequēs equocū. id̄ oīz
 videre si predicata in diffinitōe posita cōueni-
 ant diffinito fm diuersas rōnes. ¶ Secda conclu-
 sio tāgit scdāz cōsiderationē q̄ est h̄. si signifi-
 cata p̄positi nō sint cōparabilia scdāz magis et
 min⁹. aut scdāz eq̄le: ipsū est multiplex. vt vox
 alba et vestis alba nō sunt cōparabiles. simili-
 ter humor acut⁹. et vox acuta nō sūt cōpara-
 biles. ideo albū ē equocū. similiter et acutū. nā
 om̄e vniuocū ē cōparabile scdāz magis et min⁹.
 aut scdāz eq̄le. ¶ Tertia conclusio tāgit tertiā cō-
 siderationē q̄ est bec. diuersorū generū et nō su-
 balternati positōz diuerse sūt differētie et spe-
 cies. vt animalia et sciētie. ideo cōsiderādū ē si
 p̄positū sit differētia diuersorū generū et nō su-
 balternati positōz. quia tūc p̄positū erit mul-

tiplex. qd̄ patet exēplo. quia acutū est differen-
 tia vocl et magnitudis. differt ei vox a voce eo
 q̄ vna sit acuta: et alia sit grauis. sic et magnitudo
 differt a magnitudine. ideo acutū est equo-
 cū. Diuersorū enī generū et nō subalternati po-
 sitōz diuerse sūt differētie. ¶ Quarta conclusio
 tangit quartā cōsiderationē q̄ ē h̄. si propositū
 sub eodē noīe hēat differētiās diuersorū gene-
 rū: ipsū est multiplex. vt color q̄ est in corpori-
 bus habet istas differētiās q̄ sūt disgregare:
 et cōgregare visū. sed color qui est in melodys
 tales differētiās nō habet. ¶ Quinta conclusio
 tangit q̄ntā cōsiderationē q̄ est h̄. cū sit species nul-
 lius sit differētia. nā hō et bos null⁹ sunt diffe-
 rentie. ideo cōsiderādū ē si propositū sub eo-
 dē noīe sit spēs vni⁹ et differētia alteri⁹ tūc pro-
 positū erit multiplex. vt albus i corpore et speci-
 es colorl. et albus in voce ē differētia. d̄r enī
 vox a voce eo q̄ alba sit.

Conclusio R̄saliō. tātūz sūt quattu-
 or instrumēta abundādi in sillis dyalecti. pa-
 tet per sufficiētiā. quia cōtingit abundare i sil-
 logismis dyalectice ex parte vocis. vel ex parte
 rei. si p̄imū: β est dupl^r. vel ex parte vocl cō-
 plexe. et sic ē propōnū sūptio. vel ex pte vocis
 incōplexa. et sic ē multiplici diffin⁹. Si ex parte
 rei β ē dupl^r. vel ex parte rei cōueniētie: et sic
 est similitudinis cōsidera⁹ vel ex parte d̄ie. et sic
 est d̄iaz īuētio. Et vocat^r instrumētū p̄p̄titiu-
 do qd̄ ad reperiendū facili^r et p̄p̄te plura
 media ad eadē cōclusionē dyalectice p̄bādū.

Primo Dubitat^r. vtrū de similitudinib⁹
 cōsideratiōe spectet ad dyale-
 cticū tractare tāq̄ instrumētū. ¶ Pro dubio ē
 supponēdū q̄ arist. in tertia pte p̄cipali hui⁹
 tractat^r determinat d̄ d̄iaz īuētiōe. ponendo
 duas cōclusiones. ¶ Quap̄ p̄ia tāgit p̄imā cō-
 siderationē q̄ ē h̄. oportet cōsiderare d̄iam eo-
 rū q̄ sūt eiusdē generis. vt qd̄ est illud in q̄ dis-
 fert iustitia a fortitudine. et prudētia a tēperan-
 tia. hec enī oīa sūt ex eodē gñe. scz ex genere v-
 tutis. ¶ Secūda conclusio tāgit scdāz cōsideratiō-
 nē. oportet cōsiderare d̄iam eoz que sūt in di-
 uersis gñib⁹ que tamē nō numū differūt. vt in
 quo differt sēsus a sciētia. nā in his que nimū
 differūt manifeste sūt omēs differētie. ¶ Con-
 sequēter in quarta pte p̄cipali ponit tres cō-
 clusiones ad cognitiōē similitudis. ¶ Prima
 tāgit p̄imā cōsiderationē q̄ ē h̄. oportet cognos-
 cere similitudines eoz que sūt in diuersis ge-

Thopicozum

Similitudo

Simile

Multiplex

paralogizans

invenit

neribus qualiter se habet alterz ad alterū, nā sic se habet aliud ad aliud, vt sic se habet disciplina ad disciplinātū ita sensus ad sensatū. oportet etiā cognoscere q̄liter alterū ē in altero. qz sicut aliud ē in alio vt sicut visus ē in oculo: ita mens est in aia. et sicut tranquillitas ē in mari: ita serenitas ē in aere. ¶ Scda conclusio tangit scda considerationē q̄ est h. oportet considerare similitudinē eoz que mltū differūt. qz per ea faciliter poterim accipere similitudinē i alyz. ¶ Tertia conclusio tangit tertiā considerationē. oportet considerare similitudinē eoz q̄ sūt in eodē gne. et videre si sit aliq̄d comune qd oibz in sit vt homi et equo et cani inest aliq̄d cōe in q̄ sūt similia. ¶ B supposito respōdet p talē distinctionē. considera similitudinē pōt duplī considerari. vno vt rōne ipsius aliud inferat. et sic ē loc⁹ dyalectic⁹ et non instrumentū. Alio vt per eā intellect⁹ accipiat plures terminos q possūt esse media ad sillogizandū dyalēticē. et sic est instrumentū.

Secūdo Dubitat. ad qd est vtilis mltiplicis distinctio. ¶ Pro solutione supponit q aristo. determinat de vtilitatibz p dictoqz instrumentoz. et cōtinet tres partes. in quaz p̄ia intēdit talē cōclusionē. multiplicis distinctio ē vtilis ad tria. pmo. ad manifestandū ppositū. qz ppositū multiplici nō pōt ēē manifestū nisi sciam⁹ quotiēs ipsū dī. 2o ē vtilis ad B qz fiat disputatio ad rē et nō ad nomē sed si multiplex sit indistinctū tūc opponēs et respōdēs nō capiūt ppositū p eodē. et sic disputat ad nomē. sed si multiplex sit distinctū tūc opponēs videbitur ridiculosus nisi capiat ipsū sic respōdēs. Tercio ē vtilis ad nō paralogizari et ad paralogizare. qz si nō sciat distinctionem multiplici: nō poterit paralogizari ab opponēte. et opponēs sciēs distinctionē multiplici poterit paralogizare respōdētē nō sciētē distinctionē multiplici. B tamē nō sēper accidit s̄z solū qn multiplex in vno sēsu ē vtz. et i alio falsū. Et subdit qz paralogizare nō ē modus pueniēs dyalēticē. qz verēdū ē oīno dyalēticū ad nomē disputare. nisi d pposito nō possz aliē disputare.

Tercio Dubitat. ad qd ē vtilis differentiarū inētio. ¶ Pro r̄sōe supponitur qz in scda pte hui⁹ capituli docet aristoteles vtilitatē inētiōis dī. et intēdit talem cōclusionē. ¶ Differentiarū inētio vtilis est ad duo. pmo. ad fillos de eodē et diuerso. qz si inuenim⁹ differentia aliquoz: ostēdem⁹ ea nō esse ea

dē sed diuersa. 2o est vtilis ad cognoscēdū diffinitionēs vniuscuiusqz qz p differentias separamus p̄p̄ia rationē cuiuslibz substantie a q̄libz alio. ¶ Cōsequēter i tertia pte poit talē conclusio nē. similitudinis cōsideratio vtilis est ad tria. p. ad inductionē rōcinationis. qz ppter similitudinē singulariū ex ipsis singularibz aggrediē inducere vlt. q̄ vtilis ē ad iductiōes. aīa parz: qz nō est facile inducere ignorātibz similia. 2o est vtilis ad fillos ex ypotēsi. qz pbabile est qz sicut se habet in vno similiū: sic se habet in reliqz. ideo illud qd ostēdim⁹ de vno similiū possum⁹ ostēdere de alijs. Tercio ē vtilis ad diffinitionū assignationē. qz per similitudinis considerationē possum⁹ cognoscere aliq̄d cōe i q̄ aliq̄d pueniūt. qd cōe ē gen⁹ si predicet in qd. nā de nūcro p̄ium illud qd maxie i eo qd qd ē p̄dictatur gen⁹ erit. valet etiā in illis q nō sūt eiusdē generis. qz illud qd ē cōe illis q nō sūt eiusdē generis pōt poni p̄ gne. Hoc declarat p dno exēpla. p̄mū exēplū. tranquillitas in mari et serenitas in aere cōueniūt in B qz vtrūqz ē gē. ideo gē est de diffinitionē vtriusqz. 2o exēplū. punctus in linea et vnitas in nūcro cōueniūt i hoc qz vtrūqz ē p̄cipiū. ideo p̄cipiū ē de diffinitionē eoz. nā vnitas ē p̄cipiū nūeri. et punctus ē p̄cipiū linee. ¶ Consequēter epilogo dō cōtinuat dicta sua in isto p̄ determināda in 2o dicēs. instrumenta per q sūt filli dyalēticī sūt hec q̄tuo: p̄dicta. Sed loci ad q̄s p̄dicta instrumenta sūt vtilia sūt by q dicēdi sunt in secūdo hui⁹.

Ad rationes Ante oppositū. ¶ Ad p̄mā dicē qz licet p̄dicta instrumenta p̄ et per se sint instrumenta abūdādi in filiis dyalēticis. ex cōsequēti tamē sunt instrumenta abūdādi in iductiōibz dyalēticis. vel posset cōcedi aīa et negari aīa. qz instrumentū dyalēticū debet reddere hominē p̄p̄iū ad ita: t̄i reperiēdū plura media ad eādē cōclusionē dyalēticē probādā. mō eadē 2o nō potest iductiōe p̄bari nisi p vniciū mediū. videlz paggregatū ex suis singularibz. ideo nulla sūt instrumenta abūdādi in iductiōibz dyalēticis. ¶ Ad secundā dicē qz p̄p̄onū sūp̄io sit necia ad dyalēticū filii in. tamē habet⁹ qui docet nos sumere plures p̄p̄os p quas pōt eadem cōclū dyalēticē p̄bari ē instrumentū vtile abūdādi i sillogisimā dyalēticā. ¶ Ad tertiā nō dē ad p̄mā partē qz multiplici distinctio pōt tripliciter considerari. vno: vt per eā intētiōes nō inten-

Secundus

te reueant. et que sūt ad ppositi tū accipiant. et sic ad quālibet sciētiā pertine tū distin^o multiplici. 2° potest cōsiderari vt per eā argumētatiōes sophistice dissoluūtur. et sic p̄tinet ad sophisticā. Tercio potest cōsiderari vt p̄ tales distinctionē habeam⁹ plures terminos et ex cōsequēti plura media ad eādē cōclusionē pbādū. et sic p̄tinet ad dyalecticū. Ad scdaz partes rōnis respōdet qd differētiāz inuētiō pōt dupliciter cōsiderari. vno⁹ vt per eā habeat⁹ ofie ad demonstrādū cōclusiones et ad diffiniedū terminos. et sic p̄tinet ad demonstratorē et methaphisicū. Alio mō cōsiderat⁹ vt per eā reperiantur plures termini q possūt esse media ad sillogizandū dyalectice. et sic est instrumētū dyalecticū et de similitudinē cōsideratiōe. vt patuit i p̄mo dubio. Et hec de primo thopicorū.

Irea

Initiū secūdi libri thopicorū. Que ritur. Vtrū in accidētibus ab iesse ad esse sit fōlis p̄na. et cō. Et videt⁹ q sic. qz causa formalis si separat a

suo effectū. ē impossibile est albedinē alicui inesse et ipsū nō esse albū et per cōsequēns ab iē ad esse valebit vtrū p̄na. Scdō sic. accētis esse et eius inesse sūt idē. q ab vno ad aliud valz p̄na. et ecōtra. aīns patz paristotelē septio methaphisice dicētē q accidētē esse est inesse. Tercio sic. oīs forma q p̄dicat denoiatiue de aliq ē eirealiter inherēs. q ab inesse ad esse valet cōsequētia tener p̄na. qz oē accētis denoiatiue p̄dicat de suo subo. In oppositū tū est aristo.

Primo Sciēdū ē q p̄ declaratiōe terminorū ponūt oīe supposēs. et tres distinctiōes. P̄na supposē ē h. iesse alicui est esse i illo scdōz aliqūe modū essēdi in. 2^a suppositio. accētis ē est ipsū p̄dicari d suo subo. Ex q seqt⁹ q q̄rere vtrū ab inē ad esse valeat cōsequētia ē q̄rere vtrū a p̄pone significāte accētis inherere suo subo. seqt⁹ p̄pō in q p̄dicat accētis de suo subo. vt albedo inheret forzi. q forzes est

albus. P̄na distinctiō ē h. accētis qdā insunt subo sub esse p̄fecto. sic calor in eē intēso. Alia sūt sub esse ip̄fecto. vt calor in esse remisso. 2^a distin^o accētis qdā insūt i esse p̄manēti. vt rubedo nat̄alis. et qdā insūt in esse trāseūti. vt rubedo ex vecūdā. Tercia distin^o accētis qdam insūt subo idinissibili. sic accidētia aīe. Alia insūt subo diuissibili hūri p̄tes. et illa sūt duplicia. qz qdā insūt toti subo. alia autē solū insūt vni p̄ti subo. et itez illa sūt duplicia. qz qdā sūt q dētermināt certā partē in subo. vt simitas sibi dēterminat nāsū. qdā vō sūt q nō dētermināt sibi certāz p̄tē i subo. et illa sūt duplicia. qz qdā insūt maiori et p̄ncipali p̄ti. et qdā insūt min⁹ p̄ncipali p̄ti. et illa itez sūt duplicia. qz qdā sūt talis nat̄e q cuiusqz p̄ti insūt sufficiūt denoiare totū. sic lesura etegritudo. et alia nō sufficiūt denoiare totū. sicut albedo dentiū.

Secundo

Sciēdū q scdōz liber thopicorū in q dēterminat aristo. de p̄bleiūte accētis didit in duos tractat⁹. Quorū p̄m⁹ cōtinet vni cū capitulū qd habet duas partes. In quaz p̄ma itēdit tres cōclusiones. P̄na 2^a tagit vāā supposē. q ē h. p̄bleiūatū qdā sūt vliā. vt oīs voluptas ē bonū nulla voluptas ē bonū. Alia sūt p̄cularia. vt qdā voluptas ē bonū. qdam voluptas nō ē bonū. 2^a tagit scdaz supposē. q ē h. p̄bleiūata vliā tā affirmatiua q negatiua sūt p̄iora p̄ricularib⁹. p̄z. qz oīdēs vltē siml⁹ ostēdit p̄ricularē. vt oīdētes q aliqd oī iest ostēdim⁹ q alicui iest. et oīdētes q nulli iest: siml⁹ oīdim⁹ q alicui nō iest. Tercia 2^a tagit etiā supposē q ē h. p̄bleiūata negatiua sūt p̄iora affirmatiuis. patz. qz vt i plurib⁹ rōdētes afferunt p̄positiōes affirmatiuas. id arguētēs cōtra ipsos hēt ipsas destruerē pbādō p̄tē negatiuas ideo p̄bleiūata negatiua sūt p̄iora affirmatiuis. Cōsequēns i 2^a p̄te b⁹ capli dēterminat d p̄bleiūte accētis ponēdo q̄ttuor locos. Quaz p̄na ē. i accētib⁹ difficillimū est p̄ueniētē dnoiationē p̄uerti. s; i alijs bñ p̄igit. p̄z ex⁹ et rōc. Exēplo sic. qz i diffione bñ p̄uertit. vt si aīal gressibile bipes iest alicui. ipsuz erit aīal gressibile bipes. Silr i gñe. si aīal iest alicui ipsuz erit aīal. Silr i i p̄po. vt si grāma⁹ suscepibile iest alicui. ipsū ē grāmaticē suscepibile. Rōe sic. qz nībil hōz triū p̄igit scdōz qd iē vlt⁹ nō iesse. qz qdlibz hōz aut simplr iest. aut simp⁹ i nō iest. s; i accētib⁹ nīhil prohibet q aliqd iest scdōz qd. vt albedo vel iustitia. ideo ad ostēdendū aliqd esse albuz

Thopicozum

vel iustu nō sufficit ostēdere qd albedo vel iusti-
tia sibi insit. ¶ Secūda conclusio tāgit duo peccata
vitāda a dyalectico. et est h. duo sūt peccata ici-
dētia i pbleūatib⁹. Primū ē mētiri. quod acci-
dit quādo dicim⁹ inesse illud qd nō uest. 2^m pec-
catū est transgredi ppositā locutionē. quod cō-
tingit quādo noiām⁹ res cōneas noib⁹. vt si ap-
pellem⁹ hoiez plātariū. i. arborē euerfā. ¶ Ter-
tia cōclu⁹ tangit vnā cōsiderationē ad tminā-
dū probleūa accitl. et est h. si predicatū qd uest
scōz modū effēdi in aliquoz pdicatoz assigna-
tur inesse vt accitl. peccatū ē in assignatōe ac-
cidentl. ¶ Quarta cōclu⁹ ostēdit circa qd predi-
catū maxie cōtingat hoc peccatū. et ē h. h. pec-
catū maxie accidit in gñe. patz exēplo. et rōne
Exēplo sic. quia si quis dicat colorē inēē albe-
dini vt accitl. peccat. qz nō accidit albo colorē
esse. cū color sit gen⁹ albi. Ratione probat sic.
qz ille qui assignat aliqd inesse vt accitl. assignat
ipsū inesse scōz denoiationez. gñi si quis assignet
gen⁹ inesse scōz accitl. peccat. patz. quia si quis
dicat albedinē inēē colorē. vel ābulātē moue-
ri peccat. quia a nullo gñe denoiatiua pdicatō
dicit. sed oīa genera vniuocē de specieb⁹ predi-
cātur. nā nomē et rationē gñis spēs suscipiūt.
Ex hoc infert qd qd dicit albedinē esse coloratā
nō assignat h inesse vt gen⁹ propter denoiatio-
nē. neqz vt ppositū aut diffinitio. qz illa nō insūt
alteri a pposita subicibilib⁹. sed mltā alia ab al-
bedine colorant. vt lignū. lapis. equ⁹. homo.

Tertio Sciēdū qd circa hunc textū inci-
dūt qttuor difficultates. ¶ Qua-
rū priā est h. vtrū predicta duo probleūatuz sit
sufficiēs. Et videt qd nō. quia vlt et particularē
sūt passiōes soli pponi cōueniētes. sed pbleū-
ma nō ē ppositio. gñ rē. Itē sic est aliqd probleū-
ma particulare. ita ē aliqd indefinitū. ¶ Rūde-
per talē distinctionē. pbleūa pōt capi duplici-
tē. vno. prope vt ē questio vtrāqz partem tradi-
ctiōis cōplectēs. Alio. capi min⁹ prope scz pro
ppositione data a respōdere ad pbleūa pmo
mō dictū ppositū. et sic capiē bic. Et per h. pa-
tet solutio ad primā rōnē factā. Et ad scōz di-
cit qd pbleūa indefinitū cōtinet sub pbleūate
priculāri. ¶ Secūda difficultas. qd ē pbleūa ac-
cidētia. Rūde- qd ē illud qd qrit predicatū in-
esse subō cū expōsiōe ipsi⁹ accitl. vt vtrū color
insit corpori vt accitl. ¶ Tertia difficultas. qd
rephā p determinat de pbleūate accitl. Rū-
de- qd ppter tria pmo. propter ei⁹ difficultatē

2° ppter ei⁹ termiabilitatē. qz solū ē termiabi-
le negatiue. et probatū est i textu qd probleūa
ta negatiua sūt prioz affirmatiua. 3° ppter due
niētā quā habet cū pbleūmate simplicl inbe-
rētie. ¶ Quarta difficultas. vtrū gen⁹ possit p-
dicari de spē denoiatiue. suppositl bis qd dicta
sūt in pdicamēt de denoiatiuis pro nūc rīde-
tur per duas suppos. et duo dicta. Priā sup-
positio ē h. gen⁹ predicari de specie denoiatiue
est cōcretū gñis pdicari de ipsa specie abstra-
ctiue designata. vt albedo ē colorata. 2ª suppo-
positio superior mltoties noiā noie pcreti ip-
sius supioris. vt quātū est idē qd diuisibile vel
habēs pres. ¶ Primū dictū. cōcretū generl ca-
ptū pro passiōe ipsius gñis denoiatiue pdicat
de ipsa passiōe sic passio. vt linea ē quāta. id est
linea ē diuisibilis. vel habēs partes. 2^m dictū.
cōcretū generis vt generis ē nūqz predicat de
spē. vt ista ē falsa. linea ē quāta. vt sit sensus li-
nea habet quātitatē. vel linea ē subm qtitatē.
Ex q patet rñsio ad difficultatē. scz qd nullum
gen⁹ predicat denoiatiue de spē. patz. qz dictū
est in textu qd a nullo gñe denoiatiua predicatio

Conclusio dicitur de specie.
Respōsalis. in oib⁹ accidē-
tibus ab inesse ad esse. et contra: est formalis
cōtra. Patet. p rōnes factas aū oppositū. Et au-
toritas aristotelis debet itelligi de accitl.
que aut ipsefecte insūt. aut in trāsitu. aut i par-
te q nō sufficit denoiare totū. 2^a pars debet in-
telligi de accitl. que pdicat denoiatiue de
nominatione itrinseca.

Primo Dubitat. vtrū pbleūa simplicl
inherentie sit termiabile p locos dyalecticos.
¶ Pro dubio supponit qd i tertio tractatu do-
cet aristo. qualiter possit termiari pbleūa sim-
plicis inherētie p locos itrinsecos. et cōtinet sex
partes. In priā termiat pbleūa simplicl inbe-
rētie per locū a toto in quātitate ponēdo vnā
cōclusionē que tāgit talē cōsiderationē. Si ali-
quod predicatū assignet inesse alicui subō oī vlt
nulli oī cōsiderare ad suas spēs et nō in infini-
tis. id est in ididuis. et si nō sit instātia in spēbus
oī itez diuidere vsqz ad ididua. et si in aliq iue-
niat instātia destruēdū ē pbleūa. vt si volum⁹
ostēdere q oīm oppositoz ē eadē disciplina. oī
pmo videre si eoz q sunt ad aliqd et cōtrarioz
et eoz que sūt scōm puationē et habitū. et eoz
que sūt scōm cōtradictōnē sit eadē disciplina. et
postea oī videre ad ididua. vt si iusti et iniusti.

Secundus

dupliet dimidy, cecitatis et visus, esse et non esse sit eadem disciplina, nam si predicatum alicui istorum non in sit destruendum est problema, et valet etiam iste loc' ad construendum, quia si respondens videat predicatum inesse oib' aut plurib' tunc debz concedere propositum, aut ferre instantiam aliquo, aliter erit ad conueniens. Et p' p' r' n' s'io ad dubiu.

Secundo

Dubitat, vtru p'bleua simplicis inheretie sit terminabile per locu a diffinitione. Pro solutione supponit q' aristoteli in secunda parte terminat problema simplicis inheretie per locu a diffinitione ponendo unice conclusionem que tangit tale consideratione. si aliqd predicatum assignet alicui subo in eo videre si predicatum conueniat diffinitioni subiecti, et si diffinitio predicati conueniat subo, et etiam si diffinitio predicati conueniat diffinitioni subiecti et si non destruendum est problema, et si sic construendum est. Declarat per tria exempla. Primum est, si quis dicat deum facere iniuriam: oportet videre quid sit iniuriam facere, nam iniuriam facere est sponte nocere. Deo autem non conuenit sponte nocere, ideo nec deo conuenit iniuriam facere. 2° exemplum, si quis dicat q' studiosus est inuidus, oportet videre quid sit inuidia. Est enim inuidia tristitia de apparenti prosperitate alicuius inuiti boni, et tunc manifestum est q' studiosus non est inuidus, quia esset prauus. Tertium exemplum, si dicat q' reprehensor est inuidus, videntur est quid sit vtruq' reprehensor enim est q' tristatur de malorum prosperitate, sed inuidus est qui tristatur in bonorum prosperitate, ideo manifestum est q' reprehensor non est inuidus. Ex p' p' r' n' s'io ad duum.

Tertio

Dubitat, vtru p'bleua simplicis inheretie sit problema secundum dyalecticum. Pro dubio supponit q' ad declarationem predictarum considerationum possit aristoteles tria documeta. Primum est, si in diffinitione subiecti vel predicati acceptum sit aliqd obscurum accipiendum est diffinitio subiecti vel predicati vel ipsius termini obscuri donec veniam ad notitiam propositi, 2° documentum, si respondens velit sumere aliquam propositionem vel et contra eam videat instantiam debz eam sumere cum sua instantia, nam instantia est argumentum ad propositum, 3° exemplum, res appellade sunt ut plures eas appellat, si q' insunt ipsis rebus vel non insunt non est accipiendum a pluribus, nam q' sanatiuum sit perfectiui sanitatis debz dici ut plures dicunt, si vtrq' sanatiuum sit effectiuiui sanitatis non est dicendum ut plures, si ut medici.

Ad rationes

Ante oppositum, patuerunt solutiones ex dictis.

Veritur Vtru multiplex sit destruendum vel destruendum in vtroq' sensu vel in altero tantum. Et arguitur p' q' si sit destruendum in vtroq' sensu, q' multiplex importat sua significata diffinitione, si ad destruendum diffinitionis sufficit construere vnam partem, q' ad destruendum multiplex sufficit ipsum destruere in vno sensu, maior pars per aristoteli in primo textu q' potest significata ipsius multiplex oppositum diffinitionis sic: opportunum est expediens, aut bonum. Et 2° arguitur q' non sit destruendum in vtroq' sensu, q' multiplex importat sua significata copulatiue, sed ad destruendum copulatiua sufficit destruere vnam partem, q' ad destruendum multiplex sufficit destruere in vno sensu, maior pars per aristoteli p' per yermecias q' dicit q' si tunica significet bonum et equum nihil differret dicere tunica est alba: et dicere ista copulatiua, bonum est albus, et equus est albus. Et tertio arguitur sic auctoritate aristotelis dicitur, ad destruendum vel destruendum aliqd multiplex sufficit ipsum destruere vel destruere in vno sensu. In oppositum est aristoteles, dicitur, retinendum est abo destruere vel destruere.

Primo

Sciendum est q' pro declaratione terminorum ponuntur due suppositiones et due distinctiones. Prima suppositio est h, multiplex non importat sua significata copulatiue nec diffinitione, sed incoiuncte, q' q' terminus imponit ad significandum vnum suorum significatorum ipsos non habet respectum ad aliud significatum. Secunda suppositio, quolibet multiplex est distinguendum, et nullum est concedendum, supposito etiam q' in vtroq' sensu esset verum, similiter nullum multiplex est negandum supposito etiam q' in vtroq' sensu esset falsum. Prima distinctio duplex est multiplex, quoddam est incomplexum siue equocum, et sub tali multiplici non origit descendere ad sua significata nec copulatiue nec diffinitione. Aliud est multiplex complexum et ap' bibologium, et talis propositio non equalit propositi copulatiue nec diffinitione, si equalit pluribus casibus incoiuncte sub prelo, 2° distinctio duplex est multiplex, quoddam est latens cuius multiplicitas latet vel opponetur vel respondere, et apud illud quod latet tale multiplex habet rationem vniuocam, id sufficit destruere vel destruere ipsum in vno sensu. Aliud est multiplex manifestum et multiplicitas est manifesta respondere vel opponetur, et apud illud cui talis multiplicitas est manifesta debz probari in vtroq' sensu.

Secundo

Sciendum est q' in tertia par

Thopicozum

tebui? capituli docet aristo. terminare probleu
ma simpliciter inherere inspiciendo ad multiplex
et intendit quicquid conclusioes. ¶ Quia p^{ri}a tagit
vna consideratione in multiplici equoco latenti
q^{ue} est bec. si multiplicitas propositi lateat r^{ati}o
t^{unc} t^{unc} propositu^m est destruendu^m vel destruendu^m fm
vnu sensu si non possit construui vel destruui scdm
aliu sensu. Et subdit q^{uod} tale multiplex diuersi
mode est destruendu^m vel destruendu^m. q^{uod} ad destru
endu^m ipsu^m sufficit destruere vnu sensu sine aliq^{uod}
preco^{cess}ione. s^{ed} ad destruendu^m ipsu^m o^{mn}i^{um} v^{er}o precon
cessioe. scilicet q^{uod} sic est in vno sensu ita est in alio. no
enim veru^m est q^{uod} si aia hois sit immortalis q^{uod} ois aia
sit immortalis. id p^{ri}o^m v^{er}o preconcessioe scilicet q^{uod} si
cur est in vna aia ita est in oia aia. hoc aut^{em} noⁿ contin
git in vno multiplici cui^{us} est vna cois ratio. sic
geometer probat h^{oc} q^{uod} p^{er} socheles habz tres an
gulos eq^uales duob^{us} rectis. p^{oss}it inferri sine aliq^{uod}
preco^{cess}ione q^{uod} ois triangul^{us} habz tres. eo q^{uod} oim
trianglo^{rum} est vna dis^{cret}io r^{ati}o p^{er} qua^m couenit h^{oc} p^{re}dica
tu^m q^{uod} est habere tres. ¶ Scda^m tagit scda^m p^{er}si
deratione de multiplici equoco manifestu^m est noⁿ
latet q^{uod} est h^{oc}. si multiplicitas propositi sit manife
sta t^{unc} propositu^m est destruendu^m vel destruendu^m in
v^{er}oq^{ue} sensu. v^{er}o si opportunu^m sit multiplex ad ex
pedies et bonu^m. t^{unc} ad destruendu^m ipsu^m o^{mn}i^{um} p^{ro}ba
re q^{uod} opportunu^m sit bonu^m et expedies. et ad de
struendu^m ipsu^m o^{mn}i^{um} p^{ro}bare q^{uod} opportunu^m neq^{ue} sit
bonu^m neq^{ue} expedies. ¶ Tertia^m tagit tertia^m
p^{er}sideratione aspiciendo ad multiplex n^{on} equocu^m
sed ad multiplex p^{er}plexu^m. est h^{oc}. si propositu^m sit
multiplex n^{on} scda^m equocatione s^{ed} alio^{rum} t^{unc} noⁿ o^{mn}i^{um}
ipsu^m destruere iⁿ v^{er}oq^{ue} sensu. s^{ed} sufficit ipsu^m con
struere in vno sensu t^{antu}m. v^{er}o ista est multiplex h^{ab}et
tres sensus. disciplina est vna pluriu^m. v^{er}o sensus est q^{uod}
disciplina est vna pluriu^m. vni^{us} tagit finis. et alteri^{us}
tagit ei^{us} q^{uod} est ad finē. sic medicina est faciendū sāita
te v^{er}o finis. et cibadi^{us} v^{er}o ei^{us} q^{uod} est ad finē. 2us sensus
disciplina est vna pluriu^m sic q^{uod} sit ābax tagit finiu^m
vel disciplina est vna p^{er}io^{rum}. in d^{is}cris enim nihil alte
ri^{us} est niāgl finis altero. Terti^{us} sensus est q^{uod} disci
plina est vni^{us} p^{er} se et alteri^{us} p^{er} acciō. v^{er}o triangul^{us}
p^{er} se habet tres āglos eq^uales duob^{us} rectis. sed eq
latero p^{er} acciōs p^{ro}ueit. q^{uod} accidit trianglo^{rum} esse tri
angulu^m est q^{uod} laterē. ¶ Quarta^m cōcl^{us}io tagit q^{uod} t^{er}ta^m
cōsideratione q^{uod} est h^{oc}. si propositu^m fuerit mul
tiplex sic q^{uod} sit v^{er}o in vno sensu. et falsu^m in alio.
o^{mn}i^{um} aspiciere iⁿ q^{uod} sensu est v^{er}o et iⁿ q^{uod} falsu^m. et si hoc
nos lateat: t^{unc} ipsu^m est destruendu^m vel destruendu^m
sic p^{ro}positu^m multiplex. Patet duobus exēplis.

Primū exēplū. disciplina p^{oss}it esse pluriū triplē
v^{er}o p^{ri}o^m dictū est. 2us exēplū. desideriu^m est pluriū.
vni^{us} v^{er}o finis. sic sanitas est finis medicie. alteri
us v^{er}o ei^{us} q^{uod} est ad finē. sic affectio medicinalis re
spectu medicie. Tertiū. desideriu^m est alicui^{us} se
cūdu^m acciō. velut in vino iⁿ quo est al^{iquid} q^{uod} dulce.
desideram^{us} enī vinu^m nō in eo q^{uod} vinu^m. sed q^{uod} in
dulce est. nā dulce p^{er} se desiderat^{ur}. vinu^m autē se
cūdu^m accidēs. si enī austep sit ita nō desiderat^{ur}
¶ Quia 2us tagit q^{uod} t^{er}ta^m p^{er}sideratione q^{uod} est bec. si i
diffinitōe. p^{ro}positi p^{oss}it aliq^{uod} nomē icertū t^{unc}
o^{mn}i^{um} se trāsferre ad aliq^{uod} nomē certū. v^{er}o p^{er} plano
in opione sufficē p^{oss}ere planū vel certū. et p^{er} in.

Tertio Sciendu^m est q^{uod} in q^{uod}ta parte huius
capituli docet aristo. terminare p^{ro}bleu^m simpli
cis inherere p^{ro} locū a spē ad gen^{us}. et est. et itendit
q^{uod} t^{er}tuor^{um} conclusioes. P^{ri}a tagit vna cōsideratio
nē circa locū a g^{en}ē ad speciē. et est h^{oc}. si volum^{us} vi
dere an p^{re}dicata cōtraria insint eidē vidēdu^m est
v^{er}u^m insint g^{en}ū illi^{us} speciei. et sic cōstruēdu^m est
p^{ro}bleu^m. p^{ro}batur vno exēplo. si volum^{us} videre
v^{er}u^m cōtingat sētire recte et nō recte. vidēdu^m est
v^{er}u^m cōtingat iudicare recte et nō recte. mō cō
tingit iudicare recte et nō recte. g^{en}etiā cōtingit sē
tire recte et nō recte. p^{ri}a tenet. q^{uod} iudicare est
gen^{us} ad sentire. q^{uod} enī sentit iudicat quodā mō.
¶ Scda^m tagit scda^m p^{er}sideratione circa locū
a specie ad gen^{us}. et est h^{oc}. si volum^{us} videre an p^{re}di
cata cōtraria insint eidē generi: vidēdu^m est si in
sint speciei. et si sic: cōstruēdu^m est probleu^m. Patz
exēplo. si ei disciplina sit p^{ro}aua et studiosa: et di
spostio erit p^{ro}aua et studiosa. q^{uod} dispō est genus
discipline. ¶ Cōsequē^{nt} epilogado dicta sua sub
dit differētiā iter p^{re}dictas duas p^{er}siderationes.
q^{uod} p^{ri}a q^{uod} est circa locū a g^{en}ē ad speciē nō valet ad
p^{ro}struēdu^m p^{ro}bleu^m. s^{ed} scda^m p^{er}sideratō q^{uod} est circa
locū a specie ad gen^{us} est v^{er}o ad cōstruēdu^m. Patz.
q^{uod} nō est necessariū q^{uod} q^{uod}q^{ue} insūt g^{en}ū q^{uod} illa spe
ciei insint. namāia est volatile et q^{uod} drupes. hō
autē nō. sed q^{uod}q^{ue} insūt speciei neōio insūt g^{en}ū
si enī hō est studiosus: neōio aial studiosus est.
Scda^m d^{is}ta. quia p^{ri}m^{us} loc^{us} q^{uod} est a g^{en}ē ad spē
est v^{er}o ad destruēdu^m. 2us autē est falsus. patz. q^{uod}
q^{uod}q^{ue} generi nō insūt: neē est illa speciei nō iel
se. sed quecūq^{ue} speciei nō insūt nō est neē q^{uod} illa
g^{en}ū nō insint. ¶ P^{ro} tertia^m conclusioe p^{ro}mittit du
as reglas g^{en}ales. P^{ri}a est h^{oc}. de q^{uod}buscūq^{ue} p^{re}dica
tur gen^{us}: neē est de illis speciei aliquā illi^{us} ge
neris p^{re}dicari. 2us regla. q^{uod}q^{ue} denoiatiue di

Secundus

entur de gñe: necessario dicuntur denotatie de aliqua suaz speciez. De pñia regla dat tale exemplū. vt si de aliq pñia dicitur disciplina: de eodē nōio pñia dicitur grāmatica vñ musica. vel aliq alia disciplina. De scda regla dat aristo. tale exemplū. si aliq hēat disciplinā a qua dicat denotatiue. nōio hēbit grāmaticā. vel musicā. vel rethoricā vñ aliquā alia disciplina a q dicitur denotatiue. Ex his duabus regulis infert aristoteles talē cōsiderationē. si aliq dicitur assignat inesse gñi: vidēdū ē an insit alicui suarū specierū. et si sic. cōstruēdū ē probleūa. et si nō. destruēdū ē probleūa. Hoc pñ exemplū. vt si quis dicat animā moueri. cōsiderādū ē si anima possit moueri scdā aliquā suaz speciez. vt putatur augeri minui corūpti. vel gñari. vel q̄cūq; alia specie mot⁹ moueri. si enī aia scdā aliquaz speciez mot⁹ moueat. tūc manifestū ē q̄ mouet. Et si scdā nullā speciez mot⁹ moueat. palā ē qm nō mouet. ¶ Quarta pñ tāgit tale documētū. si aliq nō sit copiosus i arguēdo: tūc debet aspicere ad plēs diffinitioēs vel descriptioēs ppositi. nā ad diffinitioēs vel descriptioēs facilius ē argumētari. ¶ Rñsalis. multiplex cōstruēdū est et destruēdū est in vtroq; sensu. Conclusio satis nota est ex primo notabili.

Primo Dubitat. vtrū ad esse anteceditis sequitur esse pñ. ¶ Pro dubio supponit q̄ aristo. in sexta parte hui⁹ capitiuli docet terminare pñleūa simpliciter inherētie inspiciēdo ad anteceditia et pñia. et cōtinet decē cōclusioēs. ¶ Quaz pñia tangit vnā supponē et est h. aīa ppositi ē illud q̄ exīte necesse ē ppositū esse. Scdā pñia ppositi ē illud qd ex necessitate est pposito exīte. ¶ Scda pñ tāgit vnā cōsiderationē q̄ ē hec. Si nos volum⁹ cōstruere ppositū cōstruēdū ē aīa illi⁹ ppositi. et si volum⁹ cū destruere destruēdū ē pñia illi⁹ ppositi. ¶ Tertia pñ tāgit tertiā cōsiderationē q̄ est h. si aliqd ponat nōio seq̄ ad aliud. vidēdū ē si pro aliq tēpore nō seq̄ ad illud. et si sic: tūc nō erat ei⁹ cōsequēs. Patet duob⁹ exemplis. pñmū ē. augeri nō sēper necesse seq̄ ad nutriri. sp̄ enī nutriri aīa. nō tamē sēper augē. 2m exemplū. remisci nō necesse seq̄ ad scire. qz remisci solū ē rei pñterite. sed scire ē tā rei pñtis q̄ future. dicimur enī scire pñtia et futura. vt qm erit defect⁹ solis. nō pñgit enī remisci nisi illud qd ē pñteritū. ¶ Quarta pñ tāgit vnā sup-

positionē. et ē h. modus sophiste ē ducēdi sūsi respōdētē ad materiā in q̄ sit ydone⁹ ad arguendū. et h. quādoq; ē necessariū. qm q̄ vō ē apparet. qm q̄ vero neq; apparet neq; necessariū est. Est enī neciū qm opponēs accipit aīa cedētia aut pñq̄ntia in qb⁹ est ydone⁹ ad arguēdū q̄ tñ sūt vtilia ad cōstruēdū vel destruēdū ppositū. qz si rñdēs negauerit ea. tūc neciū est vt opponēs se trāsferat ad pbādū ipsa. Est enī apparet necessariū qm opponēs solū sumit aīa cedētia et pñia q̄ apparēt esse vtilia ad cōstruēdū vel destruēdū ppositū. sed nō ē apparet neq; necessariū si opponēs solū intēdat se trāsferre vt redarguat respōdētē. ¶ Quinta pñ tangit vnū documētū. dyalecticus debz cauere ne vñ vltio istoz duoz modoz. qz vltim⁹ mo⁹ videt esse oīno remot⁹ et exīneus a dyalectica. ¶ Sexta pñ tangit 2m documētū. si cōtingat opponētē vñ illo tertio mō: rñdēs nō debet esse disculus. sed debet cōcedere oīa q̄ nō sūt vtilia ad ppositū. qz ex oīb⁹ talib⁹ ppositis nihil poterit opponēs cōcludere cōtra ppositū. ¶ Septima pñ tāgit vnā cōsiderationē. qdlibet ppositū habet multa pñq̄ntia ideo ad destruēdū ppositū sufficit destruere vnū illoz pñq̄ntiū. qz vno illoz pñtiū iterēpto iterim⁹ ppositū. q̄ aut ppositū hēat multa cōsequētia pbatur. quia ille q̄ dicit vnū dicit quodā mō multa. vt ille q̄ dicit hoīnē esse: dicit aīa esse. et animatū. et mētis disciplinā susceptible esse. ¶ Octaua conclusio tāgit scdā cōsiderationē q̄ opponēs debet cauere ne assumat aīa difficultatē ad probādū q̄ pñs vel ecōtra. ¶ Nona pñ tāgit tertiā cōsiderationē. si fuerint duo pñdicata quozuz necesse ē altez illoz inesse eidē vt hoī egritudinē vel sanitatē. si volum⁹ ostēdere q̄ vnū illoz pñdicatoz insit vel nō insit cōsiderādū est ad reliquū. quia si oppositū insit tunc ppositū nō inest. et si oppositū nō insit: tūc ppositū inest. ¶ Decima pñ tāgit quartā cōsiderationē. q̄ est h. in disputatiōe necesse ē aliq̄ et maxie congruū assumere orationē pro nomie. vt pñq̄nti mo nō debem⁹ capere modestū. sed istā orationē equā aīam habēs. et pro magnanimo nō debem⁹ accipere fortē vel robustū. sed magnū animū habētē. Similit⁹ pro bene fortunato debemus accipere illa cui⁹ fortuna fuerit studio sa q̄ admodū dicit socrates q̄ bñ fortunat⁹ est ille q̄ habet aīam studiosā. hāc ei dicebat vñ. cuiusq; fortunā ē. Ex his pñ rñ: ad dubiū.

Thopicozum

Secundo

Dubitat. *ut illud qd ex ne-
tate uest in sit vt i pluribus. et
ecotra.* ¶ Pro dubio supponit q in 2º capitu-
lo docet arist. terminare pbleuā simpliciter liberē-
tie p locos extrinsecos. 7 23. 4. ptes. In pzia do-
cet terminare pbleuā simpliciter liberētie ispicie/
do ad cōtraria. 7 cōtinet duas pculas. qz pzia
cōtinet qrtuor cōclusiōes. ¶ Pzia cōclusiō tā-
git vnā dionē q est h. rerū qdā sūt ex neēitate.
alie vō sūt vt in plurib⁹. alie vō ad vtrūlibet.
¶ Secūda cōclusiō tāgit vnā cōsiderationē q
trihēbz ē q est bec. illud qd inest de neēitate
assignet inesse vt i plurib⁹. et si illd qd inest vt
in plurib⁹ assignet inēē ex neēitate. 7 si cōtra-
riū ei⁹ qd inest vt in plurib⁹ assignet iēē ex ne-
cessitate. 7 illud qd uest ad vtrūlibz assignet in
esse ex neēitate vel vt i plurib⁹. mala ē assigna-
tio. pzia pars patz. illud qd ex neēitate uest oī i
est. sed illud qd inest vt in plurib⁹ nō oī inē. et
sic assignaret nō oī inesse illud qd oī inē. Se-
cūda pars patz. qz hoīes sūt pziui vt in plurib⁹.
non tamē sūt oēs pziui nec ex neēitate. Ter-
tia pars patz. qz cōtrariū ei⁹ qd inest vt i plurib⁹
inest vt i pauciorib⁹. vt si hoīes in plurib⁹ sint
pziui in pauciorib⁹ erūt bōi. ¶ Tertia 2º q tā-
git tertiā cōsiderationē ē h. si rñs dicat aliquod
pdicatū inesse alicui subo nō determinādo vtz
in sit ex neēitate vel vt i plurib⁹ tūc apponens
debet ipsū accipere iēē aut vt ex neēitate. aut vt
in plurib⁹ scōz qz fuerit sibi vtile. vt si rñdens
dicat pziuos esse exhereditādos tūc opponēs
debz cape illud eē ex neēitate. ¶ Quarta cōclu-
siō q tāgit qrtā cōsiderationē ē h. si idē ponat
sibypsi accidere eo q significat diuersis noī-
bus. mala ē assigna⁹ vt prodig⁹. i. talia pbs di-
uidebat voluptates i gaudiū iocūditatē et leti-
tiā. ideo si qs ponat gaudere accidere huic qd
est letari tūc dicit idē sibypsi accidere. Et ex h

Tertio

patet solutio ad dubiū.
Dubitāt. *ut rñ sit possibile 3ria si
mul iesse.* ¶ Pro dubio supponit q i tertia per-
tinentia itēdit arist. septē cōclusiōes. ¶ Quap p
ma tāgit vnā supponē q ē h. cōtraria pnt cōple-
cti adiūicē sex modis. p. qñ pdicata 2 subiecta
sūt cōtraria. 7 b dupl. p i istis ppōib⁹ amic⁹ oz
bñfacere. 7 iimic⁹ oz malefacere. 2º mō econ-
uerso. vt iimic⁹ oz bñfacere. 7 amic⁹ maleface-
re. Tertiō mō qñ duo cōtraria pdicāt de eodē
subo. 7 b dupl. vt amic⁹ oz bñfacere. 7 iimic⁹
oz malefacere. 7 amic⁹ oz malefacere. 7 iimic⁹

oz bñfacere. ¶ Scda cōclusiō tāgit scōz sup-
positionē q ē bec. due pme cōplexiōes nō faciūt
cōtrarietate. qz illud qd ē amic⁹ bñfacere nō est
cōtrariū ei⁹ qd ē iimic⁹ malefacere. qz vtrqz sūt
eligēda. 7 eiusdē mori. sicut id qd ē amic⁹ male-
facere nō cōtrariū ei⁹ qd ē iimic⁹ bñfacere. qz
vtrqz ē spernēdū 7 eiusdē mori. nō videt autē
spernēdū spernēdo cōtrariū eē: nisi vnū sit se-
cūdū supabūdātia. aliud vō scōz egestatē. i. de-
fectū. qz supabūdātia 7 egestas sūt d gñe sper-
nēdoz. ¶ Tertia cōclu: tāgit tertiā supponē
q est h. alie qtuor cōplexiōes faciūt cōtrarieta-
tē. p. qz id qd ē amic⁹ bñfacere cōtrariū ei⁹ qd
est amic⁹ malefacere. qz sunt a cōtrario more.
vnū enī ē boni mori. 7 aliud pziui mori. 7 vnū
ē eligēdū. aliud vō spernēdū. 7 similr ē i qlibet
alia cōplexiōe qz vnū sēper ē eligēdū. 7 aliud
spernēdū. 7 vnū ē boni mori. 7 aliud pziui mo-
ris. ¶ Quarta cōclusiō tāgit vnā cōsiderationē
que ē bec. eidē cōtigit iesse plura 3ria. vt ami-
cis bñfacere cōtrariū istis duob⁹. scz iimic⁹ be-
nefacere. 7 amic⁹ malefacere. ¶ Quia 2º tāgit
scōz cōsiderationē q ē h. si aliqd 3riū assignet i
esse alicui subo: vidēdū ē an suū cōtrariū i sit. 7
si sic destruēdū ē pbleuā. qz impossibile ē 3ria si
mul eidē iesse. ¶ 2º tāgit tertiā cōsiderationē
si aliqd pdicatū assignet iesse alicui subo vidē-
dū ē si ppter talē assignationē ptingat 3ria si eidē
iesse. 7 si sic destruēdū ē pbleuā. vt si qs dixerit
formas ydeas esse i nob: tūc accidit moueri et
qescere eidē inē. 7 sicut sēibile 7 iēfēibile. qz for-
me vidēt esse imobiles. s. si sint i nob erūt mo-
biles. nā mouētib⁹ nob neētiū ē q in nob sūt oīa
sunt moueri. 7 ē iste forme sūt iēfēbiles. 7 si
sint i nob erūt sēbiles. qz p sensū visus cōgsci-
mus formā q ē in vno qz singulariū. ¶ 7º con-
clu: tāgit qrtā cōsiderationē. si aliqd cōtrariū
assignet iesse alicui subo vidēdū ē an suū cōtra-
riū possit illi inesse. 7 si nō. destruēdū ē pbleuā
qz idē ē susceptibile cōtrarioz. qd p. duob⁹ exē-
p. 1. Primū ē. si qs dicat odiū cē i appetitu ira-
scibili. vidēdū ē an cōtrariū odiū scz amicitia
sit i appetitu irascibili. et si nō. tūc odiū nō erit
in appetitu irascibili sed i cōcupiscibili sic ami-
citiā. 2º exēplū. susceptibile disciplinē nō ē i ape-
titu cōcupiscibili. iō susceptibile ignorātiā ē ēē
in appetitu cōcupiscibili. Et subdit qz iste locus
valz destructiue 7 nō cōstructiue. Et sic patz rñsio

Ad rōnes

An oppositiū. ad dubiū.
solute sūt ex dictis i p nobili.

Thopicozum

militer valet in alijs. ergo dñā in ipso valet in oibus contrarijs. ¶ Tertia 2ª dñā ecōtrario raro valet in contrarijs. s3 in ipsis vt i plurib⁹ valz dñā i ipso. p3. q2 bñ segtur enethia ē g^o sanitas ē s3 nō segt^r egritudo ē g^o chacochoia ē. ¶ 4ª conclusio. dñā ecōtrario nō v3 i p^ouatiue opposit^o. sed semp v3 dñā i ipso. p3. q2 bñ segt^r visus ē sensus g^o cecitas ē insensibilitas. ¶ Quia con? cōia i ipso semp valz i r^ou^o. p3 trib⁹ exēplis. Primū exēplū. bene segt^r triplū ē multiplex. g^o subtrip^o lū ē submultiplex. 2^m exēplū. bene segt^r scia ē opio g^o scibile ē opinabile. 3^m exēplū. benefeg^r tur visus ē sēsus. g^o visibile ē sensibile. ¶ Subdit vnā istātiā. q2 nō segtur sensibile ē scibile. g^o sensus ē scia. Soluit p^oterēptōez. nō enī vuz ē q^o sensibile sit scibile. multi enī dicūt sensibiliū nō eē sciaz. ¶ 6^a con? cōia i ipso bene valet negatiue in relatiuis. q2 bene segtur sensibile non est scibile. ergo sensus non est scientia.

Tertio Sciēdū ē q^o arist^o. i tertia parte docet terminare pbleuma simplicis inherētie p locū a casib⁹ 7 a cōiugat^o. et cōtinet duas p^oiculas. q^o rū p^oma cōtinet tres cōclōes. ¶ Prima cōclusio tāgit duas sup^opōnes. Prima ē h. cōiugata sūt illa q^o cūq^o se hēnt sicut abstractū 7 cōcretū nois. vt iusticia 7 iustitū. fortitudo 7 forte. ¶ 2^a sup^opō. casus sunt q^o cūq^o se hēnt sicut abstractū 7 cōcretū aduerbiū vt iusticia 7 iuste. fortitudo 7 fortit^r. ¶ 2^a cō tāgit primā cōsideratiōez q^o ē h. q^o qd p^odicatur de vno cōiugatoz illud p^odicatur de oib⁹ q^o sūt eiusdē cōiugatiōis. dicūt^r at cōiugata 7 casus esse eiusdē cōiugatiōis. vt si iusticia sit laudabilis iust^o iustū 7 iuste sunt laudabilia. 7 sic iusticia est laudabilis ita qd iuste sit laudabil^r sit. ¶ 3^a con? tāgit scōaz cōsideratiōez si aliqd contrariū p^odicetur d vno cōiugatoz tūc cōtrariū talis p^odicati p^odicabitur d cōtra^o cōiugati. vt si iusticia sit scia iusticia erit ignorātia. 7 qd iuste sit sciētificē sit. iō qd iuste sit ignorater sit. ¶ In scōa p^oicula docet terminare pbleuma simplicis iheren^o p locū a gnātōe 7 corruptōe 7 itendit duas cōclōes. Quaz p^oma est h. loc^o a generatōe 7 corruptōe tenet affirmatiue 7 negatiue. De loco a generatōe ponit tres maxias. Prima est. quoz generatōes sūt bone ipa sūt bona. Secunda. q^o cūq^o sunt bona eoz generatōes sunt bone. Tertia. si gnātōes sint male ipa sunt mala. Pro loco a corruptōe ponit duas maxias. Prima est. quoz corruptōes

sunt bone ipsa sunt mala. Secunda. quoz corruptiōes sunt male ipsa sunt bona. ¶ Secunda conclusio. loc^o a gnābilibus 7 corruptibilib⁹ similiter valet affirmatiue 7 negatiue. p^obat per duas maxias. Prima ē. si generatiua sint bona: et ipsa genita sūt bona. Secūda. q^o corruptētia sūt bona: ipsa sunt mala.

Conclusio R^o n^o salis. cōsequētia econtrario tenet formaliter in contradictorijs. 7 dñā in ipso formaliter tenz in alijs oppositis. Nec conclusio satl p3 ex dict^o.

Primo Dubitatur. vtrū per locū a sili possit terminari probleūa simplicis inherētie. ¶ Pro solutione supponitur q^o in quarta parte hui⁹ capituli docet arist^o. terminare probleuma simplicis inherētie p alios locos dyalecticos. et p^oio per locū a simili ponēdo talē cōclusionē. ¶ In similib⁹ similiter se habēt. vt si disciplina sit vna pluriū: et opinio erit vna pluriū et si visū habere sit videre. sili auditū habere erit audire. Et subdit quoddā documētū q^o in similib⁹ oportz arguere ea parte q^o sunt similia. et non ea parte q^o dñnt. iō nō sequitur q^o si scire sit intelligere q^o vnū scire sit vnū intelligere. et q^o plura scire sint plura itelligere. quia cōtingit plura scire: intelligere autē non. 2ª termiat probleuma simplicis inherētie scōm magis et min⁹ ponēdo talē cōclonem. ¶ Si simpl^r ad simpl^r. 7 magis ad magis. vt si voluptas sit bonū. magis voluptas erit magl bonū. et si iuriā facere sit malū. magis iuriā facere est magis malū. 7 tenet iste loc^o tā a^o g^o negatiue. Tercio docz t^omiare probleūa simplicis inherētie p locū a maiori ad min⁹ ponēdo talē cōclusionē. ¶ Loc^o a maiori sit tribus modis. p. q^o vnū p^odicatū p^odicat^r de duob⁹ sub^ois. maxia. si cui magis videt^r iēē n^o iest. nec cui min⁹. 7 si cui min⁹ videt^r iēē. 7 cui magl. 2^a sit q^o duo p^odicata dicūt^r de vno sub^oo. maxia. si illud qd magl videt^r iēē n^o iest: nec illud qd min⁹. 7 illud qd min⁹ videt^r iēē iest: 7 illud qd magis 3^a sit q^o duo p^odicata p^odicat^r d duob⁹ sub^ois. maxia. si illd qd magis videt^r iēē n^o iest illi cui magis videt^r iēē. nec illd qd min⁹ videt^r iēē iherbit ei cui min⁹ videt^r iēē. 7 si illd qd min⁹ videt^r iēē iest illi cui min⁹ videt^r iēē. 7 illud qd magis ierit ei cui magl videt^r iēē. Et subdit q^o illis trib⁹ mōis sit loc^o a sili. vt dūcit p exēpla

Secūdo Dubitaf. vtrū p locū a fm qd ad simpl^r possit t^omiari pbleu

Secundus

Tertio honorare ē bonū simplr. Dubitā^r v^r loci a simplr. ad magis. ab appōne. ⁊ a scōz qd ad simplr formalit^r tencāt. ¶ Ad p^ma p^re rīdēt p^r duas sup^rpōes. tres distinctōes. ⁊ tria dicta. P^ria sup^rpō ē hec. simplr i p^ropositu vocat^r termin⁹ nō cōparati ue sup^rpō i cōpō aduerbio magis. sed magi i p^ropositu vocat^r termin⁹ cōparati grad⁹. vel ēmin⁹ positiui grad⁹ sup^rpō cū illo aduerbio magi. Scōda sup^rpō. arguere a simplr ad magi ē arguere ab

obseruatis formalit̃ tenet p̃na. vt seq̃t forma

Thopicozum

liter. iustū ē virtuosū. et magis iustū est. g. magis iustū ē magis virtuosū. Tertiū dictū. in ypothetico aditionib⁹ valz formal⁹ p⁹ia. a plurib⁹ sim p⁹l⁹ ad p⁹la magis. obseruat⁹ trib⁹ cōditiōibus p⁹dictis. vt bñ seq⁹ si aliq⁹ ē iustū illud ē virtuosū. g. si aliq⁹ ē magis iustū ipsū ē magis virtuosū. Ad scōdaz p⁹te duby rīdet⁹ per vnū dictū. Loc⁹ ab oppōe rēgular⁹ per duas maxias text⁹ enumeratas i dubio pcedēti tenet vlt⁹ tribus cōditiōib⁹ obseruat⁹. P⁹ia ē q⁹ illud q⁹ apponit⁹ nō sit forma illi⁹ cui apponit⁹. defectu cui⁹ non seq⁹ albedo addita forti facit forte albū q⁹ p⁹ri⁹ nō erat. g. albedo ē vel erat p⁹us alba. nec seq⁹ aia addita corpi facit ipsū animatū. g. anima ē vel fuit p⁹ri⁹ aia. Scōda p⁹ditio q⁹ p⁹ appōne vnus ad alterz nō reddat⁹ resultā tale p⁹ alterationē illoz inter se. iō non seq⁹. aq⁹ addita calci facit calcē calidā. g. aqua ē vel erat p⁹ri⁹ calida. nec seq⁹ tur. calidissimū additū frigidissimo facit resultā tepidū. g. calidissimū ē vel erat p⁹ri⁹ tepidū. Tertia p⁹do. q⁹ appositū nō faciat aliud tale de p⁹ accidēs. iō nō seq⁹. diuitie apposite hoi reddūt ipsū peiorē. g. diuitie sūt mē. Ad tertā p⁹te duby rīdet⁹ p⁹ vnū dictū. Loc⁹ a fm q⁹ ad simpl⁹ tenet formal⁹ p⁹structiue q⁹truo⁹ aditionib⁹ obseruat⁹. P⁹ia ē q⁹ d⁹terminatō facit dictū scōz q⁹ sit nata p⁹ueire toti et nō sit restrictia ad p⁹te q⁹ nō sufficiat denotare totū ideo non seq⁹. ethiops ē alb⁹ scōz dētes. g. ethiops ē alb⁹. Scōda p⁹ditio q⁹ talis d⁹terminā⁹ nō cōueiat dictū simpl⁹ solū scōz significatōne attributiā et min⁹ p⁹ncipalē. iō nō seq⁹. lapis ē hō fict⁹ vel sculpt⁹. g. lapis ē hō. Tertia p⁹do q⁹ talis d⁹terminatio nō faciat dictū simpl⁹ ali⁹ supponere vel p⁹ alio. iō nō seq⁹. chymera ē ens ymaginabile. g. chymera ē ens. Quarta p⁹ditio. q⁹ illis d⁹terminatio et dictū simpl⁹ nō sint d⁹terminatioes accidentales nate seimicē vno mō d⁹terminare et scōz aliq⁹ tertiū. ideo nō seq⁹ fortes est bonus faber. ergo fortes ē bonus.

Ad rōnes An oppositū. Ad p⁹imā dictū q⁹ ad debite arguēdū in p⁹dicto⁹ regrūt due p⁹do⁹nes. P⁹ia ē q⁹ negatio teneat infinitā. Scōda q⁹ aia sit p⁹positio v⁹lio affirmatiua vel negatiua. vel p⁹icular⁹ ne⁹. rōne cui⁹ hec p⁹ia nō valz. nō asin⁹ est nō hō. g. hō est asin⁹. nec ista homo ē aial. g. nō hō ē nō aial regn⁹ etiā q⁹ in aīcedēte ponat⁹ p⁹stātia finio rū p⁹ntio. et ratio ē q⁹ p⁹ia ē p⁹rio terminioz i contradicto⁹z egualet p⁹uersioni p⁹ contrapōne.

Ad scōdaz d⁹ q⁹ ad debite arguēdū i d⁹rys o⁹z arguere in p⁹dicatiōib⁹ per se et in cōtrariis inc⁹ que nō ē mediū. et ad arguēdū i p⁹riuat⁹is o⁹z arguere in p⁹dicat⁹ per se. q⁹ p⁹uatio habit⁹ superi⁹oris restringit⁹ per p⁹uationē habit⁹ inferioris. sed ad arguēdū in relatiuis sufficit arguere in p⁹dicatis p⁹ se. Et per h⁹ patz respōsio ad t⁹riā. Et hec de secūdo thopicoz.

Ireca

iniriū ēry li-
bu thopico-
ruz. Querit⁹
v⁹ illud q⁹
est in g⁹ne sit
magis eligē
dū eo q⁹ nō
est in g⁹ne. et
bonū simpli-
citer sit me-
lius eo q⁹ ē
bonū alicui

Et arguitur p⁹rio p⁹tra p⁹imā partē. q⁹ substan-
tia ē magis p⁹pprie aliq⁹ q⁹ accidēs. per p⁹hm
q⁹rto methaphice. g. suba ē magis p⁹pprie B ali-
quid q⁹ accēs. mō iustū est suba cū sit homo iu-
stus. et iustitia ē accidēs. g. iustū ē magis p⁹pprie
B aliq⁹ q⁹ iustitia. et p⁹ p⁹is iustū dicit⁹ esse ma-
gis in g⁹ne q⁹ iustitia. Scōda sic. iustū est suba
et iustitia ē accidēs modo q⁹ cūq⁹ suba a toto ge-
nere melior ē et p⁹fectior accēte. vt p⁹z 7⁹ me-
thaphice. g. iustitia nō ē melior iusto. et p⁹ p⁹ia nō
magis p⁹petit iustitie esse i g⁹ne q⁹ iusto. T⁹er-
tio sic cōtra scōdaz p⁹te. q⁹ si aliq⁹ ē bonū alicui
seq⁹ q⁹ est bonū simpl⁹ p⁹locuz a p⁹te in mō ad
suū totū. et etiā ecōuerfo seq⁹ bonū simpliciter.
g. bonū alicui. ergo vnū nō est dignius altero.

Primo Sciēdū est q⁹ p⁹o declaratiōe
terminioz ponūt tres supponēs. et vnū dictum
P⁹ia suppo⁹ est h⁹. Ex p⁹ia p⁹te q⁹stionis mote
cōter eliciūt tres p⁹poēs. P⁹ia ē q⁹ iustitia sit
B aliq⁹. et nō iustū. 2^a ē. q⁹ iustitia sit in g⁹ne. et
nō iustū. Tertia est. q⁹ iustitia sit melior iusto.
ex q⁹ seq⁹ q⁹rta scz q⁹ aliq⁹ accidens simpl⁹ lo-
quendo meli⁹ est q⁹ aliq⁹ suba. Scōda suppo⁹ q⁹
facit ad itellectū supponis pcedētis ē h⁹. q⁹ per
B aliq⁹ intellexit p⁹ha formā q⁹ forma ē q⁹ dat
esse rei et esse B aliq⁹. et nō solū intellexit formā
substantialē sed etiā accidentalē q⁹ dat esse aliq⁹

questio
iustū

A. and
substa
Hoc dicit
forma

Tertius

Secundo

illud est magis eligendū alicui quod est scdm
ppriam disciplinā. ¶ Sexta dco tāgē qntam
cōsideratōez q̄ ē bec. illō qd ē h aliqd ē magis
eligēdū eo qd nō ē i genere vt iusticia iusto. ¶
sticia enī ē i genere boni nō aut i iusto. ¶ Septi
ma dco tāgē qntā cōsideratōez. qd ē ppter se
eligēdū ē magis eligēdū eo qd. ppter aliud est
eligēdū. vt fanū eē ē magis eligēdū q̄ exerceo
ri qd ordinat ad sanitate. ¶ Octaua dco tāgē
septā cōsideratōem. illō qd p se ē eligēdū ē ma
gis eligēdū q̄ illud qd p accūs ē eligēdū vt ma
gis ē eligēdū amicos eē iustos q̄ inimicos. vo
lumus enim amicos eē iustos et si nihil ide oc
beat nobis fieri: et si sint apud indos. s3 vol
m⁹ p accūs inimicos eē iustos vt nihil nobis no

Tertio Sciēdū q̄tertū. c. i quo cēat.
arist. determinat d̄ bono p̄parato
scōm modū cālitaris p̄tinet q̄tuor particulas.
Quaz prima tangit duas p̄clōes de bono p̄pa
rato ad genus cause efficiētis. Quaz prima ē
hec. Illō qd ē tā p̄ se boni imāgis ē eligendū eo
qd ē per accidēs. vt virt⁹ ē magis eligēda q̄ for
tuna. ¶ Scōda p^o illō qd ē p̄ se cā mali magis ē
fugiedū eo qd ē cā p̄ accidēs. vt vitiiū ē magis fu
giēdū q̄ cā sp̄ei. ¶ Scōda particula tāgit. 3. cō
clōes īspiciēdo ad cām formālē. p̄ima p^o tā
git p̄mā p̄sideratōē. illō qd ē simplr bonū ma
gis ē eligendū eo qd ē bonū solū alicui. vt sanū
fieri qd ē bonū simplr magis ē eligēdū q̄ secca
qd solū bonū ē alicui. f. idigēti seccidē. ¶ Se
cūda p^o tāgit scōm p̄sideratōē. qd ē bonū a
nā ē magis eligēdū eo qd nō ē bonū a nā. vt iu
sticia q̄ ē bonū a natura ē magl eligēda q̄ iustu
qd ē bonū acq̄sitū. ¶ Tertia p^o tāgit tertiā p̄s
deratōē. qd melioz ī bonozabiliozib⁹ inest illō
ē magis eligēdū. vt illō ē magis eligēdū qd inē
deo q̄ illō qd inē boī. ⁊ aīe q̄ corpozī. ¶ In ter
tia p̄ticula ponit duas p̄clōes īspiciēdo ad cāz
mālē. p̄ima tāgit vnā p̄sideratōē. qd ē p̄pziū
melioz ē meli⁹ illo qd ē p̄pziū peiozī. vt qd
dei q̄ boīs. nā īz de q̄ thō beātī coēz p̄uētiā.
dicit tū adinūcē p̄pziū ofnīus. ¶ Scōda p^o tā
git scōz cōsideratōē. qd ē ī meliozib⁹ vel peiozī
bus vel ī bonozabiliozib⁹ ē meli⁹. vt sanitas
melioz ē robore vel decoze. qz sanitas cōsistit ī
hūidīs ⁊ siccī ex p̄pziū cōstitūtū ē al. f. robuz
cōsistit ī neruis ⁊ ossib⁹. decoz aut ē qdā cōmē
suratō melioz. ¶ In q̄rta p̄te ponit. 4. cōclō
nes īspiciēdo ad finē. p̄ima con^o tāgit vnā cō
sideratōē ⁊ ē h. finis ē magl eligēdus q̄ ea que

Thopicozum

sunt ad finē. ¶ Secūda dēlo tāgit scdaz cōsiderati
onē duoz mediōz ad finē ordiatōz. qd ē ppi
qus fini magl ē eligēdū. Et subdit q illd ē ma
gis appetibile qd ē ad finē vite qd ē ad aliū
vt mediū ad bītudinē magis ē eligēdū qd me
diū ad prudētiā. 7 me^m possibile. i. facile magl
ē eligēdū me^m ipossibile. i. difficile. ¶ 3^a 2° tāgit
tertiā cōsiderōez. duob^o exātib^o effectis c^o finis
ē melior ipz ē meli^o. Et subdit qdā documē
tū ad cognoscēdū meliorē finē. 7 ē istd. si vnus
finis plus super aliū finē qd ali^o finis super suū
ppriū effectiū tūc p^m finis ē magl eligēdus
tūqz melior. vt bītudo plus super sanitatē qd
sanitas sanatiū. g^o effectiū bītudis ē me^m sa
nitate. ¶ 4^a 2° tāgit qrtā cōsiderōez. qd ē me^m p
se 7 bōrabil^o 7 laudabil^o illd ē magis eligēdū
vt amicitia diuitijs. 7 iusticia sanitate 7 robo
nā nullus honorat diuitias ppter se. s; ppter
aliud. amicitia vō ppter se 7 si nihil ppter eā
deat nob^{is} meē. ¶ Cōfir i. 3. c. deteriat de bonis
cōsiderat^o penes plitātē 7 paucitatē. 7 pter sex
cōclōes. P^{ia} tāgit vnā cōsiderōez. qñcūqz erūt
aliq^o duo sibi inice valde siliā: ita q n^o possum^o
aspicere peminētiā vni^o ad altez. vidēdū ē ad
cūa ipoz. qz c^o cūa ē magis bonū illd ē magis
eligēdū. si aut cūa sūt mala c^o cūa ē min^o malū
illud ē magis eligēdū. ¶ 3^a 2° tāgit terciā cōside
rōez. pla bona sūt pauciorib^o bonis magis eli
gēda. Et subdit vnā istātiā. qz vbi ē vnū eligē
dū ppter altez vnū tū ē eligēdū magl qz vtz.
qz vt sanitas 7 sanū fieri nō sūt magis eligēda
qd sanitas p se: eo q sanū fieri eligim^o ppter sa
nitatē. ¶ 4^a 2° tāgit qrtā cōsiderōez. nihil. phibz
n^o bona ēē magis eligēda qbusdā bonis. vt bīt
tudo 7 aliqd ad qd nō ē bonū sic debilitas sūt
magis eligēda iusticia 7 fortitudine. ¶ 5^a 2° tāgit
qntā cōsiderōez. ead bona sūt magl eligēda cū vo
luptate qd sine voluptate. ¶ 6^a 2° tāgit sextā cō
siderōez. eadē bona sūt magis eligēda sine tri
sticia qd cum tristitia.

Conclusio

Rūsalis. Illud qd ē i gñe ē
magis eligēdū illo qd nō ē i gñe. vt bonū sim^o ē
magis eligēdū eo qd ē bonū alicui ad sensū de
claratū in primo notabili.

Primo

Dubitat. Utrū āneriū accūtp
locū a gñatiōe 7 corruptōe sit cōgscibile. Pro
dubio supponit q aristl. i. 4. c. deteriat d^o bono
pparato ad rps ad idigētiā 7 ad gñatōes 7 cor
ruptōes. 7 pter. 3. cōclōes. P^{ia} tāgit duas cōside
rōnes de bono ppurato ad rps. P^{ia} ē h. vnū

qdqz ē magis eligēdū i tpe i quo magis valet.
p. 3. exēplis. P^{imū} ex^m. tristicia ē magis eli
gēda i senectute qd i iuuetute. 2° ex^m. vt prudē
tia ē magis eligēda i senectute qd i iuuetute:
nemo enī iuuenes eligit i duces: eo q nō cōstat
eos ēē prudētes. sed fortitudo magis ē necia i
iuuetute qd i senectute. Tertiū ex^m. vt tēperā
tia ē magis eligēda i iuuetute qd i senectute.
magis ei iuuenes qd senes a cupiscētis mole
stāt. ¶ 2^a cōsideratio. illud qd i oi tpe vel i plib^o
ē vtili^o h^o ē magis eligēdū. vt iusticia 7 tēperā
tia q sūt semper vtilis sūt magis eligēda qd for
titudō q aliquē ē vtili. ¶ 3^a 2° tāgit vnā cōsiderōez
de bono ppurato ad idigētiā 7 ē h. illud q bito
nō idigem^o altero ē magis eligēdū qd q bito in
digem^o altero. vt iusticia ē magis eligēda forti
tudine. nā si oēs ēēnt iusti nihil ēēt vtilis forti
tudo. si aut oēs ēēnt fortes adhuc ēēt vtilis iu
sticia. ¶ 3^a 2° tāgit vnā cōsiderōez de bono pp
urato ad gñatōes 7 corruptōes: 7 ē h. quoz cor
ruptōes. i. abiectiones sūt fugiēda ipa sūt magis
eligēda. 7 quoz gñatiōes 7 sūptiōes sūt magis
eligēda ipa sūt magis eligēda. ¶ Cōfir i. 5. c. de
teriat de bono ppurato penes p^omitatē 7 sili
tudine. 7 irēdit. 4. cōclōes. Quaz p^o tāgit vnā
cōsiderōem q ē h. qd ē p^omi^o bono illud ē ma
gis eligēdū. 2° qd ē bono sili^o ē magis eligē
dū. vt iusticia iusto. 3° qd ē meliori simili^o est
magis eligēdū. vt dicūt qdā aiacē ēē meliorē
vlixē: eo q aiāx sit similior achili. ¶ Et subdit
istātiā. qz nihil phibet aiacē ēē similiorē achil
li n^o i eo q optim^o ē. Soluit q si sit solū similia
i ridiculosiorib^o nō oz q sit melior. vt simia q ē
similior hoi qd equ^o 7 tū simia nō ē melior equo.
4^a 2°. illud qd ē sili^o meliori illd ē me^m 7 magis
eligēdū qd illd qd ē sili^o peiori. Subdit istātiā.
qz nihil. phz illū q ē similis meliori papz similē
esse. illū at q est similis peiori d^ogit esse valde
similē peiorib^o vt si aiāx sit papz similis achili:
7 vlixes sit valde similis nestori: sic q aiāx sit
papz similis achili i peiorib^o: 7 vlixes sit nesto
ri peiori valde sili^o i peiorib^o. 7 equ^o ē sili^o affi
no i meliorib^o. simia vō est sili^o hoi i peiorib^o.
Dā istātiā nō soluit aristl. s; posset solui sic pce
dens. Et per h^o p^o rñ^o ad du^m

Secundo

Dubitat. Utrū illd qd ē acq
rendū difficult^o sit magl eligēdū. Pro du^o sup
ponit q i. 6. c. deteriat de bono ppurato penes
nobilitatē 7 difficultatē. 7 irēdit. i. 4. cōclōes. P^o
est h. nobili^o est magl eligēdū eo qd ē minus

Tertius

nobile. ¶ Secda de lo. qd ē ad acgrēdū difficilis
us illud ē magis eligēdū. magis. n. amam⁹ cū ha
bem⁹ qd nō ē facile sūere. ¶ 3^a c^o illud qd ē magis
ppriū ē magis eligēdū eo qd ē coi⁹. ¶ 4^a c^o illud
ad qd nulla difficultas se⁹ ē magis eligēdū eo
ad qd seg⁹ difficultas. ¶ 5^a c^o si s⁹ sit meli⁹ illo op
timū h⁹ erit me⁹ optio illi⁹. vt hō est melior q⁹
equ⁹. id optim⁹ hō ē melior optio e⁹. 2^a c^o si op
timū h⁹ sit me⁹ optio illi⁹ 2ª sim⁹: filr β ē me⁹ il
lo. vt si optim⁹ hō sit melior optio e⁹ 2^a hō sim⁹
ē melior e⁹. ¶ 6^a c^o illa s⁹ magis eligēda i qbus
amici pnt participare q⁹ illa i qb⁹ nō pnt partici
pare. ¶ 7^a c^o illud ē magis eligēdū qd volum⁹ ad
amicū facere q⁹ illud qd volum⁹ ad quēl⁹ fa
cere. vt iuste agere 2ª bñfacere ē magis eligēdū
q⁹ videri bñfacere. etiā amicis volum⁹ bñface
re. aly⁹ aut⁹ suffic⁹ videri bñfacere. ¶ 8^a c^o illa s⁹
meliora 2ª magis eligēda q⁹ sumū⁹ cū circūstā
tys necys vt bñ viuere qd ē bonū ex circūstā
tia ē magis eligēdū q⁹ viuere qd ē bonū sim⁹.
¶ 9^a c^o aliq⁹ meliora nō s⁹ magis eligēda vt phā
risim⁹ meli⁹ ē q⁹ vitari. tñ idigēti ē eligēdū vi
tari magis q⁹ phari. ¶ 10^a c^o bonū ex circūstā
tia ē magis eligēdū bono necio. ¶ 11^a c^o qd nō idi
get a⁹ magis ē eligēdū eo qd a⁹ idiget. vt iusti
cia fortitudie. ¶ 12^a c^o qd ē eligēdū sine a⁹ 2ª aliū
nō ē eligēdū sine eo illū ē magis eligēdū vt ptās
sine prudētia nō ē eligēda. prudētia vō sine po
testate eligēda ē. ¶ 13^a c^o qñcūq⁹ aliq⁹ duo sic se
hnt q⁹ negam⁹ altez nō bñesse vt reliquū vide
at nō bñesse tē illū qd volum⁹ nō bñ videri iesse ē
magis eligēdū. vt igeniosū ē magis ē eligēdū
q⁹ studere. nā studere negam⁹ vt igeniosū ē vi
deamur. ¶ 14^a c^o si q⁹ amittēs duo bona de q⁹
bus gñter tristet tē de c⁹ tristitia min⁹ ē icre
pādus β ē magis eligēdū. s⁹ si de altero amisso
nō tristat 2ª magis sit icrepādus tē ipz ē magis
eligēdū. vt si pdēs sciaz 2ª pecuniā nō tristat: et
de pditōe scie magis sit icrepādus q⁹ de amissi
one pecunie tē scia ē eligibilior pecuniā.

Tertio Dubitat. Utrū bonū propriū sit
magis eligēdū bono coi⁹. Rñr p
vnā diffictōez 2ª tria dca. Disti⁹ ē h⁹. du⁹ ē bonū
ppriū. qdā ē c⁹ vsus vni⁹ nō ipedit vsū alteri⁹
sic ē d⁹ lūie i ordie ad vsū. Aliud ē bonū c⁹ vsus
vni⁹ ipedit vsū alteri⁹ vt pecuniā v⁹ equ⁹ q⁹ si ab
vno possideat ipedit vsus alteri⁹ circa ea. ¶ 1^a p^m
dcñ. bonū p⁹ dictū q⁹ coi⁹ tāto ē meli⁹ faltē
p se vel p accñs. 2ª sic itelligit dcñ arist. p ethi.
dñtis. q⁹ q⁹to bonū ē coi⁹ tāto meli⁹ ē 2ª diuini⁹

sic ē itell⁹ cōsideratio superius posita i isto ter
tio q⁹ sim⁹ bonū magis ē eligēdū eo qd ē alicui
bonū. ¶ 2ª dcñ. bonū 2° dcñ q⁹to ē magis p
priū alicui tāto ē sibi me⁹. vt me⁹ ē coi⁹ boi q⁹ vn⁹
equ⁹ sit solū sui q⁹ si eēt sui cū β alteri⁹. ¶ 3ª dcñ
ctū. l3 bonū 2° dcñ q⁹to magis ē ppriū tāto sit
me⁹ illi nō tñ seg⁹ q⁹ sit me⁹ sim⁹. q2 sim⁹ bonū
qd ē coi⁹ dicit⁹ sim⁹ meli⁹ eo q⁹ bonū suyp⁹ sit
diffusiū. ¶ Supaddū i sup. 3. difficultates p
declone text⁹. Prima. vtrū non bona qbusdā
bonis sint eligibilia. Et videt⁹ q⁹ nō. q2 si sic se
qret⁹ q⁹ malū i aliq⁹ casu eēt eligibile: imo etiaz
pctm mortale eēt eligibile si iungere⁹ cū vno
alio maiori bono. Rñr p vnā diffictōez 2ª duo
dca 2ª vnā supponē. Suppō est h⁹. nō bona dñr
aliq⁹ duo quoz vnū ē bonū 2ª aliū nō bonū qd
tñ nō ē malū moralit. Distinctio ē h⁹. Duplex
ē malū. qdā ē malū fm se sic q⁹ ppter quēcūz
finē fiat sp ē malū sic ē odiū dei. Aliud ē malū
qd l3 fm se sit malū tñ ppter ordinatōez ei⁹ ad
debitū finē pōt reddi bonū. vt sustinere famē
vel frig⁹ ē de se malū. tñ sustinere famē vel fri
gus propter sciaz 2ª sequēdā nō ē malū. ¶ 1^a p^m
dcñ. si aliqua sint nō bona ita q⁹ vnū sit malū
primo mō illa nō sunt eligibilia sicut felicitas
2ª odiū dei illa simul sūpta nō sūt eligibilia. 2^m
dcñ. aliqua nō bona. s. quoz vnū ē bonū emi
nens. et altez est malū scdō: sunt bene eligibi
lia. sicut esse in luto. et habere centum mar
cas auri sūt eligibilia q⁹ habere duos dena
rios tantū. similiter sūma felicitas et parua fe
bzis sūt eligibilia q⁹ scientia 2ª diuitie. ¶ Ad
ratōne dicit⁹ q⁹ licet hō eligēdo malū pmo mō
peccaret mortalit nō aut⁹ eligēdo malū 2° mō.
¶ Secda difficultas. vtrū si oēs hoies essēt iu
sti non indigerem⁹ fortitudine. Rñdē p du
as distinctōes. 2ª tria dicta. 1^a p^a disti⁹ ē h⁹. du
plex ē fortitudo. qdā ē corporalis scd3 quā. s. hō
pōt portare magnū pōd⁹. 2^a d⁹ illa nō itēdit arist.
q2 quāuis hoies essēt iusti adhuc idigerēt for
titudie tali. q2 adhuc indigerēt labore ad sub
ueniēdū necys ad vitā. a qbus nō preseruare
nos iustitia. Alia ē fortitudo moralis de q⁹ est i
pñti sermo. 2ª qdā hit⁹ moderatiū passionuz
que sūt timor et audacia. ¶ Secda disti⁹ forti
tudo moralis duplicē habet actū. quidā ē inte
rior. et ē electio ad aggrediēdū terribilia. vel
ad expectādū vel fugiēdū tēpore et loco pgru
is scundum dictamen rationis. Alius vero est
actus exterior qui est qdaz executio corporalis.

X z

Thopicozum

vt pugnare cōtra bellicosos vel viciosos. vel circa ferocia aialia. ¶ **Primū** dictū. si oēs ho mines essēt iusti adhuc idigerem fortitudine capiēdo fortitudinē tā p ipsa vīte q̄ p actu i teriori. patz. qz fortitudo q̄ ē vī et etiā act^o ei^o i terior sūt qdā pfectiōes aīe ipsā itrisece pficie tes. ḡ si oēs hoies essēt iusti adhuc idigerem fortitudie. 2^m dictū. si oēs hoies essēt iusti ad buc idigerem actu extiori fortitudis. p3. qz ad buc idigerem exercitio bellico ptra feras. 3^m dictū. si oēs hoies essēt iusti nō indigerem actu exteriori fortitudis ptra hoies. p3. qz si oēs hoies essēt iusti ḡq̄ veller tribuere alteri qd suū ē. et ideo nō esset cā belli. ¶ **Tertia** difficul tas. vtrū illud qd est difficili^o sit eligibili^o. Re spōdet per vnā distinctionē. et tria dicta. Distin ctio ē h. difficultas rei pōt dupl^r attendi. vno? ex pte vsus. alio? ex pte acq̄sitiōis. ¶ **Primū** di ctū est illud. res q̄ ē difficilior^r vsus ceter^r pari bus nō ē melior. patz. qz difficultas acq̄sitiōis ē quēdā acq̄sitiō malicie et faciēs ad miorē eli gibilitatē iustitie. ideo dicit aristo. i textu q̄ ea ad q̄ nulla difficultas seḡ sūt eligibiliora. 2^m dictū. illa res q̄ ē difficilior^r acq̄sitiōis atēq̄ ac gra^r ē min^o eligibilis. pater sic pcedēs. 3^m di ctū. res acq̄sita q̄ cū maiori difficultate fuit ac quisita ceter^r parib^o est magis eligibilis q̄ ad cōseruationē. ita q̄ eligibili^o est ipsā pseruare q̄ aliā ceter^r parib^o. Ratio est. qz talis res nō ita de facili acgrit sicut alia res. ergo rē.

Ad rationes

An oppositū satis patu erūt solutiōes ex dict^r.

Queritur Utrū illud qd additū ē alteri faciat ipsū magis tale. ¶ Et vi det q̄ nō. qz sol facit terrā ma gis calidā q̄ lignū. et tñ sol nō est mag^r calidus q̄ lignū. ḡ rē.

¶ **Secūdo** sic. paruus ignis cui approxiat calefa ctibile facit ipsū mag^r calidū q̄ magnus. ignis cui non ita calefactibile approxiat. et tñ paruus ignis nō ē magis calid^o q̄ magn^o. ḡ rē. ¶ **Ter tio** sic. maior albedo apposta alicui subo facit ipsū mag^r albū q̄ mior albedo. et tñ maior albedo nō ē magis alba. cū idē de seipso nō pze dice^r denoiatiue. ¶ In oppositū tamē ē arit.

¶ **Primo** Sciēdū ē q̄ in septio capitulo dat aristo. qnqz cōsideratiōes de bono pparato penes vīte. et scdm h sūt qui clusiōes. ¶ **Prūa** ē hec. eoz que sūt eiūsdē

speciei illud qd habet ppriaz virtutē ē magis eligēdū eo qd nō habet. et vtrūq̄ habētib^o pro priā vīte: illud ē magis eligēdū qd maiorem habet vīte. ¶ **Secūda** p^o illud qd additū alicui facit ipsū bonū ē magis eligēdū: q̄ illud qd si bi additū nō facit ipsū bonū. et si ābo faciant bonū: illud ē magis eligēdū qd facit magis bonū. p3 per file. qz illud ē calidi^o qd calefit q̄ illud qd nō calefit. et ābob^o calefaciētib^o: illud quod mag^r calefacit ē calidi^o. ¶ **Tertia** p^o illd qd facit p̄cipali^o esse bonū mag^r est eligēdū q̄ illud qd facit min^o p̄cipale. vt vī? que facit aīam bonā magis ē eligēda q̄ sanitas q̄ facit corp^o bonū. ¶ **Quarta** p^o i p̄cipiēdū est i casib^o et vsib^o accitib^o et operib^o. qz si hoc sit mag^r eli gēdū: tūc casus vsus et operatio hui^o magis debet eligi: q̄ casus et operatio alteri^o. vt si il lud qd iuste fit sit mag^r eligēdū q̄ illud qd for titer fit: tūc iustitia ē magis eligēda q̄ fortitu do. si rā aut et in alijs. ¶ **Quita** p^o si aliqd addi tū alteri faciat ipsū magis bonū: et aliud addi tū sibi faciat ipsū min^o bonū: illud qd mag^r fa cit bonū ē mag^r eligēdū. ¶ **6^a** p^o illd ē mag^r eli gēdū cui^o supabūdātia ē mag^r eligēda. vt amī aīta ē mag^r eligēda pecunijs. qz supabūdātia cicitie ē mag^r eligēda q̄ supabūdātia i pecunijs

Secūdo

Sciēdū q̄ i. 8ª caplo i. 7. cōloni bus tāgit. s. cōsideratiōes de bo no pparato penes appōnē et ablationē. ¶ **Prūa** est. si aliqd appositū alicui faciat totū aggregatū ma gis eligēdū. et aliud eidē additū faciat totū ag gregatū mi^o eligēdū: tūc p̄mū ē mag^r eligēdū. Et subdit q̄ h cōsidera^o nō hz vītatē q̄ vñ illo rū q̄ additū ē istrumētū illi^o cui fit addi^o: et alte rū nō. hz ei falx sit mag^r eligēda q̄ serra: tñ ser ra sociata cū arte fabricatō mag^r ē eligēda: q̄ falx sociata cū arte fabricatō. ¶ **2^a** cōsidera^o illd ē mag^r eligēdū q̄ rēoto ab aliq̄ illud a q̄ rēoue tur finanet mi^o bonū. ¶ **3^a** cōsidera^o illd ē mag^r eligēdū qd ē eligēdū p̄p se: q̄ illd qd ē eligen dū. p̄p gliaz. vt factas ē mag^r eligēda q̄ decor. Dī aut illud esse ad gliaz qd nullo p̄sciēte nō se stimaret i esse. ¶ **4^a** cōsidera^o ē. qd eligi^o p̄p se et p̄p gliaz ē mag^r eligēdū q̄ illud qd eligi^o p̄ p̄ gliaz tñ. ¶ **5^a** cōsidera^o si aliq̄ duo sint eligēda p̄p se et p̄p gliaz: qd ē honōbili^o ē mag^r eligēdū. ¶ **Sexta** cōside^o. illd qd ad oīa vel ad plura ē vīle magis ē eligēdū. ¶ **Septia** cōsi^o: qd ē p̄p meli^o ē mag^r eligēdū. vt illd qd ē p̄p vītem ē magis eligēdū q̄ illd qd ē p̄p delcātōz. et simi

Tertius

liter illud ē magis fugiendū qđ ē maioris boni,
peditiū. vt egritudo magis ē fugienda fedita
te. i. turpitudine. qz egritudo ē ipeditina studi
ofitad vtuel 2 voluptat. ¶ Octaua cōsi: illud ē
magis eligendū qđ semp ē eligendū qđ illud qđ qđ

Tertio qđ est eligendū et aliqñ fugiendū.
Sciendū ē qđ nonū. c. cōtiet duas
ptes. In pria determinat de bono dēto 2 nō ppa
rato: ponēdo duas p̄sideratōes tactas i onab
2 clusioib. ¶ Pria ē h. si illud qđ ē magl vtile sit
magl eligendū etiā vtile ē eligendū. vt si honora
bili sit magl eligendū. etiā honorabile ē eligē
dū. ¶ Scda 2 illud qđ nālī ē bonū: ē eligendū.
¶ 3. 2 pte. 7. septē 2 clonib. tagit septē cōside
ratōes de bono ppato 2 nō cōtracto. ¶ Pria ē h.
qđ ē nālī tale ē magl tale: qđ illud qđ nō ē nālī
tale. Scda 2 illud qđ facit aliud tale ē magl ta
le: qđ aliud qđ nō facit ipsū tale. et si vtroqz faci
ant talia: illud qđ magl facit tale: ē magl tale. 3.
si duo cōparāt ad aliqđ tertiu 2 vnu sit magl
tale qđ illud tertiu. et aliud sit min⁹ tale: tūc p
mū ē magis tale vtroqz coz. 4. si aliqđ addi
tū alteri faciat totū magis tale. 2 aliud eidē ad
ditū faciat totū mi⁹ tale: tūc p̄mū ē magl tale.
5. illud qđ ab alio reoto facit ipsū magl tale: ip
sū ē magl tale. 6. illa qđ sūt ipmixtiora suis 2 ri
is sūt magl talia. vt illud ē albi⁹ qđ ē nig⁹ ipcr
mixti⁹. 7. illud cui magl cōueit diffinitio ē ma
gis tale. vt si diffinitio albi sit color disgregati
uis visus. illud ē albi⁹ qđ ē magl disgregatiu⁹

Conclusio Rñialis. si ali⁹ visus.
qđ oppositū alteri faciat ip
sū magl tale: tūc illud ē magl tale. Dec 2° dōz
itelligi i causis efficiētib⁹ vniuoel qđ scz suscipi
unt dnoiationē sui effect⁹. debz etiā itelligi in
causis nālīb⁹ 2 nō volūtarijs. ad eādē etiā faci
unt additiones pri⁹ enūerate in scda pte vltimi

Primo duby secūdi libri qđstiois vltie.
Dubitat. vtrū pbleūa p̄icula
re sit eis dē loc⁹ dyalectic terminādū sic pbleu
ma vte. ¶ Pro dubio suppoit qđ arist. 1. 2° tra
ctatu docet terminare pbleūa p̄iculare. 2 p̄z
duo capla. In p̄intēdit. 6. clusiones fm. 6. cōsi
deratiōes. ¶ Pria ē h. pbleūa p̄iculare ē eo
dē mō terminādū sic vte. nā interinētes vl cō
struētes vte: iterimūt vl p̄struūt p̄iculare. vt
si p̄bet qđ oī iest etiā pbatū ē qđ alicui iest. 2 si
fuerit pbatū qđ nulli iest: etiā erit pbatū qđ a
licui nō iest. 2° p̄sidera: ad ēminādū pbleūa p̄i
culare p̄piciēdū ē ad locū ab opposit. a p̄iuga

ris. 2 a casib⁹. Patz exēplo pri⁹ i oppositū 2 rie.
nā sic segt: si oīs voluptas est bōa qđ oīs tristi
tia sit mala: ita segt qđ si aliqđ voluptas sit bōa:
qđ aliqđ tristitia sit mala. 2° p̄z de p̄uatis. vt si a
ligs sēius nō est pō. qđā i sēibilitas nō ē i pō. 3.
patet de flatis. vt si qđā opinatū sit discipli
natū: qđā opio erit disciplina. 4° p̄z d̄dictori
is. vt si qđā iustū sit malū. qđā iustū erit bo
nū. 5° p̄z d̄ casib⁹. vt si iustū sit malū: qđ iuste
sit male sit. 2 si qđā d̄lectabile sit fugiendū: se
qđā d̄lectatō erit fugienda p locū a p̄iugat
2 ēt per eūdē locū segt qđ si aliqđ d̄lectabile ē
p̄ficiēs: qđā d̄lectatō erit bona. ¶ 3° p̄si: ad
terminādū pbleūa parti⁹ inspiciedū ē in gñā
tōib⁹ 2 gñatis. 2 sūt in corruptiōib⁹ 2 corrupti
uis. ¶ 3° trib⁹ exēplis. p̄imū ē. si aliqđ corrupti
uū d̄lectatōis 2 discipline sit bonū: qđā d̄lecta
tio vl disciplina erit mala. 2° exēplū. si qđā cor
ruptio discipline sit bōa: vel ei⁹ gñā sit mala. qđ
dā scia erit mala. 3° exēplū. si obliuisci feda. i.
i pia qđ aliqz egit sit bonū. vl ea r̄misci sit malū
tūc seire nla erit malū. 4° cōsi: ad terminādū
pbleūata p̄iclaria inspiciedū ē ad locū ex p̄pote
iozi. a minoz. 2 a fili. Et subdit d̄fraz int istos lo
cos. qz loc⁹ a maiori solū 2 d̄structiue. vt si disci
plina videat magl bonū qđ voluptas: tūc si all
qđ disciplina nō sit bōa: ēt aliqđ voluptas nō erit
bōa. 13 loc⁹ a minoz solū 2 d̄structiue. vt si vo
luptas videat mi⁹ bonū qđ disciplina: tūc si vo
luptas sit bōa: ēt disciplina erit bōa. 14 loc⁹ a
fili 2 2° d̄structiue qđ d̄structiue. vt si qđā po
testas sit bōa qđā disciplina erit bōa. 2 si nulla
prās sit bōa: nulla disciplina erit bōa. 2 h si po
testas 2 disciplina sūt sint bōa. 5° p̄sidera: si il
lud qđ maxime videt in eē nō insit: tūc qđ min⁹
videt iesse nō inerit. vt si prudētia nō sit bōa. tūc
nulla alia disciplina erit bōa. 6° cōsi: ad ēminā
dū pbleūa parti⁹ inspiciedū ē ad locū ex p̄pote
si. qz si fuerit p̄cessū sic eē vl nō ē in oib⁹ sic ē in
vno. tūc si fuerit pbatū d̄ vno ēt pbatū ē d̄ oī
bus. vt si fuerit p̄cessū qđ si aīa hoīs sit imorta
lis qđ oēs aīe erūt imortales: tūc si p̄baucrim⁹
aīaz hoīs esse imortalē: simul p̄babim⁹ oēs aī

Secundo Dubita lias eē imortales.
tur. qđ modis cōstruūt 2 de
struūtur pbleūata indefinita. ¶ Pro solutē
supponit qđ in 3°. c. docet arist. ēminare pbleu
ma indefinitū. 2 p̄z tres ptes. In pria intēdit
vna clusione. 2 ē h. pbleūa indefinitū d̄struī
vno: 13 p̄struīt duob⁹ modis. vt istud pbleūa

Quartus

Voluptas ē bonū. dīstruīt p istā: nulla voluptas
est bonū. 7 cōstruīt per istas duas oīs voluptas
ē bonū. ¶ In 2^a pte do
cet dīstruere pbleuata sūpra cū dīterminatiōe
ponēdo talē cōclusionē. pbleuata idēfinita sū
pra cū dīterminatiōe duplī dīstruīt. Pz tribus
exēplīs. p̄mū ē. si pōat ista cōlatiā aliq̄ volup
tas ē bonū. 7 aliq̄ voluptas n̄ ē bonū. pōt dīstrui
p istā oīs voluptas ē bonū. 7 per istā nulla vo
luptas ē bonū. 7^m exēplū. si pōat ista p̄pō idē
finita exclusiua. tātū vna voluptas ē bōa: pōt
dīstrui triplī. vel qz oīs voluptas ē bōa. vel qz
nulla voluptas ē bōa. v̄l qz plures voluptates
sūt bōe. 3^m exēplū. si pōitū sit qz sola prudētia
sit scia v̄tutū: pōt dīstrui qdru^m. v̄l qz oīs v̄t^{us} ē
scia. v̄l qz aliq̄ alia v̄t^{us} ē scia. v̄l qz ipsa pruden
tia n̄ ē scia. v̄l qz nulla v̄t^{us} ē scia.

Tertio

Dubitat qd ē vtile ad tīminādū
pbleuā p̄tictā. ¶ Pro solutiōe suppōit qz i. 3^a
p̄tictū capiti itēdit arist. ad q̄ dōbem^{us} īspice
re ad tīminādū pbleuata p̄tictaria. 7 itēdit. 3.
p̄tictōes. p̄tia. ad tīminādū pbleuata p̄tictaria
le ē īspicere ad singlīa. qz si nulli singlīū īsit de
struēdū ē pbleuā. si v̄o alicui īsit dīstruēdū ē: 2^a
p̄tictū īspiciēdū ē ad gñāz spēs dīdēdo eas v̄s qz ad ī
dīdū. 7 tūc si p̄dicatū īsit oī v̄l p̄tib^{us} dīstruēdū
ē pbleuā. v̄l dāda ē īnstātia. 3^a p̄tictū ad tīminādū
pbleuata p̄tictaria īspiciēdū ē ad spēs p̄dicati ac
cidētāl. v̄t si qz dicat qz tēp^{us} n̄ mouet v̄idēdū
ē ad oēs spēs īmor^{is}. 7 si nulla īsit t̄p̄i: mā īfestū ē
qz t̄p̄a n̄ mouet. s̄līr si volū^{tas} p̄bat qz aīa n̄ ē nūe
rus oīz dīdere nūez. nā oīs nūer^{us} aut ē abūdās
aut p̄fect^{us}. iō si aīa n̄ sit nūer^{us} abūdās neqz p̄fe
ctus non erit numer^{us}.

Ad rationes

Ad oppo^{sitionem}. Soluūt ex spe
cificatione q̄onis. ¶ Et h̄ de 3ª thopicoz.

Ira

Initū q̄rti li
bri thopicoz
aristo. Quer
tur. v̄trū qd
tas gñis sit a
quiditate dīe
realī dīsticta
¶ Et videt qz
sic. qz īpossi
le ē idē fals^{us} ef
se p̄cipiū re
alis cōuētiē

et differētiē. s̄z qditas gñis ē p̄cipiū dūeniē
tie realis speciez ei^{us}. 7 qditas dīe ē p̄cipiū
falsis differētiē illaz spēs. 7 qditas gñis 7 dīe
sūt falsi dīstictē. ¶ 2ª sic. ge^{neris} 7 dīa sumū^r a di
stincti reb^{us}. 7 dīstīgūt realī. aīa p̄z. qz ge^{neris} sumi
tur a mā. dīa v̄o sumi^t a forma. ¶ 3ª sic. ge^{neris} nō
p̄dicat de dīa. 7 adīuicē realī dīstīgūt. aīa p̄z
p̄p̄z i textu dicētē qz neqz ge^{neris} dīa: neqz dīa
dīe p̄dicabī^t. ¶ In oppositū arg^{uit}. qditas ge
neris n̄ ē fals^{us} dīsticta a qditate spēs. nec ē qd
tas dīe. 7 adīuicē n̄ dīstīgūt realī qditas gñis
7 differētiē. aīa p̄z. qz qditas gñis 7 dīe p̄di
cātur p se i p̄mō de ip̄a spēs.

Primo

Sciēdū ē qz p̄dclariōe q̄stī
est vna opio q̄ pōit tria dicta. p̄mū dīcū. in
reb^{us} simplicib^{us} abstract^{is} s̄z a mā ē tātū vna cō
pō falsis q̄ ē p̄pō ex esse 7 essētia. in reb^{us} v̄o mā
lib^{er} est duplex p̄pō realis. vna ē p̄pō ip̄sⁱ cū
essētia. alia ē cōpō matie cū forma. 7^m dīcū. oē
ī p̄dicamēto reponibile habet essētia realī dī
stinctā ab esse. 3^m dīcū. eadē essētia p̄cise īpor
tat p̄nomē gener^{is} dīe 7 spēs. s̄z tū illa noīa su
man^t a diuersis apparētib^{us} realib^{us}. Qd sic de
clarat. nā reb^{us} simplicib^{us} est essētia se b̄tis per
modū pōlis respectu ip̄sⁱ esse. iō ab essētia sūi
tur nomē gñis pōle. respectu dīe tū illd nomē
adeq̄te significat totū p̄positū ex essētia 7 esse
Adhuc ī talib^{us} īueni^t ip̄sū esse qd se habz per
modū actual^{is} īspēcū essētiē. et ab eo sūi^t nomē
dīe significās tū adeq̄te totū p̄positū. 7 ab v̄t^{us}
qz s̄lī sūpto v̄z a p̄posito ex essētia 7 esse sūi^t no
mē spēs. S̄z ī qditatib^{us} p̄positū ex mā et forma
alī sūi^t ge^{neris} 7 dīa. nā a mā q̄ se b̄z p̄modū pōlis
ī ordīe ad formā sūi^t nomē gñis adeq̄te signi
ficās totū p̄positū ex mā 7 forma. 7 ab ip̄a for
ma q̄ se b̄z p̄modū actual^{is} īspēcū matie sūi^t no
mē dīe qd ē significat totū p̄positū adeq̄te 7
a forma totū q̄ resultat ex vniōe sōe p̄tī cū mā
sūi^t nomē spēs. ¶ Alia ē opio q̄ pōit. 2. dīcū. p̄mū
dīcū. qditas gñis n̄ dīstīgūt realī a qditate dīe
qz si sic: tūc gen^{us} v̄e negare^t dīa. 7^m dīcū. qd
tas gñis 7 qditas dīe dīstīgūt ex nā rei. qz illa
dīstīgūt ex nā rei dī ḡb^{us} v̄ificāt p̄dicata dīdictō
qz altēz ē fals^{us}. s̄z ge^{neris} 7 dīa sūt h̄i. v̄t p̄bat
¶ Sciēdū ē qz rō an oppo^{sitionem}.
¶ 2^a q̄rt^{us} liber thopicoz ī q̄ dīer
miat arist. de pbleuāte gñis dīdī i. 3. tractat^{us}
ī p̄dclariōe dīe gñis opato ad spēs 7 dīas 7 n̄ cō
tracto. 7 p̄tiet. 6. c. ī p̄docet tīmiare pbleuā ge
ner^{is} penes B qz ē p̄dicari ī qd. 7 p̄tiet. 6. p̄tictōes

Genus
differētia

Ex nota
p̄tictōis

Thopicozum

Quaz pzia tagit itetū. 2 ē h. post ea q̄ dicta sūt
nūc dicēdū ē de gñer ppzio qz sūt elemta diffi
nitiois. Alie. 3. 2. clōes tagūt gñqz p̄sideratōes.
q̄ p̄zia ē h. si aliqd assignet eē ge^o alie^o viden
dū ē si insit oib^o cōrēt^o sub illo. 2 si de aliq̄ illoz
vē nō p̄dicet tūc destruedū ē pbleūa. vt si hō
nū pōat gen^o voluptat^o. vidēdū ē si aliq̄ volu
ptas nō sit bonū. 2 si sic. tūc bonū nō erit gen^o
voluptat^o. 2° cōsidera^o si aliqd pōat gen^o alie^o
vidēdū ē si p̄dicet de eo in eo qd ē. 2 si nō: d
struedū ē pbleūa. vt albū in qd nō p̄dicat d̄ni
ue: qz n̄ significat qd ip̄s^o nimis s̄ pot^o q̄le qd.
s̄l̄r mobile n̄ p̄dicat i qd de aia. mobile ei n̄ si
gnificat qd s̄ significat faciēs qd: aut patiēs.
ideo mobile n̄ ē gen^o aie. 3° cōsi^o si aliqd assigne
tur p gñe vidēdū ē an sibi insit diffio accāt^o. et
si sic destruedū ē pbleūa. vt albēo respectu ni
uis. 2 mouere seip̄sū resp̄cū aie p̄ueit diffinitō
accāt^o. qz vtrūq̄ eidē p̄rigit in eē 2 nō iesse. mō
accāt^o ē qd cōrigit eidē iesse et nō iesse. 4° cōsi^o
si aliqd assignet gen^o alie^o sp̄ei. vidēdū ē an ip̄s
2 illa sp̄es sint i eodē p̄dicamēto. et si n̄: mala ē
assigna^o vt si gen^o sit q̄le sic albū. 2 sp̄es assigna
ta sit s̄ba sic nix vel cign^o tūc albū n̄ erit gen^o ni
uis neqz cigni. s̄l̄r disciplia ē ad aliqd. bonū at
2 pulchrū ē q̄le. iō bonū 2 pulchrū n̄ sūt ge^o di
scipline. nā eoz q̄ sūt ad aliqd: gñia sūt ad aliqd.
vt m̄ltiplex ē gen^o duplic^o. 2 vtrūq̄ ē ad aliqd.
Ex q̄ infert qd v̄l^o gen^o 2 sp̄es d̄bet cōtineri sub
eodē p̄dicamēto. vt si ge^o sit s̄ba: 2 sp̄es d̄bz esse
s̄bā. si v̄o ge^o sit q̄le: 2 sp̄es d̄bet eē q̄lis. 5° cōsi^o si
aliqd assignet p gñe alie^o sp̄ei vidēdū ē an ip̄s
p̄cipet illā sp̄ē. 2 si sic: destruedū ē pbleūa. qz
p̄cipare ē rōnē participati suscipe. mō sp̄es su
scipit rōnē gñis. 2 n̄ cō. nā si vni^o 2 ent^o pōat ge
n^o esse ad aliqd: tūc cōrigit ge^o participare sp̄ē
nā d̄ oib^o q̄ sūt ens 2 vni^o p̄dicat. q̄re 2 eoz rō.
Sciēdū ē qd 2°. c. i q̄ arist. docet

Tertio terminat pbleūa gñis ispiciendo
ad sp̄ē 2 3 gñqz 2 clōes scd̄z gñqz p̄sideratōes
p̄zia. si aliqd assignet p gñe alie^o sp̄ei: vidēdū
ē si talis sp̄es p̄dicet de aliq̄ d̄ q̄ n̄ p̄dicat gen^o.
2 si sic: destruedū ē pbleūa. vt ens 2 scibile non
sūt gen^o op̄iabilis. qz op̄iabile p̄dicat d̄ n̄ ente.
multa ei n̄ etiā op̄iabilia sūt. s̄z ē 2 scibile n̄ p̄
dicat de n̄ ente. iō ens 2 scibile n̄ sūt ge^o op̄iabil^o
2° cōsi^o si aliqd assignet iesse alicui vt gen^o 2 non
sit sp̄es mediata: vidēdū ē si p̄cipet rōnē ali
cui^o sp̄ē illi^o gñis. et si nō: destruedū ē pbleūa
nā ip̄sibile ē gen^o p̄cipat qd nulla sp̄ē p̄ci

cipat. vt si mor^o pōat gen^o voluptat^o. vidēdū ē
an voluptas p̄cipet corruptionē vel gñatio
nē vel aliquā aliā sp̄ē mor^o. 2 si nō: tūc mor^o
nō erit ge^o voluptat^o. nā ididua p̄cipat sp̄em
et gen^o. vt aliq̄s hō p̄cipat hoiez et aial. 3° cōsi^o
si gen^o assignatū p̄dicet de pauciorib^o q̄ sp̄es:
destruedū ē pbleūa. nō ei op̄iabile p̄dicat d̄ p̄li
b^o q̄s ēs. nā ē 2 n̄ ē sūt op̄iabilia. iō op̄iabile n̄
est sp̄es ent^o. sp̄ig^o gen^o p̄dicat de plurib^o q̄ sp̄e
cies p̄dicet. 4° cōsi^o si genus assignatū 2 sp̄es p̄di
cet de eq̄lib^o destruedū ē pbleūa. vt ē 2 vni^o
2 oia trāscēdētia p̄uertūt. oia ent^o sūt ē 2 vni^o
iō ens nō ē gen^o vni^o nec ē. S̄l̄r p̄cipiū 2 p̄zi
mū p̄uertūt. qz oē p̄cipiū ē primū. 2 oē p̄mū
ē p̄cipiū. iō neutrū ē ge^o alteri^o. qz sp̄ ge^o p̄di
catur d̄ plurib^o q̄ sua sp̄es 2 d̄ra. 5° cōsi^o si aliqd assi
gnatū ge^o alie^o 2 illud hēat ge^o qd n̄ p̄tineat sub
gñe assignato destruedū ē pbleūa. vt si aliq̄
ponēs lieas ifecabiles cōtineri sub h̄ gñe qd ē di
uisibile mala ē assigna^o qz alie linee fere euis
sp̄ei cū lieis ifecabilib^o sūt idistibiles 2 n̄ p̄tineat
sub h̄ gñe qd ē distibile. id̄ntes ei sibi iunctē sūt

Conclusio scd̄z sp̄ē recte linee oēs.
R̄s̄at. qd itas gñis n̄ disti
guīt real^o a qditate d̄rie. h̄ 2° sat^o p̄z p̄rōnē ma
Dubitat. vtrū sit oppositū.
Primo possibile eadē sp̄ē poni sub di
uersis gñib^o n̄ subaltinat^o possit. C. p̄ro du^o sup
pōit qd i. 3. c. d̄reriari arist. d̄ pbleūate gñis i sp̄i
ciēdo qd aliud ge^o ē t̄nēū. 2 2 3. 5. p̄s̄d̄ra^o i. 5. 2°
nib^o. p̄zia ē. si alicui sp̄ei assignat^o duo gñia nō
subaltinat^o posita destruedū ē pbleūa. iō iust^o
n̄ ē sp̄es vtrū 2 scie. qz nec v̄t^o p̄tiet sub scia n̄
scia subv̄tute. Et subd^o istātiā. qz p̄ndē^o ē sp̄es
vtrū 2 scie. 2 t̄n neutrū p̄tiet sub a^o. Soluit in
istātiā dicēs qd n̄ cedēt ab oib^o p̄ndētiā eē scie
tiā. 2 si aliq̄s admittat p̄ndētiā eē sciaz tūc cōf
q̄ suffic̄ alter^o sub alio p̄tieri v̄t^o q̄ ābo p̄tineat
tur sub eodē 2 sic v̄t^o 2 scia p̄tinet sub h̄ gñe hi
tus 2 dispō. 2° cōsi^o si aliqd assignet tāqz ge^o alie^o
sp̄ei. vidēdū ē si tale assignatū 2 qdlibz suū supe
rius p̄dicētur de sp̄e i eo qd qd est. si v̄o aliq̄
supioz v̄t^o ip̄s assignatū nō p̄dicet i qd: destruen
dū ē pbleūa. 3° cōsi^o si assignatū p gñe aliq̄ suo
rū superioz p̄cipet specie: destruedū est pro
bleūma. nullū ei superioz participat illud qd
ē inferioris. 4° cōsi^o si aliq̄ assignet p gñe vidē
dū est si aliq̄ superioz illi^o gñis p̄dicet i qd de
sp̄e assignatū. 2 si sic: destruedū ē pbleūa. qz si vni^o
supioz d̄ aliq̄ p̄dicet in eo qd qd ē. et oia supioz

Thopicozum

Et cuncta
 et inferiora si predicetur de illo predicabunt in qd
 Et subdit qd si dubitemus ut gen^o assignatum sit
 gen^o alic^o sp^o si sufficit ostendere qd aliqd supior^o
 predicet de illa sp^o i qd. qz illa sp^o pot^o contineri
 sub aliq^o inferio^o illi^o superior^o. ¶ 2° si dubite-
 mus assignatu^o p^o gne esse gen^o p^o videndu^o e^o si ali-
 qd superior^o predicet in qd d^o sp^o gnis assignati.
 postea videndu^o e^o si illa sp^o p^oineat sub aliq^o in-
 ferio^o illi^o superior^o. et si no^o. tunc assignatu^o p^o ge-
 nere erat gen^o. vt si latio assignet^o p^o gne abula-
 tiōis n^o suff^o cit ostendere qd mor^o predicet d^o abula-
 ne in qd. s^o cū h^o o^o videre si abula^o cōtineatur
 sub aliq^o alia sp^o mor^o. et si no^o. tunc latio erit ge^o

Secundo Dubitat^o. vtrū abulatiōis.
 necesse sit oīa superiora alic^o gnis
 predicari in eo qd qd e^o de q^olibz specie illi^o gnis.
 ¶ Pro dubio suppoit^o qd arist. i. 3. c. d^oterminat d^o
 gne p^oparato ad sua superiora. et intēdit. 3. p^ocloes
 Quap^o p^oia e^o h^o. si aliqd assignet^o pro gne alic^o
 sp^oei. vidēdu^o e^o an ipsū cū oib^o supiorib^o suis p^odi-
 cet^o i qd de sp^o assignata. et si ipsū ge^o vel aliqd
 superior^o n^o predicet in qd de sp^o. destruēdu^o e^o p^o
 bleūa. 2° si aliqd assignet^o p^o gne alic^o sp^oei vi-
 dedū e^o an tale gen^o cū sua sp^o predicet d^o oib^o idi-
 uiduis i qd. et si sic destruēdu^o e^o probleūa. et si no^o.
 destruēdu^o e^o. Et addit qd gen^o no^o debz esse sub
 sua sp^o. s^o mag^o e^o sp^os debz esse sub gne. 3° si
 si aliqd assignet^o pro gne alic^o speciei vidēdu^o e^o
 si rō illi^o gnis predicet d^o illa sp^o et d^o oib^o indiuidu-
 is participatib^o illa^o specie. et si sic: cōstruēdu^o est
 p^obleūa. si v^oo distoet i aliq^o destruēdu^o e^o p^obleūa.

Tertio Dubitat^o. vtrū necesse sit ge^o sepe
 predicari d^o suis sp^oeb^o. Pro du^o sup-
 ponit^o qd in b^o. 4. c. ponit arist. 9. cōsideratōnes
 p^oparado gen^o ad d^oas. et scd^oz b^oerūt. 9. p^ocloes i
 b^o caplo. p^oia e^o h^o. si d^ora assignet^o pro gne. ma-
 la e^o assigna^o vt imortale nō e^o gen^o dei. qd p^oz. qz
 d^ora null^o e^o ge^o. s^o imortale e^o d^ora. g^o nō e^o gen^o
 dei. maloz p^oz. qz nulla d^ora significat qd. s^o ma-
 gis q^ole. mior p^oz. qz imortale e^o d^ora animalis. dici
 mus ei. animalia alia sūt mōralia. alia imortalia.
 2° si d^ora assignet^o p^o sp^o ipsi^o gnis mala e^o assi-
 gna^o vt abūdās e^o d^ora nūeri iō nō e^o sp^os nūeri.
 qz d^ora nō p^oicipat gen^o. s^o si ipsa ponet^o sp^os
 tūc p^oiciparet gen^o. g^o d^ora nō e^o sp^os. 3° si sp^os
 assignet^o esse gen^o sui gnis mala e^o assigna^o vt si
 p^otinuitas assignet^o p^o gne cōtignitat^o male assi-
 gnatu^o e^o. qz nō oē p^otignū e^o p^otinuū. s^o oē p^otinuū
 e^o cōtignū. s^o r^o tēperātia nō e^o ge^o mixture. qz nō
 oīa mixtura e^o tēperātia. qz mixtura siccoz nō

est tēperātia. s^o r^o latio nō est gen^o loci mutatio-
 nis. qz nō oīs loci mutatio e^o latio. nā abula^o nō
 videt^o latio esse. eo qd solus mor^o violēt^o pene-
 d^o latio. 4° si differētia assignet^o pro sp^o: ma-
 la e^o assigna^o vt imortale nō e^o sp^os dei. eo qd ac-
 cideret sp^oz dici de plib^o qz differētia. s^o disse-
 rētia sepe de e^oq^olib^o aut plurib^o qz sp^os p^odicat^o
 Quia 2° si d^ora assignet^o pro gne sui gnis: mala
 e^o assigna^o vt color nō est sp^os cōgregatiui. neqz
 nūer^o est sp^os iparl. Sexta 2° si gen^o assignetur
 vt d^ora mala e^o assigna^o: iō mixtura nō e^o gen^o tē-
 perātie. nec loci mutatio e^o ge^o latiois. eo qd ge-
 nus sepe p^odicat^o de plurib^o qz differētia. Septi-
 ma 2° si nulla differentia gnis assignati p^odicet^o
 de sp^o illi^o gnis ipsū nō erit gen^o illi^o speciei. vt
 de aia nō p^odicat^o abūdās nec perfectū. iō nu-
 mer^o nō est ge^o aie. Octaua 2° si sp^os assignata
 sit p^oior nā qz ge^o vel si possit iterimere genus
 mala e^o assigna^o: qz mag^o videt^o d^oriū esse. videt^o
 eni ge^o esse p^o natura suis sp^oeb^o: et eas iterime-
 re. Non a 2° si gen^o assignatu^o vel ei^o d^ora possint
 nō inesse sp^oei. mala e^o assigna^o vt moueri nō e^o ge-
 nus aie. nec v^o et fallū sūt gen^o opionis. vide-
 tur eni gen^o et d^ora seq^o specie: et sepe p^odicari d^o

Ad rationes ipsa quādiu sit species.
 An oppositū dicitur qd
 bñ probāt gen^o et d^oas e^oq^olibz distingui ex natu-
 ra rei. sed n^o. p^obāt gen^o et d^oas distingui real^o.

Veritur Vtrū gen^o sit
 vnū a pte rei.
 ¶ Et videt^o qd nō. qz nihil qd es-
 sentialiter p^odicat^o de mult^o es-
 sentialiter distict^o e^o vnū a parte
 rei. s^o gen^o est b^o g^o tē. maior p^oz.
 qz vel habet vnitatē sibi p^op^oia ita qd scd^oz illā
 vnitatē sit natū actu p^odicari de plurib^o q^orum
 q^olibz sit ipsū nisi ab intellectu distinguatur. g^o ni-
 bil qd actu essētiāl^o e^o p^odicabile de plurib^o ha-
 bet vnitatē ex nā rei. sic ergo n^o erit vna s^o plu-
 res. ¶ Scd^o sic. si forma gnis ex parte rei ess^o
 vna. vel illa esset eadā cū oib^o sp^oeb^o vel non. si
 sic. g^o nō erit vna s^o p^olea sic ipse sp^os sūt plures
 si aut sit diuersa. vel g^o erit diuersa gne. vel sp^o
 vel nūero. nullū istoz e^o possibile. g^o nō e^o possi-
 bile dicere gen^o esse vnū a parte rei. ¶ Tertio
 sic. oīs forma vna dat eē vnū simpl^o. g^o si forma
 gnis esset vna dist^oincta a formis speciez seq^ore-
 tur qd daret esse distictū ab esse specifico. et sic
 oē ens ess^oz plura etiā. ¶ In oppositū arg^o. vni-
 tas scie potētie et passionis realis arguit vnita-

Quartus

et subiecti et obiecti realis. scilicet aliq̄ est scia et etiā potētia q̄ habet pro obiecto gen^o. sic arismetica pro obiecto habet h̄ gen^o qd̄ ē nūer^o. et h̄ ge^o qd̄ ē color est obiectū visus. ḡ sic scia et potētia habēt vnitatē realē: etiā obiecta debēt habē

Primo

Sciēdū re vnitates reales. q̄ intellectu q̄ sit est vna opio que ponit tria dicta. Primū. q̄ gen^o ē vñū vnitatē decept^o. 2^m. q̄ gen^o ē vñū vnitatē rōnis rō cinabilis se tenētis ex pte obiecti. nō aut̄ dicit vñū vnitatē rōis rōcinātis se tenēt ex parte intellect^o. nā a pte rei in q̄libet sp̄e corrūdet vna rō vel vñū apparēs cōea q̄ apparēt ē ipositu nomē gñis. vt i oib^o specieb^o aialis repit̄ istud apparēs cōe qd̄ ē sēire a q̄ ipositu est nomē generis. 3^m dictū. nomē gñis de p̄mario significato n̄ significat multas sp̄es s̄ significat essētiā ppositā ex m̄a et formā vel ex esse et essētiā que tñ essētiā nō ē vna s̄ realē ples sp̄es. Cū Alia ē opio q̄ pōit vñū dictū. scz q̄ qd̄libet ge^o significat vñā q̄ditatē realē ita q̄ sic ē vñā q̄ditas q̄ nō plures q̄ditates. l. tñ sit plurificabilis et priabilis a plurib^o suppositū. vt aial significat vñā q̄ditatē scz aialitatē distictā ex nā rei ptra oēs q̄ditates tā inferiores q̄ superiores q̄ rota sine sui olone reperit̄ in q̄libet ididuo. et i q̄libz sp̄e

Secundo

Sciēdū ē q̄ in h̄ sexto. c. pōnit arist. qnq̄ consideratiōes d̄ gñe ispiciēdo ad equocationē. et methaphorā. P̄ia ē. si aliqd̄ assignet̄. p̄ gñe vidēdū ē an illa sp̄es participet p̄trariū gñis assignati. et si sic: mala ē assignatio. qz alias siml̄ idē p̄ia participabit. 2^a. si aliqd̄ assignet̄. p̄ gñe alie^o ip̄ei dicant̄ in aliq̄ in q̄ nullū p̄tētū sub illo gñe pōt coīcare: mala ē assignatio. vt nūer^o nō est gen^o aīme qz aīa ē p̄icipiū vite et ei est vñū. sed nullū speciei nūer^o inest viuere. 3^a. si gen^o equoce p̄dicetur de sp̄e assignata mala ē assignatio. qz ge^o et sp̄es sūt vñuoca. Quarta. si aliqd̄ assignet̄. p̄ gñe alie^o sp̄ei vidēdū ē si illi^o gñis possit esse alia sp̄es. et si nō: mala ē assignatio. qz oīs gñis speciei sūt ples. Quinta. si illud qd̄ trāsūptie p̄dicat̄ d̄ aliq̄ assignet̄ esse gen^o illi^o: mala ē assignatio vt cōsonātia n̄ p̄p̄ie p̄dicat̄ de tēperātia. s̄ solū trāsūptie. oīs ei cōsonātia p̄p̄e dicta ē i sonis. iō cōsonātia non est gen^o temperantie.

Tertio

Sciēdū est q̄ 2ª tractat^o in q̄ de-terminat arist. de gñe p̄tracto et n̄ p̄parato p̄tinet. 4. c. In p̄ determinat de gñe cōtracto ad p̄ia ponēdo. 6. consideratiōes. P̄ia ē.

si aliqd̄ assignet̄. p̄ gñe alieui^o sp̄ei: vidēdū ē si sp̄es habeat cōtrariū. nō aut̄ gen^o. et tūc si cōtrariū speciei sit in eodē gñe cū ipsa sp̄e: tūc bona est assignatio. qz p̄traria debēt ēē in eodē gñe sed si vtriq̄ sit aliqd̄ cōtrariū: tūc p̄trariū sp̄ei debet poni i p̄trario gñis. Scda. si p̄trariū speciei assignate nō sit in aliq̄ gñe sed sit gen^o aliorū: tūc ipsa nō debet assignari. p̄ sp̄e s̄ p̄ gñe aliorū. vt bonū ē gen^o et nō sp̄es. ideo malū qd̄ ē suū cōtrariū erit gen^o et nō sp̄es. Tertia. si tā genus q̄ sp̄es habeat p̄trariū. si inf̄ gen^o et suū cōtrariū nō sit mediū: etiā inter speciei et suū cōtrariū nō debet esse mediū. vt intervitiū et virtutē nō est mediū. nec et. ā inter iustitiā et iniustitiā erit mediū. Subdit vñā istātiā. qz iter ista duo p̄traria bonū et malū ē mediū. et tñ inf̄ istas duas sp̄es egritudo et sanitas nihil ē mediū. ḡ. 2c. hāc istātiā nō soluit arist. posset tñ dici qz sanitas potest capi. p̄ debita et congrua mēfuratiōe q̄ttuor q̄litarū p̄maz. egritudo vō. p̄ p̄porziōe earū dē q̄litarū. et sic inf̄ ea nō ē mediū Alio^o pōt capi sanitas. p̄ b^o i. p̄porziōe q̄ttuor q̄litarū p̄maz. egritudo vō. p̄ p̄porziōe earū dē q̄litarū cū excessu facta. et sic dicit medicus iter sanitatē et egritudinē esse mē. Quarta. si inf̄ gen^o et suū cōtrariū sit mediū solū per abnegationē. tūc. p̄babile ē q̄ inf̄ speciei et suū p̄trariū est solū mediū per abnegationē. Quia tōsidera^o. si sp̄es hēat p̄trariū et nō gen^o. et inter speciei et suū cōtrariū sit mediū. vidēdū ē an illud mediū sit i eodē gñe cū illa sp̄e. et si n̄: mala est assignatio. in q̄ enī gñe sunt extrēa: et mediū vt albu nigrū et medij colores sūt i gñe coloris. Et subdit istātiā. qz superabūdātia et dfectus sūt extrēa q̄ sūt in gñe mali. mediocre aut̄ ē est mediū et est in gñe bōi. ḡ nō oīs q̄ extrēa sint in eodē gñe cū medio. Hāc obiectionē nō soluit arist. possz tñ dici qz nō sūt p̄traria p̄p̄ie s̄ large. vel etiā qz sūt i eodē gñe p̄dicam̄ trāli. l. n̄ in eodē gñe mori. Sexta. si ge^o assignatū habeat cōtrariū et nō species mala est assignatio. Subdit istātiā. qz sanitas p̄iat egritudi. et tñ feb̄ et optalmia q̄ sūt sp̄es egritudis nō h̄nt p̄trariū. Est ei optalmia qd̄ ē egritudo oculorū. Hāc istātiā nō soluit arist. possz tñ dici qz feb̄is et optalmia h̄nt cōtraria nobis inōmiata. Cōsequēt̄ epilōgādo resumit tres cōsiderationes p̄ia dictas. Quaz p̄ia est. si gen^o nō habeat cōtrariū. et species habeat cōtrariū: tūc vidēdū est si cōtrariū speciei sit in genere. et si

Thopicozum

hic pbleuma est pstruendū. ¶ Scda. si iter pūi
spēi et ipaz spēi sit mediū pētū sub eodē gñe
cū extremis pbleuma ē pstruendū. ¶ Tertia. si
gen^o et spēs beant pūi vidēdū ē si pūi spēi sit
i pūo gñis. et si sic spēs est in gñe assignato. qz si
cōtrariū in cōtrario et ppositū in pposito.

Conclusio Rñsalis. Gen^o dicit vñm
ex parte rei. p. qz plus cō/
nentiūt realiter hō et alin^o qz hō et plāta. gñe
niūt i aliquo vno reali in quo nō ueniūt hō et
plāta. s. illud vñū reale ē gen^o. s. aial. ergo ge/
nus dicit vñū a parte rei.

Primo Dubitat. Utrū pbleuma gñis
sit teriandū p locū a iugati et a casib^o. ¶ Pro
solōc supponit q. i. z. c. ponit aristo. vñā pside/
rōez ad teriandū pbleuma d gñe ispiciēdo ad
casus et ad iugata. et ē h. Ad teriandū pbleūa
d gñe o. aspiciere ad casus. ad iugata. ad filia.
ad gñatōes et corruptōes. ad gñatiua et corrup/
tiua. qz si vñū sit gen^o vñius altez erit gen^o al/
teri^o. Ex^m de iugatis. vt si iusticia sit disciplina
et qd iuste sit disciplinate sit. et etiā iust^o ē disci/
plinat^o. Ex^m de filib^o. vt sic se bz suauē ad volu/
ptatē ita pficiēs ad bonū. s. suauē ē gen^o volu/
ptatis. ergo pficiēs ē gen^o boni. Ex^m de gñatio/
nib^o. vt si edificare sit opari edificatū ē ē opa/
tū ē. et si discere ē reminisci. et didicisse ē recor/
datū ē. Ex^m de corruptōib^o. vt si dissolui ē cor/
rūpi. dissolutū ē ē corruptū ē. et dissolutū ē
corruptio. Ex^m de corruptiuis. vt si dissolutiū
sit corruptiū. dissolui ē corruptū. et si gñatiū ē
ē effectiū. gñari ē fieri et gñatio ē factio.

Secūdo Dubitat. Utrū pñatio sit eīsi/
dē gñis cū suo habitu. ¶ Pro so/
lutōe supponit q. in. 3. c. dē teriat aristo. s. confi/
derōes ad teriandū ppleuma gñis ispiciēdo
ad pñatie et dē cōrie opposita. Prima ē h. si ali/
qd assignet p gñe alicui^o hit^o vidēdū ē an pñat/
io illi^o hit^o sit i illo gñe. et si sic destruedū ē p/
bleuma qz pñatio simplr i nullo eodē gñe est
aut nō i vltio. i. i pñio gñe. vt si visus sit sen/
sus cecitas nō erit sensus. ¶ Scda. si gñi et spēi
opponat pñatio tūc si pñatio gñis nō sit genus
pñatiōis spēi destruedū ē pbleuma. ¶ Tertia
ē. si pñatio gñis sit gen^o pñatiōis spēi tūc pstruē/
dū ē pbleuma. qz si oppositū i opposito et pro/
positū i pposito. vt si cecitas sit isensibilitas
visus erit sensus. ¶ Alie due pñatiōes sūt de
dē cōrie. Prima ē h. si aliqd assignet pro gñe. vi/
dēdū ē si dē cōrie gñis iūt spēi assignate. et si sic

pstruendū ē pbleuma. vt si suauē sit nō bonū
bonū nō erit gen^o suauis. Scda ē h. si aliqd as/
signet pro gñe alicui^o vidēdū ē an dē cōrie gñis
sit gen^o dē cōrie spēi. et si sic destruedū ē pbleūa
vt si bonū sit ge^o suauis si bonū erit ge^o si sua/
uē.

Tertio Dubitat. Utrū oporteat uis/
spēm eē ad aliqd si suū ge^o sit ad
aliqd. ¶ Pro dubio supponit q. i. 4. c. ponit arist.
octo cōsiderōes ad teriandū pbleuma de gñe
ispiciēdo ad rline opposita. Prima ē h. si spēs
sit ad aliqd tūc suū gen^o erit ad aliqd. s. si gen^o
sit ad aliqd non o. qz spēs ei^o sit ad aliqd. Ex^m
pñi. duplū ē ad aliqd sic suū gen^o qd ē multi/
plex. Ex^m scdi. vt disciplina ē ad aliqd nō autē
grāmatica. ¶ Subdit istātiā. qz nō videt^o veyz
illud qd dicit^o ē i pñia parte dicte pñiderōis.
qz bonū et pulch^o sunt gñia vñutis et tñ vñus est
ad aliqd. bonū vñ et pulch^o nō sūt ad aliqd sed
qñia. ergo et. ¶ Scda pñiderō. si spēs nō refera/
tur ad idē rliū fm se et fm suū gen^o pstruedū
ē pbleuma. vt duplū dē dimidiū duplū. et filr
duplū dē dimidiū multiplex. ¶ Tertia. si spēs
scdm suū gen^o pñimū et scdm oia sua gñia pñia
nō referat ad idē rlin destruedū ē pbleuma.
Subdit istātiā. qz scia scdz se referat ad scibile:
s. scdm suū ge^o qd ē h. et^o et dē pñō ē rliū scibi/
lis s. añs. ¶ Quarta cōsideratio. o. videre si
spēs referat ad suū cor^o et gen^o ad suū cor/
re^o sub hitudine eiusdē casus. et si nō destruedū
ē pbleuma. Subdit istātiā. qz oñs referat
sub hitudine datiui casus et genitui et tñ di/
uersū qd ē gen^o eoz referat sub hitudie ablati
casus. ¶ Quinta cōside^o si cor^o et rliū referant
ad iūicē sub hitudie eiusdē casus. sic cōstru/
endū ē pbleūa. vt duplū dē alie^o duplū. et filr
multiplex dē alie^o multiplex. et et cōcō^o dē dimi/
diū dupli dimidiū. et submultiplex dē mltipli/
cis submultiplex. et filr disciplinatū et opabile
referat ad sua cor^o sub hitudie ablati ca/
sus. et tñ opio et disciplina referunt ad opinabile
et disciplinatū sub hitudine genitū casus. ideo
opinabile nō ē gen^o disciplinati. nec opio ē ge/
nus discipline. ¶ Sexta cōsideratio ē. si spēs
referat ad suū cor^o et gen^o ad suū sub hitudie
ne qñiū casuū. vt donū dē alie^o et alicui. filr da/
tio qd ē gen^o ei^o dē alieui^o et alicui. Est enī donū
datio irredibilis. et qz duplū dē alieui^o et supe/
rans aut maius dicit^o aliquo aut secūdū ali/
quod ideo superans et maius non sunt genera
dupli. oē enī superas ē maius i aliquo et aliqd

Quartus

superat: Septima si vnū relatiuū sit gen^o alte-
rius: tūc correlatiuū generis est gen^o correlati-
ui ipsi^o spei. vt multiplex est gen^o dupli iō sub-
multiplex ē gen^o dimidi. Ex quo concludit q^d
sensus non est genus scientie. qz non oē scibile
ē sensibile. nā intelligibiliū quedā sūt scibilia
Septima cōsideratio. si relatiua quorū vnū
nō ē in altero ponat^r eē in alio vel si illud quod
necessario ē in altero pōat^r posse nō eē in alio
mala ē assignatio. vt mansio scie q̄ ē memoria
debet poni in aia z nō in scientia: s; mansio sci-
bilis debet poni in scibili z nō i aia. Ex hoc pa-
tet solutio ad dubiū q^d si spēs sit ad aliquid se-
cūdu eē ita etiā suū gen^o erit ad aliquid z ecō-
tra: nō aut oportet de relatiuis secūdu dici.

Ad rōnes Ante oppositū factas pa-
tet solutio ex predictis.

Veritur Utrum ens sit
genus: Et videt^r

q^d sic. quia ens pōicatur de plu-
ribus differentibus specie in co-
q^d quid ergo est genus. Añs pa-
tet: qz si queratur quid est hoc
conuenienter responde^r q^d ē ens. vt si querat^r
qd est equus cōuenienter ē respōde^r q^d ē ens.
¶ Secūdo sic. ens est analogū ergo ista ē vera
ens ē ge^o. t; pñā qz analogū p se sūptū stat. p fa-
mosiori significato. g cū dicī^r ēs ē ge^o. ēs stat. p
famosiori significato. s. p sbā q̄ est ge^o. g ista ē
vā ens ē ge^o. ¶ 3° sic. ēs ē pōicabile. z nō aliud q̄
gen^o. g ens ē ge^o. maior p; qz ens ē aptū natū
pōicari de plurib^o. ¶ In oppositū tñ ē aristo.

Primo Sciendū ē q^d sit tractatus
in quo determinat aristo. de pro-
bleumate generis cōtracto cōtinet sex capla.
In primo intēdit sex cōsideratōes: Quartū pri-
ma est hec. si actus assignetur p genere habi-
tus aut ecōtra mala est assignatio. vt scūs nō
est motus. qz sensus est habitus: motus aut ē
act^o. Similit^r memoria non ē hitus cōtentiu^o
opinionis. qz nulla mēoria est hitus s; magis
act^o. ¶ Secūda cōsideratio. si quis assignaue-
rit potētiā cōsequētē ad habitū p genere illi^o
habitus mala est assignatio. vt māfuetudo nō
ē abstinentia ire neq; fortitudo ē abstinentia ti-
moris. et similit^r iustitia nō ē abstinentia lucro-
rum. Tertia cōsideratio. si illud qd segetur ali-
ud assignetur pro genere illi^o: mala est assigna-
tio. nā tristitia sequit^r ad irā z opinio ad fidem
tñ tristitia nō ē gen^o ire. nec opinio fidei. ¶ Quar-

ta cōsideratio. si gen^o sit aliquo vidēdū ē si
spēs nata sit eē in illo et si nō mala ē assignatō
vt timor nō ē gen^o verecūdie. qz verecūdia est
in appetitu rōali: timor aut i aīofitate. i. i appe-
titu irrōali. similiter tristitia nō ē gen^o ire. qz
tristitia ē in appetitu cōcupiscibili: ira aut ē in
appetitu irascibili. ¶ Quinta cōsideratio si spe-
cies participet gen^o scdm qd mala ē assignatō
qz hō nō ē aīal secūdu qd. nec grāma^a ē disci-
plina scōz quid. Ex q̄ insert q^d scibile z diuisi-
bile non sūt gen^o aīalis. qz aīal scdm qd ē sensi-
bile vel visibile scz scdm corpus. qz scdm ani-
mā nō ē scibile neq; visibile. ¶ Sexta cōfi-
dera^r si pars integralis assignet^r p gñe sui tor-
us mala ē assignatō: qz nullo^o pars d toto pōica-
bit^r iō corpus nō ē gen^o aīalis eo q^d ē pars illi^o.

Secundo Sciendū ē q^d in tertio caplo
ponit aristo. tres cōsideratōes
de pbleumate gñis dōto ad eligibile z fugibi-
le. ¶ Prima ē. si potētia z possibile assignetur
p gñe vitupatiū vel fugiēdoz mala ē assignatō
vt sopbista vel detractor vel latro non ē ille q
pōt latenter extranea furari. pōbat^r duplr. p
qz sequeret^r q^d de^o eēt latro z prau^o eēt studio-
sus. p; cōsequētia. qz de^o z studio^o us possūt pra-
ua agere. falsitas pñis p; s. q^d de^o z studio^o sus
nō sūt prau^o. qz qz d^r prau^o scdm appetitū. z^o
sic. oīs ptās ē eligēda g nulla ptās ē gen^o vitu-
pabiliū. Añs p; p locū a mior. qz pñoz ptātes
sūt eligēde eo q^d qz d^r dūcūt deo aut studio^o s; ē
eligēdū: s; deū z studio^o sū dicimus hēre ptātes
prauoz. qz pōt deus z studiosus praua agere.
g zc. ¶ Secūda q^d si ptās. possibile. v^o effectū
utl^o ponatur ge^o honorabilia mala ē assignatō
qz oē honorabile p p se ē eligēdū. s; oīs pote-
stas oē possibile z oē effectiū ē eligēdū p p
aliud. g zc. 3° q^d si in duob^o vel plurib^o gñib^o
sit. z assignet^r esse i alio illoz tātū: mala est as-
signatō. vt seductor vel detractor nō ē ille q
appetit impossibile z nō pōt. vel q pōt z nō appetit. s; z

Tertio Sciendū q^d pōt z appetit sūnt.
q^d in 3°. c. post aristo. 3. cōsideratio
nes d gñe opato ad dñas. pñā ē. si qz assignet^r
dñas p gñe vel eē mala ē assignatō. vt stupor
nō ē supabūdātia admiratōis. nec fides ē ve-
hemētia opionis. iō vehemētia z abūdātia s;
sunt genera s; differētie. qd probat pñā tripl^r.
prio per diffinitionē ipsaz. qz stu^o por est admi-
ratio superabundans. z fides est opinio vebē-
mens. ergo opinio et admiratio sunt genera

Thopicozumi

superabundantia vero et vehementia sunt orie. 2° probatur. quia sequitur quod laetitia fide faceret et stupefaceret. p. 3. quia illud stupefacit cui uest vehementia opinionis vel superabundantia admiratio. s. superabundantia admiratio in admiratio. admiratio stupefaceret. et vehementia opinio in opinio. id est opinio fide faceret. 3° probatur idem. quia sequitur quod vehementia esset vehemens et superabundantia superabundans. nam fides est vehemens. ergo si fides est vehementia tunc vehementia erit vehemens. Similiter stupor est superabundans. ergo si stupor est superabundantia tunc superabundantia erit superabundans. ¶ Secunda consideratio. si quis assignauerit passionem esse spiritus passio mala est assignatio. ut immortalitas non est spiritus vite seipiterne s. est ei⁹ passio. p. 3. quia si frigat aliquem ex mortali fieri immortalis non dicimus ipsam vitam sumere s. dicimus ipsam nouam passionem accepisse. id est vita non est genus immortalitatis. ¶ 3° consideratio. si passio alicui subiecti assignetur per genus illi subiecti mala est assignatio. ut veteris non est aer mobilis s. magis aeris motus. quod autem veteris non sit aer mobilis p. 3. quia remanet idem aer ipso manente et gescere. et sic aere gescere fieret mortuus. Ex quo infert aristoteles. quod male dicebant antiqui esse aquam coagulata et lutum esse terram humido temperata. quia neque nix est aqua neque lutum terra. Similiter male dixerunt antiqui quod vinum est aqua putrefacta in vite. sic empedocles dicit vinum esse aquam putrefactam in ligno. quia simpliciter vinum non est aqua.

Conclusio Rursus. Ens non est genus. p. 3. nullum equocum est genus. ens est equocum vel saltem analogum. ergo ens non est genus. Vel sic potest probari sustinendo quod ens sit vniuocum. quia nullum genus predicat quod dicitur de differentijs suis ens predicat quod dicitur de differentijs suis. ergo ens est genus.

Primo Dubitatur. Utrum omne genus sit vniuocum. Pro dubio supponitur quod istud. 4. c. ponit aristoteles. 5. considerans ad inueniendum problemum generis inspicendo ad transcendentia. Prima est h. assignatum pro genere nullum mala est assignatio. Secunda. si omnia contenta sub genere assignato sint eiusdem speciei mala est assignatio. Tertia. si illud quod sequitur ad omnia ponatur genus vel dictum mala est assignatio. Et subdit quod plura sunt quod omnia sequuntur ut ens et vniuocum. tunc ens non est genus. quia tunc esset genus omnium. et per consequens esset genus vniuocum. modo vniuocum et ens conuertuntur. ergo vniuocum predicaretur de eodem quod ens. et per consequens species predicaretur de eodem quod genus. quod est falsum. quia species de paucioribus predicari. Si vero dicatur vniuocum esse dictum entis sequitur adhuc quod dictum predi-

cabitur de eodem quod sicut sicut genus. quod est falsum. Quarta. si assignatum pro genere sit h. b. in specie assignata mala est assignatio. ut albus sub b. in specie assignata mala non est genus. Quarta. si genus assignatum non sit vniuocum mala est assignatio. nam de omni specie predicatur vniuocum genus.

Secundo Dubitatur. Utrum si species suscipiat magis et minus sit necesse quod genus suscipiat magis et minus. Pro dubio supponitur quod aristoteles. in 5. c. ponit quod considerans ad terminandum problemum generis per locum a maiori ad minus et a simili. Prima est h. si ratio generis quod species sit aliquid dictum tunc illud contrarium quod est melius ponatur igne peioris mala est assignatio. ut statio melior est quod motus. id est anima magis dicitur stabiliis quam mobilis. ¶ Secunda. si genus suscipiat magis et minus et species neque secundum se. neque secundum rem significatam per ipsam suscipiet magis et minus. mala est assignatio. nam si vterque suscipiat magis et minus etiam iusticia et iustum suscipiet magis et minus. Tertia. si illud quod magis videtur vel similiter dicitur esse genus et non sit genus neque illud quod minus aut similiter videtur esse genus erit genus. ut tristitia et opio eque sibi videntur esse genus ire. cum tristitia. n. iras et opinatur se et exaiat se. et tunc tristitia non est genus ire. ergo neque opio. et consilium confidere posset dari de specie. Quarta. non oportet quod si aliquid duo sic se habeant quod ambo suscipiant magis et minus quod vniuocum sit genus alteri. ut bonum et malum suscipiunt magis et minus et tamen neutrum est alteri genus.

Tertio Dubitatur. Utrum problemum generis sit abstractiue teriandum. Pro solutio supponitur quod in 6. et vltimo. c. ponit aristoteles. 5. considerans ad abstractiue teriandum genus. Prima est. si aliquid predicetur de pluribus differentijs specie in eo quod illud erit genus illoz. Secunda. si genus assignatum predicetur de specie in eo quod illud videtur esse si possit de pluribus alijs specie predicari. et si sic ipsa erit genus. Et subdit. 3. dictas inter genus et dictum. Prima est quod genus dicitur per predicatum quod dictum. Secunda. quia genus magis indicat quod est esse rei quod dictum. nam quod dicitur homines esse alius magis indicat quod est homo quod dicitur homines esse gressibile. quia dictum significat quantitate generis. id est quod dicitur homines esse gressibile quod dicitur quod vobis dicitur homines esse alius dicitur quod non quod dicitur cum dictum a genere sit separata. et ex hoc patet tertia dictum. quia genus significat quod dictum vero quod dicitur Tertia consideratur. si vniuocum coniugatorum sit genus vniuocum et alterum erit genus alteri. ut si musicum sit sciens musica erit scia. et si ambulans mouet ambulatio erit motus. Subdit vniuocum docetur. si aliquid sepe sequitur ad aliquid et cum eo non puertat difficile est separare quod non

Primus Elenchorum

fit gen^o. vt qes semper segtur ad tranquillita
te. sed nō ecōuerso. et diuifibile ad numez. et
nō ecōuerso. nō tamē oz q ipfū fit gen^o. patet
dādo instātiā. qz nō ens sequit ad oīe qd fit.
nā oē qd fit nō est. et nō cōuertit. nō enī oē qd
nō est fit. et tamē nō ens nō est gen^o eius qd fit

Ad rōnes

nō enī sunt nō entis species. Antc oppositū. ¶ Ad pīmaz
dicif q ens predicat equoce. et non yniuoce.
vel pōt dici pbabilic q licet hō et equus diffe
rāt specie respectu aialis. nō tamē respectu en
tis. eo q spēs debet sub suo gñe distigui p diffe
rētiās formales diuifinas illi^o gñis. mō entia
nulle sūt differētie. ¶ Ad scōaz rñdēf negādo
cōsequētiā. rad pbationē rñdēf q illa regla
babet veritatē respectu pīcatōz pīme itētiō
nis. nō autē respectu pīcatōz scōe itētiōnis.
¶ Ad tertiā dicif q ens ē predicabile pīter sū
ptū. et nō pprie sūptū. ¶ Et hec de libris tho
pīcorū aristotelis.

Iniciū

pīmi li
bri elenchor
Querif. vtrū
de sillo sophi
stico sit scien
tia sophistica
disticta ab ali
is partib^o lo
gice. ¶ Et ar
guif pīo con
tra pīmā par
tem. quia de

subiecto pīsupponēdū est qd est. et qz est. sed d
sillo sophistico nō pīsupponit qz est. imo īuesti
gatur ipsū esse. vt patebit ī textu. g de ipso non
est scia. ¶ Scōdo sic. scia sophistica ē apparens
sapiētia z nō exīis. vt dī ī textu. g scia sophisti
ca non est scia. ¶ Tertiō sic. sillo dyalectic^o et so
phistic^o adiūicē opponūt. sed oppositōz eadē
est scia. g scia sophistica nō ē disticta a dyaleti
ca de q dēterminat in libris thopicōz. ¶ In op
positū ē aristo. tū pīo: qz in pīcipio hui^o dicit
se dēterminat de elēchis sophistic^o. et de his
que vidētur elēchi. tū z: qz in fine scōdū hui^o di
cit se adhēnisse istā sciam. g scia sophistica

Primo

Sciendū est scia. qz pro declaratiōe terminorum
ponūtur tres distinctiōes. Quaz pīa est bec

Sillogifinus sophistic^o pōt capi duplf. vno^o pī
me intētiōnaliter. scilz pro duab^o pīmissis ap
parēter obseruātib^o tres cōdōnes vel alteraz
triū cōditiōnū reglitz ad verū elēchū. q sūt.
illatio. contradictio. z pbatio. et sic non est sūbm
cū sit quid cōplexū. z^o mō pōt capi scōe itētiō
naliter. scz pro vna scōa itētiōne denoiatie pre
dicabili de sillo apparēter. obseruāte tres pīdi
ctas cōditiōes vel aliquā eaz. et sic capi^o bic.
¶ Scōda distīn: sillo sophistic^o pōt duplf scide
rari. vno^o quātū ad defectū q peccat pīra vep
elēchū. et sic ē sola pīa sillo dyalectici. z pīz nī
bil. Alio^o pōt cōsiderari quātū ad illud positū
uū i q sūdat apparētia bonitat. rōne cui^o sūbt
pīetir hīe cās z pīcipia a qb^o naturalē cātur:
z habet passiōes p illa pīcipia dīmōstrabiles.
et sic capi^o ī pposito. ¶ Tertiā distīn: scia pōt
dici sophistica duplf. vno^o formalē z intrinsece
ira q appareat esse hī^o sciētific^o. z tū erit erro
neus vel deceptorū. z talis nī ē scia. Alio^o dī ali
q scia sophistica denoiatōe extrīseca z ab obīe
cto. ita q ei^o obīectū sit sillo sophistic^o. z sic sci
entia sophistica ē hī^o vni^o cōclusiōis hī^o p sub
iecto sillo sophisticū. z p pīdicato passiōe ade
q tā sillo sophistici q ē denōra p pīcipia essētia
lia ei^o. z sic scia sophistica ē scia. ¶ 4° distīn: ali
q scia pōt dici vna duplf. vno^o intrīsece z forma
liter. z sic ipsū sillo dyalectici z sophistici nī ē ea
dē scia. Alio^o pōt dici vna obīectie z extrīsece.
z b triplē. vno^o ad vnitatē cōclusiōis dēmōstra
bilis. z sic sillo dyalectici z sophistici nī ē vna sciē
tia. Alio^o pōt dici vna ab vnitatē obīecti pīmi d
q z suis pīb^o dēmōstrāt passiōes z pīcipia es
sētia lia illi^o subī. z sic adhuc sillo dyalectici et so
phistici nī ē vna scia. Tertiō pōt dici vna ab vni
tate obī pīmi d q cōsiderat oēs vīitates z oēs de
fect^o circa ipsū pīgētes. z sic scia thopicōz z elē
chorū possz dici vna scia.

Secundo

Sciēdū ē q liber elēchorū ē
q dēterminat aristo. de elēcho sophistico pīet
duos libros partiales. In p dēterminat de pīstītu
tione elēchorū sophistico z pīet. 4. tractat^o.
Pīm^o tractat^o q ē pīemīat pīet vnicū capl^o
ī q itēdit pbare gñq cōclones. ¶ Pīa^o pīagit
itētū. z ē h. Dicim^o īcipiētes a pīmis scōz natū
rā d elēchis sophistici z d hīo sillo q vidēt elē
chi: nō tū sūt elēchi: sūt pīalogifini. ¶ 2° pīlo
logifin^o sophistic^o est. pīz qītuoz rōib^o. Pīa ē.
qdā sūt sillo q vidēt esse sillo: z sūt vī sillo. Alij
sūt q vidēt esse sillo z nō sūt sillo. mō tales dīcū

platio
contrib

Sophisticus

elēchi

Sillogifinus

Elenchorum

tur elēchi sophistici. g. elench^o sophistic^o ē. añs
p3 p sille. q2 sic ē i reb^o ita ē i ofonib^o sillogistic^o.
s3 aliq res apparēt eē tales qles sūt. aliq vō ap
parēt eē tales qles n̄ sūt. g. ēt erit i silis. b^o p3.
2 p in entib^o aiatl tā ex pte corpis q̄ aie. ex pte
aie sic. q2 qdā vidēt h̄re bonū hitū 7 v̄e h̄nt il
lū. alij aut tribualr. i. d. aliq tribu vidēt h̄re. vt
iflātes 7 fingētes se h̄re hitū. ex pte corpis p3.
q2 qdā vidēt pulchri 7 v̄e sūt pulchri. pp̄t dco
rē. alij aut vidēt pulchri s3 n̄ sūt s3 pponūt sin
gūt 7 ornāt se vt appeāt pulchri. 2° p3 idē i iaia
tis. q2 qdā apparēt argētea q̄ v̄e sūt argētea. 7
qdā aurea: 7 v̄e sūt aurea. alia appent eē aurea
v̄l argētea 7 n̄ sūt. vt lūgīrea et stānea appent
esse argētea 7 n̄ sūt. 7 auricalca 7 felle ticta vi
dēt eē aurea. 2° rō. aliq sūt apparētes silli. g. a
liq sūt apparētes elēchi. t3 p̄na. q2 elēch^o ē silis
dictioni^o. añs p3. q2 distātes lōge n̄ indicāt res
tales qles sūt. g. a silli iperiti i arte sillogizandi
pp̄t suā iperitiā indicāt aliq̄s eē sillos q n̄ nō
sūt. p̄na t3. q2 iperiti velut distātes lōge specu
lant. 3° rō. loc^o cōstitut^o per noia fact^o ē. igf elē
chus sophistic^o est. p̄na t3. q2 loc^o q fit p noia est
ad d̄cipiēdū aptissim^o 7 publicissim^o. añs p3. q2
m̄lti credūt eē i reb^o sic ē in noib^o. 7 tñ n̄ ē sille.
g. 2c. a^o p3. q2 nos ferim^o res ipsas ad disputa
nes s3 v̄timur noib^o notl p reb^o. iō credim^o sic
esse i reb^o sic ē in noib^o. qd tñ ē falsū. nā noia fi
nita sūt. 7 t̄t ofonū m̄ltitudo ē finita. res autē
sūt nūero infinite. iō necē ē cādē ofonē et nomē
vnū significare pla. 4° rō. m̄lti ignari sepe d̄ci
piuntur 7 sophistiant a sciētib^o in disputatiōe.
g. aliq sūt silli sophistici. p̄na nō ē. añs p3. q2 si
cut i nūer^o expellūt a sapiētib^o illi q nō sūt p̄o
pti ferre nūeros. i. ferre cū aly nūerādo ita ēt
illi q sūt ignari 7 nō cōgscētes v̄tutes noim fa
ciliter pallogizāt. g. segf q talis silis ē appens
7 n̄ ex̄ns. talis aut vōt silis sophistic^o. g. silis so
phistic^o est. Sciēdū ē q cir^o phistic^o est.
Tertio ca hūc textū icidūt 3. difficultates
p̄na ē. vtrū sit p̄icipiēdū a p̄mis scōz nāz. rñ/
dēt q sic. p. q2 i illa p̄tēmiā q̄o si ē: q scōz nāz
p̄cedit alias q̄ones. 2° q2 p̄tēmiā d̄ methis
q sūt finis art^o sophistic^o. s3 finis nālī p̄o ē his
q sūt ad finē. g. 2c. 2° difficultas. vtrū sit possi
bile ynā ofonē 7 vnū nomē pla significare. rñ
dēt p̄ distinctionē. q2 nomē pōt dici vnū duplf.
yno? vnitate rōnis significādi. 7 sic ipossibile
ē vnū nomē pla significare. Alio^o pōt dici vnū
vnitate vocl. 7 sic possibile ē ynā vocē plura si

gnificare. **Tertia** difficultas. vtrū elēch^o so
phistic^o sit pura p̄uatio veri elench^o. Rñdēt
per distinctionē. q2 i elencho sophistic^o duo sūt
cōsiderāda. vnū est mālē. qd est due p̄misse et
vna cōclu^o. Aliud ē formale qd ē apparēs obf
uātia triū cōdōnū regitaz ad v̄e p̄ elenchū. et
talis apparētia forālī ē p̄uatiō veri elench^o. s3
fūdamentalī sit qd positiuū. vt dictū ē in p̄ nō
bili. nā talis apparētia sēp fūdat in aliq positi
uo. vt i fallacia equocatiōis fūdat apparētia i

Conclusio Rñsal. vnitate dictōis.
De sillo sophistic^o tāq̄ de
subo attributiōis est scia sophistic^o ab alijs p
tibus distincta. Cōclusio sal patz ex p̄ nōbili.

Primo Dubitat. q̄t sūt opa sapientis.
Pro dubio supponit q aristo. i
tertia cōclusiōe tāgit duo opera sapiēt^o. p̄ p̄mit
tens talē supponē q magl ope p̄ciū ē sophistic^o
ci videri sapiētē q̄ esse et nō videri. patz. q2 so
phistica scia est appens scia. et n̄ ex̄ns. sophista
vō est vir copiosus ab apparenti sapiētia et nō
existente. g. sophiste magis volūt videri facere
opera sapiēt^o q̄ facere 7 nō videri. Sūt ei duo
opa sapiēt^o. q2 p̄mū se tenet ex pte rñdēt^o. s.
n̄ mētiri de qb^o nouit. 7 h̄ cōsistit i bene negādo
vel p̄cedēdo. 2° se t3 ex pte opponēt^o qd ē mē
tientē manifestare. et h̄ cōsistit i bñ reprobādo
dicta rñdēt^o. Ex qb^o cōcludit q disputa^o sophi
stica ē necia sophistic^o. q2 tal^o disputa^o maxie fa
cit sophisticas videri sapiētes. **Quarta** 2° ē h̄.
q̄tuo^o sūt ḡna disputatiōnū. scz doctriales. dy
aletica. tēptatiā. 7 litigiosa. Disputatiōes do
ctriales sūt q̄ p̄cedūt ex p̄p̄is p̄cipiis vni^o
cuiusq̄ discipline. 7 n̄ ex his q̄ vidēt rñdēt^o vl
timā p̄ticolā dclāt. q2 o3 credere eū qui discit.
Dyaletice sūt q̄ ex p̄babilib^o collectiōes sūt d̄di
ctiōnū. Tēptatiō vō sūt q̄ sillogizāt ex his q̄ vi
dētur rñdēt^o: necē ē eū scire q se simulat h̄re
sciaz. S3 litigiose sūt q̄ ex his q̄ vident^o p̄babi
lia 7 nō sūt sillogizāt. de d̄mōstratis dictū ē in
analetic^o. de dyaletic^o vō 7 tēptatis i thopic^o. s3
de agonistic^o et litigiosis nūc dicemus.

Secundo Dubitat. q̄t sūt methe. Rñ
dēt arisl. ponēdo ḡnā cōclu
sionē q̄ ē h̄. gnq̄ sūt methe. scz redargu^o falsū.
iopinabile. solocisim^o. et nugatio. p̄ p̄mā so
phista vult videri redarguere rñdēt^o. p̄ scōz
vult sibi mōstrare falsū. p̄ tertiāz vult q̄ dicat
p̄opionē m̄ltop. plū. vel sapiētū. p̄ q̄tā vult
fm locutiōnē barbarisare. p̄ ḡnā vult ip̄lū idē

Primum

Tertio Dubitat. vtrū frequē dicere: ois ppō significet seipsā esse verā. Rñdet pñedo gñqz descriptōes. qñtuor suppos. 2 tria dicta. Pñia descriptō ē h. ppō insolubilis ē illa q habz reflexionē supra se. dñ aut ppō hñe reflexionē supra se q significat se ipsā aliqñ esse vel n̄ esse. vtp̄ta: esse verā vel falsā. esse dubiā vel creditā. esse vñez vel pñicu larē. vel esse affirmatiuā aut negatiuā. 2 h̄ rōe alicui termi i ea positi. qz licet gñali significatiōe ois ppō significet se esse verā: nō tñ dicit ois ppō insolubilis. qz n̄ dñ insolubilis eo q nulloz cū difficultate solui pōt. 2ª descriptō ē h. ppō vñ ē q qñter cūqz significat ita ē. 3ª descriptio. ppō falsa ē q n̄ qñter cūqz significat ita pōt esse. 4ª descriptio. ppō possibilis est q qñter cūqz significat ita pōt ēē. 5ª descriptio. ppō nēcia est q qñter cūqz significat nēcio ē esse. 6ª prima suppositio. i ppōibz affirmatis 2 veris subz 2 pñica tñ debēt p eodē supponere. 2ª suppos. ppō a^u significat idē esse p q supponūt subz 2 pñicatū 3ª suppos. ppō negatia significat n̄ idē pro q supponūt subz 2 pñicatū. 4ª suppos. impossibile ē eadē ppōnē sñl esse verā 2 falsā. 5ª primū dictū. ois ppō mūdi significat se esse verā. p3. qz ois ppō mūdi ē affirmatia vñ negatia. 6ª ois p pō affirmatia significat idē esse. p q supponūt subz 2 pñicatū. 7ª ois ppō negatia significat nō idē esse p q supponūt subz 2 pñicatū. 8ª ois p pō significat se ēē verā. 9ª pñia. qz ppōnē affirmatiuā esse verā ē esse idē p q supponūt subz 2 pñicatū. sñl ppōnē negatiuā esse verā ē non esse idē p q supponūt subz 2 pñicatū. 10ª dictū. ois ppō significās se esse verā 2 se esse falsā est falsa. p3. qz p qñtā supponē impossibile ē eadē p pōnē sñm ēē verā 2 falsā. gñ qñter cūqz ipsa significat ita ē. gñ ipsa ē falsa. 11ª pñia p descriptōne ppōis falsae. 12ª dictū. cuilibet copulatie pñicit aliq dñficiatā pñ ex pñibz pñdicētibz partibz copulatie. p3. qz tales nō pñt sñl esse vñ neqz sñm falsae. 2 cā falsitat vñ ē forālī cā vñtat alteri us. 2 cō: nā cā vñtat copulatie ē hñe ābas partes vñas. 13^a ad h̄ seqt ābas partes dñficiatē constituit ex pñibz pñradicētibz esse falsas. gñ ad veritatē copulatie seqt falsitas dñficiatē sibi pñdicētis. sñl cā falsitat copulatiue ē hñe alterā pñtē falsā. mō ad h̄ seqt dñficiatā hñe alterā pñtē verā. qñ ad falsitatē talis copulatie seqt forālī liter veritas dñficiatē.

Ad rationes Alii oppositū. Ad pñmaz

dñ q sñc patuit p posterloz 13 d subo opteat pre supporre qz ē: tñ pñmōstrationē pñt iueſtigari cā pñpter quā ipsū esse iest iūbo. vel pñt dici q scia cois sñc ē scia sophistica pñt pbare suuz subz esse saltē a posteriori sñc a sñg: qñter pñbat aristo. sñl 3 sophistici ēē. Ad scōaz dñ q 13 scia ētia sophistica q forālī 2 iñtrisece dñnoiat sophistica sit apparēs sapiētia 2 n̄ exñs. tñ scia q deñnoiat ab obo sophistica vñ ē scia. 2 n̄ appēs tñm Ad tertiā patuit solutio ex pñio notabili.

Veritur Utrū ois ppō i q ponit tñminus equoc sit distinguēda. Et vide tur q nō. qz ista ē simplr neganda 2 nō distinguēda hō ē pñc. et tñ i ea ponit tñmin equoc. gñ 2c. Scōo sic. nulla ppō in q ponit termin analog est distinguēda. 2 tñ aliqz termin analog est equoc. gñ 2c. maior p3. qz vel illud analogū pñt cū dictiōe restringēte. vñ n̄. si sic: tñc teneť scōz exigētiā restringēti. si nō: tñc teneť p pñci pali significato pñllā maximā. Analogū per se positiū stat p famosiori significato. 1ª Tertio sic. ois termin equoc i pñtat sua significata aut copulatie aut dñficiatē. gñ nulla tal. p pō ē distiguēda. añs p3. qz n̄ est sumere significata alic nisi p aliquā dñiūctionē. In oppositū ē aristo.

Primo Sciēdū q p dñlātiōe tñmōzū ponit vna dñstin: 2 gñqz regule dñstin ē h. dñ ē termi equoc. qdā ē a casu g diuerf rōibz 2 eq p diuerfa significat. Alii est a pñlio g diuerf rōibz pñla significat. vñ tñ p pñi us. 2 altez p posteri. Pñia fglā. pñicatū nūqz rñtrigit sñbz q ad sñgñtū ipñ pñdicati. vñ cū dñ hō ē viū. ly viū n̄ rñtrigit hōiez ad stādū p hōibz viuis. vñ p3 i restringētibz. p. h. 2 fglā. null tñm pñt rñtrigi q ad sign: ficatū rñtrigēti. nifi: restringēs ime addat tñmō rñtricto. 3ª fglā. ois tñm equoc a pñlio nō rñtrict stat p suo pñcipali significato. iñt illd. Analogū. 2c. 4ª tñm equoc a pñlio restringēti stat sñm exigētiā restringēti. 5ª ois tñm equoc a casu cui ime addat aliq dñer mia pñcise pñciēs alci sñgñtoz: stat pñcise p illo pñgnificato. si vñ tal sit equoc a pñlio sñpñt rñspēū pñdicati pñciēt dñtermiate vñi sñgñtoz 2 alci nō: stat pñcise p illo sñgñto. qz talia sūt sñba qñlia pñnit

Secūdo Sciēdū q 2ª tñt ab eo pñi tractat i q aristo. dñeriat dñ locis sophistici 2 3. 6. capla. In pñt. 3. pñes. Pñia cōtiet. 3. pñclas. In pñia sūt. 6. pñlōes. Pñia 2^a

insolubilis
sophistica

propositio

equivoca

analogia

equivoca

Elenchorum

est hec. duo sunt modi arguendi sophistice. nā qui
dā sunt in dictione. alij extra dictionē. ¶ **Secūda**
conclusio. modi arguendi in dictione sunt sex scz eg
uocatio. amphibologia. copō. diuifio. figura dicti
onis. et accētus. Probat duplī. scz inductōe. et
ratione. Inductōe sic. quia equocatio ē falla
cia in dictione. amphibologia. copō. diuifio. accē
tus. et figura dictionis. sunt fallacie in dictione. et
nō sunt plures. ergo tātū sunt sex fallacie in dicti
one. Rōe pbat sic. oīs deceptio facta ex eo q
eisdē noib⁹ vel orationib⁹ nō idē significam⁹ ē
fallacia in dictione. sed iste sex scz equocatio et
ceterae sunt deceptiōes factae ex eo q
eisdē noib⁹ vel orationib⁹ nō idē significam⁹. ergo sex sunt
fallacie in dictione. ¶ **Tertia** p^o tangit q̄rtuor
exēpla de fallacia equocatiōis. per q̄ tāgūtur
tres modi illius fallacie. Prīmū exēplū. q̄cun
q
discūt sunt sapiētes. grāmatici discunt. q̄ grā
matici sunt sapiētes. Soluit dicēs q
discere est
equocū ad vti disciplinā: siue ad dare discipli
nā. et ad accipiēdū disciplinā. prīmū? maior est
vera et minor falsa. 2° mō est eō. et in h^o tāgit pri
mū modū equiuocatiōis qui fit quādo vna di
ctio principalit⁹ plura significat. 2° exēplū. q̄cun
q
expediūt sunt bona. mala expediūt. q̄ mala
sunt bona. Soluit dicēs q
expediēs p^o duplici
ter. scz de expediēte in bonis. et de expediēte i
malis qd̄ dicit⁹ necessariū. prīmū mō maior ē fal
sa. et minor vera. 2° mō ecōtra. et in hoc tāgit se
cūdū modū equocatiōis qui fit quādo vna di
ctio significat vnū principalit⁹. et aliter ex trā
sūptione vel ex vsu loquēdi. nō autē ex ipōne
nā expediēs principalit⁹ significat expediēs i bo
nis. sed scōz quid et ex vsu loquēdi significat
expediēs in malis. Tertiū exēplū. quicūq
sur
gebat stat. sedēs surgebat. q̄ sedēs stat. Quar
tū exēplū. quicūq
sanabat san⁹ est. laborās sa
nabat. ergo laborās san⁹ est. Istud quartū ex
emplū soluit aristo. qz laborās capī duplicif.
scz pro illo qui nūc ē laborās. vel pro illo q
fuit
laborās. prīmū? minor ē falsa. et etiā 2° scz scōdo mō
minor ē vera. et etiā p̄clu⁹. et in h^o tāgit tertiū mo
dū qui fit quādo vna dictio per se sūpra tantū
vnū significat: addita tamē alteri plura signi
ficat. vt laborās per se tātū significat laboran
tē. sed si iūgat per se cū hoc verbo sanabatur.
significat tā illū qui est laborās q̄ illū qui fuit
laborās. ¶ **Quarta** cōclusio tāgit quicq
exem
pla de fallacia amphibologie. Prīmū ē. quoscū
q
vellēt me accipere vellēt q
acciperēt me. sz

pugnātes vellēt me accipere. q̄ v^o vellēt q
pugna
tes acciperēt me. Secūdū exēplū. q̄cūq
scit
hoc scit. lapidē scit aliquid. ergo lapis scit. Sol
uit aristoteles. maior enī ē duplex. qz possibile
est scitū vel sciētē significari illa orōne q̄cūq
scit hoc scit. si enī illud p̄nomē hoc cōstruatnr
cū prīmū vbo a parte post: tūc significat scitū. si
vero cōstruat cū 2° a parte āte ex vi persone:
tunc significat sciētē. Tertiū exēplū. q̄cūq
vi
det hoc videt. lapidē videt aligs. ergo lapis vi
det. posset solui eodē mō sic p̄cedē. Quartū
exēplū. tu dicis esse hoc quod tu dicis esse. sed
lapidē dicis esse hoc. ergo tu lapis dicis esse. sol
uitur etiā sicut p̄cedēs. Quittū exēplū. q̄cūq
cōtingit dicere cōtingit loqui. sed tacētē cōtin
git dicere. q̄ tacētē cōtingit loqui. Soluit aristo
teles. minor enī ē duplex. quia vel significat q
tacēs pōt log. vel q
cōtingit dicere aliquē esse
tacētē. ¶ **Quinta** cōclusio tāgit tres modos ge
nerales equocatiōis et amphibologie. vnus est
quādo oratio vel nomē principalit⁹ plura signi
ficat. vt piscis. et canis. Ali^o est quādo soliti su
mus sic dicere. i. quādo fit trāsūptio in signifi
catione dictionis vel oratiōis. Terti^o est. quā
do p̄positū plura significat: separatū vō simpli
citer. id est vnū significat. vt scit seculū. ista est
duplex. qz vel significat aliquē habere sciētā
de seculo. vel seculū habere sciētā de aliquo.
¶ **Sexta** cōclusio cōcludit q
amphibologia: et
equiuocatio sēper fiūt circa hos modos.

Tertio Sciēdū est q
circa hunc textū
incidūt sex difficultates. ¶ **Qua**
rum p̄ma est h^o. vtrū termin⁹ equoc⁹ significet
sua significata copulatiue. v^o disiunctiue. Rōde
tur per vnā distictionē. quia terminū equocū
significare sua significata copulatiue vel disiū
ctiue potest dupliciter itelligi. vno^o sic q
talīs
cōiūctio copulatiua vel disiunctiua cōiūgat iter
istud verbū significare pluries sūptū. sicut di
cēdo q
canis significat canē latrabile. et signi
ficat sydus celeste. et significat piscē marinū.
et sic oīs termin⁹ equoc⁹ significat sua signifi
cata copulatiue. et etiā disiunctiue. Alio^o q
illa
cōiūctio cōiūgat inter significata termi equo
ci. ita q
propō vocalis in qua ponit⁹ terminus
equoc⁹ cōrespōdeat vni mētali copulatiue. vel
disiunctiue cōposite ex significatis ill⁹ termini
equiuocū. et sic nullus termin⁹ equoc⁹ signifi
cat sua significata nec copulatiue nec disiunctiue:
sed incōiūcte. quia nisi sic seq̄ret q
ista p̄pō et

Primus

Amillis: canis ē substantia esset ppo vna equi-
pollēs vni dīstīctīe vel copulatiē. seqret etiaz
q nulla ppo esset dīstīgnēda. z b ē qd inrēdit
egidī de roma ponēs talē dīstīctīōē. Terini
nūse equoc pōt duplicī cōparari ad sua signi-
ficata. vno vt per ipōnē illa ipōrtat. et sic dīcī
ea habere sub copulatiōē. lz in suo significato
nullā copulatiōē ipōrtet. Alio vt p intellectū
ad ea referī z dīcī ipōrtare ea dīstīctīe. qz sic
in habēdo ea bz quādā sīstīdīnē cū illis: i se
tū nō includit dīstīctīōē. Cz dīstīctīas. ex
quo bec dīctō canis nō egpoller termino aggre-
gato ex suis tribus significat. qre ē nomē equo-
cū. Rñdēf p mīttēdo talē supponē. nomē eg-
uocū ē terminus significās sua significata diuer-
sis cōceptib⁹ totalib⁹ nō sīnōimis. Tūc dīcī
q ista vox canis subordīnat diuīsim z seorsuz
trib⁹ cōceptib⁹ totalib⁹ repitātibus sua tria si-
gnificata. nā subordīnat tāq cōceptui totali spe-
cifico latrabilī. z etiā alijs cōceptib⁹. z inde ē
q dīcī nomē equocū. Cz Tertia dīstīctīas. vt
signū vlt additū fmio equoco dīstībūat ipsū
poib⁹ suis significat. Rñdēf q n. qz dīstībū-
ere aliqū fmīnū ē facere ipsū stare q ab ipso
ad qdlibet p q dīstībūat copulatiē descēden-
do valeat cōsequētia. sed ista pīa non valet
omnis canis currit. g canis latrabilis currit. z
pīscis marīn⁹ currit. z syd celeste currit. iō illa
vltis egualēt trib⁹ mētalib⁹ icōiūcte sūptis cū
signo vlt. Cz Quarta dīstīctīas. vtrū analogū
per se positū stet p pīncipali significato pīcīe.
Rñdēf per dīstīctīōē. qz duplicī pōt intelligi
analogū per se poni. vno ex pōnē sic q sūat
sine qdūq additō. z sic tenet p vtroq signifi-
cato mādīnter. Alio pōt intelligi q sumat sine
restrīctīōē ipsū restrīgēre ad stādū pīcīe pro si-
gnificato mīn⁹ pīncipali. et sic analogū p se po-
litū stat pīcīe p pīncipali significato. Cz Qui-
ta dīstīctīas. vtrū sit ponēda vna fallacia vni-
uocatiōis: sic eguocatiōis. Rñdēf q nō. quia
sol paralogīsmo cāmū fallacie necē ē aliqūā
cām apparētie eē. sed pōt sumī aliqū paralogīf-
mus hīs cāz apparētie ex pte eguocatiōis. nō
autē ex pte vniuocatiōis. g nō ē ponēda falla-
cia vniuocatiōis sic eguocatiōis. pīa ps mīozis
pīa. nā ex q oīs termin⁹ eguoc⁹ est vno et idē i mā
z forma: apparētia ē q etiā hēat vñū significa-
tū vel vñū modū significādī. z pars mīor pīa.
qz si aliqū fmī⁹ eguoc⁹ sit idē i mā et forma nō ē
tū apparētia cū debeat eē diuīsius i signīfica-

to vel in mō significādī. Cz Sexta dīstīctīas.
vtrū isti paralogīsmi laborās sanabī. surgēs
sedebat. peccēt penes tertū modū fallacie eg-
uocatiōis. Rñdēf q peccāt penes fallaciā ac-
cidētis vel cōsequētī. z nō eguocatiōis. Pro cō
pbatīōē ponūt dīe supponēs. pīa ē h. fallacia
in dīctōē ē illa cāmū apparētie se z ex par-
te dīctīōis ad placitū īstīture veler cōsideratō-
nis ita q nō possit fieri talis fallacia sine dīctī-
onib⁹ ad placitū īstīture vel eaz cōsideratō-
bus. z suppo. fallā ex dīctīōē ē fallā cāmū apparē-
tie se z ex pte rei significate vl cōcept⁹ mē-
tis. sic q pōt fieri sī dīctīōib⁹ ad placitū signi-
ficatib⁹ vel eaz cōsideratōib⁹. Tūc sic fallacia eg-
uocatiōis cū sit in dīctīōē nō pōt fieri sī dīctīō-
nib⁹ ad placitū īstīture. lz p dīctīō palogīsmi pōt
sūt fieri z cāre deceptionē dato q nulla esset
dīctīō ad placitū īstītura. g nō peccāt p falla-
ciā eguocatiōis. maior ē nota p pīam supponē
lz mīor pbat. qz isti palogīsmi voce cāmū fallacia
per talē cāmū apparētie. lz q dīctīō eadē i mā
z forma i pīmissio vel i altera pīmissio z i cōclu-
sīōē deberet teneri. p eodē supposito vel p eīf-
dē supposito. sed talis cāmū apparētie īuenī i pa-
logīsmi mētalib⁹ dato q nulla sit dīctīō ad pla-
citū īstītura. Sz cāmū defect⁹ ē ex eo q dīctīō vna
capīē pro diuīsis suppositis suis ppter pīctō-
nē cū alia z alia dīctīōē. sed talis cāmū pōt etiā ī-
uenī i cōceptib⁹ vltīatīa dato q nulla esset dī-
ctīō ad placitū īstītura. Aliē pōt rñderi fm mē-
tē arīstō. p mīttēdo talē supponē. qz oīs decep-
tīo puenīēs ex variatīōē modi significādī grā-
maticalis peccāt per tertū modū fallacie eg-
uocatiōis. vt isti palogīsmi. qdūq sūt epī sūt sa-
cerdotes. lz asīni sūt epī g asīni sūt sacerdotes.
z pīscēs peccāt p tertū modū false eguocatiō-
nis. Et solūt per dīstīctīōē. eo q ista dīctīō epī
scopī pōt esse gīcasus. vel nīcasus plīs nūerī
Tūc dīcī q pīdictī palogīsmi pīnt duplī cō-
siderari. vno vt ītelligūt cāre deceptionē ex
variatiōē āplīatōis. z tūc peccāt p fallaciā acci-
dētis z dīctī arguēdo a magī āplo ad mīn⁹ am-
plū sine dīstībūatōē ex pte subī mīozis qd i mīo-
re āplīatur ad supposita pīntia vel pīerita. z in
cōclusīōē restrīgīt i suppoē ad standū p pīntib⁹
tātū. Alio possūt ītelligī. causare deceptionē
ex variatiōē modi significādī q ē tēp⁹ eo q illud
pīncipiū sedēs pōt cōstrui cū illo vbo surgebat
rōne pīntī tpsī vlt rōe pīeritī p ipsū pīntī. z tūc
peccāt per tertū modū fallacie eguocatiōis.

Fallacia

Deceptio

y

Elenchorum

Conclusio Responsalis. Omnis propositio i qua predicatur terminus equiuocus a casu est distinguenda. Dec conclusio satis patet ex dictis.

Primo Dubitatur. Vtrum penes multiplex potetiale possit sumi aliquod falsum. Pro duobus supponitur quod aristoteles in 2^a particula definit de fallacia peccantibus penes multiplex potetiale. et intendit duas conclusiones. Quare prima tangit. 4. exempla de fallacia compositionis et dionis que peccant penes multiplex potetiale in oratione. Primum exemplum. sedere te possibile est ambulare. quod propositio si sit propositio est falsa quod significat quod si propositio est possibilis: sedens ambulat. si vero sit diuisa est vera. quod tunc significat quod hoc est possibilis: si ambulat demonstrato sedere. 2um exemplum. non scribere est scribere est possibile. quod soluitur sic procedens. quod si sit composita est falsa. si vero sit diuisa est vera. Tercium exemplum. cumque scit litteras nunc didicit illas. si enim si aduerbiu nunc determinat si verbum scit: est composita et falsa. sed si determinat si verbum didicit est diuisa et vera. et si si verbum didicit dicat esse principali determinabile tunc si aduerbiu nunc sibi additum facit sensum compositum et ab eo separatum facit sensum diuisum. Quartum exemplum. qui unum solum potest ferre potest plura ferre. si hoc determinatio solum determinat istud definitibile unum: tunc est diuisa et vera. si vero determinat hoc verbum potest: est composita et falsa. sensus ei diuisus est iste. aliquid quod est unum solum potest ferre plura ferre sed sensus compositus est iste aliquid quod solum potest ferre unum potest plura ferre. 2^a conclusio tangit quatuor exempla circa fallaciam dionis. Primum exemplum est istud. quicquid sunt duo et tria. quicquid sunt paria et imparia. ans est distinguendum. quod si illa coniunctio et coniungat iter terrios. sic illa est composita et vera. si vero coniungat iter propositio est falsa et diuisa. 2um exemplum. quod est tantum et amplius est equale. sed maius est tantum et amplius. 3um maius est equale. promissum sunt distinguende. quod vel illa coniunctio et coniungit inter finios. et sic maior est falsa et minor vera. vel iter propones. et sic contra maior est vera. et minor falsa. 3um exemplum. ego te posui seruum existere liberum. nam si hoc determinatio existit determinat hunc accusatiuum seruum: tunc est sensus. ego posui te existere seruum liberum. et sic est composita. et vera. si vero determinat hunc accusatiuum libere sic est diuisa et falsa. et tunc est sensus. ego posui te existere seruum liberum. Quartum exemplum. quadraginta viros cetum reliquit diuus achilles. hoc propositio est distinguenda. quia si ille gratia viro ru: determinat per hanc dictionem quicquid ginta. sic est

diuisa et falsa. et est sensus. de quadraginta viris achilles relinquit cetum. Si vero iste gratia viros determinat per hanc dictionem cetum. sic est composita et vera. et est sensus. de cetum viris achilles relinquit quadraginta. Ad dubium respondetur quod fallacie compositionis et dionis peccant penes multiplex potetiale in oratione. 3um quod multiplex potetiale est dictio vel oratio eadem secundum substantiam diuersa secundum formam plura significans: sed fallacia compositionis et diuisionis prouenit ex identitate materiali compositae de cum diuisa falsa. vel econtra. 3um 2um. Compositio est eorum que debet diuidi in falsa unio. Sed diuisio est eorum que debet componi in falsa separatio. et ideo quicquid sensus compositus est verus et diuisus falsus est fallacia dionis. contra vero est fallacia compositionis.

Secundo Dubitatur. Vtrum fallacia accetius peccet penes multiplex potetiale in oratione. Pro dubio supponitur quod in tertia conclusioe prius particule ponit aristoteles duo exempla de fallacia accetius promittens hanc suppositionem quod fallacia accetius sit magis in scripturis et poematibus quam in voce. eo quod in platone satis perspicitur fallacia accetius. Primum exemplum est istud metuo longas pereunte noctes lydia dormis. nam illa dictio metuo potest esse una dictio verbalis. et tunc idem significat quod timeo. vel potest esse due dictiones. et hoc dupliciter. quia vel est unum nomen cum interiectione. et sic est sensus. o lydia dormis longas noctes me super pereunte metu. id est timore. vel potest esse duo. proinde. et sic est sensus. lydia dormis longas noctes me ex parte tuo pereunte: vel possunt esse tres dictiones. scilicet duo pronomina et una interiectione. et tunc est sensus. o tu lydia dormis longas noctes me pereunte. 2um exemplum. bene quia tantum tingerunt etbera nimbi. hoc dictio quia tantum potest perferri accetius acuto. et tunc tenetur interrogatio. vel potest perferri accetius graui. et tunc significat causam doloris. dicunt tamen quidam quod de fallacia accetius non posuit aristoteles. 3um a translatioibus posita sunt ista duo. quorum primum superius est ab oratio. 2um vero a vergilio. 2^a Conclusio tangit in tertia particula definit de fallacia figure dictionis ponendo duas conclusiones. quarum prima est hoc. fallacia figure dictionis sit quando non idem similiter interpretatur. ut masculinum seineu. vel econtra. vel quando neutrum interpretatur masculinum vel seineu. Sicut quando quod interpretatur quantum. vel facies partes. vel dispositum. i. partes agens. 2^a Conclusio tangit unum exemplum. ut vigere videtur significare idem quod secare vel edificare. quoniam vigere significet effectum

Primus

Id est qualitatē. alie vero significāt facere. Ex quo patet qd fallacia figure dictionis est fallacia in dictione quia sumit causaz apparetie ex similitudine vocis cū voce. gē fallā in dictione.

Tertio positionis regatur et sufficiat ita esse qualitercūq; per ipsā significat. Et videtur qd nō. quia ista esset vā: hō est asin⁹. eo qd ipsa significat hōinē esse. et asinū esse. et ita ē. ergo ipsa ē vera. Et sic ista ppō. ois ppositio est particularis. et similis ista nulla ppositio ē negatiua. nō possūt esse vere. et tamen pōt esse ita qualitercūq; p eas significat. gē. Et Tertio sic. iste cōcedūt vere. cesar ē mortu⁹. antixps ē generā dū. et tamē nō est ita qualitercūq; p eas significat. quia nihil ē qd per eas significat. cū antixps nō sit. nec etiā cesar. Et 4° sic. ista est vā: aial est hō. et tamē nō est ita qualitercūq; sign. gē. mior pz. qz ipsa significat qd qlibet aial ē homo. qd nō ē ita a parte rei. maior patz. qz significat aliqd aimal esse hōinē. et nō plus vnūz aimal qd aliud. g significat qlibet aial esse hōinē. Et Quinto sic. quicqd significat per istaz ppositionē qlibet aimal ē hō: significatur p istā aial est homo. cū sint precise ex eis dē tms sed pzia significat qlibet aial esse hōinē. ergo et scōa. Et In oppositū est arist. in post p dicationē dicēs qd ab eo qd res est vel nō est oīo dicit vera vel falsa. et etiā in qnto methaphice. vbi dicit: apli esse et est significat qd vep. nō ē autē et nō est significat qd non verū sed falsū. est autē similiter de affirmatione vel negatione. Ex qd auctoritatib⁹ videt seg qd ad vitarē ppositionis regatur et sufficiat qd qlitcūq; significat ita sit. Et Ad rōnes pbātes oppositū rīdēt ad pmiā negādo cōsequētiā. et ad pbatōnē pcedit aīa. et cōcedit et qd ita ē qliter significat illa ppō homo ē asin⁹. sed nō qlitercūq; significat ita est. qz licet significet hōinē ēē. et asinūz esse. tñ cū h significat hōinē esse asinū. qd nō est ita. Ad scōaz cōcessā maiore et miore negat cōsequētiā. qz qlitcūq; significet possit esse ita tñ p nullo tēpore pōt dici ē ita qlitcūq; significat dicte ppōes. nā ppō nō dicit significat nisi quādo ē. inō quādiu ē illa ppō. ois ppō ē particularis. nō ē ita qlitercūq; ipsa significat. ipsa enī significat oēs ppōnē ēē particularē. et nō est ita cū ipamet sit vltio: et nō particular. ideo lz ipsa nō possit ēē vera: tñ ipsa ē possibilis. Et similiter dicēdū ē de ista nulla ppō ē negatiua. Ad

tertiā negat mior. et ad probationē dī qd illa qd sūt in duplici sūt dīa. nā qdā sūt qd sūt ētates simplices. et sic pcedit qd p tales ppōes non significat aliqd qd sit. cū h tñ stat qd ip manent ppōes vē. Alia sūt qd sūt ētates plexe. et est significatū totale ppōis. vt hōinē ēē aial. et sic negat qd nihil sit significatū p dictas ppōes et de talib⁹ entib⁹ intelligūt auctoritates adducte ad oppo^m duby. Ad qrtā pcessā maiore: negat mior. et ad pbatōnē negat a^o. ad c^o pbatōnē dī qd h aial nō significet plus vnū aial qd al tez. significat tñ dīstūctie qdlibz aial ēē hōies et nō coplatie. sic significat p illā vltio: qdlibet aial ē hō. Ad 5. pcessā ante negat pzia. qz lz qd significat p vnā illaz significet ēē p aial. nō tñ qlitcūq; significat vna et alia. qz vltio significat de qlibet aiali copulatiue qd ipsū sit aial: sed particulari significat de qlibet aiali dīstūctie solū qd ipsum sit aimal.

Ad rationes Ante oppositū. Ad oēs patuit solutio ex pzo et tertio notabilibus.

Veritur Utrū tāti sint septes fallē ex dictionē. Et argi p p n. qz ois fallā ē ex dictionē. gñ sūt tñ. 7. fallē ex dictionē. aīa pz. qz ois fallā ē dceptō. lz ois dceptio est ex dictionē. cū ois fallā sit i dceptiē vel i dcepto. gē. Et 2° sic. ois fallā ē i dictionē. g nulla est ex dictionē. aīa pz. qz ois fallā ē palogism⁹. lz ois palogism⁹ sit in dictionē. gē. Et 3° sic. fallā i grātie elēchi ē pīa ad oēs fallas. gñ sūt tñ. 7. fallē ex dictionē. Et In oppositū est arist.

Primo Sciēdū ē qd i 2° pte pncipali h capli dēteri ar arist. d fallacy ex dictionē. et pz. 3. ptielas. qz pzia pz. 3. ptielōes. Et Pzia ē h. cop palogismo p q sūt ex dictionē. 7. sūt spēs. Pzia ē fallā accēt. 2° est fallā scōz qd ad simplr. 3° ē fallā i grātie elēchi. 4° ē fallā pñt. 5° ē fallā pēitōnis pncipy. 6° ē fallā nō cāe vt cāe. 7° ē fallā scōz ples i terrogationes vt vñā. Et 2° palogismi accētis hnt fieri qñ idē assignatū fuerit filr iesse rei subiecte. et accidēt. h ē dictu quādo attributū pueniens rei subiecte idēne attributū accēt: pmutit fallā accēt. pz. qz mltā eidē accidūt qd nō ē necē sibi iuicē inesse. Et 3° rāgit duo exēpla. Pri^m ē. corusc⁹ est alē ab hōie. corusc⁹ ē hō. g corusc⁹ ē alē a seipo. 2^m ex^m. corusc⁹ ē alter a socrate: socrates ē hō. g corusc⁹ est alter ab homine.

Y 2

Elenchorum

Secundo

Sciendum est qd in scda pti-
cula itredit aristo. 4. clusio-
nes. ¶ Pria e h. fallā a scōz qd ad simpliciē sit
qñ aliqd dictū solū iest scōz qd: 1. sūit iēē sim-
pliciter. Patz trib⁹ exēplis. pñū ē istud. qd est
opiabile est. 2. qd nō ē est opiabile. qd nō ē est
Solut negādo pñaz. qz nō ē idē esse scōz qd
esse simplicitē. sic ēē opiabile 2. ēē. 2^m exēplū.
qd nō ē bō nō ē. sed aliqd ē qd nō ē bō. g aliqd est
qd nō ē. Solut ut pñ⁹ negādo pñaz. 3^m exem-
plū. yndus. i. ethiops ē niger. 2 ynd⁹ est alb⁹ sim-
plices. g ē alb⁹ et niger. 2 sic erit alb⁹ et nō alb⁹.
Et subdit qd in aliqb⁹ difficile ē cogitare dese-
ctū. 2 hoc cōtigit quādo vtrūqz oppositorū vi-
det iesse subō siue similiter siue eqli⁹. vt si me-
dietas rei sit alba. 2 alia medietas sit nigra: ou-
biū sit vtrū totū sit albū vel nigrū. ¶ 2^m p-
logismi fallacie ignorātie elēchi hñt fieri quā-
do omittit aliqd pertinēs ad rōnē silli⁹ v⁹ elē-
chi. Est enī elēch⁹ cōtradictō vni⁹ et eiusdē nō
nois tātū. nec rei tātū: sed rei et nois simul. nō
synonimi s; eiusdē ex bis q data sūt ex necita-
te accidere: nō cōiūerato qd erat i pncipio. ad
idē. scdm idē. similic⁹. et in eodē tēpore. Et sub-
dit duo exēpla. Pñmū ex^m ē. duo sūt duplum
vni⁹. 2 nō sūt duplū triū. g sūt duplū et nō du-
plū. Solut. qz h ē respectu diuersoz. et non ad
idē. 2^m exēplū ē istud. istud ē duplū scōz lōgitu-
dinē. et nō ē duplū scōz latitudinē. g ē duplū 2
nō duplū. Solut. qz nō arguit scōz idē. ¶ 3^m cō-
clusio. fallā petitiōis pncipij toties sit qñiens
cōtingit petere illud qd ē in pncipio. 2 pueit
ex h q nō possum⁹ inspicere vtrū p sit eadē a
premissis. vel diuersa. Ex q patet q cā appare-
re ē apparēs diuersitas aīcedēt⁹ 2 cōsequen-
tis. Causa vō defect⁹ est corū idēitas. ¶ 4^m cō-
clusio. fallā cōsequēt⁹ sit quādo credim⁹ cōse-
quēs cōuerri cū ācedēte cū q nō pōt con-
uerri. qz cū aīis ē de necitate cñs ē. sed cū cōse-
quēs ē putam⁹ aīis ex necitate esse. Hoc decla-
rat sex exēplis. pñmū exēplū. si mel ē: rubeū ē
g si rubeū ē mel ē. Solut negādo pñaz. qz ar-
guīt a pōne cōsequēt⁹ ad pōnē ācedentis. 2^m
exēplū. si pluit terra ē madida. g si terra ē ma-
dida pluit. 3^m exēplū iste ē pñus. g est adulter
4^m exēplū. iste est errabūdus de nocte. g ē sur-
Ad hec oīa respōdet p negationē psequētie.
qz arguit a pōne cñr⁹ ad pōnē aīnt⁹. 5^m exēplū
est ratio mellissi per quā pbatat vniuersū ēē
infinitū. g arguebat sic. qd est factū habet pñi-

cipiū. g qd nō ē factū non habz pncipiū. s; vñt
uerfū nō ē factū. qz ex nihilo nihil fit. g vniuerso
sū nō habet pncipiū. et pñs est infinitū. Rñd-
et aristo. negādo pñā pñaz. nō enī segt: oīe
qd est factū habet pncipiū. g oē qd habet pnci-
piū ē factū. 6^m exēplū. si aliqb⁹ sit febricitās ipe
est calidus. g si sit calid⁹ ipse ē febricitās.

Tertio

Sciendū ē qd i tertiā pncipula ite-
dit aristo. 2. cluses. ¶ Pria est h
fallā scōz nō cām vt causā cōmittit qñ assumi-
tur. aliq pmissa q nō est cā falsitat⁹ clusiois: s;
tñ credi⁹ q ipsa pmissa sit ppter quā segtur
talis clusio falsa. Et subdit q solū habet fies-
ri i sillo ad iposibile. qd p3. qz solū habet fieri i
illo sillo in q nece ē iterimere aliquā pmissā.
sed h solū cōtingit in sillo ad iposibile. g rē. mi-
nor p3 vno exēplo. vt sit ista ypothesis aīa 2 vi-
ta nō sūt idē. et arguat sic. aīa et vita nō sūt idē.
si gñatō alicui corruptiōi sit pñā nece ē aliquā
gñationē alicui corruptiōi ē cōrariā. s; mors
ē qdā corruptiō vite pñā. g vita ē gñatio et vi-
uere ē gñari. s; illud pñs ē iposibile. g iposibi-
le ē aīaz et vitā nō esse idē. Rñdet aristo. qz
cōclusio sit iposibilis nō tamē h puenit pzo-
pter istā ypothesim aīa 2 vita nō sūt idē. s; pzo-
pter istā minozē mozo 2 corruptiō pñā vite.
Ex istis i fert aristo. q ista clusio nō ē in sillogi-
zata simplr. s; ē in sillogizata ad ppositū. qz cō-
clusio nō infer⁹ ex illa pmissa q postea iterim⁹.
Et subdit q p istā fallaciā cōtingit interrogā-
tes ita bñ decipi sic respōdētes. ¶ 2^m cōclusio.
fallā scōz plures interrogatōes vt vnā sit quan-
do ptes interrogatōes sūt sub vno mō interro-
gādi: 2 ad eas dat vnica rñsio ac si esset interro-
gatio vna. p3 qñtuor exēplis. Pñmū ē. vt vix
terra sit celū aut mare. 2^m exēplū. vt si qñatur.
est ne hic 2 hic bō. si dicat q sic g pñs sit hūc
et hūc pñs sit hoīes et nō hoīes. 3^m exēplū. de-
mōstrat⁹ duob⁹ quoz vnū ē t bonū 2 alit⁹ ma-
lū. vtrū illa sint bōa. vel nō bona. si dicatur q
sint bōa. segt g aliqd nō bonū ē bonū. Et sub-
dit q aliquādo rñdēs ē vē redargut⁹. qd est in-
telligēdū si rñdeat affirmatiue. aliqui vō appāre-
ter. qd est intelligēdū si rñdeat negatiue. Subdit
2^m q si data fuerit rñsio negatiue tūc aliqb⁹ sup-
posit⁹ cōtingit facere verū elēchū cōtra rñdētē.
4^m exēplū demōstrato vno ceco 2 alio viden-
te. vtrū illa sint ceca vel nō ceca. Addit q mul-
tories cōtingit deceptio ex eo q silf oīffim⁹
rē in singulari 2 in plurali. vt cecū est quod nō

Sm 92
Sip linter

Elenchus

pncipij

Añcedēs
Cōsequēs

Interrogatio

Primus

babet visū: natū est tamē habere. Sz ceca sūt que nō habēt visū nata sūt tamē habere.

Conclusio Respōsalis. tantum sūt se pte fallacie ex dictionem. Nec cōclusio satis patet ex supra dictis.

Primo Dubitat. vtrū scutū cui? medi etas ē alba z alia nigra sit albū vñ nigrū. Rñdet p tria dicta. Primū dictū tale scutū nec ē albū nec ē nigrū. qz nihil deno miaf simplr tale: nisi maior pars ei scōz qdlibet sui sit talis. 2^m dictū. ista copulatio ē falsa: istud scutū ē albū. z istud scutū est nigrū. et silr distinctiua sibi corris ē falsa. Tertiū dictum. ista cathēgorica d copulato pdicato: istud scutū ē albū et nigrū ē vñ. sic ista concedit vñ sit de copulato pdicato: qnq sunt duo z tria. nec regrit aliqd corp? esse coloratū. sz sufficit qd oē corp? sit coloratū aut colorata. Et pbabilr diceref istā esse falsā: illa sūt ceca. demonstrato vno ceco z alio vidēte. Declarat p duas regulas. Quaz pria ē h. a ppōne affirmatia d copula plis nūeri: ad duas affirmatias copulatiue sūptas de copula singulari nūeri: est bōa pñā. vt bene seqf. isti currūt. giste z iste currūt. Secūda fgula. a negatia pluralis nūeri ex pte copule. ad duas negatias distinctiue sūptas d copula singulari nūeri: est bōa pñā. vt bñ segtur ista nō sūt ceca. giste nō est cec? vel iste nō est cec?. Ex his inferūtur tria correlaria. Pri^m est. qd casu stante ista ē falsa: ista sūt ceca. Patz qz egpollet vni copulatie false. 2^m correlariū ista ē falsa: ista sūt nō ceca. qz silr egpollet vni copulatie false de pdicat infinit. Tertiū correlariū. iste due sūt vñ: ista nō sūt ceca. et ista nō sunt vidētia. qz qlibet illaz egpollet vni distinctiue cui? altera pars ē vera.

Secūdo Dubitat. vtrū fallacie ex dicti onē sumāt suas cās apparētie ex pte rei vñ ser monis. Pro solutiōe duby ponūt septē par tiales difficultates. Pri^a ē h. qd est accñs. z a q denoiat falsa accñs. Rñdet qd i qlibet pa ralogismo peccāte p fallaciā accñtis regrit at tributū qd debet eē pdicatū cōclusiōis. et res subiecta. qd ē subm ei. z accñs qd ē mediū. qd pro tāto dī accñs qd scz est exnēi i parte idē et in pte diuersū. nā in vna pmissaz sumit fm vnā habitudine eius ad alteraz extremitatez z in alia pmissa resumit secūdū aliam habitu dinē vel rōnē eius ad alterā extremitatē. z ide ē qd ptialis idēitas accñt et rei subiecte ppter

quā crediē qd sic attributū ē natū affirmā vel negari de accñte: sic etiā affirmatū vere affir mari vel negari de re subiecta. Sz cā defect? est ptialis diuersitas accidētis et rei subiecte. Secūda difficultas. vtrū a quolibet dicto scōz qd: ad qdlibet dictū simplr sit loc? sophisticus. Rñdet p distinctiōē. dictū scōz qd pōt dupli citer capi. vno? large p quacūq dictiōē supra cū aliq dēmiatiōē siue illa sit diuēs āplās. vel distrabēs: aut nō. et sic a dicto scōm qd ad dictū simplr ē bon? loc? dyalectic? tenēs p locū a pte i mō ad suū totū. Alio? capif dictū scōm qd stricte p qdūq dictiōē supra cū dētermiatiōē nō nī restringēte sed distrabēte āplāte vel diuētiue. et sic sēp capif loc? sophistic?. Et si qrat qd mō pōt cogsci qd dēmiatio sit diuēs vel restringēs tātū. Rñdet qd qñ rō dicti sim plr ptinet in rōe dicti scōm qd in recto fpectu copule de pñti: tūc talis dēmiatiō ē solū fstrīgēs. vt ista dēmiatio alb? ē dēmiā fstrīgēs tm fscū b? dicti simplr hō. qz ista ē vñ: bō alb? est aīal rōnale hñs albedinē ad sui denoiatiōē. sed quādo rō dicti simplr icludif i rōe dicti se cū dū qd in dicto vel respectu alteri? copule d de pñti. tūc talis dēmiatio ē distrabēs āplās seu diuēs. sic ista dēmiatio pict? est distra hēs respectu hui? dicti simplr hō. qz hō pictus sic diffiniē qd est figuratū ad similitudinē aīa lis rōnalis. silr mortu? est dēmiatio āplāns seu diuēs respectu illi? dicti simplr hō. qz hō mortu? sic diffiniē. qd fuit aīal rōale viuēs z nō est viuēs. Ex q patet qd cā apparētie in falla a scōm qd ad simplr ē apparēs inclussio rōnis di cti simplr in rōne dicti scōz qd. Sz cā defect? est eiufdē insufficiēs iclussio. Tertia difficul tas. vtrū paralogismi false igrātie elēchi pec cēt in forma. Rñdet p distinctiōē. falsa igran tie elenchi pōt capi duplr. vno mō large p om ni deceptione pueniēte ex obliuīde alicui? di ctionis requisite ad verū elencū. et ista ē cō munis oibus fallacyz. et sic aliq paralogismi peccantes p talē fallaciā peccāt in forma quia aliqui tales peccant cōtra illationē. Alio? capl tur fallacia stricte. s. p defectu pueniēte ex obli uione alicui? istarū quattuor pditiōnū. ad idē. scōm idē. similiter. z in codē tēpore. z tunc pa ralogismi nō peccāt in forma. Ex quo pz qd causa apparentie huius fallacie ē apparēs ob seruantia istaz quattuor cōdōnū rōne cui? ali quis processus rōsignatiuus crediē pbare cō

Elenchorum

tradictoriū precōcessi a respōdente : qđ tñ nō probat. sed causa defectus ē obmissio alicui⁹ illaz q̄ttuor dōnū. ¶ Quarta difficultas. vt p fallā pñt sit difficta a fallā figure dictōis. Respōdet p vnā supponē. ⁊ vnā distinctionē. Suppositio ē h. ad cāndū fallaciā pñt regrūt due cōne q̄ p pñā ē bōa. ⁊ scđa mala q̄ tñ apparet eē bona ppter apparētē puerbilitatē bōe cōse quētē p ipsā. Distictio ē h. in processu rōsigna tiuo causatio fallacie pñt pōt sumi duplex cā apparētē. vna sumi ppter similitudinē ipsi⁹ ad bonā pñā. ⁊ sic capiē fallā figure dictōis. Alio⁹ pōt sumi cā apparētē ppter apparētē cō uertibilitatē pñe bōe in seipsā. ⁊ sic capiē fallā pñt. ¶ Quinta difficultas. qđ ē picipiū a q̄ dno minat fallā petitiōis picipi. Rñdet q̄ picipiū ē 2⁹ quā itēdit opponēs pbare ctra rñdē tē. q̄ talis 2⁹ ē picipiāl ⁊ pñtēta ab opponē te. ⁊ ē eadē 2⁹ vocat finis. q̄ ē finis argumēta tiōis opponēt. vocat ē ctrariū. q̄ etiā ē dria pōni rñdēt. Ex q̄ p3 q̄ cā apparētē ē apparēs diuersitas añt ⁊ pñt. vel apparēs pbabilitas añt ppter quā crediē pñs eē pbatū. Sz cau sa defect⁹ est idētitas añt ⁊ cōsequēt. vel ē ip sū añs nō esse not⁹ cñte. ¶ Sexta difficultas. vtrū fallā scđz nō causā vt cāz sit ab alijs disti cta. Rñdet p vnā supponē. ⁊ vnā distinctionē. Suppō ē h. causa ē ppō q̄ cōfert ad illationē cō clusiōis. Sz nō cā ē propō que nihil facit ad illatōnē cōclusiōis: appet tñ facere aliqd. Disti ctio ē h. fallacia fm n̄ causā vt causā pōt dupli cis capi. vno⁹ large p oī scz deceptōne cāta ex ācedēte q̄ ponit tāq̄ cā illatiā vel pbatuā cōclusiōis: cū tñ nō sit ita. et sic ē coior oib⁹ fal lacya. Alio⁹ capiē stricte p deceptiōe cāta ex pmissā q̄ apparet aliqd facere ad illationē cō clusiōis q̄ tñ nihil facit. ⁊ ppter istā apparētiā ex falsitate aut impossibilitate tal cōclusiōis cre diē talia pmissa eē falsa aut impossibilia cū nō sit ita. ⁊ sic ē fallā specialis ab alijs disticta. Ex q̄ patet q̄ cā apparētē ē apparēs cōcuentia pmissē nō cause cū pmissa cā. sed cā defect⁹ est diuersitas earū dē. ¶ Septia difficultas. vtrū fallā scđz plures interrogatiōes vt vnā sit disti cta a fallā equocatiōis. Rñdet p duas suppō nes. ⁊ vnā distinctionē. Pñā suppō ē h. interro gatio ē ppō sup̄ra cū signo interrogatio. vt vtrum bō currit. ⁊ suppō. interrogatio vna ē illa i q̄ in terrogat vnū de vno. vel vnū de plurib⁹. vel plura de plurib⁹ cōiūcte sup̄tis. Sed interroga

tio plures ē illa in qua iterrogant plura d vno vel vnū de plurib⁹. vel plura de plurib⁹ incom iūcte sup̄tis. Distictio ē bec. interrogatio ples ē duplex. qđā ē plures ip̄tice in qua scz alter fmioz ē termin⁹ equoc⁹. ⁊ scđz talē interro gatiōe sumit fallacia equocatiōis. Alia est iter rogatio plures i q̄ explicite ⁊ icōiūcte p̄dicant plura de vno. vel vnū de plurib⁹. vel plura de plurib⁹. ⁊ ab illa sumit fallā scđz plures iterro

Tertio Dubitat. gatōnes vt vnā. vtrū ppō affirmatiā significet et se idē pro q̄ supponūt subiectū et predicatum Et videt q̄ nō. q̄ si sic seq̄ret q̄ iste esset ipos sibilis oīs ppō ē particular. nulla ppō ē nega tiua. ⁊ nulla propō ē vliis. pñs ē falsū. ḡ zc. pñā patet. q̄ ista ppō omis ppō ē p̄ticular signifi cat oēm ppōnē esse particularē. ⁊ cū h signifi cat subiectū ⁊ p̄dicatū sup̄dere pro eodē ⁊ sic tūc ipsa haberet eē. ⁊ si ita sit: tūc aliq̄ ppositō erit vliis. ⁊ p pñs nō erit ita sic p cā significat. ⁊ similf pbaret de alijs. ¶ 2⁹ sic. q̄ si sic seq̄r tur q̄ oīs ppō cathegorica eēt copulatiā. naz ista ppō tu currl significat te currere. ⁊ eē idē pro q̄ subiectū ⁊ p̄dicatū supponūt. ¶ Tertio sic. si sic seq̄ret q̄ nulla ppō mūdi esset p̄neā. p3. q̄ oīs ppō mūdi ē cōtingēs cū equalcat vni copulatiē cui⁹ vna ps ē cōtingēs. igit̄ zc. añs p3. q̄ ista de⁹ est etern⁹ significat deū esse eternū. ⁊ esse idē pro q̄ subiectū ⁊ p̄dicatū supponūt. mō scđa ps ē cōtingēs. q̄ nō ē idē pro q̄ subie ctū ⁊ p̄dicatū supponūt: nisi qñ ppō ē. sz ppō p̄tingēt ē. ḡ zc. ¶ In oppositū arḡ. q̄ oīs ppō affirmatiā affirmat aliqd de aliq̄. ⁊ n̄ affirmat nisi p̄dicatū de subo. ḡ affirmat subm ⁊ p̄dica tū sup̄dere p̄eodē. ⁊ p pñs significat idē p q̄ subiectū ⁊ p̄dicatū supponūt. q̄ suppō n̄ ē nisi acceptio fm̄ p aliq̄. ¶ Ad dubiū rñdet p vnā supponē. ⁊ duas diffiniriōes. Suppō ē h. aliud regrit ⁊ sufficit ad ppōnē cē possibile. ⁊ ad p positionē eē veraz. q̄ ad ppōnē cē possibile si sit affirmatiā sufficit q̄ possit ita eē sic p cā si gnificat. nec regrit subiectū ⁊ p̄dicatū suppo nere. sz ad ppōnē affirmatiuā eē vāz regrit ⁊ sufficit idē eē p q̄ subm et p̄dicatū supponūt. Pñā distin⁹ ē h. ppōis duplex ē significatō. q̄ dā ē significatō mālīs q̄ ē d̄ re ad eē siue q̄ oriē ex signe fmioz. Alia ē significatio fōalis q̄ ē n̄ de re ad eē sz de fm̄is alic⁹ ppōnis. vel ē illa q̄ eueit ipsi ppōni rōe copule p̄iūgēt vnū cū al tero. sic illa ppō bō ē aīal signe mālī significat

Primum

hoies eē aial. s3 signe forāli significat eē idē p q subiectū r p dīcatū supponūt. r sīlīr dīceret d ista negatīa hō n est aīn. q d signe māli signīficat hō nē nō esse aīnū. r d signe forāli signīficat nē esse idē p q subm r p dīcatū supponūt. Scdā dīstin: p pōnē signīficare se eē veram pōt duplī itelligi. vno: q signīficet se eē p pō nē verā. r sic n oīs p pō signīficat se eē verā: r ad b q aliq p pō signīficet illo se esse verā duo regnūt. pmo q signīficet seipsā eē. et 2o q signīficet idē eē p quo subm r p dīcatū suppo nūt. modo māifestū ē p dīctas tres suppoēs ef se. r cū b ita esse sīc signīficāt signe māli. Alio potest itelligi q p pō signīficet se esse veram ita q signīficet rē dīctā p ipsā eē verā. r sic oīs p pōtīo signīficat se esse verā. vt ista p pō. oīs hō est aīal nō signīficat q ipsamet p pō oīs hō ē aīal sit vera. sed signīficat q verū ē oēm boiem esse aīal. sic ē h p pōp oīs p pō ē parti cular: n signīficat q h p pō oīs p pō ē p ticular: ris sit vā. s3 signīficat q v p ē oēs: p pōnē eē p ticular: r sīlīr de alijs. Ex q p pō si oīs p pōtīo sit affirmatīa signe forāli signīficat eē idē: p q subm r p dīcatū supponūt. si vō fuerit ne gatiā n signīficat esse idē p q subm r p dīcatū supponūt. r p pō oīs p pō signe forāli signīfi cat se esse verā. r sīlīr idē ē subm r p dīcatū non suppoere. p eodē. r p pōnē negatīuā n eē vā: Ad rōnes duby. Ad p mā negatīa. r ad p bationē dī q ista p pō oīs p pō ē p ticular: nō signīficat subm r p dīcatū suppoere p eodē: s3 signīficat idē eē p q subm r p dīcatū suppo nūt. mō licet p dīcatū r subm illi p pōp oīs nūq suppoerēt p q aliq: tñ īpōssībile ē idē eē p q nūc supponūt subm r p dīcatū. r inde ē q illa p pō r oīles nūq sūt sīmlīe. licz tñ sūt pos sībiles. Ad scdā negatīa. qz l3 p pō ca egpolleat ī psequēdo vni copulatīe ita q pōat illas duas p pōēs copulatīe. n tñ cēlēda ē co pulatīa. sīc. p pō vīs ponit copulatīe oēs suas singulares. r tñ nō ē dicēda copulatīa: Ad tertiā dī q illa p pō ē nēcīa q qñcūq forma tur ē idē p q subiectū r p dīcatū supponūt. sed p tīges ē illa q qñ forāt aliqñ idē ē p q subm r p dīcatū supponūt. r aliqñ n est idē. iō l3 sub iectū r p dīcatū illi p pōp oīs de est eē n aliqñ do nō supponāt p eodē. vīputa qñ talis p pō sīstīo nō ē. tñ qñcūq forāt subm r p dīcatū sem per supponūt p eodē.

Ad rōnes

Ali oppo. Ad p mā dīcīf

q fallā n dī in dīctīōe vel ex dīctīōe ex parte cāe defect? qz scz deceptō īpā sīt ī dīctīōe vel ex dīctīōe. s3 dī talis ex pte cāe apparētie. eo scz q sumit suā cāz apparētie ex pte dīctīōis ad placitū signīficāt. vel ex pte rei aut pcepti mētal. Ad scdā sīlīr dī. r ad tīā sāt p3 solū: Utrū oēs fallē

Veritur sint ad īgrātīaz elēchī reducēde. Et videt q nō. qz sīc ē ī sīllo dīa: ita ē ī sīllo sōphīstīco. s3 ī loci dīaletīc nō ē alīgs dīs loc ad quē oēs loci re ducāt. g nec ī sōphīstīcī ē alīgs dīs loc ad quē oēs loci sōphīstīcī rducāt. Et sic. sī oēs fallē reducerēt ad fallāz īgrātīe elēchī b maxīe es set vt dīc tēx: q oīm fallāz sūt sīlī īmodīfīca tī. s3 b ē falsū. nā ī pētītīōe pncīpī ē bona p se quētia. g tales sīlī n sūt īmodīfīcati. Et sic. ī fallāz ī dīctīōe sūt bonī sīlī. g n peccāt p elen chū. aīn p3. qz seruato vno sīgto mltīplīcī rēa net debīta dīspō sīlī. In opposītū est arīsto.

Primo

Sciēdū ē q ī 2o. docet arīsto. rducere quāz fallāz ī oēm dīe ctū. sī īgrātīa elēchī. r dī vnicā pclōnē q ē h. oēs palogīsmī fallāz peccāt p v p elēchū. p3 sīllo. r dīctīōe. Sīllo sic. oēs palogīsmī īmo dī peccāt p elēchū. s3 oēs palogīsmī sūt īmodī fīcati. g oēs peccāt p elēchū. b p3. qz oēs palo gīsmī fallāz peccāt p alīquā p tīclāz pōitā ī dīf sīnītīōe elēchī. Inductīōe p3. p dī sīlī ī dīctīōe. qz oēs sūt sīmlī mltīplex. g oēs peccāt p elēchū aīn p3. qz equocatō r āphībologīa r sīlīa sīgu ratō. ī. sīgura dīctīōis bñ hñt īdētītātē voc. s3 n hñt īdētītātē sīgū. q regnūt ad v p elēchū. p pō aut r dīo r accēt nō hñt idē nomē nec eā dē ofōnē. iō ē ībī mltīplīcītās nōīs r ofōnīs. r tñ ad v p elēchū regnūt īdētītās nōīs sīc r rei. vt sī b nomē rūīca dībeat pōnī ī sīllo: n dībet pō nī b nomē veltīs. s3 rūīca. 2o pbat īductīe de fallācyā ex dīctīōe. r p de fallā accīt. qz fal laciā accīt ī peccat ptra sīlīm. g ptra elēchū. r3 cōnā. qz eadē ē dīfīnītīo sīlī r elēchī. pter b q elēch supā sīllogīsmū addī dīctīōe. nā elē chūs ē sīlīs dīctīōīs. aīn p3. quīa ī fallāciā accīt īcū antecēdēs sīt nō ē nēcē pīs esse. r ta mē hoc regnīt ad sīlīm. g fallāciā accīdētīs peccat ptra sīlīm. māior p3. qz nō segē trīāgul habet tres āgulos e qles dīobus rectīs secun dū q hūī. sed trīāngulus ē sīgura. ergo sīgura scdīm q sīgura habet tres āngulos e qles duo.

significat
Verū
propositū
fallaciā

Affirma
tīa

Negatīa

Parale
lismus

Reādi

Here
H
C
G

Elenchorum

bus rectis. istud pñs ē falsū. et tamē añs ē vep.
Et subdit qđ scđm istā fallaciā artifices et oino
sciētes ab illeis arguūt id est redarguūt. vnde
qui nō pñt videre. i. videre diuersitatē habitu
dinis ad extrēa concedūt pclusionē quā oppo
nēs vult inferre. De fallacia a scđs qđ ad sim
pliciter probat. qđ in ipsa non est affirmatio vť
negatio vnius et eiusdē de eodē. qđ negatio se
cū dū quid albi est secū dū quid non albu. et ne
gatio simpliciter albi ē simplr nō albu. Cum
ergo fallacia secū dū quid ad simpliciter ca
piat non albu simpliciter pro negatione secū
dū quid albi vel ecōtra: sequitur qđ nō capit af
firmationē et negationē de eodē. ¶ De falla
cia ignorantie elenchi p3. qđ sic nūcupata ē eo
qđ omittēbat aliquā particulā positā i diffiniti
one elenchi. ¶ De fallā non causē vt causē p3.
qđ in oī elēcho oportet cōclusionē sequi de ne
cessitate ex pmissis: sed sic nō est de non cau
sa vt causa. ¶ De fallā petitionis principij p3.
qđ in illa connumeratur illud qđ erat in pñci
pio. ¶ De fallā pñtis p3. qđ fallā accñtis pec
cat cōtra elēchū. g. et fallā pñtis. et cōsequētia
qđ fallā pñtis est pars fallacie accidentis. Et
subdit differētiā inter fallaciā accidentis et cō
sequentis. qđ accidēs fit in vno solo modo. vt
idē ē rubeū et mel albu et cign. s3 pñs sēp fit in
plurib. qđ regulatur per istā maximā: quecun
qđ vni et eidē sunt eadē illa inter se sunt eadē.
Qđ aut talis maxima sit sophistica pbat duo
bus exēplis. p^m. qđ nix et cign^o sūt eadē in albo
et tamē non sunt eadē inter se. et exēplū est rō
mellissi. qđ factū eē et habere pñcipiū sūt ea
dē vni tertio et tñ nō o3 qđ inter se sint eadē sal
tem cōuertibiliter. ¶ De fallā scđm plures in
terrogationes vt vñā p3. qđ parallogismi istius
fallacie non sunt ex pñpōib. g. peccant contra
elēchū. et pñā. qđ oīs sils fit ex pñpōibus: s3 elē
chus est sils g. elēchus fit ex pñpōibus. Añs pñ
cipale p3. qđ parallogismi hui^o fallacie fiūt ex p
positionibus plures et nō ex pñpōibus que sunt
vne in qb^o sc3 predicatur vñū de vno. g. non si
unt ex pñpōib. et cōsequētia. qđ eadē ē diffini
tio vnius solius rei et rei simplr. vt eadē ē diffini
tio hoīs simplr et vni^o hoīs. Et subdit qđ aliqui
aliquis bene est redargutus per hanc fallā
si dederit vñā rñsionē. aliqui aut solū apparen
ter si non dederit vñā rñsionē sed solū videā
tur dedisse. Ex qbus pcludit qđ oēs loci sophi
stici reducūtur ad ignorantia elēchi. qđ omēs

fallacie in dictione peccāt cōtra contradictionē
sed fallacie extra dictionē peccāt cōtra diffini

Secundo Sciēdū tione sillogismi.
est qđ in tertio caplo dat ari
sto. modos apparētē oīm tredecī fallaciā. et
intēdit talē pclusionē. in oī fallacia ē aliquid
causās deceptionē i intellectu nro. p3 et idu
ctie. qđ i fallacia equocationis et āphibologie ac
cidit deceptio ppter h^o qđ nō distinguimus multi
plex eo qđ nō ē ydoneū qđē distinguere. vt vñ
vñū et ens sint idē. s3 i fallā pñtis et dionis ac
cidit deceptio ppter h^o qđ credim^o qđ oīs ofo cō
posita et disa sint idē. s3 i fallā accēt^o accidit de
ceptio ppter h^o qđ credim^o oñē itēsam. i. pro
latā accētū accūto significare idē cū oñe re
missa. i. plata accētū graui. sed i fallā figure di
ctiois accidit deceptio ppter similitudinē dicti
onis cū dictioē. qđ difficile ē videre dñs eo p
qđ ueniūt in voce et qđ pōt h^o facere ē. ppe vide
re verū. Et subdit qđ fallā figure dictiois ē fal
lacia in dictioē. pbat^o duab^o rōib^o. pñā rō
est. qđ p fallā figure dictiois hō mag^o decipiē
cū alio disputādo qđ p seipsū cōsiderādo. s3 hoc
pñtiū ē fallacy i dictioē. qđ cōsideratō in aliq
fit pōfones et dictioēs. cōsideratio aut p seipsū
nō fit p dictioēs. g. et. Scđa rō. qđ fallā figure
dictiois cāt ex similitudine dictiois cū dictioē
g. est fallā i dictioē. s3 in fallā accēt^o accidit de
ceptio eo qđ nō possum^o iudicare. i. distigue
re inter idē et diuersū vñū et multa. et silr i fallā
pñti. qđ fallā pñti ē pars fallacie accēt^o. etiā in
fallā pñti accidit deceptio eo qđ credim^o qđ sic
añs nō pōt separari a cōsequēte: qđ pñs nō possit se
parari ab añte. s3 i fallā a scđs qđ ad simplr. et
ignorātie elēchi accidit deceptio eo qđ omittū
tur pñpōēs vñē pñpōis. sed i fallā pñtis pñ
cipij. nō causē vt cāe. et scđm plures interroga
tiones vt vñā accidit deceptio eo qđ i gram^o diffi
o

Tertio Sciēdū nē pñtis sillogismi.
est qđ circa hūc textū incidunt qđ
tuor difficultates. pñā ē bec. qđ est reducere
pallogismos fallaciā ad elēchū. Rñdē pñ
as suppositioēs. et vñū dictū. pñā suppo ē h^o.
de rōne veri elēchi sūt tria. sc3 qđ sit illatū^o. et
qđ sic pbatū^o. et tertio qđ sit pñdictū^o. rōe pñ
dictū esse sillo^o. rōe scđi ē dyalectic^o. et rōne pñ
ctiois est elēch^o. Ex q inferūt tria correlaria.
pñmū est. qđ iste tres differētie sc3 illatio pba
tio. et pñdictio. sūt dñe subordinate. qñ pñma ē
magis pñs qđ scđa. et scđa qđ etia. et scg^o qñ iste

Primus

ſunt ſunt hōe iſte ſillo^o eſt contradicti^o. g^o ē pbari
a^o. 7 vltra ē pbari^o. g^o eſt illati^o. 3° ſeq^o q^o
ab illati^o ad probati^o. 2^a. pbari^o ad dicti^o
nū cū iſtis vbi^o peccare 7 apparere ē bōa p^oia.
q^o iſta vba icludūt negationez. mō a ſuperiori
ad inferi^o negati^o ē bōa p^oia. Scdā ſuppō. i^ogrā
tia elēchi eſt omiſſio cuiuſcūq^o particule i diſ
ſinitio^o elēchi poſite. ¶ Dictū ē iſtud. reduce
re paralogiſmos fallāz ad elēchū ē oñdere q^o
liter tales paralogiſmi peccāt p^oia elēchū omit
tēdo aliquā p^oiculā i diſſione elenchi poſitam
¶ Scdā difficultas. vtrū paralogiſmi oīm falla
ciaz ſint imodificati. Rñdeſ p^odiſtictōnē. ou
plex ē mod^o. qdā ē qui ē diſpō ſeu p^odo ſillogiſ
mi iſerēt^o tātū. 7 ſi cū oēs ſillogiſmi ſūt imodi
ficati. q^o multi ſūt q^o nō peccāt p^oia illatōnē ſz
ſūt i debito mō 7 i debita figura formati. Alio^o
capit^o mod^o p^omodificatiōe ſeu p^odone ſillogiſ
mi tā illati^o q^o pbari^o vel dicti^o. 7 ſi oēs ſil
logiſmi ſūt imodificati. ¶ Tertia difficultas.
vtrū fallā p^oit^o ſit pars fallacie accēt^o. Rñdeſ
tur q^o p^ope nec ē p^o ſubiectia nec māl^ois at ite
graliſ. ſed ſimilitudinarie ē pars māl^ois equoca
q^o i q^o ſillogiſmo iueni^o fallā p^oit^o. in eo
dē iueni^o fallā accēt^o. 7 nō e^o. ¶ Quarta diffi
cultas. vtrū ſit eadē diſſinitio rei ſimpl^o. 7 vni^o
rei. Rñdeſ q^o cui nō puenit diſſinitio vni^o rei
nec eadē cōneit diſſinitio rei q^o res 7 vni^o con
uertūt. g^o idē eſt res 7 vna res. iō ē eadē diſſini^o
rei 7 vni^o. 7 h^o capiēdo vni^o trāſcēdenter.

Concluſio

Reſponſaliſ. oēs fallacie
reducēde ſūt ad i^ogrātiā
elenchi. Nec concluſio ſat^o patet ex p^oio nōbili.

Primo

Dubitat. q^o modis ſit apparēs
elēch^o. ¶ Pro rñſiōe ſupponit^o
q^o aristo. in h^o capitulo d^oterminat de ſillogiſmo
peccāte i māſia. et cōtiet duas ptes. in p^oia tā
git q^o tuor concluſiōes. ¶ Quaz prima ē h^o. habe
mus p^o q^o p^oici^o ſiūt ſillogiſmi ſophiſtici pec
cātes i mā. ¶ Scdā 2° tāgit vñā dionē elēchi
ſophiſtici. nā quidā ē qui videt eſſe ſillogiſtic^o
7 nō eſt. Ali^o eſt q^o ē ſillogiſtic^o ſz nō ē cōuenien^o
rei. ideſt nō pcedit ex vñā. p^om^o dicit^o peccās. in
forma. et ſcdō peccās i mā. qui ſic ad iūicē diſſe
rūt. q^o ſillogiſmi peccātes i mā nō arguūt fm
rē. i. ex vñā. 7 mōſtrāt i^ogrātes. i. ignorātiā rñdē
tis. qdō ē p^oziū tētatiue. ſ. ſumere experiētiā d
ſcia vel ignorātiā rñdētis. qdō p^o. q^o dyaletica
ſillogizat falſū. p^o p^o i^ogrātiā rñdēt^o q^o cedit p^o
miſſas falſas. ergo 7 tētatiua. 7 2^a p^oia. q^o tētati

ua ē pars dyaletice. Sz elēchi ſophiſtici peccā
tes i forma nō manifeſtāt i^ogrātiā. reſpōdētis.
q^o ipediūt tā ſciētē q^o i^ogrātē. ¶ Tertia 2° ſillo
giſmoz peccātiū i mā. 7 ſillogiſmoz peccātiū
in forma. ē eadē ſcia. p^o. q^o p^omiſſaz 7 concluſiōis
ē eadē ſcia. ſz p^omiſſe ſillogiſmi peccātes in mā
ſūt concluſiōes ſillogiſmi peccāt^o i forma. quia ſi
debeat pbari p^omiſſa falſa o^o q^o p^obet^o p^oaliquē
ſillogiſmū peccātē in forma. ¶ Quarta 2° tot
modis ſit apparēs elēch^o q^o modis ſit ver^o elē
chus. p^o. q^o oīs appēs elēch^o peccat^o p^oaliquaz
p^oiculā i diſſione vñ elēchi poſitā. g^o 2^a. a^ois p^oro
bat i ductie. ſic pbari^o ē in p^onōbili. Et ſubdit q^o
elēch^o ſophiſtic^o nūq^o ē ver^o elēch^o nec ſimpli
ter ſillo^o ſz bñ q^o ad aliquē modū. ſic p^o apud il
lū q^o i^ograt multiplicitatē termioz. Et p^o h^o patz

Secundo

Dubitat. rñſiō ad dubiū.
vtrū oīm paralogiſmoz ſit ea
dē ſcia. ¶ Pro ſolutōe ſupponit^o q^o i ſcdā parte
hui^o capituli pbar aristo. 3. concluſiōes. ¶ P^oia
eſt. nō oīm elēch^o ē eadē ſcia. p^o. q^o fortaliſ
infinite ſūt ſcie. g^o etiā infinite ſūt d^omōſtratiōes.
ſed q^o qd p^oigit d^omōſtrare p^oigit illi p^o elēchū
p^odicere. vñ ſi q^o diceret dyalet^o eſſe 2ª mēſu
rabilē coſte. p^oia ipſū poſſet fieri elēch^o. pban
do q^o dyalet^o ſit coſte cōmēſurabilis. ¶ 2^a 2°
nō oīm elēch^o falſoz ē eadē ſciētia. patz. q^o
ſecūdū vñāquāq^o ar^o pōt fieri ſillo^o falſus. vñ
ſcdm geometriā pōt fieri ſillo^o geometric^o fal
ſus. et ſcdm medicināz medicinalis falſus. ¶ 3^a
2° nō oīm elēch^o eſt eadē ſcientia p^ois. ſ. dya
letica. ſub dyaletica p^ophēdēdo dyaleticā p^o
p^o dicitā. 7 ſophiſticā. p^o. q^o dyaletica dat p^oici^o
p^oia p^oia ad formā dū elēchū ſcdō vñāquāq^o d^o
ſciplinā. ¶ Ex q^o iſert q^o p^o iſtā ſciaz nō ſolū h^o
bem^o cōpōnē paralogiſmoz. ſz etiā ipſoz ſolu
tionē. q^o iſtātie ipſoz ſolutiōes ſūt. Et p^o hoc

Tertio

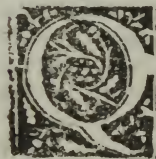
Dubitat. p^o rñſiō ad dubiū.
de vitate hui^o iſolubilis. h^o p^o d
quā ego p^ofero ē ſimilis illi quā p^ofert plō. poſi
to q^o nullā aliā p^oferat ab iſta. hō eſt aial. 7 plō
p^oferat vñā falſā. ſ. iſta hō ē aſin^o. pbar ſic. q^o
vel p^opo. plata a me ē vñā vel falſa. ſi vñā. bēf. p^o
poſitū. ſi falſa. g^o ē ſimilis p^opoi quā p^ofert plato
cū p^opo plōnis ſit falſa. 7 vltra. ſi ſit ſimilis p^o
pōni quā p^ofert plō. g^o ita ē a pte rei q^o p^opo p^o
lata a me ſignificat. 7 p^o p^ois ipa ē vñā. Improbā
tur ſic. q^o vel talis p^opo. plata a me ē vñā. vel fal
ſa. ſi ſit falſa. bēf. p^opoſitū. ſi ſit vñā. g^o verū ē q^o il
la p^opo quā p^ofero ē ſimilis p^oponi quā p^oferat

Elenchorum

plato. s3. ppō quā profert plō est falsa. g. pposi-
tio quā ego pfero ē falsa. 2 p pns si ipa ē va ipa
est falsa. ¶ Rñdē q p pō prolata a me ē falsa
q ad ipsā esse verā seqt ipsā esse falsā. g. ipa est
falsā. t3. dñā. qz ipossibile ē eadē ppōnē sī esse
verā 2 falsā. añs p3. ex iprobatiōe sophisimat].
Et ad probatōnē dī q ipa ē falsa. qz l3 sit ita q
līc ipa significat. tñ nō ē ita q līcū qz ipsa signi-
ficat. qz nō solū significat seipaz eē falsā: s3 siml
significat seipaz eē verā: 2 se eē falsā. Et sīl dī
ceret d ista ppōe ego dico falsū casu posito q
nihil aliud dicā. sīl ipa est falsa qz significat se
eē verā 2 se eē falsā. g. o3 ipaz simul eē verā. et
sīl falsā. qd est ipossibile. añs p3. qz bñ seqt ista
ppō ego dico falsū ē va. g. ita ē q līc ipa signifi-
cat. s3 significat me dicere falsū. g. ita ē q ego
dico falsū. 2 tñ nihil aliud dico a pdicta. ppōe:

Ad rationes

g. predicta ppō ē falsa.
Ante oppositū. ¶ Ad p
mā patuit q mō falle reducūt ad iqrātā elen-
chi nō specialitē s3 gñalr sūptā. Ad alias fat p3

Queritur solū i 3 nōbili
Utrū ofones li-
tigiose bñ diuidāt q alie sunt
ad nomen disputabiles. 2 alie
ad intellectū. ¶ Et videt q sic.
p aristo. vñs finē pmi thopico
rū dicētē q mltiplici distīn? valz ad b q nō si-
ant disputatiōes ad nomē s3 ad intellectū. g. o3
aliq3 ofones eē disputabiles ad nomē. 2 aliq3
ad intellectū. ¶ 2 sic. dīo fallāz i dictiōe 2 ex di-
ctionē ē sufficiēs. g. 2 pcedēs. t3. dñā. qz ofones
peccātes p fallās i dictiōe sūt disputabiles ad
nomē. ofones vō fallāz ex dictiōne sūt dispu-
tabiles ad intellectū. ¶ 3 sic. dīo disputationis
ad intellectū 2 nō ad intellectū ē bōa. g. 2 pcedens
tenet dñā. qz disputatio ad nomē ē disputatio
ad nō intellectū. ¶ In oppositū tñ est aristo.

Primo

Sciendū ē q i h. s. c. iprobat ari-
sto. vñā dionē posita ab antiquis
p quā ipi dabāt artē de sillis sophistici. 2 dīct
duas ptes. i pñā itēdit tres pcelones. ¶ Quaz
pñā ē h. dīo ofonū in ofonē disputabilē ad no-
mē. 2 i ofonē disputabilē ad intellectū nō ē suffi-
ciēs. Probāt. 4. rōnib. ¶ Pñā rō. eadē ofo pōt
disputari ad nomē 2 ad intellectū. g. pdicta dīo
ē insufficiēs. añs p3. qz disputare nō ad intellectū
flue ad nomē non ē aliud q3 opponēs 2 rñs vti
aliq mltiplici p diuersē significat ei. s3 dispu-
tare ad intellectū ē vti aliq mltiplici i eadē sū

gnificatiōe. s3 manifestum ē q de aliq ofone
multiplici possūt opponēs 2 rñdēs credere ip-
sā tātū vñū significare. 2 sic ipi disputabūt ad
intellectū. sī vō credāt q plura significet 2 op-
ponēs vñā i vñā signē. rñdēs vō i altera: tunc
disputabūt ad nomen. g. eadē ofo erit disputa-
bilis ad nomē 2 ad intellectū. 2 rō. ois ofo ē dis-
putabilis ad nomē. 2 ois ofo ē disputabilis ad
intellectū. g. dīo ē insufficiēs. añs pñā pte p3.
qz possibile ē q i qlibz ofone opponēs 2 respō-
dēs ferāt suos intellectū ad idē. 2 sic erit dispu-
tatio ad intellectū. 2 p3. añs p3. qz ois ofo pōt
disputari nō ad intellectū. g. ad nomen. t3. dñā: qz
idē ē disputare ad nomē 2 nō ad intellectū. Ad
hāc rōnē respōdēt ātig q ofones multiplices
sūt disputabiles ad nomē. nō mltiplices vō ad
intellectū. Cōtra hāc rōnē arguit aristo. qz non
oēs mltiplices sunt disputabiles ad nomē. qd
p3. nō ei dī ofo disputabilis ad nomē nisi i rā-
tione ad rñdētē q dat aliū intellectū q3 ptedat
opponēs. s3 possibile ē q rñs nullū intellectum
dederit. g. talis palogism? nō ē disputabilis ad
nomē. Tertia rō. ofo multiplex pōt disputari
ad intellectū. 2 ofo nō multiplex pōt disputari
ad nomē. g. dīo ē insufficiēs. añs p3. qz ofo multi-
plex pōt distīgi et accipi i dīrmiato sēsu. ofo
vō nō multiplex pōt a disputatib? accipi vt mlti-
plex. Quarta rō. illa dīo se tenet solū ex pte
elēchi. 2 nō ex pte silli. g. est insufficiēs. t3. dñā du-
plī. p. qz icōueniēs ē disputare d elēcho. 2 nō de
sillo. cū elēch? sit sillo. 2 qz aliq silli sophisti-
ci peccāt d sillo? tātū. vt dīgit tacētē dicere.
aliq dīra elēchū tñ. vt ois circul? ē figura. poe-
ma homeri ē circul?. g. poema homeri ē figura
Aliq vō peccāt dīra virūq. vt aliq3 dat solū
vñū denariū. 2 nō bēt vñū solū denariū. g. dat
qd nō habet. ¶ Scda p? ofones doctriales sūt
disputabiles ad nomē. cui? oppo? dicebāt āti-
qui. Probāt sic. qz ista ofo ois triāgul? b3 tres
ē doctriales. 2 tñ ē disputabilis ad nomē. g. rē.
mioz p3. qz possibile ē q videat opponētī vel
respōdētī q triangul? plura significet. ¶ 3 p?
q sīl dat dīra ātiq3 ē h. ofones mltiplices sūt
disputabiles ad intellectū. Probāt triplī. p sic.
qz possibile ē q opponēs 2 rñs iqrēt ēminū ē
multiplicē. 2 tūc accipiet eū i eadē signē. 2 sic
erit disputatio ad intellectū. 2 sic. qz possibile ē
q opponēs distīguat multiplicitatē fmi 2 que-
rat veritatē i viroq sēsu. tūc si rñs pcedat vel
neget i viroq sēsu māifestū ē q sit disputatio

Nomen

Intelle-
ctus

ofo

O ratio

Disputabile

Elenchus

Primus

ad intellectū. qñ oēs orōnes multiplices sunt ad nomē disputabiles. Ex quo pz qñ ē ponēdū aliqđ gen^o orōnū ad nomē disputabiliū qñ ille possint disputari ad intellectū.

Secūdo Sciēdū ē qñ i scda pte h^o capli reprobāt aristo. scdaz opionez ātiquoz ponēdo talē pclusionē. Opponēs arguēdo ptra respōdētē n̄ tenet distinguere multiplex. qđ ē ptra ātīquos dicētes nullā oratio nē disputari ad nomē nisi ex vicio opponētis ideo opponēs arguēdo d̄bebat pzi^o distinguere multiplex. Cui^o oppositū pbat aristo. 4. rōnibus. Pzia ē h. null^o tenet distinguere qđ igrat. s; possibile ē qđ opponēs igrat multiplicitatē orōnis. qñ tenet distinguere. 2° rō. opponēs nō tenet docere suū rñdētē. s; distinguēdo multiplex doceret ipsū: cū aliqñ tale multiplex ignoret. Tertia rō. i nō multiplicib^o pōt fieri disputatio ad nomē. qđ distin^o multiplex nō tollit disputationē ad nomē. aīso pbat duob^o exēplis. p̄mū ē. vt si q̄rat. vtrū i q̄terna^o vnitates sint eq̄les binario. vñ^o pōt rñdere qđ nō. qz q̄ttuoz sūt vnitates q̄ternary. 2° due binary. Ali^o pōt rñdere qđ sic. qz q̄ttuoz vnitates sūt duo binary. 2° exēplū. si q̄rat. vtrū p̄rio^o sit eadē disciplina. vñ^o pōt rñdere qđ sic. itelligēdo de p̄rariis not^o. 2° ali^o qđ nō. itelligēdo d̄ p̄rariis ignot^o. Quarta rō. si opponēs sophista bēret distinguere multiplex seq̄ret qđ disputare sophisticē est.

Tertio Sciēdū est qđ cū set docere. ca hūc textū icidūt due difficultates. Quaz pzia est h. vtrū sit aliqđ disputatio ad nomē. Rñdēt aliq p vñā distinctionē. 2° tria dicta. Distin^o ē h. orōnū q̄daz sūt disputabiles ad nomē. 2° sūt ille qb^o opponēs et rñdēs vtrū p̄o diuersis. Aliē sūt disputabiles ad intellectū 2° sūt ille qb^o opponēs 2° respōdēs vtrū p̄ eo dē. Primū dictū. oēs paralogismi i dictōe sūt orōnes disputabiles ad nomē. sed nulli palom^o ex dictiōez sūt disputabiles ad nomē. s; ad intellectū. 2° dictū. talis variatio disputationū sumit ex pte disputatiū. 2° n̄ orōnū. 3° dcm. nulli sillogismi doctriales sūt disputabiles ad nomē. Hāc opionē reprobāt phs. vt patuit i p̄nōbili. 4° Alia ē opio dictiū qđ nulla orō ē disputabilis ad nomē. imo si cēt aliqđ orō multiplex tūc opponēs i arguēdo hēbat distinguere illud multiplex. 2° istā opionē reprobāt aristo. i 2° nō. 5° Scda difficultas. vtrū sit aliquo^o saluabile dionē orōnū i orōnes disputabiles ad no

mē vel ad intellectū esse sufficiētē. Rñdēt per duas supponēs. 2° vñū dictū. Pzia suppo ē. refert dicere aliquā orationē disputari ad nomē 2° ea disputabilē ad nomē. qz disput^o ad nomē se t; ex pte disputatiū. sed disputabilitas se t; ex pte orōnū. 2° suppo. oratio disputabilis ad intellectū ē illa qđ ex se nata ē causare vñū intellectū vel vñū sēsū. Ex quo seq̄tur qđ nulla oratio multiplex est disputabilis ad intellectū. 3° oratio disputabilis ad nomē est qđ ex se nata est cāre diuersos cōcept^o vel diuersos sēsus. Ex qđ seq̄tur qđ nulla oratio nō multiplex ē disputabilis ad nomē. Dictū ē istud. dio orōnū i orationes disputabiles ad nomē 2° i orationes disputabiles ad intellectū est sufficiens. licet ei ea dē oratio sit disputabilis ad nomē et disputet ad intellectū. tamē iplicat cōtradictionē eandē orationē esse disputabilē ad nomē 2° esse disputabilē ad intellectū. Et ad aristo. dicūt qđ sue rōnes non pcludūt nisi qđ aliqđ oratio qđ disputat ad nomē disputat etiā ad intellectū. qđ est cōtra ātīquos dicētes qđ oratio qđ disputat ad nomē nō potest disputari ad intellectum.

Conclusio Respon̄salis. p̄dca dio orationis ē sufficiens. vt possit pbari p rōnes aīso oppositū.

Primo Dubitat. quo mō differt disputatio doctriinalis a tēratia. Pro dubio supponit qđ i h. 6. c. in quo ofidit aristo. ofamiter diuersa gñā disputationū sūt due ptes. In q̄ruz pzia tāgit. 3. p̄clōes. 1° Pzia tāgit ofamiter disputationē doctriinalē 2° tēratia. qz ad tēratia p̄tinet distinguere 2° interrogare d̄ vitate cuiuslib^o partis. eo qđ sumit experimētū d̄ sciētia respōdēt^o. hoc aut nō pertinet ad doctriinalē. 2° Scda p̄clō disputatō tēratia sumit experimētū de sciētia respōdētis. qz considerās d̄ oib^o bus potest sumere experimētū de sciētia rñdēt^o. sed tēratia ē huiusmodi. qđ tē. miorē pbat aristo. quia tēratia est qđā dyaletica. sed dyaletica considerat de oib^o. ergo 2° tēratia. 3° Tertia p̄clō dya^o 2° sophistica pueniūt 2° ofnt. nā pueniūt i h^o qđ vtrāq̄ considerat de p̄muni^o s; differūt. qz dya^o considerat d̄ p̄ib^o fm rē. i. sēcūdū vitatē 2° pbabilitatē s; sophistica cōsiderat de p̄ibus scdm apparētiā. 4° In secūda parte pparat alios fillos ad inicē. et cōtinet q̄ttuor cōclusiones. 1° Quaz pzia tāgit talē dionēz. sillogismo^o. quidā est litigiosus. qui est apparatus et non exiltens. idest peccans in forma.

Intell.

Disputatio

Tēratia

Compositio

Sillogismus

Elenchorum

Alius ē sophisticus sicut sūt sillogismi peccātes in mā. qui quāvis conclusio eorū sit vera tñ sūt sophistici. eo q̄ licet nō decipiāt nos credēdo q̄ conclusio falsa sit vā. tñ decipiūt nos credēdo q̄ conclusio sit pbata q̄ tñ nō ē pbata. ⁊ de istis cōsiderat dyaletica ⁊ tētatiua. ¶ Scda 2° tangit dīaz iter sillogisū ⁊ falsigraphū. q̄ falsigraphus sit ex p̄p̄is p̄cipis alic^o arl. nō autē litigiosus sed ex coib^o. Exēplū p̄mi. vt rō ypo- cratis p̄ quā voluit pbare quadraturā circuli Exēplū scdi. vt rō b̄risonis p̄ quā etiā voluit pbare q̄draturā circuli. ¶ Tertia 3° tāgit dīferētiā inter sillogismū litigiosū ⁊ sophisticū. q̄ licet idē sint sillo^o litigiosus ⁊ sophisticus hoc est tñ sub alia ⁊ alia ratiōe. q̄ sic hoīes illi dicūtur litigiosi ⁊ rixē amatores q̄ cōtēdūt p̄p̄ solā victoriā. et illi dicūt sophistici q̄ cōtēdūt p̄pter gloriā. sic ēt ille sillo^o est litigiosus cui^o finis ē apparēs victoria. ⁊ ille ē sophisticus cui^o finis ē apparēs glia. q̄ sophistica ē apparēs q̄ dē sapiētia. nō autē exiis. ¶ Quarta 4° cōpat litigiosū ad falsigraphū in ordine ad illos in q̄bus deficiūt. litigiosus enī deficit a dyaletico. ⁊ sic se habet litigiosus ad dyaleticū: ita se habz falsigraphus ad demonstratiū. q̄ sicut falsigraphus p̄cedit ex p̄cipis demonstratis: ita litigiosus p̄cedit ex p̄cipis dyaleticis. Ex h̄ifert duas dīas inter falsigraphū et litigiosū. p̄zia est h̄. q̄ falsigraph^o p̄cedit ex p̄p̄is p̄cipis alic^o disciplic. sed litigiosus p̄cedit ex coib^o ⁊ 2^a dīa. sillogismi falsigraphi nō p̄nt applicari ad plures artes. cū p̄cedāt ex p̄p̄is. sed litigiosi qui p̄cedūt ex coib^o possūt applicari ad plures artes. p̄aret duob^o exēplis. p̄zīmū ē de ratione quā faciebat antiphō ad faciēdū quadraturā circuli. supponebat ei q̄ cōtinuū erat p̄positū ex p̄ctis indinifilib^o. hoc autē p̄zīcipiū est applicabile ad geometriā. ad nālem philosophiā. et ad alias plures artes. ⁊ 2^m exemplū est de ratiōe zenonia qua probabat q̄ non erat bonū ambulare post cenā eo q̄ nihil cōtingit moueri. et hoc p̄zīcipiū ē applicabile ad mltas artes. Ex q̄bus ifert aristo. q̄ nō eodē mō se habet falsigraph^o ad demonstratiōē sicut litigiosus ad dyaleticū. q̄ falsigraph^o est falsigraphus respectu demonstratiū. sed litigiosus non ē litigiosus respectu dyaletici.

Secundo Dubitat. quot sūt cōditiōes dyaletice. Respōdet aristo. i hoc vltio capitulo q̄ sūt quattuor. p̄zia est. dyaletica nō est a-

licui^o generi determinari. quia subiectū suū ē applicabile ad oīa sub quacūq̄ rōne cōsiderādi. Scda. q̄ nulli^o cōclusiōis ē ostēsiua. q̄d est intelligēdū circa materiā specialē. nō autē circa materiā cōmunē. Tertia. q̄ nō est talis q̄lis est methaphica. q̄ methaphica ē cois eo q̄ subiectū suū ē cōsecūdū p̄dicationē ad subiecta omniū aliaz sciētiarū. sed subiectū dyaletice est cōe per applicationē. Quarta additio. dyaletica est interrogatiua. alie autē artes speciales nō sūt interrogatiue. q̄ interrogatio sit vt respondēs eligat partē quā vult. sed demonstratiue sciētiē nō habēt disputare ad vtrāq̄ partē. ergo nō habēt interrogare. Et subdit q̄ ille q̄rtuor cōditiōes cōueniūt tētatiue. Et p̄zio probat p̄zīmā cōditiōē sibi cōuenire duabus rōnibus. p̄zia ē h̄. q̄ multi nesciētes artes speciales habēt tētatiuā. q̄ 2^a rō. q̄ multi ignorātes artes speciales p̄nt sumere exp̄imētū de ignorātia respōdēt. p̄nt ei petere talia ad q̄ rīdētes nō p̄nt rīdere. ⁊ tūc ipsi iudicāf iqrātes. ⁊ 2^a rō. tētatiua vtrū p̄cipis p̄b^o cuiuslibz applicabilibus. ergo nō est circa aliq̄d gen^o determinatuz. Ex q̄ ifert aristo. q̄ oēs sciētes et ydiote vtuntē dyaletica ⁊ tētatiua. sed diuersimode. q̄ ydiote p̄cipiāt ip̄fecte dyaleticā. sed sciētes participāt eā perfecte. Subdit ifup duas differētiās inter tētatiuā ⁊ methaphicā. p̄zia ē h̄. q̄ methaphica ē ars demonstratiua. ⁊ nō sumit exp̄imētū de ignorātia rīdēt. tētatiua autē nō est demonstratiua. ⁊ sumit exp̄imētū de ignorātia rīdēt. ⁊ 2^a dīa. sic se habet falsigraph^o ad litigiosū: ita se habet methaphica ad tētatiuā. s̄ sillogismi falsigraph^o nō ē litigiosus. q̄ methaphica nō ē tētatiua. Ex q̄b^o ifert aristo. q̄ ad dyaleticā p̄tiet cōsiderare d̄ sophisticū elēchis. p̄z. q̄ ad dyaleticā p̄tiet cōsiderare de oib^o q̄ sūt ex coib^o. s̄ elēchi sophistici sūt ex p̄b^o. q̄ 2^a.

Tertio Dubitat. de v̄itate b^o insolubilis p̄lo dicit falsū. casu posito q̄ plato dicat istā. p̄pōnē sortes dicit v̄ez. ⁊ sortes dicat illā: plato dicit falsū. pbat q̄ sit vā. q̄ h̄ p̄pō plato dicit falsū: vel ē vā. vel falsa. si vā: b̄et itēdū. si falsa: q̄ sua p̄dictiō ē vā. lista: plato n̄ dicit falsū. s̄ p̄lo dicit sorte dicere v̄ez: q̄ n̄ ē falsū q̄ sortes dicat v̄ez. ⁊ p̄zīs verū ē sorte dicere verū. sed sortes nullā aliā dicit nisi istā: plato dicit falsū. q̄ ista est vera: plato dicit falsū. Im probatur sic. quia vel ipsa est vera vel falsa. si falsa: habetur intentū. si vera: ergo verum est

Primus

platonē dicere falsū, sed plato nō dicit nisi istā
sortes dicit vep. ergo falsū ē forte dicere vep.
et p. nō sorts dicit falsū, et nō dicit nisi istā p. lo
dic falsū, ergo ista. plato dic falsū ē falsa. R. nō
q. p. dca. p. pō ē falsa. q. significat se eē verā cū
sit p. pō affirmatiua: et significat se esse falsā vt
patuit ex ipso batōe. Et ad p. bationē nō sic
de p. cedētib. Uel pōt rīderi sicut als patuit
in li. piar. vbi dabat p. dca. istius. ego dico fal
sum. et similiter dicere de ista. bec p. pō ē falsa.
ly hoc demōstrando ipsammet p. pōez. nā ipsa si
gnificat se eē verā et se esse falsā. q. ex significa
tione mālī significat se eē falsā: et de significa
tione formali significat se eē veram.

Ad rationes an oppo. Ad p. mā p. ce
dit q. aliqui sūt disputa
tōes ad nomē: et aliqui ad intellectu. s. negat q.
p. dca. diuisio sit sufficiēs: eo q. mēbra diuisiōis
nō sūt opposita. Ad scōam patuit quōd i fallā
eys i viciōne sūt aliqui disputatōes ad nomē
et aliqui ad intellectu. Ad tertiā negat anō.
et ad p. bationē dī q. disputabile ad intellectu
et nō disputabile ad intellectu bñ opponūt. nō
disputabile ad intellectu et disputabile nō ad
intellectu nō opponūt. et possibile eē et nō pos
sibile eē opponūt. s. possibile eē et possibile nō
esse nō opponūt. Et ad omēs rōnes simul
dī q. si disputabile dicat actū tūc diuisio ē ius
ficiēs sicut bñ p. bāt rōes aristo. s. si disputabi
le sit nomē aptitudinis tūc diuisio ē sufficiēs. et
i b. s. i. itelligebat titulus qōis. Et h. de qōne.

Veritur Utrū cautele
ducētes ad vlti
timas q. tuor metas sint i rectu
bñ assignate. Et videt q. nō. q. p.
p. cta et vicia i nulla scia sunt vo
cēda. sed cautele sūt q. dā vitia.
ergo rē. Scōo sic. i isto libro nō ponunt cau
tele rīdētis. ergo nō debēt poni cautele oppo
nētis. Tertiā sic. i tertiā cautela dicit aristo.
q. opponēs dī negare dictū rīdēt. et tū postea
dicit q. dī ipz. puocare ad irā: q. nō pōt facere
laudādo. ergo rē. In oppositū ē aristoteles.

Primo Sciēdū ē q. tertiā tractatus in
quo dēbet aristo. d. argumē
tatiōib. sophistici iquātū p. eas nō opponēs
ducere suū rīdētē ad aliquā q. tuor metāz cō
tinet tria. c. In p. mo dat cauteles q. b. opponēs
pōt ducere rīdētē ad metas falsi et inopinabi
lis p. iūctim et diuisim: et intēdit q. tuor p. cōlōnes.

Prima tāgit q. n. cauteles ad ducēdū ad me
tas falsi et inopinabilis p. iūctim. Quāz p. mā ē
hec. q. opponēs dī celare p. p. sūtū hoc ē p. cōlō
nē ad quā nō ducere suū rīdētē. q. rīdētis i
vidēs falsū i quo opponēs vult eē ducere faci
lius p. cedet p. p. sūtū. nō dicit text. nā vana dī
cētes peccāt. magis aut vane dicunt q. n. n. bñ
bñt p. p. sūtū. Scōa cautela ē q. opponēs dī
multa interrogare. q. difficile ē rīdētē ad mltā
nō p. cedere vñū ex quo falsū intētū sequatur.
Tertia cautela ē q. opponēs dī laudare rī
dētē et approbare dicta sua. q. sic magis allicī
ad p. cedēdū dicta opponentis per que finalr
p. cedat falsū vel iopinabile. Quarta. si rīdētis
fuerit bene istruct. in p. p. sūtū suo ita q. conce
dat solū cōcedēda et neget solū negāda: tūc op
ponēs debet se trāsserre ad aliud p. p. sūtū i q.
sit magl. ydone. arguere. et respōdēs min. ydo
neus respōdere. h. tamē faciēdū ē caute ne re
spōdēs dicat opponētī q. nescit arguere ad p.
positū. Quinta cautela. q. opponēs statim non
debet interrogare s. debet fingere se p. ioyelle
adiscere a respōdētē. q. tūc rīdēs facili. audebit
p. cedere dicta sua. Scōa p. tāgit vñā caute
lā ducētē respōdētē ad methā falsi. et est h. op
ponēs debet ducere respōdētē ad illa i q. bus
magl. abūdat rationib. et argumēt. et talis dī
ctus pōt bñ vel male fieri. vt dictū est i thopi
cis. Tertia p. tāgit q. tuor cauteles ducē
tes ad methā iopinabilis. Quāz p. mā est h. q.
opponēs debet videre de q. secta ē respōdētis
et postea interrogare aliq. q. illi de illa secta vidē
tur cōcedere p. tra opionē mltōz. Et subdit ar
isto. q. facile ē soluere illud q. d. respondēs dī
cit. quia licet ipse cōcedat talia q. sūt cōtra opi
nionē mltōz. h. tamē non ē vi argumētōz op
ponētis: sed p. p. zia volūtate. Scōa ē. q. oppo
nēs inspiciat ad p. rarietate q. est iñ voluntari
bus et i dictis. nō enī eadē volūt et dicūt. sed de
coratissimas dicūt o. f. o. s. volūt aut ea q. vidē
tur p. dēse. h. dīcūt meli. est bene mori q. vi
nere voluptuose. et q. meli. est agere iuste q. di
uitis p. ratiē affluere. volūt autē p. raria. ideo
si respōdēs cōcedat aliquid scōz voluntatem
tunc est dēducēdus ad cōtrarietate in dict. et
econtra. Tertia ē. q. opponēs debet p. siderare
cōtrarietate q. ē iter legē et naturā. nā multē
opinari sūt legē et naturā cōtraria esse. et iusti
tiā secūdū legem esse bonā. secūdū autē natu
rā esse nō bonā. et tūc si respōdēs dicat aliquid

Elenchorum

secundū naturā tūc ducēdus est ad contrarietate
q̄ est cōm legē et ecōtra. Quarta. opponēs de
bet cōsiderare contrarietatez q̄ in sapiētes et plu
res. et si rñdēs cōcedat aliqd secundū opinionē
sapiētū. o3 ei cōtradice p̄ dicta pluriū et e3.
et hui⁹ dat tria exēpla. Primū ē. virū sit magis
obediēdū sapiētib⁹ q̄ parētib⁹. 2^m exēplū sapi
entes dicūt q̄ meli⁹ est iniuriā pati q̄ alteri no
cere. 3^m exēplū. sapiētes dicūt felicē de neccita
te esse beatū. oppositū tñ dicūt plures. i. vulga
res quia iprobabile ē regē esse ifelicē. Et sub
dit q̄ contrarietas q̄ ē iter legē et naturā ē inter
plures sapiētes. quia lex ē opinio pluriū. sapiē
tes autē secundū naturā et secundū veritatē dicūt

Secundo Sciēdū est q̄ in B². c. docet
aristo. duas cautelas ducen
tes ad methā nugatiōis. ¶ Quaz prima ē h. si
opponēs dicat q̄ nihil differt pōere nomē vel
ofonē aut nomē per se sūptū vel alteri cōiun
ctū. facilius ducet ad nugationē. q̄ declarat
trib⁹ exēplis. Primū ē. si sit idē dicere duplūz
et dimidy duplū. tūc cū dicim⁹ duplū dimidy
duplū. loco hui⁹ nois duplū licebit pōere hāc
orationē dimidy duplū. et sic duplū erit dimi
dy dimidy duplū. et sic ibi erit nugatio. 2^m ex^m.
si dicat 2cupiscētia delectatiōis. tūc si loco b⁹
nois 2cupiscen⁹ pōat h totū 2cupiscen⁹ delecta
tionis. erit nugatō. dicēdo 2cupiscētia delecta
tis delectatiōis. 3^m exēplū. si dicat appetit⁹ dele
ctatiōis. tūc si loco hui⁹ nois appetit⁹ liceat po
nere hāc ofonē appetit⁹ delectatiōis. erit nu
gatio dicēdo apperit⁹ delectatiōis delectatio
nis. Et subdit q̄ duplū appetit⁹ et cōcupiscen
tia sūt ad aliqd nō scōz sua gñā sed scōz seipsa.
q̄ duplū ē dimidy duplū. et 2cupiscētia alicu
ius 2cupiscētia. et appetit⁹ alic⁹ appetit⁹. ¶ Se
cūda cautela. si i bitib⁹ et passiōib⁹ cōcedat rñ
dēs q̄ nō refert dicere nomē vel ofonē facili
ter ducet ad nugationē. p3. q̄ talia dāt per se i
telligere sua subiecta. eo q̄ subiecta sua inclu
dūt in diffinitīōib⁹ eaz. si ē patz duob⁹ exēplis
Primū ex^m. si sit idē dicere abūdās et numer⁹
abūdās. cū abūdās sit numer⁹ mediū abūdās
tūc abūdās erit numer⁹ numer⁹ mediū abun
dās. 2^m exēplū. si qs dicat ille habet nasum si
mū tūc loco simi pōt accipi hoc totū nasus cur
nus. et tūc dices q̄ ille habet nasū nasū curū.
Et subdit q̄ aliqui opponētes vidēt ducere ad
nugatōnē s3 nō ducūt. q̄ nō est eis pri⁹ pcessū q̄
nō differt dicere nomē et ofonē.

Tertio Sciēdū ē q̄ i 3°. c. dat aristo. cau

telas ducētes ad methā soloecismi. et cōtinet
duas pclusiōes. ¶ Prima ē h. soloecism⁹ est vici
um p̄tinēs ad sophistici. p3. q̄ cōtingit aliquā
do q̄ opponēs videat ducere respōdētē ad so
loecismū. et tamē non ducit. aliqui vidēt nō du
cere. et tñ ducit. ḡ dāda ē aliq̄ ars opponenti q̄
poterit ducere rñdētē ad soloecismū. an3 p3.
quia dices sic⁹ maturas ducet ad soloecismū
scōz cecilianū dicētē q̄ ficus ē masculini gene
ris scōde declatiōis. s3 scōz plures alios nō du
cet ad soloecismū. similf q̄ diceret cerra finez
ducere ad soloecismū scōm illos q̄ dicūt q̄ fi
nis ē masculini gñis. nō autē secundū plures ali
os. ¶ Scōda cōclū⁹ tangit duas cautelas. Pri
ma ē hec. maxie possumus ducere ad soloecis
mū vrēdo neutro gñe. tū p. q̄ in neutro gene
re nō oēs casus distigūt scōz diuersas emia
tiōes. eo q̄ neutrū gen⁹ sēper habet tres casus
siles. tū 2° q̄ neutrū ge⁹ vidēt significare ma
sculinū et feieū. vt si q̄rat qd ē B. dicim⁹ q̄ ē la
pis. vel q̄ ē aq̄. et tūc sic fit paralogism⁹ cōtra
respōdētē. q̄ credit dixisse masculinū p feieo
vel casū p casu. 2° cautela q̄ opponēs aliquā
do mutat locutiōes. vt noiatū in accusatiū
vel vbū indicati modi in vbū infiniti modi. vt
ista ppō lapis est. oebz mutari in istā ppōnez
lapidē esse. Et subdit q̄ paralogism⁹ cōcluden
tes soloecismū p̄tinēt ad fallaz figure dictiōis.

Conclusio Respōsalis. cautele ducē
tes ad q̄ttuor vltimas me
thas sūt i textu sufficiēter assignate. Nec pclu

Primo sio satis patz ex dictis.
Dubitat. quot sunt cautele op
ponentis contra respōdentem in gñali. ¶ Pro
dubio supponit q̄ aristo. i B vltio tractatu dat
aliquas cautelas opponenti cōtra rñdētē. Et
p̄riet q̄ttuor ptes i p̄ia tāgit qnq3 cautelas cō
tra respōdētes. ¶ Quaz p̄ia ē h opponēs de
bet ponere suas pmissas sine ordie. ne rñs cre
dat q̄ ex eis possit aliqd cōcludere. 2° opponēs
debet interrogare multa. q̄ difficile ē siml mul
ta cōspicere. Tertia. opponēs debet festinare
suū respōdētē. q̄ tardiores magis puidētes.
Quarta. q̄ opponēs debet turbare suū respō
dētē. et ipsū puocare ad irā. nā irati et cōturba
ti oēs min⁹ possūt cōsiderare dicta sua. puoca
tur autē rñdēs ad irā dicēdo q̄ nimis p̄terne
respondet. vel q̄ nihil scit. Et B ē q̄ dicit text⁹
q̄ opponēs dicat respōdētē q̄ velit iuste face
re. idest p̄terne et sine rōne respōdere. et q̄ velit
circa oē ipudētē esse. idest iuerēcunde et in pu

Primus

doze nō cōcedēda concedere. Quia, q̄ debet occultare ppositū. q̄ faciet interrogādo respōdētē permutādo pposēs diuerſoz sillogismo. rū siue sint ad eādē cōclusionem siue ad oppositās. et hui⁹ ratio ē. qz occultatio ē cālatēdi. ⁊ latere ē cā falli. ¶ In scda pte dat aristo. quinqz cautelas cōtra rīdētes pteruos. Quarū pma est h. si respōdēs velit habere pponēs affirmatiuā. tūc opponēs debz interrogare negatiuā. ⁊ sēper debet interrogare p̄riū illi. q̄ respōdēs vult hē. ⁊. si. nīs concesserit ples singulares eliciū. vltis. tūc opponēs non debet interrogare illā vltis. sed debet eā accipere tāqz pcessā. qz respōdēs tūc putabit eā pcessisse. vel salte audietib⁹ videbit qz cōcesserit. Tertia. si velim⁹ aliqd probare i illis in qb⁹ vniuersale nō significat vno noie. vt edū est similitudine. qz plerūqz similitudo latet. Quarta. si volum⁹ aliquā ppositionē cēdi a rīdēte. tūc debem⁹ eā interrogare cū sua p̄traria. qz falsitas sue cōtrarie facit pponē quā volum⁹ habere videri. p̄babiliorē vt si volum⁹ habere istā pcessā. qz in omib⁹ est obediēdū patri. debem⁹ interrogare sic. vel in oib⁹ obediēdū est patri. aut in nullo. Appositū eni iuxta se cōtrarijs ⁊ maiora ⁊ minora vident et peiora ⁊ meliora hoib⁹. Quia. oz accipe tanqz bene p̄clusū illud qd solū apparēter segit ex dictis respōdēt. nec oz interrogare de p̄na. qz forte respōdēs p̄sideraret circa eā. et p̄ciperet

Secūdo

Dubitat. q̄t defectū eius. sūt cautele opponētis cōtra rīdētes exercitatos. ¶ Pro solutiōe supponit qz in tertia parte poit aristo. duas cautelas cōtra rīdētes fatuos. ¶ P̄ria est. si respōdēs cōcesserit aliqd iopinabile debem⁹ cū cōmēdare ⁊ laudare. vt p̄firmet in suo pposito. ⁊ tūc proponere aliqd p̄babile ad qd segit oppositū cōcessi. qd si cōcedat redarguet. et si neget duce tur ad iopinabile. ⁊. si in rethoric⁹ cōsiderādū ē ad diuersitatē et qualitātē testiū vel dictoz ita etiā in elēchijs p̄ cōsiderādū ē si concesserit aliqd sibi p̄ria. aut aliqd qd ē p̄tra opionē coruz qz in segit et ⁊. si dixerit aliqd qd sit cōtrariuz aut oib⁹ aut plurib⁹. ¶ Cōsequē in q̄rta parte ponit quinqz cautelas p̄tra respōdētes exercitatos. ¶ Quaz p̄ria est h. si respōdēs quando videt redargui sit sollit⁹ distinguere ofonē faciendo eā mltiplicē. tūc opponēs debet instare p̄tra ipsū dicēdo qz accipit eā i illo sensu. et nō in alio. Secūda. si opponēs videat solutionem

quā datur⁹ est respōdēs debet eū puenire vando ipsā ⁊ instādo p̄tra eā. Tertia. si opponēs nō sit p̄dpt⁹ arguere ad ppositū. tunc se debet trāsferre ad aliud ppositū. ⁊ illud laudare sic dicēdo qz illud ppositū ē meli⁹. sic licet. qz ex tollebat lyrā sup̄oia instrumēta q̄ sibi p̄poe bat qz nihil sciebat nisi i arte cytharizādū. 4. si rīdēs petat ab opponēte qd vult cōtra ipsū inferre. tūc nō debet iati illud māifestare. s. debet dicere qz solū vult cōtradidicere dictis suis ⁊ sic celabit ppositū suū. 5. qz opponēs nō debet interrogare cōlōnē s. p̄missas. imo aliquando non debz interrogare p̄missas. sed debz eis vti tāqz pcessis. ¶ Cōsequē epylogat dicta in toto isto p̄dicēs. ex qb⁹ ergo sūt interrogatiōes et q̄ mō interrogādū sit in agonistis exercitatio

Tertio

ritate hui⁹ p̄pōis insolubilis. ois p̄pō est falsa. casu pposito qz nō sint nisi tres p̄pōes. qz due sint. a. ⁊ b. ⁊ sint false. et ⁊ sit illa p̄pō ois p̄pō ē falsa. qz vocet. c. p̄baf sic. qz vel ē vā vel falsa. si vā habet ppositū. si falsa g nulla ē ppositio qz ipa sit falsa. nā. a. et. b. sūt false p casū. ⁊ s. r. c. cēdit falsa. g ita ē q̄lit. c. significat. ⁊ p̄pōis. c. est p̄pō vā. Imp̄baf sic. qz ē vā vel falsa. si falsa. habet itētiū. si vā. argf sic. h. ē vā ois p̄pō ē falsa. s. ipamet ē p̄pō. g ip̄sa ē falsa. ⁊ p̄pōis si ipa ē vā. ipa ē falsa ¶ Ad obuū respōdet qz ipa ē falsa. qz significatiōe māli significat se eē falsā. s. si gne formali significat se esse verā. s. ipossibile ē eādē ppositionē sit eē verā et falsā. g nō est ita q̄litercunqz ipa significat. ⁊ p̄pōis erit falsa. Et ad p̄bationē cēdit qz nulla ē ppositio qz ipa sit falsa. ⁊ cēdit vltēti⁹ qz ita ē q̄lit significat de significatione māli. s. nō ē ita q̄litcunqz significat si gne f orāli

Ad rōnes

Ante oppositū. ¶ Ad p̄maz dicit qz vicia sūt docenda nō vt fiāt. s. vt vitētur. ¶ Ad scdaz negat p̄na. qz in isto p̄ instruit aristo. opponētē sophistā. ideo solū d̄rermiat de cautelis q̄ faciūt ad ppositū opponēt. sed i scdo vbi docebit solutiones parallogismoz instruet respondētē. ⁊ ponet cautelas p̄rinentes ad respondētē. ¶ Ad tertiā dicit qz opponēs debet laudare dictū rīdēt. q̄ concessit aliqd falsū aut ipossibile. vt firmius maneat in sua opione. sed qz rīdēs p̄rincif rīdet ad eā qz p̄pōit opponēs. tūc ad p̄turbandū ipsū. p̄uocādus est ad irā. ¶ Et bec de p̄zio clenchozum.

Insolubilis

Vitā

Iniciu

secun-
di libri elen-
choru arist.
Querit pmo
vtru i b libro
oporteat deti-
miare d solu-
tione paral-
ogismoz. Et
videt q non.
qz in primo li-
bro sum para-

logismi soluti. ergo superfluit iste liber. ¶ Se-
cundo sic. in pmo libro determinatu est de causis
apparētis et defectus parallogismoz. qz sufficient
sūt solutioēs parallogismi fallaciaz. t3 psequē-
tia. qz ostēdere defectū ē soluere parallogismū
¶ Tercio sic. eadē sūt principia pstitutiōis et re-
solutiōis palogismoz. s3 per pdicta i pmo libro
possum facili parallogismos cōstituere. qz et sol-
uere. ¶ In oppositū tamē est aristoteles.

Primo Sciēdū est q i b secdo libro de-
terminat arist. de solutiōe para-
logismoz. et cōtinet qtuor tractat. In p ponit
utilitatē et necessitatē huius libri p tres cōclusiōes.
Quaz pma ē hec. dicēdū ē de respōsione para-
logismoz. et ad quā utilitatē valet solu-
p-oz
¶ Secda p-ista scia ē utilis ad duo. p est utilis
ad phias. qd patz. p de fallacy in dictiōe qz il-
li q sciūt distinguere ofones multiplices meli-
sciūt q in reb nō accidit eodē mō sicut i orati-
onib. ideo tales meli se hnt ad phias. 2o patet
idē de fallacy ex dictionez. qz p fallacias ex
dictionē decipimur tā ab alio qz a nobis ipsis.
s3 per solutiōē parallogismoz evitām hō de-
ceptiones. qz. 2o est utilis ad gloriā rñdētis.
qz solutio palogismoz facit rñdētē videri ex-
ercitatū circa oia et i nullo isciēs se habere. et si
nō sciat soluere palogismos videt esse grauis
et cōfusus ppter imperitiā. Et subdit vnū argu-
mētū. qz i pmo libro sufficiētē dictū ē q lit ob-
uiādū est ad hō ofones sophisticas. qz iste liber
superfluit. ¶ Ad istud argumētū rñdet arist.
ponēdo tertiā cōclusiōē q ē h. in b 2o libro ne-
cessē ē determinare de solutiōe palogismoz. p
bat tribus rationib. Pma. non ē idē scire princi-
pia solutiōis. et soluere i p-ia forma. neqz ē
est idē scire defectū parallogismoz et posse p-ō

pte obuiare ipsis. qz qd scimus sepe trāspostū
ignorām. sed i pmo libro dant p-ia soluti-
tionū. in 2o vero solutiū in p-ia forma. qz. 2o.
2o rō. per dicta in pmo libro sum exercitati in
solutiōib parallogismoz. qz necesse fuit in b secū-
do determinare de solutiōe parallogismoz. res-
net p-ia. qz multoties decipimur ppter defectū
exercitiū. Tercia rō. sicut ē in figuris mathēmati-
cis ita ē in oratiōib sophisticis. s3 in figuris ma-
thēmaticis cōtingit aliqñ q eas scim destruire.
sed eas rursū cōstruere nescim. qz in elēchiis so-
phisticis accidit q scia cōponere palogismos
et tamē ipsos dissolvere dubitamus.

Secundo Sciēdū q in 2o tractatu deter-
minat arist. de apparētis solutiō-
ne parallogismoz. et cōtinet tria. c. In quoz p
intēdit talē cōclusiōē. aliqñ mag est eligen-
dū apparēter soluere qz rēte. p3 duab rōib.
Pma est. qz qñq mag est eligendū apparēter
arguere qz vē. qz etiā aliqñ magis ē eligēdū ap-
parēter soluere qz vere. 2o rō. quia litigiosi sēp
arguūt appenē mag qz vē. qz magis ē eligēdū da-
re eis apparētē solutiōē qz verā. añs p3. quia
opponēs nō facit vez elēchū cōtra respōden-
tē. eo qz vel nō sillogizat sic quādo fac equoca-
tionē vel āphibologiā. vel nō cōtradicit. si au-
tē nō sillogizat nō bene arguit. et si nō cōtradi-
cat non arguit cōtra rñdētē. ¶ Et subdit ar-
gumētū. posset ei aliqs dicere q si opponēs nō
vē arguat cōtra rñdētē. tūc respōdēs nō tenet
neqz debet soluere rōē opponētis. Rñdet qz
licet nō arguat cōtra respōdētē. tamē videt
arguere. et ideo si nō solueret videtē redar-
gutus. quod tamē debet cauere respōdēs.

Tercio Sciēdū est q in hoc 2o. c. intēdit
aristo. talē cōclusiōē. si respōdēs
fuerit interrogat ab opponēte de aliq oratiōe
multiplici. tūc respōdēs debet distinguere tale
multiplex. Probat. 4. rōnib. Pma est si nō di-
stingeret et postea esset coact ad distinguēdum
videtē audiētib q esset redargut. 2o rō. qz
distinguēdo mltiplex corrigit viciū opponētis.
ostēdēdo q ipse male interrogavit. cū nihil de-
beat interrogare nisi illd ad qd seq aliqd p-ia
respōdētē. et per h accret sibi gloriā. qz multi-
plex erat distinguēdū. Et posset aliqs dicere q
equocatio nō ipedit verū elenchū. qz mltiplex
equocū nō est distinguēdū. Respōdet arist. qz
equocatio ipedit vez elēchū. qd p3. quia si nō
tūc aliquādo esset impossibile respōdētē evitare

Secundus

Adictione: qz rñdēs affirmabūt illud multiplex i vno significato z postea erit coact⁹ negare fm aliud. g si equocatio nō ipediat vcz elēchū ipe erit vere redargut⁹ vt si sint duo hoies qz gli bet vocet corrusc⁹ z vn⁹ sit music⁹ alius xō nō tūc rñdēs erit coact⁹ cedere qz corrusc⁹ ē mu sic⁹ z qz corrusc⁹ nō ē music⁹ z sic erit duct⁹ ad Adictionē. Ad hñ rñdebāt antiq⁹ qz iste due sūt sil vere corrusc⁹ ē music⁹ z corrusc⁹ nō ē musicus nec Adiciūt: s3 iste Adiciūt hic corrusc⁹ ē music⁹ z hic corrusc⁹ nō ē music⁹ qz dicebāt qz nunq⁹ fie bat Adictio i finis singularib⁹ nisi p additionē pnois demonstratini: s3 hñ probat aristo. qz iste due ofones corruscus ē musicus z hic corrusc⁹ ē music⁹ sūt oino eedē eo qz corrusc⁹ ē fin⁹ sin gulari: iō nō refert dicere cōruscū simplr z hūc corruscū. 3⁹ rō ad interrogationē ples nō ē dā da vna rñsio. g nec ad interrogationem multipli cē. tenet cñia: qz oē multiplex facit interrogationē ples. qd patet qz si esset vnū nomen equoce si gnificācā calliā z themistodē tūc esset idē qzrere vtz hñ sit music⁹ z vtz callias z themistodes sint musici. 4⁹ rō. ppō multiplex licet sit xā i vtro qz sēsu tñ ē distinguēda. g oē multiplex ē distinguē diū. Aliis p3 qz sic ad interrogationē ples nō ē dā da vna rñsio dato etiā qz oia interrogata sint xā ita etiā ad multiplex nō rñdēdū est affirmatiue vel negatiue: s3 p distinctionē. Aliis p3 qz si ad in/ terrogationē ples def vna rñsio tūc l3 fm xitātē nihil accadat inconueniens tamen apparenter

Conclusio videbitur redargutus: rñsalis. ad hūc z libz spe/ ctat de fmmare de solutione paralogismoz. cō clusio satis patet ex dictis.

Primo dubitat qz sunt cautele ad sol uedū apparēter. p dubio supponit qz i 3° c^o dat aristote. nouē cauteles ad apparēter soluēdū paralogismos. Prima ē bec. qñ pponit aliq ppositio dubia rñdēti vel apparēter dubia nō de bet cā simplr cedere vel negare: s3 debet dice re ponat qz ita sit vel trāseat: z rñdēdo sic mime fiet qz se elēch⁹. 2^a si rñdēti pponet aliq d iopina bile ad qd cogat rñdere nō debet ip3 simplr cō cedere: s3 debet dicere qz illd videtur multis p babile. 3^a ē si añs opponētis sit multū. ppiquū cclusioni rñdētis rñdēs debet sibi dicere qz pe tit pncipiū. 4^a si rñdēs cesserit opponētū aliq ppōez vniuersalē nō i ppa forma: s3 i parabola .i. i similitudine rñdēs d3 sibi dicē qz nō accipit eā i sēsu i quo cesserit: s3 debet repire similitudinē. 5^a si

ofones accipiāt i significatōe ppa tūc nece est rñdere affirmatiue aut negatiue aut p distictio nē: s3 si fuerit ofo trūcata seu ipfecta rñdēs nō debet cā cedere donec fuerit pfcā. qd p3 duob⁹ exēplis. Primū ē qd qd ē danaū illd ē possessio danaū: s3 alexāder est danaū. g est possessio da nauz. 2^m exēplū qd qd ē aialiū illud est possessio aialiū: s3 hō ē aialiū. g ē possessio aialiū. Maior cuiuslibz illoz sillogismoz ē trūcata z pōt vno: sic perfici. quidquid est danaum: id est de gente danaum illud ē possessio danaum z sic ē falsa. Alio mō pōt sic pfici. qd qd ē danaū. i. possessiū a danaū illud est possessio danaū z sic ē vera. Et silr dicere de ista ppōe. alexāder ē lacedomo/ niōz. 6^a si rñdēti pponat duo qz vnū ē añs z al tepz cñs tūc rñdēs debet cedere cñs z nō añs qz ccesso ante ccedi cñs: s3 nō cō. 7^a si rñdēs di xerit aliqd eē gen⁹ ad aliq duo z d ip3 sic arguat opponēs. vnū eoz h3 dñū z altez n. g nō orien ē sub eodē gñe ad hñ debet rñdere qz altez h3 dñū s3 ei nō ē nomē ipositū. 8^a si rñdēti pponat aliqd pbleuma de qz sint dñic opinionēs tūc d3 dicere qz qdā dicūt sic aliq xō alr z hñ mō euitabit redar guitionē. Exēplū ē d isto. pbleuare vtz ois aia sit mortalis vel immortalis. 9^a si rñdēs pviderit aliqd icōueniēs seq ad suā pōnē debet illud de clarare ne opponēs illud sibi proponat.

Secundo dubitat vtz solōes palogismo/ rñ sint ad sciaz viles. Rñdēt p talē distinctionē aliqd valē ad sciaz pōt triplr itel ligi. Uno p se z pncipalr tāq cāns sciam i nob z hñ mō solōes paralogismoz nō valēt ad sciaz Alio. pōt aliqd valere ad sciaz dispositiue tāq disponēs itellectū ad acqfitionē scie z sic silr dialetic⁹ v3 ad sciaz: qz gñat i nob opinionē q di sponit ad sciaz. 3° dñ aliqd valere ad sciaz idire/ cte tāq remouēs phibēs z hñ mō solōes palogis moz valēt ad sciaz q remouēt erroz q multū ipedit sciaz. Dñ vltra qz l3 in p^o l3 bro mōstrauerit aristo. sua exēpla eē ad ppositū ex q pñt aliq l3 trahi solōes palogismoz tñ i eodē nō soluit ade qte palogismos: s3 i 2° b^o ponūt solōes tā appa rētes qz recte. Ex q p3 qz hñs notitiā eoz q i hñ li bro tradunt pōt facili oēs palogismos soluere.

Tertio dubitat d xitātē isti ppōis tot sē dca xā qz falsa casu posito qz sint tñ 4^{or} ppōes. f. a. b. c. d. Quaz due p^o sint x. e. z 3°. f. c. sit falsa. 4^a xō sit ipamer ppō. pbañ sic. qz vñ ipa ē xā vñ falsa. si xā bēi itēti. si falsa tūc ar^o sic. tñ sē due xē z due false. g tot erūt xē qz sal

Elenchorum

fe. Et ultra tot sunt vere quot sunt false. ergo
ista propositio tot sunt vera dicta quot sunt falsa
erit vera. tenet contra. quia ira est quod ipsa significat. Im
probat sic. quia vel dicta propositio est vera vel falsa si fal
sa habetur propositum. si vera tunc arguitur sic. tres sunt ve
re et una sola falsa. ergo non sunt tot propositioes ve
re quot sunt false. et pro contra predicta propositio significat
tot et veras quot sunt false erit falsa. Ad dubium
deest quod predicta propositio est falsa. quia de significatione for
malis significat se esse veram. sed de significatione ma
terialis significat se esse falsam. significat enim duas
propositioes esse falsas et duas veras et cum per alium due sint
et sequitur quod ipsa non potest esse vera. et sic ipsa erit fal
sa. Ad probationem de quibus sit ita sicut ipsa significat
de significatione materiali non est tamen ita sicut
significat de significatione formali.

Ad rationes. An oppositū. ¶ Ad p^{mā} dī q^{uic} p ea q^{uā} dicta sūt in p^{mō} libro possint trahi solōnes palogismozū nō tñ ibidē docet resolutionē earū nec p ea possum^{us} eē p^{ro}p^{ri}ti z exercitati ad dissoluēdū palogismos. Et sūt dī ad z^m. ¶ Ad z^{am} dī q^{uā} cōstitu^{ti}o palogismozū icipit a p^{ri}ncipijs z resolutio tēminat^{ur} ad ipa iōz p artē componēdi palogismos possum^{us} aliqñ dissoluere palogismos nō tñ sum^{us} p^{ro}p^{ri}ti z exercitati iō ppter nōltz exercitiū pter artē cōponendi palogismos necesse fuit dare artē dissoluēdi eosdē. Et hec de q^ustione.

Queritur Utrum ois solutio recta fiat p interreptionē aut p distinctiōē. Et vñ q nō qz nulla ē solutio recta. ergo nō ois solutio recta fit p interreptionē vel p distinctiōē. **Añs** p3 qz vñ solutio recta eēt argumētū verū vñ apparētis. Nō p̄mū ex quo tale argumētū est vñ nō vñ indigere solutiōē. Nō ē etiā argumētū apparētis. qz tali debet dari solutio apparēs. ¶ 2. sic. si diuisio eēt sufficiens seq̄rē qz simili peccantes i forma eēt soluēdi p distinctiōē ⁊ peccātes i mā p interreptionē. s3 hoc est falsū sicut patet de multis fallaciis extra dictiōē que peccant in forma ⁊ tñ nō soluūt p distinctiōē. s3 solū equoatio ⁊ amphibologia soluūt p distinctiōē. ergo rē. ¶ 3. sic. nulla ppō ē distiguēda. ergo nō ois solutio recta fit p distinctiōē. **Añs** p3 qz ois ppō vñ ē falsū. et sic ē dcedēda vñ ē falsū. ⁊ sic ē negāda. In oppo^m ē aristot.

Primo Sciendū est q̄ hoc tractatu de-
teriat aristoteles de solutiōe re-
tra palogismoz. Et continet q̄tuor capitula. In

pmo deteriat d solutiōe recta i gñali. Et dñet
sex cōlones. Quarū pma ē bec. Solutio recta
ē manifestatio fillogismi f3 quācūq; interroga
tionē accidat falsū. ¶ 2° tāgit vnā diuisione
fili falsi. z ē bec. fillogism^o falsus ē duplex. qdā
ē fillogizat^o ex falsis q vocat peccā i mā. Ali^o
appet ē fillogism^o z nō ē qui vocat fillogism^o
peccā i forma. ¶ 3° tāgit solutiōē gñalē fil
logismo. z ē bec. oīes fillogistice. i. fili peccā
tes i mā debēt solui p iterēptionē. f3 apparētes
fili i. peccātes i forma debēt solui p diuisionē
¶ 4° tāgit vnā alia diuisionē filloz peccan
tiū i mā. qz qdā hñt cōlōem f3 z aliqua pmissā
falsā. Alij f3 hñt cōclusionē. z tñā aliqua pmissā
falsā. ¶ Quinta 2° tāgit solutiōē illoz palogis
mo. Nā fili hñtes solū pmissā falsā debēt so
ui p intēptionē illi^o pmissē falsē. fili f3 hñtes
pmissā z cōclusionē falsā debēt solui p iterēptio
nē pmissē cōclusionis falsē. ¶ 6° tāgit vnū dō
cūmētū. volētes soluere aliquē filīm pmo o3 af
picere si cñā valeat vel n̄ z deīn vtz 2° sit vera
vel falsa qūo viso debet palogismo solui p di
uisionē vel p intēptionē f3 modū supi^o dcm.

Secundo Sciendū est q̄ in hoc z. ca.
docet aristoteles soluē spālī
palogismos peccātes ī forma. ⁊ p̄mo d̄ fallacijs
ī dīctōe ⁊ cūnet tres ptes. In p̄ma itēdit t̄ea
oclusiones. Quap̄ p̄ma tāgit v̄naz diuisiones
est hec: palogismoz equocationis et amphibō
qdā b̄nt p̄missas multiplices ⁊ n̄ oclusiones. alij
b̄nt oclusiones multiplices cū aliqua p̄missa
rū. ¶ 2. o. tāgit v̄nā alīaz diuisiones. pp̄o multi
plex aliq̄n̄ est h̄a s̄m v̄trūq̄ sensū ⁊ aliq̄n̄ falsa ī
v̄troq̄ sensu. aliq̄n̄ h̄aī v̄no sensu ⁊ falsa ī alio
¶ 3. o. tāgit solutiōes palogismoz equocatōis
⁊ āmbibologie ⁊ h̄ solutiōe gnālī. Q̄is ōro mul
tiplex posita ī s̄llo distiguēda ē ⁊ ccedēda ī s̄sū
h̄o ⁊ negāda ī s̄sū s̄llo s̄ic̄iste tacētē cōtigit log.
q̄ expedit bona s̄nt. ¶ 4. o. tāgit v̄nū docume
tū. si m̄ltiplex latuerit r̄ndēt ⁊ ccesserit. pp̄o
multiplicē sine distinctiōe tūc si opponēs fortit̄ ī
s̄et sic q̄ r̄ndēs possit p̄cipe m̄ltiplicitatē d̄z sta
ti corrigē suā solōnem dicēdo q̄ pp̄o p̄cōcessa
erat multiplex. iō soluz ccessit eā ī s̄sū h̄o. ¶ 5.
o. docet soluē palogismos p̄pōnis ⁊ diuisiōis
ē hec. palogismi cōpōnis ⁊ diuisiō solūū onidē
do q̄ non ē eadē ōro composita ⁊ diuisa.

Tertio Sciēdū ē q̄ in 2° p^{re} p^{re} cās solū
tiones applicat ad sex palogismos
q̄ p^{ri}m^o ē q̄ vidilībūc p^{er}cussuz h̄ p^{er}cussus ē. s; vī
disti oculo p^{er}cussūm. ergo hic p^{er}cussus est oculo.

Secundus

2°. quo percussus ē hic: Et tu vidisti s3 baculo percussus ē hic. g. baculo tu vidisti. Et subiūgit q. tales nō peccāt s3m amphibologia: s3 penes pōem r diuisione: qz nō ē idē videre oculis illū q percussus ē r videre illū q percussus ē oculo. 3° paralogism^o tu vidisti nūc exītes i piray: naves i sicilia. Est .n. piray portus multū distās a sicilia. 4° paralogism^o qdqd ē maloz illud est malū: s3 disciplina bona ē maloz. g. disciplina bona ē mala. 5° quē q vere dico nūc scīe. nūc scīs ē: s3 te vere dico nūc scīe. g. tu nūc scīs es. Soluit q nūc ē vep dicē q tu es scīs: s3 nō ē vep dicere q tu es nūc scīs. 6° paralogism^o quicūq pōt citbarizare citbarizabit: s3 nō citbarizans pōt citbarizare. g. nō citbarizās citbarizabit. Soluit q bec nō ē possibil nō citbarizās citbarizabit: s3 ille q ē nūc non citbarizans postea pōt citbarizare. Et subdit q pauce s3 deceptōes p fallaciā accēt r ponit vñū exēplū. bonū ē viros iustos pendere r bonū ē viros iustos non pēdere. g. ē idem pēdere r nō pēdere. Soluit q pēdere non sīgt idē q pferf accētū graui: r q pferf accētū acuto

Conclusio rīsalis: oīs solutio recta fit piterēptionē aut p distictiōnē. p3. qz oīs ppō aut ē distinguēda aut cōcedēda. et sic nō soluit eo q nūc facit cōtra rīdētē aut ē negāda. r sic iterimī. aut est multiplex. r sic est distinguenda.

Primo Dubitat. Utrū ex mutatiōe s3 be in accēs cōmittat fallā figure dictōis. Pro solutione supponit q i s3ia pte docet aristoteles soluere paralogismos figure dictōis r cōtinet tres particulas. Quaz pma intendit duas cōclusiones. 1^a. Prima 2°. tāgit solutionē gīalē paralogismoz fallacie figure dictōis r ē bec paralogismi fallacie figure dictōis solunf negādo cōiaz qz pp cōueniētiā aliquoz i voce nō seqt cōueniētiā eoz i mō significādi aut i significato nec ecōtra. 2^a. 2°. docet soluere paralogismos i spālī r pmo qñ mutat vñū pdicatū accētis i aliud vt arguēdo sic idē sīl pōt videre r videri. g. idē sīl pōt facere r fieri. 2ª exemplū opari est facere opari ē pati. g. facere ē pati. Prima ps anīs p3 qz vrere ē facere r vrere ē opari. g. opari ē facere. 2^a ps anīs p3. f. q opari sīt pati: qz vri r opari sīt r terminātur s3 vri r secari sīt pati. g. opari ē pati. Rīdet negādo cōiaz: qz pp silitudinē i voce nō segtur silitudo i significatiōe. 2° ponit vñū exēplū qñ s3a mutat i accēs. f. in cōtitate vt qdqd heribūstī r nō bēs amīstī: s3 decē digi

tos heribūstī r nō bēs supposito q vñū amīstī seris. g. decē digitos amīstī. Soluit negando cōiaz: qz i maiore accipit qd r i minore accipit. 3°. In 2° pīcīla ondit quō pp mutatiōē s3 be i ad aliqd cātur fallacia figure dictōis. Et i tēdit sex cōclusiones. 1^a. Prima tāgit tres sillogismos i qb^o mutat s3a i ad aliqd. 1^a p3m^o ē tu das solū denariū: s3 vñū solū denariū non bēs. g. tu das qd nō bēs. 2^a ē. tu das cito r nō hūstī illud cito. g. tu das q nō hūstī. 3^a ē. tu percussisti illū sola manu s3 solā manū nō bēs. g. tu percussisti illū manu quā tu nō bēs. Et sīle ē de isto paralogismo tu vidisti solo oculo s3 solū oculū nō bēs. g. vidisti oculo quē non bēs. Qēs istos paralogismos soluit negādo cōiaz: qz bec dictio solū nō significat qd s3 ad aliqd sīl bec dictio cito nō significat qd s3 aliqliter. iō dare solū denariū nō ē p pte aliqd dare: s3 ē aliqlī dare. iō ex illis paralogismis nihil seqt nisi q tu vidisti aliqd qliter nō hūstī. 2^a. 2°. tāgit tres solutiōes antiquoz qb^o antiq nitebātur soluere pdictos paralogismos. 1^a. Prima ē q cedit q tu bēs vñū solū oculū: qz qbz plures bz vñū solū. 2ª concedit q tu bēs vñū solū oculū quo vidisti: s3 negat te bē vñū solū oculū. 3ª cedit q aliqd dat qd non bz vt si aliqd det vñū alicui qd postea fiat acetosū tūc ille dedit q nō hūstī. 3^a. 2°. tāgit i sufficiētiā istaz solutionū: qz nō recte soluit: s3 tñ soluit ad boīez. g. nō sūt bone. 2^a p3 qz cōcedēdo oppositū taliū solutionū adhuc pdicti paralogismi pnt solui p distictionē q est iter pdicamenta. 4^a. 2°. tāgit solutionē duoz paralogismoz. 1^a. 1^a p3m^o ē. hō rō tu sedes ē falsa s3 sortes scripsit illā cōfōnē. g. sortes scripsit falsū posito q dū sedes sortes scripsisset illā r q tu nō āpli sedes soluit q oīez eē verā vī falsā nō ē aliō qz ipaz eē talē vel talē. iō mutat qd i qle qd. 2ª paralogism^o iste hō vidit tarde r hoc cito discit. g. nō discit qd vidit. Soluit q ibi mutatur qd i qle: 5^a. 2°. soluit vñū paralogismū mutādo qd i qñ vt qdqd ambulas calcas totā diē ambulas. g. totā diē calcas. Soluit negādo cōiam qz totā diē ambulare nō ē aliqd ambulare sed ē aliqn ambulare: iō mutat qd i qñ. 6^a. 2°. soluit vñū paralogismū i q mutat. qd i vbi vt qdqd bibisti ē i corpe tuo: s3 ciphū bibisti. g. ciph^o ē i corpe tuo. Negat cōsequētiā: qz ciphū bibere nō ē aliquid bibere: sed est in aliquo bibere.

Secundo dubitatur. Utrū pp mutatiōnē singularis i plurale cōmīs

Z z

Elenchorum

sa fallacia figure dictionis. Pro soloe supponit
q aristoteles i etia ptecula tagit duas conclusiones
¶ Quaz pma tagit solutione vni^o palogismi i
qm mutat singulare i plale vt qdgd sciuit p in-
tione vel doctrina sciuit illud: sed istas conclusio-
nes sciuit demonstrando duas conclusiones. qua-
ru vna sciuit p inuentione et alia p doctrina. Gil-
las conclusiones sciuit p inuentione vel p doctrina
Solut negado dñaz qz mutat singulari nume-
rus i plale. ¶ 2°. soluit duas paralogismos in
qd^o mutat h aliqd i qle qd. pum^o e. corrusc^o est
alter ab boie: sed ipse e bo. g ipse e alius a seipo.
Solut negado dñaz qz mutat h aliqd i qle qd.
Na omne coe qle qd significat. singulare vero
hoc aliqd. 2° paralogismi h qrat vtru corrusc^o
music^o sit alter a corrusco et dicat q non tuc sic
paralogizat. ille que vidisti e ali^o ab illo que nun-
q vidisti: s3 aliqn vidisti corruscu et nuq vidisti
corruscu musicu. g corrusc^o music^o e alter a cor-
rusco. Solut negado dñaz qz mutat qle qd i h
aliqd. corrusc^o. n. h aliqd significat: sed corrusc^o
music^o significat qle qd. Ex pdictis isert vna so-
lutione gñale ad oes paralogismos i dictione et e
bec. sp rndes debet dicere q accipit. ppoez i se-
su opposito lesui i quo accipit opponet vt si op-
pones p bet aliquā ppoez: lesu coposito debet
dicere rndes q ea cessit i lesu diuiso: et si p bet
ea fm accerū graue rndens debet dicere q ea
cessit fm accentum acutum.

Tertio dubitat de veritate hui^o ppois
isolutio hō ē aial et aliq copula
tiua est falsa casu posito q nulla sit. ppō alia ab
ista copulatiua nūc dicta. Probat sic qz vel ipa
ē vera vel falsa. si sit vera habetur ppositū. si sit
falsa tūc arguit sic: qz ipsa significat q hō ē aial
et q aliq copulatiua ē falsa et ita ē a pre rei. g ita
ē q alter significat: et pōis ē vera. Improbatur sic
qz ipsa ē vera vel falsa. si sit falsa habet itētū. si
sit vera. g vtraq para ei^o ē vera. Et pōis ista
propositio aliqua copulatiua est falsa est vera:
sed nulla ē copulatiua nisi ista. g ipsa ē falsa. Et
pōis si ipsa ē vera ipsa ē falsa. Ad dubiū rnde-
tur q f dicta copulatiua ē falsa: qz ad ipsā ē ve-
rā segt ipsam ē falsā. Et ad pbationē dñ qz
ita sit qf significat nō tñ qf scū significat ita ē.

Ad rationes an oppositū. ad pma dñ
q argumētū apparēs
duo pphēdit. s. cāz apparētē et rōe h^o sibi debet
vari solutio apparēs. aliud ē cā de fec^o rōe cu-
ius sibi debet vari solutio recta. ¶ Ad scdaz dñ

qz solū i equocatōe et amphibologia sit inscrip-
tias actualis tñ i alijs ē multiplicitas potētia
lis et fatistica. ¶ Ad itā dñ qz ppositio simpli-
vna semp sit simpli vera vel falsa tñ ppō mul-
tipler i vno sēsu pōt eē vera et alio falsa.

Veritur Utrū oēs para-
logismi fallacia
rū extra dictionē sint soluēdi p
iterēptionē dñe. Et vt q non: qz
i fallacia pētiōis pncipij ē bona
dñā: g paralogismi ei^o nō sūt sol-
uēdi p iterēptionē dñe. ¶ 2° sic. dictū ē i capitu-
lo pcedēti q oēs paralogismi peccātes i forma
sūt soluēdi p distinctionē: s3 oēs paralogismi fal-
laciā extra dictionē exceptis salte paralogis-
mis pētiōis pncipij sunt peccātes i forma. g
sūt soluēdi p distinctionē. ¶ 3° sic. i aliqb^o paral-
ogismis fallacie accētia est bona dñā. igit tales
non sūt soluēdi p iterēptionē dñe. An p
de illo fallogismo expositio foras ē idiuuū
foras ē hō. g hō ē idiuuū. ¶ In op^o ē aristo.

Primo sciēdū est q i hoc 3° capitulo do-
cet aristoteles soluere paral-
ogismos extra dictionē. Et dñet quāq ptes. In
pma tagit tres conclusiones. ¶ Quaz pma ē bec.
i qbusdā non est necesse q attributū dñiens
accēti attribuat rei subiecte et qz h est quāq ide-
terminatū. s. pp hoc q non dñgit conclusionē seg-
ideo i talibus paralogismis o3 sp dicere cāz pp
quā attributū iest accēti et non rei sbe. ¶ 2°.
tagit qnq paralogismos peccātes p fallaciā ac-
cidentis. Prim^o est. nosti qd debeo te interroga-
re. et sic formaf. tu cognosce bonū et bonū ē qd vo-
lo i interrogare. g cognosce qd volo te interrogare.
2° est cognosce veniētem vel cooprtū q potest sic
formari. tu cognosce fortem. fortis est veniens. g
tu cognosce veniētem. 3° est. statua est tuū op^o
et sic formaf: bec statua est tua bec statua est op^o
g bec statua est tuū op^o. 4° canis est p^o tu^o. q sic
formaf. Iste canis est pater et iste canis est tuus
g iste canis est p^o tu^o. 5° est. raro pauca sūt pau-
ca q sic potest formari. qdūq raro dñgūt sē pau-
ca et qdūq sūt pauca si pauca. g raro pauca sūt
pauca. ¶ 3°. tagit solutionē pdictor paralogis-
mox negado dñaz: qz non ē idē totali res sba et
accēs. vt nō ē idē totali bonū eē et bonū esse fu-
turū: interrogatū. nec est idē corruscum esse et
corruscum esse venientem.

Secundo sciēdū est q i scda parte re-
probat aristoteles tres solut

ueniens. ^{con-} ^{ari} ^z ^{ignozari} ⁱⁿ ^{diuersa}: ideo
 fortes potest cognosci vt fortes z ignozari vt ve
 niens. Hęc solutionem reprobat aristoteles tri
 bus rationib⁹. p^{ma} est h³: q^z oⁱu³ paralogismoz
 eiusdem fallacie debet esse eadem solutio: s³ p
 istā solutionem non potest solui 3° paralogism⁹
 2° ratio nihil p^{bi}det eadem o^{ra}onē b^{re} p^{les} oc
 cationes fallendi: s³ illa solutio non explicat il
 las. 3° rē. Tertia ratio idem sillogismus non p^{bi}
 bat idem cognosci z ignozari s³ in diuersa: sed p
 bat forte³ cognosci vt est veniens. ergo solutio
 est mala. ¶ 2° conclusio tāgit sedāz solutio nem an
 tiq^z ridentū ad quietū paralogismū. cōcedunt
 .n. q^z m^lta sūt pauca: s³ m^lta raro sūt pauca. 3°
 raro pauca sunt pauca. Qd autem multa sunt
 pauca probat: quia omnis numerus est paucus
 Hanc solutionem improbat aristoteles: q^z dictus
 paralogismus peccat in illatione et hoc non vi
 cit solutio. ergo z cetera. ¶ 3° conclusio tāgit ter
 tiam solutionem quozū dā dicentū q^z ista p^{posi}
 tio canis est tuus est distinguenda. vnu sensus
 ē q^z canis possidet a te. Alius q^z genuit te. Hęc
 solutionem improbat aristoteles: quia nihil sol
 uitur per distinctionem nisi oratio vel nomen. p^{ri}
 e dicatur multipliciter: sed ibi neq^z nomē ne
 q^z oratio dicitur multipliciter. ergo rē. ¶ 4° 2°.
 tangit vnum argumentum qd facit aristoteles
 contra antiquos confirmantes solutionez p^{so}
 lutionem cuiusdāz paralogismi. s. b^{ui}us. prudē
 tia est disciplina malozum: sed prudētia est bo
 num. ergo bonum est malozum: dicebant enim
 q^z ista est distinguenda bonum est malozum eo
 q^z potest esse possessio malozū vel aliquid aliud
 Contra hoc arguit aristoteles: quia nulla oratio
 truncata est distinguenda vt illa nō est distigūē
 da homo est animalium: sed predicta proposio
 est truncata. ergo non est distinguenda. Uoca
 tur autem oratio truncata illa cui deficit aliqd
 qd est de intellectu eius. maiores probat aristo
 teles. q^z ista o^{ra}o da mibi irā pāde oca. ex quo est
 truncata non est distinguenda.

Tertio sciendū est q^z i prima parte docet
 soluere paralogismos s³ quid ad
 simpliciter z continet duas cōclusiones. ¶ Pri
 ma tangit in generali solutionem que est bec in
 spiciendum est ad cōclusionem paralogismi: si
 vere contradicat positioni respondēcio. Et ad

ponit dicit⁹ q^z d³io
 contradicunt. ¶ 2° conc^lusio
 speciale in ponendo nouē paralogismos. Quo
 rum primus est. qd non est ipsum est opⁱⁿabile.
 ergo qd non est est. negatur consequentia: quia
 esse opⁱⁿabile non est esse nisi s³m quid. 2° para
 logismus aliquid qd est non est homo: igitur al
 quid qd est non est. soluitur similiter. 3° paralo
 gismus. fortes iurat se piurare. ergo bene iurat
 Soluit negando consequentia: quia iurare se
 piurare non est bene iurare simpliciter: sed so
 lum s³m quid. 4° qui suadet furtum dissuadet
 non furtum. ergo qui suadet dissuadet. Sol
 uit negando consequentia: quia dissuadere nō
 furtum non est dissuadere simpliciter: sed soluz
 s³ quid. 5° paralogismus ego dico falsum. Sol
 uit q^z dicens illam propositionem dicit falsum
 simpliciter z verum s³m quid. s. quo ad significa
 tionem materiale tantum: non autē quo ad
 significationem materiale z formale simul.
 Sextus paralogismus diuitie sunt bone bene
 v^{er}enti z non sunt bone male v^{er}enti. ergo nō bo
 num est bonum. Respondet negādo consequē
 tiam: quia ex bono s³m quid infertur bonū sim
 pliciter. 7° iniustum est magis eligendum iniusto
 ergo mori iuste est magis eligendum q^z mori in
 iuste. Soluit q^z iniustum est magis eligendū quo
 ad agere: s³ nō quo ad pati. Octauus scio hāc
 rem mibi fuisse iuste adiudicāz. ergo scio hāc
 rem esse meāz supposito q^z res fuerit mibi adi
 dicata propter falsos testes. Negat consequen
 tiam: quia tale non est bene iudicatum simplici
 ter: sed solum s³m quid. 9° paralogismus iniuste
 passus dicit se fuisse passum iniuste. ergo dicit
 iniuste. Respondetur negando consequentia: quia
 dicit solum iniuste s³m quid.

Conclusio responsalis. omnes para
 logismi fallaciarum extra ob
 ctionez preter paralogismos fallacie petitionis
 principij soluēdi sunt per iterēptionē d³ic. 2° sa
 tis p³ ex dictis z dicendis in dubijs.

Primo dubitatur. Utrū idē possit sciri
 z ignozari. Pro solutione sup
 ponitur q^z in quarta parte intendit aristoteles
 q^ztuor cōclusiones. ¶ Quāz p^{ma} tāgit soluēdēz
 paralogismoz fallacie i^gratie elēchi d³icē q^z sol
 uūtur dicēdo q^z semper omittūt aliq^z cōditionē
 necio requisitā ad contradictionem. s. ad idem s³
 idē similiter z in eodē tēpore qd declarat p³ quo
 z 3.

Elenchorum

fallacia figure dictionis. Pro soloe supponit
q aristo teles i etia pculas in sena. 202 as ide
¶ Quaz. ma rāg. solv. doc nō ē fm idē. z^m exē
plu. tetracubitu ē mai^r tricubito s; tetracubitu
fm lōgitudine ē tricubitu fm latitudine. g. tricubitu
ē mai^r tricubito. Et p^ris idē ē mai^r z min^r
¶ 2^a rāg. solutio palogismoz petitiōis pncipij.
Nā oēs soluedi s; dicēdo opponenti q pe
tit pncipij. Et subdit q si petitiō pncipij lateat nō
dētē debet dicere q solū dcessit aūs nō. p qto
valet ad inferēdū oīs q fieret petitiō pncipij.
s; vt opponēs argueret dcessū. ¶ 3ª rāg. tangit
solutionē palogismoz fallacie dñt. oēs cū sol
uunt p negationē oīe oīdendo defectuz talis
dñe. Et subdit q duplex ē oīa vna est simplex
vt est illa p quā ex pculari inferē vlt. Alia est
cōposita in qua. s. ex opposito dñtis inferē op^m
aūtis. Exēplū est de rōne melissie arguentis.
qđ factū est habet pncipij. ergo qđ nō est factū
nō habet pncipij. s; vniuersū nō est factū. ergo vni
uersū nō habet pncipij. z i talib^r fit vlt fallacia dñ
tis. ¶ 4ª rāg. tangit solutionē nō cause vt cause.
Nā oīs dconsiderare si remotio illo qđ interimitur. s.
pmissa supflua ad huc sequat impossibile. z si sic
dicendū ē q illa pmissa supflua q interimit non
est causa totalis impossibilitatis dēlonis.

Secundo Dubitat. Ut ad interrogatio
nē plures sit dāda vna rñsio.
Pro solutio supponit q i gnta pte tāgā aristo
teles duas dēlonē. ¶ Quaz. pma ē hec. interro
gatio vna ē illa ad quā d; vari vnicā rñsio. si ho
aliqua interrogatio sit ples ad eā nō d; vari vni
cā rñsio. ¶ 2ª rāg. ē hec sicut i equocis vris aut fal
lis i vtroq; sēsu. ppter simplicē affirmationem
vt dcessionē nō videt seg aliqđ icōueniēs ita ē
si interrogatio sit vera vel falsa. p vtrāq; pte z
adeaz detur vna rñsio nō segtur aliqđ incōue
niēs. s; si sit vna p vna pte. z falsa. palia tūc si rñ
dens det vna rñsionē pōt redargui. Declarat
trib^r exēplis. Primū est si qratr an illa sint bo
na vel mala demonstrato vno bono z alio malo.
dicať q sic. tūc g sē malū est bonū z bonū ē ma
lū. s; si dicať n tūc segtur. ergo bonū nō ē bonū
ē malū nō est malū. Scdm exēplū si qrat. an
qđlibz sit sibi ipsi z alijs idē vel diuersū si dicať
q sic. ergo idē est diuersū a seipso. si dicať q nō
ergo idē nō est diuersū ab alijs. Tertiū exēplū
demonstrato vno equali z alio inequali si qrat
vtrū sint sibi luicē equalia vel inequalia si dicať
q sic ergo idē ē sibi ipsi icquale si dicať q nō. ex

q l; solū i equocatōe z amphibologia sit inscripi
Actualis rñ i alijs ē multiplicitas potētia
¶ Ad i^{am} dē q^m ppositio sim
plato nō velit disputare nisi cicero nō velit
disputare z q cicero nō velit disputare nisi qđ
plato nō vult disputare. Tūc qrit an plato vo
lit disputare vel n. si nō. ergo cicero vult dispu
tare. z si cicero vult disputare ergo plato vult
disputare z p oīs si plato nō vult disputare pla
to vult disputare. si dicať q plato vult disputa
re ergo cicero nō vult disputare. z si cicero nō vlt
disputare plato nō vult disputare. ergo si plato
vult disputare plato nō vult disputare. Rñde
tur q casus ē impossibilis ideo nō ē miz si ex eo
seqntur ddictoria. q aut casus sit impossibilis.
p; q; z^a p casus destruit pma. Nā ad platonē
velle disputare segtur ciceronē velle disputa
re. s; ad ciceronē velle disputare segtur plato
nē non velle disputare. ergo ad platonē velle
disputare segtur platonē non velle disputare.

Ad rationes an oppo^m. ¶ Ad pma p;
solutio ex dēlone. ¶ Ad
scdm dē q palogismi peccātes i forma quoz
solutio cadit supra pmissas debet solui p dñm
ctiōnē. s; palogismi quoz solutio cadit supra cō
seqntiā. debet solui p interēptionē. ¶ Ad etiam
negat aūs. Ad pbatōnē dē q si i argumēto cō
cludat pculariter tūc est bon^r sillogism^r expo
sitori^r nec ē fallacia accidētis. s; si dcludat vna
singularis cui^r s bñ supponit singulariter tunc
nō est sillogism^r expositori^r s; est fallacia accidē
tis. Et hec de questione dicta sufficiant.

Veritur vlt diuisio oīo
nū i oīones dif
ficulter solubiles z i oīones fa
ciliter solubiles sit sufficiēs. Et
v^r q nō q; eadē oīo ē faciliter
z difficile solubil^r ergo diuisio
est insufficiēs. ¶ 2^a sic oīs ars ē de bono z de dif
ficili sed de oibus oīonibz sophisticis ē ars. er
go oēs oīones sophisticæ sūt difficiles. ¶ 3^a sic. p
palogismos peccantes i forma decipiūt tam
sciētes q nesciētes. ergo gliber sillogism^r pec
cās in forma est difficilis ad soluedum. In op
positum est aristoteles.

Primo Sciēdū est q in vltio capitulo
hui^r tractat^r docet soluere pa
logismos ducētes ad soloeismū z nugationē
Et trinet duas dēlōes. Quaz. pma est hec. ad
soluedum paralogismos ducētes ad nugatōēz

h. i. e. i. r. e. l. a. p. r. i. m. u. e. o. n. p. l. u. p. s. e. s. u. p. t. u. n. o. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. d. i. m. i. d. i. u. m. i. u. c. t. u. a. u. t. e. u. d. i. m. i. d. i. o. a. m. p. l. i. n. o. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. i. p. s. e. m. S. e. c. u. n. d. u. e. x. e. m. p. l. u. s. c. i. a. p. s. e. s. u. p. t. a. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. s. c. i. b. i. l. e. n. o. a. u. t. i. u. n. c. t. a. c. u. s. c. i. b. i. l. i. 2. o. p. a. t. e. r. i. d. e. i. n. p. a. s. s. i. o. n. i. b. u. s. N. a. z. s. i. m. i. t. a. s. p. s. e. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. n. a. s. u. i. u. n. c. t. a. h. o. c. u. n. a. s. o. a. m. p. l. i. n. o. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. i. p. s. e. m. E. t. s. u. b. d. i. t. q. v. o. l. e. n. s. e. u. i. t. a. r. e. n. u. g. a. t. i. o. n. e. d. z. n. o. i. p. s. e. s. u. p. t. o. a. d. d. e. r. e. s. u. u. a. d. i. u. n. c. t. u. i. g. r. o. v. l. s. a. l. t. e. z. i. o. b. l. i. q. u. o. v. l. s. i. m. o. d. z. a. d. d. i. i. n. g. r. o. n. a. s. u. s. d. i. c. e. n. d. o. q. s. i. m. e. s. t. b. n. s. c. u. r. u. i. t. a. t. e. z. n. a. s. i. C. z. 3. o. t. a. n. g. i. t. s. o. l. u. t. i. o. n. e. z. p. a. l. o. g. i. s. m. o. z. d. u. c. t. u. a. d. s. o. l. o. e. c. i. s. m. u. p. e. r. p. a. l. o. g. i. s. m. o. s. P. r. i. m. u. e. s. t. q. d. h. e. d. i. c. i. s. e. e. h. o. c. e. s. t. s. z. l. a. p. i. d. e. h. e. d. i. c. i. s. e. s. s. e. e. r. g. o. l. a. p. i. d. e. e. s. t. S. e. c. u. n. d. u. e. s. i. q. r. a. t. u. r. e. s. t. n. e. h. o. c. i. l. l. a. r. e. s. z. d. i. c. a. t. q. s. i. c. t. u. c. s. i. c. p. a. l. o. g. i. z. a. t. u. r. h. i. c. e. s. t. a. l. b. u. s. h. i. c. e. s. t. i. l. l. a. r. e. s. e. r. g. o. i. l. l. a. r. e. s. e. s. t. a. l. b. u. s. T. e. r. t. i. o. s. i. q. r. a. t. u. r. e. s. t. n. e. h. i. l. l. u. d. q. d. t. u. d. i. c. i. s. e. s. s. e. s. i. d. i. c. a. t. u. r. q. s. i. c. t. u. c. s. i. c. a. r. g. u. i. f. t. u. d. i. c. i. s. e. s. s. e. h. o. c. z. d. i. c. i. s. i. n. t. a. e. s. s. e. a. s. p. i. d. e. e. r. g. o. h. o. c. e. s. t. a. s. p. i. d. e. Q. u. a. r. t. o. q. u. e. z. d. i. c. o. e. s. s. e. h. u. c. e. s. t. h. i. c. s. z. e. l. e. o. n. e. z. d. i. c. o. e. s. s. e. h. u. c. s. z. e. l. e. o. n. e. e. s. t. h. i. c. Q. u. i. t. u. s. t. u. s. c. i. o. s. z. h. e. l. a. p. i. s. e. r. g. o. t. u. s. c. i. s. l. a. p. i. s. S. e. x. t. o. c. u. i. s. c. i. a. z. b. a. b. e. s. h. o. c. s. c. i. o. l. a. p. i. d. i. s. s. c. i. a. z. b. a. b. e. s. e. r. g. o. l. a. p. i. d. i. s. s. c. i. o. R. i. d. e. t. n. e. g. a. d. o. d. n. i. a. z. q. z. i. m. a. i. o. r. e. n. o. d. r. c. u. i. u. s. h. e. s. s. c. i. a. m. b. u. i. s. c. i. o. s. s. z. d. r. h. o. c. s. c. i. o. i. d. e. o. n. o. d. z. s. e. l. u. d. i. e. r. g. o. l. a. p. i. d. i. s. s. c. i. o. s. z. l. a. p. i. d. e. s. c. i. o. S. i. m. i. l. i. r. i. d. e. b. e. t. s. e. l. u. d. i. c. l. e. o. n. e. e. s. t. h. i. c. s. z. e. l. e. o. n. e. e. s. t. h. i. c. E. t. s. u. b. d. i. t. q. t. a. l. i. s. d. e. f. e. c. t. n. o. p. o. t. f. i. e. r. i. i. n. o. i. b. u. s. n. e. u. t. r. i. g. e. n. e. r. i. s. q. z. b. n. s. e. q. u. i. t. u. r. q. u. a. d. h. e. d. i. c. i. s. e. e. h. o. c. v. e. r. e. e. s. t. l. i. g. n. u. v. e. r. e. d. i. c. i. s. e. e. e. r. g. o. l. i. g. n. u. v. e. r. e. e. s. t. i. s. t. e. d. e. f. e. c. t. f. a. c. i. l. i. t. e. r. a. c. c. i. d. i. t. i. a. l. i. j. s. g. e. n. e. r. i. b. u. s.

Secundo Sciendū est q. q. r. tractat. in q. ondit difficultatē solutō nis o. r. o. n. u. c. r. i. n. e. t. t. r. i. a. c. a. p. i. t. u. l. a. P. r. i. m. u. c. r. i. n. z. d. u. a. s. p. r. e. s. i. n. p. m. a. t. a. g. i. t. q. u. a. t. t. u. o. r. c. o. n. c. l. u. s. i. o. n. e. s. Q. u. a. r. u. p. m. a. e. h. e. c. o. r. o. n. u. q. d. a. s. u. t. f. a. c. i. l. e. s. a. d. s. o. l. u. e. d. u. q. d. a. m. h. o. d. i. f. f. i. c. i. l. e. s. C. z. 2. o. o. e. s. o. r. o. n. e. s. s. m. e. q. u. o. c. a. t. i. o. n. e. s. s. u. t. f. a. c. i. l. e. s. q. z. e. q. u. o. c. a. t. i. o. e. s. t. m. o. d. u. l. e. u. i. s. s. i. m. u. C. z. 3. o. o. e. s. p. e. n. e. o. r. o. e. s. s. m. d. i. u. i. s. i. o. n. e. s. s. u. t. r. i. d. i. c. u. l. o. s. e. q. z. m. a. n. i. f. e. s. t. e. s. s. u. t. o. i. b. u. s. s. i. c. u. t. p. z. t. r. i. b. e. x. e. p. l. i. s. Q. u. o. z. p. m. u. e. s. t. i. s. t. u. d. v. i. r. f. e. r. e. b. a. t. g. r. a. d. i. t. z. s. e. d. e. n. s. i. s. t. a. e. d. u. p. l. e. x. q. u. i. a. v. e. l. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. q. v. i. r. f. e. r. e. b. a. t. p. g. r. a. d. u. s. z. s. i. c. e. s. t. h. a. v. e. l. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. q. v. i. r. s. e. d. e. n. s. f. e. r. e. b. a. t. g. r. a. d. i. e. d. o. z. s. i. c. e. s. t. f. a. l. s. a. z. m. e. x. e. p. l. u. b. o. r. e. a. s. n. o. e. s. t. p. u. r. u. s. p. d. i. t. n. i. d. e. s. t. a. f. f. l. i. g. i. t. p. a. u. p. e. r. e. N. a. p. u. r. u. s. d. u. o. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. v. n. o. m. o. i. d. e. e. s. t. q. i. g. n. o. s. c. e. n. s. z. t. u. c. b. o. r. e. a. s. n. o. e. s. t. p. u. r. u. s. A. l. i. o. i. d. e. e. s. t. q. d. s. e. r. e. n. v. e. l. a. e. r. e. p. u. r. g. a. o. z. s. i. c. b. o. r. e. a. s. e. s. t. p. u. r. u. s.

net. at. gnific. at. fortitate rpio. at. boū peperit ante. v. l. pōr significare anteriorita rem loci z sic neutra boū pepit ante. C. 4. 2. o. fm eguocationē sūt aliq. o. r. o. n. e. s. i. n. i. l. e. s. z. a. l. i. q. u. e. d. i. f. f. i. c. i. l. e. s. N. a. i. l. l. e. s. u. t. d. i. f. f. i. c. i. l. e. s. d. e. q. b. u. s. s. a. p. i. e. t. i. s. s. i. m. i. i. u. d. i. c. a. t. s. z. d. e. a. l. i. q. b. o. r. e. i. s. s. i. c. d. v. n. o. z. a. n. i. i. u. d. i. c. a. t. s. a. p. i. e. t. i. s. s. i. m. i. a. n. s. i. n. t. v. n. i. u. o. c. i. z. s. i. g. n. i. f. i. c. e. t. v. n. u. t. a. u. t. s. i. n. t. e. q. u. o. c. i. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. e. s. p. l. u. r. a. s. i. c. n. t. z. e. n. o. c. r. e. d. e. b. a. t. e. n. s. t. m. v. n. u. m. s. i. g. n. i. f. i. c. a. r. e. A. l. i. j. h. o. d. i. c. u. n. t. q. e. n. s. m. u. l. t. i. p. l. i. c. i. t. e. r. d. i. c. i. t. u. r.

Tertio Sciendū est q. in 2. pte veteriat aristoteles de solutioe acris. Et in tēdit sex cōclones. Quarū pma ē bec. o. r. o. a. c. r. i. s. e. s. t. q. m. a. x. i. m. e. f. a. c. i. t. d. u. b. i. t. a. r. e. z. d. r. a. c. r. i. s. e. o. q. t. a. l. i. s. o. r. o. m. a. x. i. m. e. m. o. r. d. e. t. r. i. d. e. n. t. e. i. z. 2. o. e. s. t. h. o. r. o. a. c. r. i. s. e. s. t. d. u. p. l. e. x. q. u. e. d. a. e. s. i. l. l. o. g. i. s. t. i. c. a. s. i. c. u. t. e. p. e. c. c. a. n. s. i. m. a. t. e. r. i. a. A. l. i. a. e. s. t. n. o. s. i. l. l. o. g. i. s. t. i. c. a. q. p. e. c. c. a. t. i. f. o. r. m. a. z. i. t. e. r. i. l. l. a. s. i. l. l. e. q. u. e. p. e. c. c. a. t. i. m. a. t. e. r. i. a. s. u. t. a. c. e. r. r. i. m. e. C. z. 3. o. e. s. t. b. e. c. o. r. o. s. i. l. l. o. g. i. s. t. i. c. a. a. c. e. r. r. i. m. a. e. s. t. i. l. l. a. q. u. e. e. x. m. a. x. i. e. p. b. a. b. i. l. i. b. i. n. t. e. r. i. m. i. t. m. a. x. i. m. u. p. b. a. b. i. l. e. q. z. i. n. t. a. l. i. o. r. o. n. e. s. e. m. p. e. x. o. p. p. o. s. i. t. o. c. o. n. c. l. u. s. i. o. n. i. s. e. u. z. a. l. t. e. r. a. p. m. i. s. s. a. z. p. o. t. i. n. t. e. r. i. m. i. a. l. t. e. r. a. p. m. i. s. s. a. q. e. s. t. v. a. l. d. e. p. b. a. b. i. l. i. s. s. e. d. i. l. l. a. e. s. t. m. a. x. i. m. e. a. c. r. i. s. i. n. q. u. a. f. e. r. t. 2. o. m. a. x. i. m. e. a. c. r. i. s. i. t. a. q. z. 3. o. s. i. c. e. q. p. b. a. b. i. l. i. s. s. i. c. u. t. p. r. e. m. i. s. s. e. C. 4. o. i. n. t. e. r. o. r. o. n. e. s. n. o. s. i. l. l. o. g. i. s. t. i. c. a. s. i. l. l. a. e. s. t. m. a. x. i. m. e. a. c. r. i. s. d. e. q. u. a. e. o. u. b. i. u. a. n. s. i. t. s. i. l. l. o. g. i. s. t. i. c. a. v. e. l. n. o. n. z. v. t. z. s. i. t. s. o. l. u. e. n. d. a. p. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. n. e. v. e. l. p. i. n. t. e. r. e. m. p. t. i. o. n. e. z. i. l. l. a. e. a. c. r. i. s. q. u. i. n. o. s. s. c. i. m. u. s. f. m. q. u. a. p. m. i. s. s. a. m. d. e. b. e. t. f. i. e. r. i. s. o. l. u. t. i. o. C. 5. o. c. l. u. s. i. o. o. r. o. n. u. p. e. c. c. a. n. t. i. u. i. n. f. o. r. m. a. q. u. e. d. a. m. n. o. s. u. n. t. d. i. g. n. e. s. o. l. u. t. i. o. n. e. i. n. q. b. u. s. i. d. e. e. s. t. a. l. i. q. u. a. p. m. i. s. s. a. r. u. p. p. t. e. r. q. u. a. d. e. b. e. t. s. e. q. u. i. t. e. c. o. n. c. l. u. s. i. o. z. t. a. l. i. s. v. o. c. a. t. u. r. s. i. l. l. o. g. i. s. m. u. s. f. a. t. u. s. A. l. i. e. s. u. t. d. i. g. n. e. s. o. l. u. t. i. o. n. e. i. n. q. b. u. s. d. e. f. e. c. t. u. s. n. o. p. u. e. n. i. t. e. x. d. e. f. e. c. t. u. p. m. i. s. s. a. r. u. s. z. e. x. d. e. b. i. t. o. m. o. d. o. o. r. d. i. n. a. n. d. i. C. 6. o. t. a. n. g. i. t. d. i. u. e. r. s. o. s. m. o. d. o. s. s. o. l. u. e. d. i. N. a. a. l. i. q. u. a. n. d. o. f. i. t. s. o. l. u. t. i. o. a. d. o. r. o. n. e. m. z. i. l. l. a. e. s. t. v. e. r. a. e. t. r. e. c. t. a. a. l. i. q. u. a. n. d. o. a. u. t. e. m. f. i. t. s. o. l. u. t. i. o. a. d. i. n. t. e. r. r. o. g. a. t. i. o. n. e. s. i. d. e. s. t. a. d. b. o. i. e. m. o. s. t. e. y. d. e. d. o. q. m. a. l. e. o. r. d. i. n. a. t. s. u. a. s. p. r. e. m. i. s. s. a. s. s. i. c. u. t. e. s. t. i. n. s. i. l. l. o. g. i. s. m. o. f. a. t. u. o. a. l. i. q. u. a. n. d. o. f. i. t. s. o. l. u. t. i. o. a. d. t. e. m. p. u. s. q. u. a. n. d. o. s. c. i. l. i. c. e. t. s. o. l. u. t. i. o. e. p. l. u. r. i. s. t. e. m. p. o. r. i. s. e. g. e. n. s. q. z. p. r. e. s. e. n. t. i. s. t. e. m. p. o. r. i. s. d. i. s. p. u. t. a. t. i. o. e. x. i. g. a. t.

Conclusio Responsalis diuissio o. r. o. n. u. i. o. r. a. t. i. o. n. e. s. f. a. c. i. l. i. t. e. r. s. o. l. u. b. i. l. e. s. z. d. i. f. f. i. c. i. l. i. t. e. r. s. o. l. u. b. i. l. e. s. e. s. t. s. u. f. f. i. c. i. e. n. s. d. u. m. i. s. i. l. l. a. f. a. c. i. l. i. t. a. s. v. e. l. d. i. f. f. i. c. i. l. i. t. a. s. n. o. s. u. m. a. t. e. x. p. a. r. t. e.

Elenchorum

sa fallacia figure dictionis. Pro soloe supponit
q armoles i etia pculu su se nua 7 oia ide
¶ **Quarta** raga soloe e e smide. 2^m exa
pui. et atubitu e macta. et a terracubiet.

¶ **Primo** Dubitat vari p ea q dicta sunt in
libris elenchorum sit ars sophistica
sufficenter tradita. Pro soloe supponit q in
isto capitulo recapitulat ea q dicta sunt in libro
thopicoz q i libro elenchorum. Et tendit talē cō
elusione dictū ē ex quot 7 qualibz disputatōibz
fuit palogismi 7 qūo ducēdū ad falsū 7 iopia
bile. 7 qūo o3 interrogare 7 qūo ordo debeat ob
seruari i interrogatōe 7 de utilitate istaz orōnū
7 solutiōe palogismoz 7 hoc quo ad libros elen
chorum. s3 in libris thopicoz dictū est qūo pbabili
ter poterim arguere de vnoq3 pbleumate 7
qūo sit defendēda positio a nobis vt nos dispu
tatōez sustinētes nihil dicam repugnā 7 b fuit
necesse q3 socrates sciuerit interrogare fateba
tur tñ se nescire rīdere. 7 ex hoc passu traditur
auctoritas prouerbialis. mlti sūt arguētes pau
ci vero soluentes.

¶ **Secundo** Dubitat vtz pncipia sint ma
xima i virtute et puissima in
magnitudine. Pro ratiōe supponit q in hoc vl
timo capitulo declarat modū i duabz cōlonibz
quo ista scia fu i uēta. ¶ **Prima** cōtagit modū
quo alie scie fuerūt inuēte. Nā illa que inueni
tur i pncipio sūt parua s3 a posterioribz pncipa
liter elaborata atq3 ab eis quousq3 scia sit cō
pleta. Illud aut qd in pncipio inuenit vtili est
eo qd postea addit. q3 illud est pncipiū qd ē ma
ximū i virtute 7 difficillimū. q3 o. n. optimū pta
te tāto ē puissimū magnitudine. 7 q3 o ē min⁹ in
magnitudine tāto ē difficillimū videri hoc ē diffi
cili⁹ est ad inueniēduz. s3 illo puissimo inuēto fa
cile est addere 7 augere reliquū. 7 p hūc modū
ad inuēte sūt pene oēs scie rethorice. q3 illi g in
uenerūt pncipia pauca dixerūt de illis. Alij vō
q sūt famosiores i illa arte colligūt dicta a mul
tis. vnde post pmos inuētores rethorice secut⁹
est thestias. 7 post thestia secut⁹ est theodor⁹ post
quē multa multi adiunērūt. 7 ide ē q3 ista ars
maximū iā habz incrementū. ¶ **2^a** cōtagit modū
quo ista ars fuit acq3sita. q3 an tps suū nihil oino
fuerat traditū artificialr. s3 oia erāt iordinate 7
sine arte deā quēadmodū ocidū i mercenariis
7 i doctria georgie q sine arte tradita ē. Nā sic
mercenarij iordiate vēdūt res suas nō vantes
artē eas faciēdi vt tutores asportāt mltos mōa
calceoz nō tradētes artē faciēdi eos sic an tps

q3 solū i equocatōe 7 amphibologia sit mltipli
actualis tñ i alijs ē multiplicitas potētia
dem q. ¶ **Ad 1^{am}** q3 ppositio sit
cō. 7 oibz bis deā arit. artē. ¶ **Ad 2^{am}** q3
hars sit cōpleta quēadmodū et alie de obmissis
qdem aris indultionem petit. de inuentis autē
multas habere grates.

¶ **Tertio** Dubitat de veritate ist⁹ ppois bō ē
aial. ergo bec cōia n v3 demōstrā
do ipam m3 cōiaz. Est. n. duplex cōditioat. qda
ē nō assertiua q. s. nō assertit suū aīo ē s3 ē illa i
qponit b cōdictio si. alia ē cōditionalis assertiua q.
s. assertit suū aīo ē s3 ē illa i qua ponit bec cō
iuctio g. 7 illa ppe vocat rōalis. Tūc q3 it de vi
tate ist⁹ cōditional bō ē aial. ergo bec cōia nō va
let de inōstrādo ipammet cōiaz. pbat 7 i probat
tur. pbat sic q3 vel ista cōditional ē vā vel falsa
si vā habet ppositū. si falsa. tūc arguit sic. dic
ta cōditionalis ē falsa ergo impossibile ē aīo ē v
rū qn cōis sit vā. 7 si sit vep: tūc ita erit sic illa si
gnificat q3 ipsa erit vā 7 p cōis si ē falsa ipsa ē vā.
¶ **Prima** cōia p3 q3 si dicta cōditionalis ē falsa tūc i
possibile ē boiez eē aial qn cōia expōsa i dicta cō
ditionali nō valeat. s3 hoc significat p cōis dicte
cōditionalis qd ē istud. s. ergo bec cōia nō valz 7
sic si dicta cōditional sit falsa impossibile est aīo ē
vā qn cōis sit vep. Improbāt sic q3 vel ipsa est
vā vel falsa si falsa habet intentū si sit vā tunc
cū aīo ei⁹ sit vep 7 necessariū de necessitate su
uz cōis erit vep qd est istud ergo bec cōia nō va
let. s3 si sit vep. ergo vep est bāc cōiam nō vale
re. mō si cōia nō valeat. tūc dicta cōditionalis erit
falsa. Et p cōis si sit vā erit falsa. Ad insolubile
rīdet q3 dicta cōditōal ē falsa. q3 ad ipaz sequit
tur duo cōdictoria q3 si ponat vā cūz ei⁹ aīo sit
necessariū suū cōis de necessitate erit vep. ergo
vep erit cōiam nō valere. 7 p cōis dicta cōia va
let 7 nō valet qd implicat. Ad pbationē dī q3 licz
ita sit qualr significat de significatione mālī nō
tū ē ita q3 significat de significatione formalī iō
nō ē ita q3 cūq3 p ea significat q3 ipsa ē falsa.
¶ **Rationes** cōlonia. Et bec d² elencho
rum dicta sufficiant.

¶ **Q^o** pclaz 7 subtile qd nū iohi magri docto
ris pēsticis. se q3is doctoris subtili iohis scoti fe
licis explicat. Cura fris frāctici gre gorij de pul
cia puicie ordia mloz sacre theologie bachala
rij diligētissime emēdatū. cui finē iposuit bone
r locatellus sūptibz 7 expēsis Octauiani Sco
ti modocensio. Venetijs i2: kl. Jul. 1487.

logica ut p^a p^bie vtilis z neces
 ta ad acq^usitionē oīuz scīaz. 2.
Utrum sillogism^{us} sub eius rōne vlti non precisa
 sit subiectum logice. 3.
Utrum logica sit scīa speculatiua vel practica. 4.
Incipiūt q^ustiones libri p^redicabilū porphyrii.
Utrum s^ubm attributionis hui^{us} scīe sit vlt qd ē
 genus ad q^uq^{ue} predicabilia. p^rima. 5.
Utrum genus dicatur equiuoce de suis tribus
 acceptionibus. 2.
Utrum due diffinitiones date d^e sp^e taz in rōne su
 bicibilis q^u in rōne predicabilis sint a porphy
 rio sufficienter assignate. 3.
Utrum ofia sit vnu p^redicabile ab alijs distinctū. 4.
Utrum p^rop^riet^{as} z accidens sint predicabilia ad
 inuicem distincta. 5.
Utrum omne naturaliter prius possit existere
 realiter sine suo posteriori. 6.
Incipiūt q^ues libri p^redicamētoz aristotelis
Utrum decē p^redicamētis sit aliqd cōe vniocū
 tationale q^u sit s^ubm libri p^redicamētoz. q^ustio. j.
Utrum decē p^redicamentozum sint tū tres mo
 di p^redicandi simplices. 2.
Utrum due regule z due diuisiones aⁿ p^redicamen
 tales sint in textu sufficienter assignate. 3.
Utrum p^rima subia sit magis subia q^u 2^a. 4.
Utrum due p^rop^retates s^ubie sint sufficientes. 5.
Utrum tres vltime p^rop^rietates subie sint iⁿ tex
 tu sufficienter assignate. 6.
Utrum quantitas sit vnum genus generalissi
 mum ab alijs distinctum. 7.
Utrum tū sint q^uatuor sp^es q^utitatis hūtes positio
 nē iⁿ continuo. s. linea superficies loc^{us} z corp^{us}. 8.
Utrum q^utitas habeat contrariū. 9.
Utrum eē ad sit p^rop^r mod^{us} eēndi d^ectiu^{us} eēntial^{is}
 entis ad 3^m p^redicamētū qd d^e ad aliqd z iⁿ f^u q^u sū
 detur mod^{us} p^redicādi hui^{us} p^redicamētū. 10.
Utrum oīa relatiua dicāt^{ur} ad quertentiā. 11.
Utrum r^{ati}onoz distin^{ctio} sp^eci^{alis} ex distinctiōe fun
 damētoz z terminoz z distin^{ctio} nūeralis ex disti
 ctione numerali subiectozū. 12.
Utrum qualitatis sint tū quattuor specico. 13.
Utrum qualitatē sit p^rop^riet^{as} habere contrariuz z susci
 pere magis z minus. 14.
Utrum h^uic d^ectū z iⁿ suscipe magis z min^{us} d^euēnt
 assignent^{ur} p^rop^retates p^redicamentoz actionis
 z passionis. 15.

in quibus p^redicatūz dicat^{ur} de subiecto p^redica
 tiōe dicente hoc est hoc. 17.
Incipiunt q^ustiones libri p^rimi p^rycrmeias.
Utrum scripture sint ad placitū signa vocūz z
 voces passionū aīe: passionēs vero rerū natu
 rales similitudines. p^rima. 1.
Utrum diffinitio noīe in qua d^e nomen est vox si
 gnificatiua ad placitū sine iⁿpe cui^{us} nulla pars
 separata est significatiua sit sufficiens. 2.
Utrum diffinitio verbi sit in textu sufficienter
 assignata. 3.
Utrum diffinitio cōnōis indifferenter d^euēntat^{ur} a
 ofoni perfecte q^u imperfecte. 4.
Utrum tū sint tres species oppositionis. s. d^edicto
 riā subcontraria z contraria. 5.
Utrum aliqua p^rop^rositiō singularis de futuro d^eti
 genti sit determinate vera vel falsa. 6.
Incipiūt q^ustiones sc^udi libri p^rycrmenias.
Utrum a negatiua ad affirmatiua p^redicato vari
 riato penes finitū z infinitū z cō sit bona d^ectā. 1.
Utrum a diuīse ad d^eicta sit d^ectā formalis. 2.
Utrum ad habendū d^editionem in modalib^{us} ne
 cesse sit z sufficiat negatōez ponē ad modū. 3.
Utrum ad necē esse sequat^{ur} possibile esse. 4.
Utrum d^eictas in enūciationib^{us} vocalibus sit su
 menda penes d^euos modos enūciandi aut pe
 nes contraria p^redicata. 5.
Incipiūt q^ustiones libri p^rimi p^rorum.
Utrum ad hunc lib^rū p^rimū noue logice qui vo
 catur liber p^rioz spectet determinare de sillo
 gismo simpliciter d^ecto. 1.
Utrum dici de oī z dici de nullo sint p^rima p^rncipia
 regulatiua sillogismoz. 2.
Utrum quertio iⁿ terminis sit d^ectā formalis ab ar
 gumentatione distincta. 3.
Utrum oēs p^rop^rositiones de necessario z oēs affir
 matiuē de d^eligenti eodē d^euertāt s^{ic} ille de
 inesse. negatiue d^e de d^eligenti nēcio d^euert
 tāt^{ur} opposito mō sicut ille de inesse. 4.
Utrum quattuor d^einationes vtilēs p^rime figure
 sint d^ene formales. 5.
Utrum tū sint quattuor d^einationes vtilēs se
 cunde figure. 6.
Utrum iⁿ tertia figura minore negatiua z d^eclūso
 riue vniuersali valeat formaliter d^ectā. 7.
Utrum ex pur^o d^e nēcio vlt^{er} alfa d^e iē z alfa de nēcio
 eodē mō sillogizādū sit s^{ic} iⁿ illis de iē. 8.

Elenchorum

fallacia figure dictionis. pro soloe supponit
q aristoteles i scia pticulari scilicet duag. 10. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Utz i oi figura ex altera de iee z alia de xige
riualeat fillogisimus.

Utz ois fillogisim? sit in aliq triu figuraz.

Utz ad sciaz libri ppoz ptineat dare arte ad ine
niendū medium.

Utz ofones reductiue z filr oēs cōne nō fillogi
zate sint ad fillogisimum reducibiles.

Utz ex ppozib? dēmis ifinitis eodē mō sit fillo
gisadū sic ex ppozib? de ēmis ifinitis.

Incipiūt qōes scdi ppoz.

Utz idē fillogisim? possit pla cludere. pma.

Utz filr circular? teneat formal? i oib? ēmis.

Utz vlis affirmatiua possit pbari p impossibile i
prima figura.

Utz petitio pncipij peccet d film simplr.

Utz possibile sit d eodē fil hre opiones drias.

Utz inductio sit reducibilis ad fillogisimū.

Utz diffinitio emprimematis sit sufficiēs.

Incipiūt qōes pmi libri posterior.

Utz de fillogismo demonstratiuo sit scia tāq
d sbo attributōis libri posterior.

Utz tñ sint due pccognitōes. s. qd z qz.

Utz due diffinitōes scie sint i textu sufficiēter
assignate.

Utz qlibet ppoz i mediata sit p se nota z eō.

Utrū sit possibile circulariter demonstrare.

Utz sola ppositio q est i scdo mō dicēdi p se sit
proprie scibilis.

Utz demonstratio pcedat ex necessarijs.

Utz aliq diffinitio nata sit eē tota conclusio vni
uersalis demonstrationis.

Utz demonstrator iterroget.

Utz sit possibile vna sciaz alteri subalternari.

Utz deficiēte nobis aliq sēsu. sit necesse defice
re sciaz iut ppoz i sensibilib.

Utz i demonstratōib? sit pccusue i ifinitū.

Utz demonstratio vlis sit p alor pticulari.

Utz vnitās hie? sciētifici sumat ab vnitāte s bi
z diuersitas a diuersitate pncipioz.

Utrū ab eodē intellectu de eodē obo possit filr
semel hēri scia z opinio.

Incipiūt qōes scdi libri posteriorum

Utz tñ sint qtuor qōes vere scibiles. s. si est
qd est qz est: z ppter qd est.

Utrū ois qstio vere scibilis sit qstio medi.

qz solū i equocatōe z amphibologia sit multipli
actualis tñ i alijs ē multiplicitas potētia

Ad tria p qz ppositio sit
eō. z d oib? bis de an arill. arte.

Utz diffinitio s bi sit mediū

Incipiūt qōes pmi libri thopic

Utrū fillogisimus sub rōne probabilitatis sit
subiectum dialectice.

Utz sint tñ qtuor pdicata

Utz diffinitio dialectice sit sufficiēs.

Utz tñ sint qtuor instrumēta abundandi i fillo
gisimis dialecticis.

Incipiūt qōes scdi libri thopic

Utz i accētib? ab incē ad eē sit formalis cōna
et econtra.

Utz multiplex sit cōstruēdū vel destruēdum in
viroqz sēsu vel i altero tñ.

Utz cōna cōrio z cōna i ipo sint fōles cōne.

Incipiūt qōes tñ libri thopic

Utz illd qd ē i gñe sit magis eligēdū eo q nō
ē i gñe vt vtz bonū simplr sit melius eo q ē
bonum alicui.

Utz illd q additū ē alfi faciat ipz eē magi tle. z

Incipiūt qōes qrti libri thopic

Utz qditas gñis sit a qditate dñe rlf distincta .i.

Utz genus sit vñū a parte rei.

Utrum ena sit genus.

Incipiūt qōes pmi libri elenchor.

Utz de fillogismo sophistico sit scia sophisti
ca distincta ab alijs ptrib? logice.

Utz ois ppoz i q ponitur terminus equocus sit
distinguenda.

Utz sint tñ septē fallacie extra dictionē.

Utz omnes fallacie sint ad ignorātiām elenchi
reducende.

Utz ofones litigiose bñ diuidāt. q alie sunt ad
nomē disputabiles z alie ad intellectū.

Utz cautele ducentes ad vltimas qtuor me
thas sint i textu bñ assignate.

Incipiūt qōes scdi libri elenchor

Utz i hoc scdo libro elenchor oporteat deter
minare de soloe parallogismo.

Utrū ois soloe recta fiat p iterēptionem aut per
distinctionem.

Utz oēs parallogismi extra dictionē sint solue
di p iterēptionē cōne.

Utz diuisio ofonum i ofones facilt solubiles z
difficulter solubiles sit sufficiēs.

Finis

